

Holy Bible

Aionian Edition®

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

AionianBible.org
աշխարհի առաջին հետթարգմանուած
Աստուածաշունչը
100% անվճար կրկնօրինակել կամ տպել
նաեւ հայտնի է որպես
“ Մանուշակագոյն Աստուածաշունչ ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Արեւմտահայերեն Աստվածաշունչ
Western Armenian New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2023

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/18/2013

Source copyright: Public Domain

Translator unknown, 1853

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 12/23/2023

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Աախարան

Առեւմտահայերեն at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Բովանդակութիւն

Նոր Կտակարան

ՄԱՏԹԵՈՍ	11
ՄԱՐԿՈՍ	36
ՂՈՒԿԱՍ	52
ՅՈՎԱՆՆՈԻ	79
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՑ	99
ՅՈՒՊՄԱՑԵՑԻՍ	126
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	138
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ	149
ԳՎԱԱՑԱՑԻՍ	157
ԵՓԵՍԱՑԻՍ	161
ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ	165
ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ	168
ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	171
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ	174
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	176
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՍ	179
ՏԻԾՈՍ	182
ՓԻԼԻՄՈՆ	184
ԵԲՐԱՑԵՑԻՍ	185
ՅԱԿՈԲՈՒ	194
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ	197
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ	200
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	202
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	205
ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	206
ՅՈՒԴԱՑԻ	207
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՃԱՆՆՈՒ	208

Իավելուած

ընթերցողի ուղեցոյց

բառզիրք

բարտեզներ

ճակատագիր

նկարազարդումներ, Doré

Նոր Կտակարան

Յիսուս բարձ. «Յայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն զիստը թէ ինչ կ'ընեն»:

Յեսոս անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին:

ՂՈՒԿԱՍ 23:34

ՄԱՏԹԵՈՍ

1 Յիսուս Քրիստոսի՝ Դաւիթի որդիին, Աքրահամի որդիին ծնունդի գիրքը: **2** Աքրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուրաքանչեղակը. Յուրաքանչեղակ ծնաւ Յուրաքանչեղակը. Յուրաքանչեղակ ծնաւ Ֆարեսն ու Զարան՝ թամարէն. Ֆարես ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. **4** Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ ծնաւ Նաաստնը. Նաաստն ծնաւ Սաղմոնը. **5** Սաղմոն ծնաւ Բոնոպ՝ Ռախամարէն. Բոնոս ծնաւ Ովքրէո՛ Չոռութէն. Ովքրէ ծնաւ Յեսսէն. **6** Յեսսէն ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սոդոմնը՝ Ուրիհայի կնոջմէն. **7** Սոդոմն ծնաւ Ռորովամը. **8** Ռորովամ ծնաւ Արիան. Արիան ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յովսափատ ծնաւ Յովսափամը. Յովսափամ ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ Եզեկիան. **10** Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը. **11** Ամոն ծնաւ Յովսափան. Յովսափան ծնաւ Եթոնիան ու անոր Եղայրները. **12** Բարելինի տարագրութենն ետք՝ Յեթոնիա ծնաւ Սաղամիկը. **13** Սաղամիկ ծնաւ Զօրաբարէլ. Զօրաբարէլ ծնաւ Աքիուդը. Աքիուդ ծնաւ Եղիակիան. **14** Եղիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազով ծնաւ Սադովկը. Սադովկ ծնաւ Աքինը. Աքին ծնաւ Եղիուդը. **15** Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթանը. **16** Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յովսէփը՝ ամուսինը Մարիամի, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ կոչուեցաւ Քրիստոս: **17** Ուրեմն բոլոր սերունդները Աքրահամէն մինչեւ Դաւիթ՝ տասնչորս սերունդ են, եւ Դաւիթէն մինչեւ Բարելինի տարագրութիւնը՝ տասնչորս սերունդ, ու Բարելինի տարագրութենն մինչեւ Քրիստոս՝ տասնչորս սերունդ: **18** Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը եղաւ սա կերպով: Անոր մայրը՝ Մարիամ, Յովսէփի նշանուած, Սուլը Յոգիէն յդացած գտնուեցաւ՝ դեռ իրարու քով չեկած: **19** Յովսէփ՝ անոր ամուսինը, արդար մարդ ըլլալով, ու չուգելով որ խայտառակէ զայն, կը ծրագրէ ծածկաբար արձակէ զայն: **20** Մինչ ան այդպէս կը մտածէր, ահա Տէրոց իրեշտակը երեւաւ անոր՝ Երազի մէջ, եւ ըսաւ. «Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի՛ վախնար քովի առնե կին՛ Մարիամը, որովհետեւ անոր մէջ յդացուածը Սուլը Յոգիէն է: **21** Ան պիտի ծնանի որդի մը, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես, քանի որ ան պիտի փրկէ իր ժողովուրու իրենց մերեթէն: **22** Այս ամենը կատարուեցաւ, որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոց խօսքը. **23** «Ահա կոյսը պիտի յդանայ ու որդի պիտի ծնանի, եւ անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն», որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ: **24** Յովսէփ

քունէն արթննալով՝ քրաւ ինչ որ Տէրոց իրեշտակը իրամայեց իրեն, եւ քովը առաւ իր կինը: **25** Ու չգիտցաւ զայն՝ մինչեւ որ ան ծնաւ իր անդրանիկ որդին. եւ անոր անունը Յիսուս կոչեց: **2** Երբ Յիսուս ծնաւ Յրեաստանի Բեթէհեմին մէջ՝ Յերովիլս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքին մողեր եկան Երուսաղէմ, **2** եւ ըսին. «Ո՞ւր է ան՝ որ ծնաւ իրը Յրեաներուն թագաւորը. որովհետեւ մենք տեսանք անոր աստղը՝ արեւելքի մէջ, ու եկանք Երկրպագելու անոր»: **3** Երբ Յերովիլս թագաւորը լսեց՝ վրդովեցաւ, եւ իրեն հետ՝ ամբողջ Երուսաղէմը: **4** Ապա, հաւաքելով բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրոյն պայինները, հարցագործեց ամսոնը յօ ուր պիտի ծնէր Քրիստոսը: **5** Անոնք ալ բսին իրեն. «Յրեաստանի Բեթէհեմին մէջ: Որովհետեւ սա զրուած է մարգարէին միջոցով. **6** «Դուն, Բեթէհեմ, Յուղայի Երկիր, Յուղայի կառավարիչներուն մէջ բնաւ ամենափոքրը չես. որովհետեւ Կառավարիչ մը պիտի ելլէ թեզմէ, որ պիտի հովուէ իմ ժողովուրդս՝ Խրայելը»: **7** Այս ատեն Յերովիլս ծածկաբար կանչեց մոգերը, ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւած ժամանակը, **8** եւ որկեց զանոնք Բեթէհեմ ըսելով. «Գացէք, ճշգրտութեանք տեղեկացէք մանուկին մասին, ու երբ գտնէք զայն՝ լնր բերէք ինծի, որպէսզի ես ալ Երթամ՝ Երկրպագեմ անոր»: **9** Երբ անոնք թագաւորէն լսեցին այս խօսքը, մեկնեցան. եւ ահա այս աստղը՝ որ տեսեր էին արեւելքի մէջ, կ'Երթար անոնց առշեւն՝ մինչեւ որ եկաւ ու կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: **10** Երբ տեսան աստղը, չափազանց ուրախացան: **11** Եւ տուն մտնելով՝ տեսան մանուկը, իր մօր՝ Մարիամի հետ. իյնալով Երկրպագեցին անոր, ու բանալով իրենց զանձերը՝ մատուցանեցին անոր ընծամներ.- ոսկի, կնդորուկ եւ զմուս: **12** Ու երազի մէջ պատզամ ստանալով՝ որ չվերադառնան Յերովիլսի, ուրիշ ճամբարով մեկնեցան իրենց Երկիրը: **13** Երբ անոնք մեկնեցան, ահա Տէրոց իրեշտակը Երազի մէջ Երեւած Յովսէփի եւ ըսաւ. «Ուտքի Եիր, ան մանուկն ու անոր մայրը, եւ փախսիր Եգիպտոս հին կեցիր՝ մինչեւ որ թեզի ըսեմ, քանի որ Յերովիլս պիտի փնտու մանուկը՝ կորսնցնելու համար զայն»: **14** Ան ալ ոտքի ելաւ, գիշերուան մէջ առաւ մանուկն ու անոր մայրը, մեկնեցաւ Եգիպտոս, եւ հոն Եր մինչեւ Յերովիլսի վախճանիլը, **15** որպէսզի իրագործուի մարգարէին միջոցով ըսուած Տէրոց խօսքը. «Եգիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս»: **16** Այս ատեն Յերովիլս, տեսնելով թէ խարուեցաւ մողերէն, սաստիկ զայրացաւ, ու որկեց՝ շարդեց Բեթէհեմի եւ անոր ամբողջ հողանասին մէջ եղող բոլոր մանուկները՝ Երկու տարեկան ու անկէ վար, այս ժամանակին համեմատ՝ որ ստուգած էր մողերէն: **17** Այս ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա

մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. «Ուամայի մէջ լսւեցալ ձայն մը, ոդք, լաց ու մեծ սոլգ. **18** Ռաբէլ կու լար իր զաւակներուն վրայ ու չէր ուղեր միխթարուի, որովհետեւ չկային»: **19** Երբ Ներովիս վախճանեցաւ, Տերոշ հրեշտակը Եզիպոտսի մէջ երեւցաւ Ցովսէփի երազի մէջ, եւ ըսաւ. **20** «Ուտքի եիլր, առ մանուկն ու անոր մայրը, եւ գնա Իսրայէլի երկիրը, որովհետեւ մեռան անոնք՝ որ կը փնտռէին մանուկին անձը»: **21** Ան ալ ոտքի ելաւ, առաւ մանուկն ու անոր մայրը, եւ եկաւ Իսրայէլի երկիրը: **22** Խսկ երբ լսեց թէ Արքեղայոս կը թագաւորէր Հրեաստանի վրայ, իր հօր՝ Ներովիսի տեղ, վախցաւ հոն երազլու. եւ երազի մէջ պատզամ ստանալով՝ մեկնեցաւ Գայիլեայի կողմերը, **23** ու եկաւ բնակեցաւ Նազարէթ կոչուած քաղաքը, որպէսզի իրազործուի մարգարեներուն խօսքը. «Նազովրեցի պիտի կոչուի»:

3 Այդ օրերը Ցովիաննես Սկրտիչը եկաւ, Հրեաստանի անապատին մէջ քարոզելով **2** եւ ըսելով. «Ապաշխարեցէք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: **3** Այս է ան, որուն մասին Եսայի մարգարեն խօսեցաւ՝ ըսելով. «Անապատին մէջ գոշողին ձայնը. “Պատրաստեցէք Տերոշ ճամբան, շտկեցք անոր շալիղները”»: **4** Ցովիաննեսի հագուստը ուղտի մագք էր, իր մէջքին շուրջ՝ կաշի՛ գոտի ուներ, եւ իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրի մեղր էր: **5** Այն ատեն Երուսալմէն, ամրող Հրեաստանին եւ Ցորդանանի ամրող շրջակայքին Կ'երային իրեն, **6** կը մկրտութիւն իրմէ՝ Ցորդանանի մէջ, ու կը խոստովանէին իրենց մեղքերը: **7** Երբ տեսաւ Փարիսեցիներէն եւ Սաղուկեցիներէն շատեր՝ որ եկած էին իր մկրտութեան, ըսաւ. «Իժերու ծնունդներ, ով ինացուց ծեզի՝ խուսափի գայիք բարկութենէն: **8** Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտուլ բերէր. **9** ու մի՞ մնտածէր ծեր մէջ ըսել. “Մենք Աբրահամը ունինք իր հայր”. որովհետեւ կը յայտարարեմ ծեզի թէ Աստուած կարող է այս քարերէն հանել Աբրահամի զաւակներ: **10** Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին քով. ուրեմն ամէն ծառ որ լաւ պատուլ չի բերեր, կը կտրուի ու կրակը կը նետուի: **11** Արդարեւ ես կը մկրտեմ ծեզ ջուրով՝ ապաշխարութեան համար, բայց ան որ կու գայ իմ ետեւէս՝ ինձմէ հզօր է, ու ես արժանի շեմ անոր Կօշիկները կրելու. անհիկ պիտի մկրտէ ծեզ Սուրբ Յովհոն ու կրակով: **12** Անոր հեծանցը իր ծեռքն է. իր կայլ պիտի մնաբրէ եւ իր ցորենը պիտի ժողովէ ամբարը, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէց կրակով»: **13** Այն ատեն Ցիսուս եկաւ Գայիլեայն Ցորդանան՝ Ցովիաննեսի, որպէսզի մկրտուի անվէ: **14** Ցովիաննես կ'արգիլք զայն ու կ'ըսէր. «Ես պէտք է որ մկրտուիմ թեզմէ, ու դո՞ւն կու գաս ինծի»: **15** Ցիսուս պատասխանեց

անոր «Թոյլ տուր իհմա, որովհետեւ այսպէս կը պատշաճի մեզի, որ գործադրենք արդարութիւնը իր ամբողջութեամբ»: Այն ատեն թոյլ տուաւ անոր: **16** Երբ Ցիսուս մկրտուեցաւ, իսկոյն դուրս ելաւ ջուրէն, եւ ահա երկինքը բացուեցաւ ու տեսաւ Աստուծոյ Յովին, որ աղաւնի պէս կ'իշնէր ու կու գար իր վրայ: **17** Եւ ահա ձայն մը եկաւ երկինքը՝ որ կ'ըսէր. «Այս է իմ սիրելի Որդիս՝ որուն հաճեցայ»:

4 Այն ատեն Ցիսուս անապատը տարուեցաւ

Սուրբ Յովին՝ Զարախօսւն փորձուելու համար: **2** Քառասուն ցերեկ ու քառասուն գիշեր ծոն պահելէ եսք՝ անօթեցաւ: **3** Եւ Փորձիչը մօտենալով անոր՝ ըսաւ. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ այս քարերը հաց ըլլանք: **4** Այն ալ պատասխանեց. «Գրուած է. “Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա ամէն խօսքով՝ որ կ'ելլէ Աստուծոյ բերանեն”»: **5** Այն ատեն Զարախօսը առաւ տար-րաւ զայն սուրբ քաղաքը, կայնեցուց զայն տաճարին աշտարակին վրայ, **6** եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետէ թեզ ապէ. որովհետեւ գրուած է. “Իր հրեշտակներուն պիտի իրահանգէ թեզի համար, որ իրենց ձեռքերուն վրայ կրեն թեզ, որպէսզի քարի մը զգարնես ոտքը”»: **7** Ցիսուս ըսաւ անոր. «Դարձեալ գրուած է. “Մի փորձեր Տերը՝ քու Աստուծոն”»: **8** Զարախօսը դարձեալ առաւ հանեց զայն չափազանց բարձր լեռ մը, ցոյց տուաւ անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը, **9** եւ ըսաւ անոր. «Աստոնք բոլորը պիտի տամ թեզի, եթէ ինսաւ՝ երկրպագեն ինծի»: **10** Այն ատեն Ցիսուս ըսաւ անոր. «Ըտելս» զնա, Սատանայ, որովհետեւ գրուած է. «Տերոն՝ քու Աստուծոյն երկրպագէ, ու միայն զինք պաշտէ»: **11** Այն ատեն Զարախօսը թողուց զայն, եւ հրեշտակները մօտեցան ու սպասարկեցին անոր: **12** Երբ Ցիսուս լսեց թէ Ցովիաննես մատնուեցաւ, մեկնեցաւ Գայիլեա: **13** Ու ծգելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում, ծովեցերեալ քաղաքը, Զաբուրդնի ու Նեփրադիմի հողամասերուն մէջ, **14** որպէսզի իրազործուի Եսայի մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. **15** «Զարուլոնի երկիրն ու Նեփրադիմի երկիրը, ծովու ճամբարով Ցորդանանի միւս կողմը, հերանոսներու Գայիլեան. **16** Խսաւարի մէջ բնակող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, եւ լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ կը բնակէին մահուան երկիրն ու շուրջին մէջ»: **17** Այդ ատենէն եսք Ցիսուս սկսաւ քարոզել եւ ըսել. «Ապաշխարեցէք, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: **18** Երբ Ցիսուս կը քալէր Գայիլեայի ծովուն եղերը, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրեասը, որոնք ուռկան կը նետէին ծովը, որովհետեւ ձկնորս էին: **19** Ըսաւ անոնց.

«Եկէք իմ ետեւես, ու մարդոց որսորդ ընեմ ձեզ»: 20 Անոնք այ խկոյն թողուցին ուռկանները եւ հետեւցան անոր: 21 Անկէ յառաջ երթալով՝ տեսալ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զերեխեան Յակոբոսն ու անոր եղբայրը՝ Յովիհաննեսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնեխն իրենց ուռկանները, իրենց հօր՝ Զերեխոսի հետ: Կանչեց զանոնք. 22 անոնք այ խկոյն թողուցին նաև ու իրենց հայրը, եւ հետեւցան անոր: 23 Յիսուս ամբողջ Գալիլեան շրջելով՝ կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, կը քարոզէր արբայութեան աւետարանը, եւ ժողովուրդին մէջ կը բուժէր ամէն տեսակ ախտ ու ամէն տեսակ վատառողջութիւն: 24 Անոր համբաւը տարածուեցաւ ամբողջ Սուրբայի մէջ, եւ բերին անոր բոլոր հիւանդները՝ որ զանազան ախտերով ու տանջանքներով կը տուայտէին, նաեւ դիւահարներ, լուսնոտներ, եւ անդամայոյներ, ու բուժեց զանոնք: 25 Մեծ քազմութիւններ կը հետեւէին անոր՝ Գալիլեայն, Դեկապոլիսն, Երուսաղեմն, Յրեաստանն եւ Յորդանանի միւս կողմէն:

5 Տեմմերվ քազմութիւնները՝ լեռ ելա: Երբ նստաւ, իր աշակերտները բովը գացին, 2 եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր. 3 «Երանի հոգիով աղքատներուն, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 4 Երանի սգաւորներուն, որովհետեւ անոնք պիտի միշտարուին: 5 Երանի հեզերուն, որովհետեւ անոնք պիտի ժառանգեն երկիր: 6 Երանի անոնց՝ որ անօթութիւն ու ծարաւ ունին արդարութեան, որովհետեւ անոնք պիտի կշտանան: 7 Երանի ողորմաններուն, որովհետեւ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 Երանի անոնց՝ որ սիրտով մաքուր են, որովհետեւ անոնք պիտի տեսնեն Աստուած: 9 Երանի խաղաղարաններուն, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ որդիններ պիտի կոչուին: 10 Երանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 11 Երանի ձեզի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, եւ ստութեամբ ձեզի դեմ ամէն տեսակ չար խօսքեր կ'ըսէն՝ իմ պատճառովս: 12 Ուրախացէք եւ ցնծացէք, որովհետեւ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. քանի որ այս կերպով հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէնները»: 13 «Դուք էք երկորի աղը. եթէ աղը կորսնցնէ իր համը, ինք ինչնվ պիտի աղուի: Անկէ ետք ոչ մէկ ազդեցութիւն կ'ունենայ, հապա դուրս կը նետուի եւ կը կրիսկրտուի մարդոց ուրբին տակ: 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լերան վրայ կը գտնուի», չի կրնար պահուի: 15 Ու ճրազը չեն վառեր եւ դներ գրուանի տակ, հապա՝ աշտանակի վրայ, որ լրսաւորէ բոլոր տան մէջ երդումները: 16 Զեր լոյսը անսպէս թող փայլի մարդոց առշեւ, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառարաննեն ձեր

Յայր՝ որ երկինքն է»: 17 «Մի կարծէք թէ եկայ՝ աւրելու Օրէնքը կամ Մարգարէնները: Եկայ ոչ թէ աւրելու, հապա՝ գործադրելու: 18 Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարէմ ձեզի. «Մինչեւ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, Օրէնքն յովտ մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի՝ մինչեւ որ բոլորն ալ կատարուին»: 19 Ուրեմն ով որ այս ամենափոքր պատուիրաններէն մէկը լուծէ եւ մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ. բայց ով որ գործադրէ ու սորվեցնէ, անիկա մնեց պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութիւնը մէջ: 20 Որովհետեւ կը յայտարարէմ ձեզի. «Եթէ ձեր արդարութիւնը չգերազանցէ դայիններու եւ Փարիսեցիններու արդարութիւնը, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը»: 21 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ նախնիբներուն. «Մի սպաններ»: Ով որ սպաննէ, արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: 22 Բայց ես կը յայտարարէմ ձեզի. «Ով որ զուր տեղոր բարկանայ իր եղօրը դէմ արժանի պիտի ըլլայ դատաստանի: Ով որ "ապուշ" ըսէ իր եղօրը՝ արժանի պիտի ըլլայ ատեանի դատապարտութեան: Ով որ "յիմար" ըսէ իր եղօրը՝ արժանի պիտի ըլլայ գեհենի կրակին»: (Geenna g1067) 23 Ուրեմն եթէ բու ընծաղ զոհասեղանին վլայ բերես, ու հոն յիշես թէ եղբայր բան մը ունի բեզի դեմ, 24 հոն ճգէ ընծաղ՝ զոհասեղանին առշեւ. նախ զնա՝ հաշտուէ եղօրոդ հետ, եւ այն ատեն եկուոր՝ որ մատուցանես ընծաղ: 25 Շուտովն համաձայնէ բու ոսիխի հետ, մինչ ճամբան ես անոր հետ, որպէսզի հակառակորդ շանձննէ բեզ դատաւորին, ու դատաւոր՝ ոստիկանին, եւ բանտը չնետուիս: 26 Ճշմարտապէս կը յայտարարէմ բեզի. «Բնաւ դուրս պիտի չելիս ամնկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին նաբարակիտը»: 27 «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. «Շնութիւն մի ըներ»: 28 Բայց ես կը յայտարարէմ ձեզի. «Ով որ կը նայի կնոց մը՝ անոր ցանկալու համար, արդէն անիկա իր սիրտին մէջ շնութիւն ըրած է անոր հետ»: 29 Ուստի եթէ աջ աչքը կը զայթակիցնէ բեզ, հանէ զայն ու նետէ բեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է բեզի՝ որ անդամներէ մէկը կորսուի, բայց ամբողջ մարմին չնետուի գեհենը: (Geenna g1067) 30 Եթէ աջ ձեռքը կը զայթակիցնէ բեզ, կտրէ զայն ու նետէ բեզմէ. որովհետեւ աւելի օգտակար է բեզի՝ որ անդամներէ մէկը կլրսուի, ու ամբողջ մարմին չնետուի գեհենը»: (Geenna g1067) 31 «Լսեր ըսուեցաւ. «Ով որ արձակէ իր կիմը, թող տայ անոր ամուսնալուումի վկայագիր մը»: 32 Բայց ես կը յայտարարէմ ձեզի. «Ով որ կ'արձակէ իր կիմը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինք շնութիւն ընել կու տայ անոր, եւ ով որ կ'ամուսնանայ արձակուածին հետ՝ շնութիւն կ'ընէ»: 33 «Լսեր էք դարձեալ թէ ըսուեցաւ նախնիբներուն. «Սուլ երդում մի ըներ, հապա հատուցանէ Տէրոց ըրած

Երդումներդ”: **34** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Երբեք երդում մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ գահն է, **35** ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ոչ երուսաղմի վրայ՝ որ Մեծ Թագաւորին բաղաբն է, **36** ոչ այ գլուխիդի վրայ երդում ըրե, որովհետեւ չես կրնար մեկ մազ ճերմկցնել կամ սեւցնել: **37** Յապա ձեր խօսքը ըլլայ՝ այսն՝ այն, եւ ոչը՝ ոչ. ասկէ աւելին յառաջ կու գայ Չարեն”»: **38** «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. “Աչքի տեղ՝ աչք, եւ ակռայի տեղ՝ ակռայ”»: **39** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Չարին մի դիմադրեր. հապա ով որ ապահովէ աջ այտիդ, դարձնւր անոր միւսն ալ: **40** Եթէ մեկը ուզէ դատ վարել քեզի հետ ու բաճկոնդ առնել, թոր տուր անոր հանդերդ ալ: **41** Եւ ով որ ստիպէ քեզ մղոն մը երթաւ, գնայ անոր հետ երկու մղոն: **42** Տուր քեզմը ուզողին, ու երես մի դարձներ անվէ՛ որ կ'ուզէ փոխ առնել քեզմէ՛»: **43** «Լսեր էք թէ ըսուեցաւ. “Սիրէ ընկերու եւ ատէ թշնամիդ”»: **44** Բայց ես կը յայտարարեմ ձեզի. “Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրինեցէք ձեզ անհծողները, բարիք ըրէք անոնց՝ որ կ'ատեն ձեզ, եւ աղօթեցէք անոնց համար՝ որ կը պախարակեն ու կը հալածեն ձեզ, **45** որպէսզի ըլլաք ձեր երկնաւոր Յօր որդիները. որովհետեւ իր արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն եւ թէ բարիներուն վրայ, եւ անձրեւ կը դրվէ թէ՛ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն վրայ: **46** Որովհետեւ եթէ դուք փիրէք ձեզ սիրողները, ինչ Վարձատրութիւն կ'ունենաք. մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: **47** Ու եթէ բարեւէք միայն ձեր երայրները, ինչ աւելի կ'ընէք ուրիշներն: մաքսաւորներն ալ նոյնը չեն ըներ: **48** Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Յայրը կատարեալ է”»:

6 «Զգուշացէք որ ձեր ողորմութիւնը չընէք մարդոց առջեւ՝ տեսնուելու համար անոնցմ. այլապէ՞ւ՝ Վարձատրութիւն չէ՛ ունենար ձեր Յօրմէն, որ երկինքն է: **2** Ուրեմն երբ ողորմութիւն ընես, փող մի հիշեցներ առջեւ, ինչպէս կեղծաւորները կ'ընեն ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ, որպէսզի փառաւորուին մարդոցմ: ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: **3** Իսկ դուն՝ երբ ողորմութիւն ընես՝ ծախ ձեռքդ թող չզիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ տալլ, **4** որպէսզի քու ողորմութիւնն զաղտնի ըլլայ. եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ զաղտնիքը, բացայստօրն պիտի հատուցան քեզի: **5** «Երբ աղօթես՝ նման մի ըլլար կեղծաւորներուն, որոնք կը սիրեն այօթել՝ կայսերով ժողովարաններուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները, որպէսզի երեւնան մարդոց: ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: **6** Իսկ դուն՝ երբ աղօթես՝ մտիր ներքին սենեակդ, գոցէ դուռդ, եւ

աղօթէ Յօրդ՝ որ զաղտնի տեղ կը գտնուի. ու Յայր՝ որ կը տեսնէ զաղտնիքը, բացայստօրէն պիտի հատուցան քեզի: **7** Երբ աղօթէք, շատախօս մի ըլլաք հեթանոսներուն պէս, որովհետեւ կը կարծեն թէ պիտի ընդունուին՝ իրենց շատ խօսելուն համար: **8** Ուրեմն մի նմանիր անոնց, որովհետեւ ձեր Յայրը զիտէ ձեր պետքերը՝ դուք դուք չխնդրած իրմէ: **9** Ուստի դուք սանպէս աղօթեցէք. “Յայր Մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ. **10** Քու թագաւորութիւնն զայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: **11** Մեր ամենօրեայ հացը՝ մեզի տուր այսօր. **12** Մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. **13** ու մեզ մի տանիր փորձութեան, հապա մեզ ազատէ Չարեն. որովհետեւ քու կը ներէ թագաւորութիւնը, զօրութիւնը եւ փառքը յալիտեան. ամեն”: **14** Արդարեւ եթէ դուք ներէ մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Յայրն ալ պիտի ներէ ձեզի. **15** Իսկ եթէ դուք չներէ մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Յայրն ալ ձեզի պիտի չներէ ձեր յանցանքները»: **16** «Երբ ծոմ պահէք, տրտումերեն մի ըլլաք՝ կեղծաւորներուն պէս. որովհետեւ իրենց երեսները կը խաթարեն, որպէսզի երեւնան մարդոց՝ թէ ծոմ կը պահեն: ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Անոնք ունեցած կ'ըլլան իրենց վարձատրութիւնը”: **17** Բայց դուն՝ երբ ծոմ պահես՝ օծէ գլուխու ու լուա երեսդ, **18** որպէսզի չերեւնաս մարդոց՝ ծոմ պահողի պիտի, հապա քու Յօրդ՝ որ զաղտնի տեղ կը գտնուի: Եւ քու Յայր՝ որ կը տեսնէ զաղտնիքը սիրել այսպականնեն, ուր գորեքը պատ կը ծավեն ու կը գողնան: **20** Յապա երկինքը զանձեր միզեցէք ձեզի, ուր ոչ ցեցը եւ ոչ ծանզը կ'ապականնեն, ու ոչ գողերը պատ կը ծավեն եւ կը գողնան: **21** Որովհետեւ ձեր զանձը ուր ո՛ւ է, ձեր սիրտն ալ հին պիտի ըլլայ»: **22** «Մարմինին ճրազը աչքն է. ուրեմն եթէ աչքը պարզ է, ամբողջ մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ: **23** Բայց եթէ աչքը չար է, ամբողջ մարմինդ խաւարանած կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջու եղած լոյսը խաւար է, ալ որքան է այդ խաւարը»: **24** «Ո՛չ մեկը կրնայ ծառայել երկու տիրոց. որովհետեւ կամ պիտի ատէ մեկը եւ սիրէ միւսը, կամ պիտի յարի մէկուն” ու արհամարհէ միւսը: Չեք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամոնային: **25** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Մի մտահոգուիք ձեր անձին մասին՝ թէ ինչ պիտի ուտքէ կամ ինչ պիտի խմէք, ոչ այ ձեր մարմիններուն մասին՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. միթէ անձը աւելի չէ կերակուրեն, ու մարմինը՝ հազուստեն: **26** Նայեցէք երկինքի թօչուններուն, որոնք ոչ կը սերմանեն եւ ոչ կը հնձեն, ոչ այ ծողվեն ամբարի մէջ. բայց ձեր երկնաւոր

Հայրը կը կերակրէ զանոնք: Դուք աւելի չէք արժեք անոնցմէ: 27 Յիմա ծեզմէ ովկ կրնայ մտահոգուելով՝ կանգնան մը աւելցնել իր հասակին վրայ: 28 Եւ ինչո՞ւ կը մտահոգուիք հագուստի մասին. նկատեցէք դաշտի շուշաները,թէ ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին ու ոչ կը մանեն: 29 Բայց կը յայտարարեմ ծեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամրող փառաւորութեան մէջ՝ չիագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: 30 Ուստի եթէ դաշտի խուռը, որ այսօր կայ եւ վաղը փուռը կը նետուի. Աստուած այնպէս կը հագուեցնէ, հապա որչափ աւելի ծեզ, թերահաւատներ: 31 Ուրեմն մի մտահոգուիք՝ ըստով. "Ի՞նչ պիտի ուտենք", կամ "Ի՞նչ պիտի խմենք", կամ "Ի՞նչ պիտի հագնիք" 32 (քանի որ հեթանոսները կը փնտռեն այդ բոլոր բաները), որովհետեւ ծեր երկնաւոր Հայրը գիտէ թէ այդ բոլոր բաները պէտք են ծեզի: 33 Բայց նախ ինդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնն ու անոր արդարութիւնը, եւ այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ծեզի: 34 Ուստի մի մտահոգուիք վաղուան համար, որովհետեւ վաղուան օրը պիտի հոգայ իրեն համար. բաւական է օրուան իր անձկութիւնը»:

7 «Մի դատէք, որպէսզի չդատուիք: 2 Որովհետեւ ինչ դատաստանով որ դատէք՝ անրվ պիտի դատուիք, եւ ինչ չափով որ չափէք՝ անրվ պիտի չափուի ծեզի: 3 Եւ ինչո՞ւ կը տեսնես եղրօրդ աչքին մէջի շիւրը, ու չես նշմարեք քու աչքին մէջի գերանը: 4 Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղրօրդ. "Թոյն տուր որ հանեն աչքեղ շիւրը", երբ ահա գերան կայ քու աչքին մէջ: 5 Կեղծաւոր, նախ հանէ քու աչքեղ գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնես՝ հանելու համար շիւրը եղրօրդ աչքն: 6 Սուրբ բանը մի տաք շուներուն, ու ծեր մարգարիտները մի նետէք խոզերուն առշեւ, որպէսզի չկոփկուտն զանոնք իրենց ոտքերուն տակ, եւ դառնալով չքգրտեն ծեզ: 7 «Խնդրեցէք՝ ու պիտի տրուի ծեզի. փնտռեցէք՝ ու պիտի գտնեք. դուռը բախեցէք՝ ու պիտի բացուի ծեզի: 8 Որովհետեւ ովկ որ ինդրէ՝ կը ստանայ, ովկ որ փնտռէ՝ կը գտնէ, եւ ովկ որ դուռը բախէ՝ պիտի բացուի անոր: 9 Զեզմն ովկ է այն մարդը, որմէ եթէ իր որդին հաց ուզգէ՝ քար կու տայ անոր. 10 կամ եթէ ծովկ ուզգէ՝ միթէ օծ կու տայ անոր: 11 Ուրեմն եթէ դրւլ՝ որ չար էք, գիտէք բարի նուերներ տալ ծեր զաւակներուն, ի՞րշափ աւելի ծեր Հայրը՝ որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ: 12 Ուրեմն ամեն ինչ որ կ'ուզգէք՝ որ մարդիկ ընեն ծեզի, դրւլ ալ այնպէս ցրէք ամոնց, որովհետեւ ասիկա է Օթևնքն ու Մարգարիտները»: 13 «Ներ դրսեն ներս մտէք. որովհետեւ լայն է այն դուռը, եւ ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպի կորուստ կը տանի, ու շատ են անոնք՝ որ կը մտնեն անկէ. 14 որովհետեւ ներ է այն դուռը, եւ անձուկ՝ այն ճամբան, որ դէպի կեանք

կը տանի, ու թիչ են անոնք՝ որ կը գտնեն զայն»: 15 «Զգուշաց՛էք սուս մարգարիտներէն, որոնք կու գան ծեզի ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն՝ յափշտակոր զայլեր են: 16 Իրենց պտուղն պիտի ճանչնաք զանոնք: Միթէ փուշերէն կը քաղճն խաղող, կամ տատասկէն՝ թուզ: 17 Վսավէս ամեն բարի ծառ՝ լաւ պտուղ կը բերէ, եւ վատ ծառ՝ չար պտուղ կը բերէ: 18 Բարի ծառը չի կրնար չար պտուղ բերել, ոչ ալ վատ ծառը՝ լաւ պտուղ բերել: 19 Ամեն ծառ որ լաւ պտուղ չի բերեր, կը կտրուի ու կը նետուի կրակը: 20 Ուրեմն՝ իրենց պտուղն պիտի ճանչնաք զանոնք: 21 «Ո՛չ թէ ովկ որ ինծի՝ "Տէ՛ր, Տէ՛ր" կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, հապա ան՝ որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը: 22 Շատեր այն օրը պիտի ըսեն ինծի. "Տէ՛ր, Տէ՛ր, միթէ չմարգարեացանք քու անունովի, դեւեր չխանցեցինք քու անունովի, եւ շատ հրաշքներ չզործեցինք քու անունովի": 23 Այն ատեն պիտի յայտարարեմ անոնց. "Ես բնաւ չի ճանչնար ծեզ, հեռացէք քովէս դրւլ՝ որ անօրենութիւն կը գործէիք": 24 «Ուրեմն ովկ որ կը լսէ այս խօսքերս եւ կը գործադրէ զանոնք, պիտի նմանցնեմ զայն ուշիմ մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց վեմի վրայ: 25 Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փշեցին ու զարկին այդ տամ՝ բայց չիլաւ, որովհետեւ հիմնուած եր վեմի վրայ: 26 Խսկ ովկ որ կը լսէ այս խօսքերս ու չի գործադրէր, կը նմանի յիմար մարդու մը՝ որ իր տունը կառուցանեց աւազի վրայ: 27 Տեղատարափ անձրեւ իջաւ, հեղեղները եկան, հովերը փշեցին եւ զարկին այդ տան, ու փլաւ. եւ անոր անկումը մեծ եղաւ: 28 Երբ Յիսուս լմնոցւց այս խօսքերը, բազմութիւնը ապշած մնաց անոր ուսուցումին վրայ. 29 որովհետեւ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ոչ թէ դպիրներուն պէս:

8 Երբ այդ լեռնեն վար իջաւ, մեծ բազմութիւններ հետեւցան անոր: 2 Եւ ահա բորոտ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ծսելու. «Տէ՛ր, եթէ ուզես՝ կրնաս մաքրել զիս»: 3 Յիսուս՝ երկարելով իր ծեռքը՝ նպա անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզգն, մաքրուէ»: Խսկոյն անոր բորոտութիւնը մաքրուցաւ: 4 Յիսուս ըսաւ անոր. «Զգուշացիր, ոչ մէկուն ըսէ. հապա գնա, ցրյ տուր բեզ քահանային, ու մատուցանէ Մովսէսի պատուիրած ընծան՝ վկայութիւն ըլլալու համար անոնց»: 5 Երբ մտաւ Կափառնայում, հարիւրապետ մը քովը եկաւ, կ'աղաքէր անոր 6 ու կ'ըսէր. «Տէ՛ր, ծառաս՝ տունը անդամարյծ պալչած՝ չարաչար կը տանջուի»: 7 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես կու գամ եւ կը բուժեմ զինք»: 8 Յարիւրապետը պատասխանեց. «Տէ՛ր, ես արժանի չեմ՝ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. միայն ըսէ խօսք մը, ու ծառաս պիտի թժկուի: 9 Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ

Եմ, եւ զինուորներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. “Գնա՞”, ու կ’երթայ. եւ միւսին. “Եկո՞ր”, ու կու գայ. եւ ծառայիս. “Ըրէ այս քանը”, ու կ’ընէ: 10 Երբ Յիսուս լսեց՝ զարմացաւ, եւ ըսաւ իր հետեւորդներուն. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, Խսրայէլի մէջ անգամ ես զգոյա այսափ մեծ հաւատք: 11 Ձեզի կը յայտարարեմ թէ արեւելքեն եւ արեւմուտքեն շատեր պիտի գան ու պիտի բազմին երկիխքի թագաւորութեան մէջ՝ Արքահամի, Խսահակի եւ Յակորի հետ, 12 իսկ թագաւորութեան որդիները պիտի հանուին դուրսի խաւարը. Ինո՞ւ պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում»: 13 Յիսուս ըսաւ հարիւրապետին. «Գնա՞ եւ ինչպէս դուն հաւատացի՞՝ այնպէս թող ըլլայ քեզի»: Նոյն ժամուն անոր ծառան թժկութեաց: 14 Երբ Յիսուս ելաւ Պետրոսի տունը, տեսաւ թէ անոր զոքանչը պառկած էր՝ տեսնդով հիւանդացած: 15 Բոնեց անոր ձեռքեն, ու տենդը թողորւց զան: Ան այ ոտքի ելաւ եւ կը սպասարկէր անոնց: 16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին անոր. խօսքով դուրս հանեց չար ոգիները, ու բուժեց բոլոր ախտաւորները, 17 որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըստած խօսքը. «Ան ստանձնեց մեր հիւանդութիւնները եւ կրեց մեր ախտերը»: 18 Յիսուս՝ տեսներով իր շուրջը մեծ բազմութիւններ՝ հրանայեց որ երթան միւս եղերքը: 19 Դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Վարդապէտ, պիտի հետեւիմ քեզի՝ ուր որ երթաս»: 20 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ալորէնները որքեր ունին, ու երկիխքի թշչունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տեղ մը չունի, ուր հանգեցնէ իր գլուխը»: 21 Ուրիշ մը, որ անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր. «ՏԵՇ, արտօնն ինծի, որ նախ երթամ՝ թաղեմ հայրոս»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի, եւ թոյն մեռեններուն՝ թաղեկ իրենց մեռենները»: 23 Երբ նաև մտաւ, իր աշակերտները հետեւեցան իրեն: 24 Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնքան՝ որ նաւը կը ծածկուէր ալիքներէն. իսկ ինք կը քնանար: 25 Աշակերտները զացին իր մօս, արթնցուցին զինք եւ ըսին. «ՏԵՇ, փրկէ մեզ, ահա կը կրոսուինք»: 26 Ինք այ ըսաւ անոնց. «Թերահաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս երկշուն էք»: Այն աստեն ոտքի ելաւ, սաստեց հովերն ու ծովը, եւ մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 27 Մարդիկ զարմացան, ու կ'ըսէին իրարու. «Ինչպիսի մարդ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովերը եւ ծովը կը հնազանդին իրեն»: 28 Երբ անցաւ միւս եզերքը՝ Գերգետացիներուն երկիրը երկու դիւահարներ հանդիպեցան իրեն՝ գերեզմաններէն ելած, չափազան դաժան, այնպէս որ ոչ մէկը կարող էր անցնի այդ ճամբայէն: 29 Եւ ահա աղաղակեցին. «Դուն ինչ գործ ունիս մեզի հետ, Յիսուս, Աստուծոյ Որդի. ատենէն առաջ մեզ տանչելին համար եկար

հոս»: 30 Անոնցմէ հեռու՝ խոզերու մեծ երամակ մը կար, որ կ’արածէր: 31 Դեւերը կ’աղաչէին իրեն ու կ’ըսէին. «Եթէ հանս մեզ, արտօնէ մեզի՝ որ երթանք մտնենք խոզերու երամակին մէշ»: 32 Ըսաւ անոնց. «Գացէք»: Երբ անոնք դուրս ելան, զացին խոզերու երամակին մէջ, եւ ահա ամբողջ երամակը զահավէժ տեղին ծովը վազեց ու ջուրերուն մէջ մեռաւ: 33 Խոզարածներն ալ փախան, եւ քաղաքը երթալով՝ պատմեցին ամէն ինչ, նաեւ դիւահարներուն պատահած բաները: 34 Ուստի ամբողջ քաղաքը դուրս ելաւ՝ դիմաւորելու Յիսուսը, ու երբ տեսան զինք՝ աղաչեցին որ մեկնի իրենց հոդամասէն:

9 Ուստի նաև մնտելով՝ անցաւ միւս կորմը

ու գնաց իր քաղաքը: 2 Եւ բերին իրեն անդամալոյծ մը, որ պառկած էր մահիճի մէշ: Յիսուս՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անդամալոյծն. «Քաջակերուէ, որդեակ, մեղքերու ներուած են քեզի»: 3 Դպիրներէն ոմանք ըսին՝ իրենք իրենց մէջ. «Ասիկա կը հայինյէ»: 4 Յիսուս՝ գիտնայով անոնց մտածումները՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ չար քամ կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէց: 5 Ո՞ր աւելի դիւրին է, “մեղքերու ներուած են” ըսե՞լը, թէ՝ “ոսքի եկիր ու քալէ” ըսելը: 6 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի մեղքերու ներելու երկրի վրայ, (այն ատեն ըսաւ անդամալոյծն.) “Ոտքի եկիր, ար մահիճի ու գնա տունդ”»: 7 Ան ալ ոտքի ելաւ եւ գնաց իր տունը: 8 Երբ բազմութիւնները տեսան՝ զարմացան, ու փառաբանեցին Աստուծած, որ այդպիսի իշխանութիւն տուած էր մարդոց: 9 Յիսուս անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ մարդ մը. Մատթէոս կոչուած, որ նստած էր մաքս ընդունելու տեղը, եւ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: Ան ալ կանգնեցաւ ու հետեւեցաւ անոր: 10 Տունը սեղան նստած՝ ատեն՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ եւ մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ: 11 Երբ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ ձեր վարդապէտը կ’ուտք մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 12 Բայց երբ Յիսուս լսեց՝ ըսաւ անոնց. «Ո՞չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: 13 Գացէք, սորվեցէք թէ ինչ ըսելի է. “Վարեկցութիւնն կ’ուգետմ, ու ոչ թէ զին”. որովհետեւ ես եկայ կանցելու ոչ թէ արդարները, հապա մեղաւորները՝ ապահովարութեան»: 14 Այն ատեն Յովիհաննէսի աշակերտները եկան անոր եւ ըսին. «Ինչո՞ւ մենք ու Փարիսեցիները յաճախ ծով կը պահենք, իսկ բոլ աշակերտներդ չեն պահեր»: 15 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Միթէ կարելի է որ հարսնեւորները սպան, քանի փեսան իրենց հետ է: Բայց օրերը պիտի զան ուր լարի կտոր մը հին պահեն: 16 Ո՞չ մէկը կը ձգէ նոր լարի կտոր մը հին

հանդերձի մը վրայ, որովհետեւ անիկա որ անոր լրումին համար դրուած է, կը քաշէ հանդերձը, ու պատուածքը աւելի գեշ կ'ըլլայ: 17 Ո՞չ ալ նոր զինին կը դնեն իին տիկերու մէջ. այլապէ՞ւ տիկերը կը պատօխն, եւ զինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորսուին: Յապա նոր զինին կը դնեն նոր տիկերու մէջ, ու երկուքն ալ կը պահուին»: 18 Երբ ան այս քանին կը խօսէր անոնց հետ, ահա պետ մը եկաւ ու երկրպագեց անոր՝ ըսելով. «Աղջիկս թերեւս վախճանած է մինչեւ հիմա. բայց եկուր, ոյք ծեռքդ անոր վրայ, եւ պիտի ապրի»: 19 Յիսուս ալ ոտքի ելաւ ու հետեւեցաւ անոր՝ իր աշակերտներուն հետ: 20 Եւ ահա կին մը, որ արինահոսութենէ կը տառապէր տասներկու տարիէ ի վեր, մօտեցաւ ետեւէն ու դպաւ անոր հանդերձին քղանցքին. 21 Քանի որ կ'ըսէր ինքնիրեն. «Եթէ միայն դպչիմ անոր հանդերձին՝ պիտի քժկուիմ»: 22 Յիսուս, երբ ետեւ դարձաւ ու տեսաւ զայն, ըսաւ. «Քաջալերու՛, աղջիկ, հաւատքդ քժկեց քեզ»: Եւ կինը քժկուեցաւ նոյն ժամուն: 23 Երբ Յիսուս հասաւ պետին տունը, ու տեսաւ սրնգահարները եւ աղմկարար բազմութիւնը, 24 ըսաւ անոնց. «Մեկնեցք, որովհետեւ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: 25 Անոնք ալ ծարեցին զինք: Բայց երբ բազմութիւնը դուրս հանուեցաւ, ինք ներս մնուա, քոնց անոր ծերքեն, եւ աղջիկը ոտքի եկաւ: 26 Այս լուրջ տարածուեցաւ ամբողջ երկիրը: 27 Երբ Յիսուս յարած անցաւ անկէ, երկու կոյրեր հետեւեցան անոր՝ աղաղակելով. «Ողորմէ մեզի, Դալիթի Որդի»: 28 Երբ տուն հասաւ, կոյրերը եկան իրեն: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը հաւատամք թէ կրնամ ընել այս քանճը»: Ըսին անոր. «Այն, Տէ՛»: 29 Այն ատեն դպաւ անոնց աշերուն եւ ըսաւ. «Թողդ ըլլայ ծեզի՝ ծեր հաւատքին համեմատ»: 30 Անոնց աշերը բացուեցան, ու Յիսուս ազդարարեց անոնց՝ սելով. «Զգուշացք որ ոչ մէկը զիտնայ»: 31 Բայց անոնք մեկնելով տարածեցին անոր համբաւը այդ ամբողջ երկիրն մէշ: 32 Երբ անոնք դուրս եկան, ահա համր դիւտահար մարդ մը բերին իրեն: 33 Երբ դեւք եկան, համրը խօսեցաւ: Ուստի բազմութիւնները զարմացան, ու կ'ըսէին թէ քնաւ այսպիսի բան երեւցած չէր իսրայէլի մէշ: 34 Բայց Փարիսեցիները կ'ըսէին. «Ան դեւրուն իշխաննվ դուրս կը հանէ դեւրք»: 35 Յիսուս կը շրջէր բոլոր բաղաքներն ու զիւլերը, կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէշ, կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, եւ կը բուժէր բոլոր ախտերն ու բոլոր վատառովութիւնները ժողովուրդին մէշ: 36 Եւ տեսնելով բազմութիւնները՝ գրաց անոնց վրայ, որովհետեւ պարտասած ու ցրուած էին՝ հովիչ չունեցող ոչխարներու պէս: 37 Այն ատեն ըսաւ իր աշակերտներուն. «Յունձքը իրապէս շատ է, բայց գործաւորները՝ թիչ. 38 ուրեմն աղերսեցք

հունձքին Տէրոջ, որ գործաւորներ ուղարկէ իր հունձքին»:

10 Յետոյ, բովը կանչելով իր տասներկու աշակերտները, իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ողիներուն վրայ, որպէսզի դուրս հանեն զանոնք, ու բուժեն ամեն տեսակ ախտ եւ ամեն տեսակ վատառովութիւն: 2 Վհանասիկ տասներկու առաքեալներուն անունները- առաջինը՝ Սիմոն, որ Պետրոս կը կոչուի, եւ անոր եղրայր՝ Անդրեաս, Յակոպոս Եթերեան եւ անոր եղրայր՝ Յովհաննէս, Փիլիպոս ու Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթեոս՝ մաքսաւորը, Յակոպոս Ալիքեան ու Ներեոս՝ որ Թադէոս մականուանուեցաւ, 4 Սիմոն Կանանացի եւ Յուլյա Խսկարիովստացի, որ մատնեց զայն: 5 Յիսուս դրկեց այս տասներկուքը եւ պատուիրեց անոնց. «Մի երթար հեթանուններու որեւէ բաղաք, 6 այլ մանաւանդ զացքը իսրայէլի տան կորսուած ոչխարներուն: 7 Երբ երթար, բարոզեցք եւ բսէք. «Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է»: 8 Բուժեցք իհաննինները, մաքրեցք բորոտները», հանեցք դեւերը. ծերի ստացած էք, ծերի տուէք: 9 Սիրունենաք ոչ ոսկի, ոչ արծաթ ու ոչ պիշնձ՝ ծեր գոտիներուն մէշ. 10 ոչ ճամբորութեան համար պարկ, ոչ կրկին բաճկոն, ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր կերակուրին: 11 Երբ բաղաք մը կամ գիւղ մը մտնէք, տեղեկացք թէ ով է արժանաւորը անոր մէշ, եւ մսացք անոր բով՝ մինչեւ որ մեկնիք անկէ: 12 Երբ տուն մտնէք, բարեւ տուէք անոր: 13 Եթէ այդ տունը արժանի է, ծեր բարեւ թող գայ անոր վրայ. իսկ եթէ արժանի չէ, ծեր բարեւ թող վերադառնայ ծեզի: 14 Եթէ մեկը չընդունի ծեզ ու մտիկ չընէ ծեր խօսքերը, երբ մեկնիք այդ տունէն կամ բաղարեն, թօթուեցք ծեր ոտքերուն փոշին: 15 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Սողոմացիներու եւ Գոմորացիներու երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, բան այդ բաղարին»: 16 «Այս կը դրկեմ ծեզ իրը ոչխարներ՝ զայլերուն մէշ ուրեմն խորագէտ եղէք օծերու պէս, եւ աննենգ՝ աղալանիներու պէս: 17 Իսկ զգուշացք մարդոցմէ. որովհետեւ ատեաններու պիտի մատնեն ծեզ, ու պիտի խարազանեն ծեզ իրենց ժողովարաններուն մէշ: 18 Կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի տարուիք իմ պատճառովս, իբր վկայութիւն անոնց ու հեթանուններուն: 19 Բայց երբ մատնեն ծեզ, մի՛ մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, որովհետեւ ինչ որ պիտի խօսիք՝ պիտի տրուի ծեզի այդ ժամուն: 20 Որովհետեւ ոչ թէ դուք եք որ պիտի խօսիք, հապա ծեր Յօնոֆին՝ որ պիտի խօսիք ծեր մէշ: 21 Եղրայր մահուան

պիտի մատնէ իր եղբայրը, եւ հայր՝ զաւակը. ու զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դժմ եւ մեօցնեն զանոնք: **22** Բոլորին ատելի պիտի ըլլաք իմ անունիս համար. բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը, անիկայ պիտի փրկուի: **23** Երբ այս քաղաքին մէջ հավածն ձեզ, վախճէք ուրիշ քաղաք մը. որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Պիտի չաւարտէք Խորայէի քաղաքները, մինչեւ որ մարդու Որդին գայ»: **24** Աշակերտը գերիվեր չէ իր վարդապէտն, ոչ ալ ծառան՝ իր տիրոջմն: **25** Բաւական է աշակերտին՝ որ իր վարդապէտին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջ պէս: Եթէ տանուտէրը կոչեցին Բեղդերուդ, որչափ աւելի՝ անոր տնեցիները»: **26** «Ուրեմն միշ վախճանք անոնցմէ, որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չայտնուի, ու զաղտնի՝ որ պիտի չգիտցուի: **27** Ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի խաւարի մէջ՝ խոսեցէք զայն լոյսի մէջ, եւ ինչ որ կը լսէք ականջի մէջ՝ քարոզեցէք տանիքներուն վրայ: **28** Միշ վախճանք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ու չեն կրնար անձը սպաննե: այս մանաւանդ վախցէք անկէ՝ որ կրնայ անձը եւ մարմինը կորսնցնեն գեհենին մէջ: (*Geenna g1067*) **29** Երկու ճնճորուկ չեն ծախսուի մէկ դանզի. սակայն անոնցմէ ոչ մէկը գետին Կ'յինայ առանց ձեր Յօր կամքին: **30** Բայց ձեր գլուխին բոլոր մազերն ալ համրուած են: **31** Ուրեմն միշ վախճանք, որովհետեւ դուք շատ ճնճորուկներ աւելի կ'արժէք: **32** «Ուստի ով որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի դաւանիմ զինք Յօրս առջեւ՝ որ Երկինքն է: **33** Իսկ ով որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ես ալ պիտի ուրանամ զինք Յօրս առջեւ՝ որ Երկինքն է: **34** «Միշ կարծէք թէ ես եկայ խաղաղութիւն ձգելու Երկինի վրայ: Ես եկայ ոչ թէ խաղաղութիւն ձգելու հասա՞սուր: **35** Որովհետեւ եկայ զատելու մարդը իր հօրմեն, եւ աղջիկը՝ իր մօրմեն, ու հարսը՝ իր կեսուրեն: **36** Մարդուն թշնամիները՝ իր տնեցիները պիտի ըլլան: **37** Ան որ իր հնձմէ աւելի կը սիրէ իր հայրը կամ մայրը՝ ինծի արժանի չէ, եւ ան որ իր հնձմէ աւելի կը սիրէ իր որդին կամ աղջիկը՝ ինծի արժանի չէ: **38** Ան որ իր խաչը՝ առներ ու իմ եսուել չի զար, ինծի արժանի չէ: **39** Ան որ կը զտնէ իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, եւ ան որ կը կորսնցն իր անձ ինծի համար՝ պիտի զտն զայն»: **40** «Ան որ ձեզ կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի. եւ ան որ պիտի կ'ընդունի՝ զիս որ կը կորսնցն իր անձը՝ մարգարէ անունով, մարգարէ վարձատրութիւն պիտի ստանայ. ու ան որ արդար մը կ'ընդունի՝ արդարի անունով, արդարի վարձատրութիւն պիտի ստանայ: **42** Եւ ով որ այս պատիկներն մէկուն միայն զաւաթ մը պատ ջուր խմցն՝ աշակերտի անունով, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի, բնայ իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցն»:

11 Երբ Յիսուս աւարտեց պատուէր տալը իր տասներկու աշակերտներուն, մեկնեցաւ անկէ՝ սորվեցնելու եւ քարոզելու անոնց քաղաքներուն մէջ: **2** Երբ Յովիաննէս բանտին մէջ լսեց Թրիստոսի գործերուն մասին, իր աշակերտներէն երկուքը դրկերպ ըսաւ անոր. **3** «Դուն ես ան՝ որ պիտի գար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: **4** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէք եւ պատմեցէք Յովիաննէսի՝ ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնէք. **5** Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քայլեն, բորոտները կը մաքրուին, խովերը կը լսեն, մեռեները յարութիւն կ'առնեն, եւ աղքաներուն կ'աւետարանուի: **6** Երանի անոր՝ որ չի գայթակորի իմ պատճառովս»: **7** Երբ անոնք մեկնեցան, Յիսուս սկսաւ բազմութիւններուն ըստ Յովիաննէսի մասին. «Ինչ տեսնելու գացիք անապատը. հովէն տատանող եղէզ մը: **8** Հապա ինչ տեսնելու գացիք. փափուկ հանդերձներ հազած մարդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ կրողները՝ թագաւորներուն տուներն են: **9** Հապա ինչ տեսնելու գացիք. մարգարէ մը: **10** Վյու կը յայտարարեմ ձեզի, մարգարէն մըն ալ աւելի: **10** Որովհետեւ ասիկայ է ան՝ որուն մասին գրուած է. «Վիա ես կը դրկեմ իմ պատզամաւորս քու առջեւելու. ան պիտի պատրաստ ճամբադ՝ քու առջեւուր»: **11** ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովիաննէս Սկրտիչէն աւելի մէծը եւս չէ». սակայն Երկինքի թագաւորութեան մէջ՝ ամենն պզտիկը անկէ աւելի մէծ է: **12** Ու Յովիաննէս Սկրտիչին օրերէն մինչեւ հիմա՝ Երկինքի թագաւորութիւնը ոյժով կ'առնուի, եւ ուժեղները կը յափշտակեն զայն. **13** Որովհետեւ բոլոր Մարգարեներն ու Օրէնքը մարգարէացան մինչեւ Յովիաննէս: **14** Եթէ կ'ուզէք ընդունի, անիկայ է Եղիան՝ որ պիտի գար: **15** Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ: **16** Բայց որոն նմանցնեմ այս սերունդը: Կը նմանի մանուկներու, որոնք հրապարակներու նստերլով կը գոչն իրենց ընկերներուն **17** եւ կ'րսեն. «Սրինզ նուագեցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք, որպահինք ձեզի՝ ու չիեծնեցիք»: **18** Որովհետեւ Յովիաննէս եկա, ոչ կ'ուտեր եւ ոչ կը խմէր, ու կ'ըսէին. «Դեւ կայ անոր մէջ»: **19** Մարդու Որդին եկաւ, կ'ուտեւ եւ կը խմէ, ու կ'ըսէն. «Ահա շատակեր ու գինեսէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու բարեկամ»: Բայց իմմաստութիւնը արդարացաւ իր զաւակներով»: **20** Վյոն ատեն սկսաւ կշտամքել այն քաղաքները՝ որոնց մէջ կատարուեր Եին իր հրաշքներէն շատերը, քանի որ չապաշխարժեցին. **21** «Վայ քեզի՝ Քորազին, վայ քեզի՝ Բեթասայիդա, որովհետեւ Եթէ Տիւրոսի եւ Սիդրոնի մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք ձեր մէջ կատարուեցան, շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային քուրծով ու մոխիրով: **22** Բայց ձեզի կը յայտարարեմ, Տիւրոսի եւ Սիդրոնի աւելի

դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան ձեզի: **23** Իսկ դրև, Կափառնայում, որ բարձրացած ես մինչեւ Երկինք, պիտի իշնես մինչեւ մժոխք, որովհետեւ եթէ Սողոմն մէջ կատարուած ըլլային այն հրաշքները՝ որոնք քու մէջ կատարուեցան, տակաւին մնացած պիտի ըլլար մինչեւ այսօր:

(Hadēs ց86) **24** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ Սողոմնացիներու Երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան քեզի»: **25** Այդ ատեն Յիսուս ըսաւ. «Կը ներբռդեմ քեզ, ով չայր, ՏԵր Երկինքի ու Երկրի, որ այս քաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ խելացիներէն, ու յայտնեցիր Երախաններուն: **26** Այն, Չայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու առջեւդ: **27** Ամէն քան յանձնուեցաւ ինձի իմ Հօրմէս, եւ ոչ մէկը կը ճանչնայ Որդին՝ բայց միայն Չայրը, ու ոչ մէկը կը ճանչնայ Չայրը՝ բայց միայն Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնել: **28** Եկէր ինձի, դուք քոյորդ որ կը յոզնիք ու բեռնաւորուած եք, եւ ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ: **29** Առէր իմ լրւծու ձեր վրայ ու սորվեցէր ինձմէ՝ որ հեզ եմ եւ սիրտով խոնարի, ու հանգստութիւն պիտի գտնէր ձեր անձերուն. **30** Որովհետեւ իմ լրւծու հեշտ է, եւ իմ թեսու՝ թեթեւ:

12 Այդ ատեն Յիսուս՝ Շաբաթ օր մը՝ գնաց արտերու մէշէն. իր աշակերտունները՝ անօթենալով՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել եւ ուտել: **2** Եթէ Փարիսեցիները տեսան՝ ըսին անոր. «Ահա քու աշակերտուններդ կը գործն, մինչդեռ արտօնուած չէ գործել Շաբաթ օրը»: **3** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չէր կարդացեր Դաւիթի ըրածը, եթէ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** Մտաւ Աստուծոյ տունը, ու կերաւ առաջադրութեան հացերը, որ ոչ իրեն արտօնուած էր ուտել, ոչ ալ իրեն հետ եղողներուն, բայց միայն քահանաներուն: **5** Կամ թէ Օրէնքին մէջ չէր կարդացեր թէ քահանաները կը սրբապիտն Շաբաթը տաճարին մէջ՝ Շաբաթ օրերը, եւ անպարտ են: **6** Բայց կը յայտարարեմ ձեզի թէ այստեղ տաճարէն աւելի մեծ մէկը կայ: **7** Եթէ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է. «Կարեկցութիւն կ'ուղեմ, ու ոչ թէ զոհ», այն ատեն չէիք դատապարտեր անպարտները. **8** Որովհետեւ մարդու Որդին տէրն է Շաբաթին»: **9** Մեկներով անկէ՝ եկաւ անոնց ժողովարանը: **10** Յնոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր: Ամբաստանելու համար զինք, հարցուցին անոր. «Արտօնուած է բուժել Շաբաթ օրը»: **11** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Չեզմէ ով է այն մարդը, որ եթէ ոչխար մը ունենայ եւ ան փոսի մէջ ինյա Շաբաթ օրը, չի բռներ ու վեր չի հաներ զայն: **12** Յետեւարար մարդը որչափ աւելի կ'արժէ ոչխարէն: Ուրեմն արտօնուած է բարիք գործել Շաբաթ օրը»: **13** Ան ատեն ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ձեռքդ»: Ան ալ երկարեց, եւ առողջացաւ միւսին պէս: **14** Իսկ Փարիսեցիները

դուրս ելեկով՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն: **15** Եթը Յիսուս գիտոցաւ՝ մեկնեցաւ անկէ: Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, եւ բուժեց բոլորը. **16** Բայց սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն յայտնեն զինք, **17** որպէսզի իրագործուի Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. **18** «Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, եւ իմ սիրելին՝ որուն հաճեցաւ իմ անձս. իմ Յոզիս պիտի դնեմ անոր վրայ, ու իրաւունքը պիտի հօչակէ հեթանոսներուն: **19** Ոչ պիտի հակառակի, ոչ պիտի պոռայ, եւ ոչ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ: **20** Պիտի չփշրէ շախաչխուած եղէզը ու պիտի չմարէ պլայացոյ պատրոյզը, մինչեւ որ իրաւունքը հասցնէ յայթութեան: **21** Եւ հեթանոսները պիտի յուսան անոր անունին»: **22** Այն ատեն բերին իրեն կոյր ու համր դիւսահար մը, եւ բուժեց զայն, այնպէս որ համրն ու կոյրը խօսեցաւ եւ տեսաւ: **23** Ամբողջ բազմութիւնը զմայլեցաւ, ու կ'ըսէր. «Արդեօք ասիկամ է Դաւիթի որդին»: **24** Բայց Եթէ Փարիսեցիները լսեցին՝ ըսին. «Ասիկա ուրիշ բանով դուրս չի հաներ դեւերը, բայց միայն դեւերուն ԲԵՆԳԵՐՈՒԼ հշիսանով»: **25** Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դէմ բամսուած որեւէ թագաւորութիւնն՝ Կ'աւերի, եւ ինքնիր դէմ բամսուած որեւէ թաղաք կամ տուն՝ չի կրնար կենայ: **26** Եթէ Սատանան դուրս հանէ Սատանան, բամսուած է ինքնիր դէմ. ուրեմն անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ: **27** Ու եթէ ես ԲԵՆԳԵՐԵՐՈՒԼԻՎ կը հանեմ դեւերը, ձեր որդիները ինչնվ կը հանեն. Ուստի անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: **28** Բայց եթէ ես Աստուծոյ Յոզիով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ձեր վրայ: **29** Կամ մէկը ինչպէս կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ այդ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտ անոր տունը: **30** Ան որ ինձի հետ չէ՝ ինձի հակառակ է, եւ ան որ ինձի հետ չի ժողվէր՝ կը ցրու: **31** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամէն տեսակ մեղը ու հայիութիւնն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուլը Յոզիին դէմ եղած հայիութիւնը պիտի չներուի մարդոց»: **32** Ո՛վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդիին դէմ պիտի ներուի անոր, բայց ով որ խօսի Սուլը Յոզիին դէմ պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ եւ ոչ գալիքին մէջ»: (առ ց165) **33** «Կամ լմ̄ սեպեցէք ծառը, ու անոր պտուղը լաւ կ'ըլլայ, կամ վաստ սեպեցէք ծառը, եւ անոր պտուղը վաստ կ'ըլլայ. որովհետեւ ծառը կը ճանչցուի իր պտուղէն: **34** Իժերն ծնունդներ, ինչպէս կրնաք՝ չար ըլլարով՝ բարի բաներ խօսիլ որովհետեւ բերանը կը խօսի սիրտին լիութենէն: **35** Բարի մարդը իր սիրտին բարի գանձէն կը հանէ բարի բաներ, իսկ չար

մարդը իր սիրտին չար գանձեն կը հանէ չար քաներ: **36** Բայց կը յայտարարեմ ծեզի. “Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ որ մարդիկ կը խօսին, հաշիւ պիտի տան դատաստանին օրը”: **37** Որովհետեւ քու խօսքերէն պիտի արդարանաս, եւ քու խօսքերէն պիտի դատապարտուսիս»: **38** Այն ատեն դպիրներէն ու Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին իրեն. «Վարդապէտ, նշան մը կ'ուղենք տեսնել քեզմէ»: **39** Իսկ ինք պատասխանեց անոնց. «Չար եւ շնացող սերունդը նշան կը խնդրէ: Ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարեին նշանը: **40** Որովհետեւ ինչպէս Յովնան մնաց կետ ձուկին փորին մէջ՝ երեք օր ու երեք գիշեր, այնպէս մարդու Որդին պիտի մնայ երկրի սիրտին մէջ՝ երեք օր եւ երեք գիշեր: **41** Նիսուտի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ զղացին Յովնանի քարոզութեամբ. եւ ահա Յովնան մեծ մէկը կայ հոս: **42** Յարաւի թագուհին դատաստանին օրը ոտքի պիտի ելլէ այս սերունդին դէմ ու զայն պիտի դատապարտէ, որովհետեւ ինք եկաւ երկրի ծայրերէն՝ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. եւ ահա Սողոմոնն մեծ մէկը կայ հոս»: **43** «Երբ անմաքուր ոգին դուրս կ'ելլէ մարդէ մը՝ կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտօռ, ու չի գտներ: **44** Այն ատեն կ'ըսէ. «Վերադառնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելլայ»: Կու զայ եւ կը գտնէ զայն՝ պարապ, ալուած ու զարդարուած: **45** Այն ատեն կ'երայ, եւ կ'առնէ իրեն հետ եօթ ուրիշ ոգիներ՝ իրմէտ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին. եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը կ'ըլլայ առաջինւն աւելի գէշ՝ Այսպէս պիտի ըլլայ այս չար սերունդին այ»: **46** Մինչ ինք կը խօսէր բազմութեան, իր մայրն ու երբայրները կայնած եին դուրս, եւ կը ջանային խօսիլ իրեն հետ: **47** Մէկը լսաւ իրեն. «Ահա քու մայրու ու երբայրները կայնած են դուրս, եւ կը ջանան խօսիլ քեզի հետ»: **48** Ինք ալ պատասխանեց իրեն ըսողին. «Ո՞վ է իմ մայրս, ու որո՞նք են իմ եղբայրներս»: **49** Եւ երկարելով իր ծները դևակի իր աշակերտները ըսաւ. «Ահա մայրս ու եղբայրներս. **50** Որովհետեւ ով որ կը գործադրէ իմ երկնաւոր Յօրս կամքը, անիկա՞ն է իմ եղբայրս, բոյս եւ մայրս»:

13 Նոյն օրը Յիսուս՝ տունէն ելլերով՝ սստաւ ծովուն եգերքը: **2** Մէծ բազմութիւններ քով հաւաքուեցան. ուստի ինք նաև մտաւ ու նստաւ, իսկ ամբողջ բազմութիւնը կայնած էր ծովեցերքը: **3** Ծատ բաներ խօսեցաւ անոնց՝ առակներով, եւ ըսաւ. **4** «Ահա սերմնացան մը զնաց՝ որ սերմ ցանէ: Երբ կը ցանէր, բանի մը սերմեր իմկան ճամբային եզերքը, եւ թշունները եկան ու լափեցին զանոնք: **5** Ուրիշներ իմկան ժայռուտ տեղերու վրայ, ուր շատ հող չկար, եւ իսկոյն

բուսան՝ հոյին խորունկութիւն չունենալուն համար. եսակայն տօթափէ եղան երբ արեւը ելա, ու չորցան՝ քանի որ արմատ չունէին: **7** Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մէջ. եւ փուշերը բարձրացան ու ինդրեցին զանոնք: **8** Իսկ ուրիշներ իմկան լաւ հոյի մէջ, եւ պտուղ տուին՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթառուն, միւսը՝ երեսուն: **9** Ա՛ն որ ականջ ունի լսելով՝ թող լսէ»: **10** Աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն. «Ինչո՞ւ առակներով կը խօսիս անոնց»: **11** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Քանի որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, բայց անոնց տրուած չէ: **12** Որովհետեւ ով որ ունի, անոր պիտի տրուի ու առասութեան մէջ պիտի ըլլայ. իսկ ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնոլի: **13** Ուստի առակներով կը խօսիմ անոնց, քանի որ տեսներով՝ չեն տեսներ, ու լսելով՝ չեն լսեր, ոչ ալ կը հասկնան: **14** Անոնց վրայ պիտի իրագործուի Եսայի մարգարեութիւնը՝ որ կ'ըսէ. «Ծատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք. շատ պիտի տեսնեք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: **15** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրոց թանձրացա, եւ իրենց ականջներով ծանր լսեցին ու գոցեցին իրենց աչքերը, որպէսզի աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրոց շասկնան, եւ դարձիչզան, ու Ես չըջկնեմ զանոնք»: **16** Բայց երանի ծեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ ծեր ականջներուն՝ որ կը լսեն: **17** Որովհետեւ ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ շատ մարգարեներ եւ արդարներ ցանկացին տեսնել ծեր տեսանձերը՝ ու չտեսան, եւ լսել ծեր լսանձերը՝ ու չլսեցին»: **18** «Լսեցէք ուրեմն սերմնացանին առակը: **19** Ով որ կը լսէ թագաւորութեան խօսքը եւ չի հասկնար, չարծ կու զայ ու կը յափշտակէ անոր սիրուին մէջ ցանուածը. Ասկիա ան է՝ որ սերմ ստացաւ ճամբային եզերքը: **20** Ժայռուտ տեղերու վրայ սերմ ստացողը ան է, որ կը լսէ խօսքը եւ իսկոյն կ'ընդունի զայն ուրախութեամբ: **21** Բայց իր մէջ արմատ չունենալով՝ թէ ժամանակ կը տեսէ, ու երբ տառապանք կամ հալածանք բլլայ խօսքին պատճառով՝ իսկոյն կը գայթակոյի: **22** Փուշերու մէջ սերմ ստացողը ան է, որ կը լսէ խօսքը, սակայն այս աշխարհի հոգերն ու հարստութեան խարեւութիւնը կը խեղին խօսքը, եւ անպտուղ կ'ըլլայ: (ատօն ց165) **23** Իսկ լաւ հոյի մէջ սերմ ստացողը ան է, որ խօսքը կը լսէ ու կը հասկնայ. Նաեւ պտուղ կու տայ, եւ կը բերէ՝ մէկը հարիւր, միւսը՝ վաթառուն, միւսը՝ երեսուն»: **24** Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց ու ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մէջ լաւ սերմ ցանէ: **25** Մինչ մարդիկ կը բնանային՝ իր թշնամին եկաւ, որուն ցանեց ցորենին մէջ եւ գնաց: **26** Երբ յոստը ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այն ատեն որումն ալ երեւցաւ: **27** Ուստի հոդատիրոջ ծառաները մօտեցան եւ ըսին անոր. “Տէ՛ր, դուն լաւ սերմ

շցանեցիր արտիդ մէջ, ուրեմն որոմը ուրկէ՛ Ե՛: 28 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Թշնամի մը ըրած է ասիկա»: Ծառաները ըսին իրեն. «Ուստի կ'ուզե՞ս որ երթանք ու քաղենք զանոնք»: 29 Իսկ ան ըսաւ. «Ո՛չ, որպէսզի երբ որոմը քաղէ՛ ցորենն ալ չփրցնէր անոր հետ: 30 Թոյն տուէր որ երկուբն ալ միասին աճին՝ մինչեւ հունձքի ատենը»: Եւ հունձքի ատենը պիտի ըսեմ հնձողներուն. «Նախ որոմը քաղեցէր ու խուրծ-խուրծ կապեցէ՛ այրելու համար, իսկ ցորենը ժողվեցէր իմ ամքարս»: 31 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջարկեց անոնց եւ ըսաւ. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ ու ցանեց իր արտիդ մէջ: 32 Արդարեւ ան բոլոր սերմերուն ամենէն պատիկն է, բայց երբ աճի՛ տունկերուն մեծագոյնը կ'ըլլայ ու ծառ կը դառնայ, այնպէս որ երկինքի թռչունները կու զան եւ կը բնակին անոր ճիւղերուն վրայ»: 33 Ուրիշ առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Երկինքի թագաւորութիւնը նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու պահեց երեք գրի այլարի մէջ՝ մինչեւ որ ամբողջը խմորուեցաւ»: 34 Յիսուս առակներով խօսեցաւ բազմութեան այս բոլոր բաները: Առանց առակի չէր խօսեր անոնց, 35 որպէսզի իրագործուի մարգարեին միջոցով ըսուած խօսքը. «Առակներով պիտի բանամ բերանս, եւ պիտի արտայայտեն աշխարհի հիմնարութենէն ի վեր ծածկուած բաները»: 36 Վյոն ատեն Յիսուս արծակեց բազմութիւնը, ու տուն զնաց: Իր աշակերտները մօստեցան իրեն եւ ըսին. «Բացատրէ՛ մեզի արտիդ որոմներուն առակը»: 37 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Լաւ սերմը ցանողը՝ մարդու Որդին Ե, 38 արտը՝ աշխարհն Ե: Լաւ սերմը թագաւորութեան որդիներն են, բայց որոմը չարին որդիներն են: 39 Թշնամին որ ցանեց զայն՝ Զարախոսն է, հունձքը՝ աշխարհի վախճանն է, եւ հնձողները՝ Երեշտակներն են: (այօն ց165) 40 Ուրեմն ինչպէս որ որոմը կը քաղուի ու կ'այրուի կրակի մէջ, այնպէս պիտի ըլլայ այս աշխարհի վախճանին: (այօն ց165) 41 Մարդու Որդին պիտի դրկէ իր Երեշտակները, եւ պիտի հաւաքեն իր թագաւորութենէն բոլոր զայթակղութիւններն ու անօրնութիւն գրողները, 42 եւ պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծուու: 43 Վյոն ատեն արդարները պիտի փային արեւի պէւ՝ իրենց Յօր թագաւորութեան մէջ: Վ'ն որ ականջ ունի լսերու՝ թոյն լսե:»: 44 «Դարձեալ՝ Երկինքի թագաւորութիւնը նման է արտիդ մէջ պահուած զանձին, որ մարդ մը՝ գտնելէ ետք՝ կը ծածկէ, եւ ուրախութենէն կ'երթայ, կը ծախէ իր ամքողը ունեցածը, ու կը զնէ այդ արտը»: 45 «Դարձեալ՝ Երկինքի թագաւորութիւնը նման է առեւտրականի մը, որ գեղեցիկ մարգարիտներ կը փնտուէ, 46 եւ շատ պատուական մարգարիտ մը գտնելէ ետք՝ զնաց, ծախէ իր ամքողը ունեցածը, ու զնէց զայն»: 47

«Դարձեալ՝ Երկինքի թագաւորութիւնը նման է ծովը նետուած ուրկանի մը, որ ամէն տեսակ ձուկ կը ժողովէ: 48 Երբ ուրկանը լցուեցաւ, հանեցին ծովեզերքը եւ նստան, հաւաքեցին լաւերը ամաններու մէջ, իսկ դուրս նետեցին վատերը: 49 Վ'յապէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին: Երեշտակները պիտի ելլեն, արդարներուն մէջն պիտի զատեն չարերը, (այօն ց165) 50 ու պիտի նետեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաներու կրծուում»: 51 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Յասկցամք այս ամէնը»: Ըսին անոր. «Այն, ՏԵ՛Ր»: 52 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ասոր համար ամէն դպիր՝ որ աշակերտ եղած է Երկինքի թագաւորութեան, նման է տանտիրոց մը՝ որ իր զանձէն կը հանէ նորն ու հինքը»: 53 Երբ Յիսուս աւարտեց այս առակները՝ մեկնեցաւ անկէ: 54 Գնաց իր բնագաւառը եւ կը սորվեցնէր անոնց՝ իրենց ժողովարանին մէջ, այնպէս որ անոնք կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ՛ ունի այս իմաստութիւնը եւ հրաշքները: 55 Կսիկա հիւսնին որդին չէ. ասոր մայրը Մարիամ չի կոչուիր: Ասոր Եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովան, Սիմոն ու Յուդա, 56 եւ ասոր բոյրերը՝ բոլորն ալ մեր բով չնին: Ուրեմն ասիկա ուրկէ՛ ունի այս բոլոր բաները». 57 ու կը գայթակղէին անոր պատճառով: Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիկի չէ, բացի իր բնագաւառին եւ իր տան մէջ»: 58 Ու շատ հրաշքներ չգրոթեց հոն՝ անոնց անհաւատութեան պատճառով:

14 Այդ ատեն Յերովիէս չորրորդապետը լսեց Յիսուսի համբաւը, եւ ըսաւ իր ծառաներուն.

2 «Ան Յովիաննես Մկրտիչն Ե՝ մեռեներէն յարութիւն առած. ուստի հրաշքներ կը գործուին անով»: 3 Արդարեւ Յերովիէս բաներ էր Յովիաննեսը, ու զայն կապելով բանտը դրեր էր, իր Եղբօր՝ Փիլիպպոսի կնոջ՝ Յերովիդիայի պատճառով. 4 որովիետեւ Յովիաննես կ'ըսէր անոր. «Քեզի արտօնուած չէ կին առնեն զինք»: 5 Ուստի կ'ուզէր սպաննել զայն, բայց կը վախճար բազմութենէն, որովիետեւ մարգարէ կը նկատէին» զայն: 6 Երբ Յերովիէսի ծնունդին տարերարձը կը տօնուէր, Յերովիդիայի աղջիկը պարեց հանդիսականներուն առջնեւ, ու հաճեցուց Յերովիէսը: 7 Ուստի Երդումնով խօստացաւ որ տար անոր ինչ որ ուզէր: 8 Ան ալ՝ նախապէս խրախուած ըլլափը իր մօրմէն՝ ըսաւ. «Տոք ինծի Յովիաննես Մկրտիչին գլուխը՝ ափսէի մը վրայ»: 9 Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց Երդումներուն եւ իրեն հետ նստողներուն պատճառով՝ հրամայեց որ տրուի: 10 Ու մարդ դրկերպ՝ գլխատեց Յովիաննեսը բանտին մէջ: 11 Եւ անոր գլուխը Երեսուցաւ ափսէի մը վրայ ու տրուեցաւ աղջիկին. ան ալ տուալ իր մօր: 12 Եւ անոր աշակերտները եկան, վերցուցին մարմինը, թաղեցին զայն, ու գացին պատմեցին Յիսուսի լսեց,

անկէ նաւով մեկնեցաւ ամայի տեղ մը՝ առանձին։ Երբ բազմութիւնները լսեցին, ոտքով հետեւեցան անոր՝ իրենց բաղաքներն։ 14 Երբ դուրս ելաւ, տեսներով մեծ բազմութիւն մը՝ գրաց անոնց վրայ ու բուժեց անոնց հիւանդները։ 15 Իրիկունը՝ իր աշակերտները եկան եւ ըսին. «Հոս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն անցած է. արձակէ բազմութիւնը, որպէսզի երթան գիտերը եւ կերակուր գնեն իրենց»։ 16 Ցիսուս ըսաւ անոնց. «Պէտք չկայ որ անոնք երթան, ինչք տուլէք անոնց՝ որ ուտեն»։ 17 Անոնք ալ ըսին. «Հոս ուրիշ բան չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու երկու ձուկ»։ 18 Ըսաւ անոնց. «Հո՞ն ինծի բերէք զանոնք»։ 19 Եւ հրամայեց որ բազմութիւնը նստեցնեն խոտին վրայ: Հինգ նկանակներն ու երկու ձուկերը առաւ, դեպի երկինք նայելով՝ օրինեց, եւ կտրելով նկանակները՝ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ բազմութեան: 20 Բոյորը կերան ու կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած բեկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին։ 21 Անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ այր մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ: 22 Խսկոյն հարկադրեց աշակերտները՝ որ նաև մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս եզերքը, մինչ ինք բազմութիւնները կ'արձակէր: 23 Բազմութիւնները արձակելէ ետք, լեզր եսաւ առանձին՝ ադօրենու: Երբ իրիկուն եղաւ, հոն Էր՝ մինակը. 24 Խսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղն Էր՝ ալեկոծութեան մէջ, որովհետեւ հովը հակառակ ուղղութեամբ էր: 25 Գիշերուան չորրորդ պահուն՝ Ցիսուս զնաց դեպի նաւը, քալելով ծովուն վրայ: 26 Երբ աշակերտները տեսան զայն՝ որ կը բայլը ծովուն վրայ, Վրդովեցան եւ ըսին թէ աչք երեւոյթ մըն է, ու վախնարվ աղաղակեցին: 27 Խսկոյն Ցիսուս խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Քաջալերուեց՛Եք, Ես Եմ, մի Վախնաք»։ 28 Պէտրոս պատասխանեց անոր. «ՏՇք, եթէ դո՞ւն ես, հրամայէ ինծի՝ որ զամ թեգի ցուրերուն վլայէն»։ 29 Ան ալ ըսաւ. «Եկի՞ր»։ Երբ Պէտրոս նաւեն իջաւ, քայեց ջուրերուն վրայէն՝ Ցիսուսի քով երթալու համար: 30 Բայց տեսներով հովին սաստիկ ըլլալը՝ վահսցաւ: Երբ սկսաւ ըմկդիմ, աղաղակեց. «ՏՇք, փրկէ զիս»։ 31 Ցիսուս իսկոյն երկարեց իր ձեռքը, բռնեց զինք ու ըսաւ. «Թերահաւատն, ինչո՞ն կասկածցար»։ 32 Երբ նաև ելան՝ հովը դադրեցաւ: 33 Անոնք որ նաւուն մէջ էին՝ եկան, երկրպագեցին անոր եւ ըսին. «Շշմշրտապէս դոլն Աստուծոյ Որդին ես»։ 34 Անցնելով միւս կողմը՝ հասան Գեննեսարէթ: 35 Երբ այդ տեղի մարդիկը ճանչցան զինք, մարդ դրկեցին ամբողջ շրջակայքը, բերին անոր բոյրը ախտաւորները, 36 ու կ'աղաչէին անոր որ միայն դպչէին իր հանդերձին քդանցքին. եւ անոնք որ դպան՝ թժկուեցան:

15 Այն ատեն Ցիսուսի եկան դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որոնք Երուսաղէմէն էին, եւ

ըսին. 2 «Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ զանց կ'ընեն նախնիքներուն աւանդութիւնը, քանի որ չեն լուար իրենց ձեռքերը՝ երբ հաց կ'ուտեն»։ 3 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Յապա դուք ինչո՞ւ զանց կ'ընեք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: 4 Արդարեւ Աստուծած պատուիրեց. «ՊատուԵ հայրդ ու մայրդ, 5 եւ ով որ անհծէ իր հայրը կամ մայրը, մահնվ թող վախճանի»։ 6 Բայց դուք կ'ըսէք. «Ո՞վ որ իր հօր կամ մօր ըսէ թէ ի՞նչ օգուտ որ պիտի ստանաս ինձմէ՝ Աստուծոյ տայիք ընծայ Ե», եւ իր հայրը կամ մայրը չպատուԵ՝ ազատ Ե»։ Այսպէս՝ անվաւեր դարձուցած էք Աստուծոյ պատուիրանը՝ ձեր աւանդութեան պատճառով: 7 Կեղծաւորներ, Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ձեր մասին՝ ըսելով. 8 «Այս ժողովուրդը միայն շրթունքնվ կը պատուԵ զիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. 9 եւ պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուերները սորվեցներով իրը վարդապետութիւն»։ 10 Եւ բազմութիւնը կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Լսեցք ու հասկց՛ք. 11 ոչ թէ ի՞նչ որ կը մտնէ բերանը՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ կ'ելլէ բերանէն՝ անիկա կը պղծէ մարդը»։ 12 Այն ատեն իր աշակերտները մօտեցան եւ ըսին իրեն. «Գիտնս թէ Փարիսեցիները գայթակրեցան, երբ լսեցին այդ խօսքը»։ 13 Ան ալ պատասխանեց. «Ամեն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Յայրս չէ տնկած, պիտի խլուի: 14 Թողուցք զանոնք. իրենք կոյր են, ու կոյրերու առաջնորդ: Եթէ կոյրը առաջնորդ կոյրը, երկութիւն ալ փոսր պիտի ինանա»։ 15 Պէտրոս ըսաւ անոր. «Բացատրէ մեզի այս առակը»։ 16 Ցիսուս ըսաւ. «Դո՞ւ ալ տակաւին անհինելք էք. 17 չըք հասկնար թէ ամէն ինչ որ կը մտնէ բերանը, կը պարունակուի փորին մէշ, ու կը ձգուի արտաքնօցը: 18 Խսկ ինչ որ բերանէն դուրս կ'ելլէ՝ սիրտն յահաց կու զայ, եւ անիկա կը պղծէ մարդը: 19 Որովհետեւ սիրտն կ'ելլին չար մտածումներ, սպանութիւններ, շնուրիւններ, պոռնկութիւններ, գողուրթիւններ, սուլս վկայութիւններ ու հայիութիւններ: 20 Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը, բայց անկուայ ձեռքով հաց ուտենի՝ չի պղծեր մարդը»։ 21 Ցիսուս անկէ մեկնելով՝ զնաց Տիւրոսի ու Սիլոնի երկրամասերը: 22 Եւ ահա քանանացի կին մը, այդ հողամասերն եղած, կը պոռար անոր. «Ողորմ ինծի, ՏՇք, Դաւիթի որդի, աղջիկս սաստիկ կը չարչարուի դեւեն»։ 23 Ինք ոչ մէկ խօսքով պատասխանեց անոր. իսկ իր աշակերտները մօտենալով կը թախանձէին իրեն ու կ'ըսէին. «Արծակէ զայն, որովհետեւ կ'աղաղակէ մեր ետեւեն»։ 24 Ինք ալ պատասխանեց. «Ես դրկուեցայ միայն Խսրայէի տան կորսուած ոչխարներուն»։ 25 Բայց անիկա եկաւ, երկրպագեց անոր եւ ըսաւ. «ՏՇք, օգնէ ինծի»։ 26 Ան ալ պատասխանեց. «Լաւ չէ առնել զաւակներուն

հացը ու նետել շուներուն»: 27 Անիկա ալ ըսաւ. «Վյ՛, ՏՌ. սակայն շուները կը կերակրուին իրենց տիրոջ սեղանն ինկած փշրանքներով»: 28 Վյ՛ ատեն Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ո՞վ կին, մեծ է հաւատքդ. Թոյ ըլլայ թեզի՝ ինչ որ կ'ուղես»: Եւ նոյն ժամուն անոր աղջիկը թժկուեցաւ: 29 Յիսուս անկէ մեկնեցաւ. Երբ Գալիլեայի ծովեզերը հասաւ՝ լեռը ելլերով նստաւ: 30 Ու մեծ բազմութիւններ եկան իրեն, որոնք ունեն իրենց հետ կադեր, կոյրեր, համրեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի ուտքը: Ան ալ բուժեց զանոնք. 31 այնպէս որ բազմութիւնը զմայեցաւ՝ տեսներով որ համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը բժկուէին, կադերը կը քալիին եւ կոյրերը կը տեսնէին. ու կը փառարանէին Խարայէի Աստուածը: 32 Յիսուս՝ քովը կանչերով իր աշակերտները՝ ըսաւ. «Կը գթամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդէն երեք օրէ ի վեր քովս են, եւ ուտելիք ոչին ունին: Չեմ ուզեր անօթի արձակել զանոնք, որպէսզի ճամբան չպարտասին»: 33 Աշակերտները ըսին անոր. «Մենք սանապատին մեջ ուրկէ պիտի ունենանք այնչափ հաց, որ կշտացնեք այսչափ մեծ բազմութիւն մը»: 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Քանի նկանակ ունիք»: Անոնք ալ ըսին. «Եօթը, ու քանի մը մանր ծովկ»: 35 Հրամայեց բազմութեան՝ որ նստին գետինին վրայ: 36 Առաւ Եօթը նկանակներն ու ծովկերը, շնորհակալ ետաւ, կտրեց եւ տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ բազմութեան: 37 Բոյրը կերան ու կշտացան, եւ վերցներով աւելցած թեկողները՝ Եօթը զամբիւդ լեցուցին: 38 Անոնք որ կերան՝ չորս հազար այր մարդիկ էին, կիներէն ու մանուկներէն զատ: 39 Երբ արձակեց բազմութիւնը, նաև մտաւ եւ զնաց Մագդաղայի հողանասը:

16 Փարիսեցիներն ու Սաղուկեցիները քովը եկան՝ փորձելու համար զինք, եւ կը խնդրէին իրմէ որ Երկինքն նշան մը ցոյց տայ իրենց: 2 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Երբ իրիկուն ըլլայ՝ կ'ըսէք. «Կադր լաւ ոտ պիտի ըլլայ, որովհետեւ Երկինքը շառագունած է», 3 իսկ առտուն. «Վյօր մրիկ պիտի ըլլայ, որովհետեւ Երկինքը շառագունած ու մթագնած է»: Կեդաւորներ, գիտէք զննել Երկինքի Երեսը, բայց չէք կրնար գիտնալ ժամանակներուն նշանները: 4 Զար ու շնացոյ սերունդը նշան կը խնդրէ: Սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը»: Եւ ձգեց զանոնք ու զնաց: 5 Երբ իր աշակերտները սանցան միւս եզերը, մոռցած էին հաց առնել: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ուշադիր Եղէք, զգուշացէք Փարիսեցիներուն եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: 7 Անոնք ալ կը մտածէին իրենց մեջ ըսերով. «Յաց չքերինք մեզի՝ հետ»: 8 Երբ Յիսուս ըմբռնեց՝ ըսաւ անոնց.

«Ինչո՞ւ կը մտածէք ձեր մեջ, թերահաւատներ, թէ հաց չարիք: 9 Տակաւին չէք հասկնար եւ չէք յիշեր իինց նկանակները՝ որ բաժնեցիք իինց հազարին, ու քանի կողով վերցուցիք. 10 ոչ ալ եօթը նկանակները՝ որ բաժնեցիք չորս հազարին, եւ քանի զամբիւդ վերցուցիք: 11 Ի՞նչպէս չէք հասկնար թէ հացի համար չըսի ձեզի. «Զգուշացէք Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու խմորէն»: 12 Վյ՛ ատեն հասկցան թէ չրսաւ որ զգուշանան հացի խմորէն, հապա՝ Փարիսեցիներու եւ Սաղուկեցիներու ուսուցումն: 13 Երբ Յիսուս կ'երթար Փիլիպպոսի Կեսարիային Երկրամասը՝ հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինչ կ'ըսէն, ով եմ ես՝ մարդու Որդին»: 14 Անոնք ըսին. «Ումանք կ'ըսէն թէ Յովիաննեմ Մկրտիչն ես, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ Երեմիան կամ մարգարէներէն մէկը»: 15 Ըսաւ անոնց. «Եսկ դուք ինչ կ'ըսէք, ով եմ»: 16 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց. «Դուն Քրիստոնն ես, ապրոյ Աստուծոյ Որդին»: 17 Յիսուս ըսաւ անոր. «Երանիք Սիմոն, Յովնանի որդի. որովհետեւ ոչ թէ մարմինն ու արինն յայտնեցին թեզի ասիկա, հապա իմ Յայրու՝ որ Երկինքն է: 18 Ես ալ կը յայտարարեմ թեզի. «Դուն Պետրոս ես, եւ այս վեմին վրայ պիտի կառուցանեմ իմ եկեղեցիս, ու դժիգին դրները պիտի շաղթեն անոր: (Hadēs g86) 19 Երկինքի թագաւորութեան բանախները պիտի տամ թեզի, եւ ինչ որ Երկրի վրայ կապէս՝ Երկինքի մեջ կապուած պիտի ըլլայ, ու ինչ որ Երկրի վրայ արձակես՝ Երկինքի մեջ արձակուած պիտի ըլլայ»: 20 Վյ՛ ատեն աշակերտներուն պատուիրեց՝ որ ոչ մէկուն ըսեն թէ ինք Քրիստոսն է: 21 Վյ՛ ատեննեն եսք Յիսուս ցոյց տուաւ իր աշակերտներուն թէ պէտք էր որ Երթար Երուսաղէմ, շատ չարչարանքներ կրէր Երեցներէն, բահանայապետներէն եւ դպիրներէն, սպաննուեր ու յարութիւն առներ Երրորդ օրը: 22 Պետրոս մէկի առաւ զինք, եւ սկսայ յանդիմանել զինք՝ ըսերով. «Ամնեւին, ՏՌ. այդ բանը չպատահի թեզի»: 23 Ինք ալ դառնալով՝ Պետրոսի ըսաւ. «Ետենս զնա, Սատանայ, դուն զայթակութիւն ես ինծի. որովհետեւ ոչ թէ Աստուծոյ բանները կը մտածեն, հապա՝ մարդոց բանները»: 24 Վյ՛ ատեն Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Եթէ մէկը ուզէ զալ իմ ետեւս, թող ուրանայ ինքզինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւի ինծի: 25 Որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի համար, պիտի զոնէ զայն: 26 Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամբողջ աշխարհը բայց կորսնցնէ իր անձը. կամ՝ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարէն: 27 Որովհետեւ մարդու Որդին պիտի զայ իր փառքով՝ իր հեշտակներուն հետ, եւ այն ատեն պիտի հատուցանե իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն

համեմատ: 28 Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Յու ներկայ եղողներէն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն մարդու Որդին՝ եկած իր թագաւորութեամբ”»:

17 Վեց օր ետք՝ Յիսուս առաւ իրեն հետ Պետրոսը, Յակոբոսն ու անոր Եղայրը Յովհաննէսը, հանեց զանոնք բարձր լեռ մը՝ առանձին, 2 եւ այլակերպեցաւ անոնց առջեւ. իր երեսը փայլեցաւ արեւի պէս, ու իր հանդերձները ճերմակ եղան՝ լրջի պէս: 3 Եւ ահա Մովսէս ու Եղիա երեւան անոնց, եւ կը խօսացեցին իրեն հետ: 4 Պետրոս քսաւ Յիսուսի. «Տէր, լաւ է որ կենանք հոս. Եթէ կ'ուզես, շինտնք հոս երեք վրան, մէկը՝ քեզի, մէկը՝ Մովսէսի, ու մէկը՝ Եղիայի»: 5 Մինչ ան կը խօսէր, լուսաւոր ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, եւ ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըստրով. «Այս է իմ սիրելի Որդին՝ որուն հաճեցայ. անոր մտիք ըրէք»: 6 Երբ աշակերտները լսեցին, իրենց երեսին վրայ ինկան ու սաստիկ վախցան: 7 Յիսուս մօտենալով՝ դպաւ անոնց եւ քսաւ. «Ուտքի ելք, մի վախնաք»: 8 Իրենց աշքերը բարձրացուցին ու ոչ մէկը տեսան՝ բայց միայն Յիսուսը: 9 Երբ լեռնեն վար կ'իջնէին, Յիսուս հրահանգեց անոնց. «Վյո տեսիլքը ոչ մէկուն պատմեցէք, մինչեւ որ մարդու Որդին մէռելներէն յարութիւն առնէ»: 10 Վշակերտները հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ն դպիրները կ'ըստն թէ՝ “այէտք է որ նախ Եղիա զայ”»: 11 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իրաւ Է թէ նախ Եղիա պիտի զայ եւ Վերահաստատէ ամեն քան: 12 Բայց ձեզի կ'ըստն թէ Եղիա արդէն եկած է, ու չճանչցան զայն, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ մարդու Որդին պիտի չարչարուի անոնցմէ»: 13 Վյո ատեն աշակերտները հասկցան թէ Յովհաննես Սկրտիչին մասին քսաւ իրենց: 14 Երբ եկան քազմութեան քով, մարդ մը մօտեցաւ անոր, եւ ծրադրելով՝ քսաւ. 15 «Տէր, ողորմէ որդիիս, որ կը լուսնոտի ու չարչար կը տանչոլի. Քանի որ յաճախ կրակի մէջ կ'իյնայ, եւ յաճախ՝ ջուրի մէջ: 16 Զինք բերի քու աշակերտներու, ու չկրցան գինք բժշկե»: 17 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՞վ անհաւատ եւ խոտորեալ սերունդ, մինչեւ Երբ պիտի ըլլամ ձեզի հետ, մինչեւ Երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի: Յո՞ւ ինձիք բերէք զայն»: 18 Յիսուս սաստեց զայն, դեւք եղաւ անկէ, ու պատանին թժկուեցաւ նոյն ժամուն: 19 Վյո ատեն աշակերտները գացին Յիսուսի քով՝ առանձին, եւ քսին. «Մէնք ինչո՞ն չկրցանք հանեմ զայն»: 20 Յիսուս քսաւ. «Եր թերահաւատութեան պատճառով. Քանի որ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատը ունենաք, պիտի ըստք այս լերան. “Փոխսարդուէ ասկէ հոն”, ու պիտի փոխսարդուի, եւ ոչինչ անկարելի պիտի

ըլլայ ձեզի”»: 21 Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով դուրս չ'ելլեր, բայց միայն աղօթքով ու ծոնմապահութեամբ»: 22 Մինչ անոնք Գալիլեայի մէջ կը մնային, Յիսուս քսաւ անոնց. «Մարդու Որդին պիտի մատանուի մարդոց ձեռքը, 23 ու պիտի սպաննեն զինք. բայց յարութիւն պիտի առնել Երրորդ օրը»: Անոնք ալ չափազանց տրումեցան: 24 Երբ անոնք եկան Կափառնայում, Երկրամեան տուրքը զանձողները եկան Պետրոսի եւ քսին. «Ձեր վարդապէտը չի վճարեր Երկրորամեանը»: Ան ալ քսաւ. «Վյո, կը վճարէ»: 25 Երբ տուն մտաւ, Յիսուս կանխեց զինք՝ ըստրով. «Ի՞ս է քու կարծիք, Սիմոնն. Երկրի թագաւորները որմէ՞ կը ստանան հարկը կամ տուրքը, իրենց որդիներէն՝ թէ օտարներէն»: 26 Պետրոս քսաւ. «Օտարներէն»: Յիսուս քսաւ անոր. «Ուրեմն որդիները ազատ են: 27 Բայց որպէսզի չզայթակղեցնենք զանոնք, զնա ծովը ու կարթ նետէ, եւ ան առաջին ծուկը որ կ'ելլի: Երբ անոր բերանք քանաս՝ սատեր մը պիտի գտնես. ան զայն ու տոնք անոնց՝ ինծի եւ քեզի համար»:

18 Նոյն ժամուն աշակերտները եկան Յիսուսի քով ու քսին. «Ո՞վ է մեծագոյնը Երկինքի թագաւորութեան մէջ»: 2 Յիսուս ալ կանչեց իրեն մանուկ մը, կայնեցուց զայն անոնց մէշտե, 3 եւ քսաւ. «Շշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ դարձի չզաք ու մանուկներու պէս չըլլաք, բնաւ պիտի չմտնէք Երկինքի թագաւորութիւնը”»: 4 Ուրեմն ով որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ այս փոքր մանուկին պէս, անիկա է մեծագոյնը Երկինքի թագաւորութեան մէջ. 5 Եւ ով որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկ մը՝ իմ անունովս, զիս կ'ընդունի»: 6 «Ո՞վ որ գայթակղեցնէ մէկը այս պատիկներէն՝ որոնք ինծի կը հաւատան, աւելի օգտակար պիտի ըլլաք անոր՝ որ իշու շաղացրի քար մը կախուեր իր վիզեն, ու ծովուն անդունդը ընկղմէր: 7 Վայ աշխարհի՝ գայթակղութիւններու պատճառով. որովհետեւ հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով զայթակղութիւնը կու զայ: 8 Ուրեմն եթէ ծերքը կամ ուոքը կը գայթակղեցնէ քեզ, կորի՛ զայն ու նետէ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ կան կամ պակասանը մտնել կեանքը, քան Երկու ծերք կամ Երկու ուոք ունենալ եւ նետուի յափառնական կրակին մէջ»: (αἰδοῖος γ166) 9 Եթէ աչքը կը գայթակղեցնէ քեզ, հանէ զայն ու նետէ քեզմէ. աւելի լաւ է քեզի՝ մէկ աչքով մտնել կեանքը, քան Երկու աչք ունենալ եւ նետուի գեհենի կրակին մէջ»: (Geenna γ1067) 10 «Ուշաղիր Եղէք որ չարհամարհէք այս պատիկներէն մէկը. Քանի որ կ'ըստն ձեզի թէ Երկինքի մէջ անոնց հրեշտակները ամեն ատեն կը տեսնեն Երեսը իմ Յօրու՝ որ Երկինքն է: 11 Որովհետև մարդու Որդին եկաւ կորսուածը փրկելու: 12 Ի՞նչ է ձեր կարծիքը. Եթէ մարդ մը ունենայ հարիւր ոչխար եւ անոնցմէ

մԵկը մոլորի, ինսուլսինը ոչխարները լեռները չի թողոր ու՝ “Երթար՝ փնտոելու մոլորածը: 13 Եթե՛ պատահի որ գտնէ զայն, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ աւելիք կ'ուրախանայ անոր համար, բայս իննուլսինին՝ որոնք մոլորած չեն: 14 Վշապէ՞ ձեր երկնաւոր Յայրը չի հաճիր որ այս պատիկներէն մԵկը կորսուի»: 15 «Եթե՛ երթարյդ մԵղանչէ քեզի դԵմ, զնա՞ եւ ըսէ իրեն իր յանցանքը՝ երբ դուն ու ան մինակ էք. Եթե՛ մտիկ ընէ քեզի՝ շահեցար եղթայրոց: 16 Բայց Եթե՛ մտիկ չընէ քեզի, ան քեզի հետ մեկ կամ երկու հոգի եւս, որպէսզի ամէն խօսք հաստատուի երկու կամ երեք վկաներու բերանով: 17 Եթե՛ անոնց ալ մտիկ չընէ, ըսէ եկեղեցին. իսկ Եթե՛ եկեղեցին ալ մտիկ չընէ, թող ըլլայ քեզի հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս: 18 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինչ որ կապէք երկորի վրայ՝ կապուած պիտի ուլայ երկինքի մԵջ, եւ ինչ որ արծակէք երկորի վրայ՝ արծակուած պիտի ուլայ երկինքի մԵջ”: 19 Դարձեալ կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթե՛ ձեզմէ երկու հոգի համաձայնին երկորի վրայ՝ որևէ բան խնդրելու, պիտի ըլլայ անոնց իմ Յօրմե՞ն որ երկինքն Է”: 20 Որովհետեւ ուր որ երկու կամ երեք հոգի հալարուած ըլլան իմ անոնովս, եւ հոն Եմ՝ անոնց մԵջ»: 21 Վյու ատեն Պետրոս մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «ՏԷր, Եթե՛ երթարս մԵղանչէ ինծի դԵմ՝ քանի անզամ ներեմ անոր. մինչեւ Եօթի անզամ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Քեզի չեմ ըսեր՝ “Մինչեւ Եօթն անզամ”, հապա՞ “Մինչեւ Եօթանասուն անզամ Եօթը”»: 23 Ուստի երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ ուզեց հաշիւ առնելի իր ծառաներէն: 24 Երբ սկսաւ հաշիւ առնել, տասը հազար տաղանդի պարտապան մը բերուեցաւ իրեն: 25 Բայց ան վճարելու կարողութիւն չունենալով՝ անոր տեր հրամայեց, որ ան ծախուի, նաեւ անոր կինն ու զաւակները եւ անոր ամբողջ ունեցածը, ու պարտը վճարուի: 26 Իսկ ծառան իյսալով՝ Երկրագեց անոր եւ ըսաւ. «ՏԷր, համբերասար Եղիր ինծի հանդեպ, ու ամէնը պիտի վճարեմ քեզի»: 27 Ծառային տէրը՝ գրայով՝ արծակեց զայն, եւ ներեց անոր պարտը: 28 Նյու ծառան գնաց, գոտա իր ծառայակիցներէն մԵկը՝ որ հարիւր դահեկան կը պարտէր իրեն, ու բռնելով զայն՝ կը խեղդէր եւ կ'ըսեր. “Վճարէ ինծի ունեցած պարտը”»: 29 Ուստի իր ծառայակիցը ինկաւ անոր ուրքը, կ'աղաջէր անոր ու կ'ըսեր. “Յամբերասար Եղիր ինծի, եւ պիտի վճարեմ քեզի”»: 30 Բայց ինք չէր ուրքը. հապա զնաց ու բանտը նետել տուալ զայն՝ մինչեւ որ վճարէր պարտը: 31 Երբ իր ծառայակիցները տեսան ինչ որ պատահեցաւ շատ տրտմեցան, ու եկան եւ պատմեցին իրենց տիրոց ամբողջ պատահածը: 32 Վյու ատեն անոր տէրը կանչեց զայն ու ըսաւ. “Չար ծառայ, այդ ամբողջ պարտը ներեցի քեզի՝ քանի որ

աղաջեցիր ինծի. 33 ուրեմն պէտք չէր որ դոն ալ ողորմէիր ծառայակիցիր, ինչպէս եւ ողորմեցար քեզի”»: 34 Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ յանձնեց զայն տանջողներուն, մինչեւ որ վճարէր ամբողջ պարտը: 35 Իմ երկնաւոր Յայրս ալ նոյնպէս պիտի ընէ ձեզի, Եթե՛ ձեզմէ իւրաքանչիւրը իր եղրօր սրտանց չներէ իր յանցանքները»:

19 Երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, մԵկնեցաւ Գայլիեայէն եւ զնաց Յրէաստանի հողանասը՝ Յորդանանի միևս կորմը: 2 Մեծ բազմութիւններ հետեւեցան անոր, ու հոն բուժեց զանոնք: 3 Փարիսեցիները մօտեցան անոր եւ փորձեցին զայն՝ ըսելով. «Արտօնուած Է, որ մարդ մը արծակէ իր կինը՝ որեւէ պատճառի համար»: 4 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «ՔՔ կարդացեր թէ ան՝ որ սկզբէն ստեղծեց, արու եւ եգ ստեղծեց զանոնք, ու ըսաւ. 5 “Վյու պատճառով մարդը պիտի ըղողու հայրն ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, ու երկուքը պիտի ըլլան միշտ մարմին”»: 6 Յետեւարար ալ երկու չեն, հապա՝ մԵկ մարմին. ուրեմն մարդը թող չզատէ ինչ որ Աստուած իրարու միացուցած Է»: 7 Ըստին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ Սովուս պատուիրեց ամուսնալուծումի վկայագիր տալ եւ արծակէր»: 8 Ըսաւ անոնց. «Սովուս ձեր սիրտին կարծրութեան համար արտօնեց ձեզի՝ որ արծակէք ձեր կիները. բայց սկզբէն այնպէս չէր: 9 Սակայն կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՞վ որ կ'արծակէ իր կինը՝ առանց պոռնկութեան պատճառի, ու կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ: Եւ ով որ արծակուածին հետ կ'ամուսնանայ՝ շնուրթիւն կ'ընէ”»: 10 Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Եթե՛ այդ է պարագան մարդուն եւ իր կնոջ միջեւ, օգտակար չէ ամուսնանայ»: 11 Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Բոլորը չեն ընդունիր ասիկա, հապա անոնք՝ որոնց տրուած Է: 12 Որովհետեւ կան ներքինիներ, որոնք այդպէս ծնան՝ իրենց մօր որովայնեն. կան ներքինիներ, որոնք մարդոցմէ ներքինի եղան. ու կան ներքինիներ, որոնք իրենք ներքինի ըրին՝ երկինքի թագաւորութեան համար: Ո՞վ որ կրնայ ընդունի՝ թող ընդունի»: 13 Վյու ատեն մասնւկներ բերուեցան իրեն, որպէսզի ձեռք դնէ անոնց վրայ եւ աղօթէ. իսկ աշակերտները կը յանդիմաննին զանոնք: 14 Յիսուս ըսաւ. «Թոյլ տուէք մասնւկներուն, ու մի արգիլք զանոնք՝ որ զան ինծի, որովհետեւ երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներուն Է»: 15 Եւ ձեռք դնելէ Ետք անոնց վրայ՝ մԵկնեցաւ անսէ: 16 ՄԵկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. «Բարի վարոյապետ, ինչ բարիք գործեմ՝ որ ունենամ յալիտենական կեանքը»: (αιστίος ց166) 17 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. մԵկն զատ բարի չկայ, որ Աստուած Է: Եթե՛ կ'ուզես մտնել կեանքը՝ պահէ պատուիրանները»: 18 Ըսաւ անոր. «Որո՞նք»: Յիսուս պատասխանեց.

«Սպանութիւն մի ըներ, շնուրթիւն մի ըներ, գողութիւն մի ըներ, սուտ վկայութիւն մի տար, 19 պատու՛ հայրդ ու մայրդ, եւ սիրէ ընկերդ քու անձի՞ “պէս»: 20 Երիտասարդը ըսաւ անոր. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենես ի Վեր. տակախն ինչ կը պակսի ինձի»: 21 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ Կ'ուզես կատարեալ ըլլալ՝ զնա, ծախի՛ ինչքդ եւ տուր աղբատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա հետևէլ ինձի»: 22 Երբ Երիտասարդը լսեց այս խօսքը՝ տրտմած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր: 23 Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. «Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ճեզի. “Յարուստը դժուարութեամբ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը”»: 24 Դարձեալ կը յայտարարեմ ճեզի. «Աւելի դիւրին է որ հուտը անցնի ասեղին ծակէն, քան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 25 Երբ աշակերտները լսեցին, չափազանց ապշեցան եւ ըսին. «Ուրեմն ովկ կրնայ փրկութի»: 26 Յիսուս նայերով անոնց՝ ըսաւ. «Աստիկա անկարեի է մարդոց քով, բայց ամէն բան կարեի է Աստուծոյ քով»: 27 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ անոր. «Կհայ մենք թողուցինք ամեն ինչ ու հետեւեցանք թեզի. ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ մեզի»: 28 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ճեզի. “Դուք՝ որ հետեւեցար ինձի, միւս գալուստին”, երբ մարդու Որդին բազմի իր փառքի գահին վրայ, դուք այ պիտի բազմիք տասներկու զահերու վրայ՝ յատելու Խրայշի տասներկու տոհմերը»: 29 Ո՞վ որ թողուցած ըլլայ տուներ, եղրայներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, գաւակներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս համար, պիտի ստանայ հարիւրապատիկը եւ ժառանգէ յաւիտենական կեանքը: (αἰσθίος για66) 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին»:

20 «Արդարեւ երկինքի թագաւորութիւնը նման է հողատիրոց մը, որ առոտուն կանուխ դուրս ելալ՝ գործառներ վարձելու իր այգիին համար: 2 Երբ համաձայնեցաւ գործառներուն հետ՝ օրը մէկ դահեկանի, որկեց զանոնք իր այգին: 3 Երրորդ ժամուան՝ ատենները դուրս ելելով՝ տեսաւ ուրիշներ, որոնք անզործ կայսած էին հրապարակը, 4 ու ըսաւ անոնց. «Դուք այ գացէք իմ այգիս, եւ կու տամ ճեզի ինչ որ իրաւացի է»: 5 Անոնք ալ զացին: Դարձեալ դուրս ելալ վեցերորդ ժամուան եւ իններորդ ժամուան ատենները, ու մնյնք ըրաւ: 6 Տասնմէկերորդ ժամուան ատենները դուրս ելալ, ուրիշներ գտու՝ որոնք անզործ կայսած էին, եւ անոնց ըսաւ. «Ինչո՞ւ հոս ամբողջ օրը անզործ կայսած էք»: 7 Ըսին իրեն. «Որովհետեւ ոչ մէկը վարձեց մեզ»: Ըսաւ անոնց. «Դուք ալ զացէք այգին, ու պիտի ստանաք ինչ որ իրաւացի է»: 8 Երբ իրիկուն եղալ, այգիին տէրը ըսաւ իր տնտեսին.

«Կանչէ գործառները եւ տուր անոնց վարձքը՝ վերջիններն սկսելով մինչեւ առաջինները»: 9 Երբ եկան անոնք՝ որ տասնմէկերորդ ժամուան ատենները գացեր էին, ստացան մէկական դահեկան: 10 Առաջինները գալով՝ կը կարծէին թէ աւելյ պիտի ստանան. բայց իրենք ալ ստացան մէկական դահեկան: 11 Երբ ստացան՝ տրտնշեցին հողատիրոջ դէմ եւ ըսին. 12 «Կյդ վերջինները մէկ ժամ աշխատեցան, բայց զանոնք հաւասար ըրիր մեզի՝ որ կրեցինք օրուան ծանրութիւնն ու տաքութիւնը»: 13 Ան ալ պատասխանեց անոնցմ մէկուն. «Ընկէր, ես չեմ անփրաւեր քեզ. միթէ դուն ինձի հետ չխամաձայնեցամ մէկ դահեկանի. 14 ան քուկը եւ զնա: Կ'ուզեմ որ տամ այս վերջինին՝ քեզի տուածիս չափ. 15 միթէ արտօնուած չէ ինձի՝ ընել ինչ որ ուզեմ իմ ունեցածիս: Միթէ քու աշք չափ է՝ որ ես բարի եմ»: 16 Այսպէս՝ յետինները պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջինները՝ յետին. որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: 17 Երբ Յիսուս կը բարձրանար Երուսաղէմ, ճամբան իրեն հետ առա տասներկու աշակերտները՝ առանձին, եւ ըսաւ անոնց. 18 «Կհայ կը բարձրանար Երուսաղէմ, ու մարդու Որդին պիտի մատոնովի քահանայապետներուն եւ դահիներուն, ու մահուան պիտի դատապարտեն զինք. 19 հեթանոսներուն պիտի մատնեն զինք՝ որ ծաղրուի, խարազանուի եւ խաչուի. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 20 Այն ատեն Զերեղեսիս որդիներուն մայրդ եկաւ անոր իր որդիներուն հետ, կ'երկրպագէր անոր ու րան մը կը իննորդէր անվէ: 21 Ան ալ ըսաւ անոր. «Ինչ Կ'ուզես»: Ըսաւ անոր. «Ըսէ, որ քու թագաւորութեանդ մէշ՝ այս երկու որդիներու բազմին, մէկը՝ աշ կողմն, եւ միւսը՝ ձախ կողմդյ»: 22 Յիսուս պատասխանեց. «Չեք զիտեր թէ ինչ կը խնդրէք: Կրնաք իմել այն բաժակը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ մկրտուիլ այն մկրտութեամբ՝ որով ես պիտի մկրտուիլիս: Ըսին իրեն. «Կրնանք»: 23 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք իմ բաժակս, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամբ՝ որով ես մկրտուելու եմ. բայց իմ աշ կամ ձախ կողմն բազմիք՝ իմ չէ տապ, հապա պիտի տրուի աննոց՝ որոնց համար պատրաստուած է իմ Յօրմէս»: 24 Երբ միւս տասը աշակերտները լսեցին՝ ընվզեցան այդ երկու եղրայներուն դէմ: 25 Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Գիտէք թէ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն անոնց վրայ, ու մեծամեծները կ'իշխեն անոնց վրայ: 26 Բայց այդպէս թող չըլլայ ճեր մէշ. հապա ճեզմէ ով ուզետ մէծ ըլլալ՝ անիկա ճեր սպասարկուն թող ըլլայ, 27 ու ճեզմէ ով որ ուզետ գլխաւոր ըլլայ՝ անիկա ճեր ստրոնկու թող ըլլայ. 28 ինչպէս մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը փրկանք

տայլու շատերու համար»: 29 Երբ անոնք դուրս եկան Երիքովն, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ անոր: 30 Եւ ահա երկու կոյրեր նստած էին ճամբային եգերքը. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, աղաղակեցին. «Ողորմ՛ մեզի, Տէ՛ր, Դաւիթի՛ Որդի»: 31 Բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք՝ որ լրեն, բայց անոնք ալ աւելի կ'աղաղակէին. «Ողորմ՛ մեզի, Տէ՛ր, Դաւիթի՛ Որդի»: 32 Յիսուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ ծեզի»: 33 Ըսին անոր. «Տէ՛ր, թող մեր աչքերը բացուին»: 34 Յիսուս գթալով՝ դպաւ անոնց աչքերուն. իսկոյն անոնց աչքերը բացուեցան, ու հետեւեցան անոր:

21 Երբ մօտեցան Երուսաղէմի ու հասան Բեթփազէ, Զիթենիներու լերան մօս, Յիսուս դրկեց երկու աշակերտ՝ 2 բտելով անոնց. «Գացէք այդ ծեր դիմացի գիւղը, ու իսկոյն պիտի զտնէք կապուած էշ մը, եւ ամոր հետ՝ աւանակ մը. արձակեցէք զանոնք ու բերէք ինծի: 3 Եթէ մեկը բան մը ըսէ ծեզի, խմէք. «Տէրոց պէտք են», եւ իսկոյն պիտի դրկէ զանոնք»: 4 Այս ամենը կատարուեցա, որպէսզի իրագործուի մարգարեին միջոցով բաւուած խօսքը. 5 «Հսէք Սիրնի աղջկին. «Ահա թագաւորդ կու զայ քեզի, հեզ եւ հեծած իշու վրայ, իշու ձագի՝ աւանակի վրայ»: 6 Վշակերտները զացին, եւ ըրին ինչպէս Յիսուս պատուիրած էր իրենց. 7 բերին էշն ու աւանակը, դրին անոնց վրայ իրենց հանդերձները, եւ նստաւ անոնց վրայ: 8 Ափազին բազմութիւնը փոթեց իր հանդերձները ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւղեր կը կտրէին ծառերէն ու կը տարածէին ճամբային վրայ: 9 Եւ առջեւն զացող ու իրեն հետեւող բազմութիւնները կ'աղաղակէին. «Ովսաննա՛ Դաւիթի Որդիին: Օրինեալ է ան՝ որ կու զայ Տէրոց անունով: Ովսաննա ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 10 Երբ ան մտաւ Երուսաղէմ, ամբողջ բաղաքը շարժեցաւ եւ ըսաւ. «Ո՞վ է ասիկա»: 11 Բազմութիւնը ըսաւ. «Այս է Յիսուս մարգարեն՝ Գայիթեայի Նազարէթէն»: 12 Յիսուս մտաւ Աստուծոյ տաճարը, դուրս հանեց բոլոր անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը զնէին, եւ տապալեց լումայափոխներուն սեղաններն ու աղանի ծախողներուն աթոռոները, 13 եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած է. «Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի», բայց դուք աւագակներու բարայր ըրիք զայն»: 14 Կոյրեր ու կապեր եկան իրեն՝ տաճարին մէջ, եւ բուժեց զանոնք: 15 Երբ բահանայապետներն ու դպիրները տեսան անոր գործած սբանչելիքները, եւ մանուկները՝ որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին. «Ովսաննա՛ Դաւիթի Որդիին», ընդվեցան 16 եւ ըսին անոր. «Կը լսն ինչ կ'ըսեն աստոնք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Այս, ընա չչք կարդացած գրուածը. «Երախաններուն ու ծծկերներուն բերանով գովարանութիւն կատարեցիր»»: 17 Ապա ձգեց զանոնք, զնաց

բաղաքը նուրս՝ Բեթանիա, ու կեցալ ինն գիշերը: 18 Առոտուն, մինչ կը վերադառնար բաղաքը, անօթեցաւ: 19 Ու ճամբան տեսներով թզենի մը՝ բովը գնաց: Ոչինչ գտաւ անոր վրայ՝ տերեւներէն զատ, եւ ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ոչ մէկ պտուղ ըլլայ վրայ՝ յալիտեան»: Թզենին անմիջապէս չորցաւ: (ածո ց165) 20 Երբ աշակերտները տեսան, զարմացան ու ըսին. «Քնչպէս թզենին անմիջապէս չորցաւ»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ հաւատը ունենապէ ու չտատամասիք, ոչ միայն պիտի ըսէք այդ թզենիին եղածը, այլ նաև եթէ ըսէք այս լերան. «Ելի՛ր ու ծնվը նետուե՛», պիտի ըլլայ»: 22 Ամեն ինչ որ կը իննդիք աղօթքի մէջ՝ հաւատքով, պիտի ստանաք»: 23 Երբ ան եկալ տաճարը, բահանայապետներն ու ժողովուրդին երեցները մօտեցան անոր՝ մինչ կը սորվեցներ, եւ ըսին. «Քնչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները. ով տուալ քեզի այդ իշխանութիւնը»: 24 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ծեզի հարցնեմ բան մը. եթէ ըսէք ինծի, ես ալ պիտի ըսեմ ծեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները: 25 «Յովիաննէսի մկրտութիւնը ուրկէ՛ էր, երկինքն՝ թէ մարդոցմէ»: Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ բտելով. «Եթէ պատասխանենք. «Երկինքն», պիտի ըսէ մեզի. «Յապա ինչն չհաւատացիք անոր»: 26 Իսկ եթէ պատասխանենք. «Մարդոցմէ», բազմութենն կը վախնանք, որովհետեւ բոլորն ալ մարզարէ կը համարեն Յովիաննէսը»: 27 Ուստի պատասխանեցին Յիսուսի. «Չենք գիտեր»: ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ծեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»: 28 «Ի՞նչ է ծեր կարծիքը. մարդ մը ունէր երկու զաւակ: Առաջինին ըսաւ. «Որդեսկ, զնա գործէ այսօր այժմի մէջ»: 29 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ ուզեր երթավ»: Բայց յետոյ զրցաց ու զնաց: 30 Միւսին ալ զնաց եւ նոյնը ըսաւ: Ան ալ պատասխանեց. «Կ'երթամ, տէ՛ր», սակայն զնաց: 31 Այս երկութեւն ով գործարեց իր հօր կամքը»: Ըսին անոր. «Առաջին»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ մարսաւորներն ու պոռնիկները ծեզմէ առաջ պիտի մտնեն Աստուծոյ թագառութիւնը: 32 Արդարեւ Յովիաննէս արդարութեան ճամբայով եկալ ծեզի, եւ դուք չհաւատացիք անոր. բայց մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին անոր, իսկ դուք տեսաք եւ յետոյ զգիշացիք՝ որ հաւատայիք անոր»: 33 «Լսեցէք ուրիշ ատակ մըն ալ: Յոդատէր մը կար՝ որ այժմ մը տնկեց, ցանկով պատեց զայն, հնծան փորեց անոր մէջ, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն եւ ճամբորեց: 34 Երբ պտուղի ատակ մօտեցաւ՝ իր ծառաները դրկեց մշակներուն, որպէսզի ստանան անոր պտուղները: 35 Մշակները բռնեցին անոր ծառաները, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, ուրիշ մը բարկոծեցին: 36 Դարձեալ ծառաներ

դրկեց՝ առաջիններին շատ, եւ անոնց ալ նոյնպէս ըրին: **37** Ամենն ետք իր որդին դրկեց անոնց՝ ըսելով. “Թերեւս պատկառին որդիիւն”: **38** Բայց մշակները՝ երբ տեսան որդին՝ ըսին իրարու. “Այս է ժառանգորդը. Եկէք սպաննենք զայն եւ տիրանանք անոր ժառանգութեան”: **39** Ու բրնձին զայն, այգին դուրս հանեցին եւ սպաննեցին: **40** Ուրեմն երբ այգին տէր զայ, ինչ պիտի ընէ այդ մշակներուն»: **41** Ըսին իրեն. «Չարաշար պիտի կորսնցնէ այդ չարերը, եւ այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ատենին պիտի տան իրեն»: **42** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Քնար չէք կարդացեր Գիրքին մէջ. “Այն քարը” որ կառուցանողները մերժեցին, անիկայ եղաւ անկիւնաքարը: Ասիկա Տերոջմէն եղաւ, եւ սքանչելի է մեր աչքերուն”»: **43** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ, ու պիտի տրուի այնպիսի ազգի մը՝ որ անոր պտուղները բերէ»: **44** Ո՛վ որ իյնայ այս քարին վրայ՝ պիտի կոտրտի, եւ որոնւն վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ զայն»: **45** Երբ քահանայսապետներն ու Փարիսեցիները լուցին անոր արակները, ըմբռնեցին որ իրենց մասին կը խօսեր. **46** Եւ կը շանային քանել զայն: Բայց քազմութենն են կը վախնային, քանի որ իրը մարգարէ կ'ընդունէին զայն:

22 Յիսուս դարձեալ առակներով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. **2** «Երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը՝ որ հարսանիք ըրաւ իր որդիին, ու դրկեց իր ծառաները՝ կանչելու հարսանիքին հրահրեալները. **3** սակայն անոնք չուզեցին զայ: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառաներ դրկեց եւ ըսաւ. “Հսէք հրահրեալներուն. «Ահա պատրաստեցի իմ ճաշը. զուարակներս ու գեր անասուններս մորթուած են, եւ ամեն քան պատրաստ է. Եկէք հարսանիքի»»: **5** Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով՝ զացին մէկը իր արտք, ու միւսը՝ իր առեւտուրին: **6** Ուրիշներ՝ բռնեցին անոր ծառաները, նախատեցին եւ սպաննեցին: **7** Թագաւորն ալ՝ երբ լսեց՝ բարկացաւ. դրկեց իր զօրքերը, կորսնցուց այդ մարդասպանները ու այրեց անոնց քաղաքը: **8** Այն ատեն ըսաւ իր ծառաներուն. “Յարսանիքը պատրաստ է, բայց հրահրեալները արժանի չէին: **9** Ուրեմն զացէք դէպի ճամբաններուն գլուխները, եւ ով որ գտնէք՝ հրահրեցէք հարսանիքի”»: **10** Այն ծառաները դուրս ելան՝ դէպի ճամբաններուն գլուխները, եւ ով որ գտան՝ թէ չար, թէ քարի, բոլորն ալ հաւաքեցին. ու հարսնետունը լեցուեցաւ հրահրեալներով: **11** Երբ թագաւորը մտաւ տեսնելու հարսնելուները, տեսաւ մարդ մը՝ որ հազար չէր հարսանիքի հագուստ: **12** Ըսաւ անոր. “Ընկեր, ինչպէս մտար հոս՝ առանց հարսանիքի հազուստի”: Ան ալ պապանձեցաւ: **13** Այն ատեն

թագաւորը ըսաւ սպասարկուներուն. “Կապեցէք ասոր ոսքերն ու ձեռքերը, եւ աօքը ու նետեցէք զայն դուրսի խաւարը. Ինը պիտի ըլլայ լաց եւ ակրաներու կրծտում”»: **14** Որովհետեւ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները՝ քիչ»: **15** Այն ատեն Փարիսեցիները զացին խորիդակցելու, թէ ինչպէս խօսքով զգեն զայն ծուղակի մէջ: **16** Ու դրկեցին անոր իրենց աշակերտները՝ Յերովհեսեաններուն հետ, եւ ըսին. «Կարդապէտ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես ու ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան, եւ հոգ չես ըներ ոնեւ մէկուն համար, քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց: **17** Ուստի ըսէ մեզի, ինչ է քու կարծիքդ. «Արտօնուած է տուրք տալ կայսրին՝ թէ ոչ»»: **18** Յիսուս՝ գիտնալով անոնց չարամտութիւնը՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ կը փորձէք զիս, կեղծաւորներ: **19** Յոյց տուէք ինձի տուրքին դրամր»: Անոնք դահեկան մը բերին իրեն: **20** Ըսաւ անոնց. «Որո՞ւն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: **21** Ըսին անոր. «Կայսրին»: Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրինն է՝ տուէք կայսրին, եւ ինչ որ Վստուծոյ Է՝ Վստուծոյ»: **22** Երբ լսեցին՝ զարմացան, ու թողուցին զայն եւ զացին: **23** Նոյն օրը անոր քով եկան Սաղուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, ու հարցուցին անոր. **24** «Կարդապէտ, Մովսէս ըսաւ. “Եթէ մէկը մեռնի առանց զաւակի, անոր երբայրը թոյ ամուսնանայ անոր կնոց հետ, եւ զարմ հանէ իր եղբօր”»: **25** Ուրեմն եօթը երբայրներ կային մէկը քով: Առաջինը ամուսնացաւ ու վախճանեցաւ, եւ զարմ չունենալուն համար՝ իր կինը թողուց իր եղբօր: **26** Նմանապէս ալ երկրորդն ու երրորդը՝ մինչեւ եօթներորդը: **27** Ամենն ետք կինն ալ մեռաւ: **28** Ուրեմն, յարութեան ատեն՝ այդ եօթնեն որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ բոլորն ալ ունեցան զայն իրը կին»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Դուք մոլորած եք. ո՛չ Գիրքերը գիտեք, ոչ ալ Վստուծոյ գորութիւնը: **30** Քանի որ յարութեան ատեն՝ ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի մէջ՝ Աստուծոյ իրեշտակներուն պէս են: **31** Բայց մեռելներուն յարութեան մասին չէք կարդացեր Աստուծմն ձեզի ըսուած խօսքը. **32** “Ես ես Աբրահամի Աստուածը, հասակակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”: Աստուած մեռելներուն Վստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն»: **33** Բազմութիւնը ասկիկա լսելով՝ կ'ապչէր անոր ուսուցումին վրայ: **34** Բայց Փարիսեցիները՝ երբ լսեցին թէ ան պապանձեցուց Սաղուկեցիները, ետեղ մը հաւաքուեցան, **35** եւ անոնցմէ օրինական մը հարցուց՝ զայն փորձելով. **36** «Կարդապէտ, ո՞ր պատուիրանը մեծ է Օրենքին մէջ»: **37** Յիսուս ըսաւ անոր. «“Սիրէ Տերը՝ քու Աստուած՝ ամբողջ սիրտովի, ամբողջ անձովի եւ

ամբողջ միտքովկի": 38 Այս է առաջին ու մեծ պատուիրանը: 39 Եւ երկրորդը՝ ասոր նման. "Սիրէ ընկերդ քու անձի՞հ" պէս": 40 Այս երկու պատուիրաններէն կախուած են ամբողջ Օրէնքն ու Մարգարէները": 41 Երբ Փարիսեցիները հաւաքուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց. 42 «Քրիստոսի մասին ինչ է ձեր կարծիքը. որո՞ն որդին է»: 43 Ըսին իրեն. «Դաւիթի»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Հապա ինչպէս Դաւիթ Յոզիով զայն Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ. 44 «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոց. «Քազմէ իմ աջ կողման, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան զնեմ ոտքերուլու»": 45 Ուրեմն եթէ Դաւիթ զայն Տէր կը կոչէ, ինչպէս ան իր որդին կ'ըլլայ»: 46 Ոչ մեկը կրնար խօսքով մը պատասխանել անոր: Վյո օրէն ետք՝ ոչ մեկը կը յանդզնէր բան մը հարցնել անոր:

23 Այն ատեն Յիսուսը խօսեցաւ բազմութեան եւ
իր աշակերտներուն՝ ըսելով. 2 «Դափիններն ու
Փարիսեացինները բազմած են Մովսէսի աթոռին
վրայ. 3 Ուրեմն ինչ որ ըսեն ձեզի՞ որ պահեք,
պահեցէք եւ ըրէք. բայց մի ընէք անսնց գործերուն
պես, որովհետեւ կ'ըսեն՝ սակայն չեն ըներ: 4
Արդարեւ ծանր ու դժուարակիր բեռներ կը կապեն
եւ կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, ու իրենց
մատով իսկ չեն ուղեր շարժել զանոնք: 5 Իրենց
բոլոր գործերը կ'ընեն մարդոցմ տեսնուելու
համար. կը լայնցնեն իրենց գրապանակները եւ
կ'երկնցնեն իրենց հանդերձներուն քայլացըները.
6 կը սիրեն առաջին բազմոցները՝ ընթրիխներու
մէջ, առաջին աթոռները՝ ժողովարաններու մէջ,
բարեները՝ հրապարակներու վրայ, 7 ու «ոաբբի,
ոաբբի» կոչուի մարդոցմ: 8 Բայց դուք մի՛
կոչուիք «ոաբբի», որովհետեւ մէկ է ձեր Ուսուցիչը՝
Քրիստոս, 9 եւ դուք բոլոր եղբայր էք: Ու երկրի
վրայ ոչ մէկը կոչեցէք ձեր «հայրը», որովհետեւ
մէկ է ձեր Յայրը՝ որ երկինքն է: 10 Եւ դուք
մի՛ կոչուիք «ուսուցիչ», որովհետեւ մէկ է ձեր
Ուսուցիչը՝ Քրիստոս: 11 Ու ձեր մէշն մեծագոյնը՝
ձեր սպասարկն թռո ուլյա: 12 Ո՞յ որ բարձրացնէ
ինքինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ ով որ խոնարհեցնէ
ինքինք՝ պիտի բարձրանալի»: 13 «Վայ ձեզի,

կենծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը գոյցէք երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ. ողնը չէք մտներ, ու մտնողներուն ալթոյլ չէք տար՝ որ մտնեն: 14 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը լափէք այրիներուն տուները, ու իբր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարէք. ուստի աւելի խստութեամբ պիտի դատուիք”: 15 Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ եւ Փարիսեցիներ, որ կը շրջիք ծով ու ցամաք՝ մ'եկը նորահաւատ ընելու, եւ երբ ըլլայ՝ զայն ձեզմէ երկու անզամ աւելի գեիենի որդի կ'ընէք: (Geenna ց1067) 16 Վայ ձեզի, կոյր առաջնորդներ, որ կ'ըսէք. “Ո՛վ որ երդում կ'ընէ տաճարին վրայ՝ բան մը չէ, բայց ովք որ երդում կ'ընէ տաճարի ոսկիին վրա՝ պարտաւոր կ'ու լայ”:

գան այս սերունդին վրայ»: 37 «Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ կը սպաննեիր մարգարէները ու կը քարկոծէիր քեզի դրկուածները. քանի անգամ ուղեցի հաւաքել զաւակներդ, ինչպէս հաւը թեւերուն տակ կը հաւաքէ իր ձագերը, բայց դուք չուղեցիք: 38 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: 39 Արդարեւ կ'ըսէմ ձեզի թէ այ ասկէ ետք պիտի չտեսնէք զիս՝ մինչեւ որ ըսէք. “Օրինեալ է ան՝ որ կու գայ Տերոց անունով”»:

24 Երը Յիսուս՝ տաճարէն դրւս ելելով՝ կը մեկնէր, աշակերտները գացին անոր քով՝ ցուցնելու անոր տաճարին շնորհը: 2 Յիսուս ըստ ամսոն. «Չեք տեսներ այդ բոլորը. ճշմարտապս կը յայտարարեմ ձեզի. “Քար քարի վրա պիտի մնայ, ամենը պիտի բակուի”»: 3 Ու երը ան նստած էր Զիթենիներու լիօթ, աշակերտները գացին իրեն՝ առանձին, եւ ըսին. «Ըսէ մեզի, երը պիտի ըլլայ ատիկա, ու ինչ պիտի ըլլայ նշանը քու գալուստիդ եւ աշխարհի վախճանին»: (ածն ց165) 4 Յիսուս պատախանեց ամսոն. «Զգուշացք որ ոչ մէկը մոլորեցն է ձեզ: 5 Որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունով եւ ըսեն. “Ես եմ Քրիստոսը”, ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: 6 Պիտի լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ. զգուշացք՝ որ չըրդովիք, որովհետեւ պիտի լսլու է որ այս ամենը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ: 7 Որովհետեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ. եւ տեղ-տեղ սովեր, ժանտախտներ ու երկրաշարժներ պիտի ըլլան: 8 Սակայն ասոնք բոլոր ցաւերուն սկիզբն են: 9 Այն ատեն պիտի մատնեն ձեզ տառապանքներու, պիտի սպաննեն ձեզ, ու բոլոր ազգերուն ատելի պիտի ըլլար իմ անունիս համար: 10 Եւ այն ատեն շատեր պիտի գայթակոին, պիտի մատնեն զիրար ու պիտի ատեն զիրար: 11 Ծան սուտ մարգարէներ պիտի ելեն, եւ պիտի մոլորեցնեն շատերը: 12 Անօրէնութեան թագմանալուն համար շատերուն սէրը պիտի պաղի: 13 Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անհիկա պիտի փրկուի: 14 Այս արքայութեան աւետարանը պիտի բարոզուի ամբողջ երկրագունդին մէջ՝ իբր վկայութիւն բոլոր ազգերուն, եւ այն ատեն վախճանը պիտի գայ»: 15 «Ուրեմն երը սուրբ տեղը հաստատուած տեսնէք աւերոյին պրծութիւնը», - որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է, - (ով որ կարդայ՝ թող հասկնայ,) 16 այն ատեն Յուաստանի մէջ եղողիները լեռները թող փախչին: 17 Ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիշնէ իր տուննւն որևէ բան առնելու, 18 եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերապահնայ իր հանդերձները առնելու: 19 Բայց վայ այդ օրերը յիշ եղողիներուն ու ծիծ տուորիներուն: 20 Անօրեցք՝ որ ձեր փախուստը մմեռը չըլլայ, ոչ ալ Շաբաթ օրը. 21 Քանի որ այն

ատեն այնպիսի մեծ տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նմանը՝ աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 22 Եթէ այդ օրերը չկարծնային, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուեր. բայց ընտրեալներուն համար՝ այդ օրերը պիտի կարծնան: 23 Կը ատեն եթէ մէկը ըսէ ձեզի. “Ահա ինս է Քրիստոսը”, կամ. “Յո՞ն Է”, մի՛ հաւատաք: 24 Որովհետեւ սուտ Քրիստոսներ ու սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, եւ ցոյց պիտի տան մեծ նշաններ ու սքանչելիքներ, որպէսզի՝ եթէ կարելի ըլլայ՝ մոլորեցնեն ընտրեալներն իսկ: 25 Ահա նախապէս ըսի ձեզի: 26 Ուրեմն եթէ ըսեն ձեզի. “Ահա անապատին մէջ է”, մի՛ երթաք. կամ. “Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է”, մի՛ հաւատաք: 27 Քանի որ ինչպէս փայլակը կ'ելլէ արեւելքն ու կ'երեւանայ մինչեւ արեւմուտք, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 28 Որովհետեւ ուր որ դիակ կայ, ինս պիտի հաւաքուին արծինները»: 29 «Եւ այդ օրերու տառապանքն անմիջապէս ետք՝ արեւը պիտի խասարի ու լուսինը պիտի չտայ իր փայլը. աստղերը պիտի ինան երկինքնէն, երկինքի գօրութիւնները պիտի սարսին, 30 եւ այն ատեն մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւանայ երկինքի մէջ: Այն ատեն երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծնեն, ու պիտի տեսնեն մարդու Որդին՝ որ կու գայ երկնիքի ամաերուն վրայ, գօրութեամբ ու մեծ փառքով: 31 Եւ ան պիտի դրէկ իր հրեշտակները բարձրածայն փողով, ու պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը»: 32 «Թզենիէն ստրվեցէր առակ մը. երը անոր ոստերը կակուոնան եւ տերեւները ցցունը՝ կը հասկնաք թէ ամացը մօտ է: 33 Նոյնպէս դուք՝ երբ տեսնէք այս բոլոր բանները, գիտցէք թէ մօտ է՝ դրներուն քով: 34 ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բանները ըլլան”: 35 Երկինք ու երկրի պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս ընան պիտի չանցնին»: 36 «Իսկ այլ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի հրեշտակները, հասպա՝ միայն իմ Յայրս: 37 Բայց ինչպէս Նոյի օրերուն պատահեցաւ, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 38 Որովհետեւ ինչպէս ջրիեղեղն առաջ եղած այն օրերը՝ կ'ուտեին, կը խմէին, կ'ամուսնանային եւ ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այն օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, 39 ու չգիտցան՝ մինչեւ որ ջրիեղեղը եկաւ եւ թշեց տարաւ բոլորը, այնպէս ալ պիտի ըլլայ մարդու Որդիին գալուստը: 40 Այն ատեն եթէ երկու մարդիկ արտին մը ըլլան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ: 42 Ուրեմն արթուն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ձեր Տերը որ ժամուն պիտի գայ: 43 Բայց սա գիտցէք թէ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ զիշերուան որ պահուուն գողը կու գայ, արթուն կը կենար եւ

չեր թոյլատրեր՝ որ ծակեն իր տունը: **44** Ուստի դուք ալ պատրաստ կեցէք, որովհետեւ մարդու Որդին պիտի գայ այսպիսի ժամու մը՝ որ դուք չեր ակնկալեր։ **45** «Ուրեմն ո՞ւ Ե այն հաւատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որ իր տէրը նշանակեց իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին կերակուր տայ անոնց: **46** Երանի այդ ծառային, որ իր տէրը՝ եկած ատենը՝ պիտի գտնէ թէ այնպէս կ'ընէ: **47** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ պիտի նշանակ զայն իր ամքող ինչքին վրայ: **48** Յապա եթէ այդ չար ծառան ըսէ իր սիրտին մէջ. “Ի՞մ տէրս կ'ուշացն իր զայր”, **49** եւ սկսի ծեծել իր ծառայակիցները, ուտել ու խմել արքեցողներուն հետ, **50** այդ ծառային տէրը պիտի գայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր, **51** ու ու երկուրի պիտի կտրէ զայն եւ պիտի դնէ անոր բաժնը կեղծաւորներուն հետ. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրճտում»:

25 «Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք՝ առնելով իրենց լապտերներ՝ զացին դիմաւորելու փեսան: **2** Կտնոցմէ իինզր իմաստուն էին, իսկ իինզր յիմար: **3** Յիմարները առին իրենց լապտերները, բայց ձեր չարին իրենց հետ. **4** Սակայն իմաստունները ամաններով ձեր ալ առին իրենց լապտերներուն հետ: **5** Երբ փեսան ուշացաւ, բոլորն ալ թմբեցան ու քնացան: **6** Կես գիշերին գոչիւն մը եղաւ. “Ահա փեսան կու զայ. զացէք դիմաւորելու զինք”: **7** Վյն ատեն բոլոր կոյսերը ոսրի ելան եւ յարդարեցին իրենց լապտերները: **8** Յիմարները ըսին իմաստուններուն. “Տուէք մեզի ձեր ձեթեն, որովհետեւ մեր լապտերները կը մարին”: **9** Իմաստունները պատասխանեցին. “Ո՛չ, գուցէ չքաւէ մեզի ու ձեզի. այլ մանաւանդ զացէք ծախողներուն եւ զնեցէք ձեզի համար”: **10** Երբ անոնք զացին զնելու՝ փեսան եկաւ. պատրաստ եղողները հարսանիքի մտան անոր հետ, ու դուռը զոցուեցաւ: **11** Թետոյ միւս կոյսերը եկան եւ ըսին. “Տէր, Տէր, բաց մեզի”: **12** Բայց ան պատասխանեց. “Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ես չեմ ճանչնար ձեզ””: **13** Ուրեմն արթոնն կեցէք, որովհետեւ գիտեք ոչ օրը, ոչ ժամը»: **14** «Արդարեն երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի ճամքորդող մարդու մը, որ կանչեց իր ծառաները, եւ յանձնեց անոնց իր ինչքը. **15** Միկուն տուսա իին տաղանդ, մէկուն՝ Երկուր, ու մէկուն՝ մէկ. իւրաքանչիւրին՝ իր կարողութեան չափով, եւ իսկոյն մէկնեցաւ: **16** Յինգ տաղանդ ստացողը զնաց, օտուագործեց զանոնք, ու շահեցաւ ուրիշ իին տաղանդ: **17** Նմանապէս Երկուր ստացողը շահեցաւ ուրիշ Երկուր ալ: **18** Իսկ մէկ ստացողը զնաց, փորեց գետինը եւ ծածկեց իր տիրոջ դրամը: **19** Ծառ ժամանակ ետք՝ այդ ծառաներուն տէրը եկաւ ու հաշիւ ուղեց անոնցմէ: **20** Յինգ տաղանդ ստացողը մօտեցաւ եւ բերաւ ուրիշ իին տաղանդ՝ ըսելով.

“Տէր, իին տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ իին տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զայ”:**21** Տէրը քառա անոր. “Ապրին, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ թեզ շատ բաներու վրայ. մտիր տիրոջ ուրախութեան մէջ”:**22** Երկու տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ քառա. “Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի. ահա ուրիշ երկու տաղանդ ալ շահեցայ անոնցմէ զայ”:**23** Տէրը քառա անոր. “Ապրին, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն՝ որ հաւատարիմ եղար քիչ բանի մէջ, պիտի նշանակեմ թեզ շատ բաներու վրայ. մտիր տիրոջ ուրախութեան մէջ”:**24** ՄԵկ տաղանդ ստացողն ալ մօտեցաւ եւ քառա. “Տէր, զիտէի թէ դուն խիստ մարդ մըն ես. կը հնձես չսերմանած տեղեղ, ու կը ժողվես չցանած տեղեղ. **25** Ուստի վախնալով զացի, պահեցի քու տաղանդդ գետինին տակ. Ուստի ահա քուկը՝ թեզի”:**26** Իր տէրը պատասխանեց իրեն. “Չար եւ ծոյլ ծառայ. գիտէիր թէ կը հնձես չսերմանած տեղեւս, ու կը ժողվես չցանած տեղէս. **27** Ուրեմն պէտք եր որ դնէիր իմ դրամս սեղանաւորներուն քով, որպէսզի տոկոսով ստանայի եկած ատենս”:**28** “Ուստի առէք ատէկ տաղանդը, ու տուլէք տասը տաղանդ ունեցողին. **29** Որովհետեւ ամէն ունեցողի պիտի տրուի, եւ պիտի ըլլայ առատութեան մէջ, բայց չունեցողին պիտի առնուի ունեցան ալ: **30** Իսկ նետեցէք այդ անպէտ ծառան դուրսի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակրաներու կրծտում”:**31** «Երբ մարդու Որդին զայ իր փառքով՝ եւ բոլոր սուրբ հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն պիտի բազմի իր փառքի զահին վրայ: **32** Բոլոր ազգերը պիտի հաւաքուին անոր առշէւ, ու պիտի զատէ զանոնք իրապն՝ ինչպէս հովիս մը կը զատէ ոչչարները այծերեն: **33** Ոչխարները պիտի կեցնէ իր աջ կողմը, իսկ այծերը՝ ձախ կողմը: **34** Վյն ատեն թագաւորը պիտի ըսէ իր աջ կողմը եղողներուն. “Եկէք իմ ջուոս օրինածները, ժառանգեցէք այն թագաւորութիւնը, որ պատրաստառութէ ձեզի համար՝ աշխարի հիմնադրութենեն ի վեր: **35** Որովհետեւ անօթեցայ՝ եւ ուտեշիք տուիք ինծի, ծարաւցայ ու խմցուցիք ինծի, օտարական եի ներս ընդունեցիք զիս, **36** մերկ եի՝ հագուեցուցիք զիս, հիւանդ եի՝ այցելեցիք ինծի, բանսի մէջ եի՝ եկաք ինծի”: **37** Վյն ատեն արդարները պիտի պատասխանն անոր. “Տէր, Երբ տեսանք թեզ անօթեցած՝ եւ կերակրեցինք, կամ ծարաւցած՝ ու խմցուցինք. **38** Երբ տեսանք թեզ օտարական՝ եւ ներս ընդունեցինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցուցինք. **39** Երբ տեսանք թեզ իիւանդ կամ բանսի մէջ՝ ու եկանք թեզի”: **40** Ժագաւորը պիտի պատասխանն անոնց. “Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Քանի իմ այս եղրայիներուս փոքրագոյններէն մէկուն ըրիք՝ ինծի ըրիք””: **41** Վյն ատեն պիտի ըսէ նաեւ իր ծախ կողմը եղողներուն. “Յեռացէք

ինձմն, անիծեալներ, յալիտենական կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Չարախօսին եւ իր իրեշտակմբերուն համար: (աթոն g166) 42 Որովհետեւ անօթեցայ՝ ուտելիք չտուիք ինծի, ծարաւցայ՝ չխմցուցիք ինծի, 43 օտարական էի՝ ներս չընդունեցիք զիս, մերկ էի՝ չխագուեցուցիք զիս, հիւանդ ու բանտի մէջ էի՝ չայցելեցիք ինծի»: 44 Այն ատեն անոնք ալ պիտի պատասխանեն. «Տէր, նր տեսանք քեզ անօթեցած, կամ ծարաւցած, կամ օտարական, կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, եւ չսպասարկեցինք քեզի»: 45 Այն ատեն պիտի պատասխանէ անոնց. «Շնչնարտապէս կ'ըսեմ ձեզի. «Քանի ասոնց փոքրագոյններէն մէկուն չըրիք՝ ինծի ալ չըրիք»»: 46 Ասոնք պիտի երթան յալիտենական պատուհասին, իսկ արդարները՝ յալիտենական կենաքին»: (աթոն g166)

26 Երբ Յիսուս աւարտեց այս բոլոր խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. 2 «Գիտէք թէ երկու օր ետք՝ Չատիկ պիտի ըլլայ, ու մարդու Որդին պիտի մատնուի՝ խաչուելու համար»: 3 Այն ատեն քահանայապետները, դպիրները եւ ժողովլորդին երեցները հաւաքուցան զալիքը քահանայապետին՝ որ Կայիափա կը կոչուէր, 4 ու խորհրդակցեան նենգութեամբ քռնել Յիսուսը եւ սպաննել: 5 Բայց կ'ըսէին. «Ո՛չ տօնին ատենը, որպէսզի աղմուկ չըլլայ ժողովլորդին մէշ»: 6 Երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորոտ Սիմոնի տունը, 7 կին մը՝ որ ունէր թանկարժէք օծանելիքի ալապաստրէ շիշ մը՝ եկաւ անոր ու թափեց զայն անոր գլուխին վրայ, երբ ան սեղան նստած էր: 8 Վնոր աշակերտները տեսնելով՝ ընդգեցան եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այս վատումը. 9 Քանի որ այդ օծանելիքը կրնար սուլ զինով ծախուլի ու աղքատներուն տրուիլ»: 10 Յիսուս հասկնալով՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կ'անհանգստացներ կինը. ան յան գործ մը ըսաւ ինծի: 11 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիք աղքատները ձեզի հետ, բայց ամէն ատեն չունիք զիս: 12 Ա՞ն որ թափեց այդ օծանելիքը մարմինիս վրայ, ըսաւ իմ թաղումին համար: 13 Շնչնարտապէս կը յայտարարէմ ձեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզուի, ասոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար»»: 14 Այն ատեն տասներկութէն մէկը, որ կը կոչուէր Յուդա Խսկարիովտագի, զնաց քահանայապետներուն եւ ըսաւ. 15 «Ինչ կ'ուզէք տալ ինծի, որպէսզի մատնեմ զայն ձեզի: Անոնք ալ խոստացան անոր երեսուն կտոր արծաթ: 16 Այդ ատենէն ետք պատեհութիւն կը փնտուէր, որպէսզի մատնէր զայն անոնց: 17 Բաղարջակերքի առաջին օրը՝ աշակերտները եկան Յիսուսի ու ըսին անոր. «Ո՞ւ կ'ուզես որ պատրաստենք քեզի պէտք եղածը՝ զատիկը ուտելու համար»: 18 Այն պատասխանեց. «Գացէք քարաքը՝ այսինչ մարդուն, եւ ըսէք անոր. «Կարդապէտը կ'ըսէ. «Ժամանակս մօտ է, քոն քովի պիտի կատարեմ Չատիկը՝ աշակերտներու

հետ»»: 19 Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս Յիսուս իրամայեց իրենց, ու պատրաստեցին զատիկը: 20 Երբ իրիկուն եղաւ՝ սեղան նստաւ տասներկութին հետ: 21 Մինչ կ'ուտեին՝ ըսաւ. «Շնչնարտապէս կը յայտարարէմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս»: 22 Չափազանց տրտմեցան եւ անոնցմէ իրաբանչիւրը սկսաւ ըսել անոր. «Տէր, միթէ նս եմ»: 23 Այն ալ պատասխանեց. «Ա՞ն որ ինծի հետ թաթիւց իր ձեռքը պնակին մէջ, անիկա պիտի մատնէ զիս»: 24 Կրապէս մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իր մասին, բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով մարդու Որդին կը մատնուի: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 25 Յուդա, որ պիտի մատնէր զայն, պատասխանեց. «Վարդապէտ, միթէ նս եմ»: Ըսաւ անոր. «Դուն ըսիր»: 26 Մինչ անոնք կ'ուտեին, Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուաւ աշակերտներուն եւ ըսաւ. «Ալքը, կերէք. այս է իմ մարմինս»: 27 Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ, տուաւ անոնց ու ըսաւ. 28 «Բոլոր ալ խմեցէք ասկէ. որովհետեւ այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի՝ շատերուն մեղեցրու ներումին համար»: 29 Բայց կը յայտարարէմ ձեզի. «Ասկէ ետք բնան պիտի շխմեմ որդաստունին բերքէն, մինչեւ այն օրը՝ երբ ձեզի հետ նոր կերպով խմեմ զայն իմ Յօրս թագաւորութեան մէշ»»: 30 Օրիներգելէ ետք՝ գացին Զիթենիներու լեռը: 31 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Դուք բոլորդ պիտի զայթակիդ այս զիշեր իմ պատճառովս, որովհետեւ գրուած է. «Յովիւր պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի ցրուին»: 32 Բայց յարութիւն առնելիւ ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գայիլեա»: 33 Պետրոս պատասխանեց անոր. «Թէեւ բոլորն ալ զայթակին բու պատճառովի, ես բնան պիտի չզայթակիդ»: 34 Յիսուս ըսաւ անոր. «Շնչնարտապէս կը յայտարարէմ քեզի. «Այս զիշեր՝ դեռ արադաղը չկանչած՝ երեք անզամ պիտի ուրանաս զիս»»: 35 «Պետրոս ըսաւ անոր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք չըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ՝ բնան պիտի չուրանամ քեզ»: Այսպէս կ'ըսէին նաեւ բոլոր աշակերտները: 36 Այն ատեն Յիսուս գնաց անոնց հետ վայր մը՝ որ Գեթսեմանին կը կոչուէր, եւ ըսաւ աշակերտներուն. «Ճն նստեցէք, մինչ ես կ'երթամ հոն՝ աղօթելու»: 37 Իրեն հետ առնելով Պետրոս ու Զեբեդէոսի երկու որդիները, սկսաւ տրտմիլ եւ շատ վշտանայ: 38 Այն ատեն ըսաւ անոնց. «Գմ անծ չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան: Յն մնացէք եւ արթոնն կեցէք ինծի հետ»: 39 Ու քիչ մը առջեւ երթալով՝ ինկաւ իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց՝ ըսերով. «Իմ հայրս, եթէ կարեյի Ե՝ այս բաժակը թող անցնի ինձմէ. բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա՝ ինչպէս դրևն կ'ուզես»: 40 Երբ եկաւ աշակերտներուն, քնացած գտաւ զանոնք ու ըսաւ Պետրոսի. «Այդպէս մէկ

Ժամ ալ չկրցաք արթուն կենալ ինծի հետ: **41** Վրդոնին կեցէք եւ աղօթեցէք, որպէսզի շմտնէք փորձութեան մէջ. արդարեւ հոգին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար: **42** Դարձեալ երկրորդ անգամ զնաց աղօթեց՝ ըսելով. «Իմ հայրս, եթէ կարեի չէ որ այս բաժակը անցնի ինձմէ՝ առանց խմելու անկէ, քու կամքի թող ըլլայ»: **43** Երբ եկաւ դարձեալ քնացած գոտա զանոնք, որովհետեւ անոնց աշշերը ծանրացած էին: **44** Թողորց զանոնք ու դարձեալ զնաց, երրորդ անգամ աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: **45** Վյն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն եւ ըսաւ անոնց. «Ավել ետք քնացէք ու հանգստացէք. ահա ժամը մօտեցաւ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղադրութերուն ձեռքը: **46** Ուտքի ելէք, երթանք ասկէ. ահա մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ զիս»: **47** Մինչ ան դեռ կը խօսէք, Յուդա՝ տասներկութէն մէկը՝ եկաւ, եւ իրեն հետ մեծ բազմութիւն մը՝ սուրերով ու բիրերով, քահանայապետներէն եւ ժողովուրդին երեցներէն: **48** Չայն մատնողը նշան մը տուեր եր անոնց՝ ըսելով. «Ո՛վ որ համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք զայն»: **49** Եռ իսկոյն մօտենապոյ Յիշուլսի ըսաւ. «Ողջոյն, Վարդապետ», ու համբուրեց զայն: **50** Յիշուլս ըսաւ անոր. «Ընկեր, ըրէ ինչ բանի համար որ եկար»: Վյն ատեն մօտեցան, ձեռք բարձրացուցին Յիշուլսի վրայ ու բռնեցին զայն: **51** Յիշուլսի հետ եղողներէն մէկը՝ երկարեց ձեռքը, եւ բաշերով իր սուրբ՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային ու խեց անոր ականչը: **52** Վյն ատեն Յիշուլս ըսաւ անոր. «Վերադարձնը սուրբ իր տեղը, որովհետեւ բոլոր սուրբ առնողները՝ սուրբն պիտի կորսուին: **53** Կը կարծես թէ չնմ կրնար հինա աղաշել իմ Յօրս, որ հասցնէ ինծի տասներկու լեզենմէն աւելի հրեշտավաներ: **54** Բայց ինչպէս պիտի իրագործուին գրուածները, թէ այսպէս պետք է ըլլայ»: **55** Այդ ժամուն Յիշուլս ըսաւ բազմութիւններուն. «Իբր թէ ալազակի՞ հէմ եկար՝ սուրերով ու բիրերով բռնելու զիս: Ամէն օր տաճարին մէջ կը նստէի ձեզի հետ եւ կը սորվեցնէի, ու չքրնեցիք զիս: **56** Բայց այս ամէնը կատարուեցաւ, որպէսզի մարգարէներուն գոածները իրագործուինք: Վյն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զայն եւ փախան: **57** Վնոնք որ բռնեցին Յիշուլս՝ տարին Կայխափա քահանայապետին, ուր դպիրներն ու երեցները հաւաքուած էին: **58** Պետրոս հեռոււն հետևեցաւ անոր՝ մինչեւ քահանայապետին զալիքը, ներս մտաւ եւ նստաւ սպասաւորներուն հետ, որպէսզի տեսնէ վախճանը: **59** Քահանայապետներն ու երեցները եւ ամբողջ ատեամը կը փնտուին սուտ վկայութիւն մը Յիշուլսի դէմ, որպէսզի մերօցնեն զայն: **60** Բայց չզտան: Ձեպէտ շատ սուտ վկաներ ալ եկան, ոչինչ գտան: Ցեսոյ երկու սուտ վկաներ եկան **61** ու ըսին. «Ասիկա ըսաւ. «Ես կրնամ քակել Աստուծոյ տաճարը եւ կառուցանել զայն երեք

օրուան մէջ»: **62** Քահանայապետը կանգնելով՝ ըսաւ անոր. «Ոչինչ կը պատասխաննես. ինչ կը վկայն ասոնք թեզի դէմ»: **63** Յիշուլս լու կեցաւ: Ուստի քահանայապետը ըսաւ անոր. «Ապրոյ Աստուծով կ'երդմէնեցնեմ թեզ, որ ըսես մնզի թէ դ՞մն ես Մրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին»: **64** Յիշուլս ըսաւ անոր. «Դուն ըսիր: Բայց կը յայտարարեմ ծեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսնէք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամպերուն վրայ»: **65** Վյն ատեն քահանայապետը պատուեց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Հայութեց, այ ինչ պէտք ունինք վկաներու: Ահա հիմա լսեցիք ատոր հայութեցիւմնը. **66** Ինչ կը մտածէք»: Անոնք պատասխանեցին. «Մահապարտ է»: **67** Վյն ատեն թքնեցին անոր երեսը, ու կորփահարեցին զայն: Ոմանք ալ ապակելով՝ ըսին. **68** «Մարգարէացիր մեզի, դուն՝ Քրիստոս, ով է ան՝ որ զարկաւ թեզի»: **69** Երբ Պետրոս դուրսը՝ գալիք նստած էր, աղախին մը եկաւ անոր եւ ըսաւ. «Դուն ալ Գալիքեացի Յիշուլսի հետ էիր»: **70** Բայց ան ուրացաւ բոլորին աջցեւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր ինչ կը խօսիս»: **71** Երբ դուրս եկաւ՝ նախազաւիթը, ուրիշ աղախին մը տեսաւ զայն ու ըսաւ հոն եղողներուն. «Ասիկա ալ Յիշուլս Նազովեցիին հետ էր»: **72** Պետրոս դարձեալ երդում ընկերով ուրացաւ. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: **73** Քիչ եսք՝ հոն կայնողները եկան եւ ըսին Պետրոսի. «Ծշմարտապէս դուն ալ անոնցմէ ես, որովհետեւ խօսուածքը ալ կը յայտնէ թեզ»: **74** Վյն ատեն սկսաւ նզովել ու երդում ընկեր՝ ըսելով. «Չեմ ճանչնար այդ մարդը»: Խակոյն աքարազը կանչեց: **75** Պետրոս յիշեց Յիշուլսի խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր. «Դու աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: Եւ դուրս ելելով՝ դառնապէս լացաւ:

27 Երբ առտու եկաւ, բոլոր քահանայապետներն ու ժողովուրդները խորհրդակցեցան Յիշուլսի դէմ՝ որ մերօցնեն զայն: **2** Երբ կապեցին զայն, տարին եւ մատնեցին Պոնտացի Պիղատոս կառավարիչին: **3** Վյն ատեն Յուդա, որ մատնեց զայն, տեսնելով որ դատապարտուեցաւ՝ զղաց, Վերադարձուց երեսուն կտոր արծաթը քահանայապետներուն ու երեցներուն, **4** եւ ըսաւ. «Սեղանչեցի՝ անմեղ արիւն մատնելովք»: Անոնք ըսին. «Մեզի ինչ, դուն անդրադարձիր»: **5** Ան ալ ծզեց արծաթը տաճարին մէջ, դուրս եկաւ, ու զնաց՝ խեղեց ինքինք: **6** Քահանայապետներն ալ առնելով արծաթը՝ ըսին. «Արտօնուած չէ դնել ատիկա կորրանին մէջ», քանի որ արիւնի զին է»: **7** Եւ խորհրդակցեցան, ու զնեցին անով բրուտին արտօն՝ օտարականներու գերեզմանաստուն ըլլալու համար: **8** Ուստի այդ արտօն կոչուեցաւ «Արիւնի արտ» մինչեւ այսօր: **9** Վյն ատեն իրագործուեցաւ Երեմիա մարգարէին միջոցով ըսուած խօսքը. «Եւ աղին երեսուն կտոր արծաթը, զինը անոր՝ որ գնահատուած էր, որ իսրայէլի

որդիներէն ոմանք գնահատեցին, 10 ու տուխն զայն բրուտին արտին, ինչպէս Տէրը հրամայեց ինձի»: 11 Յիսուս կայնեցաւ կառավարիշին առջեւ: Կառավարիշը հարցուց անոր. «Դուն ես Յիեաներուն թագաւորը»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն կ'ըսես»: 12 Բայց ոչինչ պատասխանեց երբ կ'ամբաստանուեր քահանայապետներէն ու երեցներէն: 13 Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր. «Չե՞ս լսեր, որքան կը վկայեն քեզի դէմ»: 14 Բայց չպատասխանեց անոր. ոչ մէկ խօսք ըսաւ, այնպէս որ կառավարիշը մէծապէս զարմացաւ: 15 Տօնին ատենը կառավարիշը սովորութիւն ունէր քանտարկեալ մը արձակել քազմութեան, ով որ ուզէին: 16 Այն ատեն ունէին երեւեի քանտարկեալ մը՝ Բարաբրա կոչուած: 17 Ուրեմն երբ հաւաքութեան՝ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կ'ուզէք որ արձակեմ ծեզի. Բարաբրան, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 18 Քանի որ գլուխէր թէ նախանձի համար մատնած էին զայն: 19 Երբ ինք քազմած էր դատարանը, իր կինը մէկը դրկեց իրեն եւ ըսաւ. «Դուն գործ մի՛ ունենար այդ արդարին հետ, որովհետեւ այսօր շատ չարչարութեաց երազիս մէջ՝ անոր պատճառով»: 20 Բայց քահանայապետներն ու երեցները համոզեցին քազմութիւնը, որ Բարաբրան խնդրեն եւ Յիսուսը կրունցնեն: 21 Կառավարիշը ըսաւ անոնց. «Այս երկուեն ով կ'ուզէք որ արձակեմ ծեզի»: 22 Անոնք ըսին. «Բարաբրան»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ճապա ինչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կը կոչուի»: 23 Քոյորն այ ըսին անոր. «Թող խաչուի»: Խսկ կառավարիշը ըսաւ. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»: Անոնք այ աւելի կ'աղաղակէին. «Թող խաչուի»: 24 Պիղատոս՝ տեսնելով թէ անօգուտ է, այ մանաւանդ աղմուկ կը բարձրանայ», ջուր առաւ, ծեռքերը լուաց քազմութեան առջեւ եւ ըսաւ. «Ես անպարս եմ այդ արդարին արիւնեն. դուք անդրադարձէք»: 25 Անրոդ ժորվիւրդը պատասխանեց. «Ասոր արիւնը թող ըլլայ մեր վրայ ու մեր զաւակներուն վրայ»: 26 Այն ատեն Բարաբրան արձակեց անոնց, եւ խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսի խաչուեր: 27 Այն ատեն՝ կառավարիշին զինուրոները առին Յիսուսը պալատէն ներս, ու զինուրոներուն ամրոդ գրունդ հաւաքեցին անոր շուրջ: 28 Մերկացներով զայն՝ հազցուցին անոր որդան կարմիր վերարկու մը, 29 եւ հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ դրին անոր գլուխը, ու եղէզ մը՝ անոր աջ ծեռքը. եւ ծնրադրելով անոր առջեւ՝ կը ծաղրէին զայն ու կ'ըսէին. «Ողջոյն, Յիեաներուն թագաւոր»: 30 Եւ թքնելով անոր վրայ՝ կ'առնեին եղէզը ու կը զարնէին անոր գլուխին: 31 Երբ ծաղրէցին զայն, հանեցին վրայէն վերարկուն, հազցուցին անոր իր հանդերձները, ու տարին զայն՝ որպէսի խաչեն: 32 Դուրս ելելով՝ գտան կիւրենացի մարդ մը՝ Սիմոն

անունով, եւ ստիպեցին զայն որ վերցնէ անոր խաչը: 33 Երբ եկան տեղ մը՝ Գողգոթա կոչուած, որ կը նշանակէ՝ Գանկի տեղ, 34 տուին անոր լեղիով խարնուած քացախ՝ որպէսի խմէ: Երբ համտեսեց չուզեց խմէ: 35 Վաս խաչեցին զայն, ու վիճակ ձգելով՝ բաժնեցին անոր հանդերձները. (որպէսի իրագործուի մարգարէին միջոցով խօսուածը. «Իմ հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուանիս վրայ վիճակ ձգեցին»:) 36 Ու նստած՝ կը պահէին զայն. 37 Եւ անոր գլուխին վրայ դրին իր ամբաստանագիրը. «Այս է Յիսուսը, Յիեաներուն թագաւորը»: 38 Այն ատեն երկու աւազակներ խաչուեցան անոր հետ, մէկը՝ աջ կողմը, միւսը՝ ձախ կողմը: 39 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայիշէին անոր, իրենց գլուխը կը շարժէին 40 ու կ'ըսէին. «Դուն, որ կը քակէիր տաճարը եւ կը կառուցանէիր երեք օրուան մէջ, փրկէ դուն քեզ: Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իշխր այդ խաչէն»: 41 Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ դպիրներուն ու երեցներուն հետ ծաղրելով կ'ըսէին. 42 «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկեց: Եթէ Էսրայէի թագաւոր է, իինա թող իշնէ խաչէն, եւ հաստանք իրեն: 43 Աստուծոյ կստահած էր. իինա թող ազատէ զինք՝ եթէ կ'ուզէ զինք, որովհետեւ ըսաւ. «Ես Աստուծոյ Որդին եմ»: 44 Իրեն հետ խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զայն: 45 Վեցերորդ ժամէն՝ մինչեւ իններորդ ժամը՝ խաւար եղաւ ամրող երկրին վրայ: 46 Ժամը ինմի ատենները Յիսուսը բարձրածայն աղաղակեց. «Ելի՛, Ելի՛, լամա՞ սարաթթանի», որ ըսել է. «Իմ Աստուծանս, իմ Աստուծանս, ինչո՞ւ լքեցիր զիս»: 47 Յոն կայոնողներէն ոմանք՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Ավելի եղիկա եղիան կը կանչէ»: 48 Խսկոյն անոնցմէ մէկը վազեց, առաւ սպունզ մը, լեցուց քացախով, եւ անցրնելով եղէզի մը՝ տուալ անոր որ իրմէ: 49 Միւևները ըսին. «Թո՞դ, տեսնենք թէ Եղիան պիտի զայ՞՝ փրկելու զայն»: 50 Յիսուս դարձեալ բարձրածայն աղաղակեց ու հոգին աւանդեց: 51 Եւ ահա տաճարին վարագոյրը երկութի պատուեցաւ՝ վերէն վար, երկրից շարժնեցաւ, ժայռերը ճեղքութեացան, 52 գերեզմանները բացուեցան, ու շատ մը սուլը նշշեցամներու մարմիններ յարութիւն առին. 53 Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետք, մտան սուլը բաղաքը ու երեւան շատերու: 54 Բայց հարիւրապետը եւ անոր հետ Յիսուսը պահողները, երբ տեսան երկրաշարժն ու պատահածները՝ չափազանց վախցան, եւ ըսին. «Եշմարտապէս ասիկա Աստուծոյ Որդին էր»: 55 Յոն շատ կիներ կային, որոնք հեռուեն կը նայէին. անոնք Յիսուսի հետեւեր էին Գայլեայէն՝ իրեն սպասարկելու: 56 Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդալենացին, Յակոբոսի ու Յովանի մայրը՝ Մարիամ, եւ Զեբեդէոսի որդիներուն մայրը: 57

Երբ իրիկուն եղաւ՝ հարուստ մարդ մը եկաւ Վրիմաթեայէն, որուն անունը Յովսէփ էր, եւ ինք պէ Յիսուսի աշակերտ էր: **58** Ան’ երթալով Պիղատոսի քով՝ խնդրեց Յիսուսի մարմինը. այն ատեն Պիղատոս հրամայեց՝ որ մարմինը տրուի: **59** Յովսէփ առաւ մարմինը, փաթթեց մաքուր կտաւով, **60** ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որ փորած էր ժայռի մէջ. եւ մեծ քար մը գլորելով գերեզմանին դուռը՝ զնաց: **61** Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը հոն էին՝ գերեզմանին դիմաց նստած: **62** Յնտեւեալ օրը, որ Ուրբաթէն ետք էր, քահանայապետներն ու Փարիսեցիները հաւաքուեցան Պիղատոսի քով, **63** եւ ըսին. «Տէր, կը յիշենք թէ այդ մոլորեցուցիչը, մինչ տակաւին ողջ էր, կ’ըսէր. “Յարութիւն պիտի առնեմ երեք օրէն”: **64** Ուրեմն հրամայէ, որ գերեզմանը ապահովուի՝ մինչեւ երրորդ օրը. որպեսզի իր աշակերտները չզան գիշերուան մէջ, չզողնան զայն եւ չզսեն ժողովուրդին. “Մեռնեներէն յարութիւն առաւ”, ու վերջին մոլորութիւնը աւելի գէշ ըլլայ քան առաջինը»: **65** Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք պահակազօրը ունիք. զացէք, ապահովեցէք՝ ինչպէս որ կ’ուզէք»: **66** Անոնք ալ զացին եւ ապահովեցին գերեզմանը՝ քարը կնբելով ու պահակազօրքով:

28 Ծարաթ գիշերը, երբ ՄԵՂաքթին կը լուսնար, Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիամը եկան՝ տեսնելու գերեզմանը: **2** Եւ ահա հզօր երկրաշարժ մը եղաւ, որովհետեւ ՏԵՐՈՅ հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ եկաւ, դրնեն մէկդի գլորեց քարը ու նստաւ անոր վրայ: **3** Անոր տեսաք փայլակի պէս էր, եւ անոր հագուստը՝ ձիւնի պէս ճերմակ: **4** Անոր վախւեն՝ պահակները ցնցուեցան ու մեռելի պէս եղան: **5** Յրեշտակը ըսաւ կիներուն. «Դուք մի վախնաք, քանի որ գիտեն թէ կը փնտոքէ Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ: **6** Ան հոս չէ, որովհետեւ յարութիւն առաւ (ինչպէս ըսած էր): Եկէք, տեսէք այն տեղը՝ ուր ՏԵՐԸ դրուած էր: **7** Յետոյ շուտով՝ զացէք, ըսէք անոր աշակերտներուն. “Ան մեռելներէն յարութիւն առաւ, ու ծեր առջեւեն կ’երթայ Գայիւեա հոն պիտի տեսնէք զայն”: Ահա ըսի ծեզի»: **8** Անոնք ալ շուտով դուրս ելան գերեզմանէն, վախով եւ մեծ ուրախութեամբ, ու վազեցին պատմելու աշակերտներուն: **9** Երբ կ’երթային՝ պատմելու անոր աշակերտներուն, Յիսուս դիմաւորեց զանոնք եւ ըսաւ. «Ողջնին»: Անոնք ալ մօտենալով՝ բռնեցին անոր ոտքերը ու երկրպագեցին անոր: **10** Այս ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մի՛ վախնաք, զացէք՝ լուր տուլէք իմ եղրայրներուս որ երթան Գայիւեա: Յնն պիտի տեսնեն զիս»: **11** Երբ անոնք կ’երթային, պահակազօրքէն ունանք զացին քաղաքը եւ պատմեցին քահանայապետներուն քոլոր պատահածները: **12** Անոնք ալ՝ երեցներուն

իետ հաւաքուելով ու խորհրդակցելով՝ շատ դրամ տուխն զինուորներուն, **13** եւ ըսին. «Սա ըսէք. “Անոր աշակերտները եկան գիշերուան մէջ ու գողցան զայն, երբ մենք կը քնանայինք”: **14** Եթէ այդ քանը հասնի կառավարիչին ականջը, մենք կը համոզենք զինք եւ ապահով կ’ընենք ձեզ»: **15** Անոնք ալ առին դրամը, ըրին ինչպէս որ սորվեցուցած էին իրենց, եւ այս զրոյցը մինչեւ այսօր տարածուեցաւ Յրեաներուն մէց: **16** Իսկ տասնմեկ աշակերտները գացին Գայիւեա, այն լիսո՞՝ որ Յիսուս որոշած էր: **17** Երբ տեսան զայն՝ երկրպագեցին անոր. քայ ոմանք կասկածեցան: **18** Իսկ Յիսուս մօտեցաւ եւ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ: **19** Ուրեմն գացէք, աշակերտեցէք բոլոր ազգերը, մկրտեցէք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուլը Յոգիին անունով: **20** Սորվեցուցէք անոնց պահել ամէն ինչ որ պատուիրեցի ձեզի: Եւ ահա ամէն օր եւ ձեզի հետ եմ՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»: Ամէն: **(αιօη γ165)**

ՄԱՐԿՈՍ

1 Աստուծոյ Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը: **2** Ինչպէս Սարգարեներուն մէջ գրուած է. «Անա ես կը որկեմ իմ պատգամաւորս քու առջեւե՛ք, ան պիտի պատրաստէ ճամբաղ՝ քու առջեւե՛ց»: **3** «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցք Տէրոց ճամբան, շոկեցէք անոր շահիլներո»»: **4** Յովիաննես կը մկրտէր անապատին մէջ եւ կը քարոզէր ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ մեղերու ներումին համար: **5** Ամբողջ Յրեաստանի երկիրը ու բոլոր Երուսաղեմացիները կ'երթային անոր. Բոլորը կը մկրտուեին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ իրենց մեղերը հոստովանելով: **6** Յովիաննես հազած էր ուղարի մազք հագուստ, եւ իր մէջքը կապած էր կաշի զօտի. իր կերպկուրծ մարախ ու վայրի մերլ էր: **7** Ան կը քարոզէր ու կ'ըսէր. «Ինձմէ հզօրը կու զայ իմ ետեւես: Ես արժանի չեմ ծոելու եւ անոր կօշիկներուն կապերը քակիու: **8** Վրդարան ես ջուրմի մկրտեցի ծեզ, բայց ան Սուրբ Յօդինվ պիտի մկրտ ծեզ: **9** Վյո օրեր Յիսուս Գայլեայի Նազարետին եկաւ, ու Յովիաննես մկրտուեցաւ Յորդանանի մէջ: **10** Խիկոյն ջուրեն դուրս ելլերվ՝ տեսաւ երկինքը բացուած, եւ Յօդին՝ որ աղանիի պէս կ'իշնէր իր վրայ. **11** ու ձայն մը եկաւ երկինքնը՝ որ կ'ըսէր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս որուն համեցայ»: **12** Խիկոյն Յօդին անապատը մղեց զայն: **13** Քառասուն օր հոն էր՝ անապատին մէջ Սատանային փորձուած. զազաններու հետ էր, եւ հրեշտակները կը սպասարկէին իրեն: **14** Յովիաննեսի մատնուելն ետք Յիսուս՝ Գայլեա գալով՝ Աստուծոյ արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր **15** ու կ'ըսէր. «Ժամանակը լրացած է, եւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխարեցք, ու հաւատացք աւետարանին»: **16** Երբ Գայլեայի ծովուն եգերքը կը քալէր, տեսաւ Սիմոնը և Սիմոնի եղբայրը՝ Անդրեասը, ծովը ուրկան նետած, որովհետեւ ձկնորս էին: **17** Յիսուս ըսաւ անոն. «Եկէր իմ ետեւես, ու մարդոց որսորդ պիտի ընեմ ծեզ»: **18** Անոնք ալ խիկոյն թողուցին իրենց ուրկանները եւ հետեւեցան անոր: **19** Անկէ թիչ մը յառաջ երթարվ՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակոբուն ու անոր Եղբայրը՝ Յովիաննեսը, որոնք նաւուն մէջ կը կարկտնէին իրենց ուրկանները: **20** Խիկոյն կանչեց զանոնք. անոնք ալ զացին անոր ետեւեն, նաւուն մէջ ձեղերվ իրենց հայրը՝ Զեբեդեոսը վարձկաններուն հետ: **21** Մտան Կափառնայում, եւ խիկոյն Շաքաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր: **22** Անոնք կ'ապշէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ անոնց կը

սորվեցնէր իշխանութիւն ունեցողի մը պէս, ոչ թէ դպիրներուն պէս: **23** Անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ անմաքուր ոգիով: Ան աղաղակեց. **24** «Թորդ մնզ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Յիսուս Նազովուցի. միթէ մեզ կորսնցնելի՞ եկար: Գիտեմ թէ ով ես՝ Աստուծոյ Սուրբը»: **25** Յիսուս զայն սաստեց՝ ըսելով. «Պապանձէ՛ ու ելիր ատկէ»: **26** Անմաքուր ոգին սաստիկ ցնցեց զայն, բարձրածայն աղաղակեց եւ ելա անկէ: **27** Բոլորը այլայլեցան, այնքան՝ որ կը հարցնէին իրարու. «Այս ինչ է. ինչ նոր ուսուցում է ասիկա, որովհետեւ անմաքուր ոգիներուն ալ կը հրամայէ իշխանութեամբ, ու կը հնազանդին իրեն»: **28** Եւ խիկոյն իր համբաւը տարածուեցա Գայլեայի ամբողջ շրջակայքը: **29** Խիկոյն ժողովարանն ելլերվ՝ Յակոբոսի ու Յովիաննեսի հետ մտաւ Սիմոնի և Անդրեասի տունը: **30** Սիմոնի զոքանչը պառկած էր՝ տենորվ հիւանդացած. խիկոյն անոր մասին ըսին իրեն: **31** Յիսուս մօտեցաւ, բռնեց անոր ձեռքեն ու ոտքի հանեց զայն. խիկոյն տենդը թողուց զայն, եւ կը սպասարկէր անոնց: **32** Երբ իրիկուն եղա, արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր ախտաւորներն ու դիաւարները իրեն կը բերէին: **33** Ամբողջ քաղաքը դուրս հաւաքուած էր: **34** Շատ հիւանդներ՝ զանազան ախտեր բրուեց, եւ շատ դեւեր դրւու հանեց: «Դեւերուն թոյլ չէր տար որ խօսին, որովհետեւ կը ճանչնային զինք: **35** Առոտուն՝ արշալոյւն շատ առաջ՝ կանգնեցաւ, դուրս եկաւ, զնաց ամայի տեղ մը, ու հոն աղօթեց: **36** Սիմոն և իրեն հետ երրոյները հետապնդեցին զայն: **37** Երբ գտան զայն՝ ըսին անոր. «Բոլորը կը փնտուն քեզ»: **38** Ըսաւ անոնց. «Եկէր երթանք մերձակայ գիւղաքաղաքները, որպէսզի հոն ալ քարոզեմ, որովհետեւ եկած եմ այս նապատակով»: **39** Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր՝ ամբողջ Գայլեայի մէջ, ու դեւեր կը հանէր: **40** Բորոտ մըն ալ եկաւ. կ'աղաչէր, կը ճնրադրէր ու կ'ըսէր անոր. «Եթէ ուզես՝ կրնան զիս մարտելիք»: **41** Յիսուս զթալով՝ Երկարեց ձեռքը, դպաւ անոր եւ ըսաւ. «Կ'ուզեմ, մաքրուէ»: **42** Երբ ասկիս ըսաւ անոր, խիկոյն բորսութիւնը զնաց անկէ, ու մաքրուեցաւ: **43** Խսկ ինք ազդարաբեց ամոր եւ խիկոյն ուղարկեց՝ ըսելով անոր. **44** «Զգուշացիր որ ոչ մէկուն բան մը ըսեն. հապա զնա, ցոյց տուր քեզ քահանային, ու մատուցանք քու մաքրուելու ընծան՝ որ Մովսէս պատուիթեց, իբր վկայութիւն անոնց»: **45** Բայց ան դուրս ելլերվ՝ սկսաւ շատ հրապարակել եւ բանը տարածել, այնպէս որ այ ինք չէր կրնար բացայացործ քաղաք մը մտներ, հապա դուրսը՝ ամայի տեղեր էր. սակայն ամեն կողմէ կու գային իրեն:

2 Դարձեալ Կափառնայում մտաւ քանի մը օր ետք, եւ լսուեցաւ թէ ան տան մը մէջ է: **2** Խիկոյն շատ մարդիկ հաւաքուեցան, այնքան՝

ու ալ տեղ չկար, ոչ իսկ դրան շուրջ, ու կը քարոզէր անոնց Աստուծոյ խօսքը: Յ Մարդիկ եկան իրեն՝ բերելով չորս հոգիով փոխադրուած անդամալոյց մը. 4 բայց տեսնելով որ բազմութենին չեին կրնար մօտենալ անոր, քակեցին տան տանիքը՝ ուր կը գտնուէր Յիսուս, ու ծակ մը բանալով՝ վար իշեցուցին մահիճը, որուն վրայ պատկած էր անդամալոյց: 5 Յիսուս տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսալ անդամալոյցին. «Որդեակ, մեղքերդ ներուած են քեզի»: 6 Քանի մը դպիրներ, որ հոն նստած էին, իրենց սիրտերուն մէջ կը մտածէին. 7 «Ինչո՞ւ այս մարդոց կ'ըսէ այսպիսի հայիութիւններ. նվ կրնայ մեղքերը ներել՝ քացի Աստուծմէ»: 8 Յիսուս իսկոյն ըմքնելով իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք այդպէս կը մտածեն իրենք իրենց մէջ, ըսալ անոնց. «Ինչո՞ւ այրպէս կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: 9 Ո՞ր աւելի դիւրին է, «մեղքերդ ներուած են քեզի» ըսելը անդամալոյցին, թէ՝ «ոտքի եկիր, ան մահիճոյ ու քայլ» ըսելը: 10 Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերը ներելու, (ըսալ անդամալոյցին): 11 «Քեզի կ'ըսեմ. «Ոտքի եկիր, ան մահիճոյ ու գնան տուոնի»»: 12 Ան ալ իսկոյն ոտքի ելա, եւ ատնելով իր մահիճը՝ դուրս ելա բոլորին առջևեւն, այնպէս որ բոլորը զմայեցան, փառարանեցին Աստուծան ու ըսին. «Վյափիսի բան ամենեւին տեսած չէիմք»: 13 «Դարձեալ զնաց ծովկերք: Ամբողջ բազմութիմը իրեն կու զար, եւ անոնց կը տրվեցնէր: 14 Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ Ղեկի Վիփեռսեանը, որ մաք ընթունելու տեղը նստած էր, եւ ըսալ անոր. «Յետեւէլ ինծի»: Ան ալ կանգնեցալ ու հետեւեցալ իրեն: 15 Երբ սեղան նստած՝ Եր անոր տան մէջ, շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի եւ անոր աշակերտներուն հետ. որովհետեւ շատեր կը հետեւէին անոր: 16 Երբ դպիրներն ու Փարիսեցիները տեսան թէ ան կ'ուտէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ, ըսին անոր աշակերտներուն. «Ինչո՞ւ կ'ուտէ ու կը խմէ մաքսաւորներու եւ մեղաւորներու հետ»: 17 Երբ Յիսուս լսեց՝ ըսալ անոնց. «Ոչ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: Ես եկայ ոչ թէ արդարները կանչելու, հապա՝ մեղաւորները»: 18 Յովհաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեին: Ուստի եկան եւ ըսին անոր. «Ինչո՞ւ Յովհաննեսի ու Փարիսեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն, բայց քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր»: 19 Յիսուս ըսալ անոնց. «Միթէ Կարելի՞ Ե՞ որ հարսնեւորները ծոմ պահեն, մինչ փեսան իրենց հետ է: Անքան ատեն որ փեսան իրենց հետ Ե՝ Կարելի չէ որ ծոմ պահեն: 20 Բայց օրերը պիտի զան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրը ծոմ պիտի պահեն: 21 Ոչ մէկը կը կարէ նոր լաթի կոքո մո իին հանուերծի մոա, որովհետեւ

այդ նորը՝ որ անոր լրութեան համար դրուած է, կը քաշէ հինը, ու պատուածքը աւելի գէշ կ'ըլլայ: 22 Ո՞չ այ մեկը կը դնէ նոր զինին հին տիկերու մէջ. քանի որ նոր զինին կը պատռէ տիկերը, զինին կը թափի, եւ տիկերը կը կորսուին: Յապա նոր զինին դրուելու է նոր տիկերու մէջ»: 23 Շաբաթ օր մը ինք կ'անցնէր արտերու մէջն, եւ իր աշակերտները՝ մինչ կ'երթային՝ սկսան ցորենի հասկեր փրցնել: 24 Փարիսեցիները ըսին իրեն. «Նայէ, ինչ կ'ընեն Շաբաթ օրը, որ արտօնուած չէ»: 25 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Բնաւ չք կարդացեր Դաւիթի ըրածը՝ երբ պէտք ունեցաւ եւ անօթեցաւ, ինք ու իրեն հետ եղողները: 26 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը՝ Արիաթար քահանայապետին օրով, եւ կերաւ առաջադրութեան հացերը, - որ ոչ մէկուն արտօնուած էր ուտել՝ բացի քահանաներէն, - ու տուաւ իրեն հետ եղողներուն»: 27 Եւ աւելցուց. «Շաբաթը եղաւ մարդուն համար, ոչ թէ մարդը՝ Շաբաթին համար: 28 Յետևարար մարդու Որդին տէրն է նաև Շաբաթին»:

3 ገዢዎች አለንም የሚከተሉት በኩል መሆኑን ማረጋገጫ

մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր: 2 Անսնը կը հսկեին անոր վրայ՝ տեսնելու թէ արդեօք պիտի բուժե՛ զայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամրաստանեն զինք: 3 Ինք ալ ըսաւ ձեռքը չորցած մարդուն. «Եշիր, կայսէ մէջտեղը»: 4 Յետոյ ըսաւ անոնց. «Շաբաթ օրը բարի՞ ընել արտօնուած է՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկել՝ թէ սպաննել»: Անսնը լուր կեցան: 5 Յիսուս բարկութեամբ շուրջ նայեցալ՝ անոնց վրայ, տրտմնելով անոնց փրտին կուրութեան համար, ապա ըսաւ այդ մարդուն. «Երկարէ ձեռքը»: Ան ալ երկարեց, եւ անոր ձեռքը առողջացաւ: 6 Փարիսեցիները՝ իսկյոն դուրս ելլելով Յերովդիւեաններուն հետ՝ խորհրդակցեցան անոր դէմ, թէ հնչպէս կորսնցնեն զայն: 7 Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մեկնեցա ծովեցերք, ու մեծ բազմութիւն մը հետեւեցա անոր՝ Գալիլեայն եւ Յեաստանէն, 8 Երուսաղէմէն, Եղովմէն ու Յորդանանի միևն կողմէն. նաեւ անսնք՝ որ Տիլոսի եւ Սիրոնի շրջակայ տեղերէն են, մեծ բազմութեամբ, երբ լսեցին ինչ որ կ'ընէր եկան իրեն: 9 Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն որ նաւակ մը տրամադրուի իրեն՝ բազմութեան պատճառվ, որպէսզի չսեղմեն զինք: 10 Որովհետեւ բուժեց շատերը, այնպէս որ տանջանք ունեցողներ կը խռնուէին շուրջը՝ որպէսզի դպչն իրեն: 11 Երբ աննաքուր ոգիները տեսնէին զինք, Կիյնային իր առջեւ ու կ'աղաղակէին. 12 «Դո՞ւն ես Աստուծոյ Որիին»: Իսկ ինք սաստիկ կը հրահանգէր անոնց՝ որ շյայտնեն զինք: 13 Ապա լիոր ելաւ եւ իրեն կանչեց իր ուղածները, ու քովը զացին: 14 Եւ ընսրեց տասներկու հոգի, որպէսզի ըլաւ երեն՝ եւր ու որուի ասմոնը՝ բարոցերը. 15

Նաեւ իշխանութիւն ունենալով՝ ախտերը բուժելու եւ դեւերը դուրս հանելու համար.- 16 Սիմոնը՝ որ «Դեսրոս անուանեց, 17 Չերեխեան Յակոբոսն ու Յակոբոսի Եղբայրը՝ Յովհաննեսը, որոնք Բաներեցին անուանեց, որ ըսել է. «Որոտումի որդիներ», 18 Անդրեասը, Փիլիպպոսը, Բարթողոմէոսը, Մատթէոսը, Թովմասը, Վիկտորեան Յակոբոսը, Թադէոսը, Սիմոն Կանանացին 19 եւ Յուդա Իսկարիոնվատացին, որ մատնեց զայն: 20 Տուն զացին, ու դարձեալ բազմութիւնը համախմբուեցաւ, այնպէս որ չկրցան նոյնիսկ հաց ուտել: 21 Երբ իրենները լսեցին՝ զացին որ բռնեն զինք, քանի որ կ'ըսէին. «Յնորած է»: 22 Երուսաղէմն իշած դպիրներն այ կ'ըսէին. «Անոր մէջ Քերգերով կայ, եւ դեւերուն իշխանով կը հանէ դեւերօ»: 23 Յիսուս կանչելով զանոնք՝ առակներով խօսեցաւ անոնց. «Սատանան ինչպէս կրնայ դուրս հանել Սատանան: 24 Եթէ թագաւորութիւն մը բաժնուի ինքնիր դէմ՝ այդ թագաւորութիւնը չի կրնար կենալ: 25 Եթէ տուն մը բաժնուի ինքնիր դէմ, այդ տունը չի կրնար կենալ: 26 Եթէ Սատանան կանգնած ու բաժնուած է ինքնիր դէմ՝ ան չի կրնար կենալ, հապա անոր վախճանը հասած է: 27 Ոչ մէկը կրնայ մտնել ուժեղ մարդու մը տունը եւ յափշտակել անոր կարասիները, եթէ նախ չկապէ ուժեղ մարդը, եւ այն ատեն կողոպտէ անոր տունը: 28 Շշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի. «Մարդոց որդիներուն պիտի ներուի ամեն մեղք, նաեւ հայիութիւններ՝ որդան այ հայիոյեն: 29 Քայց ով որ հայիոյէ Սուլը Յոզիին դէմ, յալիտեան ներում պիտի չունենայ, հապա արժանի պիտի ըլլայ յալիտեանական դատապարտութեան»»: (այօն ց165, այօնios ց166) 30 Որովհետեւ կ'ըսէին. «Անմաքրու ոզի կա անոր մէջ»: 31 Յետոյ անոր մայրն ու Եղայինները եկան, եւ դուրս կայնելով՝ մարդ որկեցին ու կանչեցին զայն. 32 Բազմութիւնն ան նստած էր անոր շուրջը: Երբ ըսին իրեն. «Ահա քու մայրը ու Եղայինները կը փնտուն թեց դուրսը», 33 ան այ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ է իմ մայրս, կամ որինք են Եղայիններս»: 34 Եւ նայելով իր շուրջը նստողներուն՝ քսաւ. «Ահա մայրս ու Եղայիններս. 35 որովհետեւ ով որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը, անիկայ է իմ Եղայիրս, քոյս եւ մայրս»:

4 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեցերը, եւ մէծ բազմութիւն մը անոր քով հաւաքուեցաւ, այնպէս որ ինք նաև մտաւ ու նստաւ՝ ծովուն վրայ. իսկ ամրող բազմութիւնը ցամաքն էր՝ ծովեցերը: 2 Ծատ բաներ կը սորվեցներ անոնց՝ առակներով, եւ կ'ըսէր անոնց իր ուսուցումին մէջ. 3 «Լսեցէր, ահա սերմանաց մը զնաց սերմ ցանելու: 4 Մինչ կը ցաներ, քանի մը սերմներ ինկան ճամբային եղերքը, եւ թոշունները եկան ու լափեցին զանոնք: 5 Ուրիշներ ինկան ժայռոտ տեղ

մը, ուր շատ հոդ չկար, եւ իսկոյն բռւսան՝ հոդին իորուն չըլլալուն համար. 6 սակայն տօթակէց եղան երբ արենք եկաւ, ու չօրցան՝ քանի որ արմատ չունեին: 7 Ուրիշներ այ ինկան փուշերու մէջ. փուշերը բարձրացան եւ խեղդեցին զանոնք, ու պտուղ չտուին: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հոդի մէջ, պտուղ տուին՝ բարձրանալով եւ աճերվ, ու բերին՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր: 9 Եւ քսաւ անոնց. «Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսե»: 10 Երբ առանձին էր, իր շուրջը եղողները՝ տասներկութիւն հետ հարցուցին իրեն այս առակին մասին: 11 Եւ քսաւ անոնց. «Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան իորհուրդը, բայց անոնց որ դուրսէն են՝ ամեն ինչ առեղծուած կ'ըլլայ. 12 որպէսզի շատ տեսնեն՝ բայց չըմբռնեն, շատ լսեն՝ բայց չհասկնան, ու դարձի չզան եւ իրենց մեղերերը չներուին»: 13 Ապա քսաւ անոնց. «Վս առակը չէք ըմբռներ. ուրեմն ինչպէս պիտի հասկնաք բոյր առակները: 14 Սերմանացնը՝ խօսքը կը ցանէ: 15 ճամբային եզերքը եղողները՝ ուր խօսքը կը ցանուի անոնք են, որ երբ կը լսեն՝ իսկոյն Սատանան կու զայ եւ կը վեցոնէ անոնց սիրտերուն մէջ ցանուած խօսքը: 16 Նմանապէս՝ ժայռոտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը՝ իսկոյն կ'ընդունին զայն ուրախութեամբ: 17 Բայց իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տոկան. յետոյ, երբ տառապանք կամ հալածանք ըլլայ խօսքին պատճառով, իսկոյն կը գայթակին: 18 Փուշերու մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, 19 բայց այս աշխարհի հոգերը, հարստութեան խարեւութիւնը եւ ուրիշ բաներու ցանկութիւնները ներս մտներլով՝ կը խեղդեն խօսքը, ու ան կ'ըլլայ անպատու: (այօն ց165) 20 Իսկ լաւ հոդի մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ խօսքը կը լսեն, կ'ընդունին եւ պտուղ կ'արտադրեն՝ մէկը երեսուն, մէկը՝ վաթսուն, մէկը՝ հարիւր»: 21 Յետոյ քսաւ անոնց. «Միթէ ճրագը գրուանին կամ մահիճին տակ դրուելու համար կու զայ. արդեօք աշտանակին վրայ դրուելու համար չէ: 22 Որովհետեւ չկա գաղտնիք մը՝ որ բացայատ պիտի չըլլայ, եւ չէ եղած պահուած բան մը՝ որ երեւան չելլէ: 23 Եթէ մէկը ականջ ունի լսելու՝ թող լսե»: 24 Ապա քսաւ անոնց. «Զգուշացէք թէ ինչ կը լսեք. այն չափով որ դուք կը չափեք, նոյն չափով պիտի չափուի ծեզի. ու ծեզի որ կը լսեք՝ պիտի աւելնայ: 25 Որովհետեւ ով որ ունի՝ անոր պիտի տրուի. իսկ ով չչունի՝ ունեցած ալ անկէ պիտի առնուի»: 26 Նաեւ կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը այնպէս է, որպէս թէ մարդ մը հոդին մէջ հունտ ցանէ. 27 քնանայ թէ արթնայ, գիշեր ու ցերեկ, հունտը կը ծաղկի եւ կը մեծնայ, ու ինք չի գիտեր թէ ինչպէս: 28 Բանի որ հոդը ինքնիրմէ պտուղ կ'արտադրէ. նախ՝ խոտը, յետոյ՝ հասկը, անկէ ետք՝ լեցուն

ցորենը հասկին մէջ: **29** Երբ պտուղը հասուննայ՝ իսկոյն մանգաղը կը դրկէ, որովհետեւ հունձքի ատենը հասած է: **30** Ապա կ'ըսէր. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ քանի նմանցնենք, կամ ինչ առակով քացարենք զայն: **31** Մանանեխի հատիկին նման է, որ հոդին մէջ ցանուած ատենը երկրի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պղտիկն է. **32** բայց երբ ցանուի՝ կը բուսնի, բոլոր տունկերէն ալ մեծ կ'ըլլայ ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ, այնպէս որ երկինքի թօջունները կրնան անոր շուրբին տակ բնակիլ»: **33** Շատ այսպիսի առավներով կը քարոզէր խօսքը անոնց, այնքան՝ որքան կրնային մտիկ ընել: **34** Առանց առակի չէր խօսէր անոնց, բայց առանձին՝ իր աշակերտներուն կը մեկնէր բոլորը: **35** Նոյն օրը՝ երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց. «Եկէք ծովուն միւս եզերքը անցնինք»: **36** Անոնք ալ բազմութիւնը արձակելով՝ առին զինք, քանի նաւուն մէջ էր. ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ: **37** Ու հզօր փոթորիկ մը եղաւ եւ այիքները նաւուն վրայ կը խուժէին, այնպէս որ արդէն կը լեցուէր. **38** իսկ ինք՝ նաւուն ետևի կրոյմ՝ բարձի վրայ կը քնանար: Վրթնցուցին զինք եւ ըսին իրեն. «Վարդապէտ, հոգ չնմ ըներ՝ որ կը կրոստինք»: **39** Ուստի ելլելով՝ սաստեց հովը եւ ըսաւ ծովուն. «Դադրէ, լուր կեցիր»: Յովլ դադրեցաւ, ու մեծ խաղաղութիւն եղաւ: **40** Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ այնպէս երկշոտ էր. ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ հաւատոք չունիիք»: **41** Անոնք չափազանց վախցան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ նոյնիսկ հովս ու ծովը կը հնազանդին իրեն»:

5 Ծովուն միւս եզերքը եկան՝ Գաղարացիներուն երկիրը: **2** Երբ ինք նաւեն եկաւ, իսկոյն գերեզմաններէն ելած մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն, որ անմաքուր ողի ուներ: **3** Անոր բնակած տեղը գերեզմաններուն մէջ էր, ու շղթայն ալ ոչ մէկը կրնար կապել զայն. **4** որովհետեւ յաճախ ուսնակապերով եւ շղթաներով կապուեր էր, բայց շղթաները կոտրտեր ու ուսնակապերը փշրեր էր, եւ ոչ մէկը կրնար նուաճել զայն: **5** Ամէն ատեն, գիշեր ու ցերեկ, գերեզմաններուն եւ լեռներուն մէջ՝ կ'աղաղակէր, ու իր մարմինը կը ճեղքատէր քարերով: **6** Երբ հեռուէն տեսաւ Յիսուսը, վազեց ու երկրպագեց անոր, **7** եւ բարձրածայն աղաղակէց. «Դուն ինչ գրծ ունիս ինձի հետ, Յիսուս, Ամենաարձրը Աստուծոյ Որդի. Աստուծով կ'երթմնեցնեմ քեզ, մի տանջեր զիս»: **8** (Քանի որ կ'ըսէր անոր. «Անմաքնը ողի, եկիր այդ մարդին»:) **9** Յարցուց անոր. «Ինչ է անունից: Ան ալ պատասխանեց. «Անունս Լեզէն է, որովհետեւ բազմաթիւ ենք»: **10** Շատ կ'աղաչէին անոր՝ որ այդ երկրէն դուրս չդրկէ զիրենք: **11** Յոն, լերան մօտ, խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածէր: **12** Բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր եւ

ըսին. «Մեզ խոզերոն դրկէ, որպէսզի անոնց մէջ մտնենք»: **13** Յիսուս խսկոյն արտօնեց անոնց: Երբ անմաքուր ոգիները դրւու ելան ու խոզերուն մէջ մտան, երամակը գահավէժ տեղեն ծովը վազեց (երկու հազարի չափ կային), եւ ծովուն մէջ խեղդուեցաւ: **14** Խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքին եւ արտերուն մէջ, ու մարդիկ դուրս ելան՝ տեսնելու թէ ինչ էր պատահածը: **15** Եկան Յիսուսի բով, տեսան լեզէոն ունեցող դիւահարը, որ նստած էր՝ հագուած եւ սրավիած, ու վախցան: **16** Անոնք որ տեսեր էին՝ պատմեցին իրենց թէ ինչ պատահեցաւ դիւահարին, նաեւ խոզերուն մասին. **17** Իրենք ալ սկսան աղաչել անոր, որպէսզի իրենց հողամասէն երթաք: **18** Երբ ան նաւ մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ ըլլայ անոր հետ: **19** Բայց Յիսուս թոյլ չտուաւ անոր, հապա ըսաւ անոր. «Գնա տուն՝ քուկիններուդ բով, ու պատմէ անոնց ամեն ինչ որ Տերը ըրաւ քեզի, եւ ինչպէս ողորմեցաւ քեզի»: **20** Ան ալ զնաց, եւ սկսաւ հեկապոյիսի մէջ հրապարակել ամեն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն. ու բոլորը կը զարմանային: **21** Երբ Յիսուս դարձեալ նաւով անցաւ ծովուն միւս եզերքը, մեծ բազմութիւն մը հաւաքուցաւ անոր բով, եւ ինք ծովեզերքն էր: **22** Ժողովարանի պետերէն մէկը եկաւ, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ տեսաւ զայն՝ ինկաւ անոր ոտքը, **23** շատ աղաչեց անոր եւ ըսաւ. «Աղջիկս մեռնելու մօտ է. Եկուլը, դիր ծեռքի անոր վրայ՝ որպէսզի քուժուի, ու ախտի ապրի»: **24** Ան ալ զնաց անոր հետ: Մեծ բազմութիւն մը իրեն կը հետեւէր, եւ կը սեղմէր զինք: **25** Կին մը՝ որ արիւնահոսութիւն ունէր տասններկու տարիէ ի վեր, **26** շատ չարչարանք կրած էր բազմաթիւ թժշկներէ, եւ իր ամրոջ ունեցած ծախսած էր բայց բնան չէր օգտուած, այլ փոխարէն վիճակը կը վատշարանար: **27** Երբ լսեց Յիսուսի մասին, ետեւն եկաւ՝ բազմութեան մէց, ու դապա անոր հանդերձին: **28** քանի որ կ'ըսէր. «Եթէ միհան անոր հանդերձներուն դաշիմ՝ պիտի թժկուիմ»: **29** Իսկոյն իր արիւնին աղրիւրը ցամքեցաւ, եւ իր մարմինին մէջ գիտցաւ թէ տանջանքէն թժկուցաւ: **30** Յիսուս խսկոյն գիտցաւ ինքնիր մէջ թէ զօրութիւն մը եկաւ իրմէ դուրս, դարձաւ բազմութեան ու ըսաւ. «Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուն»: **31** Իր աշակերտները ըսին իրեն. «Կը տեսնէս թէ բազմութիւնը կը սեղմէ քեզ, եւ կ'ըսէն. «Ո՞վ դպաւ ինձի՞»: **32** Իր շուրջը կը նայէր՝ որպէսզի տեսնէ այս բանը ընողը: **33** Կինը վախցաւ ու դողաց, որովհետեւ գիտէր թէ ինչ պատահեցաւ իրեն. Եկաւ, ինկաւ անոր առջեւ, եւ պատմեց անոր ամբողջ ճշմարտութիւնը: **34** Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղջիկ, հաւատոք թժկեց քեզ. զնաց խաղաղութեամբ, ու թժկուած եղիր քու տանջանքէր»: **35** Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունէն

ոմանք եկան եւ ըսին. «Աղջիկդ մեռաւ, այլ ինչն կ'անհանգստացնես վարդապէտը»: **36** Իսկ Յիսուս, երբ լսեց ըստուած խօսքը, իսկոյն ըսաւ ժողովարանի պետին. «Մի վախնար, միայն հաւատա»: **37** Ու ոչ մեկուն թոյլ տուաւ որ իրեն ուղեկցի, բայց միայն Պետրոսի, Յակոբոսի եւ Յակոբոսի եղրօր՝ Յովիաննեսի: **38** Ժողովարանի պետին տունը հասնելով՝ նշարեց աղմուկը, նաեւ անոնք՝ որ շատ կու լային ու կը հեծեծին: **39** Ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց. «Խնչն իրար անցած եք եւ կու լաք. մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ»: **40** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին. բայց ինք բոլորը դուրս հանելով՝ իրեն հետ առաւ մանուկին հայրն ու մայրը, եւ իրեն հետ եղրդները, ու մտաւ հոն՝ ուր մանուկը պառկած էր: **41** Մանուկին ձեռքեն բռնելով՝ ըսաւ անոր. «Տայթա, կումի», որ կը թարգմանուի. «Աղջիկ, (քեզի կ'ըսեմ,) ուտքի Ելիր»: **42** Իսկոյն աղջիկը կանգնեցաւ եւ քայլեց, որովհետեւ տասներկու տարեկան էր. ու տեսնողները հիացումն զմայլեցան: **43** Յիսուս սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մեկը գիտնայ այս բանը, եւ ըսաւ՝ որ ուտելիք տան անոր:

6 Անկէ մեկնելով՝ գնաց իր բնագաւառը, եւ իր աշակերտները հետեւեցան անոր: **2** Երբ Շարաթ օրը հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել: Շատեր լսելով կ'ապշէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա ուրկէ ունի այս բաները. այս ինչ իմաստութիւն է՝ իրեն տրուած, որ այսպիսի իրաշբներ կը գործուին իր ձեռքով: **3** Ասիկա հիւսնը չէ, Մարիամի որդին, եւ Յակոբոսի, Յովիսի, Յուդայի ու Սիմոնի եղրայրը. եւ իր բոյրերը հոս՝ մեր քով չնն»: Ուստի անոր պատճառով կը զայթակիդին: **4** Սակայն Յիսուս ըսաւ անոնց. «Մարգարէ մը առանց պատիւի չէ, բացի իր բնագաւառին, իր ազգականներուն եւ իր տան մէջ»: **5** Յոն չէր կրնար իրաշք գործել բայց միայն քանի մը հիւսնի վրայ ձեռք դրաւ ու բուժեց զանոնք: **6** Եւ անոնց անհաւատութեան վրայ կը զարմանար, ու շրջակայ գիւղերը երթարով՝ կը սորվեցնէր: **7** Իրեն կանչերով տասներկութք՝ երկու-երկու դրկեց զանոնք, եւ իշխանութիւն տուաւ անոնց՝ անմաքուր ողիներուն վրայ: **8** Պատուիրեց անոնց՝ որ ոչինչ առնեն ճամբորդութեան համար, բայց միայն զաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ հաց, ոչ դրամ գոտիներուն մէջ, **9** հապս հողարափի հազնին: Ու ըսաւ. «Կրկին բանկոն մի հազնիք», **10** եւ աւելցուց. «Ո՞ր տունը որ մտնէք, հոն մնացէք՝ մինչեւ որ անկէ մեկնիք: **11** Իսկ անոնք որ չեն ընդունիր ձեզ ու մտիկ չեն ըներ ձեզի, երբ անկէ մեկնիք՝ թօթուեցք ձեր ուտերուն ներքեւի փոշին, իր վկայութիւն անոնց: ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Սորումացիներուն եւ Գոնորացիներուն աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան

այդ քաղաքին”»: **12** Անոնք ալ մեկնելով՝ կը քարոզէին, որ մարդիկ ապաշխարեն: **13** Ծատ դեւեր դուրս կը հանէին, շատ հիւսնդներ իւղով կ'օծէին ու զանոնք կը բուժէին: **14** Երբ Յերովիդս թագաւորը լսեց, (քանի որ անոր անունը յայտնի եղաւ,) ըսաւ. «Յովիաննես Մկրտիչ մեռեներէն յարութիւն առած է. ուստի իրաշբներ կը գործուին անովք: **15** Ուրիշներ կ'ըսէին. «Եղիսան Է», ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Մարգարէ մըն է, կամ մարգարէներէն մեկուն պէս: **16** Բայց երբ Յերովիդս լսեց ըսաւ. «Ասիկա Յովիաննեսն Է՝ որ ես գլխատեցի. մեռեներէն յարութիւն առած է: **17** Արդարեւ Յերովիդս՝ ինք մարդ դրկերով բռներ էր Յովիաննեսը, ու կապելով բանտը դրեր էր, իր եղրօր՝ Փիլիպպոսի կնոշ՝ Յերովիդայի պատճառով, քանի որ անոր հետ ամուսնացած էր. **18** որովհետեւ Յովիաննես կ'ըսէր Յերովիդսի. «Քեզի արտօնուած չէ եղրօրդ կինը առնելք: **19** Յերովիդիս ոխ ունէր անոր դէմ եւ կ'ուզէր զայն սպաննե, բայց չէր կրնար. **20** որովհետեւ Յերովիդս կը վախնար Յովիաննես, գիտնալով թէ ան արդար ու սուրբ մարդ մըն է, եւ կը դիտէր զայն: Անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, ու հաճոյքով անոր մտիկ կ'ընէր: **21** Պատեհ օր մը եկաւ, երբ Յերովիդս իր ծնունդի տարերարձին արհիթով ընթրիք մը սարբած էր իր մեծամեծներուն, հազարապէտներուն եւ Գայիկեայի գլխաւորներուն: **22** Յերովիդայի աղջիկը՝ հանդէսին սրահը մտնելով՝ պարեց, ու հաճցուց Յերովիդսը եւ իրեն հետ սերան նստողները: Թագաւորը ըսաւ աղջիկին. «Խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզէս, ու պիտի տաք թէզիք: **23** Եւ անոր երդում ըրաւ՝ ըսելով. «Ինչ որ խնդրես ինձմ՝ պիտի տամ թէզի, մինչեւ թագաւորութեանս կէսըր: **24** Ան ուրուս ելլելով՝ հարցուց իր մօր. «Ինչ ուզեմ»: Ան ալ ըսաւ. «Յովիաննես Մկրտիչին գլուխըր: **25** Իսկոյն փութարով թագաւորին քով մտաւ ու իննորես՝ ըսելով. «Կ'ուզէմ որ անյապա, ափսէի մը վրայ, Յովիաննես Մկրտիչին գլուխըր տաս ինծիք: **26** Թագաւորը չափազանց տրումեցաւ. բայց երդումներուն եւ իրեն հետ սերան նստողներուն պատճառով չուզցեց մերժել անոր խնդրանքը»: **27** Ուստի թագաւորը իսկոյն դահիճ մը դրկեց, ու իրամայեց բերել անոր գլուխըր: Ան ալ զնաց, բանտին մէջ գլխատեց զայն, **28** ափսէի մը վրայ բերաւ անոր գլուխըր եւ տուաւ աղջիկին. աղջիկն ալ տուաւ զայն իր մօր: **29** Երբ անոր աշակերտները լսեցին՝ եկան, վերցուցին անոր մարմինը եւ դրին գերեզմանի մը մէջ: **30** Առաքեալները հաւաքուեցան Յիսուսի քով ու պատճեցին անոր ամեն բան, թէ ինչ որ ըրին, թէ ինչ որ սորվեցուցին: **31** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Դուք առանձին եկէք ամայի տեղ մը, եւ հանգեցէք թի մը». քանի որ շատեր կու զային ու կ'երթային, եւ հաց ուտելու իսկ ժամանակ չէին

ծգեր: **32** Ուստի նաւով ամայի տեղ մը զացին՝ առանձին: **33** Բազմութիւնը տեսալ զանոնք՝ որ կ'երթային: Ծատեր ճանչցան զայն, ու ոտքով՝ բոլոր բաղաբներէն հոն վագեցին, եւ անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր բոլ համախմբուեցան:

34 Յիշուս, երբ դուրս ելաւ, մեծ բազմութիւն մը տեսնելով՝ գրաց անոնց վրայ, որովհետեւ հովիլ չունեցող ոչխարներու պէս էին. ու շատ բաներ սորվեցուց անոնց: **35** Երբ շատ ժամեր անցան, իր աշակերտները եկան իրեն եւ ըսին. «Հոս ամայի տեղ մըն է, ու ժամանակը արդէն շատ ուշ է: **36** Արձակէ ժողովուրդը, որպէսզի երթան շրջակայ արտերն ու գիտերը եւ իրենց հաց զնեն, որովհետեւ ոչինչ ունին ուտելու»: **37** Բայց ինք պատասխանեց անոնց. «Դուք տուլք ատոնց՝ որ ուտեն»: Ըսին իրեն. «Երթանք զնենք երկու հարիւր դահեկանի հաց ու տանք ատոնց՝ որ ուտեն»: **38** Ըսալ անոնց. «Քանին նկանակ ունիք. զացէք՝ նայեցէք»: Երբ գիտցան՝ ըսին. «Հինգ, եւ երկու ծուլք»: **39** Յրամայեց անոնց, որ բոլորը կանաչ խոտին վրայ՝ խումբ-խումբ նստեցնեն. **40** ու նստան՝ հարիւրական եւ յիսունական շարքերով: **41** Հինգ նկանակներն ու երկու ծուլքերը առաւ, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց, մանրեց նկանակները եւ տուաւ իր աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն անոնց. Երկու ծուլքերն այլ բաժնեց բոլորին: **42** Բոլորը կերան, կշտացան, **43** եւ վերցնելով բեկորներն ու ծուլքերը՝ տաներկու կողով լեցուցին: **44** Վզի նկանակներն ուտողները՝ ինին հազարի չափ այր մարդիկ էին: **45** Խսկոյն իր աշակերտները հարկադրեց՝ որ նաև մտնեն, ու իրմէ առաջ անցնին միւս եգերք՝ Քեթասայիդա, մինչ ինք կ'արձակէր բազմութիւնը: **46** Եւ անոնցմէ հրամեշտ առնելէ ետք՝ լեռ զնաց այօթելու: **47** Երբ իրիկուն եղաւ, նայած ծովուն մէջտեղն էր, հոկ ինք ցամաքին վրայ էր՝ մինակ: **48** Տեսալ զանոնք՝ որ կը տանջուեին թի վարելով, որովհետեւ հովը իրենց հակառակ էր: Գիշերուան չորրորդ պահուն ատենները՝ ծովուն վրայ քալելով զնաց անոնց, եւ կ'ուցէր անցնի անոնց բովէն: **49** Երբ անոնք տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քալէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ մըն է. ուստի աղաղակեցին, **50** բանին որ բոլորն ալ տեսան զայն ու վրդովեցան: Եւ ինք խսկոյն խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց. «Քաջալերուեցէք, ես եմ, մի վախնաք»: **51** Եւ նաև ելաւ անոնց բով, ու հովը դադրեցաւ: Անոնք իրենք իրենց մէջ չափազանց զմայլած էին եւ կը զարմանային, **52** որովհետեւ նկանակներուն հրաշքն հոկ չէին նկատած՝ քանի իրենց սիրտը թմրած էր: **53** Միւս կողմը անցնելով՝ հասան Գեննեսարէթի երկիրը, ու նաւը տեղաւորեցին: **54** Երբ նաև եւսն՝ այդ տեղի մարդիկը խսկոյն ճանչցան զայն, **55** եւ ամբողջ շրջակայքը հոս-հոն վագելով՝ սկսան մահիճներով ախտաւորներ բերել ինն՝ ուր կը

լսէին թէ կը գտնուեր: **56** Ուր որ մտնէր, գիտէերը, բաղաբները կամ արտերը, իրապարակներուն վրայ կը դնէին հիւանդները, ու կ'ապաչէին իրեն՝ որ գոնէ իր հանդերձին բղանցքին դպչին: Եւ անոնք որ դպան՝ թշկուեցան:

7 **Φ**արիսեցիներէն ու դպիրներէն ումանք՝ որ եկած էին Երուսաղէմն՝ իր բոլ հաւաքուեցան: **2** Երբ տեսան թէ անոր աշակերտներէն ումանք՝ պիղծ, այսինքն՝ անլույ ձեռքերով հաց կ'ուտեն, մեղադրեցին. **3** որովհետեւ Փարիսեցիներն ու բոլոր Յոթաները հաց չեն ուտեր՝ մինչեւ որ յաւ մը լուան իրենց ձեռքերը, բանի որ նախնիքներուն աւանդութիւնը կը պահեն: **4** Ծոլկայէն եկած ատեն եթէ չլուացուին՝ չեն ուտեր: Ասոնց նման շատ բաներ կան, որոնք ընդունած են ու կը պահեն, ինչպէս՝ զաւաքներու, փարչերու, պիհնձեւ անօրներու եւ սեղաններու լուացումը: **5** Յետեւաքր Փարիսեցիներն ու դպիրները հարցուցին անոր. «Ինչո՞ւ քու աշակերտներու նախնիքներուն աւանդութեան համաձայն չեն շարժիր, եւ անլույ ձեռքերով հաց կ'ուտեն»: **6** Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Եսայի ճիշդ մարգարեացաւ ձեր մասին, կեղծաւորներ, ինչպէս գրուած է. «Վս ծողովուրդը միայն շրուունքնի կը պատուէ զիս, բայց իրենց սիրտը հեռու է ինձմէ. **7** ու պարապ տեղը կը պաշտեն զիս՝ մարդոց պատուերները իբր վարդապետութիւն սորվեցնելով»: **8** Որովհետեւ Աստուծոյ պատուիրանը ձգելով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը պահէր, ինչպէս՝ փարչերու եւ գաւաքներու լուացումը, ու ասոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք»: **9** Եւ ըսաւ անոնց. «Լաւ կ'անարդէք Աստուծոյ պատուիրանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէր: **10** Բանի որ Մովսէս ըսաւ. «Պատուէ հայրդ ու մայրդ, եւ ով որ անիծէ իր հայրը կամ մայրը, մահինվ թռով վախճանի»: **11** Բայց դուք կ'ըսէք. «Եթէ մէկը իր հօր կամ մօր ըսէ. «Ինչ օգուտ որ ինձմէ պիտի ստանա՞ Աստուծոյ տայիթ կորրան Ե», (որ կը նշանակէ՝ ընծայ,) ան ազան կ'ընլայ», **12** եւ այ թոյլ չէք տար անոր՝ բան մը ընել իր հօր կամ մօր: **13** Անվաւեր կը դարձնէք Աստուծոյ խօսքը՝ ձեր փոխանցած աւանդութեամբ, ու շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք՝ աստր նման»: **14** Ամբողջ բազմութիւնը իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. «Բոլորդ ալ մտիկ ըրէք ինծի, ու հասկցէք: **15** Ոչինչ կայ՝ որ դուրսեն մտնէ մարդուն մէջ ու կարող ըլլայ պղծել զայն. հապա ինչ որ դուրս կ'ելլէ անվէ, անիկան է որ կը պղծէ մարդը: **16** Ո՞վ որ ականջ ունի լսելու՝ թռով լսէ: **17** Երբ ինք՝ զատուելով այդ բազմութենեն՝ տուն մտաւ, իր աշակերտները հարցուցին իրեն այդ առակին մասին: **18** Ըսաւ անոնց. «Դուք ալ այդպէս անխելք էք. չէք ըմբռներ թէ ամեն ինչ՝ որ դուրսէն կը մտնէ մարդուն մէջ, չի կրնար պղծել

զայն, **19** որովհետեւ ոչ թէ անոր սիրտին մէջ կը մտնէ՝ հապա փորը, եւ արտաքնօքը դուրս կ'ելլէ. ուստի բոլոր կերակուրները մաքուր են»: **20** Դաեւ ըսաւ. «Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկա կը պղծէ մարդը»: **21** Որովհետեւ ներսէն, մարդոց սիրտն, կ'ելլեն չար մտածումներ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, **22** գորութիւններ, ազահութիւններ, չարութիւններ, նենգութիւն, ցոփութիւն, չար աչք, հայիութիւն, ամբարտաւանութիւն, անմտութիւն: **23** Այս բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն ու կը պղծեն մարդը»: **24** Կանգներով՝ անկէ գնաց Տիրոսի և Սիրոնի հողամասերը, ու տուն մը մտնելով՝ կ'ուզէր որ ոչ մէկը գիտնայ. բայց չկրցաւ թաքուն մնապ: **25** Որովհետեւ կին մը, որուն աղջիկը անմաքուր ոգի ունէր իր մէջ, լսեց անոր մասին, եկաւ եւ ինկաւ անոր ոտքը: **26** Վյո կինը հեթանոս էր, փիլիկասորի ցեղին, ու կը թախանձէր անոր՝ որ հանե՞ դեւը իր աղջիկեն: **27** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թոյլ տուր՝ որ նախ զաւակները կշտանան, քանի որ լաւ չէ առնել զաւակներուն հացը եւ նետել շուներուն»: **28** Ան ալ պատասխանեց անոր. «Վյո, Տէր. սակայն շուներն ալ՝ սեղանին ներքեւ՝ կը կերակրուին զաւակներուն փշրանքներէն»: **29** Յիսուս ըսաւ անոր. «Վյո հոսքին համար՝ գնայ, դեւը դուրս եկաւ աղջիկէդ»: **30** Կինը իր տունը երթարով՝ գտաւ որ դեւը եկած էր, իսկ աղջիկը՝ պարկած մահիճին վրայ: **31** Դարձեալ Տիրոսի և Սիրոնի հողամասերն մեկնելով՝ գնաց Գայլեայի ծովեցերք, Դեկապոյիսի հողամասին մէջէն: **32** Մէկը բերին անոր առջեւ, խոլ ու դժուարախօս, եւ կ'աղաչէին՝ որ ծեռք դնէ անոր վրայ: **33** Բազմութենէն մէկի առնելով զայն՝ իր մատները մինեց անոր ականջներուն մէջ ու թքնեց, եւ դպաւ անոր լեզուին. **34** ապա երկինք նայելով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր. «Եփիաթա», (որ ըսել է՝ բացու՛) **35** իսկոյն բացուեցան անոր ականջները եւ բակուեցան անոր լեզուին կապը, ու շիտակ կը խօսէր: **36** Պատուիրեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն ըսեն. սակայն ինք որքան կը պատուիրեց անոնց, անոնք ալ աւելի կը իրապարակէին: **37** Չափազանց կ'աղջէին ու կ'ըսէին. «Ան ամէն ինչ լաւ կ'ընէ. խուկերուն լսել կու տայ, եւ համբերուն խօսիր»:

8 Վյո օրերը, բազմութիւնը յոյժ շատ ըլլալով եւ ուտելու ոչինչ ունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց. **2** «Կը գրամ այդ բազմութեան վրայ, որովհետեւ արդին երեք օր Ե՝ որ քովս են, եւ ոչինչ ունին ուտելով: **3** Եթէ անօթի ուղարկեմ զանոնք իրենց տուները՝ պիտի պարտասին ճամբան, որովհետեւ ատոնցմէ ունանք հեռաւոր տեղէ եկած են»: **4** Իր աշակերտները պատասխանեցին իրեն. «Այս անապատին մէջ ուրկէ կրնայ մէկը

հացով կշտացնել ատոնք»: **5** Յարցուց անոնց. «Քանի նկանակ ունիք»: Անոնք բսին. «Եօթը»: **6** Հրամայեց բազմութեան՝ որ նստի գետինին վրայ. եւ առաւ եօթը նկանակները, չորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան. եւ հրամցուցին: **7** Քանի մը մանր ծոլկ ալ ունէին: Օրինեց ու ըսաւ՝ որ զանոնք ալ հրամցնեն անոնց: **8** Կերան, կշտացան, եւ աւելցած բեկորներէն եօթը զամբիլ վերցուցին: **9** Ուտողները չորս հազարի չափ էին: Արձակեց զանոնք, **10** եւ իսկոյն նաև մտնելով՝ աշակերտներուն հետ զնաց Դաղմանութապի կողմէրը: **11** Փարիսեցիները ելերով՝ սկսան անոր հետ վիճարանի, ու զայն փորձելով՝ կը խնդրէին իրմէ նշան մը երկինքէն: **12** Ան ալ իր հոգին մէջ հառաչերով՝ ըսաւ. «Ինչո՞ւ այս սերունդը նշան կը խնդրէ: Եշմարտապէս կը յայտարարեն ձեզի թէ այս սերունդին նշան պիտի չտրուի»: **13** Եւ զանոնք թողուց, դարձեալ նաև մտաւ ու զնաց ծովուն միևն իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: **15** Պատուիրեց անոնց ու ըսաւ. «Ուշադիր եղէր, զգուշացէք Փարիսեցիներու խմորէն»: **16** Իսկ անոնք իրարու հետ կը մտածէին եւ կ'ըսէին. «Որովհետեւ հաց չունինք»: **17** Յիսուս գիտնալով անոնց մտածումը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը մտածէք թէ հաց չունիք. տակալին չէք ըմբռներ ու չէք հասկնար. տակալին ձեր սիրու կարծրացած է: **18** Աչքեր ունիք եւ չէք տեսներ, ականջներ ունիք ու չէք լսեր, եւ չէք յիշեր: **19** Երբ հինգ նկանակները կտրեցի հինգ հազարին, բեկորներով լեզուն բանի զամբիլ վերցուցիք»: Ըսին անոր. «Տասներկուու»: **20** «Ու երբ եօթը նկանակները կտրեցի չորս հազարին, բեկորներով լեզուն բանի զամբիլ վերցուցիք»: Անոնք ալ բսին. «Եօթը»: **21** Եւ ըսաւ անոնց. «Դապա ինչպէս չէք հասկնար»: **22** Երբ զնաց Բեթասայիդա՝ կոյր մը բերին անոր առջեւ, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ դպի անոր: **23** Ան ալ՝ բռնելով կոյրին ձեռքէն՝ դուրս տարա գիւղին, եւ թքնելով անոր աչքերուն՝ դրաւ ձեռքը անոր վրայ, ու հարցուց անոր թէ կը տեսնէ բամ մը: **24** Ան ալ նայեցաւ եւ ըսաւ. «Կը տեսնեմ մարդիկ՝ ծառերու պէս, որ կը բալեն»: **25** Դարձեալ դրաւ ձեռքը անոր աչքերուն վրայ ու նայիլ տուաւ անոր. եւ առողջացաւ, ու յստակօրէն կը տեսնէր բոլորը: **26** Ցետոյ՝ որկերով զայն իր տունը՝ ըսաւ. «Մի մտներ գիւղը, ոչ ալ մէկու մը ըս գիւղին մէջ»: **27** Յիսուս զնաց Փիլիպպոսի Կեսարիային գիւղերը՝ իր աշակերտներուն հետ: ճամբան հարցուց իր աշակերտներուն. «Մարդիկ ինծի համար ինչ կ'ըսէն, ով եմ»: **28** Անոնք պատասխանեցին. «Ունանք՝ Յովիաննես Սկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ մարգարէներէն մէկը»: **29** Եւ ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դուք ինծի համար ինչ կ'ըսէք,

Նվ Եմ»: Պետրոս պատասխանեց անոր. «Դուն Քրիստոն ես»: 30 Սաստիկ հրահանգեց անոնց՝ որ ոչ մէկուն խօսին իր մասին: 31 Վազ սկսաւ սրվեցնել անոնց. «Պետք է որ մարդու Որդին շատ չաշչարանքներ կը, մերժուի երեւներեն, քահանայապետներեն եւ դպիրներեն, սպաննուի, ու երեք օրեն եռոք յարութիւն առնէ»: 32 Այս խօսքը ըսաւ բացորդաշապէ: Ուստի Պետրոս մէկի առաջնիք եւ սկսաւ յանդիմանել: 33 Իսկ ինք դարձաւ, իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը եւ ըսաւ. «Ետքև գնա, Սատանայ, որովհետեւ դրւն ոչ թէ Ասուուծոյ բաները կը մնածես, հապա՞ մարդոց բաները»: 34 Եթր իրեն կանչեց բազմութիւնը՝ իր աշակերտներուն հետ, ըսաւ անոնց. «Ով որ ուզէ զայ իմ ետեւս, թող ուրանայ ինքնինք, վերցնէ իր խաչը, ու հետեւ ինծի: 35 Որովհետեւ ով որ ուզէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ ինծի ու աւետարանին համար, պիտի փրկէ զայն: 36 Քանի որ ինչ օգլւտ է մարդուն՝ որ շահի ամրող աշխարհը, բայց կորսնցնէ իր անձը. 37 Կամ՞ մարդ ինչ փրկանք պիտի տայ իր անձին փոխարեն: 38 Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլ՝ այս շնացող ու մեղաւոր սերունդին մէջ, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլ՝ երբ զայ իր Յօր փառքով սուրբ հրեշտակներուն հետ:

իրեն. «Ինչո՞ւ դպիրները կ'ըսեն թէ պէտք է որ նախ Եղիա զայ»»: 12 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Արդարեւ նախ Եղիա կու զայ ու կը վերահաստատէ ամէն բան. ինչպէս գրուած է մարդու Որդիին մասին՝ թէ պէտք է շատ չարչարանքներ կրեւ եւ անարգոլի: 13 Բայց կ'ըսեմ ձեզի թէ Եղիա եկաւ այ ու ինչ որ ուղեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս գրուած էր իր մասին»: 14 Աշակերտներուն քով զալով՝ տեսալ մէծ բազմութիւն մը անոնց շուրջը, ու դպիրներ՝ որ կը վիճարանէին անոնց հետ: 15 Իսկոյն ամբողջ բազմութիւնը երբ տեսալ զայն՝ շատ այլայեցաւ, եւ յառաջ Վազելով զայն կը բարեւէր: 16 Յիսուս հարցուց դպիրներուն. «Քնչ բանի մասին կը վիճարանէիք անոնց հետ: 17 Բազմութենէն մէկը պատասխանեց. «Վարդապետն, որդիս՝ որ համր ոգի ունի՞ քեզի բերի: 18 Ուր որ ալ բռնէ զայն՝ գետին կը զարնէ՝ զայն. ինք ալ կը փրփրի, իր ակրաները կը կրծտէ եւ կը ցամքի: Քու աշակերտներուտ ըսի որ համեն զայն, բայց չկրցան»: 19 Ինք ալ պատասխանեց անոնց. «Ու անհաւատ սերունդ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի հետ, մինչեւ երբ պիտի հանդուրժեմ ձեզի. իսծի բերեք զայն: 20 Իրեն բերին զայն: Երբ տղան տեսալ զինք, իսկոյն չար ոգին ցնցեց զայն, եւ գետին ինկած՝ կը թաւալիր ու կը փրփրէր: 21 Յիսուս հարցուց անոր հօր. «Մ՛շափ ատեն Ե՝ որ այդ բանը պատահեցաւ անոր»: Ան ալ ըսաւ. «Մանկութենէն ի վեր: 22 Յաճախ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ զայն՝ որպէսզի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն ունին՝ օգնէ մեզի, գթալով մեր վրայ»: 23 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ կրնաս հաւատալ, ամէն բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ»: 24 Իսկոյն մանուկին հայրը աղաղակեց եւ արցունքով ըսաւ. «Կը հաւատանմ, Տէր. օգնէ ին անհաւատութեանս»: 25 Յիսուս՝ երբ տեսալ թէ բազմութիւնը կը խոնուի շուրջը, սաստեց անմաքուր ոգին եւ ըսաւ անոր. «Ճամր ու խոնկ ոգի, կը հրամայեմ քեզի, եյկը ատկէ, եւ անզամ մըն ալ մի մտներ անոր մէց»: 26 Ոգին աղաղակելով՝ սաստիկ ցնցեց զայն ու ելաւ. եւ տղան մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատեր ըսին. «Մեռավ»: 27 Իսկ Յիսուս անոր ձեռքեն բռնելով՝ ոտքի հանեց զայն, ան ալ կանգնեցաւ: 28 Երբ ինք տուն մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն. «Սէնք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զայն»: 29 Ըսաւ անոնց. «Վզ տեսակը կարելի չէ ուրիշ բանով հանել, բայց միայն ահօթքով ու ծոմապահութեամբ»: 30 Անկէ մեկնելով՝ Գալիխեայի մէջն կ'անցնէին, եւ չէր ուղեր որ մըկը գիտնայ. 31 Որովհետեւ կը սորվեցներ իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց. «Մարդու Որդիին պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, պիտի սպաննեն զայն, ու երբ սպաննուի՝ յարութիւն ասիրի արմնէ երրոր օրոր»: 32 Ամուր Ետին

հասկնար այդ խօսքը, եւ կը վախնային հարցնել իրեն: **33** Եկալ Կափառնայում. ու երբ տուն մտա՞՝ հարցուց անոնց. «Ի՞չ քանի մասին կը մտածեիք ճամբան՝ իրարու հետ»: **34** Անոնք լուր կեցան, որովհետեւ ճամբան վիճաբանած էին իրարու հետ՝ թէ ոչ է մեծագոյնը: **35** Երբ նստաւ, կանչեց տասներկութը եւ ըսաւ անոնց. «Եթէ մեկը ուզէ առաջին ըլլայ, բոլորին յետինը թող ըլլայ, ու բոլորին սպասարկուն»: **36** Եւ առաւ մանուկ մը, կայնեցուց անոնց մշշտեղ, ապա իր գիրկը առներլվ զայն՝ ըսաւ անոնց. **37** «Ո՞վ որ կ'ընդունի այսպիսի մանուկներէն մեկը՝ իմ անունովս, զիս կ'ընդունի. Եւ ոչ որ զիս կ'ընդունի, ոչ թէ զիս կ'ընդունի, հապա՝ զիս դրկոյնը»: **38** Յովհաննես ըսաւ անոր. «Վարդապետ, տեսանք մեկը որ դեւեր կը հանէր քու անունովս, բայց մեզի չի հետեւիր: Արգիեցինք զայն, քանի որ մեզի չի հետեւիր»: **39** Յիսուս ըսաւ. «Մի՛ արգիլէք զայն, որովհետեւ չկայ մեկը՝ որ իմ անունովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտով զիս անիծել. **40** ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է: **41** Ա՞ն որ ծեզի գաւաթ մը ջուր խմննէ իմ անունովս», քանի որ դուք Քրիստոսի կը պատկանիք, ճշմարտապես կը յայտարաբեմ ծեզի. «Անիկա իր վարձատրութիւնը պիտի չկորսնցն»: **42** «Ո՞վ որ զայթակեցնէ այս պատիկներէն մեկը՝ որ ինծի կը հաւատայ, աւելի լաւ պիտի ըլլար՝ որ չաղացի բար մը կախուեր անոր վիզէն, եւ ծովը նետուէր: **43** Եթէ ծեռքը կը զայթակեցնէ թեզ՝ կտրէ զայն, աւելի լաւ է թեզի՞ պակասաւոր մտնել կեանքը, քան երկու ծեռք ունենալ ու երթագ գեենը՝ անշէց կրակին մէջ, (*Geenna g1067*) **44** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **45** Եթէ աչքը կը զայթակեցնէ թեզ՝ հան՛ զայն. աւելի լաւ է թեզի՞ մէկ աչքով մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քան երկու աչք ունենալ ու նետուիլ գեենը՝ անշէց կրակին մէջ, (*Geenna g1067*) **46** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **47** Եթէ աչքը կը զայթակեցնէ թեզ՝ հան՛ զայն. աւելի լաւ է թեզի՞ մէկ աչքով մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քան երկու աչք ունենալ ու նետուիլ գեենի կրակը, (*Geenna g1067*) **48** ուր անոնց որդը չի վախճանիր եւ կրակը չի մարիր: **49** Որովհետեւ իւրաքանչիւրը կրակով պիտի աղուի, ու ամեն զիս աղով պիտի աղուի: **50** Աղը լաւ է. բայց եթէ աղը դառնայ անհամ, ինչնվ պիտի համեմէք զայն. ծեր մէշ ան ունեցէք, եւ իրարու հետ խաղաղ եղէք:

10 Կանգներլվ՝ անկէ գնաց Յրեաստանի հողամասը, Յորդանանի միւս եզերքէն. Դարձեալ բազմութիւնները անոր շուրջ կը համախմբուեին, եւ ինչպէս սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը սորվեցնէր անոնց: **2** Փարիսեցիները եկան անոր բով ու հարցուցին՝ փորձելու համար զայն. «Արտօնուած է մարդու մը՝ որ արձակէ իր

կինը»: **3** Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Սովուս ինչ պատուիրեց ծեզի»: **4** Անոնք ըսին. «Սովուս արտօնեց ամուսնալութումի վկայագիր մը գրել եւ արձակել»: **5** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Զեր սիրտին կարծրութեան համար գրեց ծեզի այդ պատուէրը. **6** բայց արարչութեան սկիզբէն՝ Աստուծած զանոնք արու եւ եզ ստեղծեց: **7** «Այս պատճառով մարդը պիտի թողու հայրը ու մայրը, եւ պիտի յարի իր կնոջ, **8** ու երկութը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: Ուստի այլ երկու չեն, հապա՝ մէկ մարմին. **9** ուրեմն մարդը թող չզատ ինչ որ Աստուծած իրարու միացուցած է»: **10** Տունը՝ իր աշակերտները դարձեալ նոյն բանը հարցուցին իրեն: **11** Ըսաւ անոնց. «Ո՞վ որ արձակէ իր կինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ անոր դէմ: **12** Ու եթէ կին մը արձակէ իր ամուսինը եւ ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրթիւն կ'ընէ»: **13** Մանուկներ բերին իրեն՝ որպէսզի դաշի անոնց. բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողները: **14** Երբ Յիսուս տեսաւ, ընդգերլվ ըսաւ անոնց. «Թոյն տուէք այդ մանուկներուն՝ որ զան ինծի, եւ մի արգիլէք զանոնք, որովիետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներունն է: **15** Ճշմարտապես կը յայտարաբեմ ծեզի. «Ո՞վ որ շնորհն Աստուծոյ թագաւորութիւնը պատիկ մանուկի մը պէս, բնան պիտի չմտնէ անոր մէջ»: **16** Ու գիրկը առաւ զանոնք, ծեռք դրաւ անոնց վրայ եւ օրինեց զանոնք: **17** Երբ ան դուրս ելաւ, ճամբան մարդ մը վազեց, ծնրադրեց անոր առջեւ ու հարցուց անոր. «Բարի վարդապետ, ինչ ընեմ որ ժառանգեմ յախտենական կեանքը»: (*αἰδοῖος g166*) **18** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչէս զիս. մէկն զատ բարի չկայ, որ Աստուծած է: **19** Գիտն պատուիրանները. շնուրթիւն մի՛ ըներ, սպանութիւն մի՛ ըներ, գողութիւն մի՛ ըներ, սուտ վկայութիւն մի՛ տար, որկանք մի՛ ըներ, պատուէ հայրդ ու մայրդ»: **20** Ան ալ պատասխանեց անոր. «Վարդապետն, պահած եմ այդ բոյրո՞ պատանութենս ի վեր»: **21** Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զայն եւ ըսաւ անոր. «Մէկ բան կը պակսի թեզի. զնայ, ծախէ ունեցած, տուր աղբատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս երկինքը. ապա վերցոնք խաչը ու հետեւէ ինծի»: **22** Ան ալ այս խօսքին համար խոժողներով՝ տրտմած զնաց, որովհետեւ շատ ստացուածք ունէր: **23** Յիսուս՝ շուրջը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ո՞շափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել անոնց՝ որ դրամ ունին»: **24** Վշակերտները այլայլեցան անոր խօսքերեն. բայց Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Զաւակներ, որչափ դժուար է Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել անոնց՝ որ դրամ ունին»: **25** Հիւրին է որ ուղար ասելին ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ: **26** Անոնք չափազանց ապշեցան եւ ըսին իրարու. «Ալ ո՞վ

կրնայ փրկությօց»: 27 Յիսուս նայելով անոնց՝ ըսաւ «Աստիկա անկարելի է մարդոց քով, բայց ոչ՝ Աստուծոյ քով». Քանի որ ամեն բան կարելի է Աստուծոյ քով»: 28 Պետրոս սկսաւ ըսել անոր. «Ոհան մենք թողուցինք ամեն ինչ եւ հետեւեցանք քեզի»: 29 Յիսուս պատասխանեց. «Եշմարտապես կը յայտարարեմ ձեզի. «Չկայ մեկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, եղայրներ, քոյրեր, հայր, մայր, կին, զաւակներ, կամ արտեր՝ ինծի եւ աւետարանին համար, 30 ու չստանայ հարիւրապատիկը հիմա՝ այս ատեն՝ տուներ, եղայրներ, քոյրեր, մայրեր, զաւակներ եւ արտեր՝ հալածանքներու հետ, ու յալիտենական կեանքը՝ գայիք աշխարհին մէջ»: (այօն g165, αισθίος g166) 31 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, եւ յետիններ՝ առաջին»: 32 Երբ անոնք դեպի Երուսաղեմ բարձրացող ճամբան էին, Յիսուս անոնց առջեւն կ'երթար. Անոնք այլայլած էին ու հետեւերով՝ կը վախնային: Դարձեալ քովը առներով տասներկութք, սկսաւ ըսել անոնց՝ ինչ որ պիտի պատահեր իրեն. 33 «Ասա Երուսաղեմ կը բարձրանանք, եւ մարդու Որդին պիտի մատսնուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն. մահուան պիտի դատապարտեն զայն, հեթանոսներուն պիտի մատնեն զայն, 34 պիտի ծարեն ու խարազանեն զայն, պիտի թքնեն անոր վրայ եւ սպաննեն զայն. բայց յարութիւն պիտի առնէ երրորդ օրը»: 35 Ազա Յակոբոս ու Յովհաննես՝ Շերեղեսոսի որդիները՝ զացին անոր քով, եւ ըսին. «Կարորապէտ, կ'ուղենք որ ինչ որ խնդրենք՝ ընես մեզի համար»: 36 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ինչ կ'ուղեք՝ որ ընես ձեզի»: 37 Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ծնորիէ մեզի, որ բազմիք մեզմէ մեկը՝ աշ կողմն, ու միւսը՝ ձախ կողմն քու փառքիդ մէջ»: 38 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք: Կրնամք իմեմ այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, եւ մկրտուիլ այն մկրտութեամք՝ որով ես կը մկրտուիմ»: 39 Անոնք ըսին իրեն. «Կրնամք»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Արդարեւ պիտի խմէք այն բաժակը՝ որ ես կը խմեմ, ու պիտի մկրտուիք այն մկրտութեամք՝ որով ես կը մկրտուիմ. 40 Բայց իմ աշ կողմն եւ ձախ կողմն բազմիք՝ իմս չէ տալը, հայսա պիտի տրուի անոնց՝ որոնց համար պատրաստուած է»: 41 Երբ միւս տաքը աշակերտները լսեցին, սկսան ընդգիլ Յակոբոսի ու Յովհաննեսի դէմ: 42 Խսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք եւ ըսաւ անոնց. «Գիտէք թէ հեթանոսներուն իշխան համարուածները կը տիրապետեն իրենց վրայ, եւ անոնց մեծամեծները կ'իշխեն իրենց վրայ: 43 Բայց այդպէս թող չըլլայ ձեր մէջ. հայսա ձեզմէ նվ որ ուզէ մեծ ըլլայ՝ անիկա ձեր սպասարկուն ըլլայ, 44 ու ձեզմէ նվ որ ուզէ գլխաւոր ըլլայ՝ անիկա բոլորին ստրուկը ըլլայ: 45 Քանի որ մարդու Որդին եկաւ ոչ թէ սպասարկութիւն

ընդունելու, հապա՝ սպասարկելու եւ իր անձը իր փրկանք տպու շատերու համար»: 46 Յետոյ եկան Երիքով: Երբ դուրս կ'ելլէր Երիքովին՝ աշակերտներով եւ մեծ բազմութեամբ, Տիմեոսի որդին կոյր Բարտիմէոս՝ նստած էր ճամբային եզերքը ու կը մուրար: 47 Երբ լսեց թէ Յիսուս Նազովեցին է, սկսաւ աղաղակել. «Յիսուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 48 Շատեր կը հրահանգին անոր՝ որ լրէ: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակել. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 49 Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ կանչեն զայն: Կանչեցին կոյրը եւ ըսին անոր. «Բաջակերուէ, ուրքի ելիր, քեզ կը կանչէ»: 50 Ան ալ իր հանդերձը նետերով՝ կանգնեցաւ ու եկալ Յիսուսի: 51 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ինչ կ'ուղես՝ որ ընեմ քեզի»: Կոյրը ըսաւ. «Ռաքրունի, թող աչքերս բացուին»: 52 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնայ. հաւատքի թժկեց քեզ»: Խսկոյն անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան կը հետեւէր Յիսուսի:

11 Երբ մօտեցան Երուսաղեմի, եւ հասան Բեթփագէ ու Բեթանիա, Զիթենիներու Ելքութը դրկեց՝ ըսելով. 2 «Գացէք այդ ձեր դիմացի գիւղը. անոր մէջ մտնելով՝ իսկոյն պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ մարդ նստած չէ. արձակեցէք զայն ու թերէք: 3 Եթէ մեկը ըսե ձեզի. «Այդ ինչ կ'ընեք», բաէք. «Տերոց պէտք է», եւ իսկոյն հոս պիտի դրկէ զայն»: 4 Գացին ու գուան աւանակը, դուրսը՝ փողոցին մէջ, դրան քով կապուած, եւ արձակեցին զայն: 5 Յոն կայսողներէն ոմանք ըսին իրենց. «Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը»: 6 Իրենք ալ պատասխանեցին անոնց հիշպէս Յիսուս պատուիրեր էր, եւ թոյ տուին իրենց: 7 Երբ աւանակը թերին Յիսուսի, դրին անոր վրայ իրենց հանդերձները, ու նստաւ անոր վրայ: 8 Շատեր իրենց հանդերձները կը փորին ճամբային վրայ. ուրիշներ ճիւլեր կը կտրին ծառերէն եւ կը տարածէին ճամբային վրայ: 9 Ուշցւեւն զացողներն ու իրեն հետեւողները կ'աղաղակէն. «Ովսաննամ. օրինեալ է ամ՝ որ կու զայ Տերոց անունով: 10 Օրինեալ է մէր Դաւիթ հօր թագաւորութիւնը՝ որ կու զայ»: Ովսաննամ ամենաբարձր վայրերուն մէջ»: 11 Յիսուս մտաւ Երուսաղեմ ու գնաց տաճարը. Երբ շուլջը նայեցաւ՝ ամեն բանի վրայ, արդէն իրիկուսան ժամբ ըլլալուն՝ մեկնեցաւ Բեթանիա տասներկութիւն հետ: 12 Յետեւեալ օրը՝ Երբ կ'ելլէին Բեթանիայէն՝ անօթեցաւ, 13 եւ հեռուեն տեսնելով տերեւայց թզենի մը՝ զնաց, որ թերեւա բան մը գտնէ վրան. Բայց երբ զնաց անոր քով, ոչինչ գտաւ՝ տերեւներէն զատ, որովհետեւ դեռ թուզի ատենք չէր: 14 Ուստի ըսաւ անոր. «Ասկէ ետք ոչ մեկը պտուղ ուտէ թէզմէ յալիտեան»: Եւ իր աշակերտները լսեցին: (այօն g165) 15

Երբ հասան Երուսաղեմ, տաճարը մտնելով՝ Ցիոնու դուրս հանեց տաճարին մեջ ծախողներն ու գնողները, տապալեց լրմայափոխներուն սեղանները եւ աղամանի ծախողներուն աթօռները, **16** ու թոյ չտուաւ որ մէկը անօթ մը անցընէ տաճարին մէջն: **17** Եւ սորվեցուց անոնց՝ ըսելով. «Միթե գրուած չէ. “Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն”. բայց դուք զայն աւազակներու քարայր ըրիթ»: **18** Դափիրներն ու քահանայապետները լսելով ասիկա՝ կը փնտուին թէ ինչպէս կորսնցնեն զայն, քանի կը վախնային անկէ. որովհետեւ ամբողջ բազմութիւնը ապշած էր անոր ուսուցումին վրայ: **19** Երբ իրիկուն եղաւ՝ քաղաքն դուրս ելաւ: **20** Ալսուն՝ երբ կ'անցնէին անկէ, տեսան թզենին՝ արմատէն չորցած: **21** Պետրոս վերյիշեց եւ ըսաւ անոր. «Շաբրի, ահա թզենին որ անհետցիր՝ չորցած է»: **22** Ցիոնու պատասխանեց անոնց. «Յաւանտք ունեցեք Աստուծոյ վրայ: **23** Որովհետեւ ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. “Ո՞վ որ ըսէ այս իերան. “Ելի՛ ու ծնվը նետուլ”, եւ չոտառամսի իր սիրտին մէջ, հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՛ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ”: **24** Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. “Ինչ որ կը խնդրէր աղօթքով, հաւատացէք թէ պիտի ստանաք, ու պիտի ըլլայ ձեզի”: **25** Երբ կայնիք աղօթքի, ներեցէք՝ եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէսզի ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն Է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները: **26** Իսկ եթէ դուք չներէք, ձեր Յայրն ալ՝ որ երկինքն Է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները: **27** Դարձեալ եկան Երուսաղեմ: Երբ կը քալէր տաճարին մէջ, քահանայապետները, դափիրներն ու երեցները եկան անոր, **28** եւ ըսին. «Ի՞նչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները. ով տուալ թեզի այդ իշխանութիւնը՝ որ ընես այդ բաները»: **29** Ցիոնու պատասխանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը. պատասխանեցէք ինծի, ու ես պիտի ըսեմ ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները: **30** “Յովիաննէսի մկրտութիւնը երկինքին էր՝ թէ մարդոցմէ”: Պատասխանեցէք ինծի»: **31** Անոնք կը մտածէին իրենց մէջ՝ ըսելով. «Եթէ պատասխանենք. “Երկինքն”, պիտի ըսէ. “Յապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր”»: **32** Իսկ եթէ պատասխանենք. “Մարդոցմէ”ր»: Կը վախնային ժողովուրիէն, որովհետեւ բոլորը իրապէս մարգարէ կը նկատէին” Յովիաննէսը: **33** Ուստի պատասխանեցին Ցիոնուի. «Չենք գիտերք: Ցիոնու ալ պատասխանեց անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:

12 Ապա սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ ու ըսել. «Մարդ մը այգի տնկեց, ցանկ քաշեց անոր շոլոր, հնամանի փոս փորեց, աշտարակ կառուցանեց, մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց: **2** Ատենին ծառայ

դրկեց մշակներուն, որպէսզի մշակներէն ստանայ այգիին պտուղէն: **3** Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **4** Դարձեալ ուրիշ ծառայ մըն ալ դրկեց անոնց. զայն ալ քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին եւ անպատուած ճամբեցին: **5** Դարձեալ ուրիշ մը դրկեց, ու զայն սպաննեցին: Շատ ուրիշներ ալ դրկեց, որոնցմէ ոմանք ծեծեցին եւ ոմանք սպաննեցին: **6** Տակալին սիրելի որդի մը ունէր. վերջապէս զայն ալ դրկեց անոնց՝ ըսելով. “Թերեւս պատկանին որդիին”: **7** Բայց այդ մշակները ըսին իրարու. “Այս է ժառանգորդը. եկէք սպաննենք զայն, ու ժառանգութիւնը մէրը պիտի ըլլայ”:

8 Բռնեցին զայն, սպաննեցին եւ այգիին դուրս հանեցին: **9** Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ. պիտի զայն ու կորսնցն մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու: **10** Չե՛ք կարդացեր սա գրուածը. “Այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անիկա եղաւ անկինաքարը. **11** Ասիկա Տերոշմէն եղաւ, եւ սրանչեի է մեր աչքերուն”:

12 Անոնք կը շամային քրնեւ զայն, բայց բազմութենւն կը վախնային. որովհետեւ գիտցան թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: Ուստի թողուցին զայն, եւ զացին: **13** Փարիսեցիներէն ու Ներովիշեաններէն ոմանք դրկեցին անոր, որպէսզի խօսքով քրնեն զայն: **14** Անոնք եկան եւ ըսին անոր. «Վարդապէտ, գիտենք թէ ճշմարտախօս ես, ու ո՞չ մէկուն համար հոգ կ'ընես. քանի որ երեսպաշտութիւն չես ըներ մարդոց, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: Արտօնուած է կայսրին տուրք տալ տանիք՝ թէ չտանիք»:

15 Ցիոնու գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք: Քերէ՛ք ինծի դահեկան մը՝ որ տեսմենք»: **16** Անոնք ալ բերին: Ըսաւ անոնց. «Որինն են այս պատկերն ու գրութիւնը»: Անոնք ըսին իրեն. «Կայսրին»:

17 Ցիոնու ալ պատասխանեց անոնց. «Ինչ որ կայսրին Է՝ կայսրին տուեք, եւ ինչ որ Աստուծոյ Է՝ Աստուծոյ օտուեքք»: Ու զարմացան իր վրայ: **18** Ասդուկեցիներն ալ, որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, եկան անոր քով եւ հարցուցին իրեն. **19** «Կարդապէտ, Մովսէս գրեց մեզի. “Եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի, ու կինը այրի ծգէ եւ զաւակ շթողու, անոր եղբայրը թող առնէ անոր կինը ու զարմ տայ իր եղբօր”: **20** Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային. առաջինը կին առաւ եւ մեռաւ, ու զարմ շթողուց: **21** Երկրորդը առաւ զայն եւ մեռաւ. ան ալ զարմ շթողուց. նոյնպէս ալ երրորդը: **22** Եօթն ալ զայն առին ու զարմ շթողուցին. բոլորէն ետք՝ կինն ալ մեռաւ: **23** Ուրեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որին կինը պիտի ըլլայ. որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իրը կին»:

24 Ցիոնու պատասխանեց անոնց. «Արդէօք դուք մոլորած չէ՛ք՝ քանի որ ո՞չ Գիրքերը գիտէք, ո՞չ ալ Աստուծոյ գրութիւնը: **25**

Արդարեւ երբ մեռեն երեւն յարութիւն առնեն, ոչ կ'ամուսնանան եւ ոչ ամուսնութեան կը տրուին, հապա երկինքի հրեշտակներուն պէս կ'ըլլան:

26 Բայց մեռեն երուն մասին՝ թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքին մէջ չէք կարդացեր, թէ ինչպէս Աստուած մորենիին մէջն խօսեցաւ անոր՝ ըսելով. “Ես եմ Արքահամի Աստուածը, Խահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը”: **27** Ան մեռեն երուն Աստուածը չէ, հապա՝ ողջերուն. ուրեմն դուք շատ մոլորած էք»: **28** Դափիրն երեւն մէկը մօտեցաւ, մտիկ ըրաւ անոնց՝ երբ կը վիճարանէին, ու նշարելով թէ յաւ պատասխանեց անոնց՝ հարցուց անոր. «Ո՞րն է բոլոր պատուիրաններուն առաջինը»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Բոլոր պատուիրաններուն առաջինը սայ է. «Մտիկ ըրէ, ով Խրայէլ Տէրը՝ մեր Աստուածը՝ միակ Տէրն է: **30** Սիրէ Տէրը՝ քու Աստուած՝ ամբողջ սիրտով, ամբողջ անձով, ամբողջ միտքով եւ ամբողջ զօրութեամբ»: Այս է առաջին պատուիրանը: **31** Ու երկրորդը՝ ասոր նման. «Սիրէ ընկերո քու անձի՞ն պէս»: Ասոնցմ մէծ ուրիշ պատուիրան չկայ»: **32** Դափիր ըսաւ անոր. «Լան, վարդապէտ, ճշմարտութեամբ ըսիր թէ Աստուած մէկ է, եւ անկէ զատ ուրիշ մը չկայ. **33** նաեւ ամբողջ սիրտով, ամբողջ խելքով, ամբողջ անձով ու ամբողջ զօրութեամբ զայն սիրելը, եւ ընկերը իրեն պէս սիրելը՝ բոլոր ողջակէներէն ու զիհերեւն աելի է»: **34** Յիսուս՝ տեսնելով որ ան խելամտութեամբ պատասխանեց, ըսաւ անոր. «Աստուծոյ թագաւորութենեն հեռու չես: Եւ այ ուրիշ ոչ մէկը կը յանդգնէր բան մը հարցնել անոր: **35** Երբ Յիսուս կը սորվեցնէր տաճարին մէջ՝ ըսաւ. «Դափիրն երա ինչպէս կ'ըսեն թէ «Թրիստոն Դաւիթի որոին է»: **36** Արդարեւ հինք՝ Դաւիթ՝ Սուլք Յոզիփ կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոց. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներո պատուանդան դնեմ ոտքերուր»: **37** Ուրեմն հինք՝ Դաւիթ՝ Տէր կը կոչէ զայն. ինչպէս ան կ'ըլլայ իր որդին»: Բազմութենեն շատեր հաճոյքով մտիկ կ'ընեին անոր: **38** Իր ուսուցումին մէջ կ'ըսէր երկայն հանդերձներով շրջու, կը փնտուն բարեւները՝ հրապարակներուն վլայ, **39** առաջին աթօռները՝ ժողովարաններուն մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթիթներուն մէջ. **40** որոնք կը լափեն այրիներուն տուները, ու իր պատրուակ՝ աղօթքը կ'երկարեն: Ասոնք աւելի խստութեամբ պիտի դատուին»: **41** Յիսուս գանձանակին դիմաց նստած՝ կը նայէր թէ բազմութիւնը գանձանակին մէջ ինչպէս դրամ կը ձգէ: Շատ հարուստներ՝ շատ բան ձգեցին: **42** Աղքատ այրի մըն ալ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց, որ նաքարակիտ մը կ'ընէ: **43** Իր աշակերտները կանչելով իրեն՝ ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ այս աղքատ այրին՝ զանձանակը դրամ ձգողներուն բոլորէն աւելի

ձգեց. **44** որովհետեւ բոլորը իրենց առատութենէն ձգեցին, բայց ան՝ իր կարօտութենէն՝ ձգեց իր ամբողջ ունեցածը, իր ամբողջ ապրուստը»:

13 Մինչ դուրս կ'ելլէր տաճարէն, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Կարդապէտն, տես ինչպիսիք քարեր են, եւ ինչ տեսակ շնէքր»: **2** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Կը տեսնես այդ մէծ շնքերը. Քար քարի վրայ պիտի չմնայ, ամենը պիտի քակուի»: **3** Մինչ ան նստած էր Զիթենիներու լեռը՝ տաճարին դիմաց, Պետրոս, Յակոբոս, Յովիհաննես ու Անդրեաս հարցուցին իրեն՝ առանձին. **4** «Ըսէ մէզի, Երբ պիտի ըլլայ ատիկա, եւ ինչ նշան պիտի ըլլայ այդ բոլորին կատարուելու ատենք»: **5** Յիսուս պատասխանելով անոնց՝ սկսաւ ըսել. «Զգուշացէք որ ոչ մէկը մոլորեցնէ ձեզ. **6** որովհետեւ շատեր պիտի գան իմ անունով՝ ըսելով. «Ես եմ Քրիստոսը», ու պիտի մոլորեցնեն շատերը: **7** Բայց երբ լսէք պատերազմներու մասին, եւ պատերազմներու տարածայնութիւններ՝ մի վրդովիր, որովհետեւ պիտք է որ այս ամենը ըլլայ, բայց դեռ վախճանը չէ: **8** Արդարեւ ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դէմ, եւ տեղտեղ երկրաշարժներ պիտի ըլլան. սովեր ու խանճակութիւններ ալ պիտի ըլլան: Ասոնք ցաւերուն սկիզբն են: **9** Զգուշացէք դուք ձեզի համար. Քանի որ ատեաններու պիտի մատնեն ձեզ, ժողովարաններու մէջ պիտի ծեծն ձեզ, ու կառավարիչներու եւ թագաւորներու առջեւ պիտի կենաք՝ իմ պատճառովս, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: **10** Բայց նախ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: **11** Իսկ երբ մատնելու տանին ձեզ, նախապէս մի մտահոգուիք թէ ինչ պիտի խօսիք, ոչ ալ խոլացէք. հապա այդ ժամուն ինչ որ ձեզի տրուի՝ զայն խօսեցէք. որովհետեւ ոչ թէ դուք էք որ պիտի խօսիք, հապա Սուլք Յոզիփն»: **12** «Եղրայրը մահուան պիտի մատնէ եղրայրը, ու հայրը՝ զաւակը. Եւ զաւակներ պիտի ելլեն իրենց ծնողներուն դէմ ու մեռցնեն զանոնք: **13** Բոլորին ատեղի պիտի ըլլայ իմ անունիս համար: Բայց ով որ տոկայ մինչեւ վախճանը՝ անիկա պիտի փրկուի: **14** Երբ տեսներ թէ աւերողին պիտօւթիւնը՝ որու մասին Դանիէլ մարգարէին միջոցով խօսուած է՝ հաստատուած է հին ուր պիտք չէ ըլլար, (ով որ կարդայ՝ թօն Ականին,) այն ատեն Յրեաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչն: **15** Ան որ տանիիին վլայ է՝ թող չիշնէ տունը, ու չմտնէ իր տունն բան մը առնելու. **16** Եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող չվերադառնայ իր հանդերձը առնելու: **17** Բայց վայ այդ օրերը յոի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն: **18** Աղօթցէք՝ որ ձեր փախուստը ձմեռը չըլլայ: **19**

Որովհետեւ այդ օրերը այնպիսի տառապանք պիտի ըլլայ, որուն նման՝ Աստուծոյ ստեղծած աշխարհի սկզբը մինչեւ հիմնա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 20 Եթե՛ Տերը այդ օրերը չկարճեցնէր, ոչ մէկ մարմին պիտի փրկուեր. բայց այդ օրերը կարճեցուց ընտրեալներուն համար՝ որ ընտրեց: 21 Այն ատեն եթե մէկը ըստ ձեզի. «Վհա հին է Քրիստոսը», կամ. «Վհա հին է», մի հաւատաք: 22 Որովհետեւ սուտ քրիստոսներ եւ սուտ մարգարեներ պիտի ելլեն, ու ցոյց պիտի տան նշաններ եւ սքանչելիքներ, որպէսզի եթե կարեի ըլլայ՝ մոլորեցնեն նոյնիսկ ընտրեալները: 23 Իսկ դուք զգուշացք. ահա նախապէս ըստ ձեզի ամէն ինչ»: 24 «Բայց այդ օրերը, այդ տառապանքներ ետք, արեւը պիտի հաւատի եւ լուսինը իր փայլը պիտի չտայ. 25 աստղերը երկինքն պիտի իյնան, ու երկինքի մէջ եղող գօրութիւնները պիտի սարսին: 26 Այն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին, ամպերու մէջ եկած՝ մեծ գօրութեամբ ու փառքով: 27 Այն ատեն պիտի դրկէ իր իրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեանները չդրս հովերեն, երկրի ծայրէն մինչեւ երկինքի ծայրը»: 28 «Ճգենիմն սորվեցէք առակ մը. երբ անոր ոստերը կակուլնան ու տերենները ցցուին, կը հասկնաք թէ ամառը մօտ է: 29 Դուք այ՝ երբ եղած տեսնեք ասոնք, գիտցէք թէ մօտ է՝ դրներուն քով: 30 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Այս սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլորը պատահին»: 31 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնակ պիտի չանցնին»: 32 «Իսկ այդ օրն ու ժամը՝ ոչ մէկ մարդ գիտէ, ոչ ալ երկինքի մէջ եղող իրեշտակները, ոչ հիս Որդին, հապա՞ միայն Յայրը: 33 Զգուշացք, հսկեցէք եւ աղօթեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ ատենը երբ է: 34 Ինչպէս ճամբորող մարդ մը կը թողող իր տունը, իրաւասութիւն կու տայ իր ծառաններուն, իւրաքանչիւրին՝ իր գործը, ու դրնապանին կը հրանայէ որ արդուն կենայ: 35 Ուրեմն աղթուն կեցէք, որովհետեւ չէք գիտեր թէ տան տէրը երբ պիտի զայ, իրիկննը՝ թէ կէս գիշերին, արլորականչին՝ թէ առսուն: 36 Թերեւս յանկարծ գալով՝ ձեզ գտմէ քումի մէջ: 37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի՝ կ'ըսեմ բոլորին. «Արթոնն կեցէք»:

14 Երկու օր ետք՝ Զատիկ ու Բաղարջակերը եր. եւ քահանայապետներն ու դաշինները կը փնտուին թէ ինչպէս վարպետութեամբ քռնեն զայն եւ սպաննեն: 2 Բայց կ'ըսէին. «Ոչ տօնին ատենը, որպէսզի ժողովուրդին մէջ աղմուկ չըլլայ»: 3 Երբ ինչ Բեթանիա եր, սեղան նստած բորսու Սիմոնի տունը, կին մը եկաւ՝ որ ուներ ալսպասարք շշ մը, լեցուած մեծածախս նարոսով օծանելիքով. կոտրեց այդ շիշը ու թափեց օծանելիքը անոր գլուխին վրայ: 4 Ոմանք ընդգեցան իրենք իրենց մէջ եւ ըսին. «Ինչո՞ւ այդ

օծանելիքը վատնուեցաւ. 5 քանի որ ատիկա կրնար ծախուիլ երեք հարիւր դահեկանէն աւելի, ու տրուիլ աղբատներուն». Եւ սաստիկ կը սրդողին իրեն դէմ: 6 Բայց Յիսուս ըսաւ. «Թողուցք զայն, ինչն կ'անհանգստացնէք զինք. ան լաւ գործ մը ըրաւ ինծի: 7 Որովհետեւ ամէն ատեն ունիր աղբատները ձեզի հետ, ու երբ ուզէք՝ կրնար բարիք ընել անոնց. բայց ամէն ատեն չունիր զիս: 8 Ան ըրաւ ինչ որ կրնար. մարմինս նախապէս օծեց՝ իմ թաղումիս համար: 9 Նշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ամբողջ աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը բարողուի, անոր ըրածն ալ պիտի պատմուի՝ իր յիշատակին համար»: 10 Յուղա Իսկարիովտացին, տասներկութէն մէկը, զնաց քահանայապետներուն՝ որ զայն մատնէ անոնց: 11 Անոնք ալ լսելով՝ ուրախացան, եւ իրեն դրամ ալ խոստացան: Ուստի կը փնտուիր պատեհութիւն մը՝ որ մատնէր զայն: 12 Բաղարջակերքի առաջին օրը, երբ կը մորթէին զատիկը, անոր աշակերտները ըսին իրեն. «Ո՞ւր կ'ուզես որ երթանը պատրաստենք, որպէսզի ուտես զատիկը»: 13 Իր աշակերտներէն երկութք դրկեց եւ ըսաւ անոնց. «Գացէք քաղաքը, ու ձեզի պիտի հանդիպի մարդ մը՝ որ ուսին վրա կը տանի ջուրի սափոր մը. հետուեցէք անոր, 14 եւ ուր որ մտնէ տանտիրոց ըսէք. «Վարդապետը կ'ըսէ. "Ո՞ւր է իշեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը՝ աշակերտներուն հետմ"»: 15 Ան ալ պիտի ցուցնէ ձեզի մնջ վերնայարկ մը՝ կահաւորուած ու պատրաստ. ինն պատրաստեցէք մեզի»: 16 Իր աշակերտները զացին, մտան քաղաքը, եւ ինչպէս իրենց ըսաւ՝ այնպէս գտան, ու պատրաստեցին զատիկը: 17 Երբ իրկուն երաւ՝ եկալ տասներկութիւն հետ: 18 Երբ սեղան նստան եւ կ'ուտէին, Յիսուս ըսաւ. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մէկը՝ որ իհմա ինծի հետ կ'ուտէ, պիտի մատնէ զիս: 19 Անոնք սկան տրտմի ու մէկ առ մէկ ըսել անոր. «Միթէ նև», եւ ուրիշ մը. «Միթէ նև նմ»: 20 Ան ալ պատախանեց անոնց. «Տասներկութէն ան՝ որ ինծի հետ թաթիւց իր ձեռքը անսկում մէջ: 21 Արդարեւ մարդու Որդին կ'երթայ՝ ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց վայ այն մարդուն, որուն միջոցով կը մատնուի մարդու Որդին: Այդ մարդուն լաւ պիտի ըլլար՝ որ ծնած չըլլար»: 22 Երբ անոնք կ'ուտէին՝ Յիսուս հաց առաւ, օրինեց, կտրեց, տուալ անոնց եւ ըսաւ. «Առէք, այս է իմ մարմինս»: 23 Նաեւ բաժակը առաւ, շնորհակալ եղաւ ու տուալ անոնց. բոլորն ալ խմեցին անկէ: 24 Ըսաւ անոնց. «Այս է իմ արիւնս, նոր ուխտին արիւնը, որ կը թափուի շատերոն համար: 25 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ասկէ ետք որթատունկին բերքէն բնակ պիտի չխմեն մինչեւ այն օրը՝ երբ նոր իման զայն Աստուծոյ

թագաւորութեան մէջ»: 26 Օրիներգել ետք՝ զացին Զիթենիներու լեռը: 27 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Վս զիշեր բոլորդ ալ պիտի գայթակղիք իմ պատճառովս. որովհետեւ գրուած է. “Յովիլը պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի յրուին”»: 28 Բայց յարութիւն առնելիս ետք՝ ձեզմէ առաջ պիտի երթամ Գայլիեա»: 29 Պետրոս ըսաւ անոր. «Թեւ բոլորն ալ գայթակղին, ես՝ բնան»»: 30 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. “Դուն այսօր, այս զիշեր իսկ, դեռ աքաղաղը երկու անգամ չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս գիս”»: 31 Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ’ըսէր. «Նոյնիսկ եթէ պէտք ըլլայ որ քեզի հետ մեռնիմ, բնան պիտի չուրանամ քեզ»: Նոյնպէս կ’ըսէին բոլորն ալ: 32 Եկան վայր մը՝ որուն անունը Գեթսենանի էր, եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Յն նստեցէք՝ մինչեւ որ ես աղօթեմ»: 33 Իրեն հետ առնելով Պետրոսը, Յակոբոսն ու Յովհաննեսը, սկսաւ սաստիկ այլայիլ եւ շատ Վշտանապ: 34 Յետեւաքար ըսաւ անոնց. «Իմ անձս չափազանց տրտում է՝ մեռնելու աստիճան. ինս մնացէր եւ արթոն կեցէք»: 35 Քիչ մը առջեւ երթաղով՝ ինկալ գետին, իր երեսին վրայ, եւ աղօթեց, որ եթէ կարեի է՝ այդ ժամը անցնի իրմէ: 36 Ան ըսաւ. «Աբբա, Յայր, ամէն բան կարեի է քեզի. հեռացնը այս բաժակը ինձմէ: Բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ’ուզեմ, հապա՞ ինչպէս իրմն կ’ուզես»: 37 Երբ եկալ ու քնացած գոտա զանոնք՝ ըսաւ Պետրոսի. «Սիմին, կը քնանան. չկրցամ ժամ մը արթուն մնալ: 38 Արթոն մնացէք եւ աղօթեցէք, որպէսի չմտնէք փորձութեան մէջ. իրաւ է թէ հոդին յօժար է, բայց մարմինը՝ տկար»: 39 Դարձեալ զնաց աղօթեց՝ նոյն խօսքը ըսելով: 40 Ազա վերադարձաւ եւ դարձեալ քնացած գոտա զանոնք. որովհետեւ անոնց աչքերը ծանրացած էին, ու չէին զիտեր ինչ պատասխանել անոր: 41 Երբորդ անգամ այ եկալ եւ ըսաւ անոնց. «Ավել ետք քնացէք ու հանգստացէք. բաւական է, ժամը հասաւ, ահա մարդու Որդին պիտի մատնուի մեղաւորներուն ձեռքը: 42 Ուտքի ելէք՝ երթանք: Վհաւ մօտեցաւ ան՝ որ պիտի մատնէ գիս»: 43 Մինչ ան դեռ կը խօսէր, իսկոյն Յուլա՝ տասներկութեն մէկը՝ եկալ, եւ իրեն հետ՝ բահանայապետներէն, դայիններէն ու երեցներէն որկուած մեծ բազմութիւն մը, սուլքերով եւ բիրերով: 44 Զայն մատնողը նշան մը տուեր էր անոնց ըսելով. «Ո՞վ որ համբուրեմ՝ ան է, բռնցէք զայն ու տարեք ապահովութեամբ»: 45 Երբ ինք եկալ՝ իսկոյն մօտեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Դարբի, Դարբի», ու համբուրեց զայն: 46 Եւ անոնք ձեռք բարձրացուցին անոր վրայ ու բռնցին զայն: 47 Բովը կայնողներէն մէկը՝ քաշեց սուլք, զարկաւ բահանայապետին ծառային եւ խլեց անոր ականջը: 48 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իբր թէ աւազակի՞ դէմ եկաք՝ սուլքերով ու բիրերով

բռնելու զիս: 49 Ամէն օր ձեր բով էի եւ տաճարին մէջ կը սորվեցնէի, ու չքռնեցիք զիս. բայց այս բոլոր բաները եղան՝ որպէսզի գրուածները իրագործուին»: 50 Բոլոր աշակերտներն ալ թողուցին զայն եւ փախան: 51 Երիտասարդ մը անոր կը հետևէր՝ մերկ մարմինին վրայ կտալ մը առած, սակայն Երիտասարդները բռնեցին զայն: 52 Ան ալ զգեց կտալու, եւ մերկ փախաւ անոնցմէ: 53 Տարին Յիսուսը բահանայապետին, եւ անոր բով համախմբուեցան բոլոր բահանայապետները երեցներն ու դպիրները: 54 Պետրոս հեռուելն հետեւեցաւ անոր մինչեւ ներսը՝ բահանայապետին գալիթը. նստալ սպասաւորներուն հետ, ու կը տաքնար կրակին բով: 55 Քահանայապետները եւ ամբողջ ատեանը վկայութիւն կը փնտուին Յիսուսի դէմ՝ որպէսզի մեռնեն զայն, ու չէին գտներ. 56 Որովհետեւ շատեր սուլ վկայութիւն կու տային անոր դէմ, բայց վկայութիւնները համանման չէին: 57 Ումանք ալ կանգնեցան եւ սուլ վկայութիւն տուին անոր դէմ ըսելով. 58 «Մենք լսեցինք ատկէ՝ որ կ’ըսէր. “Ես պիտի բակեմ այդ ծերակերտ տաճարը, եւ պիտի կառուցանեմ ուրիշ մը՝ անձեռակերտ՝ երեք օրուան մէջ”»: 59 Բայց այդպէս ալ իրենց վկայութիւնը համանման չէր: 60 Քահանայապետը՝ մշշտել կանգներով՝ հարցուց Յիսուսի. «Ոչինչ կը պատասխանես. ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ»: 61 Բայց ան լուր կը կենար ու ոչինչ կը պատասխանէր: Քահանայապետը դարձեալ հարցուց անոր. «Դո՞ւն ես Քրիստոսը, օրինեալ Աստուծոյ Որդին»: 62 Յիսուս ըսաւ. «Են եմ. եւ պիտի տեսնէք մարդու Որդին՝ բազմած Զօրութեան աջ կողմը, ու եկած երկինքի ամապերով»: 63 Քահանայապետը պատօնց իր հանդերձները եւ ըսաւ. «Ալ ինչ պէտք ունինք վկաներու: 64 Լսեցիք ատոր հայոցութիւնը. ինչ կը թուլի ձեզիք»: Բոլորը դատապարտեցին զայն՝ թէ մահապարտ է: 65 Ումանք սկսան թքնել անոր վրայ, ծածկել անոր երեսը, կրփահարել զայն եւ ըսել անոր. «Մարգարեացիք»: Իսկ սպասաւորները ապտակ կը զարնեին անոր: 66 Պետրոս վարը՝ զամին էր: Քահանայապետին աղախիններէն մէկը եկալ, 67 ու տեսներով Պետրոսը՝ որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Դո՞ւն ալ Յիսուս Նազուրեցիին հետ իբր: 68 Բայց ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր, ու չէմ հասկնար թէ ինչ կը խօսիս»: Երբ դուրս եկալ՝ նախազգալիթը, աբաղաղը կանչեց: 69 Աղախինը դարձեալ տեսաւ զայն, եւ սկսաւ ըսել շուրջը կայնողներուն. «Ասիկայ ալ անոնցմէ է»: 70 Ան ալ դարձեալ ուրացաւ: Քիչ մը ատենէն ետք՝ դարձեալ շուրջը կայնողները ըսին Պետրոսի. «Եշմարտապէս դուն անոնցմէ ես, որովհետեւ Գայլիեացի ես, եւ խօսուածքդ ալ կը նմանի»: 71 Բայց ան սկսաւ նզովել ու երդում ընել՝ ըսելով.

«Զեմ ճանչնար այդ մարդը՝ որուն մասին կը խօսիիք»: 72 Իսկոյն երկրորդ անգամ աբաղաջր կանչեց: «Դետրոս յիշեց այն խօսքը՝ որ Յիսուս ըսեր էր իրեն. «Դեռ աբաղաջր երկու անգամ չկանչած՝ դրու երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»։ Եւ սկսալ լավ:

15 Առուն՝ իսկոյն քահանայապետները երեցներուն ու դպիրներուն հետ, նաեւ ամբողջ ատեանը՝ խորհրդակցեցան, կապեցին Յիսուսը ու տարին մատնեցին Պիղատոսի: 2 Պիղատոս հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւորը»։ Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դուն կ'ըսեն»: 3 Իսկ քահանայապետները կ'ամբաստանէին զինք շատ բաներով: 4 Պիղատոս դարձեալ հարցուց անոր. «Ոչինչ կը պատասխանես. նայէ, որքան կը վկայեն քեզի դէմ»: 5 Յիսուս տակալին ոչինչ կը պատասխանէր, այնպէս որ Պիղատոս զարմացաւ: 6 Տօնին ատենը բանտարկեալ մը կ'արձակէր անոնց, ով որ ուզէին: 7 ՄԵկը կար՝ Բարաբրա կոչուած, կապուած իրեն հետ ապստամբողներուն հետ, որոնք մարդասպանութիւն գործած էին ապստամբութեան ատեն: 8 Բազմութիւնը՝ գոռալով՝ սկսալ խնդրել, որ ընէ՝ ինչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: 9 Պիղատոս պատասխանեց անոնց. «Կ'ուզէք որ արձակեմ ծեզի Յրեաներուն թագաւորը»։ 10 որովհետեւ գիտէր թէ քահանայապետները նախանձի համար մատնած էին զայն: 11 Բայց քահանայապետները գրգորեցին բազմութիւնը՝ որ ան փոխարէնը Բարաբրան արձակէ իրենց: 12 Դարձեալ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Հապա ինչ կ'ուզէք որ ընեմ անոր՝ որ կը կոչէք Յրեաներուն թագաւորը»: 13 Անոնք դարձեալ աղաղակեցին. «Խաչէ զայն»: 14 Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է»։ Անոնք այ աւելի կ'աղաղակէին. «Խաչէ զայն»: 15 Պիղատոս ալ՝ փափաքելով գոհացնել բազմութիւնը՝ Բարաբրան արձակեց անոնց, ու խարազանելով Յիսուսը՝ յանձնեց անոնց որպէսի խաչուլու: 16 Զինուրները ներս տարին զայն՝ գալիքը, այսինքն՝ կառավարիչին պալատը, եւ հաւաքեցին ամբողջ գունը: 17 Ծիրանի հազորուցին անոր, ու հիւսելով փուշէ պսակ մը՝ որին անոր գլուխը. 18 Եւ սկսան բարեւել զայն ու ըսել. «Ուշըն, Յրեաներն թագաւորը»։ 19 Եղէգով կը զարնէին անոր գլուխին, կը թքնէին անոր վրայ, եւ ծնրադրելով՝ կ'երկրպագէին անոր: 20 Երբ ծաղրեցին զայն, հանեցին վրայէն ծիրանին, հազորուցին անոր իր հաներձները, ու դուրս տարին զայն՝ որպէսի խաչեն: 21 Ստիպեցին մԵկը՝ Միմոն Կիւրենացին, Աղեքսանդրոսի ու Ռուփոսի հայրը, որ ատէ կ'անցնէր՝ արտեն գլուվ, որպէսի վերցնէ անոր խաչը: 22 Եւ

տարին զայն Գողգոթա կոչուած տեղը, (որ կը թարգմանով՝ Գանկի տեղ,) 23 ու տուին անոր զմուրսով խառնուած զինի՝ որ խմէ. բայց ինք չառալ: 24 Երբ խաչեցին զայն, բաժնեցին անոր հանդերձները՝ վիճակ ձգելով անոնց վրայ, թէ ով ինչ պիտի առնէ: 25 Երրորդ ժամն՝ Եր՝ Երբ խաչեցին զայն: 26 Անոր ամբաստանագիրին վրայ գրուած էր. «Յրեաներուն թագաւորը»: 27 Երկու աւազակներ ալ խաչեցին անոր հետ, մԵկը՝ անոր աջ կողմը, ու միւսը՝ ձախ կողմը: 28 Այսպէս իրագործուեցալ գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Անօրներու հետ սեպուեցալ»: 29 Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայիոյին անոր, կը շարժէին իրենց գլուխը եւ կ'ըսէին. «Աւաղ, որ կը քակէիր տաճարը, ու կը կառուցանէիր երեք օրուան մԷջ. 30 Վիրկէ դուն թեզ եւ իշիր խաչէն»: 31 Նմանապէս քահանայապետներն ալ՝ ոպիրներուն հետ՝ իրենց մԷջ ծաղրելով կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքզինք չի կրնար փրկել: 32 Վյո Քրիստոսը՝ Խրայէի թագաւորը՝ հինա թող իշնէ խաչէն, որպէսի տեսնենք ու հաւատանք»: Իրեն հետ խաչուածներն ալ կը նախատէին զայն: 33 Երբ վեցերորդ ժամը հասաւ՝ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ, մինչեւ իններորդ ժամը: 34 Իններորդ ժամուն՝ Յիսուսը բարձրածայն գոչեց. «Էլիհի, Էլիհի, յամա սարաթրանի», որ կը թարգմանուի. «Ի՞ն Աստուածս, իմ Աստուածս, ինչն լքեցիր զիս»: 35 Չովը կայոնդներէն ումանք, Երբ լսեցին ըսին. «Եղիան կը կանչէ»: 36 Ու մԵկը վագեց, լեցուց սպալնգ մը բացախով, անցուց Եղէզի մը եւ տուալ անոր որ խմէ՝ ըսերլով. «Թողուցէք, տեսնենք թէ Եղիա պիտի զայ՝ իշեցնելով զայն»: 37 Յիսուսը բարձր ծայն մը արձակեց ու հոգին տուալ: 38 Տաճարին վարագոյրը երկութի պատուեցաւ՝ Վերէն վար: 39 Յարիւրապետը՝ որ կեցած էր անոր դիմաց, տեսներով որ այսպէս աղաղակելով հոգին տուալ՝ ըսաւ. «Եշմայտապէս այս մարդը Աստուու Որդին Եր»: 40 Կիներ ալ կային, որոնք հեռոււն կը նայէին: Անոնց մԵջ էին Մարիամ Մագդալենացին, Կրտսեր Յակոբոսի ու Ցովսէփի մայրը՝ Մարիամ, եւ Սողոնմէ, 41 որոնք՝ Երբ Յիսուս Գալիեա էր՝ հետեւեր ու սպասարկեր էին անոր: Ուրիշ շատ կիներ ալ կային՝ որոնք անոր հետ եղած էին Երուսաղէմ: 42 Երբ արդէն իրիկուն եղաւ, բանի որ այդ օրը Ուրբաթ էր, այսինքն՝ Շաբաթին նախորդ օրը, 43 Ցովսէփ Արիմաթեացին, մԵծայարգ Խորիրդական մը՝ որ ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան, եկաւ ու յանդգնութեամբ մտաւ Պիղատոսի քով, եւ խնդրեց Յիսուսի մարմինը: 44 Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մԵռած է: Կանչելով հարիւրապետը՝ հարցուց անոր թէ շատոնց մԵռած է: 45 Ու Երբ ստոյգը գիտցալ հարիւրապետէն, պարգևեց մարմինը Ցովսէփի:

46 Յովսէփ կտաւ գնեց, եւ իշեցնելով զայն՝ փաթթեց կտաւով, դրաւ գերեզմանի մը մեջ՝ որ փորուած էր ժայռի մեջ, ու քար մը գլորեց գերեզմանին դուռը: **47** Մարիամ Մագդաղենացին, եւ Յովսէփի մայրը՝ Մարիամ, կը նայէին թէ ուր կը դնէին զայն:

16 Երբ Շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, ու Սողովմէ բոյրեր գնեցին, որպէսզի երթան եւ օծեն զայն: **2** ՄԵկշաբթի առտուն՝ շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծագէր, զացին գերեզմանը, **3** ու կ'ըսէին իրարու. «Մեզի համար մվ պիտի գլորէ քարը՝ գերեզմանին դրնւն», **4** որովհետեւ շատ մեծ էր: Բայց նայելով՝ տեսան թէ քարը գլորուած էր: **5** Մտնելով գերեզմանին ներս՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմը՝ ճերմակ պարեզօտ հագած, եւ զարհութեցան: **6** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի զարհութիք. Յիսուս Նազորեցին կը փնտուէ՝ որ խաչուեցաւ: Ան յարութիւն առաւ, հոս չէ: Վհա այն տեղը՝ ուր դրին զայն: **7** Ուրեմն զացէք, ըսէք անոր աշակերտներուն ու Պետրոսի՝ թէ ահա ձեզմէ առաջ կ'երթայ Գայիկեա. ինչ պիտի տեսնէք զայն՝ ինչպէս ըսաւ ձեզի»: **8** Անոնք՝ դոդով եւ հիացումով համակուած՝ դուրս ելամ՝ ու փախան գերեզմանին, եւ ոչ մէկ բան ըսին ոեւէ մէկուն, քանի որ կը վախնային: **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Յիսուս՝ ՄԵկշաբթի առտուն յարութիւն առած՝ նախ երեւցաւ Մարիամ Մագդաղենացիին, որմէ հաներ էր եօթը դեւ: **10** Ինք ալ զնաց եւ պատմեց անոնց՝ որոնք անոր հետ էին, մինչ կը սզային ու կու լային: **11** Իսկ երբ անոնք լսեցին թէ ան ողջ է եւ ինք տեսած է զայն, չհաւատացին: **12** Յետոյ ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ երկութին՝ որոնք քալելով արտը կ'երթային: **13** Իրենք ալ զացին ու պատմեցին միւմներուն. բայց իրենց ալ չհաւատացին: **14** Յետոյ երեւցաւ տասնմէկին՝ երբ սեղան նստած էին, ու կշտամբեց անոնց անհաւատութիւնը եւ սիրտի կարծութիւնը, որովհետեւ չհաւատացին անոնց՝ որոնց ինք երեւցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առած: **15** Նաեւ ըսաւ անոնց. «Գացէք ամբողջ աշխարհը, ու քարոզեցէք աւետարանը բոլոր արարածներուն: **16** Ան որ հաւատայ եւ մվրտուի՝ պիտի փրկուի. ան որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: **17** Սա նշանները պիտի հետեւին անոնց՝ որ կը հաւատան.- դեւեր դուրս պիտի հանեն իմ անունովս, նոր լեզուներ պիտի խօսին, **18** օձեր պիտի առնեն իրենց ձեռքերուն մեջ, ու եթէ խմեն մահառիթ դեղ մը՝ պիտի չվնասէ իրենց. ձեռք պիտի դնեն հիւանդներու վրայ, եւ անոնք պիտի առողջանան: **19** Այսպէս՝ անոնց հետ խօսելէն ետք՝ Տէրը համբարձաւ երկինք, ու

բազմեցաւ Աստուծոյ աջ կողմը. **20** իսկ անոնք զացին եւ կը քարոզէին ամենուրեք: Տէրը անոնց գործակից էր, ու կը հաստատէր խօսքը՝ ընկերացող նշաններով: Ամեն:

ՂՈՒԿԱՍ

1 Քանի շատեր ծեռնարկեցին կարգի դնել
մեր մէջ հաստատ գիտցուած բաներուն
պատմութիւնը, 2 ինչպէս սկիզբէն աւանդեցին
մեջի ականատես վկաները եւ խօսքին
սպասաւորները, 3 ինձի՞ ալ՝ որ սկիզբէն հետեւած
էի այդ բոլոր բաներուն՝ յարմար թուեցաւ կարգվ
գրել քեզի, պատուական ժեռփիլոս, 4 որպէսզի
գիտնաս ստոյգը այն բաներուն մասին՝ որոնց
համաձայն կրթուեցար: 5 Յրեաստանի Յերովիչս
թագաւորին օրերը՝ Արքայի դասեն Զաքարիա
անունով քահանա մը կար, որուն կինը Ահարոնի
աղջիկներն եր, անունը՝ Եղիսաբէթ: 6
Երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւ արդար եին,
անմեղադրելի կերպով ընթանալով Տերոց բոլոր
պատուիրաններուն եւ կանոններուն համաձայն: 7
Զաւակ չունեին, որովիետեւ Եղիսաբէթ ամուլ
եր, ու երկուքն ալյառաջացած տարիի ունեին: 8
Մինչ ան՝ իր դասին օրերը հասնելուն համար,
քահանայութիւն կը կատարէի Աստուծոյ առջեւ,
9 քահանայութեան սովորութեան համաձայն՝
իրեն վիճակուեցաւ Տերոց տաճարը մտնել
եւ խունկ ծինել: 10 Ժողովուրդին ամքոջ
բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայնած
եր՝ խունկի ժամուն: 11 Այդ ատեն Տերոց
հրեշտակը երեւեցաւ անոր, ու կայնեցաւ խունկի
զոհասեղանին աջ կողմը: 12 Երբ Զաքարիա
տեսաւ՝ վրովեցաւ, եւ վախը համակեց զինք: 13
Յրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի վախնար, Զաքարիա,
որովիետեւ քու աղերսանքդ ընդունուեցաւ:
Կինդ՝ Եղիսաբէթ որդի մը պիտի ծնանի քեզի, եւ
անոր անունը Յովիաննես պիտի կոչես: 14 Քեզի
ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, եւ
շատեր պիտի ուրախանան անոր ծնունդին
համար. 15 որովիետեւ Տերոց առջեւ մեծ պիտի
ըլլայ: Ոչ զինի պիտի խմէ, ոչ ալ օդի, ու դեռ իր
մօր որովայնն Սուլը Յովիով պիտի լեցուի, 16 եւ
Խորայէի որդիներէն շատերը պիտի դարձնէ
Տերոց իրենց Աստուծոյն: 17 Ինք պիտի զայ անոր
առջեւն՝ Եղիսաբէթ հոգիով ու գօրութեամբ,
հայրերուն սիրտը Վերադարձնելու դեպի
զաւակները, եւ անհնազանդները՝ արդարներուն
իմաստութեան, որպէսզի պատրաստէ Տերոց
բարեյօթար ժողովուրդ մը»: 18 Զաքարիա ըսաւ
հրեշտակին. «Քնչպէս գիտնամ ատիկա,
որովիետեւ ես ծեր եմ, ու կինս յառաջացած
տարիի ունի»: 19 Յրեշտակը պատասխանեց
անոր. «Ես Գաբրիէլն եմ՝ որ կը կամիմ Աստուծոյ
առջեւ, ու դրկուեցայ քեզի՝ խօսելու եւ այս
բաները քեզի աւետելու: 20 Վիա դուն համը պիտի
ըլլաս, ու պիտի չկարենաս խօսիլ մինչեւ այն օրը՝
երբ այս բաները ըլլան, քանի որ չհաւատացիր ին
խօսքերուս՝ որոնք պիտի իրագործուին

իրենց ատենին»: 21 Ժողովուրդը կը սպասէր
Զաքարիայի, եւ կը զարմանային որ ան
կ'ուշանար տաճարին մէջ: 22 Երբ դուրս ելա՝ չէր
կրնար խօսիլ անոնց հետ. ուստի ըմբռնեցին թէ
տեսիլք մը տեսած է տաճարին մէջ: Եւ ինք նշան
կ'ըներ անոնց, ու համր կը մնար: 23 Երբ իր
պաշտօնին օրերը լրացան՝ իր տունը զնաց: 24 Այդ
օրերէն ետք անոր կինը՝ Եղիսաբէթ յացաւ, եւ
իինգ ամիս կը պահուըտէր ու կ'ըսէր. 25 «Անչպէս
ըրաւ ինծի Տերը՝ այս օրերուս, որ իմ վրաս
նայեցաւ՝ նախատինքս մարդոց մէջն վերցնելու
համար»: 26 Վեցերորդ ամսուան մէջ՝ Գարբիէլ
հրեշտակը Աստուծմ դրկուեցաւ Գայլիեայի մէկ
քաղաքը, որուն անունը Նազարէթ էր, 27 կոյսի
մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն անունը Յովսէփ
էր, Դաւիթի տունէն. այդ կոյսին անունը Մարիամ
էր: 28 Յրեշտակը անոր քով մտնելով՝ ըսաւ.
«Ողջին, ննորինկապ կոյս, Տերը քեզի հետ է: Դուն
կիներուն մէջ օրինեալ ես»: 29 Տեսնելով զայն՝
չփոթեցաւ անոր խօսքէն, եւ ինքնիրեն կը
մտածէր թէ ինչ տեսակ բարեւ էր ատիկա: 30
Յրեշտակը ըսաւ անոր. «Մի վախնար, Մարիամ,
որովիետեւ ննորիք գտար Աստուծոյ քով: 31 Ահա
պիտի յիշանաս որովայնի մէջ ու որդի մը պիտի
ծնանիս, եւ անոր անունը Յիսուս պիտի կոչես: 32
Ան մեծ պիտի ըլլայ ու Ամենաբարձրին Որդին
պիտի կոչուի: Տեր Աստուծած անոր պիտի տայ իր
հօր՝ Դաւիթի զահը, 33 եւ Յակոբի տան
վրայ յալիտեան պիտի թագաւոր: Անոր
թագաւորութիւնը վախման պիտի չունենայ»: (ան
ց 165) 34 Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. «Քնչպէս
պիտի ըլլայ այդ բանը, քանի որ ես այդ մարդ չեմ
գիտեր»: 35 Յրեշտակը պատասխանեց
անոր. «Սուլը Յովին պիտի զայ վրայ, ու
Ամենաբարձրին զօրութիւնը հովանի պիտի ըլլայ
քեզի. ուստի այն սուլը որ քեզմէ պիտի ծնի՝
Աստուծոյ Որդի պիտի կոչուի: 36 Ահա քու
ազգական՝ Եղիսաբէթ, ինք ալ՝ իր ծերութեան
ատեն՝ որդիով մը յոի է. եւ ասիկա վեցերորդ
ամիսն է անոր՝ որ ամուլ կոչուած էր. 37
որովիետեւ ոչինչ անկարելի է Աստուծոյ»: 38
Մարիամ ըսաւ. «Ահա ես Տերոց աղախինն եմ, քու
խօսքի համաձայն թող ըլլայ ինծի»: Ու
հրեշտակը զնաց անոր քովին: 39 Այդ օրերը
Մարիամ կանգնեցաւ, փութալով զնաց
լեռնակողմը՝ Յուղայի մէկ քաղաքը, 40 մտաւ
Զաքարիայի տունը եւ բարեւեց Եղիսաբէթը: 41
Երբ Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի բարեւը, երախան
խայտաց անոր որովայնին մէջ. իսկ Եղիսաբէթ
լեցուեցաւ Սուլը Յովիով, 42 ու բարձրածայն
գոչելով ըսաւ. «Դուն օրինեալ ես կիներուն մէջ, եւ
օրինեալ է որովայնի պտուղը: 43 Այս հնչպէս
եղաւ, որ իմ Տերոցս մայրը եկաւ ինծի. 44
որովիետեւ ահա երբ քու բարեւիդ ծայնը հասաւ
ականջիս, երախան ցնծութենէն խայտաց

որովայնիս մեջ: **45** Երանք անոր՝ որ հաւատացած է, որովհետեւ՝ պիտի կատարուին այն բաները՝ որոնք Տերոշմն ըստւեցան իրեն»: **46** Մարիամ ըսաւ. «Իմ անձս կը մեծարէ Տերը, **47** եւ իմ հոգիս ցնծաց իմ Փրկիչ Աստուծմովս, **48** քանի որ նայեցաւ իր աղախինին նուաստովենան. արդարեւ ահա ասկէ ետք՝ բոլոր սերունդները երանեի պիտի կոչեն զիս, **49** որովհետեւ Յօրը մեծամեծ բաներ ըրաւ ինձի: Անոր անունը սուլը է, **50** եւ անոր ողորմութիւնը իրմէ վախցողներուն վրայ Է՝ սերունդէ սերունդ: **51** Իր բազուկով զօրութիւն ցոյց տուաւ, ցրուեց ամբարտաւանները իրենց սիրտին երեւակայութեամբ: **52** Զօրաւորները իշեցուց իրենց գահերէն, ու բարձրացուց նուաստները: **53** Անօթիները լիացուց բարիխներով, եւ պարապ ճամբեց հարուստները: **54** Օգնութեան հասաւ իր Խսրայէլ ծառային, յիշելով իր ողորմութիւնը **55** ինչպէս ինք խոստացած էր մեր հայրերուն - Աքրահամի եւ անոր զարմին հանդէպ՝ յալիտեան»: (այս ց165) **56** Մարիամ անոր բով մնաց՝ զրեթէ երեք ամիս, ապա վերադարձաւ իր տունը: **57** Եղիսաբէթի ծննանելու ժամանակը լրացաւ, ու որդի մը ծնաւ: **58** Երբ լեցին անոնք՝ որ կը բնակէին անոր շուրջը, նաեւ անոր ազգականները, թէ Տերը մեծարած էր զայն իր ողորմութեամբ, անոր հետ ուրախացան: **59** Ութերորդ օրը Եկան մանուկը թվատելու, եւ Զաքարիա կը կոչէին զայն իր հօր անունով: **60** Խսկ անոր մայրը ըսաւ. «Ոչ, այլ Ցովիհաննես պիտի կոչուի»: **61** Իրեն ըսին. «Քու ազգականներուն մէջ չկայ մէկը, որ այս անունով կոչուի»: **62** Նշան ըրին անոր հօր թէ ինչ անունով կ'ուզէ որ ան կոչուի: **63** Ինք ալ տախստակ մը ուզեց ու գրեց. «Ցովիհաննես է անոր անունը»: Բոյորն ալ զարմացան: **64** Անմիջապէս բացուեցաւ իր բերանը, նաեւ՝ լեզուն, ու խօսեցաւ եւ օրինեց Աստուած: **65** Վախը համակեց բոլոր անոնց շուրջը բնակողներու, եւ այս բոլոր բաները կը պատմուեին Յթեաստանի ամբողջ լեռնակողմը: **66** Բոյոր լսողները անոնց մասին կը մտածէին՝ ու կ'լսէին. «Արդեօք ինչ պիտի ըլլայ այս մանուկը»: Եւ Տերոց ձեռքը անոր հետ էր: **67** Անոր հայրը՝ Զաքարիա, Սուլը Յոզիով լեցուած՝ մարգարեացաւ ու ըսաւ. **68** «Օրինեան ըլլայ Տերը, Խսրայէլ Աստուածը, որ այցելեց իր ժողովուրդին եւ ազատագրեց զայն: **69** Մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր Դաւիթ ծառային տուննւն, **70** (ինչպէս խօսեցաւ սուլրերուն բերանով, որոնք դարերու սկիզբէն ի վեր անոր մարգարէներն էին,) (այս ց165) **71** փրկութիւն տալու մեր թշնամիներէն ու բոլոր մեզ ատոյներուն ձեռքեն, **72** իրագործելու մեր հայրերուն խօստացած ողորմութիւնը եւ յիշելու իր սուլը ուխտը, **73** (այն երդումը որ մեր հօր՝

Աքրահամի ըրաւ,) որպէսզի մեզի շնորհէ՝ **74** մեր թշնամիներուն ձեռքեն ազատելով՝ առանց վախի պաշտել զինք, **75** սրբութեամբ եւ արդարութեամբ ընթանալով իր առջեւ՝ մեր կեանքին բոլոր օրերուն մեջ: **76** Խսկ դրւն, մաննկ, Ամենաբարձրին մարգարէն պիտի կոչուիս, որովհետեւ պիտի երթաս Տերոց առջեւեն՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, **77** անոր ժողովուրդին զիտցնելու իրենց փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն ներումով», **78** մեր Աստուծոյն գթառատ ողորմութեամբ, որով Ծագող արեւը բարձրէն այցելեց մեզի՝ **79** «փայյելու խաւարի եւ մահուան շուրի մեջ բնակողներուն վրայ», ու մեր ոտքերը ուղղելու դէպի խաղաղութեան ճամբան»: **80** Մանուկը կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով, եւ անապատներուն մեջ Էր՝ մինչեւ այն օրը, երբ դարձեալ ցոյց տուաւ ինքզինք Խարայէլ:

2 Վյո օրերը Օգոստոս կայսրէն հրամանագիր ելաւ, որ ամբողջ երկրագունդը արձանագրուի: **2** (Այս արածին աշխարհագիրը Եղաւ՝ Երբ Կիւրենոս Սուլրիայի վրայ կառավարիչ էր:) **3** Բոլորը կ'երթային արձանագրուելու, իւրաքանչիւրը՝ իր բաղաքին մեջ: **4** Ցովէսի ալ՝ Գալիխայէն, Նազարէթ բաղաքէն, բարձրացաւ դէպի Յթեաստամ՝ Դաւիթի բաղաքը, որ Բեթեհեմ կը կոչուի, (քանի ինք Դաւիթի տուննւն եւ գերդատաննէն էր,) **5** արձանագրուելու Մարիամի հետ, որ իր նշանածն էր ու յիշ էր: **6** Երբ անոնք հոն Եին՝ անոր ծննանելու օրերը լրացան. **7** եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, խանձարուրով փաթթեց զայն ու մսուրին մէջ պաղկեցուց, որովհետեւ իշեւանին մէջ տեղ չկար իրենց: **8** Վյո երկրամասը դաշտաբնակ հովիններ կային, որոնք իրենց հօտերը կը պահպանէին զիշերուան մեջ: **9** Եւ ահա Տերոց հրեշտակը անոնց վրայ հասաւ, Տերոց փառքը անոնց շուրջը փայյեցաւ, ու սաստիկ վահցան: **10** Բայց հրեշտակը ըսաւ անոնց. «Մի վախնաք, որովհետեւ ահա ես մեծ ուրախութեան աւետիս մը կու տամ ձեզի, որ ամբողջ ժողովուրդին պիտի ըլլայ. **11** որովհետեւ այսօք՝ Դաւիթի բաղաքին մեջ՝ Փրկիչ մը ծնաւ ձեզի, որ Օծեալ Տերն է: **12** Եւ սա ձեզի նշան մը պիտի ըլլայ. Երախայ մը պիտի գտնէթ՝ խանձարուրով փաթթուած ու մսուրի մէջ պաղկած»: **13** Յամկարծ այդ հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք Աստուած կը գովարանէին եւ Կ'ըսէին. **14** «Ամենաբարձր Վայրերուն մէջ՝ Աստուծոյն փանք, Երկի վլայ՝ խաղաղութիւնն, մարդուն մէջ՝ բարեացակամութիւնն»: **15** Երբ հրեշտակները երկինք վերցուեցան անոնցմն, հովինները ըսին իւրառու. «Եկէք, Երթանք մինչեւ Բեթեհեմ, ու տեսնենք թէ ինչ է այս Եղած բանը՝ որ Տերը գիտցուց մեզի»: **16** Ուստի գացին աճապարելով,

Եւ գոտան Մարիամն ու Յովսեմիքը, եւ մսուրին մեջ պարկած երախան: 17 Երբ տեսան, զիտցուցին այն խօսքը՝ որ այս մանուկին մասին բառւեցալ իրենց: 18 Բոլոր լսողները կը զարմանային այն բաներուն վրայ, որ հովիները կը պատմէին իրենց: 19 Իսկ Մարիամ կը պահեր այս բոլոր բաները իր սիրտին մէջ, եւ կը խորհրդածէր: 20 Յետոյ հովիները վերադարձան, փառաբանելով ու գովարանելով Աստուած այն բոլոր բաներուն համար՝ որ լսեցին եւ տեսան, ինչպէս իրենց ըսուլած էր: 21 Երբ ուր օրերը լրացան՝ մանուկը տարին թլիվատելու: Անոր անունը դրուեցալ Յիսուս, որ հրեշտակին կոչած անունն էր՝ դեռ ինք մօրը որովայնին մէջ չղացուած: 22 Երբ անոնց մաքրութեան օրերը լրացան՝ Մովսեսի Օրէնքին համաձայն, Երուսաղէմ տարին զայն՝ Տէրոց ներկայացնելու, 23 (ինչպէս գրուած է Տէրոց Օրէնքին մէջ. «Ամէն արու որ արգանդ կը բանա՞ պիտի կոչուի «Տէրոց սրբացած»), 24 ու Տէրոց Օրէնքին մէջ ըստածին համաձայն զոհ մը ընծայելու՝ զոյզ մը տատրակ, կամ աղաւնիի երկու ձագ: 25 Այլ ատեն՝ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կապ, որուն անունը Սիմէնոն էր: Վն արդար եւ բարեպաշտ էր, Խրայէի միխիթարութեան կը սպասէր, ու Սուլք Յոզին անոր վրայ էր: 26 Վն պատգամ ստացած էր Սուլք Յոզին թէ մահ պիտի չտեսնէր՝ մինչեւ որ տեսնէր Տէրոց Օծեալը: 27 Վն ալ՝ առաջնորդուելով Յոզին՝ եկալ տաճարը, ու երբ ծնողները բերին Յիսուս մանուկը՝ որպէսզի Օրէնքին սովորութեան համաձայն կատարեն անոր համար, 28 ինք ալ առաւ զայն իր գիրկը, օրինեց Աստուած եւ ըսաւ. 29 «Ճիմա, Տէ՛ր, արձակէ՛ ծառադ խաղաղութեամբ՝ բոլ խօսքիդ համաձայն. 30 որովհետեւ աչքես տեսան բոլ փրկութիւնը՝ 31 որ պատրաստեցիր բոլոր ժողովուրոյններուն առջեւ, 32 լոյս մը՝ հեթանոսները լուսաւորելու, ու փառք՝ Խրայէի, բու ժողովուրոյիթ:» 33 Յովսեմի եւ անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ կը խօսուեին անոր մասին: 34 Սիմէնոն օրինեց զանոնք, եւ ըսաւ մօր՝ Մարիամի. «Վհա այս մանուկը սահմանուած է շատ մարդոց իյնայլուն ու Ելլերւն համար՝ Խրայէի մէջ, եւ հակաճառութեան նշան մը ըլլալու համար. 35 (եւ բու սիրտիդ մէջէն ալ թուր մը պիտի անցնին՝) որպէսզի շատ սիրտերու մտածումները յայտնուին:» 36 Չաեւ հոն էր Աննա մարգարեուիին, Փանուեի աղջիկը, Ասերի տոհմէն: Ան յառաջացած տարիք ունէր. ամուսինին հետ եօթը տարի ապրած էր իր կուսութենէն ետք, 37 ու այրի էր՝ գրեթէ ութասունչորս տարեկան: Ան չէր հեռանար տաճարէն, հապա ծունով եւ աղերսանքով կը պաշտէր Աստուած՝ գիշեր ու ցերեկ: 38 Այլ նոյն պահուն ան եկաւ, ներբողեց Տէրը, եւ խօսեցալ անոր մասին բոլոր անոնց՝ որ Երուսաղէմի

մէջ կը սպասէին ազատագրութեան: 39 Երբ գործադրեցին ամէն բան՝ Տէրոց Օրէնքին համաձայն, վերադարձան Գալիլեա, իրենց Նազարէթ քաղաքը: 40 Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած, եւ Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր: 41 Անոր ծնողները ամէն տարի՝ Զատիկի տօնին՝ Կ'երթային Երուսաղէմ: 42 Ու երբ ան եղաւ տասներկու տարեկան, բարձրացան Երուսաղէմ՝ տօնին սովորութեան համաձայն: 43 Երբ օրերը աւարտեցին ու վերադարձան, Յիսուս պատանին մնաց Երուսաղէմ: Բայց Յովսեմի եւ անոր մայրը չէին զիտեր. 44 հապա կարծելով թէ ան ուղեկիցներուն հետ է՛ մէկ օրուան ճամքա զացին, ու կը փնտռեին զայն իրենց ազգականներուն եւ ծանօթներուն մէջ: 45 Երբ չզտան՝ Երուսաղէմ վերադարձան զայն փնտռելու: 46 Երեք օր ետք գտան զայն տաճարին մէջ. նստած էր Վարդապետներուն հետ, մտիկ կ'ընէր անոնց եւ բան կը հարցնէր: 47 Բոլոր զայն լսողները կը զմայիշին անոր խելքէն ու պատասխաններէն: 48 Երբ տեսան զայն՝ ապշած մնացին, եւ մայրը ըսաւ անոր. «Որդեսնկ, ինչո՞ւ այնպէս ըրիք մեզի. ահա հայր ու ես կը փնտռեինք բեզ՝ չափազանց մորմորածօ:» 49 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը փնտռեիք զիս. չէիք գիտեր թէ ես պէտք է ըլլամ իմ Յօրս տունք:» 50 Սակայն անոնք չխասկցան այս խօսքը՝ որ ըսաւ իրենց: 51 Յետոյ իջաւ անոնց հետ ու զնաց Նազարէթ, եւ կը հապատակէր անոնց. Բայց անոր մայրը այս բոլոր խօսքերը կը պահեր իր սիրտին մէջ: 52 Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ ու հասակով, եւ շնորհք զանելով Աստուծոյ ու մարդոց քով:

3 Տիերիոս կայսրին գահակալութեան տասնինգերորդ տարին, երբ Պոնտացի Պիղատոս Յրեաստանի վրայ կառավարիչ էր, Յերովիւ՝ Գալիլեայի վրայ չորրորդապետ, անոր Եղբայր՝ Փիլիպպոս՝ Խոսուայի ու Տրաքոնացիներու Երկրին վրայ չորրորդապետ, եւ Լիսանիսա՝ Աքրիենէի վրայ չորրորդապետ, 2 Աննայի ու Կայիափայի քահանայապետութեան ատեն՝ Աստուած իյօսեցալ: Զաքարիայի որդիին՝ Յովիաննեսի, աննպատին մէջ: 3 Վն ալ եկալ Յորդանանի շրջակայքը եւ ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու Ներումին համար, 4 ինչպէս գրուած է Եսայի մարգարէին խօսքերուն գիրքին մէջ. «Անապատին մէջ գոչողին ձայնը. «Պատրաստեցէր Տէրոց ճամքան, շոկեցէր անոր շահինները: 5 Ամէն ձոր պիտի լեցուի, եւ ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ. ծուռը պիտի շտկուի, խորտուբորտ տեղերը պիտի ըլլան հարց ճամքաներ, 6 եւ ամէն մարմին պիտի տեսնէ Աստուծոյ փրկութիւնը»: 7 Իրմէ մկրտուելու եկող բազմութեան ըսաւ. «Իժերոն

ծնունդներ, ովքի իմացուց ձեզի՝ խուսափիլ գայլիք բարկութենքն: 8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանավայել պտոնղ բերեք, եւ մի սկսիք ձեր մէջ ըսել: “Մենք Աքրահամը ունինք իր հայր”: Քանի որ կը յայտարարեմ ձեզի թէ Վստուած կարող է այս քարերէն հանել Աքրահամի զաւակներ: 9 Կացինը արդէն իսկ դրուած է ծառերու արմատին քով. ուրեմն ամէն ծառ՝ որ լաւ պտուղ չի բերեր, պիտի կտրուի ու կրակը նետուի»: 10 Բազմութիւնները հարցուցին իրեն. «Ուրեմն ինչ ընենք»: 11 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Ո՞վ որ երկու քանկոն ունի՞ մէկը թող տայ չունեցողին, եւ ով որ կերակուր ունի՞ նոյնապէս ընէ»: 12 Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, եւ ըսին անոր. «Վարդապէտ, մէնք ինչ ընենք»: 13 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Մի պահանջէք աւելի՝ քան ինչ որ ձեզի պատուիրուած է»: 14 Չինուորներն ալ կը հարցնէին անոր. «Մենք ինչ ընենք»: Ըսաւ անոնց. «Ոչ մէկը հարստահարեցէք, ոչ մէկը զուպարտեցէք, հապա բաւարարուեցէք ձեր թոշակով»: 15 Քանի ժողովուրդը ակնկալութեան մէջ էր, եւ բոլորը կը մտածէին իրենց սիրտին մէջ Յովհաննէսի մասին, թէ արդեօք ինք է Թրիստոսը, 16 Յովիհաննէս պատասխանեց բոլորին. «Վրդարեւ ես կը մկրտեմ ձեզ ջուրով, բայց ինձմէ աւելի հզօրը կու գայ, որուն կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ. անիկա՞ պիտի մկրտէ ձեզ Սուլրը Յոգիով ու կրակով: 17 Անոր հեծանոցը իր ձեռքն է. իր կալը պիտի մաքրէ եւ ցորենը պիտի ժողվէ իր ամքարը, իսկ յարդը պիտի այրէ անշէջ կրակով»: 18 Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'աւետէր՝ ժողովուրդը յորդորելով: 19 Բայց Յերովիէս չորրորդապէտը, կշտամբուելով անկէ իր երթոր կնոց՝ Յերովիիայի համար, նաեւ բոլոր չարիքներուն համար՝ որ Յերովիէս ըրած էր, 20 աս ալ աւելցուց այդ բոլորին վրայ. բանտարկեց Յովիհաննէսը: 21 Ամբողջ ժողովուրդը մկրտուեցաւ. Յիսուս ալ մկրտուեցաւ, ու երբ կ'աղօթէր՝ երկինքը բացուեցաւ, 22 եւ Սուլր Յոգին իշաւ անոր վրայ մարմնաւոր երեւոյթով՝ աղանիի պէս, ու ձայն մը եկաւ երկինքն որ կ'չսեր. «Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ»: 23 Եւ ինք՝ Յիսուս՝ սկսած էր գրեթէ երեսուն տարեկան ըլլայ: (Ինչպէս կը կարծուէր) ան որդին էր Յովսէփի, որ Յեղիի, որ Մատաթի, 24 որ Ղելիի, որ Մեղքիի, որ Յաննէի, որ Յովսէփի, 25 որ Մատաթիայի, որ Ամովսի, որ Նաւումի, որ Եսդիի, որ Նանգէի, 26 որ Մատաթի, որ Մատաթիայի, որ Սեմէիի, որ Յովսէփի, որ Յուղայի, 27 որ Յովիհաննայի, որ Ռեսայի, որ Զօրաբարէի, որ Սաղաթիէի, որ Ներիի, 28 որ Մեղքիի, որ Աղդիի, որ Կովսամի, որ Եղմովիադի, որ Էրի, 29 որ Յովսէփի, որ Եղիազարի, որ Յովիմի, որ Մատաթի, որ Ղելիի, 30 որ Սիմեոնի, որ Յուղայի, որ Յովսէփի, որ Յովսանի, որ

Եղիակիմի, 31 որ Մելեայի, որ Մայնանի, որ Մատաթայի, որ Նաթանի, որ Դաւիթի, 32 որ Յեսսէի, որ Ովքէթի, որ Բոոսի, որ Սաղմոնի, որ Նաասոնի, 33 որ Ամինադարի, որ Աքամի, որ Եսրոնի, որ Փարէսի, որ Յուղայի, 34 որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Աքրահամի, որ Թարայի, որ Նաքովի, 35 որ Սերուգի, որ Ռազարի, որ Փաղէի, որ Երերի, որ Սաղայի, 36 որ Կայնանի, որ Արփասադի, որ Սէմի, որ Նոյի, որ Ղամէթի, 37 որ Մաթուսաղայի, որ Ենովի, որ Յարեղի, որ Մաղաղիէի, որ Կայնանի, 38 որ Ենովսի, որ Սէթի, որ Աղամի, որ Վստուծոյ որդին էր:

4 Յիսուս՝ Սուլր Յոգիով լեցուած՝ Վերադարձաւ
Յորդանամնէն, ու Յոգիէն տարուեցաւ անապատը, 2 ուր բառասուն օր փորձուեցաւ Չարախօսւն: Վյո օրերը ոչինչ կերաւ. եւ այդ օրերուն լրանալէն նոր՝ անօթեցաւ: 3 Եւ Չարախօսը ըսաւ անոր. «Եթէ Վստուծոյ Որդին ես, զակ այդ քարին՝ որ հաց ըլլայ»: 4 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. «Միայն հացով չէ որ մարդը պիտի ապրի, հապա՝ Վստուծոյ ամէն խօսքով»»: 5 Չարախօսը՝ հաներվ զայն բարձր լիռ մը՝ ցուցուց անոր երկրագունդին բոլոր թագաւորութիւնները վայրկեանի մը մէջ, 6 ու Չարախօսը ըսաւ անոր. «Վյո ամբողջ իշխանութիւնը եւ անոնց փառքը պիտի տամ քեզի. որովհետեւ ինծի յանձնուած է, ու որոնն որ ուզեմ կու տամ զայն: 7 Ուրեմն եթէ դուն իմ առջեւ իյնալով երկրպագես, բոլորը քուկդ պիտի ըլլան»: 8 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Գրուած է. “Տէրո՞ց քու Աստուծոյն երկրպագէ, եւ միայն զինք պաշտէ”»: 9 Ապա տարաւ զայն Երուսաղէմ, կայնեցուց տաճարին աշտարակին վրայ, եւ ըսաւ անոր. «Եթէ դուն Աստուծոյ Որդին ես, վայր նետէ քեզ ասկէ. 10 որովհետեւ գրուած է. “Իր իրեշտակներուն պիտի հրահանգէ քեզի համար՝ որ պահեն քեզ, որպէսզի քարի մը չզարնես ուտք”»: 11 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Հսուած է. “Մի փորձեր Տէրո՞ քու Վստուծոծ”»: 12 Երբ Չարախօսը լինցուց ամբողջ փորձութիւնը, ատեն մը հեռացաւ անկէ: 14 Յիսուս Յոգիին գօրութեամբ Վերադարձաւ Գայիլեա, եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ այդ գաւառին ամբողջ շրջակայքը: 15 Ինք կը սրբվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, ու կը փառաւորուէր բոլորէն: 16 Երբ Եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մէծօցած էր, իր սովորութեան համաձայն Շաքաթ օրը մտաւ ժողովարանը, ու կանգնեցաւ որ կարդայ: 17 Տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը: Երբ բացաւ գիրքը, գտաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր. 18 «Տէրոց Յոգին իմ վրաս է. որովհետեւ օծեց զիս աղբատներուն աւետարաննելու, դրկեց զիս կոտրած սիրտ

ունեցողները բժշկելու, **19** գերիներուն՝ ազատ արձակում եւ կոյրերուն տեսողութիւն յայտարարելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ արձակելու, Տերոց բարեհաճութեան տարին յայտարարելու»: **20** Յետոյ գոցեց գիրքը, տուաւ սպասաւորին, ու նստաւ: Բոլոր ժողովարանը Եղողները իրենց աշքերը սեւեռած էին անոր վրայ: **21** Ուստի սկսաւ ըսել անոնց. «Այսօր այս գրուածը իրագործուեցաւ, ու ձեր ականջները լսեցին»: **22** Բոլորը կը վկայէին անոր մասին, կը զարմանային անոր բերանեն ելած շնորհայի խօսքերուն վրայ, եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէփի որդիին չէ»: **23** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Իրաւ դուք հնջի պիտի ըսեք սա առածը. «Բժշկ, դուն քեզ բուժե՞՛՛: Ո՞րչափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափառնայումի մէջ կատարուեցան. հնա ալ ըրէ՛ քու բնագաւառիդ մէջ»: **24** Եւ շարունակեց. «Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ոչ մէկ մարգարէ ընդունելի է իր բնագաւառին մէջ»: **25** Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Չատ այրիներ կային Խրայէին մէջ՝ Եղիայի օրերո, երբ Երկինք գոցուեցաւ երեք տարի ու վեց ամիս, եւ մնջ սով Եղաւ ամբողջ Երկրին մէջ. **26** Բայց Եղիա անոնցմէ ոչ մէկուն դրկուեցաւ, հապա միայն Սիրոնացիներուն Սարեփիքա քաղաքը բնակող այրի կնոջ մը: **27** Նաեւ շատ բրորուներ կային Խրայէին մէջ՝ Եղիսէ մարգարէին ատենը, եւ անոնցմէ ոչ մէկը մաքրուեցաւ, հապա միայն Նեման Ասորին»: **28** Ժողովարանին մէջ բոլորն ալ զայրոյթով լեցուեցան՝ երբ լսեցին այս խօսքերը. **29** Ուստի կանգնելով՝ դուրս հանեցին զայն քաղաքէն, եւ տարին զայն մինչեւ այն Երան ցցուած ծայրը՝ որուն վրայ իրենց քաղաքը կառուցանուած էր, որպէսզի բարձր տեղին վար նետեն զայն: **30** Բայց ինք՝ անոնց մէշն անցնելով զնաց: **31** Ապա իշաւ Գայլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու Շաքար օրերը կը ստրվեցներ անոնց: **32** Կ'աաչէին անոր ուսուցումին վրայ, որովհետեւ իշխանութեամբ էր անոր խօսքը: **33** Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար՝ որ անմարուր դեւի ոգի ուներ, և բարձրաձայն աղաղակեց. **34** «Թող մետ. դուն ինչ ունիս մեզի հետ, Ցիոնւ Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսնցների Եկար: Գիտես թէ ով ես՝ Աստուծոյ Սուլքը»: **35** Ցիոնու սասստեց զայն՝ ըսելով. «Պապանձէ ու Ելիք ատկէ»: Եւ ըստին զարկաւ զայն՝ բոլորին մէշտեղ, Ելաւ անկէ եւ չընասեց անոր: **36** Բոլորը այլայլած՝ իրարու հետ խօսակցելով կ'ըսէին. «Վս ինչ խօսք է, որ իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ կը հրամայէ անմաքուր ոգիներուն, ու Կ'ելլեն»: **37** Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայթին բոլորը տեղերը: **38** Ելլելով ժողովարանեն՝ մտաւ Սիմոնի տունը: **39** Սիմոնի զոքանչը կը տուայտէր սաստիկ տենդով, ու թախանձեցին իրեն՝ անոր համար: **40** Ցիոնու կայնելով անոր քով՝ սաստեց

տենդը, որ թողուց զայն: Ան ալ անմիջապէս կանգնեցաւ, եւ անոնց կը սպասարկէր: **41** Արեւին մայր մտած ատենը՝ բոլոր անոնք, որ զանազան ախտերով իհլանիներ ունեին, իրեն բերին զանոնք. ինք ալ անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ ծեռք դնելով՝ բուժեց զանոնք: **42** Չատերեն դեւէր ալ դուրս Կ'ելլեին՝ աղաղակելով. «Դուն ես Քրիստոսը, Աստուծոյ Որդիին»: Բայց ինք կը սաստէր ու չէր թոյլատրեր անոնց՝ որ խօսին, որովհետեւ գիտեն թէ ինք Քրիստոսն է: **43** Երբ երեկ Եղաւ, մեկնեցաւ ու զնաց ամայի տեղ մը. եւ բազմութիւնները կը փնտռէին զայն: Եկան անոր քով, ու կը քռնէին՝ որ չիեռանայ իրենցմէ: **44** Բայց ան ըսաւ իրենց. «Պէտք է որ ուրիշ քաղաքներու ալ աւետեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը, քանի որ դրկուած եմ այս նպատակով»: Եւ կը բարոզէր Գայլեայի ժողովարաններուն մէջ:

5 Երբ բազմութիւնը խօնուեցաւ անոր շուրջը՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք Գեննեսարէի ծովակին Եզերքը կանգնած էր, ու տեսաւ Երկու նաւեր՝ որ ծովակին Եզերքը կեցած էին, եւ ձկնորսները՝ անոնցմէ իջած՝ ուռկանները կը լուային: **3** Ինք մտաւ այդ նաւերն մէկուն մէջ՝ որ Սիմոնինն էր, խնդրեց անկէ՝ որ քիչ մը ցամաքէն ծովուն մէջ տանի. ու նստելով նաւուն մէջ՝ կը ստրվեցնէր բազմութիւններուն: **4** Երբ դադրեցաւ խօսելին՝ ըսաւ Սիմոնի. «Յառաջ տար նաւը՝ դէպի խորունկը, եւ նետեցէք ծեր ուռկանները՝ ծուկ որսայլու»: **5** Սիմոն պատասխանեց անոր. «Կարդապէտ, ամրող գիշերը աշխատեցանք ու ոչինչ որսացինք. բայց կը նետեմ ուռկաննը՝ քու խօսքիդ համար»: **6** Երբ ատիկա բրին՝ մնջ քանակլութեամբ ծուկ քռնեցին, եւ իրենց բնկեմելու մօտ էին: **8** Երբ Սիմոն Պէտրոս տեսաւ, ինկա Ցիոնու սի ծովներուն, որ զան՝ օգնեն իրենց: Եկան ու Երկու նաւերն ալ լեցուցին, եւ գրեթէ ընկեմելու մօտ էին: **9** Որպիհետեւ այլայլած էր, ինչպէս նաեւ բրոլոր իրեն հետ եղողները, իրենց բռնած ծուկերու առատութեան համար. **10** Նոյնպէս ալ Զերեդէոսի որդիները՝ Ցակորոս եւ Ցովիաննես, որոնք Սիմոնի ընկեմներն էին: Ցիոնու ըսաւ Սիմոնի. «Մի վախնար, ասկէ ետք մարդոց որսորդ՝ պիտի ըլլաս»: **11** Ու նաւերը ցամաք հանելով՝ թողուցին ամեն ինչ եւ հետեւեցան անոր: **12** Երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր՝ ահա մարդ մը, բրորոտութեամբ լեցուն, տեսնելով Ցիոնու ինկա Երեսի վրայ, աղերսեց անոր եւ ըսաւ. «Տէր, եթէ ուղեն՝ կրնան մաքրել զիս»: **13** Ցիոնու Երկարելով իր ծեռքը՝ դպաւ անոր ու ըսաւ. «Կ'ուղենմ, մաքրուԵ»: Եւ իսկոյն բրորոտութիւնը

զմաց անկե: **14** Ինք պատուիրեց անոր՝ որ ոչ մէկուն ըսէ, հապա՝ ըսաւ. «Գնա, ցոյց տուր թեզ քահամասյին, եւ Սովուսի պատուիրածին համաձայն՝ մատուցանէ քու մաքրուերլու ընծան, իբր վկայութիւն անոնց»: **15** Սակայն անոր համբաւը այ աւելի կը տարածուեր. ու մեծ քազմութիւններ կը համախմբուէին՝ մտիկ ընելու եւ բուժուելու իրենց հիւանդութիւններէն: **16** Բայց ինք կը քաշուէր ամայի տեղեր ու կ'աղօթէր: **17** Օր մը՝ ինք կը սորվեցնէր, ու Փարիսեցիներ եւ Օրէնքի վարդապետներ նստած էին, - որոնք ժողովուած էին Գալիլեյի, Յրեաստանի ու Երուսաղեմի բոլոր գիւղերէն, - եւ Տէրոց զօրութիւնը ներկայ էր բժշկելու համար»: **18** Եւ ահա քանի մը մարդիկ քերին անդամալոյծ մարդ մը՝ մահիճով, ու կը շանային ներս մտցնել զայն եւ դնել անոր առջեւ: **19** Երբ քազմութեան պատճառով չկրցան ճամբայ գտնել՝ որ ներս մտցնեն զայն, ելան տանիքը, եւ Կղմիմսորներուն մէջէն՝ մահիճով իշեցուցին զայն մէջտեղը, Յիսուսի առջեւ: **20** Ան այ՝ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր. «Մարդ, մեղեքը ներուած են թեզի»: **21** Դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան մտածել՝ ըսելով. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ հայոցութիւններ կ'ըսէ: Ո՞վ կրնայ մեղեքը ներել՝ բացի Աստուծմէ»: **22** Երբ Յիսուս ըմբռնեց անոնց մտածումները՝ պատասխանեց անոնց. «Ինչ կը մտածէք ձեր սիրտերուն մէջ: **23** Ո՞ր աւելի դիւրին է, “մեղեքը ներուած են թեզի” ըսեմլ, թէ՝ “ուտքի ելիր ու քալէ” ըսելք: **24** Բայց որպէսզի գիտնաք թէ մարդու Որդին իշխանութիւն ունի՛ երկիր վրայ մեղեքը ներելու, (ըսաւ անդամալոյծին,) թեզի՛ կ'ըսեմ. “Ուտքի ելիր, ան մահիճու ու գնայ տունը”»: **25** Ան այ անմիջապես կանգնեցաւ անոնց առջեւ, վրան առաւ ինչ քանի վրայ որ պատկած էր, եւ գնաց իր տունը՝ փառարաններով Աստուած: **26** Բոլորը՝ իհացումով համակուած՝ փառարանեցին Աստուած, ու վախով համակուած՝ կ'ըսէին. «Այսօր արտակարզ քաներ տեսանք»: **27** Վալէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ տեսաւ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեւի էր. ան նստած էր մաքս ընդունելու տեղը: Ըսաւ անոր. «Ղետելէ ինծի»: **28** Ան այ ձգեց ամէն ինչ, կանգնեցաւ եւ անոր հետեւեցաւ: **29** Ղեւի մեծ կոչունք մը սարքեց իր տան մէջ ու մեծ քազմութիւն կար մաքսաւորներու եւ ուրիշներու, որ անոնց հետ սեղան նստած՝ էին: **30** Անոնց դպիրներն ու Փարիսեցիները կը տրտնչչէին անոր աշակերտներուն դէմ ըսելով. «Ինչո՞վ կ'ուտքը ու կը խմէք մաքսաւորներու եւ մեղառուներու հետ»: **31** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ո՞չ թէ առողջներուն բժիշկ պէտք է, հապա՝ հիւանդներուն: **32** Ես եկայ ոչ թէ արդարները կանչելու, հապա մեղառորները՝ ապաշխարութեան»: **33** Անոնք ալ ըսին. «Ինչո՞վ

Յօվիաննեսի աշակերտները յաճախ ծոմ կը պահեն եւ ատերասնը կը մատուցանեն, նմանապէս Փարիսեցիներուն աշակերտները, բայց բուկիններդ կ'ուտքեն ու կը խմէն»: **34** Ան այ ըսաւ անոնց. «Կրնամք ծոմ պահել տալ հարսնետորներուն մինչ փեսան իրենց հետ է: **35** Բայց օրերը պիտի զան՝ երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ. ապա այդ օրերը ծոմ պիտի պահեն»: **36** Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց. «Ո՞չ մէկը կը ձգէ նոր լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ: Այլապէս՝ այդ նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու հինցածին հետ չի յարմարի այդ նոր լաթէն եղած կտորը: **37** Նաեւ ոչ մէկը կը դնէ նոր գինին հին տիկերու մէջ: Այլապէս՝ նոր գինին կը պատռէ տիկերը. ինք կը թափի, ու տիկերը կը կրուուին: **38** Հապա նոր գինին դրուելու նոր տիկերու մէջ, որպէսզի երկուը ալ պահուին: **39** Եւ ոչ մէկը հին գինին խմելն ետք՝ խկոյն կ'ուլցէ նորը, քանի որ կ'ըսէ. “Քինը աւելի ախորժահամ է”»:

6 Առաջին ամսուան երկրորդ Շաբաթ օրը՝ ինք կ'անցնէր արտերու մէջէն, եւ իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ իրենց ձեռքերուն մէջ կը չփէին ու կ'ուտքէին: **2** Փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց. «Ինչո՞վ կ'ընէր ինչ որ արտօնուած չէ ընել Շաբաթ օրերը»: **3** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Չեք կարդացեր Դաւիթի ըրածը, երբ ինք եւ իրեն հետ եղողները անօթեցան. **4** Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, առաւ առաջադրութեան հացերը ու կերաւ, նաեւ տուաւ իրեն հետ եղողներուն. ոչ մէկուն արտօնուած էր ուտել զանոնք՝ բացի քահանաներէն»: **5** Եւ ըսաւ անոնց. «Մարդու Որդին տէրն է նաեւ Շաբաթին»: **6** Ուրիշ Շաբաթ օր մըն ալ մտաւ ժողովարանը եւ կը սորվեցնէր: Յոն մարդ մը կար՝ որուն աջ ձեռքը չորցած էր: **7** Դպիրներն ու Փարիսեցիները կը հսկէին իր վրայ՝ տեսնելու թէ պիտի բուժէ զայն Շաբաթ օրը, որպէսզի ամբաստանույթեան արիթ մը գտնեն իրեն դէմ: **8** Իսկ ինք՝ գիտնալով անոնց մտածումները՝ ըսաւ այն մարդուն, որուն ձեռքը չորցած էր. «Ուտքի ելիր, կայնէ՛ մէջտեղը»: Ան այ եւա ու կայնեցաւ: **9** Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չեզի քան մը հարցնեմ. “Շաբաթ օրը ո՞րը արտօնուած է, բարիք ընել՝ թէ չարիք ընել, անձ մը փրկի՛՝ թէ կորսնցնել”»: **10** Եւ շուրջը նայելով՝ բոյորին վրայ, ըսաւ անդու. «Երկարէ՛ ձեռքր»: Ան այ այնպէս ըրաւ, ու անոր ձեռքը առողջացաւ միւսին պէս: **11** Իսկ անոնք լեցուեցան մոլեգնութեամբ, եւ կը խօսէին իրարու հետ՝ թէ ինչ ընեն Յիսուսի: **12** Այդ օրերը՝ լեռը գնաց աղօթելու, եւ ամբողջ գիշեր անցուց Աստուծոյ աղօթելով: **13** Աստուն՝ կանչեց իր աշակերտները, եւ ընտրեց անոնցմէ տասներկու հոգի, ու առաքեալ անտանեց զանոնք.- **14** Սիմոնը՝ որ “Ղետրոս ալ անուանեց, եւ անոր եղբայրը՝ Անդրեասը, Յակոբոսն ու

Յովհաննէսը, 15 Փիլիպպոսը եւ Բարքողոմէոսը, Մատթէոսն ու Թովմասը, Ալիքեսնան Յակոբոսը եւ Նախանձայոյ կոչուած Սիմոնը, 16 Յակոբոսի Եղայր՝ Յուլիան, ու Իսկարիոնուացի Յուլիան՝ որ մատնիշ եղաւ: 17 Անոնց հետ իշնելով՝ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ, ինչպէս նաև իր աշակերտներուն խումբը եւ ժողովուրդի մեծ բազմութիւն մը՝ ամբողջ Յրեաստանն, Երուսաղէմն, ու Տիրոսի եւ Սիրոնի ծովեգերքն. 18 անոնք եկած էին մտիկ ընելու անոր խօսքերը, ու քուժուելով իրենց ախտերէն: Ասմաքուր ողիներէն տանջուղոներն ալ եկան եւ քժկուեցան: 19 Ամբողջ բազմութիւնը կը շանար դպիցի իրեն, որովհետեւ զօրութիւն կ'ելէր իրմէ ու բոլորը կը քժկէր: 20 Այս ատեն աչքերը բարձրացուց դէպի իր աշակերտները եւ քառ. «Երանի ձեզի՝ աղքատներուդ, որովհետեւ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 21 Երանի ձեզի՝ որ իիմա անօթի էք, որովհետեւ պիտի կշտանաք: Երանի ձեզի՝ որ իիմա կու լաք, որովհետեւ պիտի իմնաք: 22 Երանի ձեզի՝ երբ մարդիկ ատեն ձեզ, ու երբ զատեն ձեզ իրենց ընկերութենն, նախատեն եւ վարկաբեկեն ձեր անունը՝ մարդու Որդիին պատճառով: 23 Ուրախացէր այդ օրը ու ցնծացէր, քանի որ ձեր վարձատրութիւնը շատ է երկինքը. արդարեւ իրենց հայրերը նոյնապէս կ'ընէին նարգարէնուն: 24 Քայ վայ ձեզի՝ հարուստներուդ, որովհետեւ ունեցած էք ձեր միսիթարութիւնը: 25 Վայ ձեզի՝ որ կուշտ էք, որովհետեւ պիտի անօթենաք. վայ ձեզի՝ որ իիմա կը խնդաք, որովհետեւ պիտի սզաք ու լաք: 26 Վայ ձեզի՝ երբ մարդիկ լաւ խօսին ձեր մասին, որովհետեւ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուլտ մարգարէներուն»: 27 «Քայ կը յայտարարեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. “Սիրեցէր ձեր թշնամիները, բարիք զրէք ձեզ ատողներուն, 28 օրինեցէր ձեզ անիծողները, աղօթեցէր ձեզ պախարակողներուն համար: 29 Եթէ մէկը զարնէ այսին, միւսն ալ մօստցուր անոր. Եթէ առնէ հանդերձ քեզմէ, մի՞ արգիեր որ առնէ բաճկոն ալ: 30 Տուր ամէն մարդու՝ որ քեզմէ կ'ուզէ, ու քու բաներդ առնողէն մի՞ պահանջեր զանոնք: 31 Ինչպէս կ'ուզէր որ մարդիկ ընեն ձեզի, նոյնապէս ալ դուք քեր անոնց: 32 Եթէ սիրեք ձեզ սիրողները, ինչ շնորհիք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ կը սիրեն գիրենք սիրողները: 33 Եթէ բարիք ընէք ձեզի բարիք ընտղներուն, ինչ շնորհիք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ նոյն քանը կ'ընեն: 34 Եթէ փոխ տաք ամպիսի մարդոց՝ որոնցմ՝ յոյս ունիք վերստանալու, ինչ շնորհիք կ'ունենաք. որովհետեւ մեղաւորներն ալ փոխ կու տան մեղաւորներուն, որպէսզի վերստանան նոյն չափով: 35 Յապա դուք՝ սիրեցէր ձեր թշնամիները ու բարիք զրէք, փիխ տուէք՝ առանց փոխարէնը քան մը սպասելու, եւ ձեր վարձատրութիւնը շատ պիտի

ըլլայ ու Ամենարարձին որդիները պիտի ըլլաք, որովհետեւ ան քացը է ապերախտներուն ու շարերուն հանդեպ: 36 Ուրեմն արգահատոն եղէք, ինչպէս ձեր Յայրն ալ արգահատող Է”»: 37 «Մի դատէք՝ ու պիտի չդատուիք. մի՞ դատապարտէք՝ եւ պիտի չդատապարտուիք. ներեցէք՝ ու պիտի ներուի ձեզի: 38 Տուլէք՝ եւ պիտի տրուի ձեզի. լաւ չափով՝ կոխուած, ցնցուած, լիփեցուն պիտի տրուի ձեր գոզը. քանի որ պիտի չափուի ձեզի այն չափով՝ որով դուք կը չափէք»: 39 Առակ մըն ալ ըստ անոնց. «Կոյրդ կրնայ առաջնորդել կոյրդ. միթէ երկոնւքն ալ փոսք պիտի չիյնան: 40 Աշակերտը իր վարդապետէն գերիվեր չէ, բայց ամէն կատարեալ աշակերտ՝ իր վարդապետին պէս պիտի ըլլայ: 41 Ինչո՞ւ կը տեսնես եղօրոյ աշքին մէջի շիւլը, ու չես նշմարեր քու աչքիդ մէջի գերանը: 42 Կամ ինչպէս կրնաս ըսել եղօրոդ. “Եղրայր, թոյլ տուր որ հանեմ աչքիդ մէջի շիւլը”, երբ դուն չես տեսներ քու աչքիդ մէջի գերանը: Կեղծաւոր, նախ հանէն քու աչքէն գերանը, եւ այն ատեն յստակ պիտի տեսնեն՝ հանելու համար եղօրոդ աշքին մէջի շիւլը»: 43 «Արդարեւ չկայ լաւ ծառ մը՝ որ վատ պատուղ քերէ, ոչ ալ վատ ծառ մը՝ որ լաւ պատուղ քերէ. 44 Քանի որ իւրաքանչիր ծառ կը ճանչցուի իր պատուղէն: Որովհետեւ փուշերէն թուզ չեն քաղեր, ու մորենինի խաղող չեն կթեր: 45 Բարի մարդը՝ բարութիւն կը բխեցնէ իր սիրտին բարի զանձնէն, իսկ չար մարդը՝ չարիք կը բխեցնէ իր սիրտին չար զանձնէն. քանի բերանը կը խօսի սիրտին լիութենն: 46 «Ինչո՞ւ “Տէք, Տէք” կը կոչէք զիս, բայց չէք գործադիր ինչ որ կ'ըսեմ: 47 Ո՞վ որ կու զայ ինծի, կը լսէ իմ խօսքերս ու կը գործադրէ զանոնք, ցոյց տամ ձեզի թէ որոն կը ննանի: 48 Ան կը նամանի տուն կառուցանող մարդու մը, որ փորեց, խորացաւ եւ հիմք դրաս վեմի վրայ. Եթէ ողողում եղաւ՝ հեղեղը զարկաւ այդ տան բայց չկրցաւ սարտել զայն, որովհետեւ վեմի վրա հիմնուած էր: 49 Իսկ ան որ կը լսէ իմ խօսքերս ու չի գործադիր, կը ննանի մարդու մը, որ հողի վրայ տուն կառուցանեց՝ առանց հիմի. հեղեղը զարկաւ անոր եւ խկոյն փլաւ, ու մեծ եղաւ այդ տան աւերումք»:

7 Եթր լմնցուց իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն ըսելք՝ մտաւ Կափաննայում: 2 Յարիւրապետի մը ծառան, որ սիրելի էր իրեն, ծանրօրեն հիւլանդացած ըլլալով՝ վախճանելու մօտ էր: 3 Եթր լսեց Յիսուսի մասին, Յրեաներէն քանի մը երեցներ որկերով՝ թախանձեց անոր, որ զայ եւ ապրեցնէ իր ստրուկը: 4 Անոնք ալ եկան Յիսուսի, փութաջանութեամբ կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսեին. «Ա՞ որուն պիտի ընես այս շնորհքը՝ արժանի է, 5 որովհետեւ կը սիրէ մեր ազգը, եւ ինք կառուցանց ժողովարանը մեզի համար»: 6 Յիսուս զնաց անոնց հետ, ու երբ տունն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը քանի մը բարեկամներ

դրկեց եւ ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, մի անհանգստանար, որովհետեւ ես արժանի չեմ որ դուն մտնես իմ յարկիս տակ. 7 ուստի ես ալ արժանի չնկատեցի զի՞ գալու քեզի. հապա ըսէ խօսք մը», ու ծառաս պիտի թջկուի: 8 Որովհետեւ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, եւ զինուրներ ունիմ իմ հրամանիս տակ: Ասոր կ'ըսեմ. “Գնա”, ու կ’երթայ. եւ միւսին. “Եկոնր”, ու կու գայ. եւ ստրուկիս. “Ըրէ այս բանը”, ու կ’ընէ: 9 Յիսուս լսերվ ասիկա՝ զարմացաւ անոր վրայ, եւ դառնալով իրեն հետեւող բազմութեան՝ ըսաւ. «Զեզի կը յայտարարեմ թէ Խարյայի մէջ անգամ ես զգույթ այսչափ մեծ հաւատք»: 10 Պատգամաւորները տուն վերադարձան, եւ առողջացած գուան հիւանդ ծառան: 11 Յետեւեալ օրը կ’երթար քաղաք մը՝ որուն անունը Նային էր: Անոր հետ կ’երթային իր աշակերտներէն շատերը նաեւ մեծ բազմութիւն մը: 12 Երբ մօտեցաւ քաղաքին դրան, ահա մեռել մը դուրս կը հանին, իր մօր մէկ հատիկ որդին: Ան այրի էր, ու քաղաքէն մեծ բազմութիւն մը անոր հետ էր: 13 Տէրը տեսներվ զայն՝ զրաց անոր վրայ եւ ըսաւ անոր. «Մի լար»: 14 Ու մօտենալով՝ դպաւ դպագին. Կրողները կանգ առին, եւ ըսաւ. «Երիտասարդ, քեզի կ’ըսեմ. “Ոտքի եիր”»: 15 Մերեւն ալ ելա, նստա, եւ սկսալ խօսի. Յիսուս տուալ զայն իր մօր: 16 Վախը համակեց բոլորը, ու Աստուած կը փառաբանէին՝ ըսելով. «Մեծ մարգարէ մը ելած է մեր մէջ, եւ Աստուած այցելած է իր ժողովուրդին»: 17 Անոր մասին այս տարածայնութիւնը տարածուեցաւ ամրող Յրեաստանի մէց, ու ամրող շրջակայքը: 18 Յովիաննեսի աշակերտները պատմեցին իրեն այս բոլոր բաներուն մասին: 19 Յովիաննես ալ իր աշակերտներէն երկուքը կանչեց իրեն ու դրկեց Յիսուսի՝ ըսելով. «Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի զար, թէ ուրիշի մը սպասենք»: 20 Երբ այս մարդիկը եկան անոր բռվ՝ ըսին. «Յովիաննես Սկրտիչը մեզ դրկեց քեզի՝ ըսելով. “Դո՞ւն ես ան՝ որ պիտի զար, թէ ուրիշի մը սպասենք”»: 21 Նոյն ժամուն շատեր թջկեց իրենց ախտերէն, տանջանքներէն եւ չար ոգիներէն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: 22 Ապա Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գացէք, պատմեցէք Յովիաննեսի ինչ որ տեսար եւ լսեցիք, թէ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը քալեն, բորսուները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռեները յարութիւն կ’առնեն, աղքատներուն կ’աւետարանուի: 23 Երանի անոր՝ որ չի գայթակղիր իմ պատճառովս»: 24 Երբ Յովիաննեսի պատգամաւորները գացին, Յիսուս սկսալ բազմութիւններուն խօսիլ Յովիաննեսի մասին. «Ինչ տեսնելու զացիք անապատը. հովէն տատանող եղէք մը: 25 Յապա ինչ տեսնելու զացիք. փափուկ հանդերձներ հազար մարդ մը: Ահա անոնք՝ որ փառաւոր պատմուճաններով ու փափկութեան մէջ են, թագաւորական

պալատներն են: 26 Յապա ինչ տեսնելու զացիք. մարգարէ մը: Այն, կը յայտարարեմ ձեզի, աւելի քան մարգարէ մը: 27 Որովհետեւ ասիկա է ան՝ որուն մասին գրուած է. “Ահա ես կը դրկեմ իմ պատգամաւոր քու առջեւեդ, ան պիտի պատրաստէ ճամբար՝ քու առջեւեդ”: 28 Արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի. “Կիներէ ծնածներուն մէջ՝ Յովիաննես Սկրտիչն աւելի մեծ մարգարէ չկայ”. սակայն Աստուածոյ թագաւորութեան մէջ՝ ամենն պատիկը անկէ աւելի մեծ է»: 29 Երբ ամբողջ ժողովուրդն ու մաքսաւորները լսեցին, արդարացուցին Աստուած՝ որ Յովիաննեսի մկրտութեամբ մկրտուեցան: 30 Բայց Փարիսեցիներն ու օրինականները անարգեցին Աստուածոյ ծրագիրը իրենց հանդէպ՝ անկէ չմկրտուելով: 31 «Ուրեմն որո՞ն նմանցնեմ այս սերունդին մարդիկը, եւ որո՞ն կը նմանին: 32 Կը նմանին մանուկներու, որոնք հրապարակները նստելով՝ կը գոչեն իրարու եւ կ’ըսեն. “Սրինզ նուագեցինը ձեզի՝ ու չպարեցիք, ողբացինը ձեզի՝ ու չլացիք”: 33 Որովհետեւ Յովիաննես Սկրտիչը եկա, ոչ հաց կ’ուտէր եւ ոչ զինի կը խմեր, ու կ’ըսէիք. “Դեւ կայ անոր մէջ”: 34 Մարդու Որդին եկաւ, կ’ուտէ եւ կը խմէ, ու կ’ըսէք. “Ահա շատակեր ու զինեսէր մարդ մը, մաքսաւորներու եւ մեղալորներու բարեկամութեան”: 35 Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր զաւակներովք: 36 Փարիսեցիներէն մէկը կը թախանձեր՝ որ ան իրեն հետ հաց ուտ: Ան ալ մոտա Փարիսեցին տունը ու սերան նստա: 37 Քաղաքին մէջ մեղալոր կին մը կար. Երբ զիտցաւ թէ ան սեղան նստած է Փարիսեցին տունը, անուշահոտ օծանելիքի պալապաստրէ շիշ մը բերաւ, 38 լալով կեցաւ անոր ոսքերուն քով՝ եսեւի կողմը, եւ սկսալ արցունքով թթչել անոր ոսքերը: Իր զիուխին մազերով կը սրբէր ու կը համբուլէր անոր ոսքերը, եւ օծանելիքով կ’օծեր: 39 Երբ զինը հրաւիրող Փարիսեցին տեսաւ, ըսաւ ինքնիրեն. «Եթէ ասիկա մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ով եւ ինչպիսի կին է իրեն դպչողը, որովհետեւ մեղալոր է»: 40 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Միմն, բան մը ունիմ քեզի ըսելով»: Ան ալ ըսաւ. «Ըսէ, Վարդապատէն»: 41 Յիսուս ըսաւ. «Փոխաստու մը ունէր երկու պարտապան. մէկը իինգ հարիւր դահեկան կը պարտէր, ու միւսը՝ յիսուն: 42 Երկութիւն ալշնորիեց պարտը, քանի կարողութիւն չունէին վճարելու: Յիմա ըսէ, անոնցմէ ով աւելի պիտի սիրէ զայն»: 43 Սիմոն պատասխանեց. «Կ’ենթադրեմ թէ ան՝ որուն շատ շնորհեց»: Ան ալ ըսաւ անոր. «Շիտամ դատեցիր»: 44 Ու դառնալով դեպի այդ կինը՝ ըսաւ Սիմոնի. «Կը տեսնես այս կինը: Ես տունդ մտայ, եւ դուն ջուր չտուիր ոտքերուս. բայց ասիկա իր արցունքով թթէց ոտքերս, եւ իր մազերով սրբէց: 45 Դուն ինծի համբոյն մը չտուիր, բայց ասիկա հոս

մտնելս ի վեր՝ չդադրեցաւ ոտքերս համբուրել: 46 Դուն գլուխս չօծեցիր անուշահոտ հլովվ, բայց ասիկա ոտքերս օծեց անուշահոտ օճանելիքով: 47 Ուստի կը յայտարարեմ թեզի. «Ասոր բազմաթիւ մեղքերը ներուած են, որովհետեւ շատ սիրեց, բայց ան՝ որուն թիշ կը ներուի, անիկա թիշ կը սիրել»: 48 Եւ ըսաւ անոր. «Քու մեղքերը ներուած են»: 49 Իրեն հետ սեղան նստողները վկան ըսել իրենց մեջ. «Ո՞վ է ասիկա՝ որ մեղքերն ալ կը ներ»: 50 Իսկ ինք ըսաւ կնոջ. «Հաւատքի փրկեց թեզ, զնայ խաղաղութեամբ»:

8 Անկէ ետք, ինք կը քարոզեր՝ քաղաքէ քաղաք ու գիլէ գիլ շրջելով, եւ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Տասներկուքը իրեն հետ էին, 2 նաեւ քանի մը կիներ՝ որոնք չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բուժուած էին. Մարիամ որ կը կոչուէր Մագդաղենացի եւ որմէ եօթ դեռ եկեր էր, 3 Յովիաննա, Ներովիշէի տան Վերակացուին՝ Քուզայի կինը, Ծուշան ու շատ ուրիշներ, որոնք կը սպասարկէին անոր իրենց ինչքով: 4 Երբ մեծ քազմութիւն հաւաքուեցաւ եւ ամեն քաղաքէ իրեն եկան, առակ մը ըսաւ անոնց. 5 «Սերմնացան մը գնաց իր հունտը ցանելու: Մինչ կը ցանէր, քանի մը հունտեր ինկան ճամբային եղերքը եւ կոխկոտուեցան, ու երկինքի թշչունները լափեցին զանոնք: 6 Ուրիշներ ինկան ժայռի վրայ, եւ հազիւ բուսած՝ չորցան, քանի բուսահոդ չկար: 7 Ուրիշներ ալ ինկան փուշերու մեջ, ու փուշերը բուսներով անոնց հետ՝ խեղդեցին զանոնք: 8 Իսկ ուրիշներ ինկան լաւ հոդի մեջ, ու բուսներով՝ հարիւապատիկ պտուղ տուին»: Երբ ըսաւ այս քաները՝ գոյեց. «Ան որ ականջ ունի լենլու՝ թող լսե:» 9 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Բնչ է իմաստը այս առակին»: 10 Ան ալ ըսաւ. «Ձեզի տրուած է հասկնալ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն՝ առակներով կը խօսիմ. որպէսզի նայերով՝ չխուննեմ, ու լենրով՝ չհասկնան»: 11 «Ուրեմն սայ է առակին իմաստը. հունտը՝ Աստուծոյ խօսքն է:» 12 ճամբային եղերքը եղողները անոնք են՝ որ կը լսեն. յետոյ Չարախոսը կու զա եւ կը վերցնէ անոնց սիրտն խօսքը, որպէսզի չհաւատան ու չփրկուին: 13 Ժայռի վրայինները անոնք են, որ երբ լսեն՝ ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը: Բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, եւ փորձութեան ժամանակ կը հեռանան: 14 Փուշերու մեջ ինկաները անոնք են, որ լսել եսոք՝ կ'երթա, բայց կը խեղդուին այս կեանքին հոգերով, հարստութեամբ ու հաճոյքներով եւ պտուղ չեն հասունցներ: 15 Իսկ լաւ հոդի մեջ ցամուածները անոնք են, որ խօսքը լենլով՝ պարկէշու ու բարի սիրտի մը մեջ կը պահեն զայն, եւ համբերութեամբ պտուղ կ'արտադրեն»: 16 «Ոչ մէկը՝ ճրագ մը վառել եսոք՝ կը ծածկէ զայն անօթով մը, կամ կը

դնէ մահիճի մը ներքեւ հապա կը դնէ աշտանակի մը վրայ, որպէսզի ներս մտնողները տեսնեն լոյսը: 17 Ուրովիետեւ չկայ գաղտնիք մը՝ որ բացայայտ պիտի չըլլայ, ոչ ալ պահուած բան մը՝ որ պիտի չզիտոցի ու երեւան չելլէ: 18 Ուրեմն զգուշացք թէ ինչպէս կը լսեր. որովհետեւ ով ու ունի՛ պիտի տրուի անոր, իսկ ով որ չունի՛ անկէ պիտի առնուի նոյնիսկ ինչ որ ինք կը կարծէ թէ ունի՛: 19 Անոր մայրն ու եղայրները եկան իրեն, բայց բազմութենէն չեին կրնար մօտենալ իրեն: 20 Անոր լուր տուլին՝ ըսելով. «Քու մայրո ու եղայրներդ դուրս կայնած են եւ կ'ուղեն տեսնել թեզ»: 21 Ան ալ պատասխանեց անոնց. «Իմ մայրո ու եղայրներս անանք են, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը եւ կը գործադրեն զայն»: 22 Օր մը՝ ինք նաև մտաւ իր աշակերտներուն հետ, եւ ըսաւ անոնց. «Ծովակին միւս եղերքը անցնինք»: Մելնեցամ. 23 Բայց մինչ կը նաւարկէին՝ ինք քնացաւ: Յովի փոթորկի մը իշաւ ծովակին վրայ. նաւը կը լեցուէր ջուրով, եւ իրենք վտանգի մէջ էին: 24 Մօտեցան, արթնցուցին գինք ու ըսին. «Վարդապէտ, վարդապէտ, կը կորսուինք»: Ան ալ ոտքի ելաւ, սաստեց հովմ ու ալիքները. եւ անոնք հանդարտեցան ու խաղաղութիւն եղաւ: 25 Ըսաւ անոնց. «Ո՞ւր է ճեր հաւատքը»: Անոնք՝ վախով համականած՝ զարմացան, եւ կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք ո՞վ է ասիկա, որ կը հրամայէ նոյնիսկ հովերուն ու ջուրին, եւ կը հնազանդին իրեն»: 26 Նաւարկէլով իշան Գաղարացիներուն երկիրը, որ Գայիեայի ոիմացն է: 27 Երբ ինք ցամաք ելաւ, քաղաքէն մարդ մը հանդիպեցաւ իրեն: Ան դեւեր ունէր ներս՝ երկար ժամանակէ ի վեր. հանդերծ չէր հազներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր, հապա՝ գերեզմաններու մէջ: 28 Տեսներով Յիսուսը՝ աղաղակեց, ինկաւ անոր առջեւ եւ ըսաւ բարձրածայն. «Դուն ինչ գործ ունիս ինծի հետ, Յիսուս, Ամենաքարիձը Աստուծոյ Որդի. կ'աղերսն թեզի, մի՛ տանցեր զիս»: 29 (Որովհետեւ հրամայեց անմաքուր ոգին՝ որ ելլէ այդ մարդէն. արդարեւ երկար ասեն եր որ գրաւած եր զայն, եւ ան կապուած կը պահուէր՝ շղթաներով ու ոտնակապերով, բայց կը կոտրտէր կապերը եւ դեւեն կը քշուէր անապատը:) 30 Յիսուս հարցուց անոր. «Ինչ է անունդ»: Ան ալ ըսաւ. «Լեզեն»: որովհետեւ շատ դեւեր մտած էին անոր մէց: 31 Անոնք կ'աղաշէին իրեն, որ չհրամայէ իրենց՝ անդունդը երթալ (Abysos ց12) 32 Յոն խոգերու մեծ երամակ մը կար, որ լեռը կ'արածէր: Աղաշէցին անոր՝ որ արտօնէ իրենց անոնց մէջ մտնել. եւ արտօնեց իրենց: 33 Ուստի դեւերը՝ դուրս ելլերով մարդէն՝ մտան խոգերուն մէջ. ու երամակը զահավէժ տեղէն ծովակը վագեց եւ խեղդուեցաւ: 34 Խոզարածները տեսներով պատահածը՝ փախան, ու պատմեցին քաղաքը եւ արտերը: 35 Մարդիկ դուրս ելան՝

պատահածը տեսնելու: Եկան Յիսուսի քով, ու գտան այն մարդը՝ որմէ դեւերը ելած էին, նստած Յիսուսի ոտքերուն քով, հագուած եւ սթափած. ու վախցան: **36** Անոնք որ տեսեր էին պատահածը, պատմեցին անոնց թէ ինչ կերպով դիւհարը բուժուեցաւ: **37** Գաղարացիներուն շրջակայքը եղող ամբողջ քազմութիւնը կը թախանձէր անոր՝ որ երթայ իրենցմէ, որովհետեւ մեծ վախով համակուած էին: Ան ալ նաև մտնելով վերադարձաւ: **38** Մարդը՝ որմէ դեւերը ելած էին, կ'աղերսէր անոր որ ընկերանայ իրեն: Բայց Յիսուս արձակեց զայն եւ ըսաւ. **39** «Վերադարձիր տունո, ու պատմէ ամէն ինչ որ Աստուած ըրաւ քեզի»: Ան ալ զնաց, եւ ամբողջ քաղաքին մէջ հրապարակեց ամէն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն: **40** Երբ Յիսուս վերադարձաւ, քազմութիւնը ընդունեց զինք, որովհետեւ բոլորը կը սպասէին իրեն: **41** Եւ ահա Յայրու անունով մարդ մը եկաւ, որ ժողովարանի պետ էր: Յիսուսի ոտքը իյնապով՝ կ'աղացէր անոր որ իր տունը մտնէ, **42** որովհետեւ ուներ մէկ հատիկ աղջիկ մը, գրեթէ տասներկու տարեկան, որ մահամերձ էր: Երբ Յիսուս կ'երթար, քազմութիւնը կը սեղմէր զինք: **43** Կին մը, որ արիննահոսութիւն ուներ տասներկու տարիէ ի վեր, եւ իր ամբողջ ունեցածը ծախսած էր բժիշկներուն, բայց նչ մէկէն կրցած էր բուժուի, **44** ետեւն մօտենալրվ՝ անոր հանդերձին բդանքին դպաւ, եւ իր արիննահոսութիւնը անմիջապէս դադրեցաւ: **45** Ու Յիսուս ըսաւ. «Ո՞վ էր ան՝ որ դպաւ ինծի՞»: Երբ բոլորը կուրանային, Պետրոս եւ իրեն հետ եղողները ըսին. «Հարդապէտ, քազմութիւնը քեզ կը սեղմէ ու կը ճնշէ, եւ կ'ըսես. «Ո՞վ դպաւ ինծի?»: **46** Յիսուս ըսաւ. «Մէկը դպաւ ինծի, որովհետեւ գիտակցեցաւ թէ զօրութիւն մը դուրս ելաւ ինձմէ»: **47** Երբ կինը տեսաւ թէ ըրածը անկէ թաքուն չմնաց, դողալով եկաւ, անոր առջեւ ինկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ յայտարարեց անոր թէ ինչ պատճառող դպեր էր անոր, եւ թէ ինչպէս անմիջապէս բժշկուեցաւ: **48** Յիսուս ըսաւ անոր. «Քաջալերուէ, աղջիկ, հաւատոր բժշկեց քեզ, գնա խաղաղութեամբ»: **49** Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովարանի պետին տունն մէկը եկաւ եւ ըսաւ. «Աղջիկ մեռաւ, այ մի անհանգստացներ վարդապէտք»: **50** Բայց երբ Յիսուս լսեց ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Մի վախնար, միայն հաւատա, ու պիտի ապրի»: **51** Երբ տունը մտաւ, նչ մէկուն թոյլ տուաւ որ մտնէ, բայց միայն՝ Պետրոսի, Յակոբոսի ու Յովհաննէսի, եւ աղջիկին հօր ու մօր: **52** Բոլորն ալ կու լային եւ կը հեծեծէին անոր վրայ. բայց ինք ըսաւ. «Մի լաք. ան մեռած չէ, հապա կը բնանայ»: **53** Անոնք ալ զինք ծաղրեցին, քանի գիտէին թէ մեռաւ: **54** Իսկ ինք բոլորն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն, ու գրչեց՝ ըսելով. «Աղջիկ, ոտքի եկիր»: **55** Անոր հոգին վերադարձաւ, եւ ան անմիջապէս

կանգնեցաւ: Յիսուս հրամայեց՝ որ անոր ուտեկիր տան: **56** Անոր ծնողները զմայլած մնացին, եւ իսր պատուիրեց անոնց՝ որ պատահածը ոչ մէկուն ըսեն:

9 Եր տասներկու աշակերտները հաւաքելով՝ զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ անոնց բոլոր դեւերուն վրայ, եւ ախտերը թժկելով: **2** Ու դրկեց զանոնք՝ որ քարոզեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ բժշկեն հիւանդները: **3** Ըսաւ անոնց. «Ճամբրորութեան համար ոչինչ առեք, ոչ զաւազան եւ ոչ պարկ, ոչ հաց եւ ոչ դրամ. ոչ ալ կրկին քամկոն ունեցեք»: **4** Որոն տուն որ մտնէք՝ ինն մնացէք, ապա անկէ մեկնեցեք: **5** Իսկ ամոնք որ չեն ընդունիր ձեզ, երբ դուրս ելքեր այդ քաղաքին՝ թօրուեցէք ձեր ոտքերուն փոխին անզամ, իբր վկայութիւն անոնց դէմ»: **6** Անոնք ալ մեկնեցան եւ գիտէ գիտի կը շրջէին, ամենուրեք աւետարաններով ու բուժելով: **7** Յերովիչս չօրրորդապէտը՝ անոր բոլոր կատարածներուն մասին լսերով՝ տարակյոսի մէջ էր, որովհետեւ ոմանք ըսած էին. **8** «Յօվիաննէս մեռելներէն յարութիւն առաւ», եւ ոմանք. «Եղիա յայտնուեցաւ», իսկ ուրիշներ ալ. «Նախկին մարգարեներէն մէկը յարութիւն առաւ»: **9** Յերովիչս ըսաւ. «Յօվիաննէսը ես գլխատեցի, իսկ ո՞վ պիտի ըլլայ ասիկա՝ որուն մասին այսպիսի բաներ կը լսեմ»: Ու կը ջանար տեսնել զայն: **10** Առաքեալները վերադարձան, ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին. եւ առներով զանոնք՝ մէկոյի քաջուեցաւ ամայի տեղ մը, քաղաքի մը քով՝ որուն անունը Բեթասյիդա էր: **11** Երբ քազմութիւնները գիտցան՝ անոր հետեւեցան: Ինք ալ զանոնք ընդուներով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեան մասին, եւ կը բժշկէր աննոք՝ որ բուժումի պէտք ունէին: **12** Երբ օրը սկսաւ մթննալ՝ տասներկութքը մօտեցան եւ ըսին անոր. «Վրձակէ՛ քազմութիւնը, որպէսզի երթան շրջակայ գիտէրն ու արտերը, իշեւանին եւ ուտեկիր գտնեն, որովհետեւ հոս ամայի տեղ մըն ենք»: **13** Ըսաւ անոնց. «Դուք անոնց կերակուր տուէք»: Անոնք ալ ըսին. «Մենք իհնգ նկանակէն ու երկու ծոլկէն աւելի բան չշունինք, եթէ շերթանք այդ ամբողջ ժողովուրդին համար կերակուր չընենք»: **14** (Արդարեւ իհնգ հազարի չափ այր մարդոկի կային:) Ըսաւ իր աշակերտներուն. «Սատեցուեցէք ատոնք՝ յիսունական շարքերով»: **15** Վյոպէս ըրին, ու բոլորն ալ նստեցուցին: **16** Ինք ալ առաւ այդ իհնգ նկանակներն ու երկու ծոլկէրը, դէպի երկինք նայելով՝ օրինեց զանոնք, կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէսզի հրամցնեն բազմութեան: **17** Կերան, բոլորն ալ կշտացան, եւ վերցնելով աւելցած թէկորները՝ տասներկու կողով լեցուցին: **18** Երբ ինք առանձին կ'աղօթէր, աշակերտները իրեն հետ էին, եւ

հարցուց անոնց. «Բազմութիւնները ինձի համար ինչ կ'ըսեն, ով է»: **19** Անոնք ալ պատասխանեցին. «Ոնայք՝ Յովիաննես Սկրտիշը, ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ ալ՝ նախկին մարդարներն մեկը, որ յարութիւն առած է»: **20** Ինք ըսաւ անոնց. «Իսկ դոք ինչ կ'ըսէր, ով է»: Պետրոս պատասխանեց. «Աստուծոյ Քրիստոսը»: **21** Յիսուս ազդարարեց անոնց, ու պատուիրեց որ ոչ մեկուն ըսեն այս բանը: **22** Եւ ըսաւ. «Պէտք է որ մարդու Որդին շատ չարչարանքներ կրէ, մերժուի երեցներն, քահանայապետներն եւ դպիրներն, սպաննուի ու յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: **23** Եւ կ'ըսէր բոլորին. «Եթէ մեկը ուղէ գալ իմ ետևեւ՝ թող ուրանայ ինքզինք, ամեն օր վերցնէ իր խաչը ու հետեւի ինձի. **24** Որովհետեւ ով որ ուղէ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցն զայն, իսկ ով որ կորսնցն իր անձը՝ ինձի համար, պիտի փրկէ զայն: **25** Քանի որ մարդ ինչ օգուտ կ'ունենայ, եթէ շահի ամրող աշխարհը բայց կորսնցն ինքզինք, կամ տուժէ: **26** Որովհետեւ ով որ ամօթ սեպէ զիս եւ իմ խօսքերս դաւանիլը, մարդու Որդին ալ ամօթ պիտի սեպէ զայն դաւանիլը՝ երբ զայ իր ու Յօր եւ սուրբ հրեշտակմերուն փառքու: **27** Բայց ճշմարտապիտն յայտարարեմ ծեզի. «Յու կայսուններն կան ոմանք՝ որ մահ պիտի չհամտեսեն, մինչեւ որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **28** Այս խօսքերն գրեթէ ուց օր Նետք՝ առներվ Պետրոսը, Յովիաննեսն ու Յակոբոսը՝ լեռ ելաւ աղօթերու: **29** Մինչ կ'աղօթեր, իր երեսին տեսքը փոխուեցաւ, եւ իր պատուիճանը ճերմակ ու փայլուն եղաւ: **30** Եւ ահա երկու մարդիկ կը խօսակցեին իրեն հետ. անոնք- Մովսեսն ու Եղիան, **31** փառքով երեւցած, եւ կը խօսէին անոր այս կեանքեն մեկնումին մասին, որ պիտի իրագրութուեր Երևանադիմ մեջ: **32** Պետրոս ու անոր հետ եղողները քունով ծանրացած են. երբ արթնցան, տեսան անոր փառքը եւ այդ երկու մարդիկը՝ որ անոր քով կեցած էին: **33** Երբ ամոնք զատուեցան անոր քովին, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. «Կարդապէտ, լաւ է որ կենանք հոս եւ շինենք երեք վրան, մեկը՝ քեզի, մեկը՝ Մովսեսի ու մեկը՝ Եղիայի». որովհետեւ չեր գիտեր թէ ինչ կը խօսէ: **34** Մինչ պայսակ կը խօսէր, ամա մը եկա եւ հովանի եղաւ անոնց վրայ. ու երբ անոնք ամային տակ մտան վախցան: **35** Զայն մը եկա ամպէն՝ ըսերով. «Այս է իմ սիրելի Որդիս, անոր մտիկ ըրէք»: **36** Երբ լսեցին այդ ձայնը՝ Յիսուս մինակ մնաց: Իրենք ալ լու կեցան, եւ այդ օրերը ոչ մեկուն քան մը պատմեցին իրենց տեսաններն: **37** Յետեւալ օրը, երբ անոնք լեռնեն վար իջան, մեծ թագմութիւն մը դիմաւորեց զայն: **38** Բազմութեննեն մարդ մը գուեց. «Կարդապէտ, կ'աղերսենք քեզի, նայէ՛ որդիիս, քանի որ իմ մեկ հատիկս է: **39** Ահա ոգի մը կը բռնէ զինք, ինք ալյանկարծ կ'աղաղակէ. ոգին զինք ցնցելով կը փրփրցնէ, ու հազիւ կը

հեռանայ իրմէ՛ ջախչախելով զինք: **40** Աղերսեցի քու աշակերտներութ՝ որ դուրս հաննն զայն, բայց չկրցան»: **41** Յիսուս պատասխանեց. «Ով անհաւատ ու խոտորեալ սերունդ, մինչեւ նրբ ծեզի հետ պիտի ըլլամ եւ ծեզի հանդուրժեմ: Յու բեր որդիիդ»: **42** Երբ կը մօտենար, դեւր գետին զարկալ զայն ու սաստիկ ցնցեց: **43** Իսկ Յիսուս սաստեց անմաքուր ոգին, թժկեց պատանին եւ տուալ զայն իր հօր: **44** Բոլորը կ'ապշէին Աստուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ: Մինչ բոլորն ալ կը սբանչանային Յիսուսի բոլոր ըրածներուն վրայ, ան ըսաւ իր աշակերտներուն. «Դուք այս խօսքերը ծեր միտքը պահեցէք», որովհետեւ մարդու Որդին պիտի մատնուի մարդոց ծեռքը»: **45** Բայց անոնք չին հականար այս խօսքը, եւ անոնցմէ ծածկուած էր՝ որպէսզի չըմբռնեն. ու կը վախնային հարցնել իրեն այդ խօսքին մասին: **46** Մտածում մըն ալ ծագեցաւ անոնց մէջ, թէ արդեօր ով է մեծագոյնը իրենց մէջ: **47** Յիսուս ըմբռնելով անոնց սիրտին մտածումը՝ առա մանուկ մը, կայնեցուց զայն իր քով, **48** ու ըսաւ անոնց. «Ով որ կ'ընդունի այս մանուկը իմ անունով՝ զիս կ'ընդունի, եւ ով որ զիս կ'ընդունի՝ զիս դրկո՞ղը կ'ընդունի. որովհետեւ ան որ ամենեն պատիկն է ծեր բոլորին մէջ, անիկա պիտի ըլլա մէծը»: **49** Յովիաննես ըսաւ. «Վարդապէտ, մեկը տեսանք որ դեմեր կը հանէր քու անունով, եւ արգիեցինք զայն՝ քանի որ մեզի չի հետեւիր»: **50** Յիսուս ըսաւ անոր. «Մի արգիլէք, որովհետեւ մն որ մեզի հակառակ չէ, մեր՝ կողմէն է»: **51** Երբ իր աշխարհին վերանալու ժամանակը հասաւ, հաստատապիտ որոշեց՝ Երուսաղեմ երթաք: **52** Եւ իր առջեւեն դրկեց պատզամաւորներ, որոնք երբ զացին՝ մտան Սամարացիներուն մէկ գիւղը, որպէսզի պատրաստութիւն տեսնեն իրեն համար: **53** Բայց չընդունեցին զայն, որովհետեւ անոր երեսը դեպի Երուսաղեմ ուղղուած էր: **54** Երբ իր աշակերտները՝ Յակոբոսը ու Յովիաննես՝ տեսան ասիկա, սիխ անոր. «Տէր, կ'ուզեն որ ըսենք, որպէսզի երկինքեն կրակ իշնէ եւ սպառէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ ըրաւ»: **55** Դարձաւ ու յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով. «Չէր գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր էք. **56** Որովհետեւ մարդու Որդին եկա ոչ թէ մարդոց անձերը կորսնցնելու, հապա՝ փրկելով»: Եւ ուրիշ գիւղ մը զացին: **57** Երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մեկը ըսաւ անոր. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի՝ մը որ երթաք»: **58** Յիսուս ըսաւ անոր. «Աղուսները որչեն ունին, ու երկինքի թռչունները՝ բոյներ, բայց մարդու Որդին տէն մը չունի՛ ուր հանգչեցնէ իր գլուխը»: **59** Ուրիշի մըն ալ ըսաւ. «Յետեւէ ինձի»: Իսկ ան ըսաւ. «Տէր, արտօնվ ինձի, որ նախ երթամ թաղեմ հայրս»: **60** Յիսուս ըսաւ անոր. «Թո՞ն մերելներուն՝ թաղել իրենց մերելները, իսկ դուն զնա ու քարոզ՝ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: **61** Ուրիշ մըն ալ ըսաւ. «Տէր, պիտի հետեւիմ քեզի. բայց արտօնվ

որ նախ իրաժեշտ առնեմ տանս մէջ եղոյներէն»:
62 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ո՛չ մԷկը՝ որ կը դնէ ծեռքը
մածին վրայ ու ետեւ կը նայի՝ յարմար է Աստուծոյ
թագաւորութեան»:

10 Ասկէ ետք՝ Տէրը ուրիշ եօթանասուն այ
որոշեց, եւ իր առջեւլն երկու-երկու որկեց
զանոնք բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝ ուր ինք
պիտի երթար: 2 Եւ ըսաւ անոնց. «Հունձքը հրապէս
շատ է, բայց գործաւորները՝ թիւ, ուրեմն հունձքին
Տէրոց ալեխստցեք, որ գործաւորներ ուղարկ
իր հունձքին: 3 Գացէք. ահա ես կը որկեմ ձեզ
իր գառնուկներ՝ գայլերու մէջ: 4 Ձեզի հետ մի
առներ՝ ոչ ըսակ, ոչ պարու, ոչ ալ կօշիկներ, ու
անբան ոչ մէկը բարեւեցեք: 5 Որևէ տուն որ
մտնէք՝ նախ բւեր. «Բարեն այս տան»: 6 Եթէ հոն
բարեւի արժանի մարդ կայ, ձեր բարեւը պիտի
հանգի անոր վրայ. այլապէս՝ պիտի դարնայ ձեզի:
7 Մնացէք այդ տան մէջ, եւ կերէք ու խմեցէք
անոնց բով, որովհետեւ գործաւորը արժանի է իր
վարձին. միշ երթար տուն է տուն: 8 Որևէ քաղաք
որ մտնէք եւ ընդունին ձեզ, կերէք ինչ որ հրամցնեն
ձեզի: 9 Բուլտեցէք անոր մէջի հիւանդները եւ ըսէք
անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօտեցած
է ձեզի»: 10 Բայց որեւէ քաղաք որ մտնէք ու
չընդունին ձեզ, երթալով անոր հրապարակները
ըսէք. 11 «Այն փոշին ալ՝ որ մեր ոտքերուն
փակած է ձեր քաղաքն, կը թօթուենք ձեզի.
բայց սա գիտցէք, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
մօտեցած է ձեզի»: 12 Կը յայտարարեմ ձեզի.
«Այն օրը Սոդոմի դատաստանը աւելի դիւրին
պիտի ըլլայ, քան այդ քաղաքին»: 13 «Վայ քեզի,
Քորազին, վայ քեզի, Քերսայիդա. որովհետեւ եթէ
Տիւրոսի ու Սիլոնի մէջ կատարուած ոլլային
այն հրաշքները՝ որոնք կատարուեցան ձեր մէջ,
շատոնց ապաշխարած պիտի ըլլային՝ քրոձով
եւ մոխիրի մէջ նստելով: 14 Բայց դատաստանին
օրը՝ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Տիւրոսի ու
Սիլոնի, քան ձեզի: 15 Եւ դուն, Կափատօնայինմ,
որ բարձրացած ես մինչեւ երկինք, պիտի իշնես
մինչեւ դժոխիք: (Hadēs g86) 16 Ան որ մտիկ կ'ընէ
ձեզի՝ մտիկ կ'ընէ ինձին իսկ ան որ կ'անարգէ ձեզ՝
կ'անարգէ զիս, եւ ան որ կ'անարգէ զիս՝ կ'անարգէ
զիս դրկողը»: 17 Եօթանասուն աշակերտները
վերադարձան ուրախութեամբ, եւ ըսին. «Տէր, քու
անունով՝ դեւէրն ալ կը հապատակէին մեզի»: 18
Յիսուս ըսաւ անոնց. «Կը տեսնէի Սատանան, որ
վար կ'իյնար երկինքէն՝ փայլակի նման: 19 Ահա
ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ կոխելու օձերու,
կարիճներու, եւ թշնամիին ամբողջ օրութեան
վրայ. բնակ բնակ մը պիտի չընասւ ձեզի: 20
Բայց դուք միշ ուրախանաք՝ որ չար ոգիները կը
հապատակին ձեզի. այլ մանաւանդ ուրախացէք՝
որ ձեր անունները գորուած են երկինքը»: 21 Այդ
նոյն ժամուն՝ Յիսուս Յոզիփ ցնծաց եւ ըսաւ.

«Կը ներբողեմ թեզ, Յայր, Տէր երկինքի ու երկրի,
որ այս բաները ծածկեցիր իմաստուններէն եւ
խելացիններէն, ու յայտնեցիր երախաններոն: Այն,
Յայր, որովհետեւ այսպէս հաճելի եղաւ քու
առջեւի: 22 Ամեն բան յանձնուեցալ ինձի՝ իմ
Յօրմէս, ու ոչ մէկը զիտէ թէ ով է Որդին, բայց
միայն՝ Յայրը, եւ թէ ով է Յայրը, բայց միայն՝
Որդին, եւ ան՝ որուն Որդին փափաքի յայտնելք: 23 Աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ.
«Երանի այն աչքերուն՝ որ կը տեսնեն ձեր
տեսածները. 24 արդարեւ կը յայտարարեմ ձեզի.
«Շատ մարզարէներ ու թագաւորներ ուղեցին
տեսնել ձեր տեսածները՝ բայց չտեսան, եւ
լսել ձեր լսածները՝ բայց չլսեցին»: 25 Ահա
օրինական մը կանգնեցաւ, ու փորձելով զայն՝
ըսաւ. «Հարդապէտ, ինչ ընեմ՝ որ ժառանգեմ
յալիտենական կեանքը»: (aiōnios g166) 26 Ան ալ ըսաւ
անոր. «Ինչ գրուած է Օրենքին մէջ, ինչպէս կը
կարդաս: 27 Ան պատասխանեց. «Սիրէ Տէրը՝ քու
Աստուծած՝ ամրող սիրտովի, ամրող ամձովի,
ամրող գօրութեամբ եւ ամրող միտքովի, ու
ընկերո՞՝ քու անձի՞ն պէս»: 28 Ինք ալ ըսաւ
անոր. «Շիոտակ պատասխանեցիր, զրէ ատիկա՝ ու
պիտի ապրիս»: 29 Իսկ ան՝ ուղելով արդարացնել
ինքինիք՝ ըսաւ Յիսուսի. «Բայց ով է իմ ընկերու: 30 Յիսուս պատասխանեց. «ՄԵկը Երուսաղէմն
Երիքով կ'իշնէր եւ աւազակներու ձեռքը ինկաւ,
որոնք մերկացուցին զայն, վիրաւորելով կիսամեռ
թողուցին ու զացին: 31 Պատահեցալ որ քահանայ
մը իշնէ այդ ճամբային. տեսներով զայն՝ միւս
կողմէն անցաւ: 32 Նմանապէս Նեւտացի մը
հասնելով այդ տեղը՝ գնաց եւ տեսաւ, ու միւս
կողմէն անցաւ: 33 Բայց Սամարացի մը՝ որ կը
ճամբորդէր, եկա անոր քով, եւ տեսներով զայն՝
գրաց: 34 Մօտեցաւ, փաթթեց անոր վէրքերը,
վրան ձեր ու զինի թափելով եւ իր գրատին վրայ
դնելով՝ տարա զայն պանդոկ մը, ու հոգ տարա
անոր: 35 Յետեւեալ օրը՝ երթ կը մելկնէր անվէ,
հանեց երկու դահեկան, տուալ պանդոկապետին
եւ ըսաւ անոր. «Չզն տար ատոր, ու ինչ որ աւելի
ծախսեւ՝ պիտի վճարեն թեզի երբ վերադառնամ»:
36 Ուրեմն այս երեքն ով կը կարծես թէ ընկերը
եղաւ աւազակներու ձեռքը ինկողին: 37 Ան ալ
ըսաւ. «Ան՝ որ կարեկցեցալ անոր»: Ուստի Յիսուս
ըսաւ անոր. «Գնայ, ոդն ալ նյոյնպէս ըրէ»: 38 Երբ
անոնք կ'երթային՝ ինչ զիւլ մը մտաւ, եւ կին մը՝
Մարթա անունով՝ ընդունեց զայն իր տունը: 39
Ան քոյր մը ուներ՝ որուն անունը Մարթամ էր. ան
եկա, նստաւ Յիսուսի ուղեցին քով, եւ մտիկ
կ'ընէր անոր խօսերը: 40 Բայց Մարթա շատ
զբաղած էր սպասարկութեամբ: Եկաւ անոր քով
ու ըսաւ. «Տէր, հոգ չես ըներ՝ որ քոյրս մինակ
ձգեց զիս սպասարկութեան մէջ. ուրեմն ըսէ իրեն՝
որ օգնէ ինծի»: 41 Յիսուս պատասխանեց անոր.
«Մարթա, Մարթա, դուն շատ բաներու համար կը

մտահոգուիս եւ իրար կ'անցնիս. **42** Բայց մէկ բան պէտք է, ու Մարիամ ընտրեց այդ լաւ բաժինը, որ պիտի չառնուի իրմէ»:

11 Երբ տեղ մը կ'աղօթէր, դադրելէն ետք իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. «Տէ՛ր, աղօթէ՛ սորվեցուր մեզի, ինչպէս Յովհանննէս սորվեցուց իր աշակերտներուն»: **2** Ուստի ըսաւ անոնց. «Երբ կ'աղօթէ՛ ըսէք. «Յայր մեր՝ որ երկինքն ես», քու անունդ սուրբ ըլլայ, բու թագաւորութիւնդ գայ. քու կամքի ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ»: **3** Մեր ամենօրեայ հացը՝ տուր մեզի օրէ օր. **4** Ներէ մեզի մեր մեղերը, բանի որ մենք ալ կը ներենք բոլոր անոնց՝ որ պարտապան են մեզի. ու մի՛ տանիր մեզ փորձութեան, հապա ազտու՛ մեզ Չարէն”»: **5** Նաեւ ըսաւ անոնց. «Եթէ ծեզմէ մէկը՝ բարեկամ մը ունենայ, ու կէս զիշերին երթայ անոր եւ ըսէ. «Բարեկամ, ինծի երեք նկանակ փոխ տուր. **6** Որովհետեւ մէկ բարեկամն ճամբորդած ատեն ինծի եկաւ, եւ ոչիչն ունիմ անոր հրամցնելու”, **7** ու եթէ ան ներսէն պատասխանէ. “Չիս մի՛ անհանգստացներ. արդէն դուռը զոցուած է, ու զաւակներս իմ քով՝ անկողինին մէջ են. չեմ կրնար կանգնիլ եւ բեզի հաց տապ”, **8** կը յայտարարեմ ծեզի. “Թէեւ բարեկամնութեան համար ոստիք չելլ՛, անոր տալու, անոր պատճառած տաղոտուկին” համար պիտի կանգնի ու պէտք եղածը տայ անոր”: **9** Ես այ կը յայտարարեմ ծեզի. “Խնդրեցէ՛ եւ պիտի տրուի ծեզի. փնտռեցէ՛ ու պիտի գտնէր. դուռը բախեցէ՛ եւ պիտի բացուի ծեզի: **10** Որովհետեւ նվ որ խնդրէ՝ կը ստանայ, նվ որ փնտռէ՝ կը գտնէ, եւ նվ որ դուռը բախէ՝ պիտի բացուի անոր: **11** Եթէ որդի մը հաց ուզէ ծեզմէ ուեւ մէկէն՝ որ հայր է, միթէ քամ պիտի տայ անոր. կամ եթէ ծուկ ուզէ, միթէ ծուկին տեղ օձ պիտի տայ անոր. **12** կամ եթէ հաւկիր ուզէ, միթէ կարիճ պիտի տայ անոր: **13** Ուրեմն եթէ դնէր որ չար է՛ գիտէր ծեր զաւակներուն բարի նուերներ տայ, մըշափ աւելի ծեր Յայրը երկինքն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց՝ որ կը խնդրեն իրմէ”»: **14** Յիսուս կը հանէր դեւ մը՝ որ համր էր: Երբ դէւր դուրս ելաւ՝ համր խօսեցաւ, եւ բազմութիւնները սքանչացան: **15** Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. «Ան ուերու Քէեղգերուլ իշխանին միջոցով կը հանէ դեւերը»: **16** Ուրիշներ ալ՝ փորձելու համար՝ կը խնդրէն իրմէ նշան մը երկինքն: **17** Բայց ինք գիտնալով անոնց մտածումներ՝ ըսաւ անոնց. «Ինքնիր դէմ բաժնուած որեւէ թագաւորութիւն կ'աւերի, եւ տուն մը ինքնիր դէմ բաժնուած կը փիշ: **18** Յապա եթէ Սատանան ինքնիր դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Քէեղգերուղն կը հանեմ դեւերը: **19** Իսկ եթէ ես Քէեղգերուղով

կը հանեմ դեւերը, ծեր որդիները ինչնվ կը հանեն. ուստի անոնք պիտի ըլլան ծեր դատաւորները: **20** Բայց եթէ ես Աստուծոն մատով կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը հասած է ծեր վրայ: **21** Երբ ուժեղ մարդ մը՝ զէնքերը վրան առած՝ պահպանէ իր տան գաւիթը, անոր ինչքը կը մնայ խաղաղութեան մէջ: **22** Բայց երբ իրմէ աւելի ուժեղը յարձակի վրան ու յաղթէ անոր, կը գրաւէ անոր գէնքերը՝ որոնց ան վստահած էր, եւ կը բաշխէ իրմէ առած կողոպուտը: **23** Ա՞ն որ ինծի հետ չ’ ինծի հակառակ է, եւ ան որ ինծի հետ չի հաւաքեր՝ կը ցրուէ»: **24** «Երբ անմարուր ոգին դուրս ելլէ մարդէ մը, կը շրջի անջուր տեղեր, հանգստութիւն կը փնտռէ, ու եթէ չգտնէ՝ կ'ըսէ. “Վերադաշնամ իմ տունս՝ ուրկէ ելայ”»: **25** Եւ կու զայ, զայն կը գտնէ ալյուած ու զարդարուած: **26** Այն ատեն կ'երթայ, եւ իրեն հետ կ'առնէ ուրիշ եօրը ոգիներ՝ իրմէ աւելի չար, ու մտներով՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վերջին վիճակը առաջինէն աւելի գէշ կ'ըլլայ»: **27** Երբ ան այս բաները կը խօսէր, բազմութեան մէջն կին մը ծայնը բարձրացուց ու ըսաւ անոր. «Երանի այն որովայնին՝ որ կրեց քեզ, եւ այն ծիծերուն՝ որոնք կաթ տուին քեզի”»: **28** Իսկ ինք ըսաւ. «Մանաւանդ երանի անոնց, որ կը լսեն Աստուծոյ խօսքը ու կը պահեն»: **29** Երբ բազմութիւնները կը խօսուէին անոր շուրջ, ինք ըսաւ. «Այս սերունդը չար է, նշան կը խնդրէ. սակայն ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովին մարգարէին նշանը»: **30** Որովհետեւ ինչպէս Յովին նշան եղաւ Նինուէցիներուն, այնպէս մարդու Որդին պիտի ըլլայ այս սերունդին: **31** Յարաւի թագուիին՝ դատաստանին օրը ոստի պիտի ելլէ այս սերունդին մարդորց դէմ ու պիտի դատապարտէ ասսնք, որովհետեւ եկաւ երկրի ծայրերէն՝ լսելու Սողոմոնի իմաստութիւնը. եւ ահա Սողոմոնն մեծ մէկը կայ հոս: **32** Նինուէի մարդիկը դատաստանին օրը պիտի կանգնին այս սերունդին դէմ ու պիտի դատապարտէն զայն, որովհետեւ զղացին Յովին բարողութեամբ. եւ ահա Յովին մեծ մէկը կայ հոս: **33** «Ո՛չ մէկը՝ ծրագը վառելէ ետք՝ կը դնէ ծածուկ տեղ մը, կամ ալ՝ գրուանի տակ, հապա՛ աշտանակի վրայ, որպէսզ ներս մտնողները տեսնեն փայլը»: **34** Մարմինին ճրազը աչքն է. ուրեմն երբ աչքը պարզ է՝ ամրոց մարմին ալ լրսաւոր կ'ըլլայ, բայց երբ աչք չար է՝ մարմին ալ խաւարամած կ'ըլլայ: **35** Ուստի ուշադիր եղիր, որ քու մէջդ եղած լրյուր խաւար չըլլայ: **36** Ուրեմն եթէ ամրոդ մարմին լրսաւոր է ու մուր մաս մը չունի, ամրողովին լրսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրազ մը կը լրսաւոր թէզ իր փայլով»: **37** Երբ այս բաները կը խօսէր, Փարիսեցի մը կը թախանձէր անոր՝ որ իր քով ճաշէ: Ան ալ մտաւ եւ սեղան նստաւ: **38** Երբ Փարիսեցին տեսաւ՝ զարմացաւ, որովհետեւ

ճաշխն առաջ չլուացուեցաւ: **39** Տերը ըսաւ անոր. «Յիմա դուք՝ Փարիսեցիներ, կը մաքրեք զաւարին ու պնակին արտաքինը, բայց ձեր ներքինը լեցուն է յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ: **40** Ամմիտներ, ան որ արտաքինը ըրաւ, ներքինն ալ ինք չըրան: **41** Սակայն ողորմութիւն տուէք անոնց մէջ եղածներն, եւ ահա ամեն բան մաքրուր կ'ըլլայ ձեզի»: **42** «Բայց վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը վճարեք անանուխին, փեգենային եւ ամեն տեսակ բանջարեղենի տասանորդը, բայց զանց կ'ընէք իրաւունքը եւ Աստուծոյ սէրը. ասմոք պէտք է ընէիք, ու զանոնք չթողուիք: **43** Վայ ձեզի՝ Փարիսեցիներուդ, որ կը սիրեք առաջին աթօնները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ բարեւները՝ իրապարակներուն վրայ: **44** Վայ ձեզի՝ կեղծաւոր դպիրներ ու Փարիսեցիներ, որ նման էք անյայտ գերեզմաններու, որոնց վրային մարդիկ կը քայեն եւ չեն գիտեր»: **45** Օրինականներէն մէկը ըսաւ անոր. «Կարդապէտ, այսպէս խօսերով՝ մնջ ալ կը նախատես»: **46** Իսկ ան ըսաւ. «Ձեզի ալ վայ օրինականներուդ, որ դժուարակիր բեռներ կը բեռցնէք մարդոց, բայց դուք՝ ձեր մէկ մատով չէք հայիր այդ բեռններուն: **47** Վայ ձեզի, որ գերեզմաններ կը կառուցաննէք մարդարներուն, մինչդեռ ձեր հայրէրը սպաննեցին զանոնք: **48** Ուստի կը վկայէք եւ հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն գործերուն. որովհետեւ խսկապէս իրենք սպաննեցին զանոնք, ու դուք գերեզմաններ կը կառուցաննէք անոնց: **49** Նշտեւարա՛՛ Աստուծոյ իմաստութիւնը նաեւ ըսաւ. «Անոնց պիտի դրվես մարդարներ եւ առաքեալներ: Անոնցմէ ունանք պիտի սպաննեն ու ոմանք հայածեն, **50** որպէսզի աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր թափուած բոլոր մարդարներուն արինը պահանջուի այս սերունդին: **51** Վըթի արիննեն մինչեւ Զաքարիայի արինը, որ թափուեցաւ զոհասեղանին ու տաճարին մէջտեղ, այն, կը յայտարարեմ ձեզի, պիտի պահանջուի այս սերունդին»: **52** Վայ ձեզի՝ օրինականներուդ, որ վեցրուցիք գիտութեան բանային. հոնք չմտաք, եւ մտնողներն ալ արգիլեցիք: **53** Երբ այս բաները կ'ըսէք անոնց, դպիրներն ու Փարիսեցիները սկսան բռնևն կերպով ճնշել գինք, եւ խօսենել շատ բաններու մասին. **54** անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտուին թէ ինչպէս անոր բերանեն խօսք մը՝ որսան, որպէսզի ամբաստանեն զինք:

12 Այդ միջոցին, երբ բիւրաւոր բազմութիւններ հաւաքուեցան, - այնքան՝ որ զիրար կը կոխկոտէին, - սկսաւ նախ ըսել իր աշակերտներուն. «Զգուշացէք՝ Փարիսեցիներու խմորն, որ կեղծաւորութիւնն է: **2** Որովհետեւ ոչինչ կայ ծածկուած՝ որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ զադտնի՝ որ պիտի չփրտցուի: **3** Ուստի ինչ որ քսիք խաւարին մէջ՝ պիտի լսուի լոյսին մէջ, եւ այն

որ ականջին խօսեցաք ներքին սենեակներուն մէջ՝ պիտի իրապարակուի տանիքներուն վրայ»: **4** «Բայց ձեզի՝ իմ բարեկամներու՝ կ'ըսեմ. «Մի վախնաբ անոնցմէ՝ որ կը սպաննեն մարմինը, եւ կարողութիւն չունին անկէ աւելի բան մը ընելու: **5** Հապա ձեզի ցոյց տամ թէ որմէ պէտք է վախնաբ: Վախցէք անկէ՝ որ սպաննելի ետք իշխանութիւն ունի գեիենը նետելու: Այն, կը յայտարարեմ ձեզի, անկէ վախցէք»: (*Geenna g1067*) **6** Յինգ ճնճորուկ երկու դանզի չճն ծախուլիր. սակայն անոնցմէ ոչ մէկը մոհոցուած է Աստուծոյ առջեւ: **7** Բայց ձեր գլուխին բոլոր մազերն ալ համրուած են. ուրեմն մի վախնաբ, որովհետեւ դուք շատ ճնճորուկներէ աւելի կ'արժէք»: **8** «Կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ դաւանի զիս մարդոց առջեւ, ինչ ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: **9** Բայց ան որ ուրանայ զիս մարդոց առջեւ, ինչ ալ պիտի ուրացուի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ: **10** Ո՛վ որ խօսք մը ըսէ մարդու Որդիին դէմ պիտի ներուի անոր, բայց ան որ հայիոյէ Սուլր Չոփին դէմ պիտի չներուի անոր»: **11** Երբ տանին ձեզ ժողովարաններու, իշխանութիւններու եւ պետութիւններու առջեւ, մի մտահոգուիք թէ ինչպէս կամ ինչ բանով պիտի շատագովվէք դուք ձեզ, կամ ինչ պիտի ըսէք. **12** Որովհետեւ Սուլր Չոփին պիտի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիյ»: **13** Բազմութեան մէջն մէկը ըսաւ անոր. «Կարդապէտ, ըսէ եղրօրմ՝ որ ինծի հետ բաժնէ մեզի ինկած ժառանգութիւնը»: **14** Ան ալ ըսաւ անոր. «Մարդ, ով նշանակեց զիս իրաւարար կամ բաժնո՞՝ ձեր վրայ»: **15** Ապա ըսաւ անոնց. «Ուշադիր եղէք եւ զգուշացէք ազակութենէ. որովհետեւ մէկուն ստացուածքներուն առատութենէն կախուած չէ իր կեանքը»: **16** Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով. «Հարուստ մարդու մը արտերը տուին առատ բերքեր, **17** եւ ան կը մտածեր ինքնիրեն՝ ըսելով. «Ինչ ընեմ, որովհետեւ տեղ չունիմ՝ ուր բերքերս ժողվեմ»: Եւ ըսաւ. **18** «Սա պիտի ընեմ. պիտի քանդեմ ամբարներս, պիտի կառուցանս աւելի մնջերը, ինչ պիտի ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս, **19** եւ պիտի ըսեմ անձիս. «Ո՛վ իմ անձ, շատ բարիքներ ունիս՝ դիզուած շատ տարիներու համար. հանգչ, կեր, իսմէ եւ զուարճացիք»: **20** Բայց Աստուծած ըսաւ անոր. «Անմինտ, այս զիշեր անձոյ պիտի պահանջուի բեզմէ. ուստի որմէ պիտի ըլլան այդ պատրաստած բաներդ»: **21** Այսպէս ե ան որ զանձ կը դիզէ ինքնիրեն համար, բայց չի հարստանար Աստուծոյ մօտ»: **22** Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ուստի կը յայտարարեմ ձեզի. «Մտահոգուիք ձեր անձին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ինչ պիտի հազնիք. **23** Որովհետեւ անձը կերակուրէն

աւելի է, ու մարմինը՝ հագուստնեն: **24** Դիտեցք ագրաները, որոնք ոչ կը սերմանեն եւ ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ շտեմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, բայց Աստուած կը կերակրէ զանոնք. որուք որչափ աւելի կ'արժէք թշուններնեն: **25** Ձեզմէ ովք կրնայ մտահոգուելով կանգնն մը աւեցնել հասակին վրայ: **26** Յապա եթէ չէք կրնար ամենափոքր բանը փոխեն, ինչո՞ն կը մտահոգուիք ուրիշ բաներու համար: **27** Դիտեցք շուշանները, թէ ինչպէս կ'աճին: Ոչ կ'աշխատին եւ ոչ կը մանեն. բայց կը յայտարարեմ ծեզի թէ Սողոմոն ալ՝ իր ամքող փառաւորութեան մէջ՝ չհագուեցաւ անոնցմէ մէկուն պէս: **28** Ուստի եթէ խոտը, որ այսօր դաշտի մէջ է ու վաղը փուռը պիտի նետուի, Աստուած այդպէս կը հագուեցնէ, որչափ աւելի ծեզ, թերահաւատներ: **29** Ալ դուք մի՛ փնտուք թէ ինչ պիտի ուտեք եւ ինչ պիտի խմէք, ու մի՛ շփոթիք: **30** Որովհետեւ աշխարհի ազգերը կը փնտուն այդ բոլոր բաները, եւ ձեր Յայրը գիտէ թէ ասոնք պէտք են ծեզի: **31** Յապա դուք խնդրեցք Աստուծոյ թագաւորութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ պիտի տրուին ծեզի»: **32** «Մի՛ վախնար, պօտիկ հօտ, որովհետեւ ձեր Յայրը բարեհաճեցաւ՝ որ ծեզի տայ թագաւորութիւնը: **33** Ծախեցք թէ եր ինչքը եւ ողորմութիւն տուեք. շմաշնի քսակներ պատրաստեցէք ծեզի համար, ու չպակսնի զանձ մը՝ երկինքը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ եւ ոչ ցեցը կ'ապական: **34** Որովհետեւ ուր որ է ձեր զանձը, իրն պիտի ըլլայ նաեւ ձեր սիրտը: **35** «Ձեր մէջքերը յոր գոտեւորուած ըլլան, ու ճրագները՝ Վառուած. **36** Եւ դուք նման ենէք այն մարդոց, որ կը սպասեն իրենց տիրոջ թէ նրա պիտի վերադառնայ հարսանիքն: Որպէսզի երբ զայ ու դուռը բախէ՝ իսկըն բանան անոր: **37** Երանի այն ծառաներուն, որ տէրը արթուն պիտի գտնէ՝ երբ զայ: Ծնմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ ինք գտնին մէջքը պիտի կապէ, սեղան բազմեցնէ զանոնք, եւ առջւ անցնելով՝ պիտի սպասարկէ անոնց: **38** Եթէ գիշերուան երկրորդ պահուն զայ, կամ երրորդ պահուն զայ եւ այնպէս գտնէ՝ երանելի են այդ ծառաները: **39** Բայց սա հասկցէք. եթէ տանուտերը գիտնար թէ գողը որ ժամուն պիտի զայ, արթուն կը կենար ու թոյլ չէր տար՝ որ ծակէ իր տունը: **40** Ուրեմն ողնուք ալ պատրաստ կեցէք, բանի որ մարդու Որդին պիտի զայ այնպիսի ժամանակներ կրեցին: **41** Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, այդ արակը մեզի կ'ըսե՞ն թէ բոլորին ալք: **42** Տէրը ըսաւ. «Ուրեմն ովէ այն հաւատարիմ եւ իմաստուն տնտեսը, որ տէրը պիտի նշանակէ իր ծառաներուն վրայ՝ որպէսզի ատենին տայ անոնց ուտելիքը: **43** Երանի այդ ծառային, որուն տէրը՝ երբ զայ՝ պիտի գտնէ թէ այդպէս կ'ըն: **44** Ծնմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի թէ պիտի նշանակէ զայն իր ամքող ինչքին վրայ: **45** Յապա եթէ այդ ծառան

ըսէ իր սիրտին մէջ. «Իմ տէրս կ'ուշացնէ իր գալը», եւ սկսի ծեծել ծառաներն ու աղախինները, ուտեւ, իսմել եւ արբենայ, **46** այդ ծառային տէրը պիտի զայ այնպիսի օր մը՝ երբ չի սպասեր, եւ այնպիսի ժամու մը՝ որ չի գիտեր. երկուքի պիտի կտրէ զայն, ու պիտի դնէ անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ: **47** Այն ծառան՝ որ գիտէ իր տիրոջ կամքը եւ չի պատրաստուիր, ոչ ալ կը գործէ անոր կամքին համաձայն, շատ պիտի ծեծուի: **48** Բայց ան որ չի գիտեր ու ծեծի արժանի բաներ ընէ, թի պիտի ծեծուի: Որոնն որ շատ տրուեցաւ՝ շատ պիտի պահանջուի անկէ, եւ որոնն որ աւելի յանձնուեցաւ՝ ալ աւելի պիտի ուզուի անկէ»: **49** «Ես կրակ ձգելու եկայ երկրի վրայ, եւ ինչ կ'ուղեմ՝ եթէ արդէն բորբռած է: **50** Բայց մկրտութիւննվ մը պիտի մկրտուիմ, եւ ինչպէս կը կազիմ՝ մինչեւ որ կատարուի: **51** Կը կարծէք թէ ես եկայ, երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու: «Կ'ըսեմ ծեզի. “Ոչ, հապա՝ բաժնանում”»: **52** Որովհետեւ ասկէ ետք՝ մէկ տան մէջ հինգը բաժնուած պիտի ըլլան իրամիտ. երեքը՝ երկութէն, ու երկուքը՝ երեքն: **53** Յայրը պիտի բաժնուի որդիին, ու որդին՝ հօրմեն. մայրը՝ աղջիկէն, եւ աղջիկը՝ մօրմեն. կեսուրը՝ իր հարսէն, ու հարսը՝ իր կեսուրէն»: **54** Նաեւ ըսաւ բազմութիւններուն. «Երբ տեսնէք ամպ մը՝ արեսմուտքէն եկած, հսկյն կ'ըսէք. “Անձրեւ պիտի զայ”, եւ այդպէս կ'ըլլայ: **55** Ու երբ հարաւային հովը փշէ, կ'ըսէք. “Տաք պիտի ըլլայ”, եւ այդպէս կ'ըլլայ: **56** Կեղծաւորներ, գիտէք երկրի ու երկինքի երեսը բննել հասպա ինչպէս չէք քններ այս ժամանակը»: **57** «Եւ ինչո՞ն դուք ծեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը: **58** Երբ ոստիշին հետ երասա իշխանին, ճամբան փուրայ ազատի անկէ, որպէսզի դատաւորին առջեւ չքաշկուտ քեզ, դատաւորը՝ ոստիկանին շանձնէ քեզ, ու ոստիկանն ալ բանտը չնետ: **59** Կը յայտարարեմ քեզի. “Դուռը պիտի չելլես անկէ, մինչեւ որ վճարես վերջին լուման”»:

13 Վյդ ատեն ներկայ եղողներէն ոմանք պատմեցին անոր այն Գայլեացիններուն մասին, որոնց արինը Դիդասոս խառնեց իրենց զոհերուն հետ: **2** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը կարծէք թէ այդ Գայլեացինները աւելի մեղաւոր եին բոլոր Գայլեացիններէն, բանի որ այսահի չարչարանքներ կրեցին: Հ կ'ըսեմ ծեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք: **4** Կամ թէ այն տասնութ հոգինները, որոնց վրայ Սելովամի աշտարակը ինկաւ եւ սպաննեց զանոնք, կը կարծէք թէ անոնք Երուսաղեմ բնակող բոլոր մարդոցմէ աւելի յանցաւոր եին: **5** Կ'ըսեմ ծեզի՝ ոչ: Յապա եթէ չապաշխարէք, բոլորդ ալ նմանապէս պիտի կորսուիք: **6** Սա առակն ալ ըսաւ. «ՄԵկը իր այգին մէջ ունէր տնկուած թզենին մը. Եկաւ պտու

փնտռելու անոր վրայ, բայց զգուա: 7 Ուստի ըսաւ այգեպանին. “Ահա երեք տարի է, որ կու զամ՝ պտուղ կը փնտռեմ այդ թօքենիին վրայ, ու չեմ գոներ. այ կտրէ զայն, ինչն խափանէ գետինը”: 8 Ան ալ պատասխանեց անոր. “Տէր, այս տարի ալ ձգէ զայն, մինչեւ որ բրեմ անոր շուրջը ու թրիք դմեմ: 9 Եթէ պտուղ տայ՝ լաւ. այլապէս՝ յետազային կտրէ զայն”»: 10 Շաբաթ օրը՝ ինք կը սորվեցնէր ժողովարաններեն մէկուն մէշ: 11 Եւ ահա կին մը կար հոն, որ տասնութ տարիէ ի վեր ուներ հիւանդութեան ոփի մը. կքած էր, եւ ամեննեխն չէր կրնար շիտակ կայնի: 12 Յիսուս տեսներվ զայն՝ կանչեց ու ըսաւ անոր. «Կին, արծակուած ես հիւանդութենդ», 13 եւ ձեռքը դրաւ անոր վրայ: Ան անմիջապէս շտկուեցաւ, ու փառարանեց Աստուած: 14 Քանի որ Յիսուս բուժեց Շաբաթ օրը, ժողովարանին պետք ընդպետվ ըսաւ բազմութեան. «Լեց օր կայ՝ որոնց մէջ պէտք է գործէր. ուրեմն այդ օրեր եկէր ու բուժուեցէր, ոչ թէ Շաբաթ օրը»: 15 Ուստի Տէրը պատասխանեց անոր. «Կեղծաւանը, ձեզմէ իւրաքանչիւրը Շաբաթ օրը իր եզր կամ Էջ մսուրեն չ'արծակէր, որպէսզի տանի՝ ջուր տայ: 16 Յապա սախկա՝ որ Աբրահամի աղջիկ էր, եւ ահա տասնութ տարի Սատանան կապած էր զայն, պէտք չէր որ Շաբաթ օրը արծակուէր այդ կապէն»: 17 Երբ այս բաները ըսաւ, իր բոլոր հակառակորդները ամօթահար եղան. իսկ ամրող բազմութիւնը ուրախացաւ այն բոլոր փառաւոր գործերուն համար՝ որ ան կը կատարէր: 18 Եւ ըսաւ. «Ինչ քանի նման է Աստուծոյ թագաւորութիւնը, կամ ինչ քանի նմանցնեմ զայն: 19 Նման է մանանեխի հատիկի մը, որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ցանեց. եւ աճեցաւ, մեծ ծառ մը երաւ, ու երկինքի թռչունները բնակեցան անոր ճնշերուն վրայ»: 20 Դարձեալ ըսաւ. «Ինչ քանի նմանցնեմ Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 21 Նման է խմորին, որ կին մը առաւ ու երեք գրիւ այիւրի մէջ պահեց, մինչեւ որ ամրողը խմորուեցաւ»: 22 Եւ քաղաքներն ու գիւղերը շրջելով՝ կը սորվեցնէր, եւ դէպի Երուսաղէմ կը ճամբռորդէր: 23 Մէկը ըսաւ անոր. «Տէր, թիշում են անոնք՝ որ պիտի փրկուին»: 24 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պայքարեցէր՝ որ մտնէր նեղ դրնեն. քանի որ կ'ըսեմ ձեզի թէ շատէր պիտի ջանան մտնել՝ բայց պիտի չկարողանան: 25 Այնէ ետք՝ երբ տանուտէրը ոտքի ելլէ, գոյց դրւոք եւ դուք մնաք դուրսը, ու սկսիք բախել դուռը եւ ըսել. “Տէր, Տէր, բաց մեզի”, ան ալ պիտի պատասխանէ ձեզի. “Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ եք”: 26 Այն ատեն պիտի սկսիք ըսել. “Մէնք քու առջեւել կերանք ու խմեցինք, եւ դուն մեր հրապարակներուն մէջ սորվեցուցիր”: 27 Բայց ան պիտի ըսէ. “Կ'ըսեմ ձեզի. “Չեմ ճանչնար ձեզ, ուրկէ եք. հեռացէր ինձմէ բոլոր՝ անիրաւութիւն գործողներ”»: 28 Յոն պիտի ըլլայ լաց ու

ակրաններու կրծոտում, երբ տեսնէք Աբրահամը, իսահակը, Յակոբը եւ բոլոր մարգարէները՝ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ, իսկ դուք՝ դուրս իհանուած: 29 Վյոնտեն պիտի զան արեւելքեն եւ արեւմուտքեն, իհասիսեն ու հարաւեն, եւ պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: 30 Ու ահա յետիններ կամ՝ որոնք պիտի ըլլան առաջին, եւ առաջիններ՝ որոնք պիտի ըլլան յետին»: 31 Նոյն օրը քանի մը Փարիսեցիներ եկան բովը եւ ըսին իրեն. «Ելքը ու հեռացիր ասկէ, որովհետեւ Յերովիչս կ'ուղէ սպաննել թեզ»: 32 Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ըսէք այդ աղոււսին. “Ահա ես դեւեր դուրս կը հանեմ ու բժշկութիւններ կ'ընեմ այսօր եւ վաղը, ու երրորդ օրը աւարտած պիտի ըլլամ”»: 33 Սակայն պէտք է որ այսօր եւ վաղը ու միւս օր քայնմ, որովհետեւ կարեի չէ որ մարգարէ մը կորսուի Երուսաղէմն դուրս: 34 Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, դուն որ կը սպաննեիր մարգարէները եւ կը քարկոծէիր բեզի դրկուածները. քանի անգամ ուղեցի հաւաքել զաւակներոյ, ինչպէս հաւը թեներուն տակ կը հաւաքէ իր ծագերը, բայց դուք չուղեցիք: 35 Ահա ձեր տունը ամայի պիտի մնայ ձեզի: Սակայն կ'ըսեմ ձեզի թէ այ պիտի չտեսնէր զիս, մինչեւ որ զայ այն ժամանակը՝ երբ պիտի ըսէք. “Օրինեալ է ան” որ կու զայ Տէրոց անունով”»:

14 Երբ ինք Շաբաթ օր մը մտաւ Փարիսեցիներու պէտերէն մէկուն տունը՝ հաց ուտելու, անոնք կը հսկէին իր վրայ: 2 Եւ ահա ջրողեալ մարդ մը կար հոն՝ իր առջեւ: 3 Յիսուս խօսեցաւ օրինականներուն ու Փարիսեցիներուն՝ ըսելով. «Արտօնուած է Շաբաթ օրը բուժել»: 4 Անոնք հանդարս կեցան: Իսկ ինք բոնեց զայն, թժկեց եւ դրկեց. 5 Ապա ըսաւ անոնց. «Զեզմէ որո՞ւն Էջ կամ եզր եթէ հորը իյնայ, իսկոյն չի հաներ զայն՝ Շաբաթ օրը»: 6 Այս մասին չկրցան դիմադարձել անոր: 7 Առակ մըն ալ ըսաւ հրաւիրեալներուն, երբ տեսաւ թէ ինչպէս կ'ընտրէին առաջին բազմոցները: Ըսաւ անոնց. 8 «Երբ մարդէ մը հրաւիրուիս հարսանիքի, մի՛ նստիր առաջին բազմոցին վրայ. որպէսզի եթէ բեզմէ աւելի պատուալոր մէկը հրաւիրուած ըլլայ, 9 ան՝ որ բեզ ու զայն հրաւիրեց, զգայ եւ չըսէ բեզի. “Տե՛ն տուր ասոր”. ու անկէ ետք՝ սկսիս ամշնայրվ գրաւել յետին տեղը: 10 Յապա երբ հրաւիրուիմ՝ զնայ եւ նստէ յետին տեղը. որպէսզի երբ բեզ հրաւիրողը զայ՝ ըսէ բեզի. “Բարեկամն, վեր հրամմէ”. այն ատեն փառք կ'ունենաս բեզի հետ սեղան նստողներուն առջեւ: 11 Որովհետեւ ով որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարիի, իսկ ով որ կը խոնարիցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 12 Դինք հրաւիրողին ալ ըսաւ. «Երբ ճաշ կամ ընթրիք կը սարքես, մի՛ կանչեր բարեկամներոյ, ոչ ալ եղայրներոյ. ոչ ազգականներոյ, ոչ հարուստ

դրացիներոյ, որպեսզի անոնք ալ փոխարենը չհրաւիրեն թեզ՝ ու հատուցում չըլլայ թեզի: **13** Յապա երբ կոչունք կը սարքե՞ հրաւիրէ աղբատները, պակասաւրիները, կաղերը եւ կոյրերը, **14** ու երանելիք պիտի ըլլայ, որովհետեւ անոնք չն կրնար փոխարենը հատուցանել թեզի: Արդարեւ արդարներուն յարութիւն առած ատենք փոխարենը պիտի հատուցանուի թեզի»: **15** Յետք սեղան նստողներեն մԵկը, երբ լսեց ասիկա, ըսաւ անոր. «Երանի անոր, որ հաց պիտի ուտէ Աստուծոյ թագաւորութեան մԵց»: **16** Ինք ըսաւ անոր. «Մարդ մը սարքեց մեծ ընթրիք մը, ու հրաւիրեց շատ մարդիկ: **17** Ընթրիքի ժամուն՝ դրկեց իր ծառան, որպեսզի ըստ հրաւիրեամսերուն. «Եկէք, որովհետեւ արդէն ամէն բան պատրաստ է»: **18** Բոլորն ալ միաբերան սկսան հրաժարի: Առաջինը ըսաւ անոր. «Ես արտ մը գնեցի, եւ հարկ է որ մեկնիմ ու տեսնեմ զայն. կը խնդրեմ թեզմէ, հրաժարած նկատ զիս»: **19** Միւսը ըսաւ. «Քինզ զոյգ եզ գնեցի, եւ կ'երթամ որ փորձարկեմ զանոնք. կը խնդրեմ թեզմէ, հրաժարած նկատ զիս»: **20** Միւսը ըսաւ. «Կնոց մը հետ ամուսնացայ. ուստի չեմ կրնար զայ»: **21** Ծառան եկաւ ու պատմեց իր տիրոց այս բաները: Վյո ատեն տանուտերը բարկացաւ եւ ըսաւ իր ծառային. «Շուտով դրւս եկիր՝ դէափ բաղդաքին հրապարակներն ու փողոցները, եւ հնս թեր աղբատները, պակասաւորները, կաղերն ու կոյրերը»: **22** Ծառան ալ ըսաւ. «Տէր, կատարուեցաւ ինչ որ հրամայեցիր, բայց տակալին տեղ կայ»: **23** Տէրը ըսաւ ծառային. «Դնւր եկիր դէափ ճամբաններուն գլուխներն ու ցանկապատերը, եւ հարկադրէ գտածներդ՝ որ հոս մտնեն, որպեսզի տունս լցցուի»: **24** Որովհետեւ, կ'ըսեմ ծեզի, այդ հրաւիրուած մարդոցմէն ոչ մԵկը պիտի ճաշակէ իմ ընթրիքէս»: **25** Իրեն հետ մեծ բազմութիւներ կ'երթային. դառնալով անոնց՝ ըսաւ. **26** «Եթել մԵկը ինծի զայ բայց չատէ իր հայրն ու մայրը, կինը եւ զաւակները, եղայրներն ու քոյրերը, նաեւ իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտ ըլլավ: **27** Ո՛վ որ չի կուր իր հաշքը եւ չի գար իմ ետևնես, չի կրնար իմ աշակերտ ըլլավ: **28** Որովհետեւ ծեզմէ ով՛ եթէ ուզէ կառուցանել աշտարակ մը՝ նախ չի նստիր ու հաշուեր ծախսը, թէ զայն լրացնելու կարուութիւն ունի. **29** Որպեսզի երբ իիմը դնէ եւ չկարողանայ աւարտել, բոլոր տեսնողները չսկսին ծաղրել զինք Յու ըսել. «Կս մարդը սկսաւ կառուցանել, բայց չկարողացաւ աւարտել»: **30** Կամ թէ ո՞ր թագաւորը՝ ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալէ առաջ՝ չի նստիր ու խորհրդակցիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ դիմաւորել ան՝ որ բան հազարով կու զայ իրեն դէմ: **32** Եթէ չի կրնար, քանի դեռ ան հեռու է՝ դեսպան որկելով խաղաղութիւն կը խնդրէ: **33**

Ահա այսպէս ալ ձեզմէ ան որ չհրաժարի իր ամրող ինչքեն, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլայ»: **34** «Աղը լսա բան է. բայց եթէ աղը իր համը կորոնցնե, ինչնվ պիտի համեմուի: **35** Ո՛չ հոդի, ոչ ալ թրիթ յարմար կ'ըլլայ. ուստի դուրս կը նետեն զայն: Ան որ ականջ ունի լսելու՝ թող լսէ»:

15 Բոլոր մաքսաւորներն ու մեղաւորները անոր կը մօտենային՝ զինք լսելու համար: **2** Իսկ Փարիսեցիները եւ դպիրները կը տրտնջէին ու կ'ըսէին. «Ասիկա կ'ընդունի մեղաւորները եւ կ'ուտէ անոնց հետո»: **3** Ան այ սա առակը խօսեցաւ անոնց. **4** «Զեզմէ ով է այն մարդը, որ եթէ ունենայ հարիր ոչխար ու կորոնցնե անոնցմէ մԵկը, չի զգեր ինստունինը անսպատին մԵց եւ երթար այդ կորսուածին ետևեն, մինչեւ որ գտնէ զայն: **5** Ու երբ գտնէ, ուրախանայրվ կը դնէ զայն իր ուսերուն վրայ, **6** եւ տուն զարլվ՝ կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ անոնց. «Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորսուած ոչխար»: **7** Կը յայտարարեմ ծեզի թէ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մԵկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ, քան ինսունինը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ»: **8** «Կամ՝ ով է այն կինը, որ եթէ տասը դրամ ունենայ ու դրամ մը կորոնցնե, ճրագ չի վառեր, տունը չ'ալեր եւ ուշագրութեամբ փնտուեր, մինչեւ որ գտնէ: **9** Ու երբ գտնէ, կը հրաւիրէ բարեկամներն ու դրացիները, եւ կ'ըսէ. «Ուրախացէք ինծի հետ, որովհետեւ գտայ կորոնցուցած դրամն»: **10** Վյդպէս այ, կը յայտարարեմ ծեզի, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մԵկ մեղաւորի համար՝ որ կ'ապաշխարէ»: **11** Ապա ըսաւ. «Մարդ մը ունէր երկու որդի: **12** Անսոնմէ կրտսերը ըսաւ հօրը. «Ճայը, տուր ինծի քու ունեցածէն ինծի վիճակուելիք բաժնը»: Ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը: **13** Շատ օրեր չանցած՝ կրտսեր որդին ժողվեց բոլոր բաները, մեկնեցաւ հեռաւոր երկիր մը, ու հոն փճացուց իր ունեցածը՝ անառակութեամբ ապրելով: **14** Երբ ծախսեց ամէնը՝ սաստիկ սով մը եղաւ այդ երկրին մԵց, եւ ինք սկսաւ կարօտութեան մԵց ըլլայ: **15** Ուստի զնաց՝ այդ երկրին քաղաքացիներէն մԵկուն քով մտաւ. ան ալ իր արտօր դրկեց զայն՝ խոց արածելու համար: **16** Կը ցանկար խոցերուն կերած եղջիւրէն իր փողը լցնեն, բայց ոչ մԵկը կու տար անոր: **17** Եւ ինքնիրեն զալով՝ ըսաւ. «Քանի վարձկաններ կան հօրս սունը՝ հացով լիացած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ: **18** Կանզնիմ, երթամ հօրս քով եւ ցան անոր. «Ճայը, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու քու առջեւլ, **19** Եւ ալ արձանի չեմ քու որդիդ կոչուելու. զրէ զիս վարձկաններէն մԵկուն պէս»: **20** Ուստի կանզնեցաւ ու զնաց իր հօր քով: Մինչ ինք դեռ շատ հեռու էր՝ հայրը տեսաւ զայն եւ զթաց. վագելով՝ անոր վիզին վրայ ինկաւ

ու համբուրեց զայն: **21** Որդին ալ ըսաւ անոր. “Յայր, մեղանչեցի երկինքի դեմ ու քու առջեւդ, եւ այ արժանի չեմ քու որդիդ կոչուելու”: **22** Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն. “Յանեցեք առաջին պարեօտը եւ հագցուցէք անոր, մատանի դրէք անոր ծեռքը ու կօշկիներ՝ անոր ուտքերը: **23** Եւ բերէք պարարտ զուարակը, մորթեցեք, ուտենք ու զուարճանանք. **24** Որովհետեւ այս որդիս մեռած էր՝ եւ վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ”: Եւ սկսան զուարճանալ: **25** Անոր երեց որդին արտն էր. երբ եկաւ ու մօտեցաւ տան, լսեց նուազարաններու եւ պարերու ձայնը, **26** ու իրեն կանչելով ծառաներէն մէկը՝ հարցափորձեց թէ ինչ էր այդ: **27** Ան ալ ըսաւ անոր. “Եղայր եկաւ, ու հայր մորթեց պարարտ զուարակը, որովհետեւ ողջ առողջ վերատացաւ զայն”: **28** Իսկ ինք բարկացաւ եւ չըր ուղեր ներս մտնել. ուստի իր հայրը դուրս ելելով՝ կ'աղաչէր անոր: **29** Ան ալ պատասխանեց իր հօր. “Ահա այսչափ տարի է՝ որ կը ծառայեմ քեզի, ու բնան քու պատուիրանդ զանց չըրի. սակայն երբեք ուզ մը չսուլիր ինծի՞ որ զուարճանայի բարեկամներուս հետ: **30** Բայց երբ եկաւ այդ որդիդ՝ որ լսիեց քու ունեցած պոռնիկներու հետ, մորթեցիր անոր պարարտ զուարակը”: **31** Ան ալ ըսաւ անոր. “Որդեսկ, դրւն միշտ ինծի հետ ես, ու ամբողջ ունեցածս քննիլ է: **32** Սակայն պէտք էր զուարճանալ եւ ուրախանալ, որովհետեւ այս եղայրդ մեռած էր՝ ու վերապրեցաւ, կորսուած էր՝ եւ գտնուեցաւ”:

16 Իր աշակերտներուն ալ ըսաւ. “Յարուստ մարդ մը կար՝ որ տնտես մը ուներ. ասիկա ամբաստանուեցաւ անոր առջեւ՝ որպէս թէ կը փիճանէ անոր ինչքը: **2** Ուստի կանչեց զայն եւ ըսաւ անոր. “Այս ինչ է՝ որ քու մասիդ կը լսեմ. տնտեսութեանդ հաշիւր տուր, որովհետեւ ալ չես կրնար տնտես ըլլալ”: **3** Տնտեսը ըսաւ ինքնիրեն. “Ինչ ընեմ, որովհետեւ տերս տնտեսութիւնը կ'առնէ ինձմէ. չեմ կրնար հողագործ ըլլալ”, կ'ամչնամ մուրալ: **4** Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ, որպէսզի երբ հեռացուիմ իմ տնտեսութենես՝ ընդունին զիս իրենց տունը: **5** Եւ իրեն կանչելով իր տիրոջ պարտապաններէն իւրաքանչիւրը, ըսաւ առաջինին. “Դուն ո՞րչափ կը պարտիս իմ տիրոջս”: **6** Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր մար ձեթ”: Ըսաւ անոր. “Ան մուրիակը, ու շուտովն նստէ՝ յշանն» գրէ”: **7** Յետոյ ըսաւ միւսին. “Դուն ո՞րչափ կը պարտիս իմ տիրոջս”: Ան ալ ըսաւ. “Յարիւր քո՞ր ցորեն”: Ըսաւ անոր. “Ան մուրիակը եւ ուութանն» գրէ”: **8** Տերը գրվեց անիրաւ տնտեսը՝ որ ուշիմութեամբ վարուեցաւ, որովհետեւ այս աշխարհի որդիները աւելյ ուշիս են իրենց սերունդին մէջ՝ քան լոյսի որդիները: (այսու ց165) **9** Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի. “Բարեկամներ դրէք ձեզի անիրաւ մամննայն, որպէսզի երբ ան պակսի”, ընդունին ձեզ յախտենական բնակարաններու մէջ”: (այսու ց166) **10** Ան որ ամենափոքր քանին

մէջ հաւատարիմ է՝ շատին մէջ ալ հաւատարիմ կ'ըլլայ, եւ ան որ ամենափոքրին մէջ անիրաւ է՝ շատին մէջ ալ անիրաւ կ'ըլլայ: **11** Ուրեմն եթէ անիրաւ մամննայն մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ճշմարիտ հարստութիւնը նվ պիտի վստահի ձեզի: **12** Եթէ ուրիշին բանին մէջ հաւատարիմ չըլլաք, ձերը նվ պիտի տայ ձեզի: **13** Ո՛չ մէկ ծառայ կրնայ ծառայել երկու տիրոջ. որովհետեւ կամ մէկը պիտի ատէ եւ միւսը սիրէ, կամ մէկուն պիտի յարի” ու միւսը արհամարիթէ: Չեք կրնար ծառայել Աստուծոյ եւ մամննային»: **14** Փարիսեցիներն ալ՝ որոնք արծաթասէր էին, այս բոյոր բաները լսելով՝ կը քամահրէին զայն: **15** Եւ ըսաւ անոնց. «Դուք էք որ մարդոց առջեւ կ'արդարացնէք դուք ձեզ, բայց Աստուծո գիտէ ձեր սիրտերը. որովհետեւ մարդոց մէջ բարձր գնահատուածք՝ գարշելի է Աստուծոյ առջեւ: **16** Օրէնքն ու Մարգարեները մինչեւ Յովիաննես էին. այդ աստենէն ետք Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետուի, եւ ամեն մէկը կ'արտորոյ մտնել անոր մէջ: **17** Վւելի դիւրին է՝ որ երկինքն ու երկիրը անցնին, քան Օրէնքն մէկ նշանագիր իյնայ: **18** Ո՛վ որ կ'արձակէ իր կինը եւ կ'ամուսնանայ ուրիշի մը հետ՝ շնուրիւն կ'ընէ, եւ նվ որ կ'ամուսնանայ իր ամուսիննեն արծակուած կնոջ մը հետ՝ շնուրիւն կ'ընէ»: **19** «Յարուստ մարդ մը կար՝ որ ծիրանի ու թեհեզ կը հագնէր, եւ ամեն օր փառահեղ խրախնանք կը սարքէր»: **20** Ղազարոս անունով աղքատ մըն ալ կար՝ պալարներով ծածկուած, որ պառկած էր անոր դրան քով, **21** ու կը ցանկար կշտանալ հարուստին սեղաննեն ինկած փշրանքներէն. նաեւ շուներն ալ կու զային եւ կը լզէին անոր պալարները: **22** Վյո աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աքրահամի գոզը տարին զայն: Յարուստն ալ մեռաւ եւ թաղուեցաւ: **23** Մինչ դժոխքը՝ տանջանքի մէջ էր, իր աշքերը բարձրացնելով՝ հեռուեն տեսաւ Աքրահամը, ու Ղազարոսը՝ անոր գոզը հանգիստ նստած: (Hadès ց86) **24** Ուստի գոչեց. “Յայր Աքրահամ, ողորմէ ինձի ու դրէկ Ղազարոսը, որպէսզի ջուրի մէջ թաթիւ իր մատին ծայրը եւ զովացնէ լեզուս, որովհետեւ կը տամշուիմ այս բոցին մէջ”: **25** Աքրահամ ըսաւ. “Որդեակ, յիշէ թէ դրւն կեանքիդ ընթացքին ստացաւ բարիներդ, նմաննայն Ղազարոս՝ չարիներ. իիմա ան (հոս) կը միխթարուի, ու դրուն կը տանջուիս: **26** Վյո բոյրէն զատ՝ մեր եւ ձեր մէջտեղ հաստատուած մէծ անդունդ մը կայ, որպէսզի ասէ ձեզի անցնի ուղողները չկարենան, ոչ ալ ատէկ մեզի զայ ուղողները անցնին”: **27** Ան ալ ըսաւ. “Ուրեմն կը խնդրեմ քեզմէ, հայր, որ դրէկս զայն հօրս տունը, **28** քանի որ իինգ եղբայր ունիմ. որպէսզի վկայէ անոնց, որ անոնք ալ չզան այս տանջանքի տեղը”: **29** Աքրահամ ըսաւ անոր. “Անոնք ունին Սովուեն ու մարգարեները, թող անոնց մտիկ ընեն”: **30** Ան ալ

ըսաւ. “Ոչ, հայր Աքրահամ. հապա եթէ մեռեներէն մէկը երթայ անոնց՝ պիտի ապաշխարեն”: ՅԱ Իսկ ան ըսաւ անոր. “Եթէ նտիկ չեն ըներ Մովսէսի եւ մարգարեներուն, պիտի չհամոզուին՝ նոյնիսկ եթէ մէկը մեռեներէն յարութիմ առնէ”»:

17 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վայ անոր, որուն միջոցով կու գան: 2 Ալեյի օգոտակար պիտի ըլլար անոր, որ իշու ջաղացիք քար մի կախուեր իր վիզէն ու ծովը ձգուէր, քան թէ գայթակրցներ այս պտիկներէն մէկը: ՅՈ Հայոցի եղէ դուք ձեզի: Եթէ երթայր մեջանչէ քեզի դէմ՝ յանդիմանէ զայն. ու եթէ ապաշխարէն ներէ անոր: 4 Եթէ օրը եօթն անգամ մերժանչէ քեզի դէմ, եւ օրը եօթն անգամ վերադառնայ քեզի ու ըսէ՝ ‘Կ’ապաշխարեմ’, ներէ անոր: 5 Առաքեանները ըսին Տէրոց. «Ալեյցուր մեր հաւատքք: 6 Տէրը ըսաւ. «Եթէ մանանեխի հատիկի չափ հաւատք ունենայիք, կրնայիք ըսեւ այս թթենիխն. ‘Արմատախիք եղիք եւ տնկու՛ ծովուն մէջ’. ան ալ պիտի հանգանդէր ձեզի: 7 «Քայ ձեզմէ միվ, ունենալով երկրագործ կամ հովու ծառայ միվ, երբ ան տուն մտնէ արտիւն իսկոյն կ’ըսէ անոր. ‘Գնայ, սեղան նստէ’: 8 Յապա չ’ըսէր անոր. ‘Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած՝ սպասարկէ ինծի, մինչեւ որ ես ուտեմ եւ իսմեմ. յետոյ դրուն ալ կեր ու իսմէ’: 9 Միթէ շնորհապարտ կ’ըլլայ այդ ծառային՝ իրեն հրամայուած քաները ընելուն համար. չեմ կարծէր: 10 Նոյնպէս դուք, երբ ըներ ձեզի հրամայուած բոլոր քաները՝ զայք. ‘Մենք անպէտ ծառաներ ենք. ըրինք ինչ որ պարտական էինք ընել’»: 11 Երբ ինք Երուսաղեմ կ’երթար՝ Սամարիայի եւ Գայլիեայի մէշտեղին անցաւ: 12 Ու երբ գիտ մը պիտի մտնէր՝ տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր: Անոնք հեռուն կայնեցան, 13 իրենց ճայները բարձրացուցին եւ ըսին. «Ճիսուս Վարդապետ, ողորմէ մեզիք»: 14 Տեսնելով՝ ըսաւ անոնց. «Գացէք, ցոյց տուէր դուք ձեզ քահանաներուն»: Երբ կ’երթային՝ մաքրուեցան: 15 Անոնցմէ մէկը, երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, վերադարձաւ եւ բարձրածայն Աստուած կը փառարանէր, 16 ու երեսի վրայ անոր ոտքք իյնալով՝ շնորհակալ կ’ըլլար անկէ. եւ ինք Սամարացի էր: 17 Յիսուս ըսաւ. «Միթէ տասն ալ չմաքրուեցան. իսկ ուր են միւս ինք: 18 Վյո օտարազգիէն զատ չզունլեցան ուրիշներ՝ որ վերադառնալով փառարանէին Աստուած»: 19 Եւ ըսաւ անոր. «Կանգնէ ու զնայ. հաւատքք բժշկեց քեզ»: 20 Երբ Փարիսեցիները հարցուցին իրեն. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը ն’ըր պիտի զայ», պատասխանեց անոնց. «Աստուծոյ թագաւորութիւնը չի գար դուրսէն երեւցած քաներով: 21 Եւ պիտի չըսեն. ‘Ահա հոս Ե’, կամ. ‘Ահա հոն’. որովհետև ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ծեր ներսն Ե»: 22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. «Օրէր պիտի զան,

երբ դուք պիտի ցանկար տեսնել մարդու Որդիին օրերէն մէկը, բայց պիտի չտեսնէք: 23 Ու եթէ ըսեն ձեզի. ‘Ահա հոս Ե’, կամ. ‘Ահա հոն’, մի երթաք եւ հետամուտ մի՛ ըլլայք: 24 Որովհետեւ ինչպէս փայլակը՝ երկնքին տակ մէկ ծայրէն փայլատակերով՝ կը լուսաւորէ մինչեւ երկինքին տակ միւս ծայրը. նոյնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդին՝ իր գալուստին օրը: 25 Սակայն պէտք է որ ինք նախ շատ չարչարանքներ կրտ ու մերժուի այս սերունդին: 26 Ինչպէս պատահեցաւ Նոյի օրերուն, այնպէս պիտի ըլլայ մարդու Որդիին օրերուն ալ: 27 Կ’ուտէին, կը խմէին, կ’ամուսնանային, ամուսնութեան կու տային, մինչեւ այս օրը՝ երբ Նոյ մտաւ տապանը, ու ջրիեղեղը եկաւ եւ կորսնցուց բոլորը: 28 Նմանապէս՝ ինչպէս Նովտի օրերուն ալ պատահեցաւ՝ կ’ուտէին, կը խմէին, կը գնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը կարուցանէին: 29 Բայց այս օրը՝ երբ Ղովտ դուրս եւալ Սողոմէն, երկինքէն կրակ ու ծօնւմբ տեղաց եւ կորսնցուց բոլորը: 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ այս օրը՝ երբ մարդու Որդին յայտնուի: 31 Վյո օրը, ան որ տանիքին վրայ է եւ իր կարասինները՝ տան մէջ, թող չիջնէ՝ զանոնք առնելու. նմանապէս ան որ արտին մէջ Ե՛ թող չվերադառնայ: 32 Յիշեցէք Ղովտի կինը: 33 Ով որ ջանայ փրկել իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, իսկ ով որ կորսնցնէ իր անձը՝ պիտի ապրեցնէ զայն: 34 Կը յայտարարեմ ձեզի. ‘Այդ գիշերը եթէ երկու անձեր մէկ մահիճի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ. 35 Եթէ երկու կիներ միասին ատան, մէկը պիտի առնուի եւ միւսը մնայ. Եթէ երկու մարդիկ արտին մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը մնայ’»: 36 Անոնք պատասխանեցին անոր. «Տէր, ուր պիտի ըլլայ այս բանը»: 37 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛ւր մարմին կայ, հոն պիտի հաւաքուին արծիները»:

18 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց, որ գիտնան թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթել՝ առանց ձանձրանալու: 2 Ըսաւ. «Պաղաքի մը մէջ դատաւոր մը կար, որ Աստուծոմէ չէր փախնար ու մարդ չէր յարգեր: Յոյն քաղաքին մէջ այրի մըն ալ կար, որ կու զար անոր եւ կ’ըսէր. ‘Պաշտպանէ իմ հրաւունքս՝ ոսխիս դէմ’»: 4 Ան ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց յետոյ ըսաւ ինքնիրեն. ‘Թէպէտ Աստուծոմէ չեմ փախնար ու մարդ չէր յարգեր, 5 գինէ պաշտպանեմ այս այրիին իրաւունքը՝ զիս անհանգստացներուն համար, որպէսզի չզայ ամէն ատեն թախանձէ ինծի’»: 6 Եւ Տէրը ըսաւ. «Լսեցէք ինչ կ’ըսէ անիրաւ դատաւորը: 7 Յապա Աստուած պիտի չպաշտպանէ իր ընտրեաներուն իրաւունքը, որոնք կը գոչեն իրեն ցերեկ ու գիշեր, թէեւ համբերատար ըլլայ անոնց հանդիպ: 8 Կը յայտարարեմ ձեզի թէ շուտով պիտի պաշտպանէ անոնց իրաւունքը. բայց երբ մարդու Որդին զայ,

արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ Երկրի վրայ»:
9 Սա առակն ալ ըսաւ ոմանց, որոնք իրենք իրենց վրայ կը վստահեն թէ արդար են, եւ կ'անարգեին ուրիշները. 10 «Երկու մարդ տաճարը բարձրացաւ աղօթելու, մէկը՝ Փարիսեցի, ու միւսը՝ մաքսաւոր: 11 Փարիսեցին կայնած էր եւ սապէս կ'աղօթեր ինքնիրեն. «Ո՛վ Աստուած, շնորհակալ եմ քեզմէ՝ որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակոյ, անիրաւ, շնացոյ, կամ ալ այս մաքսաւորին պէս. 12 հապա շարաթը Երկու անգամ ծու կը պահեմ, եւ ամբողջ եկամուտիս տասանորդը կու տա՞»: 13 Իսկ մաքսաւորը հեռուն կայնած էր, ու չէր ուղեր աչքն ալ բարձրացնել Երկինք, հապա՝ ծեծելով իր կուրծքը՝ կ'ըսէր. «Աստուած, ներև ինծի՝ մեղաւորիս»: 14 Կը յայտարարեմ ծեզի թէ ասիկա այն միւտեն աւելի արդարացած իշաւ իր տունը, որովհետեւ ով որ կը բարձրացնէ ինքզինք՝ պիտի խոնարի, իսկ ով որ կը խոնարհեցնէ ինքզինք՝ պիտի բարձրանայ»: 15 Երախաններ ալ բերին իրեն՝ որպէսզի դպչի անոնց: Աշակերտները տեսնելով կը յանդիմանեին զանոնք: 16 Բայց Յիշուս իրեն կանչելով զանոնք՝ ըսաւ. «Թոյն տուեք այդ մանուկներուն՝ որ ինծի զան, եւ մի արգիլք զանոնք, որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներուն է: 17 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը չընդունի մանուկի մը պէս, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ»: 18 Պետ մը հարցուց անոր. «Բարիք վարդապետ, ինչ ընեմ որ ժառանգեմ յախտենական կեանքը»: (աթոն ց166)

19 Յիշուս ըսաւ անոր. «Ինչո՞ւ բարի կը կոչես զիս. Աստուծմէ զատ բարի չկայ: 20 Պատուիրանները գիտես. շնութիւն միշ ըներ, սպանութիւն միշ ըներ, գորութիւն միշ ըներ, տուտ վկայութիւն միշ տար, պատուէ հայրո որ մայրո: 21 Ան ալ ըսաւ. «Պահած եմ այդ բոլորը՝ պատանութենես ի վեր:» 22 Լւելով ասիկա՝ Յիշուս ըսաւ անոր. «Տակային մէկ բան կը պակսի թեկի. ծախէ ամբողջ ունեցած եւ բաշխէ աղբատներուն, ու զանձ պիտի ունենաս Երկինքը. ապա հետեւէ ինծի:» 23 Ան ալ՝ Երբ լսեց այս խօսքը՝ շատ տրտմեցաւ, որովհետեւ շատ հարուստ էր: 24 Երբ Յիշուս տեսաւ զայն շատ տրտմած, ըսաւ. «Ո՛րչափ դժուար է մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը անոնց՝ որ դրամ ունին: 25 Որովհետեւ աւելի դիւրին է՝ որ ուղտը անցնի ասելին ծակէն, բան թէ հարուստը մտնէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 26 Անոնք որ լսեցին ըսին. «Ալ ով կրնայ փրկուիլո:» 27 Ինք ըսաւ. «Մարդոց քով անկարելի եղած բաները՝ Աստուծոյ քով կարելի են:» 28 Պետրոս ըսաւ. «Ահա մենք թողուցինք ամեն ինչ ու հետեւեցանք քեզի:» 29 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Զկայ մէկը՝ որ թողուցած ըլլայ տուն, ծնողներ, եղբայրներ, կին, կամ զաւակներ՝ Աստուծոյ թագաւորութեան համար,

30 եւ չստանայ բազմապատիկը այս ատեն, ու յալիտենական կեսանքը՝ գալիք աշխարհին մէջ»: (աթօն ց165, աթօն ց166) 31 Տասներկուքը իր քով առնելով ըսաւ անոնց. «Ահա մենք Երուսաղէմ կը բարձրանանք, ու մարգարեներուն միջոցով մարդու Որդիին մասին բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: 32 Որովհետեւ հեթանոսներուն պիտի մատոնով եւ պիտի ծաղրով, պիտի նախատովի ու պիտի թքնեն անոր վրայ, 33 պիտի խարազանեն եւ սպաննեն զայն. ու յարութիւն պիտի առնէ Երրորդ օրը»: 34 Բայց անոնք այս բաներէն ոչ մէկը հասկցան. այս խօսքը ծածկուած էր անոնցմէ, եւ չշին հաւակնար ըսած բաները: 35 Երբ ինք Երիքովի կը մօտենար, կոյր մը նստած էր ճամբային եզերքը՝ մուրալու: 36 Երբ լսեց բազմութեան անցնիլը, հարցափորձեց թէ ինչ էր այլ: 37 Լուր տուին իրեն թէ Յիշուս Նազովրեցին կ'անցնի: 38 Ան ալ գոչեց. «Յիշուս, Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 39 Անոնք որ առջեւէն կ'երթային՝ կը յանդիմանեին զայն, որպէսզի լու: Բայց ան ալ աւելի կ'աղաղակէր. «Դաւիթի Որդի, ողորմէ ինծի»: 40 Յիշուս կանգ արնելով՝ հրամայեց որ իրեն բերեն զայն: Երբ ան մօտենար, հարցուց անոր. 41 «Բնչ Կ'ուզես՝ որ ընեմ քեզի»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, թող աշքերս բացուին»: 42 Յիշուս ըսաւ անոր. «Թողո բացուին. հաւատքը բուժեց քեզ:» 43 Անմիջապէս իր աշքերը բացուեցան, եւ կը հետեւէր անոր փառարանելով Աստուած: Ամբողջ ժողովուրդն ալ՝ Երբ տեսաւ՝ գովարանեց Աստուած:

19 Երիքով մտնելով՝ բաղաքին մէջէն կ'անցնէր,
2 Երբ ահա հարուստ մարդ մը՝ Չաքես կոչուած, որ մաքսապէս էր, 3 կը ջանար տեսնել թէ ով է Յիշուսը. բայց բազմութեան պատճառով չէր կրնար, որովհետեւ կարճահասակ էր: 4 Ուստի յառաջ վազեց եւ ժանտաթեանի մը վրայ եւա՝ որպէսզի տեսնէ զայն, բանի որ անկէ պիտի անցնէր: 5 Երբ Յիշուս այդ տեղը եկա, Վեր նայելով՝ տեսաւ զայն ու ըսաւ անոր. «Չաքեսն, աճապարէ, իշիր ատկէ. որովհետեւ այսօր տունի պէտք է մնամ:» 6 Ան ալ աճապարէրով իշաւ, եւ ուրախութեամբ ընդունեց զայն: 7 Երբ բոլորն ալ տեսան, կը տրտնչէին ու կ'ըսէին. «Մեղաւոր մարդու քով զնաց՝ իշեւանելու:» 8 Իսկ Չաքես կամնեցաւ եւ ըսաւ Տէրոց. «Տէր, ահա ինչըիս կէսը կու տամ աղբատներուն. ու եթէ զրապարութեամբ ուել մէկը զրկած եմ, բառապատիկ կը հասուցանեմ անոր:» 9 Յիշուս ըսաւ անոր. «Վյօտ փրկութիւն եղաւ այս տան, քանի որ ինք ալ Աքրահամի որդի է: 10 Արդարեւ մարդու Որդին եկա՝ որպէսզի փնտուէ կորսուածը եւ փրկէ:» 11 Երբ անոնք կը լսէին այս բաները՝ առակ մըն ալ ըսաւ, քանի որ ինք Երուսաղէմի կը մօտենար եւ անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ

թագաւորութիւնը անմիջապէս պիտի երեւնար: **12** Ուրեմն ըսաւ. «Ազնուական մարդ մը զնաց հեռաւոր երկիր մը՝ իրեն թագաւորութիւն ստանալու եւ վերադաշնալու: **13** Իր տասը ծառաները կանչերով՝ տասը մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. “Շահարկեցք՝ մինչեւ որ գամ”: **14** Անոր քաղաքացիները կ'ատէին զայն, եւ պատուիրակութիւն մը դրկեցին անոր ետևեն՝ ըսելով. “Չենք ուզեր որ ասիկա թագաւորէ մեր վրայ”:**15** Բայց երբ ան վերադարձաւ թագաւորութիւնը ստանալով, իրեն կանչեց այն ծառաները՝ որոնց դրամ տուեր էր, որպէսզի զիտնայ թէ ով ինչպէս շահագործած էր: **16** Առաջին եկաւ եւ ըսաւ. “Տէր, քու մնաստ՝ տասը մնաս վաստկեցաւ”: **17** Ան ալ ըսաւ անոր. “Ապրիս, քարի ծառայ. որովհետեւ ամենափոքր բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր”: **18** Երկորորդ եկաւ ու ըսաւ. “Տէր, քու մնաստ՝ հինգ մնաս բերաւ”: **19** Եւ ըսաւ անոր. “Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր”:**20** Ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ. “Տէր, ահա քու մնաստ՝ որ կը պահեի թաշկինակի մը մէց ծրաբած, **21** բանի որ կը վախնայի թեզմէ. որովհետեւ դուն խիստ մարդ մըն ես, կը վերցնես չդրած բանդ, եւ կը հնծես չսերմանածո”:**22** Ան ալ ըսաւ անոր. “Քերաննվի պիտի դատեմ թեզ, չար ծառայ: Գիտէիր թէ ես խիստ մարդ մըն եմ, կը վերցնեմ չդրած բանս ու կը հնծեմ չսերմանածո. **23** Ուրեմն ինչնի չտուիր իմ դրամն սեղանաւորներուն, որպէսզի եկած ատենս՝ տոկոսնվ պահանջի զայն”:**24** Ըովը կայնողներուն ըսաւ. “Վզէք ատկէ մնասը, եւ տուէք անոր՝ որ տասը մնաս ունի. **25** (Ըսին իրեն. “Տէր, ան տասը մնաս ունի”): **26** Որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի թէ ամեն ունեցողի պիտի տրուի, ու չունեցողին՝ ունեցածն ալ պիտի առնուի իրմէ: **27** Բայց այդ թշնամիներս, որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւորեմ, թերէք հոս եւ մնացուցէք իմ առջևեմ”:**28** Այս բաները խօսելն ետք, յառաջ զնա՞ո՞ր որ քարձարանայ Երուսաղէմ: **29** Երբ մօտեցաւ Քեթիագէի ու Քեթանիայի, այն լերան մօտ՝ որ Զիթենիներու լեռ կը կրչուի, իր աշակերտսներէն երկութը դրկեց Յու եւ ըսաւ. «Գացէք մեր դիմացի գիտը. Երբ մտնէք անոր մէջ՝ պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնան մարդ նստած չէ. արձակեցէք զայն ու բերէք: **31** Եթէ մէկը հարցնէ ձեզի. “Ինչն կ'արձակէք”, սայ ըսէք անոր. “Տէրո՞ց պէտք է”:**32** Դրուածները գացին, եւ գտան ինչպէս ըսած էր իրենց: **33** Մինչ աւանակը կ'արձակէին, անոր տերերը ըսին անոնց. «Ինչն կ'արձակէք այդ աւանակը»:**34** Անոնք ալ ըսին. «Տէրո՞ց պէտք է»:**35** Ցիտուածի բերին զայն, եւ աւանակին վրայ ձգելով իրենց հանդերձները՝ հեծուցին Ցիտուածը: **36** Մինչ կ'երթար, մարդիկ իրենց հանդերձները կը փոքին ճամբային վրայ: **37** Երբ

այ մօտեցաւ ու Զիթենիներու լերան զարիվայրէն կ'իշնէր, աշակերտներուն ամբողջ բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ բարձրածայն Աստուած գովարանել՝ այն բոլոր իրաշբներուն համար, որ տեսեր էին: **38** Եւ կ'ըսէին. «Օրինեայ Է այդ թագաւորը, որ կու զայ Տէրոց անունով. Երկինքի մէջ խաղաղութիւն, ու փանք՝ ամենաքարձր վայրերուն մէջ»:**39** Փարիսեցիներէն ոմանք բազմութեան մէջն ըսին անոր. «Վարդապէտո, յանդիմանէ քու աշակերտներդ»:**40** Ան ալ պատախանեց անոնց. «Կը յայտարարեմ ձեզի. “Եթէ ատոնք լրեն՝ քարէրը պիտի աղաղակէն”»:**41** Երբ մօտեցաւ, քաղաքը տեսներով լացաւ անոր վրայ եւ ըսաւ. **42** «Գննէ այս օրուանդ մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ, բայց հիմա ծածկուեցաւ աչքերէի: **43** Որովհետեւ օրերը պիտի զան քու վրաս, երբ թշնամիներդ պատնէշ պիտի շինեն շուրջու, պիտի պաշարեն թեզ, ամեն կողմէ պիտի սեղմեն թեզ, **44** Եւ հիմնայատակ պիտի ընեն թեզ ու մէջդ եղած զաւակներդ. եւ ամենեւին քար մը քարի վրայ պիտի չքողուն մէջդ, քանի որ չգիտցար այցելութեանդ ատենք»:**45** Մտներով տաճարը՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մէջ ծախսողներն ու գնողները, **46** Եւ ըսաւ անոնց. «Գրուած Է. “Իմ տունս աղօթքի տուն Է”, բայց դուք աւազակներու քարայր ըրիք զայն»:**47** Ամեն օր կը սորվեցնէր տաճարին մէջ: Իսկ քահանայապետները, դպիրներն ու ժողովուրդին զիմանարները կը փնտուին թէ ինչպէս կրոսնցնեն զայն. **48** Բայց չէին կրնար գտնել թէ ինչ ընեն, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը շատ ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր անոր:

20 Այդ օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր ժողովուրդին եւ կ'աւետարանէր, քահանայապետներն ու դպիրները վրայ հասան՝ երեցներուն հետ, **2** եւ խօսեցաւ անոր՝ ըսելով. «Հսէ մէզի, ինչ իշխանութեամբ կ'ընես այդ բաները, կամ ով է այդ իշխանութիւնը թեզի տուռդը»:**3** Ան ալ պատախանեց անոնց. «Ես ալ ձեզի հարցնեմ բան մը, եւ ըսէք ինծի. **4** “Յովիաննեսի մկրտութիւնը Երկինքն Էր՝ թէ մարդոցմէ”:**5** Անոնք իրենց մէջ մտածեցին ու ըսին. **6** «Եթէ պատախանենք. “Երկինքն”, պիտի ըսէ. “Յապա ինչնի չհաւատացիք անոր”:

Իսկ եթէ պատախանենք. “Մարդոցմէ”, ամբողջ ժողովուրդը պիտի քարկոծէ մեզ, որովհետեւ հաստատ համզուած են թէ Յովիաննես մարգարէ Էր»:**7** Ուստի պատախանեցին թէ չեն գիտեր ուրկէ Էր: **8** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես ալ չեմ ըսեր ձեզի թէ ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ այդ բաները»:**9** Եւ սկսաւ սայ առակը ըսել ժողովուրդին. «Մարդ մը այգի տնկեց ու մշակներու յանձնեց զայն, եւ ճամբորդեց Երկար ժամանակի համար:

10 Ալտենին՝ ծառայ մը դրկեց մշակներուն, որպէսզի այգիին պտուղէն

տան անոր. իսկ մշակները ծեծեցին զայն ու պարապ ճամբեցին: **11** Ուրիշ ծառայ մըն այ դրկեց. անոնք ծեծեցին նաև զայն, անպատուեցին եւ պարապ ճամբեցին: **12** Երրորդ մը եւս դրկեց. անոնք վիրաւորեցին զայն այ, ու դուրս հանեցին: **13** Ուստի այգիին տէրը ըսաւ. «Ի՞չ ընեմ. որքն սիրելի որդիս, թերեւս պատկառին՝ տեսնելով զայն»: **14** Բայց մշակները՝ երբ տեսան զայն, մտածեցին իրարու հետ՝ ըսելով. «Այս է ժառանգորդը. եկեք սպաննենք զայն, որպեսզի ժառանգութիւնը մեզի մնայ»: **15** Եւ այգին դուրս հանեցին զայն ու սպաննեցին: Ուրեմն այգիին տէրը ինչ պիտի ընէ անոնց. **16** պիտի զայ ու կորսնցնէ այդ մշակները, եւ այգին պիտի տայ ուրիշներու»: **17** Երբ ասիկա լսեցին՝ ըսին. «Ամենեւին»: Ինք այ նայեցաւ անոնց ու ըսաւ. «Յապա ինչ է սա գորուածը. «Այն քարը՝ որ կառուցանդոները մերժեցին, անիկա եղաւ անկիւնաբարը»: **18** Ե՛վ որ իխայ այդ քարին վրայ՝ պիտի կրտրտի, եւ որոն վրայ որ իխայ՝ պիտի փսորէ զայն»: **19** Քահանապատեսներն ու դաիրները կը ջանային նոյն ժամուն ծեռք քարձրացնել անոր վրայ, բայց կը վախնային ժողովուրդին. քանի որ ըմբռնեցին թէ այդ առակը խօսեցաւ իրենց դէմ: **20** Անոր վրայ հսկելով՝ որքեցին քանի մը լրտեսներ, որոնք կեղծաւորութեամբ արդար կը ծեւացնէին իրենք զիրենք, որպեսզի խօսքնիք քոնեն զայն՝ տէրութեան ու կառավարիչին իշխանութեան մատներու համար: **21** Յարցուցին անոր. «Վարդապէտն, գիտենք թէ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, եւ աշառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ կը սորվեցնես Աստուծոյ ճամբան: **22** Մեզի արտօնուածն է կայսրին տուրք տայ՝ թէ ոյ»: **23** Յիսուս՝ նշմարելով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ անոնց. «Ի՞նչո՞ւ կը փորձէք զիս: **24** Ցոյց տուէք ինծի դահեկան մը. որո՞ւն պատկերն ու գրութիւնը ունի վրան»: Անոնք պատասխանեցին. «Կայսրին»: **25** Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Ուրեմն ինչ որ կայսրին է՝ տուէք կայսրին, եւ ինչ որ Աստուծոյ է՝ Աստուծոյ»: **26** Վյապէ՝ չկրցան իր խօսքերով քոնել զայն ժողովուրդին առջեն, ու լրեցին՝ զարմանարվ անոր պատասխանին վրայ: **27** Սաղուկեցիներն ունանք եկան (որոնք կը հակաճառեն թէրութիւն չկայ), յ եւ հարցուցին անոր. **28** «Վարդապէտն, Մովսէս գրեց մեզի. «Եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ կին մը ունենալով, բայց առանց զաւակի, անոր եղբայրը թող առնէ այդ կինը ու զարմ տայ իր եղբօր»: **29** Ուրեմն եօթը եղբայրներ կային: Առաջինը կին մը առնելով՝ անզաւակ մեռաւ: **30** Երկրորդն ալ առաւ այդ կինը եւ ինք ալ անզաւակ մեռաւ: **31** Երրորդն ալ առաւ զայն. նոյնպէս եօթն ալ, ու զաւակ չզգեցին եւ մեռան: **32** Ամենէն ետք կինն ալ մեռաւ: **33** Ուրեմն

յարութեան ատեն՝ անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ, որովհետեւ եօթն ալ ունեցան զայն իր կին»: **34** Յիսուս պատասխանեց անոն. «Այս աշխարհի որդիները կ'ամուսնանան եւ ամուսնութեան կը տրուին: (աթօն ց165) **35** Բայց անոնք՝ որ պիտի արժանանան հասնիլ այն աշխարհին ու մեռեներէն յարութեան, ոչ պիտի ամուսնանան, ոչ ալ ամուսնութեան պիտի տրուին, (աթօն ց165) **36** Քանի որ ալ չեն կրնար մեռնիլ, արդարեւ հրեշտակներուն հաւասար են եւ Աստուծոյ որդիներ են, յարութեան որդիներ ըլլալով: **37** Բայց մեռեներուն յարութիւն առնելլ՝ Մովսէս ալ ցոյց տուա մորենիին պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ «Աբրահամի Աստուծօք, Խահակի Աստուծօք եւ Յակոբի Աստուծօք»: **38** Աստուծօք մեռեներուն Աստուծօք չէ, հապա՝ ողջերուն, որովհետեւ անոր համար՝ բոլորը կ'ապրին»: **39** Դայիրներէն ոմանք ըսին. «Վարդապէտ, ճիշդ ըսիր»: **40** Եւ ալ չէին յանդաներ բան մը հարցնել անոր: **41** Ըսաւ անոն. «Ի՞նչպէս կ'լրսն թէ՝ «Քրիստոս Դափիթի որդին է»: **42** Դափիթ ինք Սաղմոսներու զիրենին մէջ կ'լրսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս. «Քազմէ իմ աջ կողմն, **43** մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուդ»: **44** Ուրեմն Դափիթ զայն Տէր կը կոչէ. հապա ինչպէս իր որդին կ'լրսայ ան»: **45** Ամբողջ ժողովուրդին առջեն ըսաւ իր աշակերտներուն. **46** «Զգուշացէք դայիրներէն, որոնք կ'ուզեն երկայն պարեզօտներով շշիչ, կը սիրեն բարեւները՝ հրապարակներուն վրայ, առաջին այթուները՝ ժողովարաններու մէջ, եւ առաջին բազմոցները՝ ընթրիքներու մէջ. **47** Որոնք այրիներուն տուները կը լափեն, ու մարդոց երեւնալու համար՝ աղօթքը կ'երկարեն: Անոնք աւելիյ խասութեամբ պիտի դատուին»:

21 Մինչ կը նայէր, տեսաւ հարուստները՝ որ զանձանակը կը զգէին իրենց ընծաները: **2** Տնանկ այրի մըն ալ տեսաւ, որ երկու լրտմայ զգեց հոն: **3** Ուստի ըսաւ. «Եշմարտապէս կը յայտարարեւ ծեզի թէ այս աղբատ այրին՝ բոլորէն աւելի զգեց. **4** որովհետեւ անոնք իրենց առաստութենէն զգեցին Աստուծոյ ընծաներուն մէջ, բայց ասիկա զգեց իր կարօտութենէն՝ իր ամբողջ ունեցած ապրուստը»: **5** Երբ ոմանք կ'լսեին տաճարին մասին թէ «զարդարուած է գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով», **6** ըսաւ. «Ասոնք որ կը տեսներ, օրերը պիտի զան. երբ քար քարի վրայ պիտի չմնայ. ամենը պիտի քակուի»: **7** Յարցուցին իրեն. «Վարդապէտն, նոր պիտի ըլլայ ասիկա, եւ ինչ է նշան՝ թէ այդ բաները պիտի ըլլան»: **8** Ան ալ ըսաւ. «Զգուշացէք որ չմորորիք. որովհետեւ շատեր պիտի զան իմ անունով՝ ըսելով. «Ես եմ Քրիստոսը, ու ժամանակը մօտեցած է». Ուրեմն մի երթաք անոնց

Ետեւն: 9 Բայց երբ լսէք պատերազմներու եւ խառնակութիւններու մասին՝ մի՛ սարսափիք, որովհետեւ պէտք է որ նախ այդ բաները ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ»: 10 Վյոն ատեն ըստ անոնց. «Ազգ ազգի դեմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան դեմ»: 11 տեղտեղ մեծ երկրաշարժներ պիտի ըլլան, սովեր ու ժանտախտներ. նաեւ երկինքն սոսկալի բաներ եւ մեծ նշաններ պիտի ըլլան: 12 Բայց այս բաներէն առաջ իրենց ձեռքերը պիտի բարձրացնեն ձեր վրայ ու հալածեն ձեզ. ժողովարաններու եւ բանտերու պիտի մատնեն, ու թագաւորներու եւ կառավարիչներու առջեւ պիտի տարուիք՝ իմ անունիս համար: 13 Եւ ասիկա վկայութեան առիթի պիտի յանգի ձեզի համար: 14 Ուրեմն որոշեցէք որ նախապէս չմտածէք՝ թէ ինչպէս պիտի պաշտպանէք դուք ձեզ: 15 Որովհետեւ ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ, որուն պիտի չկարենան ընդդիմախօսել կամ դիմադրել ձեր բոլոր հակառակորդները: 16 Պիտի մատնուիք ծննդներէ, երայրներէ, ազգականներէ եւ բարեկամներէ, ու ձեզմէ ոմանք պիտի մեռցուին: 17 Բոյրին ատելի պիտի ըլլար իմ անունիս համար. 18 Բայց մազ մը պիտի չկորսուի ձեր գլուխն: 19 Ձեր համբերութեամբ պիտի տիրանաք ձեր անձերուն:»: 20 «Երբ տեսնեք Երուսաղեմը՝ չորս կողմէն զօրքերով շրջապատուած, այն ատեն գիտցէք թէ մօս է անոր աւերումը: 21 Վյոն ատեն Յրեաստանի մէջ երլոյները լեռները թող փախչին, եւ անոր մէջ երլոյները թող հեռանան, ու անոնք որ արտերն են՝ թող չմտնեն անոր մէջ: 22 Որովհետեւ այդ օրերը՝ վրէժնդրութեան օրեր են, որպէսզի իրագործուին բոլոր գրուածները: 23 Բայց վայ այդ օրերը յի եղողներուն եւ ծիծ տուողներուն, որովհետեւ մեծ հարկադրանք պիտի ըլլայ երկրի վրայ, ու բարկութիւն պիտի զայ այս ժողովուրիխն վրայ: 24 Եւ սուլիդ բերանով պիտի իյնան, բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին, ու Երուսաղեմը հեթանոսներուն ոսրի կոխան պիտի ըլլայ՝ մինչեւ որ լրանան հեթանոսներուն ժամանակները:»: 25 «Եւ արեւին, լուսինին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, երկրի վրայ՝ ազգերը վարանումով պիտի կվածին, եւ ծովս ու ալիքները պիտի գրօնան: 26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուալին իրենց վախին եւ երկրագունդին վրայ եկող բաներուն սպասելն, որովհետեւ երկինքի զօրութիւնները պիտի սարսին: 27 Վյոն ատեն պիտի տեսնեն մարդու Որդին ամափ մէջ եկած՝ զօրութեամբ ու մեծ փառքով: 28 Երբ այս բաները սկսին ըլլալ, ելլէ եւ վերցուցէք ձեր գլուխը, որովհետեւ ձեր ազգատագրութիւնը կը մօտենայ»: 29 Առակ մըն ալ ըստ անոնց. «Տեսէք թզենին ու բոլոր ծառերը: 30 Երբ արդէն բողոքին, տեսնելով դուք ձեզմէ կը գիտնաք թէ

արդէն ամառը մօս է: 31 Նոյնպէս դուք՝ երբ եղած տեսնեք ասոնք, գիտցէք թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մօս է: 32 Ծշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Վյոն սերունդը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս բոլոր բաները ըլլան»: 33 Երկինքն ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնակ պիտի չանցնին»: 34 «Ուշապիք եղէք դուք ձեզի, որպէսզի ձեր սիրտերը ծծանրանան կերուխումով, արբեցութեամբ եւ այս կեանքին հոգերով, ու այդ օրը անակնկալօրեն չիասնի ձեր վրայ. 35 Որովհետեւ վարմի մը պէս պիտի հասնի ամրող երկրի բոլոր բնակիչներուն վրայ: 36 Ուրեմն հսկեցէք եւ ամէն ատեն աղերսեցէք, որպէսզի արժանանաք գերծ մնալու այս բոլորէն՝ որոնք պիտի ըլլան, ու կայնելու մարդու Որդիին առցեւ»: 37 Յիսուս ցերեկները կը սորվեցնէր տաճարին մէջ. իսկ գիշերները՝ դուրս կ'ելլէր ու կը կենար Զիթենիներու կոչուած լեռը: 38 Ամբողջ ժողովուրդը աստուն կանուխ կ'երթար իրեն՝ տաճարին մէջ լսելու իր խօսքերը:

22 Բաղարջակերքի տօնը՝ որ Զատիկ կը կոչուէր՝ մօտեցաւ, 2 եւ քահանայապետներն ու դպիհները կը փնտուին թէ ինչպէս մեռցնեն զայն, քանի որ կը վախնային ժողովուրիխն: 3 Սատանան մտաւ Իսկարիովտացի մականուանեալ Ցուդայի ներսը, որ տասներկութեն մէկն էր, 4 եւ ան զնաց բանակցելու քահանայապետներուն ու մեծաւորներուն հետ՝ թէ ինչպէս մատնէ զայն անոնց: 5 Անոնք ուրախացան եւ միհածանեցան դրամ տապ անոր: 6 Ինք ալ խստացաւ, ու կը փնտուէր պատեհութիւն մը զայն մատնելու անոնց՝ առանց բազմութեան: 7 Բաղարջակերքի օրը եկաւ, երբ պէտք էր մորթել զատիկը: 8 Ուստի դրկեց Պետրոսն ու Ցովհաննեսը՝ ըսերվ. «Գացէք, պատրաստեցէք մեզի զատիկը՝ որպէսզի ուտենք»: 9 Անոնք ալ ըսին անոր. «Ո՞ւ կ'ուզես որ պատրաստենք»: 10 Ըսաւ անոնց. «Ահա երբ մտնեք քաղաքը, մարդ մը պիտի հանդիպի ձեզի՝ որ ուսին վրայ ունի ջրւիք սափոր մը. հետևեցէք անոր մինչեւ այն տունը՝ ուր ինք կը մտնէ, 11 եւ ըսէք տանտիրոց. «Վարդապետը կ'ըսէ քեզի. «Ո՞ւ է իշեւանը, ուր պիտի ուտեմ զատիկը աշակերտներու հետ»: 12 Ան ալ պիտի ցուցն ձեզի կահանորուած մեծ վերնայարկ մը. ինն պատրաստեցէք»: 13 Գացին, գտան ինչպէս ըստ իրենց, եւ պատրաստեցին զատիկը: 14 Երբ ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, ու տասներկու առաքեաները իրեն հետ: 15 Եւ ըսաւ անոնց. «Զափազանց ցանկացի որ այս զատիկը ուտեմ ձեզի հետ՝ իմ չարչարուելիս առաջ. 16 Որովհետեւ կը յայտարարեմ ձեզի. «Ա՛լ բնակ պիտի չուտեմ ասկէ, մինչեւ որ իրագործուի Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ»: 17 Ու բաժակը առաւ,

շնորհակալ եղաւ եւ ըսաւ. «Առք ասիկա ու բաժնեցէք ծեր մեջ: 18 Վրդարեւ կը յայտարարեմ ծեզի. “Բնակ որթատունկին թերքէն պիտի չխմեմ, մինչեւ որ գայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը”»: 19 Ապա հաց առաւ, շնորհակալ եղաւ, կտրեց ու տուաւ անոնց, եւ ըսաւ. «Այս է իմ մարմին՝ որ կը տրուի ծեզի համար. ըրք ասիկա՝ իմ յիշատակիս համար»: 20 Նոյնպէս ալ բաժակը առաւ ընթրիքէն ետք, եւ ըսաւ. «Վս բաժակը նոր ուլստն է՝ իմ արինտվս, որ կը թափուի ծեզի համար»: 21 «Բայց ահա զիս մատնողին ծեռքը ինծի հետ՝ այս սեղանին վրայ է: 22 Իրաւ է թէ մարդու Որդին կ'երթա՛ ինչպէս սահմանուած է. բայց վայ այն մարդուն՝ որուն միջոցով կը մատնուի ան»: 23 Անոնք ալ սկսան հարցնել իրարու թէ իրենցմ ով էր՝ որ պիտի ընէր այդ բանը: 24 Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ, թէ իրենցմ ով պիտի համարուի մեծագոյնը: 25 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Յեթանոսներուն թագաւորները կը տիրեն իրենց, եւ անոնք որ կ'իշխեն իրենց վրայ՝ բարերար կը կոչուին: 26 Բայց դուք այնպէս պէտք չէ ըլլար. հապա ամ որ ծեր մէջ մեծագոյնն է՝ կրտսերին պէս թող ըլլայ, ու հրամայողը՝ սպասարկուին պէս: 27 Քանի որ ով է մեծը, սեղան նասո՞ի՞՝ թէ սպասարկուն: Միթէ սեղան նստո՞ղը չէ. սպական ես ծեր մէջ սպասարկուի մը պէս եմ: 28 Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը մնայիք փորձութիւններուս մէջ. 29 Ես ալ թագաւորութիւն մը կը կտակեմ ծեզի, ինչպէս իմ նայս թագաւորութիւնն մը կտակեց ինծի. 30 որպէսզի դուք ուտեք ու խմէք իմ սեղաննւ՝ իմ թագաւորութեանն մէջ, եւ բազմիք զահերու վրայ՝ դատելու Խրայէի տասներկու տոհմերը»: 31 Տէրը ըսաւ. «Սիմնն, Սիմնն, ահա Սատանան շատ ուղեց հարբարլել ծեզ ցորենի պէս: 32 Բայց ես աղերսեցի թեզի համար, որպէսզի հաւատը չպակսի. եւ դուն երբ դարձի զաս՝ եղայրներդ ալ անրացուր»: 33 Իսկ ինք ըսաւ անոր. «Տէր, ես պատրաստ եմ թեզի հետ թէ բանտ երթալոյ, թէ մեռնելու»: 34 Ան ալ ըսաւ. «Պետրոն, կը յայտարարեմ թեզի. “Վյօր արքադաղ պիտի չկանչ, մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս՝ թէ զիս կը ճանչնաս”»: 35 Նաեւ ըսաւ անոնց. «Երբ որկեցի ծեզ առանց բասկի, պարկի ու կօշիկներու, որեւէ բան պակսեցան ծեզի»: 36 Անոնք ալ ըսին. «Ո՛չ մէկ բան»: Յետոյ ըսաւ. «Բայց իրմա՛ ամ որ բասկ ունի՝ թող առն զայն, նմանապէս պարկը. եւ ամ որ սուր չունի, թող ծախէ իր հանդերձը ու սուր մը զնէ իրեն: 37 Քանի որ կը յայտարարեմ ծեզի թէ պէտք է որ սա գրուածն ալ կատարուի իմ վրաս. “Անօրեններու հետ սեպուեցաւ”. որովհետեւ աւարտելու վրայ են ինծի վերաբերող բաները»: 38 Անոնք ալ ըսին. «Տէր, ահա ինս երկու սուր կայ»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կը բաւէ»: 39 Յետոյ դուրս ելլերով՝ իր

սովորութեան համաձայն գնաց Զիթենիներու լեռը. աշակերտներն ալ հետեւեցան իրեն: 40 Երբ հասաւ այդ տեղը՝ ըսաւ անոնց. «Ալօթեցէք՝ որպէսզի փորձութեան մէջ չմտնէք»: 41 Ապա մեկուսացաւ անոնցմ՝ բարընկէցի մը չափ, ու ծնրադելով՝ կ'աղօթէր 42 եւ կ'ըսէր. «Յայր, եթէ փափաքիս՝ հեռացնը այս բաժակը ինձմէ. բայց ոչ թէ ինչ կամքի հապա քուկո թող ըլլայ»: 43 Երկինքեւն իրեշտակ մը երեւցաւ իրեն, ու կը զօրացնէր զինք: ճգնաժամի մէջ ըլլարով՝ աւելյ ցերմեռանդութեամբ կ'աղօթէր, 44 եւ իր քրտինքը՝ գետին ինկող արինչի մեծ կաթիներու պէս էր: 45 Ալօթէրն կանգներով՝ եկաւ աշակերտներուն քով, ու գտաւ զանոնք՝ տրտումլթենն քնացած: 46 Ըսաւ անոնց. «Ինչո՞ւ կը քնանաք. կանգնեցէք եւ աղօթէցէք, որպէսզի չմտնէք փորձութեան մէջ»: 47 Երբ դեռ կը խօսէր, ահա բազմութիւն մը եկաւ. Յուղա կոչուածն ալ՝ տասներկութեն մէկը կ'երթար անոր առջեւեն, ու մօտեցաւ Յիսուսի՝ որպէսզի համբուրէ զայն: 48 Յիսուս ըսաւ անոր. «Յուղա, համբուրենիվ կը մատնես մարդու Որդին»: 49 Երբ անոր շուրջը եղոյները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. «Տէր, զարնենք սուրով»: 50 Եւ անոնցմ մէկը զարկաւ բահանայապետին ծառային, ու խիեց անոր աջ ականչը: 51 Յիսուս ըսաւ. «Թոյյատրեցէք մինչեւ այդ տեղը»: Եւ դպաւ անոր ականչին ու բժշկեց զայն: 52 Յիսուս ըսաւ իրեն եկած բահանայապետներուն, տաճարին մեծաւրներուն եւ երեցներուն. «Քրի թէ աւազակի դէմ եկաք՝ սուրերով ու բիթերով: 53 Ամէն օր ծեզի հետ էի՛ տաճարին մէջ, եւ ծեռք չերկարեցիք իմ վրաս. բայց ասիկա է ծեր ժամն ու խաւարին իշխանութիւնը»: 54 Բոներով զայն՝ տարին եւ մտցուցին բահանայապետին տունը. Պետրոս ալ կը հետեւէր անոր հեռուէն: 55 Երբ կրակ վառեցին զալիթին մէջտեղը ու նստան միասին, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: 56 Աղախին մը տեսնելով զայն՝ որ նստած էր կրակին քով, ակնապիշ նայեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Դուն ալ անոնցմ ես»: Պետրոս ըսաւ. «Մայր, ես անոնցմ չեմ»: 59 Գրեթէ ժամ մը ետք՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. «Ճշմարտապէս ասիկա ալ անոր հետ էր, որովհետեւ Գալիխացի է»: 60 Բայց Պետրոս ըսաւ. «Մայր, չեմ գրտեր ինչ կը խօսիս»: Անմիջապէս, մինչ ինք դեռ կը խօսէր, աքաղաղը կանչեց: 61 Տէրը դարձաւ ու նայեցաւ Պետրոսի: Պետրոս ալ մտաբերեց Տէրոց խօսքը, որ ըսեր էր իրեն. «Դու աքաղաղը չկանչած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս»: 62 Պետրոս դուրս ելլերով՝ դառնապէս լացաւ: 63 Այն մարդիկը՝ որ քոնած էին Յիսուսը, կը ծաղրէին զայն ու կը

ծեծին. **64** Ծածկելով անոր աչքերը՝ կը զարնեին անոր երեսին եւ կը հարցնեին իրեն. «Մարգարեացիր. ովք է ան՝ որ զարկալ բեզի»: **65** Ուրիշ շատ բաներ ալ կ'ըսէին անոր դեմ հայողյելով: **66** Երբ առտու եղալ՝ ժողովուրդին երեցներու ժողովը, քահանայապետներն ու դպիրները հաւաքուեցան, տարին զայն իրենց ատեանին առջեւ եւ ըսին. «Եթէ Ծրիստոսը դրևն ես, ըսէ մեզի»: **67** Հսաւ անոնց. «Եթէ ըսեմ ալ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք. **68** ու եթէ հարցնեմ ձեզի քան մը՝ պիտի չպատասխանէք իսծի, ոչ ալ պիտի արձակէք զիս: **69** Ասկէ ետք՝ մարդու Որդին պիտի բազմի Աստուծոյ զօրութեան աջ կողմը»: **70** Բոյրը ըսին. «Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդին ես»: Ինք ալ ըսաւ անոնց. «Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ»: **71** Եւ անոնք ըսին. «Ա՛լ ինչ պէտք ունինք վլայութեան, որովհետեւ մենք իսկ լսեցինք անոր բերանեն»:

23 Անոնց ամբողջ բազմութիւնը կանգնեցաւ, տարին զայն Պիղատոսի, **2** եւ սկսան ամբաստանել զինք ու ըսել. «Ասիկա գտանք, որ կը խոտորեցնէք մեր ազգը, կ'արգիլը կայսրին հարկ տայ, եւ կ'ըսէք իր մասին թէ ինք Ծրիստոսն Եթազաւորք»: **3** Պիղատոս հարցուց անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թազաւորք»: Ան ալ պատասխանեց անոր. «Դուն կ'ըսես»: **4** Ուստի Պիղատոս ըսաւ քահանայապետներուն եւ բազմութեան. «Ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ այս մարդուն վրայ»: **5** Բայց անոնք կը պնդէին ու կ'ըսէին. «Կը գրգռէ ժողովուրդը, եւ կը սորվեցնէ ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գայլիեայն սկսած մինչեւ այստեղ»: **6** Պիղատոս՝ լսերով Գայլիեայի մասին՝ հարցուց թէ այդ մարդը Գայլիեացի է: **7** Երբ գիտցաւ թէ Յերովիլեսի իշխանութեան կը պատկանի՝ դրկեց զայն Յերովիլեսի, քանի որ ան ալ Երուսաղեմ էր այդ օրերը: **8** Երբ Յերովիլես տեսաւ Յիսուսը՝ չափազանց ուրախացաւ, որովհետեւ շատոնց կ'ուզէք տեսնել զայն. քանի որ շատ բաներ լսած էր անոր մասին, ու կը յուսար տեսնել նշան մը՝ կատարուած անով: **9** Շատ խօսքերով հարցաքննեց զայն, բայց ան ոչինչ պատասխանեց անոր: **10** Քահանայապետներն ու դպիրներն ալ կեցած էին, եւ սաստիկ կ'ամբաստանեին զինք: **11** Յերովիլես ալ՝ իր զօրականներուն հետ՝ անարգեց զայն, ու ծաղրելին ետք՝ հազցուց անոր փառահեղ տարագ մը եւ ետ որկեց Պիղատոսի: **12** Վյոյ օրը Պիղատոս ու Յերովիլես բարեկամ եղան իրարու հետ. որովհետեւ նախապէս թշնամութիւն կար իրենց միջեւ: **13** Պիղատոս հաւաքեց քահանայապետները, պետերն ու ժողովուրդը, **14** եւ ըսաւ անոնց. «Այս մարդը բերիք առջեւս՝ ժողովուրդը խոտորեցնողի մը պէս, բայց ես՝ ձեր առջեւ հարցաքններով՝ ձեր ամբաստանութիւններն ոչ մէկ յանցանք գտայ այս մարդուն վրայ, **15** ոչ ալ Յերովիլես, որովհետեւ

անոր դրկեցի ձեզ. եւ ահա մահուան արժանի ոչինչ ըրած է: **16** Ուրեմն պատժեմ զայն, ու արձակեմք: **17** (Արդարեւ տօնին ատեն՝ հարկ էր որ մէկը արձակէր անոնց:) **18** Ամբողջ բազմութիւնը միասին աղաղակեց. «Վերցնուր ասիկա, եւ Բարաբրան արձակէ մեզի» **19** (որ բանտը նետուած էր՝ բաղաքին մէջ եղած ապստամբութեան մը ու մարդասպանութեան համար): **20** Իսկ Պիղատոս՝ ուզելով Յիսուսը արձակել՝ դարձեալ խօսեցաւ անոնց: **21** Բայց անոնք կը գոչէին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: **22** Ինք Երրորդ անգամ ըսաւ անոնց. «Բայց ինչ չարիք ըրած է. ես մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ գտայ անոր վրայ. ուրեմն պատժեմ զայն եւ արձակեմ»: **23** Իսկ անոնք կը պնդէին բարձրածայն աղաղակներով ու կը պահանջէին որ խաչուի. եւ անոնց ու քահանայապետներուն ձայները յաղթեցին: **24** Ուստի Պիղատոս վճռեց որ անոնց պահանջածը ըլլայ: **25** Արձակեց անոնց՝ իրենց պահանջած մարդը, որ բանտը նետուած էր ապստամբութեան ու մարդասպանութեան համար, իսկ յանձնելով Յիսուսը անոնց կամքին: **26** Երբ կը տանեին զայն, բռնեցին Սիմոն Կիւրենացի կոչուած մէկը՝ որ արտէն կու զար, եւ որին խաչը անոր վրայ, որպէսզի կրէ Յիսուսի ետեւն: **27** Ժողովուրդը կը հետեւէր անոր՝ մէծ բազմութեամբ, նաեւ կիներ՝ որոնք կը հեծենէին ու կ'ողորային անոր վրայ: **28** Յիսուս դարձաւ անոնց եւ ըսաւ. «Երուսաղեմի աղջիկներ, մի լաք իմ վրաս, հապա լացէք դուք ձեր վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ: **29** Որովհետեւ ահա կու զան օրերը՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն. «Երանի ամուլներուն եւ այն որովայններուն՝ որոնք չծնան, ու ծիծերուն՝ որոնք կաթ չտուին»: **30** Այս ատեն պիտի սկսին ըսել լեռներուն. «Ինկէք մեր վրայ», ու բլուրներուն. «Ծածկեցէք մեզ»: **31** Որովհետեւ եթէ այսպէս կ'ընեն նալար փաստին, հապա ինչ պիտի ընեն շորին»: **32** Երկու ուրիշներ ալ՝ չարագրոներ՝ տարին անոր հետ, որպէսզի մեռցուին: **33** Երբ հասան Գագաթ կոչուած տեղը, հոն խաչեցին զայն եւ այդ չարագրոներն ալ, մէկը աջ կողմը ու միւսը ձախ կողմը: **34** Յիսուս ըսաւ. «Ճայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն»: Յետոյ անոր հանդերձները բաժնելու ատեն՝ վիճակ ձգեցին: **35** Ժողովուրդը կայսած՝ կը դիմէր. պետքն ալ անոնց հետ կը քանակի զայն ու կ'ըսէին. «Ուրիշները փրկեց, ինքիզնքն ալ թող փրկէ, եթէ ինք է Ծրիստոսը՝ Աստուծոյ ընտրեալք»: **36** Զինուրիներն ալ կը ծաղրեին զայն. կու զային առջեւը, քացախ կը մատուցանէին անոր, **37** ու կ'ըսէին. «Եթէ դրւն ես Յրեաներուն թազաւորք, փրկէ դուն քեզ»: **38** Եւ գրութիւն մը գրուած էր անոր վրայ՝ յունարէն, լատիներէն ու երայերէն գիրերով. «Այս է Յրեաներուն թազաւորք»: **39** Վյոյ կախուած չարագրոներէն մէկը կը հայողյէր

անոր ու կ'ըսէր. «Եթէ դուն ես Քրիստոսը, փրկէ դուն քեզ, նաեւ մեզ»: **40** Իսկ միւսը՝ յանդիմանելով զայն՝ ըսաւ. «Դուն չե՞ս վախնար Աստուծմէ, որովհետեւ նոյն դատապարտութեան մէջ ես: **41** Մենք՝ իսկապէս արդարաբար, քանի որ ահա կը ստանանք մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումք. բայց ասիկա անտեղի ոչ մէկ բան ըրաւ»: **42** Եւ ըսաւ Յիսուսի. «Տէ՛ր, յիշէ զիս՝ երբ գաս բու թագաւորութեամբ»: **43** Յիսուս ալ ըսաւ անոր. «Եշմարտապէս կը յայտարաբեմ քեզի. «Դուն այսօր ինծի հետ պիտի ըլլաս դրախտին մէջ»: **44** Գրեթէ վեցերորդ ժամն՝ Եր, երբ խաւար եղաւ ամբողջ երկրին վրայ՝ միջնեւ ժամը ինը. արեւը խաւարեցաւ, **45** ու տաճարին վարագոյր պատռեցաւ մէջտեղն: **46** Յիսուս բարձրածայն գտէց. «Յայր, քու ձեռքերուդ մէջ կ'աւանդեմ իմ հոգիս»: Ու երբ ըսաւ ասիկա՝ հոգին տուաւ: **47** Յարիմրապետը՝ տեսնելով պատահածք՝ փառարանեց Աստուած եւ ըսաւ. «Քրապէս այս մարդը արդար էր»: **48** Վյո տեսարանը դիտելու համար հաւաքուած ամբողջ բազմութիւնը՝ պատահածները տեսնելով՝ կը ծեծէր կուրծքը ու կը վերադառնար: **49** Իր բոյրը ծանօթներն ալ հեռուն կայսնած էին, նոյնպէս ալ կիները՝ որ ուղեցեր էին իրեն Գայլեայէն, եւ կը տեսնէին այս բաները: **50** Մարդ մը կար՝ Ցովսէփ անունով, որ խորհրդական էր, բարի եւ արդար մարդ մը, **51** (ասիկա հաւանութիւն տուած չէր անոնց ծրագիրին ու արարքին,) Յենաներուն Արիմարեա քաղաքէն. ինք ալ կը սպասէր Աստուծոյ թագաւորութեան: **52** Ասիկա զնաց Պիհատոսի քով եւ ինդրեց Յիսուսի մարմինը: **53** Ու խաչէն իշեցնելով զայն՝ փաթթեց կուալով եւ դրաւ վիմափոր գերեզմանի մը մէց, ուր բնաւ մէկը դրուած չէր: **54** Այդ օրը Ուրբաթ էր, ու Շաբաթը պիտի սկսէր: **55** Վյո կիները՝ որ անոր հետ եկեր էին Գայլեայէն՝ հետեւեցան ու տեսան գերեզմանը, եւ թէ ինչպէս հոն դրուեցաւ անոր մարմինը: **56** Ու վերադառնալով՝ բոյրեր եւ օծանելիքներ պատրաստեցին, ու Շաբաթ օրը հանգեցան՝ պատուիրանին համածայն:

24 ՄԵԿշաբթի օրը՝ առտուն շատ կանուխ՝ եկան գերեզմանը, ու բերին այն բոյրերը՝ որ պատրաստած էին. ուրիշ ումանք ալ եկան անոնց հետ: **2** Գտան քարը՝ գերեզմանւն մէկի գլորուած, **3** ու ներս մտնելով՝ հոն չգտան Տէր Յիսուսի մարմինը: **4** Երբ մեծ տարակոյսի մէջ էին այս մասին, ահա երկու մարդիկ՝ լուսափայլ տարագով՝ հասան անոնց: **5** Քանի վախցած ըլլարով՝ խոնարիեցուցին իրենց երեսները դէպի գետին, այդ մարդիկը ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ ողջը կը փնտուի մեռելներուն մէջ»: **6** Ան հոս չէ, հապա յարութիւն առաւ. յիշեցէր թէ ինչպէս խօսեցաւ ձեզի, երբ դեռ Գայլեայի մէջ էր,

ըսելով. **7** «Մարդու Որդին պէտք է որ մատնուի մեղաւոր մարդոց ձեռքը, խաչովի, եւ յարութիւն առնէ երրորդ օրը»: **8** Վյո ատեն յիշեցին անոր խօսքերը, **9** ու վերադառնալով գերեզմանւն՝ պատմեցին այս բոյրը տասնմէկին եւ ուրիշներու: **10** Վյո կիներն էին՝ Մարիամ Մագդաղենացին, Յովհաննա, Յակոբոսի մայրը՝ Մարիամ, եւ անոնց հետ ուրիշներ այ, որոնք պատմեցին այս բաները առաքեալներուն: **11** Սակայն ասոնց առջեւ զառանցանք թուեցան անոնց խօսքերը, ու չէին հաւատար անոնց: **12** Բայց Պետրոս կանգնեցաւ եւ վազեց դէպի գերեզմանը. ծուելով՝ տեսաւ թէ լաթերը առանձին դրուած էին, ու զնաց՝ ինքնիրեն զարմանալով այդ պատահածին վրայ: **13** Եւ ահա նոյն օրը աշակերտներէն երկուոր կ'երթային Էմմաւուս անունով գիտ մը, որ Երուսաղեմն վաթառուն ասպարեզ հեռու էր: **14** Անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոյրը պատահարներուն մասին: **15** Մինչ անոնք կը խօսակցէին ու կը վիճաբանէին, Յիսուս ինք ալ՝ մօտենալով՝ կ'երթար անոնց հետ. **16** Բայց անոնց աշքերը ծածկուած էին, որպէսզի շճանչնան զինք: **17** Եւ ըսաւ անոնց. «Ինչի մասին կը խօսակցիք՝ իրարու հետ քալելով, ու տրտում ալ էր»: **18** Անոնցմէ մէկը՝ որուն անունը Կղէովպաս էր, պատաշխանեց անոր. «Միայն ո՞նն ես որ՝ Երուսաղեմի մէջ պանդիտացած ըլլարով՝ չես գիտեր թէ ինչէր պատահեցան հոն, այս օրերս»: **19** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Քնչ»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Ինչ որ կը վերաբերի Նազրվեցի Յիսուսի, որ գործով ու խօսքով եղաւ զօրաւոր մարգարէ մը՝ Աստուծոյ եւ ամրող ծողովուրդին առջեւ. **20** Ինչպէս քահանայապետներն ու մեր պէտերը մահուան մատնեցին զայն, եւ խաչեցին: **21** Իսկ մենք կը յուսայինք թէ ինքն էր որ պիտի պատասպէր իսրայէլը: Բայց այս բոյրէն՝ այս երրորդ օրն է, որ այս բաները պատահեցան: **22** Նոյնիսկ մեր մէջէն քանի մը կիներ շշմեցուցին մեզ. անոնք ասուու կանուխ զացին գերեզմանը, **23** ու զտնելով անոր մարմինը՝ եկան եւ ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլ ալ տեսան, որոնք ըսեր են թէ «ան ող է»: **24** ՄԵզմէ ոմանք ալ զացին գերեզմանը, ու այնպէս զտան՝ ինչպէս ըսին այդ կիները. սակայն չտեսան զինք»: **25** Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ո՛վ յիմարներ եւ զանդաղամիտներ՝ հաւատարու այն բոյրը բաներուն, որ մարգարէները խօսեցան: **26** Միթէ Քրիստոս պէտք չը՞ այսպէս չարչարուեր, ու մտներ իր փառքը»: **27** Եւ սկսելով Մովսէսին ու բոյրը Մարգարէներէն», կը մենքներ անոնց՝ ինչ որ գորուած էր իր մասին բոյրը Գիրքերուն մէջ: **28** Երբ մօտեցան այն գիտին՝ ուր կ'երթային, ինք կը ձեւացնէր թէ պիտի երթար աւելի հեռաւոր տեղ մը: **29** Բայց ստիպեցին զինք՝ ըսելով. «Մասցիք մեր քով, որովհետեւ իրիկունը մօտ է եւ օրը՝ մթնցած»: Ու մտաւ՝ մնալու անոնց

հետ: 30 Երբ սեղան նստաւ “անոնց հետ, առաւ հացը, օրինեց, եւ կտրելով տուաւ անոնց: 31 Վյն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան ու ճանչցան զինք, իսկ ինք աներեւոյթ եղաւ անոնցմէ: 32 Անոնք ալ ըսին իրարու. «Մեր սիրտերը չե՞ն բորբոքեր մեր ներսը՝ երբ ինք կը խօսէր ճամբան մեզի հետ, ու Գիրքերը կը բացատրէր մեզի»: 33 Եւ կանգնեցան, նոյն ժամուն վերադարձան Երուսաղէմ, ու համախմբուած գոտան տասնմէկը եւ անոնց հետ եղողները, 34 որոնք կ'ըսէին. «Քրապէս Տէրը յարութիւն առաւ ու երեւցաւ Սիմոնի»: 35 Իրենք ալ պատմեցին ինչ որ պատահեցաւ ճամբան, եւ թէ ինչպէս ինքզինք ճանչցուց իրենց՝ հացը կտրած ատեն: 36 Մինչ անոնք այսպէս կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մեջտեղ ու ըսաւ անոնց. «Խսաղաղութիւնն ձեզի»: 37 Բայց անոնք՝ սարսափած եւ վախցած՝ կը կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն: 38 Ըստա անոնց. «Ինչո՞ւ վրդոված էք, եւ ինչո՞ւ մտածումներ կը ծագին ձեր սիրտերուն մէջ: 39 Տեսէք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքս եմ. շօշափեցէք զիս եւ տեսէք, որովհետեւ ոգին մարմին ու ոսկորներ չ'ունենար, ինչպէս կը տեսնէք զիս՝ որ ունիմ»: 40 Վսիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց ձեռքերն ու ոտքերը: 41 Երբ իրենց ուրախութենէն՝ տակալին չեին հաւատար եւ զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց. «Կերակուր մը ունիք հոս»: 42 Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն: 43 Առաւ, կերաւ անոնց առջեւ, 44 եւ ըսաւ անոնց. «Ահանասիկ այն խօսքերը՝ որ ըսի ձեզի, երբ դեռ ձեզի հետ էի. “Պէտք է որ իրագործուին բոլոր բաները՝ որոնք գրուած են իմ մասիս Մովսէսի Օրէնքին մէջ, Մարգարէներուն մէջ եւ Սաղմոններուն մէջ”»: 45 Վյն ատեն բացաւ անոնց միտքերը՝ որպէսզի հասկնան Գիրքերը, 46 ու ըստա անոնց. «Այս գրուած է, եւ այսպէս պէտք էր որ Քրիստոս չարչարուէր, ու մնուելուն յարութիւն առնելու երրորդ օրը. 47 եւ անոր անունով ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում քարոզուէր բոլոր ազգերուն մէջ՝ սկսելով Երուսաղէմէն: 48 Դուք եք այս բաներուն վկաները: 49 Եւ ահա ես կը դրկեմ ձեր վրայ իմ Յօրս խոստումը. բայց դուք կեցէք Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, մինչեւ որ բարձրէն դրկուած գօրութիւն հազնիք»: 50 Ու դուրս հանեց զանոնք՝ մինչեւ Բեթանիա, եւ իր ձեռքերը վերցնելով՝ օրինեց զանոնք: 51 Մինչ կ'օրինէր զանոնք՝ զատուեցաւ անոնցմէ, ու Վերացաւ Երկինք: 52 Անոնք ալ երկրպագելով անոր՝ Վերադարձան Երուսաղէմ մեծ ուրախութեամբ: 53 Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը գովարանէին եւ կ'օրինէին Աստուած: Ամէն:

ՅՈՎՐԱՆԱՌԻ

1 Սկիզբն էր Խօսքը, ու Խօսքը Աստուծոյ քով էր, եւ Խօսքը Աստուծած էր. 2 ան սկիզբն Աստուծոյ քով էր: 3 Ամեն ինչ եղաւ անրվ. Եղածներն ոչ մեկը եղաւ առանց անող: 4 Կեանքը անով էր, ու Կեանքը մարդոց լոյսն էր. 5 լոյսը կը փայլէր խաւարի մէջ, բայց խաւարը չճանչցաւ զայն: 6 Աստուծմն դրկուած մարդ մը կար՝ որուն անունը Յովիաննես էր: 7 Ավիկա եկաւ վկայութեան համար՝ որ վկայէ Լոյսին մասին, որպէսզի բոլորը հաւատան անոր միշոցով: 8 Ինք չէր այդ Լոյսը, հապա եկաւ՝ որպէսզի վկայէ Լոյսին մասին: 9 Եշմարիտ Լոյսը ան էր՝ որ կը լուսաւորէ աշխարի եկոր՝ ամեն մարդ: 10 Ինք աշխարիի մէջ էր, եւ աշխարիը եղաւ իրմով, բայց աշխարիը չճանչցաւ զինք: 11 Իրեններուն եկաւ, սակայն իրենները չընդունեցին զինք: 12 Բայց անոնց՝ որ ընդունեցին զինք - անոնց՝ որ կը հաւատան իր անունին - իրաւասութիւնն սուսաւ Աստուծոյ զաւակներ ըլլալու: 13 Անոնք ոչ արիւննեն եւ ոչ մարմինի կամքեն ծնան, ոչ ալ մարդու կամքեն, հապա՝ Աստուծմն: 14 Եւ Խօսքը մարմին եղաւ ու մեր մէջ բնակեցաւ, (եւ դիտեցինք անոր փառքը՝ Յօրը միածինի փառքին պէս,) շնորհքով ու Եշմարտութեամբ լեցուն: 15 Յովիաննես վկայեց անոր մասին, եւ աղաղակեց. «Ասիկա՞ է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. «Ան որ իմ Ետեւէս կու զայ՝ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմէ առաջ էր»: 16 Եւ անոր յիութեննեն մենք բոլորս ստացանք շնորհք վրայ: 17 Որովհետեւ Օրենքը տրուեցաւ Մովսէսի միշոցով, բայց շնորհքն ու Եշմարտութիւնը եղան Յիսուս Քրիստոսի միշոցով: 18 Ո՛չ մեկը երբեք տեսած է Աստուծած. բայց միածին Որդին՝ որ Յօրը ծոցն է, ինք պատմեց անոր մասին: 19 Աս է Յովիաննեսի վկայութիւնը, երբ Յետաները Երուսաղեմն դրկեցին քահանաներ ու Ղետացիներ, որպէսզի հարցնեն անոր. «Դուն ո՞վ ես»: 20 Աս խոստովանեցաւ ու չուրացաւ, հապս յայտարարեց. «Ես Քրիստոս չեմ»: 21 Յարցուցին անոր. «Յապա ո՞վ. Եղիսն ես»: Ըսաւ. «Չեմ»: Յարցուցին. «Վյն մարգարէն ես»: Պատասխանեց. «Ո՛չ»: 22 Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ո՞վ ես. ըստ մեզի, որպէսզի պատասխան մը տանինք մեզ դրկողներուն. ինչ կ'ըսես քու մասիդ»: 23 Ըսաւ. «Ես անոր ձայնն եմ՝ որ կը գոյչ անապատին մէջ. «Շուկեցէք Տէրոց ճամբան», ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ»: 24 Վյտ դրկուածները Փարիսեցիներէն էին, 25 ու հարցուցին իրեն. «Յապա ինչո՞ւ կը մկրտես, եթէ դուն ոչ Քրիստոսն ես, ոչ Եղիսն, ոչ ալ մարգարէն»: 26 Յովիաննես պատասխանեց անոնց. «Ես ջուրն կը մկրտեմ, բայց մէկը կայ ծեր մէջ՝ որ որուք չէր ճանչնար. 27 Ինք է իմ Ետեւէս եկողը՝ որ իմ

առջեւս եղաւ, որուն կօշիկին կապը քակելու արժանի չեմ»: 28 Այս բաները պատահեցան Բեթարարայի մէջ՝ Յորդանանի միւս կողմը, ուր Յովիաննես կը կենար ու կը մկրտէր: 29 Յետեւէալ օրը Յովիաննես տեսաւ Յիսուսը՝ որ իրեն կու զար, եւ ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գառը՝ որ կը քալէ աշխարիի մեղքը: 30 Ասիկա՞ է ան՝ որուն մասին կ'ըսէի. «Իմ Ետեւէս մարդ մը կու զայ՝ որ իմ առջեւս եղաւ, որովհետեւ ինձմէ առաջ էր»: 31 Ես չէի ճանչնար զայն. բայց եկայ ջուրով մկրտելու, որպէսզի ան յայտնուի Խսրայելի»: 32 Ու Յովիաննես վկայելով ըսաւ. «Տեսայ Յոզին, որ աղաւնիի պէս կ'իշնէր Երկինքնեւն եւ կը մնար անոր վրայ: 33 Ես չէի ճանչնար զայն, բայց ան որ որկեց զիս ջուրով մկրտելու, ինք ըսաւ ինծի: «Որդուն վրայ որ տեսնես թէ Յոզին կ'իշնէ ու կը մնայ, անիկա՞ է՝ որ Սուլը Յոզինը կը մկրտէ»: 34 Ես ալ տեսայ, եւ վկայեցի թէ այս է Աստուծոյ Որդին»: 35 Յետեւէալ օրը Յովիաննես դարձեալ կյայնած էր, եւ իր աշակերտներն երկուքը: 36 Նայելով Յիսուսի՝ որ կը քալէր, ըսաւ. «Ահա Աստուծոյ Գառը»: 37 Երկու աշակերտները լսեցին անկ՝ երբ կը խօսէր, ու հետեւեցան Յիսուսի: 38 Երբ Յիսուս դարձաւ եւ տեսաւ թէ անոնք կը հետեւէին իրեն, ըսաւ անոնց. «Ինչ կը փնտուքը»: Անոնք ալ ըսին իրեն. «Ռաբբի, (որ թարգմանուելով՝ Վարդապետ ըստ է,) ո՞ւր կը բնակիս»: 39 Ըսաւ անոնց. «Եկէք եւ տեսէք»: Գացին ու տեսան թէ ո՞ւր կը բնակէր. եւ այդ օրը մնացին անոր քով, որովհետեւ գրեթէ տասներորդ ժամն» էր: 40 Սիմոն Պետրոսի Երայրը՝ Անրիէաս մէկն էր այն երկուքն, որ լսեցին Յովիաննեսէ ու հետեւեցան անոր: 41 Ան նախ գտաւ իր Երայրը՝ Սիմոնը, եւ ըսաւ անոր. «Գուանք Մեփիան» (որ կը թարգմանուի՝ Քրիստոս). 42 ապա տարաւ զայն Յիսուսի քով: Յիսուս նայելով անոր՝ ըսաւ. «Դուն Սիմոնն ես, Յովիանն որդին. դուն Կեփիաս պիտի կոչուիս», որ կը թարգմանուի՝ Պետրոս: 43 Յետեւէալ օրը՝ Յիսուս ուզեց Գայիեա Երթաւ, եւ գտնելով Փիլիպպոսը՝ ըսաւ անոր. «Յետեւէ ինծի»: 44 Փիլիպպոս Բեթայիդայէն էր. Անրիէասի ու Պետրոսի քաղաքին: 45 Փիլիպպոս գտաւ Նաթանայելը եւ ըսաւ անոր. «Գուանք ան՝ որուն մասին Մովսէս գրեց Օրենքին մէջ, ու մարգարէներն այ, այսինքն՝ Յիսուս Նազովեցին, Յովիանի որդին»: 46 Նաթանայել ըսաւ անոր. «Կարեի է որ Նազարէեն բարի բան մը ելլէ»: Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եկնէր ու տէն»: 47 Յիսուս, երբ տեսաւ Նաթանայելը՝ որ իրեն կու զար, ըսաւ անոր մասին. «Ահա Եշմարիտապէս Եսրայելացի մը՝ որուն ներսը նենգութիւն չկայ»: 48 Նաթանայել ըսաւ անոր. «Ուրկէ կը ճանչնաս զիս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դու Փիլիպպոս քեզ չկանչած, դուն՝ որ թգենիին տակն էիր, եւ տեսայ քեզ»: 49 Նաթանայել պատասխանեց անոր. «Ռաբբի, դուն ես Աստուծոյ Որդին, դուն ես

Իսրայելի թագաւորք»: 50 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Կր հաւատան՝ քանի որ քսի քեզի թէ տեսայ քեզ թօնսիին ներքեւ: Ասկէ աւելի մեծ քաներ պիտի տեսնես»: 51 Նաեւ ըսաւ անոր. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի. «Ասկէ ետք պիտի տեսներ երկինքը բացուած, եւ Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իշնեն մարդու Որդիին վրայ»»:

2 Երրորդ օրը հարսանիք մը կար Գալիեայի Կանա քաղաքը, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր: 2 Յիսուս ալ հրավիրուեցաւ այդ հարսանիքին, նաեւ՝ իր աշակերտները: 3 Եր գինին պակսեցաւ, Յիսուսի մայրը ըսաւ անոր. «Գինի չունին»: 4 Յիսուս ըսաւ անոր. «Կի՞մ, դուն ի՞նչ ունիս ինծի հետ. իմ ժամս դեռ հասած չէ»: 5 Իր մայրը ըսաւ սպասարկուներուն. «Ի՞նչ որ ըսէ ձեզի՝ ըրէք»: 6 Հոն վեց քարէ կարաս դրուած էր՝ Հրեաներուն մաքրուելու սովորութեան համաձայն. Իւրաքանչիւրը կը պարունակէր երկու կամ երեք մար: 7 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Լեցուցք այդ կարասները ջուրով», ու լեցուցին զանոնք՝ մինչեւ բերանը: 8 Եւ ըսաւ անոնց. «Յիմա հանեցէք ու տարէք սեղանապետին», անոնք ալ տարին: 9 Եր սեղանապետը համտեսեց զինի դարձած ջուրը՝ չէր գիտեր ուրկէ ըլլալը (բայց սպասարկուները՝ որոնք հաներ էին ջուրը՝ գիտէին): Սեղանապետը կանչեց փեսան 10 եւ ըսաւ անոր. «Ամեն մարդ նախ կը մատուցան լաւ զինին, ու երբ արբեցած ըլլան՝ այն ատեն ցածրակը. բայց դուն լաւ զինին պահեցիր մինչեւ հիմա»: 11 Յիսուս իր նշաններուն սկիզբը ըրաւ ասիկա՝ Գալիեայի Կանա քաղաքին մէջ, եւ ցոյց տուաւ իր փառքը. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն: 12 Յետոյ Յիսուս Կափառնայում իշաւ, ինք, իր մայրն ու իր եղբայրները, եւ իր աշակերտները. բայց շատ օրեր չմնացին հոն: 13 Հրեաներուն Զատիկը մօտ էր, ուստի Յիսուս քարձրացաւ Երուալայիմ: 14 Տաճարին մէջ գոտաւ արջառ, ոչսար եւ աղաւնի ծախողներ, նաեւ լումայափիխներ՝ որոնք նստած էին: 15 Եւ չուանէ խարազան մը շինելով՝ տաճարէն դուրս հանեց բռուրը, ոչսարներն ու արջառներն ալ թափեց լումայափիխներուն լումաները, տապալեց սեղանները. 16 Եւ ըսաւ աղաւնի ծախողներուն. «Կերցուցէք ատոնք ասկէ. առեւտուիր տուն մի՛ ընէք իմ Յօրս տունը»: 17 Եւ իր աշակերտները յիշեցին՝ որ գրուած է. «Քու տանդ նախանձախմորութիւնը կլանեց զիս»: 18 Յետևարաբ Հրեաները ըսին անոր. «Ի՞ն նշան ցոյց կու տաս մեզի՞ քանի կ'ընես այդ քաները»: 19 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Քալեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնեմ զայն»: 20 Իսկ Հրեաները ըսին. «Քառասունվեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը, եւ դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնեցնես զայն»: 21

Բայց ինք կը խօսէր իր մարմինին տաճարին մասին: 22 Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն արաւ, իր աշակերտները յիշեցին թէ ըսած եր ասիկա, ու հաւատացին Գիրքին եւ Յիսուսի ըսած խօսքին: 23 Երբ Զատիկի տօնին ատենը Երուսաղէմ էր, շատ մարդիկ հաւատացին անոր անունին՝ տեսներվ անոր ըրած նշանները: 24 Բայց ինք՝ Յիսուս՝ չէր հաւատար անոնց, որովհետեւ կը ճանչնար ամեն մարդ. 25 պէտք չունէր՝ որ մէկը ուրիշ մարդու մասին վկայէր իրեն, քանի որ ինք գիտէր թէ իսչ կյա մարդուն մէջ:

3 **Φ**ωρիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկողեմոս անունով, որ Յրեաներու պետ մըն էր: 2 Ասիկա գիշերուան մէջ եկալ Յիսուսի քով եւ ըսաւ անոր. «Ուարքի, գիտենք թէ դուն Աստուծմ վարդապէտ եկած ես. որովհետեւ մէկը չի կրնար ընել այն նշանները՝ որ դուն կ'ընես, եթէ Աստուծած իրեն հետ չըլլայ»: 3 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը վերստին չծնի՝ չի կրնար տեսնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 4 Նիկողեմոս ըսաւ անոր. «Ի՞նչպէս կրնայ ծնիլ մարդ մը՝ որ ծերացած է: Կարելի է, որ երկրորդ անգամ մտնէ իր մօր որովպանը եւ ծնիյ»: 5 Յիսուս պատասխանեց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Եթէ մէկը ջուրէն ու Յոգին չծնի՝ չի կրնար մտնել Աստուծոյ թագաւորութիւնը»»: 6 Մարմինն ծնածը՝ մարմին է, եւ Յոգին ծնած՝ հոգի է: 7 Դուն մի՛ զարմանար որ ըսի քեզի. «Դուք պէտք է վերստին ծնիք»: 8 Յովը կը փշէ ուր որ ուզէ. կը յսես անոր ձայնը, բայց չես գիտեր ուրկէ կու զայ, կամ ուր կ'երթա: Մ'վ որ Յոգին կը ծնի՝ պասպէս է»: 9 Նիկողեմոս ըսաւ անոր. «Ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ ատիկա»: 10 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Դուն Իսրայելի մէջ վարդապէտ մըն ես, ու չշն զիտեր այս բաները: 11 Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսիմք, եւ ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, ու չէր ընդունիր մեր վկայութիւնը: 12 Եթէ երկրային բաներու մասին խօսեցաւ ձեզի եւ չէր հաւատար, ինչպէս պիտի հաւատար՝ եթէ երկնային բաներու մասին խօսիմ ձեզի: 13 Ո՛չ մէկը երկինք բարձրացաւ, բայց անկը՝ որ երկինքն իշաւ, մարդու Որդին՝ որ երկինքն է: 14 Եւ ինչպէս Մովսէս բարձրացուց օծը անապատին մէջ, այնպէս պէտք է որ բարձրանայ մարդու Որդին. 15 որպէսզի ով որ հաւատայ անոր՝ չկրոսուի, հապա ունենայ յահիտենական կեանքը: (αιστος ց166) 16 Որովհետեւ Աստուծած այնպէս սիրեց աշխարիք, որ մինչեւ անգամ տուաւ իր միածին Որդին, որպէսզի ով որ հաւատայ անոր՝ չկրոսուի, հապա ունենայ յահիտենական կեանքը: (αιστος ց166) 17 Քանի որ Աստուծած աշխարի դրկեց իր Որդին՝ ոչ թէ աշխարիք դատապարտելու, հապա՝ որպէսզի աշխարիք փրկուի անով: 18 Ա՞ն որ կը

հաւատայ անոր՝ չի դատապարտուիր, իսկ ան որ չի հաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, որովհետեւ շհաւատաց Աստուծոյ միաձին Որդիին անոնինին: **19** Սա է դատապարտուիրնը, որ լոյսը աշխարհ եկաւ, բայց մարդիկ սիրեցին խաւարը՝ փոխանակ լոյսին, քանի որ իրենց գործերը չար էին: **20** Որովհետեւ ով որ չարիք կը գործէ, անիկա կ'ատէ լոյսը եւ չի գար լոյսին քով, որպէսզի չշշտամբուին իր գործերը: **21** Բայց ան որ կը կիրարկէ ճշմարտութիւնը՝ կու զայ լոյսին քով, որպէսզի իր գործերը յայտնաբերուին թէ գործուեցան Աստուծոնից: **22** Ազէ ետք՝ Յիշուլս եւ իր աշակերտները եկան Յրեաստանի երկիրը. ինը կը կենար՝ անոնց հետ, ու կը մկրտէր: **23** Յովիհաննէս այլ կը մկրտէր Այտնոնի մէջ՝ Սաղմին մօտ, որովհետեւ ինը շատ ջուր կար. կու զային եւ կը մկրտուին, **24** որովհետեւ Յովիհաննէս դեռ բանտը նետուած չէր: **25** Ուստի վիճաբանութիւնն մը եղաւ Յովիհաննէսի աշակերտներէն ոմանց եւ Յրեաներուն միջեւ՝ մաքրութեան մասին: **26** Ու եկան Յովիհաննէսի քով եւ ըսին անոր. «Դարբի, ան որ քեզի հետ՝ Յորդանանի միևս կողմն էր, որուն մասին դուն վկայեցիր, ահա ինք կը մկրտէ ու բոլորը կ'երթան անոր»: **27** Յովիհաննէս պատասխանեց. «Մարդ մը ոչինչ կրնայ ստանալ՝ եթէ երկինքէն տրուած չըլլայ իրեն: **28** Դուք ձեզմէ կը վկայէր ինձի համար՝ թէ ըսի. «Ես Ծրիստոսը շեմ, հապա դրկուած եմ անոր առջեւն»: **29** Ան որ ունի հարսը՝ անիկա է փեսան. բայց փեսային բարեկամը, որ կը կենայ եւ կը յնտեղին մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար: Ուրեմն ահա յիշացած է իմ ուրախութիւնս: **30** Պէտք է որ ան մեծնայ, իսկ ես՝ պգտիկնամ»: **31** Ան որ կու զայ վերէն՝ բոլորէն վեր է. Ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու կը խօսի երկրէն. ան որ կու զայ երկինքէն՝ բոլորէն վեր է, **32** եւ ինչ որ տեսաւ ու լսե՞՝ կը վկայէ անոնց մասին, եւ ոչ մեկը կ'ընորուի անոր վկայութիւնը: **33** Ան որ կ'ընդունի անոր վկայութիւնը, կը կնքէ թէ Աստուած ճշմարտախօս է. **34** որովհետեւ ան որ Աստուած դրկեց՝ կը քարոզէ Աստուծոյ խօսքերը, քանի որ Աստուած անոր չափով չի տար Յոզիին: **35** Յայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամէն բան տուած է անոր ձեռքը: **36** Ան որ կը հաւատայ Որդիին ունի յախտենական կենանք. իսկ ան որ չ'անսար Որդիին՝ պիտի շտեննէ կենանք, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը կը մսայ անոր վրայ: (այօնios ց166)

4 Ուրեմն երբ Տէր գիտցաւ թէ Փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիշուլս Յովիհաննէս աւելի աշակերտներ կ'ընէ ու կը մկրտէ, 2 (թէպէտ՝ ոչ թէ Յիշուլս ինք կը մկրտէր, հապա իր աշակերտները,) 3 թողուց Յրեաստանը եւ դարձեալ Գայիլեա գնաց. 4 ու պէտք էր որ անցնէր Սամարիայի մէջէն: **5** Ուստի եկաւ Սամարացիներուն մէկ

քաղաքը՝ որ Սուբար կը կոչուէր, այն վայրին մօտ՝ որ Յակոբ տուալ իր որդիին՝ Յովսէփի: **6** Յոն կար Յակոբ մէկ աղրիւրը. ուրեմն Յիշուլս՝ ճամբորդութենէն յոգնած ըլլայրպ՝ նստալ այդ աղրիւրին քով: Գրեթէ Վեցերորդ ժամն՝ Եր: **7** Սամարիային կին մը եկաւ ջուր բաշելու: Յիշուլս ըսաւ անոր. «Ինձի ջուր տուր՝ խմելու». **8** (քանի որ իր աշակերտները բաղադր գացեր էին՝ կերակուր գնելու համար:) **9** Ուստի սամարացի կինը ըսաւ անոր. «Դուն՝ որ Յրեայ ես, ինչպէս կ'ուղես ջուր խմել ինձմէն՝ սամարացի կոնչմէ մը». որովհետեւ Յրեաները չեն հաղորդակցիր Սամարացիներուն հետո: **10** Յիշուլս պատասխանեց անոր. «Եթէ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգտէր, եւ թէ ով է ան՝ որ կ'ըսէ քեզի. «Ինձի ջուր տուր խմելու», դուն պիտի ուղետիր իրմէ, ու ինք կենարայ ջուր պիտի տար քեզի»: **11** Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ոչինչ ունիս՝ ջուր բաշելու համար, եւ այս հորը յորուունկ է. ուրեմն ուրկլէ պիտի ունենաս այդ կենարայ ջուրը: **12** Միթէ դուն աւելի մէծ ես քան մեր հայրը՝ Յակոբ, որ տուալ մեզի այս հորը, ու ասկէ խմեցին ինք, իր որդիները եւ իր անաստուները»: **13** Յիշուլս պատասխանեց անոր. «Ո՛վ որ խմէ այս ջուրէն՝ դարձեալ պիտի ծարաւանայ, **14** բայց ով որ խմէ այն ջուրէն՝ որ ես պիտի տամ անոր, յախտեան պիտի ծարաւանայ: Յապա այն ջուրը՝ որ ես պիտի տամ անոր, պիտի ըլլայ անոր մէջ ջուրի աղրիւր մը՝ որ կը բիսի յախտենական կեանքի համար»: (այօն g165, այօնios ց166) **15** Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, տոնը ինձի այդ ջուրը, որպէսզի ծարաւանամ, եւ ինս զգամ՝ ջուր բաշելու»: **16** Յիշուլս ըսաւ անոր. «Գնա, կանչէ ամուսինդ ու ինս եկուր»: **17** Կինը պատասխանեց. «Ես ամուսին չունիմ»: Յիշուլս ըսաւ անոր. «Ենչի ըսիր. «Ամուսին չունիմ», **18** որովհետեւ դուն ինձի ամուսինն ունեցեր ես, եւ ան որ իհմա ունիս՝ ամուսինդ չէ. ճիշդ ըսիր ատիկա»: **19** Կինը ըսաւ անոր. «Տէր, կը նշմարեմ թէ դուն մարգար մըն ես: **20** Մեր հայրերը երկրազգեցին այս լեռան վրայ. բայց դուք կ'ծսէք թէ երուսաղեմ է միակ տեղը՝ ուր պէտք է երկրապագեր»: **21** Յիշուլս ըսաւ անոր. «Կին, հաւատայ ինձի, որ ժամը պիտի զայ, երբ ոչ այս լեռան վրայ եւ ոչ երուսաղեմի մէջ պիտի երկրապագեր Յօրը: **22** Դուք կ'երկրապագեր անոր՝ որ չէք ճանչնար. մենք կ'երկրապագենք անոր՝ որ կը ճանչնամք. որովհետեւ փրկութիւնը Յրեաներէն է: **23** Բայց ժամը պիտի զայ եւ իհմա ալ է, երբ ճշմարիտ երկրապագողները պիտի երկրապագեն Յօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութեամք, որովհետեւ Յայրն ալ կ'ուղետ աղդպիսիներ՝ իրեն երկրապագելու համար: **24** Աստուած Յոզի է, եւ իրեն երկրապագողներն ալ պէտք է որ երկրապագեն հոգիով ու ճշմարտութեամք»: **25** Կինը ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ Մեսիխ պիտի զայ, (Քրիստոս կոչուածը) երբ ինք զայ՝ պիտի հաղորդէ մեզի ամէն բան»: **26** Յիշուլս ըսաւ անոր. «Ես՝ որ

թեզի հետ կը խօսիմ՝ ան եմ»: 27 Վյդ ատեն իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ կը խօսակցէր այդ կնոջ հետ, բայց անոնցմէ ոչ մէկը ըսաւ. «Ի՞նչ Կ'ուղես», կամ. «Ի՞նչ կը խօսիս անոր հետ»: 28 Ուստի կինը թողուց իր սպիորը եւ գնաց քաղաքը, ու ըսաւ քաղաքացիներուն. 29 «Եկէք, տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինձի ամեն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք ան է Քրիստոսը»: 30 Անոնք ալ ելան քաղաքէն եւ կու գային անոր: 31 Վյդ միջոցին աշակերտները իրեն կը թախանձէին ու կ'ըսէին. «Շարքի, կեր»: 32 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Ես՝ ուտեղու համար՝ ունիմ կերակուր մը, որ դուք չէք գիտեր»: 33 Ուրեմն աշակերտները կ'ըսէին իրարու. «Արդեօք մէկը ուտեղիք բերա՞լ իրեն»: 34 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ կերակուր՝ գործադրել է զիս դրկողին կամքը, եւ աւարտել անոր գործը»: 35 Դուք չէք ըսեր. «Տակալին չորս ամիս կայ՝ որ հունձիր ատենը զայ»: Ահա ես կը յայտարարեմ ձեզի. «Բարձրացուցէք ձեր աշերը եւ դիտեցէք արտերը. արդէն ենթմկած ու հնձուելու պատրաստ են»: 36 Ան որ կը հնձէ՝ վարձը կը ստանայ, եւ պտուլ կը ժողվէ յալիտենական կեանքի համար, որպէսզի սերմանողն ու հնձողը ուրախանան միասին: (αιδίος γ166) 37 Որովհետեւ այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօսքը. «Մէկը կը սերմանէ, եւ ուրիշ մը կը հնձէ»: 38 Ես դրկեցի ձեզ հնձուելու զայն՝ որուն համար չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու դուք մտար անոնց աշխատանքին մէջ»: 39 Վյդ քաղաքէն շատ Սամարացիներ հասատացին իրեն՝ այդ կնոջ խօսքին համար, որ վկայեց. «Ի՞նչ որ գործեր եի՝ ամէնք ըսաւ ինձի»: 40 Երբ Սամարացիները եկան իրեն, կը թախանձէին որ մնայ իրենց քով. ու մնաց հոն երկու օր: 41 Շատեր իրեն հաւատացին՝ իր խօսքին համար, 42 եւ կ'ըսէին կնոջ. «Ալ կը հաւատանք՝ ոչ թէ քու խօսքի համար, այլ մենք իսկ լսեցինք, ու գիտենք թէ այս է ճնարուապս աշխարհի Փոլիչը Քրիստոսը»: 43 Երկու օր ետք՝ մեկնեցան անկը եւ գնաց Գայիենա, 44 որովհետեւ Յիսուս ինք վկայեց թէ «մարզպարէ մը պատիշ չ'ունենար իր բնագաւառին մէջ»: 45 Ուրեմն երբ Գայիենա հասաւ՝ Գայիեացիները ընդունեցին զինք, քանի որ տեսած էին այն բոլոր իրաշրները, որ ինք ըրաւ տօնին ատենը՝ Երուսաղէմի մէջ. որովհետեւ իրենք ալ գացեր էին այդ տօնին: 46 Յիսուս դարձեալ եկալ Գայիեայի Կանա քաղաքը, ուր ջուրը փոխած էր գինիի: Յոն պալատական մը կար, որուն որդիին հիւանդ էր՝ Կափառնայումի մէջ: 47 Ասիկա՝ լսելով թէ Յիսուս Յրեաստանէն եկած է Գայիենա, եկալ անոր ու կը թախանձէ՝ որ իշնէ եւ թշկէ իր որդին, որովհետեւ մեռնելու մօտ էր: 48 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ նշաններ ու սքանչելիքներ չտեսնէք՝ բնաւ պիտի չհաւատաք»: 49 Պալատականը ըսաւ անոր. «Տէ՛ր, իշին, քանի

դեռ տղաս մեռած չէ»: 50 Յիսուս ըսաւ անոր. «Գնա, որդիի կ'ապրի»: Մարդն ալ հաւատաց այն խօսքին՝ որ Յիսուս ըսաւ իրեն, ու գնաց: 51 Երբ արդէն կ'իշնէր, իր ծառաները դիմալորեցին զինք եւ լոր տուին՝ ըսելով. «Որդիի ոչի Ե»: 52 Ուստի հարցափորձեց զանոնք թէ որ ժամուն սկսաւ լաւանալի. Ըսին իրեն. «Երեկ եօթներորդ ժամուն» տեսնդ թողուց զայն»: 53 Ուստի անոր հայրը գիտցաւ թէ այն ժամն Եր՝ երբ Յիսուս ըսաւ իրեն. «Որդիի կ'ապրի», ու հաւատաց՝ ինք եւ իր ամբողջ տունը: 54 Յիսուս դարձեալ ըրաւ այս Երկրորդ նշանը՝ երբ Յրեաստանէն Գայիեա եկալ:

5 Ասկէ ետք Յրեաներուն տօնն Եր, ու Յիսուս Երուսաղէմ բարձրացաւ: 2 Երուսաղէմի մէջ՝ Ոչյաներու դրան բով աւազան մը կայ, որ Երբայերէն Բերեհզդա կը կոչուի եւ հինգ սրահ ունի: 3 Ասոնց մէջ պառկած էր հիւանդներու մեծ բազմութիւն մը՝ կոյրեր, կաղեր, չորցաններ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն. 4 Օրովհետեւ իրեշտակ մը ատեն-ատեն կ'իշնէր աւազանը ու կը խառնէր ջուրերը, եւ ով որ ջուրին խառնուելն ետք անոր մէջ առաջինը մտնէր՝ կ'առողջանար, ինչ ախտ ալ ունենար: 5 Յոն մարդ մը կար, որ հիւանդութիւն մը ունէր Երեսունութ տարիէ ի վեր: 6 Երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ պառկած, ու գիտցաւ թէ արդէն շատ ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, ըսաւ անոր. «Կ'ուղմն առողջանալը»: 7 Յիւանդը պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, մարդ մը չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ ձգէ զիս աւազանը. հապաւ՝ մինչ կ'երթամ՝ ինձմէ առաջ ուրիշ մը կ'իշնէ»: 8 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուտքի ելիր, ան մահիճու ու քալէ»: 9 Իսկոյն մարդը առողջացաւ, եւ առնելով իր մահիճը՝ կը քալէր. իսկ այդ օրը Շարաթ էր: 10 Ուրեմն Յրեաները ըսին բժկուած մարդուն. «Շարաթ է, եւ արտօնուած չէ՝ որ վերցնես մահիճոյ»: 11 «Պատասխանեց անոնց. «Ան որ բժկեց զիս, ինք ըսաւ ինձի. «Ան մահիճու ու քալէ»»: 12 Ուրեմն հարցուցին անոր. «Ո՞վ է այն մարդը, որ ըսաւ քեզի. «Առ մահիճու ու քալէ»»: 13 Եւ բժկուողը չէր գիտեր թէ ով է ան, որովհետեւ Յիսուս մէկին բաշուեցաւ՝ այնտեղ բազմութիւն ըլլալուն համար: 14 Ասկէ ետք Յիսուս՝ գտնելով զայն տաճարին մէջ՝ ըսաւ անոր. «Ան բժկուեցար. ալ մի մեղանչեր, որ աւելի գէշ բան մը չպատահի քեզի»: 15 Մարդը գնաց ու հայորդեց Յրեաներուն թէ Յիսուս Էր՝ որ բժկեց զինք: 16 Ուստի Յրեաները կը հայածէին Յիսուսը եւ կը ջանային սպաննել զայն՝ քանի որ Շարաթ օրը կ'ըներ այս բաները: 17 Բայց Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ Յայրս մինչեւ հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ»: 18 Ուստի Յրեաները ալ աւելի կը ջանային սպաննել զայն, քանի որ ոչ միայն Շարաթ օրը կը լուծէր, հապաւ նաեւ Աստուած իր Յայրը կը կոչէր, եւ

այսպես՝ ինքզինք Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր: 19 Իսկ Յիսուս ըստ անոնց. «Եշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Որդին ինքնիրմէ ոչինչ կրնայ ընել, հապա միայն ինչ որ տեսն՝ որ Յայրը կ'ընէ. որովհետեւ ինչ որ ան կ'ընէ, նմանապես Որդին ալ կ'ընէ այդ բաները»: 20 Քանի որ Յայրը կը սիրէ Որդին, եւ ամեն բան ցոյց կու տայ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ: Ասոնցմէ աւելի մեծ գործեր ալ ցոյց պիտի տայ անոր, որպեսզի դուք զարմանաք. 21 որովհետեւ ինչպես Յայրը մեռելները կը յարուցանէ եւ կեանք կու տայ, նոյնպես ալ Որդին կեանք կու տայ՝ անոնց որ ուզէ: 22 Քանի որ Յայրը ոչ մէկը կը դատէ, հապա ամեն դատաստան Որդիին տուաւ. 23 որպեսզի բոլորը պատուեն Որդին, ինչպես կը պատուեն Յայրը: Ան որ չի պատուեր Որդին, չի պատուեր Յայրը՝ որ դրկեց զայն: 24 Եշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Ան որ մտիկ կ'ընէ իմ խօսքս, ու կը հաւատայ անոր՝ որ դրկեց զիս, ունի յափուենական կեանքը, եւ չ'յնար դատապարտութեան տակ, հապա անցած է մահեն դէպի կեանք»: (աթոնոս ց166) 25 Եշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Ժամը պիտի զայ ու իմայ ալ է, երբ մեռելները պիտի լսեն Վստուծոյ Որդիին ծայնը. եւ անոնք որ կը լսեն՝ պիտի ապրին»: 26 Որովհետեւ ինչպես Յայրը ինքնիր մէջ կեանք ունի, այնպես ալ Որդիին տուաւ՝ որ ինքնիր մէջ կեանք ունենայ. 27 Նաեւ անոր տուաւ դատաստան կիրարկելու իշխանութիւն, քանի որ ան մարդու Որդին է: 28 Մի զարմանաք ասոր վիայ. որովհետեւ ժամը պիտի զայ՝ երբ բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները պիտի լսեն անոր ծայնը, 29 ու դուրս պիտի զան. անոնք որ բարիք գործեր են՝ կեանքի յարութեան համար, եւ անոնք որ չարիք գործեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար»: 30 «Ես ինձմէ ոչինչ կրնամ ընել. ինչպես կը լսեմ՝ այնպես կը դատեմ, եւ իմ դատաստան արդար է որովհետեւ ոչ թէ իմ կամքս կը փնտում, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: 31 Եթէ ես վկայեմ իմ մասին՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ: 32 Ուրիշ մըն է որ կը վկայէ իմ մասին. ու ես զիտեմ թէ ճշմարին է այն վկայութիւնը՝ որ ինք վկայեց իմ մասին: 33 Դուք մարդ դրկեցիք Յովհաննէսի, եւ ինք վկայ եղաւ ճշմարտութեան: 34 Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկայութիւն կը ստանամ, հապա այս բաները կ'ըսեմ՝ որպեսզի դուք վիրկուիք: 35 Ան ճրագ մըն էր՝ որ կը վասէր ու կը փայլէր, եւ դուք ուզեցիք ժամանակ մը ցնծալ անոր լոյսով: 36 Սակայն ես ունիմ աւելի մեծ վկայութիւն՝ քան Յովհաննէսինք. որովհետեւ այն գործերը որ Յայրը տուաւ ինծի՝ որպեսզի աւարտեմ զանոնք, այդ նոյն գործերը որ ես կ'ընեմ՝ կը վկայեն իմ մասիս թէ Յայրը դրկեց զիս: 37 Եւ Յայրը, որ դրկեց զիս, ինք վկայեց իմ մասիս: Դուք բնան չէք անոր

ճայնը, ոչ ալ տեսած անոր կերպարանքը. 38 անոր խօսքն ալ բնակած չէ ծեր մէջ, որովհետեւ դուք չէք հաւատար անոր՝ որ ինք դրկեց: 39 Զննեցք Գիրքերը, որովհետեւ դուք կը կարծէք անոնցմնվ ունենալ յափտենական կեանքը. բուն անոնք են՝ որ կը վկայեն իմ մասիս: (աթոնոս ց166) 40 Դուք չէք ուզեր ինծի զայ՝ որ կեանք ունենաք: 41 Ես փառք չէմ ստանար մարդոցմէ: 42 Բայց գիտեմ ծեզ, որ չունիք ծեր մէջ Աստուծոյ մէրը: 43 Ես եկայ իմ Յօրս անունով՝ ու չէք ընդունիր զիս. Եթէ ուրիշ մէկը զայ ինքնիր անունով՝ պիտի ընդունիր զինքը: 44 Ինչպես կրնաք հաւատալ, դուք որ փառք կը ստանար իրարմէ, եւ չէք փնտուեր այն փառքը՝ որ կու զայ միայն Վստուծմէ: 45 Մի կարծէք թէ ես պիտի ամբատանեմ ծեզ Յօրս առջեւ: Կայ մէկը՝ որ կ'ամբատան ծեզ, Մովսէս՝ որուն կը յուսաք: 46 Որովհետեւ եթէ Մովսէսի հաւատայիք, ինծի ալ պիտի հաւատայիք, քանի որ ան գրեց իմ մասիս: 47 Բայց եթէ չէք հաւատար անոր գրածերուն, ինչպես պիտի հաւատար իմ խօսքերուս»:

6 Ասկէ ետք, Յիսուս գնաց Գայիլեայի՝ այսինքն

Տիրերիայի ծովուն միւս կողմը: 2 Մեծ բազմութիւն մը կը հետեւէր անոր, որովհետեւ կը տեսնէին այն նշանները՝ որ կ'ընէր հիւանդներուն վրայ: 3 Յիսուս լեռը ելաւ ու նստաւ հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: 4 Յրեաններուն Չատիկի տօնը մօտ էր: 5 Երբ Յիսուս աչքերը բարձրացուց ու տեսաւ թէ մեծ բազմութիւն մը կու զար իրեն, ըսաւ Փիյիպպոսի. «Ուրկէ հաց զնենք՝ որպեսզի ասոնք ուտեն»: 6 (Ասիկա կ'ըսէր՝ զայն փորձելու համար, քանի որ ինք գիտէր թէ ինչ պիտի ընէր:) 7 Փիյիպպոս պատասխանեց անոր. «Երկու հարիւր դահեկանի հաց չի բաւեր անոնց, որպեսզի իւրաքանչիւրը քիչ մը առնէ»: 8 Իր աշակերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղբայրը՝ Անդրէս, ըսաւ իրեն. 9 «Հո՞ պատանի մը կայ, որ ունի իինզ գարիէ նկանակ ու երկու ծուկ. բայց ինչ են անոնք՝ այդափ մարդոց համար»: 10 Յիսուս ըսաւ. «Նստեցուցք այդ մարդիկը»: Հոն արատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան՝ թիւով իինզ հազարի չափ: 11 Յիսուս առաւ նկանակները, շնորհակալ եղաւ եւ բաշխեց աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝ նստողներուն. նմանապես ծովեցերէն՝ հրչափ որ ուզեցին: 12 Երբ կշտացան՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. «Ծովովցեք աւեցած թէկորները, որպեսզի ոչինչ կորսուիք»: 13 Ուստի ծովեցերն, եւ տասներկու կողով լեցուցին այդ իինզ գարիէ նկանակներէն մնացած թէկորներով, որոնք ուտողներէն ալեցան: 14 Իսկ մարդիկը, երբ տեսան Յիսուսի ըրած նշանը, կ'ըսէին. «Եշմարտապես ասիկա է այն մարգարէն, որ աշխարի պիտի զար»: 15 Ուրեմն Յիսուս, գիտնալով թէ պիտի զան յափշտակերու զինք՝ որպեսզի թագաւոր ընեն զինք, դարձեալ լեռը

զնաց՝ առանձին: **16** Երբ իրիկուն եղա՛՝ իր աշակերտները իշան ծովեզերը, **17** ու նաև մտներով կ'երթային ծովուն միւս կողմը՝ Կափառնայում: Արդեն մթնացած էր, բայց դեռ Յիսուս եկած չէր իրենց: **18** Ծովն ալ պետք էր՝ սաստիկ փշող հովն: **19** Երբ թի վարելով քանինք կամ երեսուն ասպարեզի չափ գացին՝ տեսան Յիսուսը, որ կը մօտենար նաւուն՝ ծովուն վրայ քալերով, ու վախցան: **20** Բայց ինք ըսաւ անոնց. «Ես եմ, մի վախնաք»: **21** Ուստի ուղեցին ընդունիլ զինք նաւուն մէջ, եւ նաւը իսկոյն հասաւ այն երկիր՝ ուր կ'երթային: **22** Յետեւեալ օրը՝ բազմութիւնը, որ ծովուն միւս եցերքն էր, տեսաւ թէ ուրիշ նաւակ չկար այն մէկեն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտած էին, եւ թէ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մտած չէր նաւակը, այլ անոր աշակերտները առանձին գացեր էին **23**(բայց Տիբերիային ուրիշ նաւակներ եկան այն տեղին մօտ, ուր կերեր էին հացը՝ Տերոց շնորհակայ ըլլալին ետք): **24** Ուրեմն բազմութիւնը՝ տեսներով թէ ոչ Յիսուս հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նաև մտած եւ զացին Կափառնայում՝ փնտուելու Յիսուսը: **25** Երբ գտան զինք՝ ծովուն միւս եցերքը, ըսին իրեն. «Ռաքքի, երբ եկար հոս»: **26** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Դուք զիս կը փնտուե՞՝ ոչ թէ քանի որ նշաններ տեսաք, հապա՞ որովհետեւ նկանակներէն կերաք ու կշտացաք»: **27** Գացէք, գործեցէք ոչ թէ կրոստական կերակուրին համար, հապա այն կերակուրին համար՝ որ կը մնայ յալիտենական կեանքին մէջ, եւ մարդու Որդին պիտի տայ ծեզի, որովհետեւ Հայրը՝ Աստուած զինք կնքեց»: (այօնիս ց166) **28** Ուրեմն ըսին իրեն. «Ի՞նչ ընենք՝ որպեսզի կատարենք Աստուծոյ գործերը»: **29** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Սա է Աստուծոյ գործը, որ հաւատաք անոր դրկածին»: **30** Ուստի ըսին իրեն. «Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես, որ տեսներ ու հաւատանք թեզի. ի՞նչ կը գործես: **31** Մեր հայրեր անապատին մէջ մանանան կերան, ինչպէս գրուած է. «Երկինքէն հաց տուաւ անոնց՝ որպեսզի ուտեն»: **32** Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Մովսէս չտուաւ ծեզի երկնային հացը, բայց իմ Հայրս կու տայ ծեզի ճշմարիտ երկնային հացը»: **33** որովհետեւ Աստուծոյ հացը ան է, որ կ'իշնէ Երկինքէն եւ կեանք կու տայ աշխարհի»: **34** Ուրեմն ըսին իրեն. «Տէր, ամէն ատեն տուր մեզի այդ հացը»: **35** Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ կեանքի հացը. ան որ կու գայ ինծի՝ երբէք պիտի չանօթենայ, եւ ան որ կը հաւատայ ինծի՝ պիտի չծարաւնայ: **36** Բայց ես ըսի ծեզի. «Դուք զիս տեսաք ալ ու չէր հաւատար»: **37** Բոյլոր անոնք որ Հայրը կու տայ ինծի՝ պիտի գան ինծի, եւ ան որ կու գայ ինծի՝ բնաւ պիտի չվտարեմ: **38** Որովհետեւ

ես իշայ Երկինքէն՝ գործադրելու ոչ թէ իմ կամքս, հապա անոր կամքը՝ որ դրկեց զիս: **39** Եւ զիս դրկող Յօրը կամքը սայ է, որ ոչ մէկը կորսանցնեմ բոլոր անոնցմ՝ որ ինք տուաւ ինծի, հապա յարուցանեմ զանոնք՝ վերջին օրը: **40** Որովհետեւ զիս դրկողին կամքը սայ է, որ ով տեսնէ Որդին ու հաւատայ իրեն՝ ունենայ յալիտենական կեանքը. ես ալ պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը»: (այօնիս ց166) **41** Ուստի Յրեաները կը տրտնչէին իրեն դէմ, որովհետեւ ըսաւ. «Ես եմ Երկինքէն իշած հացը», **42** եւ կ'ըսէին. «Ասիկա Յովսէկի որդին՝ Յիսուսը չէ, որուն հայրն ու մայրը կը ճանչնանք. հապա ինչպէս ասիկա կ'ըսէ. «Ես իշայ Երկինքէն»»: **43** Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Միշ տրտնչէթ ծեր մէջ: **44** Ոչ մէկը կրնայ զալ ինծի՝ եթէ զիս դրկող Հայրը չքաշէ զայն. ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը: **45** Մարգարեներուն մէջ զրուած է. «Բոյլոր ալ ստրված պիտի ըլլան Աստուծմէ»: Ով որ կը լսէ Յօրմէն ու կը ստրվի՝ ինծի կու զայ: **46** Ոչ մէկը տեսած է Հայրը, բացի անկը՝ որ Աստուծմէ է. անիկա տեսած է Հայրը: **47** ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինծի՝ ունի յալիտենական կեանքը»: (այօնիս ց166) **48** Ես եմ կեանքի հացը: **49** Ձեր հայրերը կերան մանանան անապատին մէց, բայց մեռան: **50** Այս է այն հացը՝ որ կ'իշնէ Երկինքէն, որպեսզի եթէ մէկը ուտէ ասկէ՝ չմեռնի: **51** Ես եմ կենարար հացը՝ որ իշայ Երկինքէն: Եթէ մէկը ուտէ այս հացէն՝ պիտի ապրի յալիտեան. եւ այն հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է, որ պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար»: (այօն ց165) **52** Ուստի Յրեաները կը փիճէին իրարու հետ եւ կ'ըսէին. «Ի՞նչպէս ասիկա կրնայ տալ մեզի իր մարմինը՝ ուտերու»: **53** Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ճշմարտապես, ճշմարտապես կը յայտարարեմ ծեզի. «Եթէ չուտէք մարդու Որդիին մարմինը ու շխմէթ անոր արիննը, կեանքը չէք ունենար ծեր մէց»: **54** Ո՞վ որ կ'ուտէ իմ մարմինս եւ կը խմէ իմ արիննս՝ ունի յալիտենական կեանքը, ու ես պիտի յարուցանեմ զայն՝ վերջին օրը. (այօնիս ց166) **55** որովհետեւ իմ մարմինս ճշմարտապես կերակուր է, եւ իմ արիննս՝ ճշմարտապես խմելիք: **56** Ան որ կ'ուտէ իմ մարմինս ու կը խմէ իմ արիննս՝ անիկա կը բնակի իմ մէջս, եւ ես՝ անոր մէց: **57** ինչպէս ապրող Հայրը դրկեց զիս, ու ես կապրիմ Յօրը միջոցով, այնպէս ալ ան որ կ'ուտէ զիս՝ ինք ալ պիտի ապրի ինծմով: **58** Այս է այն հացը՝ որ իշած է Երկինքէն: Ա՞ն որ ուտէ այս հացը՝ պիտի ապրի յալիտեան. ոչ թէ ծեր հայրերուն պէս, որոնք կերան մանանան՝ բայց մեռան»: (այօն ց165) **59** Այս բաները խօսեցաւ ժողովարանին մէջ, երբ կը ստրվեցնէր Կափառնայումի մէջ: **60** Իսկ աշակերտներէն շատերը՝ երբ լսեցին՝ ըսին. «Խիստ է այդ խօսքը, ովք կրնայ մտիկ ընել զայն»: **61** Երբ Յիսուս ինքնիրեն հասկցաւ թէ

իր աշակերտները կը տրտնջեն ատոր համար, բսաւ անոնց. «Ասիկա կը զայթակղեցն՝ ձեզ: 62 Յապա ինչ պիտի մտածեք, եթե տեսնեք մարդու Որդիին բարձրանալը հոն՝ ուր նախապէս էր: 63 Յօգին է կեանք տուռողը, մարմինը օգնւտ մը շունի: Այն խօսքերը որ կ'ըսեմ ձեզի՝ Յօգի ու կեանք են: 64 Բայց ձեր մէջ կան ոմանք՝ որ չեն հաւատար»: Որովհետեւ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ որոնք են անոնք՝ որ չեն հաւատար, եւ ով է ան՝ որ պիտի մատնէ զինք: 65 Ու ըսաւ. «Ասոր համար ըսի ձեզի. “Ո՞չ մէկը կրնայ զալ ինծի, եթե իմ Յօրմէս տրուած չըլլայ անոր”»: 66 Այս պատճառով իր աշակերտներէն շատեր հեռացան, եւ ալ չէին շրջեր իրեն հետ: 67 Ուստի Յիսուս ըսաւ տասներկութին. «Միթե դո՞ւք ալ կ'ուզէք երաթալ»: 68 Սիմոն Պետրոս պատասխանեց անոր. «Տէ՛ր, որոնք պիտի երանք. դո՞ւն ունիս յախտենական կեանքի խօսքերը: (αισθος ց166) 69 Մենք հաւատացինք ու զիտցանք թէ դո՞ւն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին»: 70 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ես չընտրեցի ձեզ՝ տասներկութի, բայց ձեզմէ մէկը չարախու Ե»: 71 Ան կը խօսէր Խնկարիովտայի Սիմոնեան Յուդայի մասին, որովհետեւ անհին էր որ պիտի մատնէր զինք, թէպէտ տասներկութին մէկն էր:

7 Ասկէ ետք Յիսուս կը շրջեր Գայիկեայի մէջ, բանի որ չէր ուզեր շրջի Յրեաստանի մէջ, որովհետեւ Յրեաները կը ջանախին սպաննել զինք: 2 Յրեաներուն Տաղաւարներու տօնը մօս էր. 3 Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն. «Մեկն ասկէ ու գնայ Յրեաստան, որպէսզի աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ՝ որ կ'ընես: 4 Որովհետեւ ոչ մէկը զաղտնի կ'ընէ որեւէ բան, երբ կը ջանայ բացորոշապէս ճանչցնել ինքփինք. եթե կ'ընես այդ բանները, դուն թեք բացայայտէ աշխարհի»: 5 Քանի որ իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար իրեն: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը պատրաստ Է ամեն ատեն: 7 Վշխարհ չի կրնար ատել ձեզ, բայց կ'ատէ զիս, որովհետեւ ես կը վկայեմ անոր մասին թէ իր գործերը չար են: 8 Դո՞ւք բարձրացէք այս տօնին. ես (իեռ) չեմ բարձրանար այս տօնին, որովհետեւ ժամանակս դեռ լրացած չէ»: 9 Ասիկա ըսելով անոնց ինք մնաց Գայիկեա: 10 Բայց երբ իր եղբայրները բարձրացան, ինքն ալ բարձրացաւ տօնին. ոչ թէ բացայայտօրէն, հապա՝ զաղտնի: 11 Իսկ Յրեաները կը փնտուին զինք տօնին ատենը, ու կ'ըսէին. «Ո՞ւր Է ան»: 12 Բազմութեան մէջ շատ տրտունչ կար անոր մասին: Ոմանք կ'ըսէին. «Բարի մարդ Ե»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Ո՛չ, այլ ընդհակառակը՝ բազմութիւնը կը մոլորեցնէ»: 13 Սակայն ոչ մէկը բացորոշապէս կը խօսէր անոր մասին՝ Յրեաներու վախեն: 14 Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ՝ Յիսուս բարձրացաւ

տաճարը, եւ կը սորվէցնէր: 15 Յրեաները կը զարմանային ու կ'ըսէին. «Ինչպէս ասիկա գիտէ Գիրքերը, բանի բնակ սորված չէ զանոնք»: 16 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Իմ ուսուցումն՝ ինս չէ, հապա զիս որկողինն է: 17 Եթե մէկը ուզէ գործադրել անոր կամքը, պիտի գիտնայ թէ այս ուսուցումը Աստուծմն է, թէ ես ինձմէ կը խօսիմ: 18 Ան որ կը խօսի ինքնիրմն՝ կը փնտու իր խկ փառքը, բայց ան որ կը փնտու զինք որկողին փառքը՝ անիկա ծշմարտախոս է, եւ անոր քով անիրաւութիւն չկայ: 19 Մովսէս չտուալ ձեզի Օրէնքը. բայց ձեզմն ոչ մէկը կը գործադրէ Օրէնքը: 20 Ինչո՞ւ կը ջանար սպաննել զիս»: Բազմութիւնը պատասխանեց. «Դեմ կայ քու ներսդ. ով կը ջանայ սպաննել թեզ»: 21 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Գործ մը ըրի, եւ բոլորդ ալ կը զարմանաք: 22 Մովսէս տուալ ձեզի թիվատութիւնը, (որ ոչ թէ Մովսէս էր՝ հապա նախնիքներէն,) ու մարդ կը թիվատէք ծարաթ օրը: 23 Եթե մարդ կը թիվատուի ծարաթ օրը՝ որպէսզի Մովսէսի Օրէնքը չլուծուի, կը դառնանամք ինծի դէմ՝ որ ամբողջ մարդ մը բժկեցի ծարաթ օրը: 24 Մի դատէք երեւոյթին համեմատ, հապա դատեցէք արդարութեամբ»: 25 Ուստի Երուսաղեմացիներէն ունանք կ'ըսէին. «Ասիկա չէ ան՝ որ կը ջանան սպաննել: 26 Ահա համարձակօրէն կը խօսի, ու ոչինչ կ'ըսէն անոր. միթե պետերը զիտցան թէ ծշմարտապէս այս է Քրիստոսը: 27 Սակայն մենք գիտենք թէ ասիկա ուրկէ Ե. բայց երբ Քրիստոս զայ, ոչ մէկը պիտի գիտնայ անոր ուրկէ ըլլալք»: 28 Իսկ Յիսուս՝ սորվեցնելու ատեն՝ տաճարին մէջ աղաղակեց. «Զիս ալ կը ճանչնաք, եւ ուրկէ ըլլալս ալ գիտէք: Ես ինձմէ եկած չեմ, հապա ան որ որկեց զիս՝ ծշմարիտ Է: Դուք չէք ճանչնաք զայն. 29 բայց ես կը ճանչնամ զայն, որովհետեւ ես անկէ եմ, եւ ան որկեց զիս»: 30 Ուստի կը ջանախին ձերբակալել զինք. բայց ոչ մէկը ձեռք բարձրացու իր վիայ, որովհետեւ իր ժամը դեռ հասած չէր: 31 Բազմութեան շատեր հաւատացին իրեն, ու կ'ըսէին. «Երբ Քրիստոս զայ, միթե աւելի նշաններ պիտի ընէ՝ բան անոնք որ ասիկա ըրաւ»: 32 Փարիսեցիները լսեցին բազմութեան այս տրտունչը անոր մասին. եւ Փարիսեցիներն ու քահանայապետները սպասաւորներ որկեցին՝ որպէսզի ձերբակալեն զայն: 33 Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Քի մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ապա կ'երթամ անոր՝ որ որկեց զիս: 34 Դուք պիտի փնտուք զիս՝ բայց պիտի չզտնէք, եւ չէք կրնար զալ իմ եղած տեղու»: 35 Ուրեմն Յրեաները ըսին իրարու. «Ո՞ւր պիտի երթայ, որ մենք պիտի չզտնէք զինք. միթե հեթանոսներուն մէջ ցրուածներմն պիտի երթայ, եւ հեթանոսներմն պիտի սորվեցնէ: 36 Ինչ է այն խօսքը՝ որ ըսաւ. “Դուք պիտի փնտուք զիս բայց պիտի չզտնէք, եւ չէք կրնար զալ իմ եղած տեղու»: 37 Տօնին Վերջին մեծ օրը՝ Յիսուս

կայսած էր ու կ'աղաղակեր. «Եթե մԵկը ծարաւ Ե, թող զայ ինծի եւ խմէ: **38** Ան որ հաւատայ ինծի, կենարար ջուրի գետեր պիտի բիխն անոր փորեն, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ»: **39** Ասիկա ըսաւ Չոզիկն մասին՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունեն. որովհետեւ Սուրբ Չոզիկն տրուած չեր տակալին, քանի որ Յիսուս փառաւորուած չեր տակալին: **40** Բազմութենեն շատեր՝ երբ լսեցին այս խօսքը՝ կ'ըսէն. «Եշմարտապէս այս է մարգարեն»: **41** Ուրիշներ կ'ըսէն. «Այս է Քրիստոսը»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէն. «Միթե Քրիստոս Գայիկեային պիտի զայ: **42** Միթե Գիրքը չ'ըսէր թէ Քրիստոս պիտի զայ Դաւիթի զարմեն ու Դաւիթի եղած գիլելն՝ Բեթղեհեմեն»: **43** Ուստի պառակտում եղաւ բազմութեան մԵջ՝ անոր պատճառով: **44** Անոնցմէ ոնանը ուզեցին ձերքակալել զայն, բայց ոչ մԵկը ձեռք բարձրացուց անոր վրայ: **45** Ուստի սպասաւորները եկան քահանայապետներուն եւ Փարիսեցիներուն քով, որոնք ըսին անոնց. «Ինչո՞ւ հոս չքերիք զայն»: **46** Սպասաւորները պատասխանեցին. «Ո՛չ մԵկը երբեք խօսած է այս մարդուն պէս»: **47** Ուստի Փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց. «Միթե դո՞ւք ալ մոլորեցաք: **48** Պետերեն կամ Փարիսեցիներեն մԵկը հաւատաց անոր. **49** բայց այս բազմութիւնը՝ որ չի գիտեր Օրենքը՝ անհծեան Ե»: **50** Նիկողոսու ըսաւ անոնց, (որ նախապէտ՝ գիշերուան մԵց զացեր էր իրեն, եւ անոնցմէ մԵկն էր.) **51** «Միթե մԵր Օրենքը կը դատէ՛ մարդ մը, եթէ նախապէտ չլաւ զայն, եւ չզիտնայ թէ ինչ կ'ընէ»: **52** Պատասխանեցին անոր. «Միթե դո՞ւն ալ Գայիկեային ես. զննէ ու նայէ, որ Գայիկեային մարգարէ չ'ելլեր»: **53** Ապա իւրաքանչիւրը զնաց իտունը:

8 Յիսուս զնաց Զիթենիներու լեռը: **2** Երբ առտուն կանուխ դարձեալ եկաւ տաճարը՝ ամբողջ ժողովուրդը կու զար իրեն, եւ ինք՝ նստած կը սորվեցնէր անոնց: **3** Դայիրներն ու Փարիսեցիները բերին անոր շնութեան մԵջ քոնուած կին մը, եւ մԵջտեղ կայնեցնելով զայն՝ **4** ըսին իրեն. «Վարդապէտ, այս կինը շնութեան մԵց քոնուեցա՛ այս մԵղքը գործած ատեն: **5** Օրենքին մԵջ՝ Սովուս պատուիրեց մԵզի քարկոնել պասպիսիներո. իսկ դո՞ւն ինչ կ'ըսէն»: **6** Ասիկա կ'ըսէին՝ զայն փորձելու համար, որպէսզի առիթ ունենան զինք ամբաստանելու. բայց Յիսուսւ՝ վար ծռած՝ մատով կը գրէր գետիկին վրայ: **7** Սակայն երբ շարունակեցին հարցոնել իրեն, վեր նայեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Զեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ ինք թող քար նետս ատոր վրայ»: **8** Ու դարձեալ վար ծռելով՝ գետիկին վրայ կը գրէր: **9** Իսկ անոնք՝ լսելով ասիկա եւ կշտամբուելով իրենց խոճմտապէն՝ դրուս կ'ելլիին մԵկ առ մԵկ, ամենէն տարեցներէն սկսեալ՝ մինչեւ յետինները. ու Յիսուս մինակ մնաց, եւ կինը՝ մԵջտեղ կայնած:

10 Յիսուս վեր նայելով ու կնոջմէն զատ ոչ մԵկը տեսնելով՝ ըսաւ անոր. «Կին, ո՞ւր են անոնք՝ որ կ'ամբաստանէին քեզ. ոչ մԵկը դատապարտեց քեզ»: **11** Ան ալ ըսաւ. «Ո՛չ մԵկը, Տէ՛ք»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. զնա, եւ ասկէ ետք ալ մի՛ մեղանչեր»: **12** Յիսուս դարձեալ խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ. «Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ կը հետեւի ինծի՝ պիտի չքալէ հաւարի մԵջ, հապա պիտի ունենայ կեանքի լոյսը»: **13** Իսկ Փարիսեցիները ըսին անոր. «Դո՞ւն կը վկայես քու մասիդ, քու վկայութիւնն ծշմարիտ չէ»: **14** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Թէպէտ նս կը վկայեմ իմ մասիս, իմ վկայութիւնն ծշմարիտ է, որովհետեւ գիտեմ ուրկէ եկայ եւ ուր կ'երթամ. իսկ դուք չէք գիտեր ուրկէ կու զամ կամ ուր կ'երթամ: **15** Դուք կը դատէր մարմինին համաձայն. ես ոչ մԵկը կը դատեմ: **16** Նոյնիսկ եթէ դատեմ՝ իմ դատաստանն ծշմարիտ է, որովհետեւ ես մինակ չեմ, հապա՝ ես եւ Յայրը՝ որ դրկեց զիս: **17** Ձեր Օրենքին մԵջ ալ գրուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ծշմարիտ է: **18** Ես եմ որ կը վկայեմ իմ մասիս, ու Յայրն ալ՝ որ դրկեց զիս՝ կը վկայէ իմ մասիս»: **19** Ուստի ըսին անոր. «Ո՞ւր Է քու Յայր»: Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ զիս կը ճանչնաք, եւ ոչ իմ Յայրս. եթէ ճանչնայիք զիս, պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս»: **20** Յիսուս ըսաւ այս խօսքերը՝ գանձատունը, երբ կը սորվեցնէր տաճարին մԵջ, ու ոչ մԵկը ձերքակալեց զայն, որովհետեւ դեռ անոր ժամը հասած չէր: **21** Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ու պիտի փնտուե՛ զիս, եւ պիտի մԵռնիք ձեր մԵռերուն մԵջ. ո՞ւր ես կ'երթամ՝ դուք չկրնար զայ»: **22** Ուրեմն Յրեաները կ'ըսէին. «Միթե հնքօնք պիտի սպաննէ, քանի որ կ'ըսէ. «Ո՞ր ես կ'երթամ՝ դուք չէք կրնար զայ»»: **23** Ըսաւ անոնց. «Դուք Վարեն Եք, ես վերեն եմ. դուք այս աշխարհեն Եք, ես այս աշխարհեն չեմ: **24** Ուստի ըսի ծեզի թէ պիտի մԵռնիք ձեր մԵռերուն մԵջ, արդարեւ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ՝ պիտի մԵռնիք ձեր մԵռերուն մԵջ»: **25** Ուրեմն ըսին անոր. «Դուն ո՞վ ես»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ինչ որ սկիզբէն կ'ըսեմ ծեզի: **26** Շատ բաներ ունիմ ձեր մասին խօսելու եւ դատելու բայց ան որ դրկեց զիս՝ ծշմարտախօս է, ու ես ինչ որ լեցի իրմ՝ զայն կը խօսիմ աշխարհի մԵջ»: **27** Անոնք շհակցան թէ Յօրը մասին կը խօսէր իրենց: **28** Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Երբ բարձրացնէք մարդու Որդին, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, եւ թէ ես ինձմէ ոչինչ կ'ընեմ, հապա կը խօսիմ այս բաները՝ ինչպէս Յայրը սորվեցուց ինծի: **29** Ու զիս դրկողը ինծի հետ է. Յայրը մինակ շօռողուց զիս, որովհետեւ ես ամեն ատեն կ'ընեմ իրեն հաճելի եղած բաները»: **30** Երբ այսպէս խօսեցաւ՝ շատ մարդիկ հաւատացին իրեն: **31** Ուստի Յիսուս ըսաւ իրեն հաւատացող Յրեաներուն. «Եթե իմ խօսքիս մԵջ մնաք, ճշմարտապէս իմ

աշակերտներս կ'ըլլաք. 32 ու ճշմարտութիւնը պիտի զիտնաք, եւ այդ ճշմարտութիւնը պիտի ազատ ձեզ»: 33 Պատասխաննեցին իրեն. «Մենք Աբրահամի զարմն ենք, ու երբեք ստրուկ չենք եղած ունել մէկուն: Դուն ինչպէս կ'ըսե՞»: «Ազատ պիտի ըլլաք»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ մեղք կը գործէ, անիկա մեղքին ստրուկն է»: 35 Եւ ստրուկ տան մէջ յափտեան չի կենար, բայց որդին յափտեան կը կենայ: (այս ց165) 36 Ուրեմն եթէ Որդին ազատ ձեզ, իրապէս ազատ պիտի ըլլաք: 37 Գիտեմ թէ Աբրահամի զարմն էք. բայց կը ջանաք սպաննել զիս, որովհետեւ իմ խօսքը տեղ չունի ձեր մէջ: 38 Ես ինչ որ տեսայ իմ ջօրս բով՝ զայն կը խօսիմ, ու դուք ալինչ որ տեսաք ձեր հօր բով՝ զայն կ'ընէք»: 39 Պատասխաննեցին անոր. «Մեր հայր՝ Աբրահամն է»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աբրահամի որդիները ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի ընէիք: 40 Բայց իհմա կը ջանաք սպաննել զիս, այնպիսի մարդ մը՝ որ խօսեցաւ ձեզի ճշմարտութիւնը, որ լսեցի Աստուծմ: Վրահամ ջըրաւ այդ բանը: 41 Դուք կ'ընէք ձեր հօր գործերը»: Անոնք ալ ըսին անոր. «Մենք պոռնկուենք ծնած չենք. մենք ունինք միկ Յայր, որ Աստուծած է»: 42 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ Աստուծած ըլլաք ձեր Յայր՝ պիտի սիրեիք զիս, որովհետեւ ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. ոչ թէ ես ինձմէ եկայ, հապա իմք դրկեց զիս: 43 Ինչո՞ւ չէք հասկնար իմ խօսածն. քանի որ չէք կրնար մտիկ ընել իմ խօսք: 44 Դուք ձեր հօրմէն՝ Զարախիուն էք, եւ կ'ուղէք ձեր հօր ցանկութիւնները գործադրել. ան սկզբեն մարդասպան էք, ու ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ՝ որովհետեւ անոր մէջ ճշմարտութիւն չկայ: Երբ ան սուտ խօսի՝ կը խօսի բնին իր եռթեննեն, քանի որ ան ստախօս է՝ եւ սուտին հայրը: 45 Բայց որովհետեւ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը՝ չէք հաւատար ինձի: 46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ կշտամբե զիս՝ մեղքի համար. իսկ եթէ ես կը խօսիմ ճշմարտութիւնը, ինչո՞ւ չէք հաւատար ինձի: 47 Ան որ Աստուծմէ՝ մտիկ կ'ընէ Աստուծոյ խօսքերը. ուստի դուք մտիկ չէք ըներ, քանի որ Աստուծմը չէք»: 48 Հրեաները պատասխաննեցին անոր. «Մենք ճիշդ չնշք ըսեր թէ դուն Սամարացին ես, ու դեռ կայ քու ներսու»: 49 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ ներսս դեռ չկայ, հապա ես կը պատուեմ իմ Յայրս. բայց դուք՝ կ'անպատուեք զիս: 50 Իսկ ես չեմ փնտռեր իմ փառքի: Կայ մեկը՝ որ կը փնտռէ ու կը դատէ: 51 Ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ մեկը պահէ իմ խօսքս, մահ պիտի չտեսնել յափտեան»: (այս ց165) 52 Ուստի Հրեաները ըսին անոր. «Յիմա զիտցանք թէ դեռ կայ քու ներսը: Աբրահամ մեռաւ, ու մարգարեներն այլ իսկ դուն կ'ըսեն. «Եթէ մեկը պահէ իմ խօսքս՝ մահ պիտի չհամտեսլ յափտեան»: (այս ց165) 53 Միշել

դուն աւելի մեծ ես՝ քան մեր հայրը՝ Աբրահամ, որ մեռաւ, ու մարգարեներն այ մեռան. դուն քեզ ով կ'ընես»: 54 Յիսուս պատասխանեց. «Եթէ ես զիս փառաւորեմ իմ փառքս ոչինչ է: Իմ Յայրս է՝ որ կը փառաւոր զիս, որուն համար դուք կ'ըսէք թէ՝ «մեր Աստուծոն է», 55 բայց չէք ճանչնար զայն: Իսկ ես կը ճանչնամ զայն, ու եթէ ըսէի թէ՝ «չեմ ճանչնար զայն», ձեզի պէս ստախօս կ'ըլլայի. մինչդեռ ես կը ճանչնամ զայն, եւ կը պահեմ անոր խօսքը: 56 Ձեր հայրը՝ Աբրահամ՝ ցանկաց տեսնել իմ օրս, ու տեսաւ եւ ցնծաց»: 57 Իսկ Յրեաները ըսին անոր. «Դուն տակալին յիսուն տարեկան չես. Աբրահամն ալ տեսաք»: 58 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Աբրահամի ըլլալէն առաջ՝ ես եմ»: 59 Ուստի քարեր վերցուցին՝ որպէսզի նետեն անոր վրայ. բայց Յիսուս ինքզինք ծածկեց անոնց աչքերն, ու անոնց մէջէն անցնելով՝ դուրս ելաւ տաճարին, եւ այսպէս գնաց:

9 Երբ կ'անցնէր՝ տեսաւ մարդ մը, կոյր ծնած: 2 Իր աշակերտները հարցուցին իրեն. «Ռաբբի, ով մէղանչեց, ասիկա թէ անոր ծնողները, որ ան կոյր ծնաւ»: 3 Յիսուս պատասխանեց. «Ո՛չ ասիկա մէղանչած է, ոչ ալ անոր ծնողները, հապա՝ որպէսզի Աստուծոյ գործերը յայտնաբերուին իր վրայ: 4 Մինչ ցերեկ է, պէտք է որ գործեմ զիս դրկողին գործերը. գիշերը կու զայ, երբ ոչ մէկը կրնայ գործեց: 5 Այնքան ատեն որ ես աշխարհի մէջ եմ՝ աշխարհի լոյսն եմ»: 6 Երբ ըսաւ ասիկա՝ թթնեց գետին, կաւ շինեց թուրով, այդ կաւու ծեփեց կոյրին աչքերը 7 եւ ըսաւ անոր. «Գնայ, լուացու՛ Սելրվամի աւազանին մէջ» (որ կը թարգմանուի՝ դրկուած): Ան ալ գնաց եւ լուացուեցաւ, եկա՝ ու կը տեսնէր: 8 Իսկ դրացիները, եւ անոնք որ նախապէս տեսած էին զինք՝ թէ կոյր եր, կ'ըսէին. «Ասիկա չէր ան՝ որ կը նստէր ու կը մոլորաք: Ունանք կ'ըսէին. «Ասիկա է»: 9 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Անոր նման մէկն է»: Իսկ ինք կ'ըսէր. «Ես եմ»: 10 Ուրեմն ըսին իրեն. «Յապա ինչպէս աչքերդ բացուեցան»: 11 Ինք պատասխանեց. «Յիսուս կոչուած մարդ մը կաւ շինեց, ծեփեց աչքերս ու ըսաւ ինձի: «Գնայ Սելրվամի աւազանը եւ լուացու՛»: Ես ալ զացի, լուացուեցայ, ու կը տեսնեմ»: 12 Ուստի ըսին իրեն. «Ո՞ւ է ան»: Ըսաւ անոնց. «Չեմ զիտէր»: 13 Փարիսեցիներուն տարին զայն՝ որ ժամանակին կոյր եր, 14 ու Շարաթ օր եր՝ երբ Յիսուս շինեց կաւը և բացաւ անոր աչքերը: 15 Ուստի Փարիսեցիներն ալ դարձեան կը հարցնեին իրեն թէ ինչպէս աչքերը բացուեցան»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Կաւ դրա աչքերուս վրայ, ու լուացուեցայ եւ կը տեսնեմ»: 16 Ուստի Փարիսեցիներն նմանք կ'ըսէին. «Այդ մարդը Աստուծմ չէ, որովհետեւ չի պահեր Շարաթ օրը»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Մեղալոր մարդ

մը ինչպէս կրնայ ընել այսպիսի նշաններ». Եւ պատասխում եղաւ անոնց մէջ: 17 Դարձեալ ըսին կրյորին. «Դուն ինչ կ'ըսես անոր մասին՝ որ բացաւ աչքերոյք: Ան ալ ըսաւ. «Մարգարէ մըն Ե»: 18 Իսկ Յրեաները չին հաւատար թէ ան կոյր Եր եւ աչքերը բացուեցան, մինչեւ որ կանչեցին այդ աչքերը բացուած մարդուն ծնողները, 19 ու հարցուցին անոնց. «Այս Ե ճեր որդին, որուն մասին դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ. հապա ինչպէս հիմա կը տեսնե»: 20 Անոր ծնողները պատասխանեցին անոնց. «Գիտենք թէ այս Ե մեր որդին, Եւ թէ ինք կոյր ծնաւ: 21 Բայց հիմա ինչ կերպով կը տեսն՝ չենք գիտեր, կամ թէ ով բացաւ ատոր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս Ե, իրեն հարցուցեր, ինք թող խօսի իր մասին»: 22 Անոր ծնողները ըսին ասիկա, որովհետեւ կը վախնային Յրեաներն. քանի որ Յրեաները արդէն միաձայնած էին, որ եթէ մէկը դաւանի զայն որպէս Քրիստոս՝ փոնտուի ժողովարաննեւ: 23 Ուստի անոր ծնողները ըսին. «Ինք չափահաս Ե, իրեն հարցուցեր»: 24 Ուրեմն կրկին կանչեցին այդ մարդը՝ որ կոյր Եր, Եւ ըսին անոր. «Փառք տուր Աստուծոյ. մենք գիտենք թէ այդ մարդը մեղաւոր Ե»: 25 Ան ալ պատասխանեց. «Չեմ գիտեր թէ մեղաւոր Ե՝ թէ ոչ. մըկ քան գիտեմ, թէ կոյր Էի ու հիմա կը տեսնեմ»: 26 Դարձեալ ըսին անոր. «Ինչ ըրաւ քեզի, ինչպէս բացաւ աչքերոյք: 27 Պատասխանեց անոնց. «Արդին ըսի ծեզի, ու չլսեցիք. ինչո՞ւ կ'ուզէք դարձեալ լսել. միթէ դո՞ւք ալ կ'ուզէք ըլլայ անոր աշակերտները»: 28 Իսկ անոնք հեգնելով զայն՝ ըսին. «Դուն Ես անոր աշակերտը, իսկ մենք՝ Մովսեսի աշակերտներն ենք: 29 Մենք գիտենք թէ Աստուծած խօսեցաւ Մովսեսի. բայց չենք գիտեր թէ ասիկա ուրկէ Ե»: 30 Մարդը պատասխանեց անոնց. «Այդ Ե զարմանալին, որ դուք չէք գիտեր թէ ուրկէ Ե ան, թէայտ ինք բացաւ իմ աչքերս: 31 Գիտենք թէ Աստուծած մտիկ չ'ըներ մեղաւորներուն. բայց եթէ մէկը աստուծածապաշտ ըլլայ Եւ անոր կամքը գործադրէ՝ մտիկ կ'ընէ անոր: 32 Դարերու սկիզբն ի վեր լսուած չէ, որ մէկը բացած ըլլայ ծնունդով կոյրի մը աչքերը: (այս ց165) 33 Եթէ անիկա Աստուծմէ չըլլար, ոչինչ կրնար ընել»: 34 Պատասխանեցին անոր. «Դուն ամբողջովին մեղքերու մէջ ծնած Ես, ու մեզին կը սորվեցնես», Եւ վստաբեցին զայն: 35 Յիսուս լեց թէ վստաբեցին զայն. Երբ գտաւ զայն՝ ըսաւ անոր. «Դուն կը հաւատան Աստուծոյ Որդիին»: 36 Ան պատասխանեց. «Տէր, ով Ե՝ որ հաւատամ անոր»: 37 Յիսուս ըսաւ անոր. «Թէ տեսար զայն, թէ ալ ինքն Ե քեզի հետ խօսողը»: 38 Ան ալ ըսաւ. «Կը հաւատան, Տէր», ու երկրպագեց անոր: 39 Յիսուս ըսաւ. «Ես այս աշխարհը եկայ՝ դատաստանի համար, որպէսզի չտեսնողները՝ տեսնեն, իսկ տեսնողները՝ կուրանան»: 40 Փարիսեցիներէն ոմանք, որ իրեն հետ էին, լսելով ասիկա՝ ըսին

իրեն. «Միթէ մենք ալ կոյր Ենք»: 41 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եթէ կոյր ըլլայիք՝ մեղք չէիք ունենար. բայց իման կ'ըսէք. «Կը տեսնենք». ուրեմն ծեր մեղքը կը մնայ ձեր վրայ»:

10 «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ան որ որդնեն չի մտներ ոչխարներուն բակը՝ հապա ուրիշ տեղէ կը բարձրանայ, անիկա գոր Եւ ալազակ Ե. 2 բայց ան որ դրնեն կը մտնէ՝ ոչխարներուն հովիլն Ե»: 3 Դոնապանը կը բանայ անոր, Եւ ոչխարները կը լսեն անոր ձայնը. իր ոչխարները կը կանչէ իրենց անունով ու դուրս կը հանէ զանոնք: 4 Երբ հանէ իր ոչխարները՝ կ'երթայ անոնց առջևեւն, ու ոչխարները կը հետեւեմ իրեն՝ որովհետեւ կը ճանչնան իր ձայնը: 5 Սակայն չեն հետեւիր օտարի մը՝ հապա կը փախչին անկէ, որովհետեւ չեն ճանչնար օտարներու ձայնը»: 6 Յիսուս ըսաւ անոնց այս առակը, բայց անոնք չեն հասկնար թէ ինչ Եր՝ որ կը խօսէր իրենց: 7 Ուրեմն Յիսուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Եշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարարեմ ծեզի. «Ես Եմ ոչխարներուն դուռը»: 8 Բոլոր անոնք՝ որ եկան ինձմէ առաջ, գոր Եւ ալազակ էին, բայց ոչխարները մտիկ չըրին անոնց: 9 «Ես Եմ դուռը». Եթէ մէկը ներս մտնէ ինձմէ՝ պիտի փրկուի. պիտի մտնէ ու ելլէ, Եւ արօս գտնէ: 10 Գոյզ ուրիշ բանի համար չի զար, բայց միայն՝ գրդանալու, սպաննելու Եւ կորսնցնելու համար: Ես եկայ որ կեանք ունենան, Եւ ճոխութեանը ունենան: 11 «Ես Եմ բարի հովիլը». բարի հովիլը կ'ընծայէ իր անձը ոչխարներուն համար: 12 Բայց Վարձկանը՝ որ հովիլ չէ Եւ ոչխարները իր սեփականը չեն, Երբ տեսն՝ թէ զայլ կու զայ՝ կը թողու ոչխարները ու կը փախչի. Եւ զայլ կը յափշտակէ ոչխարները ու կը ցրուէ զանոնք: 13 Եւ Վարձկանը կը փախչի՝ որովհետեւ ինք Վարձկան Ե, ու չի հոգար ոչխարները: 14 «Ես Եմ բարի հովիլը». կը ճանչնան իմիններս ու կը ճանչուիմ իմիններս: 15 Ինչպէս Յայրը կը ճանչնայ զին՝ Ես ալ կը ճանչնամ Յայրը, Եւ իմ անձս կ'ընծայեմ ոչխարներուն համար: 16 Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ՝ որոնք այս բակէն չեն. զանոնք ալ պէտք է բերեմ. ու իմ ձայնս պիտի լսեն, Եւ ըլլան մըկ հօն ու մըկ հովիլ: 17 Իմ Յայրս կը սիրէ զին՝ քանի որ Ես իմ անձս կ'ընծայեմ, որպէսզի դարձեալ առնեմ զայն: 18 Ո՛չ մէկը կ'առնէ զայն ինձմէ, հապա Ես ինձմէ կ'ընծայեմ զայն: Իշխանութիւն ունիմ ընծայելու զայն, Եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն. այս պատուելը ստացայ իմ Յօրմէս»: 19 Այս խօսքերուն համար՝ դարձեալ պառակտում եղաւ Յրեաներուն մէջ: 20 Անոնցմէ շատեր կ'ըսէին. «Դեւ կայ ատոր մէջ, ու իշխագարած Ե. ինչո՞ւ մտիկ կ'ըսէք ատոր»: 21 Ուրիշներ կ'ըսէին. «Այս խօսքերը դիւլահարի խօսքեր չեն. միթէ դեւը

կրնայ բանալ կոյրերուն աչքերը»: **22** Այդ ատեն Երուսաղեմի մէջ Նաւակատիքի տօնը կը կատարուէր», ու ձմեռ էր. **23** Յիսուս կը քայլէր տաճարին մէջ՝ Սողոմոնին սրահը: **24** Ուստի Յրեաները շրջապատեցին զինք եւ ըսին իրեն. «Մինչեւ ե՞րբ պիտի մտատանջես մեզ. եթե Քրիստոսը դրևն ես՝ բացորդապես ըստ մեզի»: **25** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ըստ ձեզի, ու չէր հաւատար: Այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ իմ Յօրս անունով, անրնք կը վկայեն իմ մասիս: **26** Բայց դուք չէր հաւատար՝ որովհետեւ իմ ոչխարներւ չէր, ինչպէս ըսի ձեզի»: **27** Իս ոչխարներս կը լսեն իմ ձայնս, ես այլ կը ճանչնամ զանոնք, եւ կը հետեւին ինծի: **28** Ես կու տամ անոնց յալիտենական կեանքը, ու յալիտեան պիտի չկորսուին, եւ ոչ մէկը պիտի յափշտակէ զանոնք իմ ձեռքքս: (այօն ց165, այօնios ց166) **29** Իս Յայրը՝ որ ինծի տուալ զանոնք՝ բոլորէն մեծ է, ու ոչ մէկը կոնայ յափշտակէ իմ Յօրս ձեռքքն: **30** Ես եւ Յայրը մէկ ենք»: **31** Ուստի Յրեաները դարձեալ քարեր վերցուցին՝ որպէսզի քարկոծեն զինք: **32** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Ծատ բարի գործեր ցոյց տուի ձեզի՝ իմ Յօրմէս. անոնցմէ ո՞ր գործին համար կը քարկոծէր զիս»: **33** Յրեաները պատասխանեցին անոր. «Քեզ չենք քարկոծեր բարի գործի համար, հապա՝ հայիսովութեան համար. որովհետեւ դրևն՝ որ մարդ ես, դուն քեզ Աստուած կ'ընես»: **34** Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Միթէ ձեր Օրենքին մէջ զրուած չէ. “Ես ըսի. “Դուք ասսուածներ էք”»: **35** Եթէ ասսուածներ կը կոչէ անոնք՝ որոնց տրուեցալ Աստուած յիօսքը, (ու կարեի չէ որ այդ գրուածը աւրուի), **36** հապա զայն՝ որ Յայրը սրբացուց եւ աշխարի դրկեց, դուք ինչպէս կ'ըսէք անոր. “Կը հայինցն”, որովհետեւ ըսի. «Աստուած Որիի եմ»: **37** Եթէ չեմ ըներ իմ Յօրս գործերը՝ միշ հաւատար ինծի: **38** Իսկ եթէ կ'ընեմ, թէպէտ չէր հաւատար ինծի՝ գոյն գործերուն հաւատացէր, որպէսզի գիտնաք եւ հաւատար թէ Յայրը իմ մէշու է, ու ես՝ անոր մէջ»: **39** Դարձեալ կը ջանային ձերքակալել զայն. բայց զնաց անոնց ձեռքքն, **40** եւ դարձեալ մեկնեցա Յորդանանի միւս կողմը, այն տեղը ուր Յովիաննես նախապէս կը մկրտէր, ու մնաց հոն: **41** Ծատեր գացին անոր եւ ըսին. «Իրաւ Յովիաննես նշան մը չըրաւ. **42** Բայց ինչ որ Յովիաննես ըսաւ ասոր մասին՝ ամէնք ճշմարիտ էր»: Ու հոն շատեր հաւատացին անոր:

11 Մարիամի եւ անոր բրոջ՝ Մարթայի գիլդէն, Բեթանիային, Ղազարոս անունով մէկը հիւանդ էր: **2** (Ասիկա այն Մարիամն էր՝ որ օծեց Տէրը օծանելիքով ու սրբեց անոր ոտքերը իր մազերով. անոր եղբայրը՝ Ղազարոս հիւանդ էր:) **3** Ուրեմն իր բոյրերը մարդ դրկեցին անոր եւ ըսին. «Տէր, ահա ան՝ որ դուն կը սիրես՝ հիւանդ

Ե»: **4** Եթր Յիսուս լսեց՝ ըսաւ. «Այս հիւանդովիլնը մահուան համար չէ՝ հապա Աստուածոյ փառքին համար, որպէսզի Աստուածոյ Որդին փառաւորուի անովք»: **5** Արդարեւ Յիսուս կը սիրէր Մարթան եւ անոր բոյրն ու Ղազարոսը: **6** Ուրեմն երբ լսեց թէ հիւանդ է, եղած տեղը երկու օր ալ մնաց. **7** յետոյ ըսաւ աշակերտներուն. «Եկէք, դարձեալ Յրեաստան Երթանք»: **8** Աշակերտները ըսին իրեն. «Ռաբբի, Յրեաները իիմա կը փնտուին քեզ՝ քարկոծելու համար, ու դարձեալ հոն կ'Երթաս»: **9** Յիսուս պատասխանեց. «Օրը տասներկու ժամ չէ: Եթէ մէկը ցերեկը քայլ՝ չի սայթաքիր, որովհետեւ այս աշխարհի լոյսը կը տեսնէ. **10** Բայց եթէ մէկը գիշերուան մէջ քայլ՝ կը սայթաքիր, որովհետեւ իրեն հետ լոյս չկայ»: **11** Այս բաները յօսել ետք՝ ըսաւ անոնց. «Ղազարոս՝ մեր բարեկամը՝ քնացած է. բայց կ'Երթանք՝ որպէսզի արթնցնեմ զայն»: **12** Իր աշակերտները ըսին. «Տէր, եթէ քնացած է՝ պիտի առողջանայ»: **13** Յիսուս կը յօսէր անոր մահուան մասին, բայց անոնք կը կարձեին թէ քուննվ հանգստանալուն մասին կը յօսէր: **14** Այն ատեն Յիսուս բացորդապես ըսաւ անոնց. «Ղազարոս մեռաւ. **15** Ու ես ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի, որպէսզի դուք հաւատաք. բայց եկէք՝ Երթանք անոր»: **16** Թովմա, որ Երկուորեակ կը կոչուէր, ըսաւ աշակերտակիցներուն. «Մէնք այլ Երթանք՝ որպէսզի մեռնինք անոր հետ»: **17** Եթր Յիսուս եկալ, գտաւ որ ան արդէն չորս օրէ ի վեր գերեզմանը դրուած էր: **18** Բեթանիա Երուսաղեմի մօս էր՝ տասնինգ ասպարեզի չափ. **19** Եւ Յրեաներէն շատեր եկած էին Մարթայի ու Մարիամի, որպէսզի սփոփեն զանոնք իրենց եղբօր համար: **20** Ուստի՝ եթր Մարթա լսեց թէ Յիսուս կու զայ՝ զնաց դիմաւորելու զայն. բայց Մարիամ նստած էր տան մէջ: **21** Մարթա ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, եթէ հոս ըլայիր, եղբայրս չէր մեռներ. **22** Բայց գիտեմ թէ հիմա ալ՝ դուն ինչ որ իննդես Աստուածմէ, Աստուած պիտի տաքեզի»: **23** Յիսուս ըսաւ անոր. «Եղբայրյարութիւն պիտի առնէ»: **24** Մարթա ըսաւ անոր. «Գիտեմ թէ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը՝ յարութիւն պիտի առնէ»: **25** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ես ես յարութիւնն ու կեանքը: Ան որ կը հաւատար ինծի, թէեւ մեռնի՝ պիտի ապրի. **26** Եւ ով կ'ապրի եւ կը հաւատար ինծի, յալիտեան պիտի չմեռնի: Դուն կը հաւատան ասոր»: (այօն ց165) **27** Ըսաւ անոր. «Վյոն, Տէր, ես կը հաւատամ թէ դրևն ես Քրիստոսը՝ Աստուածոյ Որդին, որ աշխարհ պիտի գար»: **28** Եթր ըսաւ ասիկա՝ զնաց, ու ծածկաբար կանչեց իր քոյրը՝ Մարիամը, ըսէլով. «Վարդապետը եկած է, եւ կը կանչէ քեզ»: **29** Եթր ան լսեց՝ շուտով ոտքի ելաւ ու եկալ անոր բով: **30** Յիսուս դեռ եկած չէր գիլդը, հապա զայն տեղն էր՝ ուր Մարթա դիմաւորեց զինք: **31** Բայց Յրեաները, որ տան

մԵջ Եին անոր հետ եւ կը սփոփէին զայն, երբ տեսան թէ Մարիամ շուտով կանգնեցաւ ու զնաց, իրենք ալ հետեւեցան անոր՝ ըսելով. «Գերեզմանը կ'երթայ՝ որպէսզի հոն լայ»: **32** Իսկ Մարիամ, երբ հասաւ Յիսուսի եղած տեղը ու տեսաւ զինք, անոր ուոքը իյնալով՝ ըսաւ անոր. «ՏՇՌ, Եթէ հոս ըլլայի՛ եղայրյս չէր մեռներ»: **33** Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ զայն՝ որ կու լար, եւ անոր հետ եկող Յրեաները՝ որոնք կու լային, սրդողեցաւ իր հոգիին մԵջ ու Վրդովեցաւ, **34** եւ ըսաւ. «Ո՞ւր դրած էր զայն»: Ըսին իրեն. «ՏՇՌ, Եկնր ու տես»: **35** Յիսուս լացաւ: **36** Ուստի Յրեաները կ'ըսէին. «ՆայեցՔ, որչափ կը սիրեր զայն»: **37** Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին. «Ասիկա՝ որ կոյրին աչքերը բացաւ, չԷ՞ր կրնար այնպէս ընել՝ որ այս ալ չմեռնէր»: **38** Ուրեմն Յիսուս՝ դարձեալ սրդողելով ինքնիր մԵջ՝ զնաց գերեզման. ան քարայր մըն էր, որուն վրայ քար մը դրուած էր: **39** Յիսուս ըսաւ. «ՎերցուցՔ այդ քարը»: Մեռեին քոյր՝ Մարթա՝ ըսաւ անոր. «ՏՇՌ, արդէն նեխած պիտի ըլլայ, որովհետեւ չորս օրուան է»: **40** Յիսուս ըսաւ անոր. «Վեզի չըսի՞ թէ պիտի տեսնես Աստուծոյ փառքը՝ եթէ հաւատասա»: **41** Ուստի Վերցուցին քարը: Յիսուս քարձրացուց իր աշքերը եւ ըսաւ. «Հայր, շնորհակալ եմ բեզմԸ՝ որ լսեցիր զիս: **42** Ու ես գիտեի թէ ամեն ատեն կը լսես զիս. բայց ըսի շոլոշս կայնող բազմութեան համար, որպէսզի հաւատան թէ դրևն դրկեցիր զիս»: **43** Ասիկա ըսելին ետք՝ բարձրածայն պոռաց. «Ղազարն, դրվս եկուր»: **44** Մեռելին ալ ելալ՝ ուոքերն ու ծեռքերը պատամքով կապուած, եւ դժմքը՝ քարշամակով պատուած: Յիսուս ըսաւ անոնց. «ԱրձակեցՔ զինք, ու թոյն տուէք որ երթայ»: **45** Յրեաներէն շատեր՝ որ եկած էին Մարիամի քով, երբ տեսան Յիսուսի դրածը հաւատացին իրեն: **46** Բայց անոնցմէ ունանք զացին Փարիսեցիներուն ու պատմեցին անոնց Յիսուսի դրածը: **47** Ուստի քահանայապետներն ու Փարիսեցիները ժողով գումարեցին “եւ ըսին. «Քնչ ընենք, քանի որ այս մարդը բազմաթիւ նշաններ կ'ընէ: **48** Եթէ թոյլտանք անոր՝ որ այսպէս շարունակէ, բոյրոն ալ պիտի հաւատաս անոր, ու Հոռմայեցիները պիտի զան եւ կործանեն մեր տեղն ու ազգը»: **49** Անոնցմէ մԵկը՝ Կայիհափա անունով, որ այդ տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց. **50** «Դուք ոչինչ զիտեք, ու չէք ալ նոտածեր թէ աւելի օգտակար է մեզի՝ որ մԵկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար, եւ ամրուց ազգը չկորսուի»: **51** Բայց այս բանը ոչ թէ ինքնիրմն ըսաւ, հապա այդ տարուան քահանայապետը ըլլալով՝ մարգարեացաւ թէ Յիսուս պիտի մեռնէր ազգին համար. **52** Եւ ոչ միայն ազգին համար, այս նաեւ հաւաքելով միացնելու համար Աստուծոյ ցրուած որդիները: **53** Ուրեմն այդ օրեն ետք խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն զայն: **54** Ուստի ալ Յիսուս բացորոշապէս չէր շրջեր Յրեաներուն

մԵջ, հապա անկէ զնաց անապատին մօտ երկրամաս մը, քաղաք մը՝ որ Եփրայիմ կը կոչուէր, եւ հոն կեցաւ իր աշակերտներուն հետ: **55** Երբ Յրեաներուն Զատիկը մօտեցաւ, այդ երկրամասէն շատեր Երուսաղէմ բարձրացան Զատիկէն առօչ՝ որպէսզի մաքրագործն իրենք զիրենք: **56** Ուստի կը փնտուէին Յիսուսը, ու տաճարին մԵջ կեցած ատեն՝ կ'ըսէին իրարու. «Քնչ Է ձեր կարծիքը. արդեօք բնան պիտի չզայ այս տօնին»: **57** Իսկ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները պատուիրեր էին, որ եթէ մԵկը գիտնայ անոր ոչը ըլլայը՝ ցոյց տայ, որպէսզի ձերբակալեն զայն:

12 Իսկ Յիսուս Զատիկէն վեց օր առաջ եկա Բեթանիա, ուր կը գտնուէր մեռած Ղազարոսը՝ որ հնք մեռելներէն յարուցանեց: **2** Չո՞ն՝ ընթրիք մը սարբեցին անոր. Մարթա կը սպասարկէր, ու Ղազարոս անոր հետ սեղան նստողներէն” մԵկն էր: **3** Իսկ Մարիամ՝ առներով մԵկ լիտր թանկագին նարդոսի օծանելիք՝ օծեց Յիսուսի ուոքերը, եւ սրբեց անոր ուոքերը իր մազերով, ու տունը լցցուցաւ օծանելիքին հոտով: **4** Ուստի աշակերտներէն մԵկը՝ Իսկարիովսացի Սիմոննեան Յուլա, որ պիտի մատնէր զինք, ըսաւ. **5** «Ինչո՞ւ այդ օծանելիքը չծախուցաւ երեք հարիւր դահեկանի՝ որ տրուէր աղբատներուն»: **6** Ասիկա ըսաւ՝ ոչ թէ աղբատները հոգալուն համար, հապա՝ քանի որ գոյ էր եւ ինք ուներ գանձանակը, ու կը կրէր ինչ որ ձգուէր: **7** Իսկ Յիսուս ըսաւ. «Թոյլ տուր անոր. այդ բանը պահեց իմ թաղումիս օրուան համար: **8** Որովհետեւ աղբատները ամէն ատեն ունիր ծեզի հետ, բայց զիս ամեն ատեն չունիք»: **9** Ուստի Յրեաներէն մԵծ բազմութիւն մը զիտցաւ անոր հոն ըլլայը, ու եկա՝ ոչ միայն Յիսուսի համար, այլ նաեւ տեսնելու Ղազարոսը՝ որ մեռելներէն յարուցանած էր: **10** Իսկ քահանայապետները խորհրդակցեցան՝ որ սպաննեն Ղազարոս ալ. **11** Որովհետեւ Յրեաներէն շատեր անոր պատճառով կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի: **12** Չետեւեալ օրը՝ մԵծ բազմութիւն մը, որ եկած էր տօնին, երբ լսեց թէ Յիսուս կու զայ Երուսաղէմ, **13** առաւ արմաւենի ոստեր, դուրս ելալ զայն դիմաւորելու, եւ կ'աղաղակէր. «Ովսաննայ, օրինեայ Է կիրայէի թագաւորը՝ որ կու զայ Տերոց անունով»: **14** Յիսուս գտնելով աւանակ մը՝ նստաւ անոր վրայ, ինչպէս գրուած է. **15** «Մի վախնար, Սիմոնի աղջիկ. ահա թագաւոր կու զայ՝ նստած իշու աւանակի վրայ»: **16** Անոր աշակերտները նախապէս չհասկցան այդ բաները. բայց երբ Յիսուս փառաւորուցաւ, այն ատեն յիշեցին թէ ատոնք գրուած էին անոր մասին, եւ թէ իրենք ըրին անոր այդ բաները: **17** Երեն հետ եղող բազմութիւնը կը վկայէր թէ գերեզմանէն դուրս կանչեց Ղազարոսը ու

մեռելներէն յարուցանեց զայն: **18** Այս պատճառով ալ բազմութիւնը դիմաւորեց զինք, որովհետեւ լսեցին թէ ինք ըրած էր այս նշանը: **19** Իսկ Փարիսեցիները կ'ըսէին իրարու. «Կը նշմարէ՞ք թէ անօգուտ է. ահա ամբողջ աշխարհը կը հետեւի անոր»: **20** Յոն՝ տօսին երկրպագելու բարձրացողներուն մէջ՝ քանի մը Յոյներ կային: **21** Ասոնք մօտեցան Փիլիպպոսի, որ Գալիթայի Բերասայիդայն էր, ու կը թախանձէին անոր՝ ըսելով. «Տէր, կ'ուղենք Յիսուսը տեսնել»: **22** Փիլիպպոս եկաւ եւ ըսաւ Անդրեասի, ապա դարձեալ Անդրեաս ու Փիլիպպոս միասին ըսին Յիսուսի: **23** Յիսուս ալ պատասխանեց անոնց. «Ժամը հասաւ՝ որ մարդու Որդին փառաւորուի: **24** Եշմարտապէս, եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Եթէ ցորենին հատիկը հորին մէջ իյսալով չմեռնի՝ ինք մինակ կը մնայ. բայց եթէ մեռնի՝ շատ պտու կը բերէ»: **25** Ա՞ն որ կը սիրէ իր անձը՝ պիտի կորսնցնէ զայն, եւ ան որ կ'ատէ իր անձը այս աշխարհի մէջ՝ յախտենական կեանքին համար պիտի պահէ զայն: (այօնios g166) **26** Եթէ մէկը կը սպասարկէ ինծի՝ թող հետեւի ինծի. ու ես ուր որ եմ, իմ սպասարկուս ալ հին պիտի ըլլայ. եթէ մէկը կը սպասարկէ ինծի, Յայրը պիտի պատուէ զինքը»: **27** «Յիմա իմ անձս վրդոված է, եւ ինչ ըսեմ. «Յայր, ազատէ զիս այս ժամին»: Բայց ես եկած եմ ասոր համար՝ այս ժամուն: **28** «Յայր, փառաւորէ քու անունո՞յ»: Ուստի ձայն մը եկաւ երկինքեն. «Փառաւորեցի այ, ու դարձեալ պիտի փառաւորեմ»: **29** Բազմութիւնը՝ որ կայսած էր ու կը լսէր, կ'ըսէր. «Որոտում կ'ըլլայ»: Ունանք ալ կ'ըսէին. «Յրեշտան մը խօսեցա իրեն հետ»: **30** Յիսուս պատասխանեց. «Վյո ձայնը եկաւ ո՞չ թէ ինծի համար, հապա՞ ձեզի համար: **31** Յիմա է այս աշխարհի դատաստանը, իհմա պիտի վտարուի այս աշխարհի իշխանը: **32** Ես այ, երբ բարձրանամ երկրեն, բոլոր ալ պիտի քաշեն ինծի»: **33** Այս բանը կ'ըսէր՝ մատունանշելով թէ ինչ տեսակ մահով պիտի մեռնէր: **34** Բազմութիւնը պատասխանեց անոր. «Մենք լսեցինք Օրենքեն թէ Քրիստոս յախտեան կը մնայ: Դուն ինչպէս կ'ըսեն. «Սարդու Որդին պէտք է բարձրանայ»: **35** Ո՞վ է այդ մարդու Որդին»: (այօն g165) **35** Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց. «Թէի մը ատեն ալ լոյսը ձեզի հետ է. բալեցէ՛ք մինչ տակաւին լոյսը ունիք, որպէսզի խաւարը չիասնի ծեր վրայ. որովհետեւ խաւարի մէջ քարոզ չի գիտեր թէ ուր կ'երջայ: **36** Մինչ լոյսը ունիք՝ հաւատացէ՛ք այդ լոյսին, որպէսզի լոյսի որդիներ ըլլաք»: Յիսուս այս բաները խօսեցաւ, ապա զնաց՝ ինքզինք ծածկելով անոնց աչքերէն: **37** Թէպէտ այնքան նշաններ ըրած էր անոնց առջեւ, անոնք չէին հաւատար իրեն. **38** Որպէսզի իրագրծուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ որ ըսած էր. «Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր տուած լուրին, ու Տէրոց բազուկը որո՞ն յայտնուեցաւ»: **39** Զէին

կրնար հաւատայ՝ քանի որ Եսայի դարձեալ ըսած է. **40** «Կուրցուց անոնց աչքերը եւ կարծրացուց անոնց միրտը, որպէսզի չտեսնեն իրենց աչքերով, չհասկնան իրենց սիրտով ու դարձի չզան, եւ ես չբժշկեմ զանոնք»: **41** Եսայի ըսաւ ասիկա՝ երբ տեսաւ անոր փառքը ու խօսեցաւ անոր մասին: **42** Ասկայն միաժամանակ՝ պետերէն ալ շատեր հաւատացին իրեն. բայց չէին դաւաներ զայն՝ Փարիսեցիներուն պատճառով, որպէսզի չփրոնտուին ժողովարանէն. **43** Որովհետեւ աւելի սիրեցին մարդոց փառքը՝ քան Աստուծոյ փառքը: **44** Յիսուս կ'աղաղակըր. «Ա՞ն որ կը հաւատայ ինծի, կը հաւատայ ո՞չ թէ ինծի, հապա՞ զիս դրկողին». **45** Եւ ան որ կը տեսնէ զիս, կը տեսնէ զիս դրկոնդը: **46** Ես աշխարհ եկայ իրը լոյս, որպէսզի ով որ հաւատայ ինծի՝ չմնայ խաւարի մէջ: **47** Եթէ մէկը լսէ իմ խօսքերս ու չհաւատայ՝ ես չեմ դատեր զինք, քանի որ ես եկայ՝ ո՞չ թէ դատելու աշխարհը, հապա՞ փրկելու աշխարհը: **48** Ա՞ն որ կ'անարգէ զիս եւ չ'ընդունիր իմ խօսքերս, ունի մէկը՝ որ կը դատէտ զինք. այն խօսքը՝ որ ես ըսի, անիկա պիտի դատէ զինք՝ վերջին օրը: **49** Որովհետեւ ես ինձմէ չխօսեցայ, հապա Յայրը՝ որ դրկեց զիս, ինք պատուիրեց ինծի թէ ինչ պիտի ըսեմ եւ ինչ պիտի խօսիմ: **50** Եւ գիտեմ թէ անոր պատուիրածը՝ յախտենական կեանքն է. ուրեմն ինչ որ կը խօսիմ, այնպէս կը խօսիմ ինչպէս Յայրը ըսաւ ինծի»: (այօնios g166)

13 Չատիկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս, գիտնալով թէ իր ժամը հասած է՝ որ մեկնի այս աշխարհէն Յօրը քով, սիրած ըլլալով իրենները՝ որոնք աշխարհի մէջ էին, սիրեց զանոնք մինչեւ վախճանը: **2** Երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Չարախսօր արդէն Խւկարինվտացի Միմննեան Ցուլան դրդած էր՝ որ մատնէ զայն,) **3** Յիսուս՝ գիտնալով թէ Յայր ամէն բան տուալ իր ձեռքը, եւ թէ ինք եկաւ Աստուծմէ ու կ'երթայ Աստուծոյ քով, **4** ուորի եկաւ ընթրիքէն, մէկի դրաւ հանդերձերը, եւ առնելով զենջակ մը՝ կապեց մէջքին: **5** Յետոյ ջուր լեցուց կոնքին մէջ, եւ սկսաւ լուալ աշակերտներուն ուորերը ու սրբը մէջքին կապած դենչակով: **6** Ուստի եկաւ Սիմոն Պետրոսի. ան ալ ըսաւ իրեն. «Տէր, դիմն պիտի լուալ իմ ուորերս»: **7** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ինչ որ ես կ'ընեմ՝ դուն իհմա չես ըմբռներ, բայց յետոյ պիտի ըմբռնես»: **8** Պետրոս ըսաւ անոր. «Դուն բնան պիտի չլուալս իմ ուորերս»: Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ չլուալ քեզ, դուն բաժին չունիս ինծի հետ»: (այօն g165) **9** Միմնն Պետրոս ըսաւ անոր. «Տէր, ո՞չ միայն ուորերս, այլ նաեւ՝ ձեռքերս ու գլուխս»: **10** Յիսուս ըսաւ անոր. «Ա՞ն որ լոցգած է՝ միայն ուորերը լուալու պէտք ունի, որ ամբողջօվին մաքուր ըլլայ. եւ ուոր մաքուր էր, բայց ոչ բոլոր»: **11** Արդարեւ գիտեր թէ ով պիտի մատնէր զինք:

Ուստի ըստ «Բոյորդ մաքուր չեք»: 12 Երբ լուաց անոնց ոտքերը, եւ առնելով իր հանդերձները՝ դարձեալ սեղան նստալ, ըստ անոնց. «Գիտեք ինչ ըրի ձեզի: 13 Դուք Վարդապետ ու Տէր կը կոչեք զիս, եւ ճիշդ կ'ըսէք, որովհետեւ այնպէս եմ: 14 Ուստի եթե ես՝ Տէր ու Վարդապետս՝ լուացի ծեր ոտքերը, դուք ալ պարտաւոր էք լուալ իրարու ոտքերը: 15 Որովհետեւ օրինակ մը տուի ձեզի, որպէսզի ինչպէս ես ըրի ձեզի՝ դուք ալ ընէք: 16 Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ որկուածը՝ զինք որկողն մեծ է»: 17 Եթե զիտէք այս բաները, երանելիք էք՝ եթե ընէք զանոնք: 18 Ես կը խօսիմ՝ ոչ թէ ծեր բոլորին համար, որովհետեւ ես կը ճանչնամ իմ ընտրածներս. հապա՞ որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Ան որ հաց կ'ուտէր ինծի հետ՝ կրունկ վերցուց ինծի դէմ»: 19 Այժմէն կ'ըսեմ ձեզի՝ ըլլայլն առաջ, որպէսզի երբ ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ան եմ: 20 Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ո՛վ որ ընդունի ան՝ որ ես կը որկեան, կ'ընդունի զիս, եւ ով որ կ'ընդունի զիս՝ կ'ընդունի զիս որկողը»: 21 Երբ Ցիսուս ըստա ասիկան՝ վրովովեցալ իր հոգին մէջ, եւ վկայեց՝ ըսերով. «Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի թէ ձեզմէ մնչը պիտի մատոն զիս»: 22 Ուստի աշակերտները իրարու կը նայէին, վարանած թէ որոն մասին կը խօսէր: 23 Աշակերտներէն մնկը կար՝ Ցիսուսի քով նստած, որ Ցիսուս կը սիրէր: 24 Ուրեմն Սիմոն Պետրոս նշան կ'ընէր անոր, հարցափորձելու թէ ով պիտի ըլլայ ան՝ որուն մասին կը խօսէր: 25 Ան ալ՝ իյնարև Ցիսուսի կուրծքին վրայ՝ ըստ անոր. «Տէր, ով է անիկա»: 26 Ցիսուս պատափանեց. «Ան Է՝ որուն թաթիկորվ կու տամ այս պատաօք»: Եւ թաթիկորվ պատաօք տուալ Խակարիովստացի Սիմոնեան Յուղայի: 27 Պատառէն Ետք՝ Սատանան մտաւ անոր ներսը. ուստի Ցիսուս ըստ անոր. «Ինչ որ պիտի ընեն՝ շուտով ըրե»: 28 Բայց սեղան նստողներէն ոչ մնկը հասկցաւ թէ ինչո՞ւ ըստ անոր ասիկա. 29 որովհետեւ ոմանք կը կարծէին թէ քանի որ Ցոլան ուներ զանձանակը՝ Ցիսուս կ'ընէր անոր. «Գնէ ինչ որ պէտք է մնելի այս տօնին». Կամ որպէսզի բան մը տայ աղքատներուն: 30 Ան ալ՝ ստանալով պատաօք՝ խսկոյն դրւու ելաւ. սակայն զիշեր եր: 31 Երբ ան դրւու ելաւ՝ Ցիսուս ըստա. «Յիմա մարդու Որդին փառաւորուեցաւ, եւ Աստուած փառաւորուեցաւ անով: 32 Եթե Աստուած փառաւորուեցաւ անով, Աստուած ալ իրմով պիտի փառաւորէ զայն, ու շուտով պիտի փառաւորէ զայն: 33 Որդեակներ, թիզ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ. պիտի փնտուէք զիս, եւ ինչպէս Յուեաներուն ըսի. «Դուք չէք կրնար զայ ուր որ ես կ'երթամ», իիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ: 34 Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի. «Միրեցք զիրար».

ինչպէս ես սիրեցի ծեզ, դուք ալ սիրեցէք զիրար: 35 Ասով բոլորը պիտի զիտնան թէ իմ աշակերտներս եք, եթե սէր ունենաք իրարու հանդէպ»: 36 Սիմոն Պետրոս ըստա անոր. «Տէր, ուր կ'երթամ»: Ցիսուս պատափանեց անոր. «Ուր որ ես կ'երթամ՝ դուն իիմա չես կրնար հետեւիլ ինծի. բայց յետոյ պիտի հետեւիս ինծի»: 37 Պետրոս ըստա անոր. «Տէր, ինչո՞ւ իիմա չեմ կրնար հետեւիլ քեզի. ես իմ անծ ալ պիտի ընծայեմ քեզի համար»: 38 Ցիսուս պատափանեց անոր. «Չու անծդ պիտի ընծայես ինծի համար: Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ քեզի. «Աքաղաղը պիտի չկանչէ՝ մինչեւ որ դուն երեք անգամ ուրանաս զիս»»:

14 «Ձեր սիրտը թող չվրորվի. հաւատացէք Աստուծոյ, հաւատացէք նաեւ ինծի: 2 Շատ բնակարաններ կան իմ Յօրս տան մէջ. Եթե այդպէս չըլլար, միյթէ պիտի ըսէք ձեզի թէ կ'երթամ՝ որ տեղ պատրաստեմ ձեզի: 3 Եցր երթամ եւ տեղ պատրաստեմ ձեզի, դարձեալ պիտի զամ ու քովս ընդունիմ ձեզ, որպէսզի նոր ես եմ՝ դուք ալ հոն ըլլար: 4 Գիտէք ուր կ'երթամ, զիտէք նաեւ ճամբան»: 5 Թովման ըստա անոր. «Տէր, չեմ գիտեր ուր կ'երթաս, եւ ինչպէս կրնանք գիտնալ ճամբան»: 6 Ցիսուս ըստա անոր. «Ես եմ ճամբան, Եշմարտութիւնն ու կեանքը. ոչ մեկը կու զայ Յօրը քով՝ բայց միայն ինձնմու: 7 Եթե ճանչնայիք զիս՝ պիտի ճանչնայիք նաեւ իմ Յայրս. եւ այժմէն իսկ կը ճանչնաբ զայն, ու տեսած բայցն: 8 Փիլիպպոս ըստա անոր. «Տէր, ցոյց տուր մեզի Յայրը, ու կը բաւէ մեզի»: 9 Ցիսուս ըստա անոր. «Աշխան ժամանակ ես ձեզի հետ եմ, եւ չծանչցամ զիս, Փիլիպպոս: Ան որ տեսած զիս՝ տեսաւ Յայրը. դուն ինչպէս կ'ըսես. «Ցոյց տուր մեզի Յայր»: 10 Չես հաւատար թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: Այն խօսերը՝ որ կ'ըսեմ ձեզի, ես ինձմէ չեմ ըսեր. հապա Յայրը՝ որ բնակած է իմ մէջս, անիկան կ'ընէ այդ գործերը: 11 Յաւատացէք ինծի, թէ ես Յօրը մէջն եմ, ու Յայրը իմ մէջս է: 12 Այլապէս՝ գոյնէ գործերուն համար հաւատացէք ինծի: Եշմարտապէս, Եշմարտապէս կը յայտարարեմ ձեզի. «Ան որ կը հաւատայ ինծի, ինք ալ պիտի ընէ այն գործերը՝ որ ես կ'ընեմ, եւ անոնցմ աւելի մնծ գործեր պիտի ընէ, որովհետեւ ես կ'երթամ Յօրս քով»: 13 Ինչ որ խնդրէք իմ անունովս, պիտի ընեմ զայն, որպէսզի Յայրը փառաւորուի Որդին: 14 Եթե որեւէ բան խնդրէք իմ անունովս, պիտի ընեմ: 15 «Եթե կը սիրէք զիս՝ պահեցք իմ պատուիրաններս: 16 Ես ալ պիտի թախան Յօրը, եւ ուրիշ Սիմիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէսզի յախտեան բնակի ձեզի հետ.- (այս ց165) 17 Եշմարտութիւնն Յօդին, որ այս աշխարհը չի կրնար ընդունի, որովհետեւ չի տեսներ զայն ու չի ճանչնաբ զայն. բայց դուք կը ճանչնաբ զայն, որովհետեւ կը բնակի ծեր քով եւ պիտի ըլլայ ձեր մէջ: 18 Զեզ որը պիտի

շթողում. պիտի գամ ձեզի: **19** Քիչ մը ատենեն եսք աշխարհը այ պիտի չտեսնե զիս. բայց դուք պիտի տեսնեք զիս, որովհետեւ ես կ'ապրիմ, եւ դուք ալ պիտի ապրիք: **20** Վյո օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Յօրս մէջ եմ, ու դուք՝ իմ մէջս, ես ալ ձեր մէջ: **21** Վ'ո որ ունի իմ պատուիրաններս եւ կը պահէ զանոնք, անիկա՞ է զիս սիրողոյ: Ա՞ն որ կը սիրէ զիս՝ պիտի սիրուի իմ Յօրմէն. ու ես պիտի սիրեմ զայն, եւ զիս պիտի յայտնեմ անոր»: **22** Ցուդա (ոչ Խակարիովտացին) բառ անոր. «ՏԵ՛Ր, ինչպէս կ'ըլլայ՝ որ դուն քեզ պիտի յայտնես մեզի, բայց ոչ՝ աշխարհին»: **23** Յանուս պատասխանեց անոր. «Եթէ մէկը սիրէ զիս՝ պիտի պահէ իմ խօսքս, ու իմ Յայրս պիտի սիրէ զայն. եւ պիտի գանք անոր ու բնակինք անոր հետ: **24** Ա՞ն որ չի սիրեր զիս՝ չի պահեր իմ խօսքերս: Վյո խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ, հապա Յօրս՝ որ դրկեց զիս: **25** Վյո բաները խօսեցայ ձեզի, քանի դեռ կը մնամ ձեր քով: **26** Բայց Միշիարիչը՝ Սուլը Յօդին, որ Յայրը պիտի դրկէ իմ անունվս, անիկա պիտի սորվեցնէ ձեզի ամենը, եւ ինչ որ քսի ձեզի՝ պիտի յիշեցնէ ձեզի: **27** Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. ես չեմ տար ձեզի այնպէս՝ ինչպէս աշխարհը կու տայ: Զեր սիրու թող չվրուվի ու չերկնչի: **28** Լսեցիք թէ քսի ձեզի. «Ես կ'երթամ, բայց դարձեալ պիտի գամ ձեզի»: Եթէ սիրէք զիս, պիտի ուրախանայիք՝ որ ես կ'երթամ Յօրը քով, որովհետեւ իմ Յայրս ինձմն մէծ է: **29** Եւ այժմն՝ դեռ չեղած քսի ձեզի, որպէսզի երք ըլլայ՝ հաւատաք: **30** Ա՛շատ պիտի չխօսիմ ձեզի հետ, որովհետեւ այս աշխարհի հշխանը կու գայ. բայց ոչ մէկ հեղինակութիւն ունի իմ վրաս: **31** Սակայն աշխարհը թող գիտնայ թէ ես կը սիրեմ Յայրը, եւ կ'ընեմ այնպէս՝ ինչպէս Յայրը պատուիրեց ինծի: Ոտքի ելք, երթանք ասկէ»:

15 «Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, ես իմ Յայր՝ մշակն է: 2 Ամեն ճիլ՝ որ իմ վրաս է ու պատու չի բերեր, կը վերցնէ զայն. իսկ ամեն ճիլ որ պտուլ կը բերէ՝ կը մաքրէ զայն, որպէսզի ալ աւելի պտուլ բերէ: 3 Դուք արդեն մաքուր եք այն խօսքով՝ որ քսի ձեզի: 4 Կն մէջս մնացէք, ու ես՝ ձեր մէջ. ինչպէս ճիլդը չի կրնար ինքնիրմէ պտուլ բերէլ՝ Եթէ որթատունկին վրայ չմնայ, նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար՝ Եթէ իմ մէջս չմնաք: 5 Ես որթատունկն եմ, եւ դուք ճիլդեն եք. ան որ իմ մէջս կը մնայ, ու ես՝ անոր մէջ, անիկա շատ պտուլ պիտի բերէ, որովհետեւ առանց ինծի ոչինչ կրնար ընել: 6 Եթէ մէկը իմ մէջս չմնայ, ան դուքս կը նետուլ՝ ճիլդի մը պէս, եւ կը չորնար. զանոնք կը ժողվեն ու կրակը կը նետեն, եւ անոնք կ'այրին: 7 Եթէ դուք մնաք իմ մէջս, ու իմ խօսքերս ալ մնան ձեր մէջ, ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, եւ պիտի ըլլայ ձեզի: 8 Իմ Յայրս կը փառաւորուի երք դուք շատ պտուլ բերէք. այսպէս՝ իմ աշակերտներս

կ'ըլլաք: 9 Ինչպէս Յայրը սիրեց զիս, ես ալ սիրեցի ձեզ. մնացէք իմ սիրոյս մէջ: **10** Եթէ պահեք իմ պատուիրաններս՝ պիտի մնաք իմ սիրոյս մէջ, ինչպէս ես պահեցի իմ Յօրս պատուիրանները եւ կը մնամ անոր սիրոյն մէջ: **11** Վյո բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի իմ ուրախութիւնս մնայ ձեր մէջ, ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **12** Սա է իմ պատուիրանս՝ որ սիրէք զիրար, ինչպէս ես սիրեցի ձեզ: **13** Ո՛չ մէկը ունի աւելի մեծ սէր, քան այն՝ երբ մէկը կ'ընծայէ իր անձը իր բարեկամներուն համար: **14** Դուք իմ բարեկամներս եք, եթէ ընէք ինչ որ ես կը պատուիրեմ ձեզի: **15** Այլևս ծառայ չեմ կոչեր ձեզ, որովհետեւ ծառան չի գիտեր թէ իր տէրը ինչ կ'ընէ. հապա ես բարեկամ կոչեցի ձեզ, որովհետեւ ամեն ինչ որ լսեցի իմ Յօրմէն՝ գիտուցի ձեզի: **16** Ո՛չ թէ դուք ընտրեցիք զիս, հապա ես ընտրեցի ձեզ, ու նշանակեցի ձեզ՝ որպէսզի երթաք եւ պտուլ բերէք, ու ձեր պտուլը մնայ. որպէսզի ինչ որ խնդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, տայ ձեզի: **17** Ասիկա՞ կը պատուիրեմ ձեզի, որ սիրէք զիրար»: **18** «Եթէ աշխարհը կ'աստ ձեզ, գիտուցիք թէ ատեց զիս ձեզմէտ արաք: **19** Եթէ աշխարհին եղած ըլլայիք՝ աշխարհը կը սիրէք իրենները. բայց քանի որ աշխարհին չէք, հապա ես ձեզ ընտրեցի աշխարհին, աշխարհը կ'աստ ձեզ: **20** Յիշեցէք այս խօսքը՝ որ քսի ձեզի. «Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ». Եթէ հալածեցին զիս, պիտի հալածեն նաեւ ձեզ. Եթէ պահեցին իմ խօսքս, պիտի պահեն նաեւ ձերը: **21** Բայց այս բոլոր բաները պիտի ընեն ձեզի՝ իմ անունիս համար, որովհետեւ շճանցան ան՝ որ դրկեց զիս: **22** Եթէ ես եկած եւ խօսած չըլլայի անոնց՝ մեղք չին ունենար. բայց հիմա պատրուակ մը չունին իրենց մեղրին: **23** Վյո որ կ'աստ զիս՝ կ'աստ նաեւ իմ Յայրս: **24** Եթէ իրենց մէջ ըրած չըլլայի այն գործերը, որ ուրիշ ոչ մէկը ըրած է, անոնք մեղք չին ունենար. բայց հիմա տեսան եւ ատեցին զիս այ, իմ Յայրս ալ: **25** Սակայն ատիկա եղաւ, որպէսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ գրուած է իրենց Օրենքին մէջ. «Չուր տեղը ատեցին զիս»: **26** Բայց երք Միշիարիչը գայ՝ որ ես Յօրմէն պիտի դրկեմ ձեզի, ճշմարտութեան Յօդին՝ որ կը բիս Յօրմէն, անիկա պիտի վկայէ իմ մնափս: **27** Եւ դուք ալ կը վկայէք, որովհետեւ սկիզբէն ի վեր ինծի հետ եք»:

16 «Վյո բաները խօսեցայ ձեզի՝ որպէսզի չգայթակիդիք: **2** Երենց ժողովարաններէն պիտի վիճակն ձեզ. նոյնիսկ ժամը պիտի գայ, երբ ով որ սպանն ձեզ՝ այնպէս պիտի կարծէ թէ պաշտամոնք կը կատարէ Աստուծոյ: **3** Եւ այս բաները պիտի ընեն ձեզի, որովհետեւ ոչ Յայրը ճանցան, ոչ ալ՝ զիս: **4** Բայց այս բաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի երք ժամը գայ՝ յիշեք թէ ես քսի ձեզի: Ասոնք սկիզբէն չըսի ձեզի, որովհետեւ ձեզի հետ էի»: **5** «Սակայն հիմա

կ'երթամ զիս դրկողին քով, եւ ձեզմէ ոչ մէկը կը հարցնէ ինծի: «Ո՞ւր կ'երթա»: 6 Բայց քանի որ այս բաները խօսեցայ ձեզի, ձեր սիրտը տրտմլքեամբ լեցուեցա: 7 Սակայն ես ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ ձեզի: «Աւելի օգտակար է ձեզի՝ եթէ ես երթամ»: Որովհետեւ եթէ չերթամ Մշխթարիչը չի գար ձեզի: իսկ եթէ մենակիմ զինք պիտի դրկեմ ձեզի: 8 Ու երբ ինք գայ՝ պիտի կշտամբէ աշխարհը մեղքի համար, արդարութեան համար ու դատաստանի համար: 9 Մեղքի համար՝ քանի որ չեն հաւատար ինծի: 10 արդարութեան համար՝ որովհետեւ ես կ'երթամ իմ Յօրս քով, եւ ալ պիտի չտեսնէք զիս: 11 դատաստանի համար՝ քանի որ այս աշխարհի իշխանը դատուած է: 12 Տակալին շատ բաներ ունիմ՝ ձեզի ըսելու, բայց իիմա չէք կրնար հանդուրժել: 13 Իսկ երբ ինք՝ ճշմարտութեան Յոզին գայ, ամքող ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզ: որովհետեւ պիտի չխօսի ինքնիրմէ, հապա ինչ որ լսէ՝ զայն պիտի ըսէ, ու զափիները պիտի հաղորդէ ձեզի: 14 Ինք պիտի փառաւորդ զիս, որովհետեւ պիտի ստանայ իմինւս ու հարդորդէ ձեզի: 15 Ամեն ինչ որ Յայրը ունի՝ ինչ է. ուստի ըսի ձեզի թէ պիտի առնէ իմինւս ու հարդորդէ ձեզի»: 16 «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս, քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»: 17 Ուստի աշակերտներէն ոմանք կ'ըսէին իրարու. «Քնչ է ասիկա, որ կ'ըսէ մեզի: «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս»: Նաեւ. «Քանի որ ես կ'երթամ Յօրը քով»: 18 Ուրեմն կ'ըսէին. «Քնչ է ասիկա՝ որ կ'ըսէ. «Քիչ մը ատենէն». չենք գիտեր ինչ կը խօսի»: 19 Ուստի Յիսուս, գիտնարք թէ կ'ուզեն հարցնէլ իրեն, ըսա անոնց. «Չիրա՞ կը հարցափորձէք, բախ որ ըսի. «Քիչ մը ատենէն՝ ալ պիտի չտեսնէք զիս. եւ թիչ մը ատենէն՝ դարձեալ պիտի տեսնէք զիս»: 20 ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի. «Դուք պիտի լար ու ոդրաք, բայց աշխարհը պիտի ուրախանաք. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր տրտմութիւնը պիտի փոխուի ուրախութեան»: 21 Կին մը տրտմլթիմ կ'ուլսնայ ճննդարերութեան ատեն, որովհետեւ իր ժաման հասած է. բայց երբ ծնանի մանուկը՝ ալ չի յիշեր տարապանքը, ուրախանարք որ մարդ մը ծնաւ աշխարհի մէջ: 22 Ուրեմն դրտք ալ տրտմութիւն ունիք իինա. բայց ես դարձեալ պիտի տեսնեմ ձեզ ու ձեր սիրտը պիտի ուրախանայ, եւ ոչ մէկը ձեզմէ պիտի յափշտակէ ձեր ուրախութիւնը: 23 Այդ օրը՝ ոչինչ պիտի հարցնէք ինծի: ճշմարտապէս, ճշմարտապէս կը յայտարաբեմ ձեզի. «Քնչ որ խնդրէք Յօրմէն՝ իմ անունովս, պիտի տայ ձեզի: 24 Մինչեւ իիմա՝ ոչինչ խնդրեցիք իմ անունովս. խնդրեցէք՝ ու պիտի ստանաք, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ»: 25 «Այս քաները

առակներով խօսեցայ ձեզի. բայց ժամը պիտի զայ, երբ ալ առակներով պիտի չխօսիմ ձեզի, հապա բացորոշապէս պիտի հաղորդեմ ձեզի Յօրը մասին: 26 Այդ օրը՝ իմ անունովս պիտի իմնդրէք: Չեմ ըսեր ձեզի թէ պիտի թախանձեմ Յօրը՝ ձեզի համար. 27 քանի որ ինք՝ Յայրը կը սիրէ ձեզ, որովհետեւ դուք սիրեցիք զիս ու հաւատացիք թէ ես Աստուծմէ Երայ: 28 Յօրմէն Ելայ եւ աշխարհ Եկայ. դարձեալ կը թողում աշխարհը ու կ'երթամ Յօրը քով»: 29 Եր աշակերտները ըսին իրեն. «Ահա բացորոշապէս կը խօսիս իիմա, եւ առավ մըն ալ չես ըսեր: 30 Գիտենք իիմա՝ թէ դուն գիտես ամէն բան, եւ պէտք չունիս՝ որ մէկը հարցնէ քեզի որեւէ բան. ասնվ կը հաւատանք թէ Աստուծմէ Ելայ»: 31 Յիսուս պատասխանեց անոնց. «Կը հաւատապը իիմա: 32 Ահա ժամը պիտի գայ ու հասած ալ է, երբ պիտի ցրուիք՝ իւրաքանչիւրը իր տեղը, եւ մինակ պիտի թողուք զիս. բայց ես մինակ չեմ, որովհետեւ Յայրը ինծի հետ է: 33 Այս քաները խօսեցայ ձեզի, որպէսզի խաղաղութիւն ունենաք իմնձով. աշխարհի մէջ տառապանք պիտի ունենաք, բայց բացակերտեցէք, ես յաղթեցի աշխարհին»:

17 Երբ Յիսուս խօսեցաւ ասոնք, բարձրացուց իր աչքերը դէպի երկինք եւ ըսաւ. «Յայր, ժամը հասած է. փառաւորք քու Որդիի, որպէսզի քու Որդիի ալ փառաւորք քեզ, 2 քանի իշխանութիւն տուիր իրեն ամէն մարմինի Վրայ, որ տայ յաւհանական կեանքը բոլոր անոնց՝ որ տուիր իրեն: (*այօնիս g166*) 3 Եւ սա է յաւհանական կեանքը. ճանանալ թէզ՝ միմիայն ճշմարիս Աստուածը, ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որ դուն որկեցիր: (*այօնիս g166*) 4 Ես փառաւորեցի թէզ երկրի Վրայ. աւարտեցի այն գործը՝ որ տուիր ինծի ընելու: 5 Եւ իիմա, Յայր, փառաւորք զիս քու բովդ այն փառօվ՝ որ ունեի քովդ աշխարհի ըլլալէն առաջ: 6 Բացայատեցի քու անմոնդ այն մարդոց՝ որ տուիր ինծի աշխարհէն: Քուկր Եին՝ եւ ինծի տուիր զանոնք, ու պահեցին քու խօսքը: 7 Յիմա գիտցան թէ ամէն ինչ որ տուիր ինծի՝ քեզմէն: 8 որովհետեւ այն խօսքերը որ տուիր ինծի՝ ես տուի անոնց, անոնք ալ ընդունեցին եւ ճշմարտապէս գիտցան թէ ես քեզմէ Ելայ, ու հաւատացին թէ դրևն որկեցիր զիս: 9 Ես կը թախանձեմ անոնց համար. ոչ թէ կը թախանձեմ աշխարհին համար, այլ անոնց համար՝ որ դուն տուիր ինծի, որովհետեւ անոնք քուկր են: 10 Եւ ամէն ինչ որ իմս է՝ քուկր է, եւ ինչ որ քուկր է՝ իմս է, ու ես փառաւորուած եմ անոնցնով: 11 Ա՛լ ես աշխարհի մէջ չեմ. բայց անոնք աշխարհի մէջ են, ու ես կու զամ թէզի: Սնորք Յայր, պահէ քու անունովդ անոնք՝ որ դուն տուիր ինծի, որպէսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք ենք: 12 Մինչ անոնց հետ էի աշխարհի մէջ, զանոնք կը պահէի քու անոնցնով: Անոնք որ դուն տուիր ինծի՝ ես պահեցի, եւ անոնցմէ ոչ մէկը կորսուեցաւ, բայց

միայն՝ այն կորուստի որդին, որպեսզի գրուածը իրագրուի: **13** Ալ իհմա կու զամ քեզի, եւ այս բաները կը խօսիմ աշխարհի մէջ, որպեսզի իմ ուրախութիւնս լման ըլլայ իրենց մէջ: **14** Քու խօսքը տուի անոնց, եւ աշխարհը ատեց զանոնք՝ որովհետեւ աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեմ: **15** Չեմ թախանձեր որ վերցնես զանոնք աշխարհէն, հապա՞ որ պահեն զանոնք չարեն: **16** Անոնք աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեմ: **17** Սրբացնը զանոնք քու ճշմարտութեամբ. քու խօսքը ճշմարտութիւն է: **18** Ինչպէս դուն աշխարհ դրկեցիր զիս, ես ալ աշխարհ դրկեցի զանոնք: **19** Անոնց համար ես զիս կը սրբացնեմ, որպեսզի իրենք ալ սրբացած ըլլան ճշմարտութեամբ: **20** Բայց կը թախանձեմ ոչ միայն ասոնց համար, այլ նաեւ անոնց համար՝ որ պիտի հաւատան ինծի իրենց խօսքով: **21** Որպեսզի բոլորն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս դուն՝ Յայր՝ իմ մէջու, ու ես՝ քու մէջու. որ անոնք ալ մէկ ըլլան մեր մէջ, որպեսզի աշխարհը հաւատայ թէ դրև դրկեցիր զիս: **22** Այն փառքը՝ որ դուն տուիր ինծի, ես տուի անոնց, որպեսզի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք. **23** (Ես՝ անոնց մէջ, ու դուն՝ իմ մէջու.) որպեսզի իրենք կատարելապէս մէկ ըլլան, եւ աշխարհը զիտնայ թէ դրև դրկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս սիրեցիր զիս: **24** Յայր, անոնք որ տուիր ինծի, կ'ուղեմ որ իրենք ալ ըլլան ինծի հետ՝ ուր որ ես եմ, որպեսզի տեսնեն իմ փառքս՝ որ տուիր ինծի. որովհետեւ դուն սիրեցիր զիս աշխարհի իհմանդրութենեն առաջ: **25** Արդար Յայր, աշխարհը չճանչցալ քեզ. բայց ես ճանչցայ քեզ, եւ ասոնք զիտցան թէ դրև դրկեցիր զիս: **26** Քու անունդ ճանչցուցի անոնց, ու պիտի ճանչցնեմ. որպեսզի այն սէրը՝ որով դուն սիրեցիր զիս՝ ըլլայ անոնց մէջ, ու ես ալ անոնց մէջ:

18 Ասոնք ըսելեն ետք՝ Յիսուս զնաց իր աշակերտներուն հետ Կեդրոն վտակին միւս կողմը, ուր պարտեզ մը կար, որուն մէջ մտան ինք եւ իր աշակերտները: **2** Յուրա ալ՝ որ պիտի մատոնէր զինք՝ զիտէր այդ տեղը, որովհետեւ Յիսուս յաճախ հաւաքուած էր հոն՝ իր աշակերտներուն հետ: **3** Ուստի Յուրա, առենքով իրեն հետ զինուորներուն գունդը, եւ սպասաւորներ՝ քահանայապետներէն ու Փարիսեցիներէն, եկաւ հոն՝ շահերով, լապտերներով եւ գլխերով: **4** Իսկ Յիսուս, զիտնալրվ իրեն պատահելիք բոլոր բաները, զնաց եւ ըսաւ անոնց. «Ո՞վ կը փնտո՞ք»: **5** Պատասխանեցին անոր. «Նազովիրեցի Յիսուսը»: Յիսուս ըսաւ անոնց. «Ես եմ»: Յուրա ալ՝ որ պիտի մատոնէր զինք՝ կայնած էր անոնց հետ: **6** Երբ ըսաւ, «Ես եմ», նահանջեցին ու գետին ինկան: **7** Ուստի դարձեալ հարցուց անոնց. «Ո՞վ կը փնտո՞ք»: Անոնք ալ ըսին. «Նազովիրեցի Յիսուսը»: **8** Յիսուս պատասխանեց. «Ձեզի ըսի՞ թէ “Ես եմ”»: ուրեմն եթէ զիս կը փնտո՞ք, ասոնց թոյլ տուե՞ք՝ որ երթան».

9 որպեսզի իրագործուի այն խօսքը՝ որ սեր էր. «Ո՛ մէկը կորսնցուցի անոնցմէ՝ որ դնն տուիր ինծի»: **10** Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ որ ուներ սուր մը՝ քաշեց զայն, ու զարներվ քահանայապետին ծառային՝ կորեց անոր աչ ականջը. այդ ծառային անունը Մաղքոս էր: **11** Յետենարար Յիսուս ըսաւ Պետրոսի. «Դիր սուրդ իր պատեանը. միթէ պիտի չխմնմ այն բաժակը՝ որ Յայրը տուալ ինծի»: **12** Ուստի զինուորներուն գունդը, հազարապետն ու Յրեաներուն սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը, կապեցին, **13** եւ տարին զայն նախ Աննայի, քանի որ ինք աներն էր այդ տարուան քահանայապետին՝ Կայիհափայի: **14** Այս Կայիհափան էր՝ որ թեկարեց Յրեաներուն. «Աւելի օգտակար է որ մէկ մարդ մեռնի ժողովուրդին համար»: **15** Սիմոն Պետրոս եւ ուրիշ աշակերտ մը կը հետեւէին Յիսուսի: Այդ աշակերտը ծանօթ էր քահանայապետին, ու մտաւ Յիսուսի հետ քահանայապետին գալիթը: **16** Բայց Պետրոս կը կենար դուրս՝ դրան քով. ուստի միւս աշակերտը՝ որ ծանօթ էր քահանայապետին՝ դուրս եւալ, խօսեցաւ դրանապանին, ու ներս բերաւ Պետրոսը: **17** Իսկ դրնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի. «Միթէ դրև ալ այդ մարդուն աշակերտներէն ես»: Ան ալ ըսաւ. «Չեմ»: **18** Ծառաներն ու սպասաւորները կայնած էին հոն, եւ կրակ վառած՝ կը տաքնային, քանի որ ցուրտ էր: «Պետրոս ալ կայնած էր անոնց հետ, ու կը տաքնար: **19** Քահանայապետը հարցուց Յիսուսի՝ իր աշակերտներուն եւ ուսուցումին մասին: **20** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ես բացորոշապէս խօսեցայ աշխարհին. ամէն ատեն սորվեցուցի ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ, ուր բոլոր Յրեաները կը համախմբուէին, եւ ոչինչ խօսեցայ գաղտնի: **21** Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, յողոներուն հարցութ թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ահա իրենք զիտեն ինչ որ խօսեցայ»: **22** Երբ ըսաւ ասիկա, սպասաւորներէն մէկը՝ որ բոլոր կայնած էր, ապտակ մը զարկալ Յիսուսի՝ ըսելով. «Մշյապէս կը պատասխանես քահանայապետին»: **23** Յիսուս պատասխանեց անոր. «Եթէ գէշ խօսեցայ, վկայէ գէշին մասին. իսկ եթէ լսա խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի»: **24** Յետոյ Աննա կապուած դրկեց զայն Կայիհափա քահանայապետին: **25** Սիմոն Պետրոս կայնած էր հոն, ու կը տաքնար: Ուրեմն ըսին իրեն. «Միթէ դրև անոր աշակերտներէն ես»: Ան ուրացաւ՝ ըսելով. «Չեմ»: **26** Քահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ, ազգականը անոր՝ որուն ականջը Պետրոս կորեր էր, ըսաւ. «Ես չտեսամ քեզ պարտեզին մէջ՝ անոր իրեն»: **27** Ուստի Պետրոս դարձեալ ուրացաւ. եւ խկոյն աքաղաղը կանչեց: **28** Կայիհափայի տունէն տարին Յիսուսը կառավարիչին պալստը. եւ այլ առտու էր: Իրենք չմտան պալստը՝ որպեսզի չպղծուին, այլ կարենան ուտել զատիկը: **29** Ուստի

Պիղատոն դուրս եկալ՝ անոնց քով, եւ ըսաւ. «Ինչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնէր այս մարդուն դէմ»: 30 Պատասխանեցին իրեն. «Եթէ ան չարագործ մը չըլլար՝ քեզի չինք մատներ զայն»: 31 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք զայն, ու դատեցնէք ձեր Օրէնքին համաձայն»: Իսկ Յրեաները ըսին իրեն. «Մեզի արտօնուած չէ մերցնել ունել մէկը»: 32 որպէսզի իրագործուի Յիսուսի խօսքը՝ որ ըսեր եր, մատնանշելով թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր: 33 Իսկ Պիղատոս դարձեալ մտաւ պալատը, կանչեց Յիսուսը եւ ըսաւ անոր. «Դուն ես Յրեաներուն թագաւորը»: 34 Յիսուս պատասխանեց անոր. «Ասիկա դունք քեզմէ կ'ըսես, թէ ուրիշներ ըսին քեզի՝ իմ մասիս»: 35 Պիղատոս պատասխանեց. «Միթէ ես Յրեայ եմ. քոն ազգի եւ քահանայապետները մատնեցին քեզ ինձի. դունք ինչ ըրած ես»: 36 Յիսուս պատասխանեց. «Դու թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ: Եթէ իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն ըլլար, իմ սպասարոններս կը պայքարէին՝ որ ես չմատնուիմ Յրեաներուն ծեաբը: Բայց իհմա՝ իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ»: 37 Յետեւարար Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ուրեմն դուն թագաւորը մըն ես»: Յիսուս պատասխանեց. «Դուն կ'ըսես թէ թագաւոր եմ: Ես սա նպատակով ծնած եմ, սա նպատակով աշխարհ եկած եմ, որպէսզի վկայեմ ճշմարտութեան համար. նվ որ ճշմարտութենեն Ե՝ կը լսէ իմ ձայնս»: 38 Պիղատոս ըսաւ անոր. «Ինչ է ճշմարտութիւնը»: Երբ ըսաւ ասիկա՝ դարձեալ դուրս եկալ Յրեաներուն քով, եւ ըսաւ անոնց. «Ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ: 39 Բայց քանի ստվորութիւն ունիք՝ որ մարդ մը արձակեն ծեզի Չատիկին, կը փափաքիք որ արձակեն ծեզի Յրեաներուն թագաւորը»: 40 Այն ատեն բոլորն ալ դարձեալ պոռացին. «Ո՛չ ասիկա, հապա՝ Բարաբրան», մինչդեռ Բարաբրա աւազակ մըն էր:

19 Այն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը եւ խարազնեց: 2 Զինուորներն ալ հիւսեցին փուշէ պսակ մը ու դրին անոր գլուխը, եւ հազորուցին անոր ծիրանի հանդերձ մը 3 ու կ'ըսէին. «Ողջո՞ն, Յրեաներոն թագաւոր», եւ ապստակներ կը զարնէին անոր: 4 Պիղատոս դարձեալ դուրս եկալ ու ըսաւ անոնց. «Ահա դուրս կը բերեմ զայն ծեզի, որպէսզի գիտնաք թէ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ: 5 Ուստի Յիսուս դուրս եկալ՝ կրելով փուշէ պսակն ու ծիրանի հանդերձը, եւ Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ահա այդ մարդը»: 6 Երբ քահանայապետներն ու սպասարոնները տեսան զայն, պոռացին. «Խաչէ, խաչէ զայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Դուք առէք զայն ու խաչեցէք, որովհետեւ ես ոչ մէկ յանցանք կը գտնեմ անոր վրայ»: 7 Յրեաները պատասխանեցին իրեն. «Մենք Օրէնք մը ունինք, եւ մեր Օրէնքին համաձայն»:

պարտաւոր է մեռնիյ, որովհետեւ Աստուծոյ Որդի ըրաւ ինքզինք»: 8 Իսկ երբ Պիղատոս լսեց այս խօսքը՝ ալ աւելի վախցա, 9 ու դարձեալ մտնելով պալատը՝ ըսաւ Յիսուսի. «Դուն ուրկի՞ ես»: Բայց Յիսուս պատասխան շտուաւ անոր: 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր. «Չես խօսիր ինձի հետ. չնմ գիտեր թէ յշխանութիւն ունիմ խաչելու քեզ, եւ յշխանութիւն ունիմ արձակելու քեզ»: 11 Յիսուս պատասխանեց. «Դուն ոչ մէկ յշխանութիւն կ'ունենայիր իմ վրաս, եթէ վերէն տրուած չըլլար քեզի: Ուստի ան որ մատնեց զիս քեզի՝ աւելի մեծ մեղը ունի»: 12 Ատէկ ետք Պիղատոս կը ջանար արձակել զայն. բայց Յրեաները կ'աղաղակէին. «Եթէ արձակես ատիկա՝ կայսրին բարեկամը չես. ով որ թագաւոր կ'ընէ ինքզինք՝ կը խօսի կայսրին դէմ»: 13 Ուրեմն Պիղատոս՝ երբ լսեց այս խօսքը՝ դուրս հանեց Յիսուսը, բազմեցաւ դատարանը, այն տեղը՝ որ Քարայատակ կը կոչուէր, իսկ երրայերէն Կապպաթա, 14 (Չատիկի Ուրբաթն Եր, գրեթէ վեցերորդ ժամը”), եւ ըսաւ Յրեաներուն. «Ահա ձեր թագաւորը»: 15 Բայց անոնք պոռացին. «Վերցնոր, Վերցնոր, խաչէ զայն»: Պիղատոս ըսաւ անոնց. «Ձեր թագաւորը խաչեն»: Քահանայապետները պատասխանեցին. «Մենք թագաւոր չունինք՝ կայսրէն զատ»: 16 Այն ատեն յանձնեց զայն անոնց՝ որպէսզի խաչուեր: 17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու տարին. եւ ինք՝ վերցնելով իր խաչը՝ զնաց Գանկ կոչուած տեղը, որ երրայերէն Գողգոթա կը կոչուի: 18 Յոն խաչեցին զայն, ու երկու ուրիշներ ալ անոր հետ՝ մէկ կողմէն եւ միևս կողմէն, իսկ մէջտեղը՝ Յիսուսը: 19 Պիղատոս գրեց տիտղոս մը ու դրաւ խաչին Վրայ. գրուած էր. «Յիսուս Նազունեցի՝ Յրեաներուն թագաւորը»: 20 Ուստի Յրեաներէն շատեր կարդացին այդ տիտղոսը, որովհետեւ այն տեղը՝ ուր Յիսուս խաչուեցա՝ մօտ Էր քաղաքին. գրուած էր երրայերէն, յունարէն ու լատիներէն: 21 Իսկ Յրեաներուն քահանայապետները ըսին Պիղատոսի. «Մի գրեր. «Յրեաներուն թագաւորը», հապա գրէ թէ ինք ըսաւ. «Յրեաներուն թագաւորը եմ»»: 22 Պիղատոս պատասխանեց. «Ինչ որ գրեցի՞ գրեցի՞»: 23 Երբ զինուորները խաչեցին Յիսուսը, առին անոր հանդերձները ու բաժնեցին չորսի, իւրաքանչիւր զինուորի՝ բաժնին մը. նաեւ բաճկոնը: Բաճկոնը առանց կարի էր, ամրողոզվին իիւսուած՝ վերէն վար: 24 Ուստի ըսին իրարու. «Զպատօնն զայն, հապա վիճակ զգենք անոր վրայ՝ թէ որոն պիտի ըլլար». որպէսզի իրագործուի այն գրուածը՝ որ կ'ըսէ. «Դու հանդերձներս բաժնեցին իրենց մէջ, եւ իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ զգեցին»: Ուրեմն զինուորները ըրին այս բաները: 25 Յիսուսի խաչին քով կայնած էին իր մայրը եւ իր մօր քոյրը, Մարիամ՝ Կղեւվպասի կինը, ու Մարիամ Մագդաղենացին: 26 Ուրեմն երբ Յիսուս տեսաւ իր մայրը, եւ այն աշակերտը որ կը

սիրե՞ր քովը կայնած, ըսաւ իր մօր. «Կին, ահա քու որդիդ»: 27 Յետոյ ըսաւ աշակերտին. «Ահա քու մայրդ»: Եւ այդ ժամեն ետք՝ աշակերտը ընդունեց զայն իր քով: 28 Անկէ ետք՝ Յիշուս, գիտնալով թէ արդին ամեն բան կատարուած է, (որպէսզի գրուածը ամրողանայ), ըսաւ. «Ծարան եմ»: 29 Յոն անօր մը դրուած էր՝ լի քացախով. անոնք ալ լեցուցին սպունգ մը քացախով, անցուցին զռպայի մշտիկի մը եւ մատուցանեցին անոր բերանին: 30 Ուստի երբ Յիշուս առաւ քացախը՝ ըսաւ. «Ամեն բան կատարուեցաւ», ու խոնարհեցնելով գլուխը՝ աւանդեց հոգին: 31 Քանի որ Ուրբաթ էր, Յրեաները թախանձեցին Պիղատոսի՝ որ անոնց սրունքները կոտրուին ու վերցուին, որպէսզի մարմինները չմնան խաչին վրայ մինչեւ Ծարաթ (որովհետեւ այդ Ծարաթը մեծ օր էր): 32 Ուստի զինուորները եկան եւ կոտրեցին առաջինին սրունքները. նաեւ միւսին՝ որ խաչուած էր անոր հետ: 33 Բայց երբ եկան Յիշուսի, ու տեսան թէ արդին մեռած էր, չկոտրեցին անոր սրունքները. 34 հասպա զինուորներէն մէկը՝ գեղարդով խոցեց անոր կողը, եւ իսկոյն արին ու ջուր դուրս ելան: 35 Ան որ տեսաւ այս բաները՝ վկայեց, եւ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, որ ինք գիտէ թէ կ'ըսէ ճշմարտութիւնը, որ դուք (այ) հաստաք: 36 Արդարեւ այս բաները կատարուեցան, որպէսզի իրագործուի այն գրուածը. «Անոր ոչ մէկ ոսկորը պիտի կոտրուի»: 37 Եւ դարձեալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ. «Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին»: 38 Ասկէ ետք՝ Յովսէփ Արիմարեացին, (որ Յիշուսի աշակերտ եղած էր, բայց զայտնի՝ Յրեաներէն վախնալով), թախանձեց Պիղատոսի՝ որ վերցնեց Յիշուսի մարմինը: Պիղատոս ալ արտօնեց, ուրեմն եկա ու վերցուած Յիշուսի մարմինը: 39 Նիկողոսոս ալ եկա (որ նախապէս՝ գիշերուան մէջ զացեր էր Յիշուսի), եւ բերաւ զմուռսի ու հալուէի խառնուրդ մը՝ հարիւր լիտրի չափ: 40 Ուրեմն առին Յիշուսի մարմինը, եւ փաթեցին զայն բոյրերուն հետ՝ լաթերու մէջ, ինչպէս Յրեաները սովորութիւն ունին թաղելու: 41 Այն տեղը ուր խաչուեցաւ՝ պարտեզ մը կար, եւ պարտեզն մէջ՝ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ամենեւին մարդ դրուած չէր: 42 Ուստի հոն դրին Յիշուսը՝ Յրեաներու Ուրբաթին պատճառով, որովհետեւ գերեզմանը մօտ էր:

20 ՄԵկշաբթի օրը՝ Մարիամ Մագդաղենացին, աստուն՝ դեռ չլուսած՝ կ'երթայ գերեզման, եւ կը տեսնէ թէ քարը վերցուած է գերեզմանին դրնէն: 2 Ուստի կը վազէ՝ կու գայ Սիմոն Պետրոսի, ու միւս աշակերտին՝ որ Յիշուս կը սիրեր, եւ կ'ըսէ անոնց. «Վերցուած են Տէրը գերեզմանէն, ու չենք գիտեր ուր դրած են զայն»: 3 Ուրեմն Պետրոս եւ միւս աշակերտը մեկնեցան, ու կ'երթային դէպի գերեզմանը: 4 Երկուքն ալ կը վազէին միասին. սակայն միւս աշակերտը

Պետրոսին աւելի արագ վազելով՝ անկէ առաջ հասաւ գերեզմանը, 5 ծոնլով նայեցաւ, եւ տեսաւ թէ լաթերը դրուած էին հոն. բայց ներս չմուա: 6 Սիմոն Պետրոս ալ՝ որ կը հետևէր անոր՝ հասաւ, մտաւ գերեզմանը, ու տեսաւ լաթերը՝ որոնք դրուած էին հոն. 7 իսկ վաշշամակը՝ որ անոր գլուխն էր՝ միւս լաթերուն հետ դրուած չէր, հապա ծալուած՝ զատ տեղ մըն էր: 8 Այն ատեն միւս աշակերտն ալ՝ որ աւելի առաջ եկած էր գերեզմանը՝ ներս մտաւ, տեսաւ եւ հաւատաց: 9 Որովհետեւ դեռ չէին գիտեր գրուածը, թէ պէտք է որ ան յարութիւն առնէ մեռներէն: 10 Ուստի աշակերտները վերադարձան իրենց տունը: 11 Բայց Մարիամ կայնած էր գերեզմանին դրուածը, եւ կու լար: Մինչ կու լար, ծոեցաւ դէպի գերեզմանը՝ նայելու, 12 ու տեսաւ երկու հրեշտակներ՝ ճերմակ հանդերձներով, որ նստած էին հոն՝ ուր Յիշուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլուխին կողմը, եւ միւսը՝ ուրին: 13 Անոնք ըսին իրեն. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս»: Ըսաւ անոնց. «Որովհետեւ վերցուցած են իմ Տէրս գերեզմանէն, ու չեմ գիտեր ուր դրած են զայն»: 14 Երբ ըսաւ ասիկա՝ ետեւ դարձաւ, եւ տեսաւ Յիշուսը՝ որ կայնած էր, ու չէր գիտեր թէ Յիշուսն է: 15 Յիշուս ըսաւ անոր. «Կին, ինչո՞ւ կու լաս, մվ կը փնտռես»: Ինք՝ կարծերով թէ ան պարտիզպանն է, ըսաւ անոր. «Տէր, եթէ դրևն տեղափոխեցիր զայն, ըսէ ինծի՝ մվր դրիր զայն, որպէսզի վերցնեմ զայն»: 16 Յիշուս ըսաւ անոր. «Մարիամ»: Ան ալ դարձաւ եւ ըսաւ անոր (Երրայերէն). «Ուարքունի», որ ըսել է՝ Վարդապէտ: 17 Յիշուս ըսաւ անոր. «Մի դպչիր ինծի, որովհետեւ դեռ բարձրացած չեմ Յօր բով. հապա զնա եղայրներուս եւ ըսէ անոնց. «Ես կը բարձրանամ իմ Յօրս բով ու ձեր Յօր բով, իմ Աստուծոյս բով եւ ձեր Աստուծոյն բով»: 18 Մարիամ Մագդաղենացին զնաց, ու պատմեց աշակերտներուն թէ ինք տեսաւ Տէրը, եւ թէ ան ըսաւ իրեն այս բաները: 19 Նոյն օրը, ՄԵկշաբթի իրիկուն, աշակերտներուն հաւաքուած տեղին դրները զոց էին՝ քանի որ կը վախնային Յրեաներէն: Յիշուս եկաւ, կայնեցաւ անոնց մէջտեղ եւ ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի: ինչպէս Յայրը դրկեց զիս, ես ալ կը դրկեմ ձեզ»: 20 Ասիկա ըսելով՝ ցուցուց անոնց իր դեռքերն ու կողը. աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբ տեսան Տէրը: 21 Յիշուս դարձեալ ըսաւ անոնց. «Խաղաղութիւն ձեզի. ինչպէս Յայրը դրկեց զիս, ես ալ կը դրկեմ ձեզ»: 22 Ասիկա ըսելով՝ վշեց անոնց վրայ եւ ըսաւ անոնց. «ԸնդունեցՇ Սուրբ Յոզին: 23 Որոնց մեղերը որ ներէք ներուած ըլլան անոնց, եւ որոնց մեղերը որ պահէ՛ պահուած ըլլան»: 24 Բայց տասներկութէն մէկը, Երկուորեակ կոչուած Թովմաս, անոնց հետ չէր Երբ Յիշուս եկաւ: 25 Ուրեմն միւս աշակերտները ըսին անոր. «Տէրը տեսանք»: Ան ալ ըսաւ անոնց. «Պիտի չհաւատամ, եթէ

շտեսնեմ զամերուն տիպը՝ իր ձեռքբրուն վրայ, ու չմիւնմ մատս զամերուն տիպին մէջ, եւ չմիւնմ ձեռքս անոր կողին մէջ»: 26 Ութ օր Ետք՝ դարձեալ աշակերտները ներսն Եին, Թովմաս ալ՝ անոնց հետ: Յիսուս եկաւ՝ թեպիտ դրները գոց Եին, կայնեցաւ անոնց մէջտեղ եւ ըսաւ. «Խաղաղութիւն ձեզի»: 27 Յետոյ ըսաւ Թովմասի. «Չն թեր մատդ ու տնս ձեռքերս, թի՛ ձեռքդ եւ միշէ կողիս մէջ, ու մի՛ ըլլար անհաւատ, հապա՞ հաւատացեալ»: 28 Թովմաս պատասխանեց անոր. «Իմ Տէրս եւ Աստուածս»: 29 Յիսուս ըսաւ անոր. «Դուն հաւատացիր՝ որովհետեւ տեսար զիս. երանի՞ անոնց որ կը հաւատան՝ առանց տեսնելու»: 30 Յիսուս ըրաւ ուրիշ բազմաթիւ նշաններ ալ իր աշակերտներուն առջեւ, որոնք գրուած չեն այս գիրքին մէջ: 31 Բայց ասոնք գրուեցան, որպէսզի հաւատաք թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, եւ հաւատայով կեանք ունենաք՝ անոր անունով:

21 Ասկէ Ետք՝ Յիսուս դարձեալ բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն, Տիբերիայի ծովուն եզերը. եւ սապէս բացայայտեց: 2 Սիմոն Պետրոս, Թովմաս՝ Երկուորեակ կոչուածը, Նաթանայէլ՝ որ Գայլիեայի Կանա քաղաքին էր, Եերեխոսի որդիները, նաեւ աշակերտներէն Երկու ուրիշներ միասին Եին: 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ես կ'երթամ ծուկ որսայլու»: Ըսին անոր. «Մենք ալ կու զանք թեզի հետ»: Դուրս ելան եւ իսկոյն նաև մտան. բայց այդ գիշեր ոչինչ բռնեցին: 4 Երբ արդէն առտու Եղանակ՝ Յիսուս կայնած էր ծովեզերը, բայց աշակերտները շճանչցան թէ Յիսուսն է: 5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. «Չաւակնենք, ունիք ուտեփիք բան մը»: Պատասխաննեցին իրեն. «Ո՛»: 6 Ըսաւ անոնց. «Նետեցէք ուրկանը նաւուն աջ կողմէ, ու պիտի գտնէք»: Ուրեմն նետեցին, եւ ծուկերուն շատութեննէ՛ այ կարող չչին քաշել զայն: 7 Ուստի այն աշակերտը որ Յիսուս կը սիրէ՛ ըսաւ Պետրոսի. «Անիկա Տէրն է»: Երբ Սիմոն Պետրոս լսեց թէ Տէրն է, վրան առաւ բաճկոն՝ որովհետեւ մերկ էր, ու նետուեցաւ ծովը: 8 Իսկ միւս աշակերտները եկան նաւակով, (որովհետեւ ցամաքէն հեռու չէին, միայն Երկու հարիւր կանգունի չափ,) եւ կը քաշէն ուրկանը՝ ծուկերով լեցուն: 9 Երբ ցամաք ելան՝ հոն տեսան վառուած կրակ մը, ու վրան դրուած ծուկ, եւ հաց: 10 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Բերէք այդ ծուկերէն՝ որ բռնեցիք հիմա»: 11 Սիմոն Պետրոս նաւ մտաւ եւ ցամաք քաշեց ուրկանը՝ լի հարիւր յիսուներեք խոշոր ծուկերով. թէպէտ այդքան քան կար, ուրկանը չպատուցաւ: 12 Յիսուս ըսաւ անոնց. «Եկէք, ճաշեցէք»: Աշակերտներէն ոչ մէկը կը յանդգներ հարցնել անոր. «Քուն ո՞վ ես», որովհետեւ գիտէին թէ Տէրն է: 13

Ուստի Յիսուս եկաւ, առաւ հացը եւ տուաւ անոնց, ննանապէն՝ ծուկը: 14 Վյո արդէն երրորդ անգամն էր, որ Յիսուս բացայայտեց ինքզինք իր աշակերտներուն՝ մեռկներէն յարութիւն առնելն ետք: 15 Երբ ճաշեցին՝ Յիսուս ըսաւ Սիմոն Պետրոսի. «Սիմոնն, Յովնանի որդի, կը սիրենս զիս ասոնցմէ աւելի»: Ան ըսաւ անոր. «Վյո, Տէր, դուն գիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Ըսաւ անոր. «Վրածէ իմ գառնուկներս»: 16 Դարձեալ Երկրորդ անգամ ըսաւ անոր. «Սիմոնն, Յովնանի որդի, կը սիրենս զիս»: Ըսաւ անոր. «Վյո, Տէր, դուն գիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Ըսաւ անոր. «Ճովուէ իմ ոչխարներս»: 17 Ըսաւ անոր երրորդ անգամ. «Սիմոնն, Յովնանի որդի, կը սիրենս զիս»: «Պետրոս տրտմեցաւ որ Երեք անգամ ըսաւ իրեն. «Կը սիրենս զիս», եւ ըսաւ անոր. «Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն գիտես թէ կը սիրեմ քեզ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Վրածէ իմ ոչխարներս: 18 Եշմարտապէն, Եշմարտապէն կը յայտարարեմ քեզի»: «Երբ դեռասի էիր, ինքնիրմէդ գօտի կը կապէիր, եւ ուր ուզէիր՝ կ'երթայիր. բայց Երբ ծերանաս՝ պիտի Երկարեն ձեռքեր, ուրիշը գօտի պիտի կապէ թեզի, ու պիտի տանի հոն՝ ուր չեն ուզեր»: 19 Անիկա խօսեցաւ՝ մատնանշելով թէ ան ինչ մահով պիտի փառաւորեր Կատուած: Երբ խօսեցաւ ասիկա՝ ըսաւ անոր. «Ճետեւէ ինծի»: 20 Պետրոս նետե դարձաւ, ու տեսաւ թէ իրեն կը հետեւէր այն աշակերտը՝ որ Յիսուս կը սիրէր. (ան նաեւ ինչեր էր անոր կուրծքին վրայ՝ ընթրիքին ատենը, եւ ըսէր էր. «Տէր, ո՞վ է ան՝ որ պիտի մատնէ թեզ») 21 Պետրոս՝ տեսնելով զայն՝ ըսաւ Յիսուսի. «Տէր, հապա ասիկա ինչ պիտի ըլլայ»: 22 Յիսուս ըսաւ անոր. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ զամ, բռու ինչ հոգդ է. դուն հետեւէ ինծի»: 23 Ուստի սա յիօպը տարածուեցաւ Երայիններուն մէջ՝ թէ այդ աշակերտը պիտի չմեռնի: Սակայն Յիսուս չըսաւ անոր. «Պիտի չմեռնի», հապա. «Եթէ ես ուզեմ, որ ան մնայ՝ մինչեւ որ զամ, բռու ինչ հոգդ է»: 24 Վյո աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն մասին, եւ գրեց ասոնք. ու գիտենք թէ անոր վկայութիւնը Եշմարիս: 25 Ուրիշ շատ բաներ ալ կան՝ որ Յիսուս ըրաւ. եթէ անոնք մէկ առ մէկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ նոյնիսկ աշխարհն ալ բաւական պիտի չըլլար՝ պարունակելու այն գիրքերը, որ գրուած պիտի ըլլային: Ամեն:

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՋԵԼՈՅ

1 Առաջին պատմությունը գրեցի, ով թեոփիլոս, ամէն ինչի մասին՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել եւ սորվեցնել, **2** մինչեւ այն օրը՝ երբ Սուրբ Հոգին միջոցով պատուեներ տուալ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբարձաւ: **3** Նաև ինքինը որց ցոյց տուալ անոնց իր չարչարանքներն ենք շատ ապացոյներով, քառասուն օր տեսնուերկով անոնցմ եւ խօսելով Աստուծոյ թագաւորութեան մասին: **4** Անոնց հետ եղած ատեն հրամայեց անոնց՝ որ Երուսաղեմին չիեղանան, հապա սպասեն Յօրը խստումին՝ «որ ինձմ լսեցիր», ըստ: **5** «Որովհետեւ իրաւ թէ Յովիհաննես մկրտեց ջուրով, բայց դուք՝ շատ օրեր չանցած պիտի մկրտուիք Սուրբ Հոգինվ»: **6** Անոնք ալ համախմբուելով՝ հարցուցին իրեն. «Տէր, այս ժամանակին պիտի վերահաստատես Խարայի թագաւորութիւնը»: **7** Ըստ անոնց. «Ձեզի չի վերաբերի գիտնալ ժամանակներն ու ատենները, որ Յայրը իր իշխանութեան մէջ դրաւ. **8** Բայց Սուրբ Հոգին ճեր վրայ եկած ատենք՝ զօրութիւն պիտի ստանաք, եւ ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղեմի մէջ, ամրող Յրեաստանի ու Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ Երկրի ծայրերը»: **9** Երբ խօսեցաւ այս բաները, մինչ կը նայեի՛ համբարձաւ, եւ ամապ մը վերցուց զայն անոնց աշքերէն: **10** Մինչ ակնապիշ կը նայէին դեպի Երկինք՝ երբ ան Վեր կ'ելլէր, ահա Երկու մարդիկ՝ ճերմակ տարազով՝ կայնեցան իրենց քով **11** եւ ըսին. «Գայիեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած՝ կը նայիք դեպի Երկինք. այս Յիսուսը՝ որ Երկինք համբարձաւ ծեզմէ, նյնպէս պիտի զայ՝ ինչպէս տեսաք անոր Երկինք Երամլը»: **12** Այն ատեն Երուսաղեմ վերադարձան Զիթենիներու կոչուած լեռնեն, որ Ծարաթ օրուան ճամբայի չափ մօտ է Երուսաղեմի: **13** Երբ մտան քաղաքը՝ բարձրացան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս ու Յակոբոս, Յովիհաննես եւ Ամքեաս, Փիլիպոս ու Թովմաս, Բարթոլոմէոս եւ Մատթէոս, Յակոբոս Ափետսեան ու Սիմոն Նախանձայոյց եւ Յուլա Յակոբուսան: **14** Ասոնք բոլորը միաբանութեամբ կը յարատէնին աղօթիք եւ աղերսանքի մէջ՝ կիներուն հետ, ու Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ անոր Երբայրներուն հետ: **15** Այդ օրերը՝ Պետրոս կանգնեցաւ աշակերտներուն մէջ, (հաւաքուած բազմութիւնը հարիւր քան հոգիի չափ էր,) եւ ըստ: **16** «Մարդիկ Երբայրներ, պէտք եր որ իրագործուեր այն գրուածը, որ նախապէս Սուրբ Հոգին ըսեր եր Դաւիթի բերանով՝ Յուղայի մասին, որ առաջնորդ եղաւ Յիսուսը թռնողներուն. **17** Որովհետեւ ան մեզի հետ՝ մեր

համրանքն էր, եւ բաժին վիճակուած էր անոր այս սպասարկութեննեն: **18** Ուրեմն ասիկա տիրացաւ ազարակի մը՝ անիրաւութեան վարձքով, ու զիսկվայր իյնապով՝ մէջտեղեն ենթուեցաւ, եւ իր բոլոր աղիքները դուրս թափեցան: **19** Երուսաղեմի բոլոր բնակչիները գիտցան այս բանը, այնպէս որ այդ ազարակը կոչուեցաւ իրենց բարբառով Ակեղդամա, այսինքն՝ Արիւնի ազարակ: **20** Որովհետեւ գրուած է Սաղմոսներու գիրքին մէջ. «Անոր բնակարանը ամայի թող ըլլայ, եւ անոր մէջ ոչ մէկը բնակի», նաեւ. «Անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ»: **21** Ուրեմն պէտք է որ այս մարդոցմէն՝ որոնք մեզի հետ էին այն ամբողջ ժամանակը, երբ Տէր Յիսուս մտաւ ու եղաւ մեր մէջ, **22** Յովիհաննեսի մկրտութենն սկսեալ մինչեւ այն օրը՝ երբ համբարձաւ մեզմէ, ասոնցմ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեան»: **23** Ուստի երկու հոգի կայնեցուցին, Յովսէփը՝ որ Բարսարա կը կոչուէր եւ Յուստոս մականուանուեցաւ, ու Մատարիան, **24** եւ աղօթելով՝ ըսին. «Տէր, դուն որ կը ճանչնաս բոլորին սիրտերը, յայտնէ մեզի թէ որ մէկը ընտրեցին այս երկութերն: **25** Որպէսզի բաժին առնէ այս սպասարկութենն ու ատարելութենն, որմէ Յուդա ինկալ՝ Երամլու համար իր տեղը»: **26** Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը եղաւ Մատարիայի. եւ ան համրուեցաւ տասնմէկ առաքեալներուն հետ:

2 Երբ Պետեկոստի տօնը հասաւ, բոլորն ալ միարան՝ մէկ տեղ էին: **2** Յամկարծ շառաշ մը եղաւ Երկինքէն՝ սաստկաշունչ հովի մը ձայնին պէս, ու լեցուց ամբողջ տունը՝ ուր նստած էին: **3** Եւ բաժնուած լեզուներ երեւցան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու հանգեցան աննոցմ իրաքանչիւրին վրայ: **4** Բոլորն ալ լեցուեցան Սուրբ Հոգիով եւ սկսան խօսիլ ուրիշ լեզուներով, ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար: **5** Երուսաղեմ բնակող Յրեաներ կային, բարեպաշտ մարդիկ՝ Երկինքի տակ եղած ամէն ազգէ: **6** Երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը համախմբուեցաւ ու շիփրեցաւ, որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին իրենցմ իրաքանչիւրին սեփական բարբառով, այս Երկինք՝ որուն մէջ ծնած ենք. **9** Պարթեներ, Մարտք ու Եղամացիներ, եւ անոնք որ կը բնակին Միջագետքի, Յրեաստանի, Կապաղովկիայի, Պոնտոսի, Ասիայի, **10** Փոխլգիայի, Պամիկիւյայի ու Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիլերնէի մօտ՝ Լիսպիայի կողմերը, նաեւ Յորմէն զարթած Յրեաներ ու նորահաւատներ, **11** Կրետացիներ եւ Արաբներ, կը լսնք թէ անոնք կը խօսին Աստուծոյ մէծամնե գործերուն մասին՝ մէր լեզուներով»:

12 Բոլորն ալ զմայլած էին, ու տարակուսած կ'ըսէին իրարու. «Ի՞չ կրնայ ըլլալ ասիկա»: 13 Ունանք ալ ծաղրելով կ'ըսէին. «Անոնք լի են անոյ գինիով»: 14 Բայց Պետրոս կանգնեցաւ տասնմէկին հետ, բարձրացուց ծայնը եւ ըսալ անոնց. «Ո՛վ Յրեաստանցիներ, ու դուք բոլորդ՝ որ կը բնակիի Երուսաղեմ, սա գիտցէք եւ մտիկ ըրեք իմ խօսքերս. 15 որովհետեւ ասոնք ոչ թէ արքեցած են՝ ինչպէս դուք կ'ենթադրէք, քանի դեռ օրուան երրորդ ժամն» է, 16 հապա ասիկա այն է՝ որ ըսուեցաւ Յովէլ մարգարէին միջոցով. 17 «Վերջին օրերը, - կ'ըսէ Աստուած, - իմ Յոգիւս պիտի թափեմ ամեն մարմինի վրայ, եւ ձեր որդիներն ու աշջկները պիտի մարգարեանան, ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն: 18 Իմ ծառաներուս եւ աղայիններուս վրայ այդ օրերը իմ Յոգիւս պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարեանան: 19 Վերը՝ Երկինքը՝ սրանչելիքներ ցոյց պիտի տամ, եւ վարը՝ Երկիրը՝ նշաններ, արին, կրակ ու ծուխի մառախուղ. 20 արեւը պիտի փոխուի խաւարի, եւ լուսինը՝ արինսի, դեռ Տերոց մեծ ու երեւելի օրը չեկած: 21 Եւ ով որ կանչէ Տերոց անունը՝ պիտի փրկուի»: 22 Խրայելացի մարդիկ, լսեցէք սա խօսքերը. Յիսուս Նազովեցին, Աստուծուն ձեզի ցոյց տրուած մարդ մը՝ հրաշքներով, սրանչելիքներով ու նշաններով - որ Աստուած անոր միջոցով ըրալ ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ գիտէք - , 23 Աստուծուն որոշած ծրագիրով և կանխագիտութեամբ մատուած ըլլալով՝ առիք եւ սպաննեցիք անօրէններու ձեռքով՝ փայտի վրայ զամելով: 24 Բայց Աստուած յարուցանց զայն՝ քակելով մահուան ցաւերը, քանի որ կարելի չէր որ ան բռնուէր անմէ: 25 Որովհետեւ Դավիթ կ'ըսէ անոր մասին. «Ամեն ատեն կը տեսնեմ Տերը իմ առջեւս, քանի որ իմ աջ կողմն է՝ որպէսզի չսասանիմ: 26 Ուստի իմ սիրուս ուրախացաւ եւ իմ լեզուս ցնծաց, նաեւ իմ մարմինս ալ պիտի հանգստանայ յոյսով. 27 որովհետեւ իմ անձս պիտի չթողուս դժոխիքն մէջ, ու պիտի չթոյլատրեն որ քու Սուրբ ապականութիւն տեսմէ: (Hadēs ց86) 28 Կեամբի ճամբաները գիտցուցիր ինծիք. քու երեսիդ ուրախութեամբ պիտի լեցնես զիս»: 29 Մարդիկ Եղբայրներ, արտօնուած է ինծիք համարձակութեամբ խօսիլ ձեզի Դավիթ նահապետին մասին, որ վախճանեցաւ ու թաղուեցաւ, եւ անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր մեր մէջ է: 30 Ուրեմն, որովհետեւ ան մարգարէ էր, - եւ գիտէք թէ Աստուած երդումով իրեն խօստացաւ, թէ պիտի յարուցանց մարմինի համեմատ իր մէջքին պտուղեն եղող Քրիստոսը՝ որ բազմի իր զահին վրայ, - 31 ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի յարութեան մասին, թէ անոր անձը դժոխիքը չմնաց եւ անոր մարմինը ապականութիւն չտեսաւ: (Hadēs

ց86) 32 Աստուած այս Յիսուսը յարուցանեց, որուն մենք բոլորս ալ վկայ ենք: 33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքով բարձրանալով ու Յօրմէն ստանալով Սուրբ Յոգիին խօստումը՝ թափեց ասիկա, որ դուք իիմա կը տեսնեք ու կը լսէք: 34 Որովհետեւ Դավիթ երկինք չելաւ, բայց ինք կ'ըսէ. «Տէրը ըսաւ իմ Տերոջ. «Բազմէ իմ աջ կողմն, 35 մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուոր»: 36 Ուրեմն Խրայէլի մարողոց տունը ստուգապէս թող գիտնայ թէ Աստուած զայն Տէր ալ ըրաւ, Օծեան այ, այդ Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք»: 37 Երը լսեցին ասիկա, զղացին իրենց սիրտին մէջ եւ ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալսերուն. «Մարդիկ Եղբայրներ, ինչ ընենք»: 38 Պետրոս ըսաւ անոնց. «Ապաշխարեցէք, ու ձեզմէ իւրաքանչիւրով թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ մեղքերու ներումին համար, եւ պիտի ստանաք Սուրբ Յոգիին պարզեւր: 39 Որովհետեւ խօստումը ձեզի համար է, նաեւ ձեր զաւակներուն, ու բոլոր հեռու Եղողներուն, որ Տէրը՝ մեր Աստուածը պիտի կանչէ»: 40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով կը վկայէր, կը յորդորէր զանոնք ու կ'ըսէր. «Ազատեցէք դուք ճնգ այս կամակոր սերունդէն: 41 Ուստի անոնք՝ որ սիրայօժար ընդունեցին անոր խօսքերը՝ մկրտուեցան. Եւ այդ օրը երեք հազար անձի չափ աւեցան եկեղեցին թիվն վրայ: 42 Անոնք միշտ կը յարատեւէին առաքեալսերուն ուսուցումին ու հաղորդութեան, հաց կտրելու եւ աղօթելու մէջ: 43 Վախր համակեց ամեն անձ՝, եւ շատ սրանչելիքներ ու նշաններ կատարուեցան առաքեալսերուն միջոցով: 44 Բոլոր հաւատացեալները միահան էին, եւ բոլոր բաները հասարակաց էին: 45 Կը ծախէին իրենց ստացուածքներն ու ինչքերը, եւ անոնց զինք կը բաժնէին բոլորին, որոն որ պէտք ըլլար: 46 Ամեն օր կը յարատեւէին միահանութեամբ տաճարը երթալու մէջ, եւ հաց կտրելով իրենց տուներուն մէջ՝ իրենց կերպությունը կ'ուտիին ցնծութեամբ ու պարզամտութեամբ: 47 Աստուած կը գովարանէին շնորհը կը գտնէին ամրող ժողովուրդին առջեւ. ու Տէրը օր օր փրկուածներ կ'աւեցնէր եկեղեցին թիվն վկայ:

3 Պետրոս ու Յովիհաննես իններորդ ժամու՝ աղօթքին ատենք միասին տաճարը կը բարձրանային: 2 Իր մօր որովպաննեն կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր եւ ամեն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով կը դրուէր, որպէսզի տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն իննդրէ: 3 Ան, տեսնելով Պետրոսն ու Յովիհաննեսը՝ որոնք տաճարը պիտի մտնէին, ողորմութիւն իննդրէ: 4 Խակ Պետրոս՝ Յովիհաննեսի հետ աչքերը անոր վրայ սեւեռելով՝ ըսաւ. «Նայէ մեզի»: 5 Ան ալ ուշադրութիւն դարձուց անոնց, եւ կ'աւելի քան մը ստանալ անոնցմէ: 6 Պետրոս ըսաւ. «Արծաթ ու ուսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝

զայն կու տամ քեզի. Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ ոտքի ելիր ու քայլ։ 7 Եւ բռներվ անոր աջ ձեռքեն՝ ոտքի համեց զայն։ Անմիջապէս անոր ոտքերուն ներբաններն ու կոճերը ամրացան, 8 եւ վեր ցատկելով՝ կայնեցաւ, քայլեց ու անոնց հետ տաճարը մտաւ, քայլով, ցատկելով եւ Աստուած գովարանելով։ 9 Ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ զայն՝ որ կը քայլը ու Աստուած կը գովարանէր։ 10 Գիտէին թէ ան կը նստէր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան քով՝ ողորմութեան համար. ուստի այլայլեցան եւ հիշուումով լեցուեցան անոր պատահածին համար։ 11 Քանի որ ան կառչած էր Պետրոսի ու Յովիհաննեսի, ամբողջ ժողովուրդը՝ այլայլած միասին վազեց անոնց քով, Սողոմոնին կոչուած սրահից։ 12 Պետրոս՝ տեսնելով ասիկա՝ ըսաւ ժողովուրդին. «Խրայելացի մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացած եք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ այդպէս ակնապիշ կը նայիր մեզի, իբր թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ բարեպաշտութեամբ քայլեց տուինք ատոր։ 13 Արքահամի, Խսահակի ու Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաւորեց իր Որդին՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիր եւ ուրացաք Պիղատոսի առջեւ՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ։ 14 Բայց դուք ուրացաք այդ Սոլորը եւ Արդարը, ու իննրեցիր որ մարդասպան մը շնորհուի ձեզի, 15 եւ սպաննեցիր կեանքի Ռահվիրան։ Իսկ Աստուած մեռեններէն յարուցանց զայն, ու մենք վկայ ենք ատոր։ 16 Անոր անունին հաւատքով՝ անոր անոնց ամրացուց ասիկա, որ դուք կը տեսներ եւ կը ճանչնաք։ Անով եղած հաւատքն Է՝ որ առողջացուց զայն ձեր բոլորին առջեւ։ 17 Եւ իհմա, եղրայններ, գիտեմ թէ անգիտութեամբ զրիք, ինչպէս ձեր պետերն այ։ 18 Բայց ինչ որ Աստուած նախապէս՝ իր բոլոր մարգարեներուն բերանով՝ ծանուցանած էր Քրիստոսի չարչարուելուն մասին, այսպէս իրազործեց։ 19 Ուրեմն ապաշխարեցէր ու դարձի եկեւ, որպէսզի ձեր մեղքերը ջնջուին. 20 որպէսզի կազդուրումի ատենները գան Տերոց ներկայութենէն, եւ որլէ նախապէս ձեզի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը։ 21 Երկինքը պետք է ընդունի զայն մինչեւ այն ժամանակները՝ երբ բոլոր բաները վերահստատուին, որոնց մասին Աստուած խօսած է իր սուլքը մարգարեներուն բերանով՝ դարերու սկիզբն ի վեր։ (առն ց165) 22 Սովուս ըսաւ մեր հայրերուն. «Տերը՝ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղրայններէն պիտի հանէ ձեզի մարգարէ մը ինծի նման. անմը մտիկ քրեք՝ ամէն ինչ որ խօսի ձեզի։ 23 Եւ ամէն անձ որ մտիկ չընէ այդ մարգարէին՝ պիտի բնաշնջուի ժողովուրդին մէջեն։» 24 Ու բոլոր մարգարեները, բոլոր անոնք որ յաջորդաբար խօսեցան Սամուելէ սկսեալ, նախապէս ծանուցանեցին այս օրերն ալ։ 25 Դուք

եք որդինները մարգարեներուն եւ այն ուխտին՝ որ Աստուած հաստատեց մեր հայրերուն հետ ու ըսաւ Արքահամի. «Քու զարմնվի պիտի օրինուին երկրի բոլոր գերաստանները»; 26 Աստուած իր Որդին յարուցանելով՝ նախ ձեզի դրկեց զայն, որպէսզի օրինէ ձեզ, իւրաքանչիւրդ դարձնելով ձեր չարութիւններէն։

4 Երբ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները, տաճարին մնջաւորն ու Սաղովկեցինները հասան անոնց վրայ, 2 նեղանալով որ անոնք կը սորվեցնէին ժողովուրդին եւ կը հոչակէին Յիսուսի միջոցով մեռեններէն յարութիւն առնելը։ 3 Զեռք բարձրացուցին անոնց վրայ ու արգեարան դրին զանոնք մինչեւ հետեւեալ օրը, որովհետեւ արդէն իրիկուն էր։ 4 Բայց այդ խօսքը լողոններէն շատեր հաւատացին, եւ մարդոց թիւր հասաւ գրեթէ իինզ հազարի։ 5 Յետեւեալ օրը՝ Երուսաղէմի մէջ հաւարուեցան անոնց պետերը, երեցներն ու դպիրները, 6 նաեւ Աննա քահանայապէտը եւ Կայիհափա, Յովիհաննես ու Աղեքսաննորս, եւ բոլոր անոնք՝ որ քահանայապէտի ընտանիքներէ էին։ 7 Զանոնք մէջտեղ կայննեցուցած՝ կը հարցաքննէին. «Ի՞նչ զօրութեամբ կամ ի՞նչ անունով զրիք այս բանը»։ 8 Այս ատեն Պետրոս՝ Սոլոր Յոզիփով լեցուած՝ ըսաւ անոնց. «Ժողովուրդի պետեր եւ Խրայելի երեցներ, 9 եթէ մենք կը հարցաքննուինք այսօր՝ տկար մարդու մը եղած բարիքին համար, թէ ինչ կերպով բժկուեցաւ, 10 գիտցէք դուք բոլոր եւ ամբողջ Խրայելի ժողովուրդը, թէ Նազովուրդի Յիսուս Քրիստոսի անունով, որ դուք խաչեցիր բայց Աստուած մեռեններէն յարուցանեց, ահա անոնց ասիկա բժկուած կեցած է հոս՝ ձեր առջեւ։ 11 Այս է այն քարը, ձեզմէ՝ կառուցանողներէղ անարգուած, որ անկիւնաքարը եղաւ։ 12 Եւ ուրիշ ոչ մէկով փրկութիւն կայ. որովհետեւ անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ՝ մարդոց մէջ տրուած, որով կարենանք փրկութիւք։ 13 Իսկ անոնք, նայելով Պետրոսի ու Յովիհաննեսի համարձակութեան, եւ ըմբռնելով թէ անուս ու տգէտն մարդիկ են՝ զարմացան, եւ գիտցան թէ անոնք Յիսուսի հետ էին։ 14 Տեսնելով այդ բուժուած մարդը՝ որ կայնած էր անոնց հետ, ոչինչ կրցան խօսիլ անոնց դէմ։ 15 Ուստի հրամայելով անոնց՝ որ դուրս ելլեն ատենանէն, խորիրդակցեցան իրարու հետ 16 եւ ըսին. «Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. որովհետեւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիններուն բացայացի է թէ իսկապէս երեւեյի նշան մը կատարուեցաւ աստոնց միջոցով, ու մենք չենք կրնար ուրանալ։ 17 Սակայն՝ որպէսզի ժողովուրդին մէջ այ աւելի չտարածուի՝ սաստիկ սպանանք անոնց, որ այնևս ոչ մէկուն խօսին այդ անունով»։ 18 Ապա կանչելով զանոնք՝

պատուիրեցին անոնց որ ամեննեւին չխօսին եւ չսորվեցնեն Յիսուսի անունով։ **19** Բայց Պետրոս ու Յովհաննես պատասխանեցին անոնց. «Եթէ Աստուծոյ առջեւ իրաւացի՞ Ե՞ր Աստուծմ աւելի ձեզի մտիկ ընենք, դուք դատեցեք. **20** որովհետեւ մենք չենք կրնար չխօսիլ մեր տեսածին ու լսածին մասին»։ **21** Իսկ անոնք դարձեալ սպանալիք ետք՝ արձակեցին զանոնք, առանց զիրենք պատուհասելու կերպ մը գտնելու, ժողովուրդին պատճառով, քանի որ բոլորն ալ կը փառաբանէին Աստուծած կատարուածին համար. **22** որովհետեւ այն մարդը՝ որուն վրայ այս բժշկութեան նշանը եղաւ՝ քառասուն տարեկանէն աւելի էր։ **23** Երբ արձակուեցան զացին իրենց խումբին քով, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները եւ երեցները ըսած էին իրենց։ **24** Անոնք այ, երբ լսեցին, միաբանութեամբ իրենց ձայնը բարձրացուցին Աստուծոյ՝ ըսերվ. «Տէր, դուն ես այն Աստուծած՝ որ ստեղծեցիր երկինքն ու երկիրը, ծովը եւ բոլոր անոնց մէջ եղածները, **25** որ ըսկի քով ծառայի՛ Դաւիթի բերանով. «Ինչո՞ւ հեթանոսները մոլեզնեցան ու ժողովուրդները ունայն քաներ խոկացին. **26** Երկրի թագաւորները իրարու քով կայնեցան ու պետերը հաւաքուեցան՝ Տէրոց դէմ եւ անոր Օծեախն դէմ»։ **27** Որովհետեւ ճշմարտապէս (այս քաղաքին մէջ) հաւաքուեցան քու սուրբ Որդիիդ Յիսուսի դէմ, որ դուն օծեցիր, Յերովիէս ու Պոնտացի Պիղատոս, հեթանոսներուն հետ եւ հարայէի ժողովուրդին հետ, **28** ընելու այն ինչ որ քու ձեռքդ ու ծրագիր նախապէս որոշած էին՝ որ կատարուին։ **29** Եւ հիմա, Տէր, նայէ անոնց սպանալիքներուն, ու չորիի՛ քու ծառաներուն՝ որպէսզի լման համարձակութեամբ քարոզենք քու խօսք, **30** Երկարելով քու ձեռքդ՝ որ բժշկութիւններ, նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին քու սուրբ Որդիիդ՝ Յիսուսի անունով։ **31** Երբ անոնք այտերսեցին, սարսեցաւ այն տեղը՝ ուր հաւաքուած էին, ու բոլորը լեցուեցան Սուլքը Յոգիով եւ համարձակութեամբ կը քարոզէին Աստուծոյ խօսքը։ **32** Յաւատացեալներուն բազմութեամբ մէկ սիրու ու մէկ հոգի էր: Անոնցմ ոչ մէկը կ'ըսէր իր որեւէ ստացուածին համար թէ՝ «իրն Ե». հապա իրենց բոլոր բաները հասարակա կը սեպէին: **33** Առաքեաները մեծ զօրութեամբ կը վկայէին Տէր Յիսուսի յարութեան մասին, եւ մեծ չորիի՛ կար անոնց բոլորին վրայ: **34** Անոնց մէջ ոչ մէկ կարօտեալ կար. որովհետեւ անոնք որ տէր էին արտերու կամ տուններու՝ կը ծախէին, կը բերէին ծախուածներուն հասոյթները **35** ու կը դնէին առաքեաներու տրամադրութեան տակ», եւ իւրաքանչիւրին կը քաշխուէր իր կարիքին համենատ: **36** Յովսէս, որ առաքեալներէն Քառնարաս մականուանուեցաւ, (որ կը

թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որդի,) Նետացի, ծնունդով՝ Կիպրացի, **37** ազարակ մը ունենալով՝ ծախէց, բերաւ դրամը ու դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ:

5 Բայց մարդ մը՝ Անանիա անունով, իր կնոշ՝ Սափիրայի հետ ստացուածք մը ծախէց, **2** անոր հասոյթէն խորեց իր կնոշ զիտակցութեամբ, ու մաս մը բերէլով՝ դրաւ առաքեալներու տրամադրութեան տակ»: **3** Պետրոս ըսաւ. «Անանիա, ինչո՞ւ Սատանան լեցուց սիրոտ, որ ստես Սուլքը Յոգիին եւ խորես արտին հասոյթէն: **4** Քուկդ չէր ան՝ քանի կեցած էր, ու ծախուած ալ՝ իշխանութեան տակ էր: Ինչո՞ւ այս քանը դրիր սիրտիդ մէց, դուն ստեցիր ոչ թէ մարդոց, հապա՝ Աստուծոյ»: **5** Անանիա՝ լսելով այս խօսքերը՝ ինկաւ եւ շունչը փշեց. ու մեծ վախ համակեց բոլոր անոնք՝ որ լսեցին ասիկա: **6** Երիտասարդները կանգնեցան, պատանքով փաթթեցին զայն, եւ դուրս հանելով թաղեցին: **7** Գրեթէ երեք ժամ ետք՝ անոր կինը ներս մտա, չգիտալով պատահածը: **8** Պետրոս ըսաւ անոր. «Ըսէ՛ ինծի, արտք այդ գիտով ծախէցիք»: Ան ալ ըսաւ. «Այն, այդ գիտով»: **9** Ուստի Պետրոս ըսաւ անոր. «Այդ ինչ է, որ դուք համաձայնեցաք՝ Տէրոց Յոգին փորձելու. ահա ամուսինդ թաղողներուն ուտքերը դրան քով են, քեզ ալ պիտի հանեն դուրս»: **10** Եւ անմիջապէս կինը ինկաւ անոր ուտքերուն քով ու շունչը փշեց: Երիտասարդները՝ ներս մտնելով՝ մեռած գտան զայն, եւ դուրս հանելով՝ թաղեցին իր ամուսինին քով: **11** Մեծ վախ մը համակեց ամրող եկեղեցին, ու բոլոր անոնք՝ որ լսեցին այս քաները: **12** Շատ նշաններ եւ սքանչելիքներ կը գործուեին առաքեալներուն ձեռքով՝ ժողովուրդին մէջ, ու բոլորը միաբանութեամբ Սողոնմնի սրահին մէջ էին: **13** Ուրիշներէն ոչ մէկը կը յանդգնէր յարի անոնց, բայց ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք: **14** Տէրոց հաւատացողները այ աւելի կը շատնային, այս մարդիկ ու կիներ՝ քազմութեամբ. **15** այնպէս որ հիւանդները կը հանէին հրապարակներու եւ կը դնէին պատգարակներով ու մահիններով, որպէսզի Պետրոսի անցներու ատեն՝ գոնէ անոր շուքը հյանա անոնցմ մէկուն վրայ: **16** Շըշակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ կը համախմբուե՛ հիւանդներ եւ անմաքուր ոգիներէ տանջուոլունք բերէլով, որոնք բոլորն ալ կը բուժուեին: **17** Իսկ քահանայապետն ու բոլոր իրեն հետ եղողները, որոնք Սաղուկեցիններու աղանդին էին, կանգնեցան՝ նախանձով լեցուած, **18** ձեռք բարձրացուցին առաքեալներուն վրայ եւ դրին զանոնք հանրային արգելարանը: **19** Բայց Տէրոց իրեշտակը գիշերուան մէջ բացաւ բանտին դուները, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ. **20** «Գացէք, եւ տաճարին մէջ կայնելով՝ ժողովուրդին քարոզեցէք այս կեանքին բոլոր խօսքերը»: **21** Երբ

լսեցին ասիկա, տաճարը մտան առոտուն կանուխ, եւ կը սորվեցնէին: Իսկ քահանայապետը եկա, նաեւ իրեն հետ եղողները, ժողովի կանչեցին ատեանը եւ Խրայեի որդիներուն ամբողջ ծերակոյտը, ու մարդ որկեցին բանտը՝ որպեսզի թերեն զանոնք: 22 Երբ սպասաւրները զացին, չգտնելով զանոնք բանտին մէջ՝ վերադարձան, պատմեցին 23 եւ ըսին. «Իրաւ Ե թէ զտանք բանտը՝ ամէն ապահովութեամբ գոցուած, ու պահապանները՝ դրներուն առջեւ կայնած. բայց բանալով՝ ոչ մէկը գտանք ներսը»: 24 Երբ մէծ քահանան եւ տաճարին մէծաւորն ու քահանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը տարակուսէին թէ ինչ եղած էր անոնց: 25 Մէկը եկաւ եւ պատմեց իրենց. «Ահա այն մարդիկը՝ որ բանտը դրած էիք, տաճարը կայնած են ու ժողովուրդին կը սորվեցնէն»: 26 Այն ատեն մէծաւորը զնաց սպասաւրներուն հետ եւ թերաւ զանոնք առանց բռնութեան, որովհետեւ կը վախնային ժողովուրդին՝ որ չքարկութիւն: 27 Երբ թերին զանոնք՝ ներկայացուցին ատեանին, ու քահանայապետը հարցուց անոնց. 28 «Սաստիկ չպատուիրեցինք ճեզի, որ չսորվեցնէր այդ անունով. բայց դուք Երուսաղէմը լեցուցիք ճեր ուսուցումով, եւ կը փափաքիք մեր վրայ թերեւ այն մարդուն արիմը»: 29 Պետրոս եւ միևս առաքեալները պատաշաննեցին. «Աստուծոյ պէտք է հնազանդի՝ փոխանակ մարդոց: 30 Սեր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուցանեց, որ դուք սպաննեցիք՝ փայտէն կախելով: 31 Աստուած իր աջ ճեռովով բարձրացուց զայն՝ իրը Ռահվիրայ ու Փրկիչ, որպեսզի ապաշխարութիւն ու մեղքերու ներում տայ Խրայէի: 32 Եւ մենք անդ վկաներն ենք՝ այս բաներուն համար, նաեւ Սուլը Յոզին՝ որ Աստուած տուաւ իրեն հնազանդ եղողներուուն»: 33 Իսկ անոնք լեկով ասիկա՝ սաստիկ գրգռուեցան, ու խորհրդակցեցան որ սպաննեն զանոնք: 34 Բայց փարիսեջի մը՝ որուն անունը Գամադիէլ էր, Օրէնքի Վարդապետ մը, պատուաւոր մէկը՝ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ, կանգնեցաւ ատեանին մէջ, եւ իրամայեց որ առաքեալները կարծ պահ մը դուրս հանեն. 35 ապա քայլած՝ «Խրայեացիք մարդիկ, դուք ճեզի ուշադիր եղէք թէ ինչ պիտի ընէք այս մարդոց հանդէպ: 36 Քանի որ այս օրերէն առաջ թեւդաս ելաւ, իր մասին ըսելով թէ երեւելի մէկն Ե, ու թիւով չորս հարիւրի չափ մարդիկ յարեցան իրեն. ինք սպաննուեցաւ, եւ բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան ու ոչչացան: 37 Այսէ ետք Ցուղա Գալիեացին ելաւ՝ աշխարհագիր եղած օրերը, եւ շատ ժողովուրդ քաշեց իր ետեւեն. ինք ալ կորսուեցաւ, ու բոլոր անոնք որ անսացին իրեն՝ ցրուեցան: 38 Եւ իհմա կ'ըսեմ ճեզի. «Յեռոն մնացէք՝ այդ մարդոցմէն, ու թողուցիք զանոնք. որովհետեւ եթէ այդ ծրագիրը կամ

գործը մարդոցմէ Ե՝ պիտի քանուի, 39 իսկ եթէ Աստուծմէ Ե՝ չեք կրնար քանդել ատիկա. որպեսզի Աստուծոյ դէմ իսկ կրուող չգտնուիք»: 40 Անոնք ալ անսացին անոր. եւ առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին, ու պատուիրելով որ այլեւ Յիսուսի անունով չխօսին՝ արձակեցին զանոնք: 41 Իրենք ալ մեկնեցան ատեանին առջեւեն, ուրախանալով որ արժանացան Տերոց անունին համար անպատուուելու: 42 Ու ամէն օր տաճարը եւ տուներուն մէջ չին դադրեր սորվեցնել ու Յիսուս Քրիստոս աւետել:

6 Այդ օրերը, երբ աշակերտները շատցան, Յելլենացիներուն կողմէն տրտունջ մը եղաւ Երայեցիներուն դէմ. որովհետեւ իրենց այրիները կ'անտեսուեին ամէն օրուան ողորմութեան սպասարկութեան ատեն: 2 Տասներկութը կանչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը եւ ըսին. «Մեզի չի վայեր ձգել Աստուծոյ խօսքը, եւ սպասարկել սեղաններու: 3 Ուրեմն, Եղրայրներ, փնտուեցէք ճեր մէջ եօթը հոգի՝ բարի վկայուած, Սուլը Յոզինով ու ինաստութեամբ լեցուն, որպեսզի նշանակենք զանոնք այս զբաղումին համար, 4 իսկ մենք յարատեւենք աղօթքի եւ Աստուծոյ խօսքին սպասարկութեան մէջ»: 5 Այս խօսքը հաճեցուց ամբողջ բազմութիւնը. ուստի ընտրեցին Ստեփանոսը, հաւատքով ու Սուլը Յոզինով լեցուն մարդ մը, Փիլիպպոսը, Պրոքորոնը, Նիկանովիան, Տիմովնան, Պարմենան եւ Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքիցին: 6 Ասոնք ներկայացուցին առաքեալներուն. անոնք ալ աղօթելով՝ իրենց ճեռքերը դրին անոնց վրայ: 7 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աներ, աշակերտներուն թիւը չափազանց կը շատնար Երուսաղէմի մէջ, ու քահանաներէն մէծ բազմութիւն մը կը հնազանդէր նոր հաւատքին: 8 Ստեփանոս, որ հաւատքով ու գորութեամբ լեցուած մարդ մըն էր, մէծ սրանչելիներ եւ նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ: 9 Բայց ոմանք, այն ժողովարանէն՝ որ կը կոչուէր Ազատազրուածներուն, Կիլենացիներուն ու Աղեքսանդրացիներուն ժողովարանը, եւ ոմանք՝ որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, կանգնեցան եւ կը վիճարանէին Ստեփանոսի հետ. 10 Բայց կարող չին դիմարել այն իմաստութեան ու հոգին, որով ան կը խօսե: 11 Այն ատեն կաշառեցին քանի մը մարդիկ, որպեսզի ըսեն. «Մենք լեցինք թէ ան հայութական խօսքեր կ'արտասանէր Մովսէսի եւ Աստուծոյ դէմ»: 12 Այսպէ՝ գրգռեցին ժողովուրդը, Երեցներն ու դադրները, եւ հասներով անոր վրայ՝ յափշտակեցին զինք ու տարին ատեանին առջեւ: 13 Սուլը վկաներ ներկայացուցին, որոնք կ'ըսեն. «Այս մարդը չի դադրի հայութական խօսքեր արտասանել այս

սուրբ տեղին եւ Օրէնքին դէմ: 14 Որովհետեւ լսեցինք իրմէ, որ կ'ըսէր թէ՝ “այս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեջի աւանդած ստվորութիւնները”»: 15 Բոլոր ատեանին մէջ քազմողները երբ ակնապիշ նայեցան անոր, անոր երեսը տեսան՝ հրէշտակի երեսի պէս:

7 Քահանայապետը ըսաւ. «Վյո բաները այդպէս են իրապէս»: 2 Ան ալ ըսաւ. «Մարդիկն երայներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. փառքի Աստուածը երեւցաւ մեր հօր՝ Աբրահամի, երբ Միջազգետիք մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չընակած, եւ ըսաւ անոր. 3 «Ելքը քո երկրու ու ազգականներէ, եւ գնա այն երկիրը՝ որ ես պիտի ցուցնեմ քեզի»: 4 Այս ատեն՝ ելելով Քաղողացիներու երկրն՝ բնակեցաւ Խառանի մէջ, եւ անոր հօր մեռնելին ետք՝ անկէ փոխադրեց զայն այս երկիրը, ուր դուք կը բնակիք իիմա: 5 Ոչ մէկ ժառանգութիւն տուաւ անոր այս երկրին մէջ, ոչ իսկ ոտքի քայլիք մը չափ տեղ. բայց խոստացաւ ասիկա իրը կալուած տալ իրեն, եւ իրմէ ետք՝ իր զարմին, երբ դէօ ինք զաւակ չունէր: 6 Աստուած սայպէս խօսեցաւ. «Անոր զարմը պանդուխտ պիտի ըլլայ օտար երկրի մը մէջ, ու զայն ստրուկ պիտի ընեն եւ չարչարեն չորս հարիւր տարի: 7 Բայց ես պիտի դատեմ այն ազգը՝ որուն ստրուկ պիտի ըլլան, - ըսաւ Աստուած, - եւ անկէ ետք պիտի ելլեն ու այս տեղին մէջ պիտի պաշտեն զիս»: 8 Անոր տուաւ թլիփատութեան ուխսոր, եւ յետոյ Աբրահամ ծնաւ Խսահակը, ու թլիփատեց զայն ութերորդ օրը: Խսահակ ծնաւ Յակորը, Յակոր ալ՝ տասներկու նահապետները: 9 «Խսահապետները՝ նախանձելով Յովսէփի՝ ծախեցին զայն Եգիպտոս տարուելու համար. բայց Աստուած անոր հետ էր, 10 ու ազատեց զայն իր բոյրը տառապանքներէն: Շնորհը եւ իմաստութիւն տուաւ անոր Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին առջեւ. ան ալ կառավարիչ նշանակեց զայն Եգիպտոսի ու իր ամրող տան վրայ: 11 Երբ Եգիպտոսի եւ Քանանի ամրող երկրին մէջ սով եղաւ, ու մեծ տառապանք, մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներո: 12 Յակոր՝ երբ լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի՝ առաջին անգամ ճամքեց մեր հայրերը: 13 Երկրորդ անգամ Յովսէփ ճանչցուց ինքզինք իր եղայրներուն, եւ Յովսէփի ցեղը յայտնի եղաւ Փարաւոն: 14 Յովսէփ մարդ որկեց ու կանչեց իր հայրը՝ Յակորը, եւ բոյրը ազգականները՝ Եօթանասունինգ անձ: 15 Յակոր իշաւ Եգիպտոս, ուր վախճանեցան ինք ու մեր հայրերը, 16 եւ փոխադրուերկ Սիլքէմ՝ դրուեցան այս գերեզմանին մէջ, որ Աբրահամ արծաթով զնած էր Սիլքէմի հօր՝ Եմովիրի որդիներէն: 17 Երբ մօտեցաւ ժամանակը խոստումին՝ որուն համար Աստուած երրուն քրած էր Աբրահամի, ժողովուրդը աճեցաւ ու

բազմացաւ Եգիպտոսի մէջ՝ 18 մինչեւ որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ, որ չէր ճանչնար Յովսէփը: 19 Ան խորամանկութեամբ վարուեցաւ մեր ցեղին դէմ եւ չարչարեց մեր հայրերը, մինչեւ անգամ անոնց երախանները դուրս նետել տալով, որպէսզի չապեցնէ: 20 «Վյո ատեն Մովսէս ալ ծնաւ, որ գեղեցիկ էր Աստուածոյ առջեւ, ու երեք ամիս մեծցաւ իր հօր տունը: 21 Երբ ան դուրս դրուեցաւ, Փարաւոնի աղջիկը տարաւ զայն եւ մեծցուց իբր իր որդին: 22 Մովսէս կրթուեցաւ Եգիպտոսիներուն ամրող իմաստութեամբ, ու զօրաւոր էր իր խօսքերով եւ գրուերով: 23 Երբ լման քառասուն տարեկան եղաւ, իր սիրուր փափաքեցաւ այցելի իր եղայրներուն՝ Խսրայէի որդիներուն: 24 Անիրաւուած տեսնելով Խսրայէացիներէն մէկը՝ պաշտպանեց զայն, եւ ընկնուածին վրէժը առաւ՝ զարնելով Եգիպտոսին: 25 Կը կարծէր թէ իր եղայրները պիտի հասկնային թէ Աստուած իրենց փրկութիւն պիտի տար իր ձեռքով. բայց անոնք չհասկցան: 26 Յետեւեալ օրը հանդիպեցաւ անոնց՝ երբ կը կոռուէին, եւ ուղեց հաշտեցնել զանոնք՝ ըսելով. “Մարդիկն, դուք եղայրներ էք. ինչո՞ւ կ'անհրաւէք զիրար”: 27 Բայց ան որ կ'անիրաւէք ընկերը՝ վանեց զինքը ու ըսաւ. “Ո՞վ քեզ պետ եւ իրաւարար նշանակեց մեր վայ: 28 Չիս ալ կ'ուզես սպանել, ինչպէս երեկ սպաննեցիր Եգիպտոսին”: 29 Այս խօսքին ետք Մովսէս փախաւ ու պանդիտացաւ Մադիամի երկրին մէջ, ուր ծնաւ երկու որդի: 30 Երբ քառասուն տարին լրացաւ, Տէրոց հիշտակը երեւցաւ անոր Սինա լերան անապատին մէջ՝ մորենիի կրակի բոցով: 31 Մովսէս ալ՝ երբ նշանակեց զարմացաւ այդ տեսիլքին վրայ, ուր մօտեցաւ դիտելու: Տէրոց ծանր եկաւ անոր, որ կ'ըսէր. 32 “Ես եմ քո հայրերուլ Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Խսահակի Աստուածը եւ Յակորի Աստուածը”: Մովսէս ալ՝ վախէն դողալով՝ չէր յանդգներ դիտել: 33 Տէրոց ըսաւ անոր. “Յանէ ուտերուլ կօշիկները, որովհետեւ սուրը երկիր է այն տեղը՝ ուր կայնած ես: 34 Կրապէս տեսայ Եգիպտոսի մէջ եղոր ծողովուրդիս չարչարանքը, լսեցի անոնց հառաջանքը, եւ հջա զանոնք ազատելու ու իիմա եկնուր, քեզ դրկեմ Եգիպտոս”:

35 «Վյո Մովսէսը, որ ուրացան՝ ըսելով. “Ո՞վ պետ եւ իրաւարար նշանակեց քեզ”, զայն որկեց Աստուած իրը պետ եւ ազատարար՝ այն հրէշտակին ձեռքով, որ երեւցաւ անոր մորենիին մէջ: 36 Անիկա դուրս հանեց զանոնք, սքանչելիքներ ու նշաններ ցոյց տալով Եգիպտոսի երկրին եւ Կարմիր ծովուն, ու քառասուն տարի՝ անապատին մէջ: 37 Այս Մովսէսն է որ ըսաւ Խսրայէի որդիներուն. “Տէրո՞ ձեր Աստուածը՝ ձեր եղայրներէն պիտի համէ ձեզի մարգարէ մը՝ ինծի նման. մտիկ ըրէք անոր”: 38 Ասիկա ան է որ համախմբումին մէջ էր՝ անապատը,

Սինա լերան վրայ իրեն խօսող հրեշտակին եւ մեր հայրերուն հետ: Ան կենարար պատգամներ ընդունեց՝ մեզի տալու. **39** բայց մեր հայրերը չուզեցին անոր հնազանդիլ հապա զայն վանեցին իրենցմ ու Եզիպտոս դարձան իրենց սիրտին մէջ՝ **40** բայլով Աստորնի. «Աստուածներ շինե մեզի, որպէսզի երթան մեր առջեւեն. որովհետեւ այդ Մովսէսը՝ որ հանց մեզ Եզիպտոսի երկրեն, չենք գփտեր թէ ինչ եղաւ անոր»: **41** Այն օրերը շինեցին հորթ մը, զոհ մատուցանեցին կուռքին, եւ կ'ուրախանային իրենց ծեռքերուն գործերով: **42** Աստուած այլ երես դարձուց ու մատնեց զանոնք պաշտելու երկինքի աստերը, ինչպէս գրուած է Մարգարեներու գիրքին մէջ. «Միթէ ինծի՞ մատուցանեցիք մորթուած անասուններ եւ զոհեր՝ բառասուն տարի անապատին մէջ, ով իսրայէլի տունը: **43** Հապա կրեցիք Մողորի վրանը ու ձեր Յոթմիա աստուծոյն աստղը, ձեր կերտած պատկերները՝ անոնց երկրապագելու համար: Ես ալ պիտի տարագրեմ ձեզ Բարելոնի միևս կողմը»: **44** «Անապատին մէջ՝ մեր հայրերը ունեին վկայութեան իսորանը, ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը պատուիրած էր որ շինէ զայն՝ տեսած տիպարին պէս: **45** Վնոնց յաջորդող մեր հայրերն ալ՝ զայն ստանարվ՝ Յեսուի հետ մտցուցին կարլածը այն հեթանոսներուն, որ Աստուած վանեց մեր հայրերուն առջեւեն: Յոն մնաց մինչեւ Դաւիթի օրերը, **46** որ Աստուծոյ առջեւ շնորհի գոտաւ եւ ուզեց բնակարան մը կառուցանել Յակովի Աստուծոյն. **47** բայց Սոլորմն տուն մը կառուցանեց անոր: **48** Սալայն Ամենարարձը չի բնակիր ձեռակերտ տաճարներու մէջ, ինչպէս մարգարեն կ'ըսէ. **49** «Երկինքը իմ զահս է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդան է. ինչպիսի տուն պիտի կառուցանեք ինծի, - կ'ըսէ Տէրը, - կամ ինչպէս պիտի ըլլայ իմ հանգստավայրին տեղը. **50** միթէ իմ ձեռքս չ'շիներ այս բոլորը»: **51** «Խստապարանցներ ու սիրտով եւ ականջով անթվատներ, դուք միշտ կ'ընդդիմանաք Սուլր Յոզիին, ինչպէս ձեր հայրերը՝ այնպէս ալ դուք: **52** Մարգարեներն որը շնայւածեցին ձեր հայրերը, ու չսպասնեցին անոնք՝ որ նախապէս ծանուցանեցին այս Արդարին զալուստը: Անոր մատնիշները եւ սպասնողները եղար իհմա, **53** դոք՝ որ ստացաք Օրէնքը հրեշտակներու կարգադրութեամբ, բայց չպահեցիք զայն»: **54** Այս բաները լսերվ՝ անոնք կը մոլեզնեին իրենց սիրտերուն մէջ եւ կը կրծտէին իրենց ակրաները անոր դէմ: **55** Բայց ան՝ լեցուած Սուլր Յոզիով՝ ակնապիշ նայեցաւ դէպի երկինք, տեսալ Աստուծոյ փառքը ու Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած էր, եւ ըսաւ. **56** «Ահա կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու մարդու Որդին՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած»: **57** Իսկ անոնք բարձրածայն մէկողմը կայնած»:

աղաղակելով՝ գոցեցին իրենց ականջները, եւ բոլորը միաբանութեամբ խուժեցին անոր վրայ, **58** ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ բարկոծեցին զայն. եւ վկաները իրենց հանդիբները պահ դրին երիտասարդի մը ուտքերուն բռվ, որ կը կոչուէր Սօղոս: **59** Ու կը բարկոծէին Ստեփանոսը, որ կը գոչէր. «Տէ՛ր Յիսուս, ընդունէ իմ հոգիս»: **60** Եւ ծնրադրելով՝ բարձրածայն աղաղակեց. «Տէ՛ր, այս մեղքը մի սեպէր ատոնց»: Ասիկա ըսելով՝ ննջեց:

8 Սօղոս ալ կամակից էր անոր սպանութելուն:

Այդ օրը մեծ հայածանք եղաւ Երուսաղէմի մէջ եղող Եկեղեցին դէմ: Առաքեալներէն զատ՝ բոյորն այ ցրուեցան Յրեաստանի ու Սամարիայի երկրամասերուն մէջ: **2** Բարեպաշտ մարդիկ վերցուցին Ստեփանոսը, եւ մեծապէս հեծեծեցին անոր վրայ: **3** Իսկ Սօղոս կ'աւերէր Եկեղեցին. կը մտնէր տուները, կը բաշկրտէր այր մարդիկ ու կիներ, եւ կը մատնէր զանոնք՝ բանտ նետութելու: **4** Ուրեմն անոնք որ ցրուած էին՝ կը շրջեցին խօսքը աւետելով: **5** Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ բաղաքը հշնելով՝ Քրիստոսը կը բարողէր անոնց: **6** Եւ բազմութիւնը՝ միաբան՝ ուշադիր էր Փիլիպպոսի ըսածներուն, լսելով ու տեսնելով անոր ըրած նշանները: **7** Որովհետեւ անմարդու ոգիները բարձրածայն գոռալով դուրս կ'ելլէին բազմաթիւ դիւահարներէ, **8** եւ շատ անդամայիցներ ու կաղեր կը բուժութեին: **9** Ուստի մեծ ուրախութիւն եղաւ այդ բաղաքին մէջ: Բայց մարդ մը կար՝ Սիմոն անունով, որ նախապէս մոգութիւն կ'ըներ այդ բաղաքին մէջ եւ կը շշմեցնէր Սամարիայի ազգը, իր մասին բայլով թէ մեծ մէկն է: **10** Բոլորն ալ, պատիկն մինչեւ մեծը, ուշադիր էին անոր ու կ'ըսէին. «Ասիկա Աստուծոյ մեծ (կոչուած) գօրութիւնն է»: **11** Ուշադրութիւն կը դարձնէին իրեն, որովհետեւ կը շշմեցնէր զիրենք մոգութիւններով՝ երկար ժամանակէ ի վեր: **12** Բայց երբ հաս աստացին Փիլիպպոսի՝ որ կ'աւետէր Աստուծոյ թագաւորութեան ու Յիսուս Քրիստոսի անունին նախին, մկրտուեցան թէ այր մարդիկ եւ թէ կիներ: **13** Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտուելով՝ չէր թողուր Փիլիպպոսը», եւ կը զմայլէր՝ տեսնելով կատարուած հրաշքներն ու մեծ նշանները: **14** Երբ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալները լսեցին թէ Սամարացիները ընդունած են Աստուծոյ խօսքը, որկեցին անոնց Պետրոսն ու Յովհաննէսը, **15** որոնք հոն հասնելով՝ աղօթեցին անոնց համար, որպէսզի ստանան Սուլր Յոզին: **16** (Որովհետեւ դէռ անոնցմէ ունէլ մէկուն վրայ իշած չէր, հապա միայն մկրտուած էին Տէր Յիսուսի անունով:) **17** Այն ատեն իրենց ծեռքերը դրին անոնց վրայ, ու կը ստանային Սուլր Յոզին: **18** Սիմոն, տեսնելով թէ Սուլր Յոզին կը տրուի՝ առաքեալներուն ձեռնադրութեամբ, դրամ մատուցանեց անոնց

Եւ ըսաւ. **19** «Ինծի ալ տուլք այս իշխանութիւնը, որպեսզի որոն վրայ որ ծեռք դնեմ՝ ստանայ Սուրբ Յոգին»: **20** Պետրոս ըսաւ ամոր. «Քու արձաթ թող կորսուի քեզի հետ, որովհետեւ կարծեցիր թէ Աստուծոյ պարզեւը կը ստացուի դրամով: **21** Դուն մաս ու բաժին չունիս այդ բանին մէջ, որովհետեւ սիրտդ ուղիղ չէ Աստուծոյ արջեւ: **22** Ուրեմն զղայ այդ շարամտութենել եւ աղերս կ Աստուծոյ. թերեւս ներուի քեզի սիրտդ չար մտածումը: **23** Որովհետեւ կը տեսնեմ քեզ մաղծի դառնութեան եւ անիրաւութեան կապին մէջ: » **24** Միմոն պատասխանեց. «Դնլք աղերսեցէր Տերոց ինծի համար, որպեսզի այդ ձեր ըսածներէն ոչինչ պատահի ինծի»: **25** Անոնք ալ՝ վկայել ու Տերոց խօսքը բարողել ետք՝ վերադարձան Երուսաղէմ, աւետարաներով Սամարացիներու բազմաթիւ գիւղերուն մէջ: **26** Տերոց հրեշտակը խօսեցաւ Փիլիպպոսի՝ բարով. «Կանզմ ու գնա հարաւային կողմը, այս ճամբան որ կ'իշն Երուսաղէմն դեպի Գազա եւ ամայի Ե»: **27** Ան ալ կանզնեցաւ ու գնաց. Եւ ահա եթովպահիցի ներքինի մը, Եթովպահիցիներու Կանդակա թագուհիին մէկ պալատականը, - որ անոր բոլոր գանձերուն վերակացուն Եր ու Երուսաղէմ եկած էր երկրպագելու, - **28** կը վերադառնար եւ իր կառքը նստած՝ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը: **29** Յոգին ըսաւ Փիլիպպոսի. «Մօտեցիր ու գնա այդ կառքին քով»: **30** Փիլիպպոս ալ վազերով գնաց մօտը, լեց թէ կը կարդար Եսայի մարգարէին գիրքը, **31** եւ ըսաւ. «Արդեօք կը հասկնամ կարդացածք»: Ան ալ ըսաւ. «Ի՞նչպէս կրնամ հասկնայ, եթէ մէկը չառաջնորդէ զիս»: Եւ աղաչեց Փիլիպպոսի՝ որ ելլէ իր քոյ նստի: **32** Գիրքին մէջ կարդացած հատուածք սա էր. «Ոչխարի պէս սպանդանոց տարուեցաւ, ու զինք խուզողին առջև մունչ կեցող գարի պէս՝ իր բերանը չքացաւ: **33** Իր նուատացումն մէջ՝ իր իրաւունքը առնուեցաւ, եւ ով պիտի պատմ անոր սերունդին մասին. որովհետեւ անոր կեանք երկրէն վերցուած Ե»: **34** Ներքինին հարցուց Փիլիպպոսի. «Կ'աղերսն քեզի, մարգարէն որո՞ւ համար կ'ծս՝ ասիկաս. ինքնիրեն համար՝ թէ ուրիշի մը համար»: **35** Ուստի Փիլիպպոս բացա իր բերանը, եւ սկսելով Գիրքին այդ խօսքն՝ Յիսուսը աւետեց անոր: **36** Մինչ կ'երթային իրենց ճամբան, եկան ջուրի մը քով: Ներքինին ըսաւ. «Վհա ջուր, այ ինչ կ'արգիլ զիս մէրկութիւնը»: **37** (Փիլիպպոս ըսաւ անոր. «Եթէ կը հաւատաս մարող սիրտովի՝ արտօնուած Ե»: Ան ալ պատասխանեց. «Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին Ե»:) **38** Ու հրամացեց որ կայսեցնեն կառքը: Երկուքն ալ իջան ջուրը, թէ Փիլիպպոս, թէ ներքինին. ու մկրտեց զայն: **39** Երբ դուրս ելան ջուրէն, Տերոց Յոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը. Ներքինին ալ չտեսաւ

զայն, եւ գնաց իր ճամբան ուրախութեամբ: **40** Իսկ Փիլիպպոս գտնուեցաւ Ազովսոսի մէջ, ու շշելով աւետարանեց բոլոր բաղաքներուն մէջ՝ մինչեւ որ հասաւ Կեսարիա:

9 Բայց Սոյոս տակաւին սպառնալիք եւ սպանութիւն կը փչէր Տերոց աշակերտներուն դէմ: Քահանայապետին բով գնաց 2 ու նամակներ ուղեց անկէ՝ Դամասկոսի ժողովարաններու տանելու, որպեսզի՝ եթէ գտնէ այդ ճամբային հետեւողներ՝ այր մարդիկ կամ կիներ, կապած բերէ Երուսաղէմ: 3 Երբ կ'երթար ու մօտեցաւ Դամասկոսի, յանկարծ երկինքէն լրս մը վայլատակեց իր շուրջը, 4 եւ ինք գետին իյնալով՝ լսց ձայն մը որ կ'լսմէր իրեն. «Սալոնի, Սալոնի, ինչն կը հալածես զիս»: 5 Ան ալ ըսաւ. «Դուն ով ես, Տէր»: Ու Տէր ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հալածես. տաժանելի է քեզի՝ աքացել իյանի մէմ»: 6 Ան ալ՝ դողարվկ եւ այլայլած ըսաւ. «Տէր, ինչ կ'ուզես որ ընեմ»: 7 Տէր ըսաւ անոր». «Կանզմ ու մտիր բաղաքը, եւ պիտի ըստի քեզի թէ ինչ պետք է ընես»: Այն մարդիկը՝ որ իրեն կ'ուղեկցեին՝ անխօս կեցած էին. միայն ձայնը կը լսէին, բայց ոչ մէկը կը տեսնէին: 8 Սոյոս գետինեն ոտքի եղաւ, սակայն ոչ մէկը կը տեսնէր բաց աչերով. ուստի բռնեցին անոր ծեռքէն ու մտցուցին Դամասկոս: 9 Երեք օր կեցաւ՝ առանց տեսնելու. ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց: 10 Աշակերտ մը կար Դամասկոսի մէջ՝ Անանիա անունով: Տէրը ըսաւ անոր տեսիլիք մէջ. «Անանիա»: Ան ալ ըսաւ. «Տէր, ահա հոս եմ»: 11 Տէրը ըսաւ անոր. «Կանզմ ու գնա այն փողոցը՝ որ Ուղիղ կը կոչուի, եւ հոս՝ Յուդայի տան մէջ փնտռք Սոյոս անունով Տարսոնցի մը. որովհետեւ ահա ան կ'աղօթէ, 12 ու տեսիլիք մէջ տեսաւ մարդ մը՝ Անանիա անունով, քով մտած եւ ծեռքը դրած իր վրայ՝ որպեսզի վերստին տեսնէ: » 13 Անանիա ալ պատասխանեց. «Տէր, շատերէ յեցի այդ մարդուն մասին թէ որչափ չարիք ըրաւ քու սուրբքերուդ՝ Երուսաղէմի մէջ. Եւ հոս ալ քահանայապետներէն իրաւատարիւն ունի կապելու բոլոր անոնք՝ որ կը կանչեն քու անունը»: 15 Տէրը ըսաւ անոր. «Դուն գնա, որովհետեւ ան ինձմէ ընտրուած անօթ մըն Ե՝ իմ անունս կրելու հեթանոսներուն, թագաւորներուն եւ Խարայէլի որդիներուն առջեւ, 16 ու ես ցոյց պիտի տամ անոր թէ որչափ պետք է չարչարուի իմ անունին համար»: 17 Ուստի Անանիա գնաց, մտած այդ տունը, եւ ինելով ծեռքերը անոր վրայ՝ ըսաւ. «Սալոնի եղայր, Տէրը որկեց զիս, այն Յիսուսը՝ որ ճամբան երեւցաւ քեզի երբ կու զայի, որպեսզի վերստին տեսնես ու Սուրբ Յոգիով լեցուիս»: 18 Իսկոյն թեփերու պէս բաներ ինկան անոր աչերէն, եւ անմիջապէս տեսողութիւնը վերստացաւ. կանզնեցաւ, մկրտուեցաւ, 19 ու կերակուր ուտելով՝ գօրացաւ, եւ քանի մը օր

կեցաւ Դամասկոսի մեջ եղող աշակերտներուն հետ: **20** Իսկոյն ժողովարաններուն մեջ կը քարոզեր Յիսուսը, թէ ան է Աստուծոյ Որդիի: **21** Բոլոր լսողները մեծապէս զմայլած էին ու կ'ըսէին. «Ասիկա չէ ան՝ որ Երուսաղէմի մեջ կը տապալէր այս անոնք կանչողները. իսու ալ եկած էր ասոր համար, որպէսզի զանոնք կապաճ՝ քահանայապետներուն տանի»: **22** Բայց Սօղոս ալ աւելի կը զօրանար եւ կը շփոթեցնէր Դամասկոս բնակող Յրեաները, ապացուցաներվ թէ այս է Քրիստոսը: **23** Ծատ օրեր անցնելին ետք՝ Յրեաները խորհրդակցեցան որ սպաննեն զայն. **24** Բայց Սօղոսի յայտնուեցաւ անոնց դաւադրութիւնը: Եթեկ ու գիշեր կը հսկէին դրսերը, որպէսզի սպաննեն զայն: **25** Իսկ աշակերտները գիշերուան մեջ առին զայն եւ պարհապէս Վար իշեցուցին՝ զամբիւլի մը մէջ: **26** Երբ Սօղոս եկաւ Երուսաղէմ՝ կը ձգտէր միանալ աշակերտներուն. Բայց բոլորն ալ կը վախնային իրմէ, չհաւատայով թէ ան աշակերտ էր: **27** Բայց Բառնարաս՝ առնելով զայն՝ տարաւ առաքեաներուն ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս ճամբան տեսաւ Տէրը՝ որ խօսեցաւ իրեն հետ, եւ թէ ինչպէս համարձակութեամբ քարոզեց Յիսուսի անունով՝ Դամասկոսի մեջ: **28** Ուստի կը մտնէր ու կ'ելլիր անոնց հետ Երուսաղէմի մեջ, համարձակութեամբ քարոզելով Տէր Յիսուսի անունով: **29** Նաեւ կը խօսէր եւ կը վիճարանէր Յելլինացիներուն հետ. անոնք ալ կը ձգտէին սպաննել զինք: **30** Իսկ Եղրայրները՝ ասիկա զիտնալով՝ զինք իշեցուցին Կեսարիա, եւ անվէ ճամբեցին Տարսոն: **31** Ուրեմն Եկեղեցները խաղաղութիւն ունեցան ամբողջ Յրեաստանի, Գայիթեայի ու Սամարիայի մեջ, եւ կը շինուէին ու կը բազմանային՝ ընթանալով Տէրոց վախով եւ Սոլոր Հոգիին միշտարութեամբ: **32** Բանի Պետրոս ամեն կողմ կը շշէր, Լիւդիեա բնակող սուլբերուն բռվ ալ իշաւ: **33** Հոն գուած մարդ մը՝ Ենեա անունով, որ մահիճ պառկած էր ուշ տարիէ ի վեր՝ անդամալյծ ըլլալով: **34** Պետրոս ըստ անոր. «Ենեա, Յիսուս Քրիստոս կը քժվէ քեզ. կանզնէ եւ շուկէ մակողինդ»: Ան ալ իսկոյն կանզնեցաւ: **35** Լիւդիեայի ու Սարոնի բոլոր բնակիչները տեսան զայն, եւ դարձան Տէրոց: **36** Աշակերտ Եղած կին մը կար Յովպէի մեջ՝ Տարիթա անունով, որ թարգմանութեամբ Այծեմնիկ կը կոչուի. ասիկա լեցուած էր իր ըրած բարի գործերով եւ ողորմութիւններով: **37** Այդ օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ: Լուացին զինք, եւ դրին վերնատուն մը: **38** Լիւդիեա մօտ էր Յովպէի. ուստի աշակերտները՝ լսելով թէ Պետրոս իրն է դրկեցին անոր Երկու մարդ, աղաչելով որ չյամենայ եւ գայ իրենց բռվ: **39** Պետրոս ալ կանզնեցաւ ու զնաց անոնց հետ: Երբ հասաւ, հանեցին զինք վերնատունը: Բոլոր այրիները կայնեցան անոր

շուրջ, կու լային եւ կը ցուցնէին այն քածկոններն ու հանդերձները, որ Այծեմնիկ կը շինէր՝ երբ իրենց հետ էր: **40** «Ետրոս ալ՝ դուրս հանելով բոլորը՝ ծնրադրեց, աղօթեց, եւ դատնարով դէպի մարմինը՝ ըսաւ. «Տարիթա, կանզնէ»: Ան ալ բացաւ իր աչքերը, ու տեսնելով Պետրոսը՝ ուղիղ նստաւ: **41** Ինք ալ ձեռքը տուաւ անոր, կանզնեցուց զայն, եւ կանչելով սուրբերն ու այրիները՝ ողջ ներկայացուց զայն անոնց առջեւ: **42** Այս բանը գիտցուեցաւ ամբողջ Յովպէի մեջ, ու շատեր հաւատացին Տէրոց: **43** Եւ ինք շատ օրեր մնաց Յովպէ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը բռվ:

10 Մարդ մը կար Կեսարիայի մեջ՝ Կոռնելիոս անունով, հարիւրավետ՝ Խտալական կոչուած գունդին մեջ, **2** բարեպաշտ, եւ աստուծածավալն՝ իր ամբողջ տունով. ան շատ ողորմութիւններ կու տար ժողովուրդին ու ամեն ատեն կ'աղերսէր Աստուծոյ: **3** Գրեթէ օրուան իններորդ ժամովն՝ տեսիլիքի մեջ ան բացայատօրն տեսաւ Աստուծոյ իրեշտակը, որ մտաւ իր բռվ եւ ըսաւ իրեն. «Կոռնելիոն»: **4** Երբ ակնապիշ նայեցաւ անոր՝ վախցած ըսաւ. «Քնչ է, Տէր»: Իսկ ան ըսաւ անոր. «Քու աղօթեներդ ու ողորմութիւններդ բարձրացան Աստուծոյ առջեւ՝ յիշատակի համար: **5** Հիմա մարդիկն դրկէ Յովպէ, եւ կանչէ Սիմոն անունով մէկը՝ որ Պետրոս մականուանեալ է: **6** Ան հիւրդնկալրւած է Սիմոն անունով կաշեգործի մը բռվ, որուն տունը ծովուն մօտ է»: **7** Երբ իրեն հետ խօսող իրեշտակը մեկնեցաւ, կանչեց իր տան ծառաներն երկութքը, նաեւ իրեն տրամադրուած զինուորներէն բարեպաշտ մէկը՝, **8** եւ ամեն բան պատմելով՝ որկեց զանոնք Յովպէ: **9** Յետեւեալ օրը, մինչ անոնք կը ճամբորդէին ու կը մօտենային քաղաքին, Պետրոս՝ վեցերորդ ժամու՝ ատենները՝ տանիքը բարձրացաւ աղօթելու: **10** Ծատ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշակել. մինչ ճաշը կը պատրաստուէր, վերացում ունեցաւ: **11** Տեսաւ Երկինքը բացուած, ու չորս ծայրերէն կապուած անօթ մը՝ մեծ լային մը պէս՝ որ իշաւ երկրի վրայ. **12** անոր մեջ կային Երկրի ամեն տեսակ չորբոտանիները, զազաններն ու սողունները, նաեւ Երկինքի թշչունները: **13** Եւ ծայն մը եկաւ իրեն. «Կանզնէ, Պետրոս, մորթէ ու կէր»: **14** Բայց Պետրոս ըսաւ. «Ամեննելն, Տէր. որովհետեւ ես բնաւ չեմ կերեր պիղծ կամ անմաքուր բան»: **15** Դարձեալ ծայնը կրկին եկաւ իրեն. «Քնչ որ Աստուծած մաքրեց, որուն պիղծ մի սեպեր»: **16** Ասիկա պատահեցաւ Երեք անզամ, յետոյ անօթ դարձեալ վերացաւ Երկինք: **17** Մինչ Պետրոս ինքնիրեն կը տարակուսէր թէ ինչ կրնար ըլլաւ իր տեսած այս տեսիլքը, ահա Կոռնելիոս որկուած մարդիկը՝ հարցնելով Սիմոնի տան մասին՝ կայնեցան դրան առջեւ, **18**

Եւ կանչելով հարցափորձեցին. «Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է, հնո՞ւ հիւրընկալուած է»: 19 Մինչ Պետրոս կը մտածէր տեսիլիքն մասին, Սուլը Յոզին ըսաւ անոր. «Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն: 20 Յետեւարար կանգնէ, իշխն, ու գնա անոնց հետ՝ առանց տատամսելու, որովհետեւ ես դրկեցի զանոնք»: 21 Պետրոս ալ իշաւ այդ մարդոց բով՝ եւ ըսաւ. «Ահա ես եմ ան՝ որ կը փնտռէք. ինչո՞ւ եկած էք»: 22 Անոնք ալ ըսին. «Կոռոնելիոս հարիւրապետը, արդար ու աստուածավախ մարդ մը՝ բարի վկայուած ամբողջ Յրեաներու ազգեն, պատզամ ստացաւ սուլը հրեշտակէ մը՝ որ կանչէ քեզ իր տունը եւ լու բու խօսքերը»: 23 Ուստի ներս կանչեց զանոնք ու հիւրընկալից: Յետեւեալ օրը՝ Պետրոս ելաւ եւ մեկնեցաւ անոնց հետ. իրեն հետ գացին նաեւ Յոպային եղոյ քանի մը եղբայրներ: 24 Յաջորդ օրը մտան Կեսարիա. Կոռոնելիոս ալ կը սպասէր անոնց՝ հրաւիրած ըլլալով իր ազգականներն ու մտերիմ բարեկամները: 25 Երբ Պետրոս ներս մտա, Կոռոնելիոս դիմատրեց զայն, եւ անոր ոտքը ինալով կ'երկրապագքը: 26 Բայց Պետրոս ոտքի հանեց զայն՝ ըսելով. «Կանգնէ, ես ինքս ալ մարդ եմ»: 27 Ու անոր հետ խօսակցելով՝ ներս մտաւ, շատեր գտաւ՝ համախմբուած, 28 եւ ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ օրինաւոր չէ հրեայ մարդու մը՝ հաղորդակցի օտարազգի մը հետ կամ մօտենալ անոր. բայց Աստուած ցոյց տուաւ ինձի որ մարդոցմ ոչ մեկը պիղծ կամ անմաքուր կրչեմ: 29 Ուստի երբ կանչուեցայ՝ եկայ առանց հակաճառութեան. ուրեմն կը հարցնեմ, ինչ քանի համար կանչեցիք զիս»: 30 Կոռոնելիոս ալ ըսաւ. «Զօրս օր առաջ՝ մինչեւ այս ժամը ծում կը պահէի, ու իններորդ ժամուն տասն մէջ կ'այօթէի. Եւ ահա փայլուն տարազով մարդ մը կայնեցաւ առջեւս ու ըսաւ. 31 «Կոռոնելիոն, բռու այօթքը ընդունուեցաւ, եւ ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւ յիշուեցան: 32 Ուրեմն մարդ դրկէ Յոպայ ու կանչէ Սիմոն, որ Պետրոս մականուանեալ է. ան ծովուն մօտ՝ Սիմոն անունով կաշեգործի մը տան մէջ հիւրընկալուած է. Երբ գայ՝ պիտի խօսի քեզի»: 33 Ուստի անյապահ մարդ դրկեցի քեզի, եւ զոհ եմ՝ որ եկար: Ուրեմն իհմա մենք բոյորս ներկայ ենք Աստուծոյ առջեւ՝ լսելու ամեն ինչ որ Աստուծմ հրամայուած է քեզի»: 34 Պետրոս բացաւ իր բերանը ու ըսաւ. «Ծշմարտապես կ'ըմբռնեմ թէ Աստուծոյ բով աչառութիւն չկայ, 35 հասպա ամեն ազգի մէջ իրեն ընդունեի է ան՝ որ իրմէ կը վախնայ եւ արդարութիւն կը գործէ: 36 Այս խօսքը՝ որ Աստուած դրկեց Խսրայէի որդիներուն, աւետելու խաղաղութիւնը՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, (ան է բոլորին Տէրը,) 37 դուք լաւ գիտէք այդ խօսքը, որ եղաւ ամբողջ Յրեաստանի մէջ՝ Գայլեայէն սկսելով, այն մկրտութենեն ետք՝ որ Յովիաննես բարողք: 38

Նազարեթն եղող Յիսուսը, որ Աստուած օծեց Սուլը Յոզին եւ զօրութեամբ, շրջեցաւ բարիք գործելով ու բժշկելով բոյոր Չարախիուեն մնջուածները, բանի որ Աստուած իրեն հետ էր. 39 Եւ մենք վկայ ենք այն բոյոր բաներուն՝ որ ըրաւ Յրեաստանի ու Երուսաղեմի մէջ: Չայն սպաննեցին՝ փայտէն կախելով: 40 Աստուած յարուցանեց զայն երրորդ օրը, եւ բացայայտեց զայն 41 ոչ թէ ամբողջ ժողովուրդին, հապա՝ մեզին ախապէս Աստուծմ ընտրուածներուն՝ վկայ ըլլալու-, որ կերանք ու խմեցինք իրեն հետ՝ իր մերեներէն յարութիւն առնելէն ետք: 42 Եւ ինք պատուիրեց մեզի, որ բարողենք ու վկայենք ժողովուրդին թէ հնք է Աստուծմ սահմանուած Դատաւորը ողջերուն եւ մեռեներուն: 43 Բոյոր մարգարեները կը վկայեն անոր մասին թէ ով որ հաւատայ անոր՝ պիտի ստանայ մեղքերու ներում անոր անունով»: 44 Մինչ Պետրոս կ'ըսէր այս խօսքերը, Սուլը Յոզին իշաւ բոյոր անոնց վրայ՝ որ կը լսէին խօսքը: 45 Թլվաստուածներէն եղող բոյոր հաւատացեաները, որ եկած էին Պետրոսի հետ, զմայիեցան որ հեթանոսներուն վրայ ալ թափուեցաւ Սուլը Յոզիին պարզեւը. 46 որովհետեւ կը լսէին թէ անոնք կը խօսէին ուրիշ լեզուներով եւ կը մեծարէին Աստուած: 47 Այն ատեն Պետրոս ըսաւ. «Կրնայ մէկը արգիլե, որ ջուրով մկրտուին ասոնք՝ որոնք ստացան Սուլը Յոզին մեզի պէս»: 48 Ու հրամայեց որ մկրտուին Տէրոց անունով: Այն ատեն խնդրեցին իրմէ՝ որ հոն մնայ քանի մը օր:

11 Առաքեալներն ու եղբայրները, որոնք Յրեաստանի կողմերն էին, լսեցին թէ հեթանոսներն ալ ընդունած են Աստուծոյ խօսքը: 2 Երբ Պետրոս Երուսաղեմ բարձրացաւ, թլվաստուածները կը վիճէին անոր հետ 3 ու կ'ըսէին. «Դուն անյմիկատ մարդոց բով մտար եւ անոնց հետ հաց կերար»: 4 Պետրոս ալ սկսաւ դէպքը կարգով բացատրել անոնց՝ ըսելով. 5 «Ես կ'այօթէի Յոպապէ քաղաքը, երբ՝ Վերացումի մէջ՝ տեսայ տեսիլք մը. անօթ մը՝ մեծ լարի պէս, չորս ծայրերէն կախուած, իշաւ Երկինքն ու հասաւ մինչեւ ինձի: 6 Մինչ կը դիտէի՝ աչքերս սեւեռած անոր վրայ, տեսայ Երկրի չորբուտանիները, զազաններն ու սողունները, նաեւ Երկինքի թոշունները: 7 Ու լսեցի ծայն մը՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Կանգնէ, Պետրոն, մորթէ եւ կէր»: 8 Բայց ես ըսի. «Ամենեւին, Տէր, որովհետեւ պիղծ կամ անմաքուր բան մը բնաւ մտած չէ բերան»: 9 Կրկին այդ ծայնը Երկինքն պատասխանց ինձի. «Ինչ որ Աստուած մաքրեց, դուն պիղծ մի սեպէր»: 10 Ասիկա պատահեցաւ երեք անզամ, ու ամէն ինչ դարձեալ վեր քաշուեցաւ՝ դէպի Երկինք: 11 Եւ ահա անյապահ երեք մարդիկ՝ Կեսարիայէն դրկուած ինձի՝ եկան ու կեցան այն տան առջեւ,

ուր հիւրընկալուած էի: **12** Չոզին ալ ըսաւ ինծի՞ որ երթամ անոնց հետ առանց տատամսելր: Վյո վեց երբայրներն ալ գացին ինծի հետ, ու նտանք այդ մարդուն տունը: **13** Ան ալ պատմեց մեզի թէ ինչպէս իր տան մէջ տեսաւ հրեշտակ մը, որ կայնած էր եւ կ'ըսէր իրեն. “Մարդ դրէւ Յոպավէ ու կանչէ Սիմոնը, որ Պետրոս մականուանեալ է: **14** Ան խօսքեր պիտի ըսէ քեզի, որպէսզի փրկուիի՞ դուն եւ ամբողջ տունը”: **15** Երբ սկսայ խօսի, Սուլր Չոզին իշաւ անոնց վրայ, ինչպէս նախապէս մեր վրայ ալ: **16** Եւ իշեցի Տերոց ըսած խօսքը. “Արդարեւ Յովիաննես մկրտեց ջուրով, բայց դուք պիտի մկրտուիք Սուլր Չոզիով”: **17** Ուրեմն եթէ Աստուած տուաւ անոնց միեւնոյն պարզեւր՝ ինչպէս մեզի, երբ հաւատացին Տեր Յիսուս Քրիստոսի, ես ո՞վ էի՞ որ կարենայի արգիլե Աստուածու: **18** Վյո բաները լսելով՝ հանդարտեցան, ու փառարանեցին Աստուած՝ ծսելով. «Ուրեմն Աստուած հեթանոսներն ալ ապաշխարութիւն շնորհեց՝ կեանքի համար»: **19** Ստեփանոսի մահեն եւոք եղած համածանքն ցրուածները՝ հասան նաեւ մինչեւ Փիլիպի, Կիպրոս եւ Անտիոք, քարոզելով Աստուծոյ խօսքը ոչ մեկուն՝ բայց միայն Յետեներուն: **20** Անոնցմէ ունանք կիպրացի ու կիլենացի մարդիկ էին, որոնք երբ մոտան Անտիոք՝ կը խօսէին Յելինացիներուն հետ, աւետելով Տեր Յիսուսը: **21** Տերոց ձեռքը անոնց հետ էր, եւ բազմաթիւ մարդիկ հաւատացին ու դարձան Տերոց: **22** Վյո բաներուն լուրջ հասաւ Երուսաղեմի Եկեղեցին ականջը, եւ ճամեցին Բառնաբասը՝ որ երթայ մինչեւ Անտիոք: **23** Երբ ան եկաւ ու տեսաւ Աստուծոյ շնորհը՝ ուրախացաւ, եւ կը յորդորէր բոլորն ալ՝ որ յարին Տերոց յօժար սիրուով”: **24** (քանի որ ինը բարի մարդ էր, Սուլր Չոզիով ու հաւատքով լեցուն.) եւ մեծ բազմութիւն մը աւելցաւ Տերոց Եկեղեցին թիւին վրայ: **25** Յետոյ Բառնաբաս մեկնեցաւ Տարուն՝ վինտուելու Սոյորով, ու գտնելով զայն՝ բերա Անտիոքը: **26** Անոնք լման տարի մը Եկեղեցին հետ հաւաքուելով՝ մեծ բազմութեան մը սրբվեցուցին, եւ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեաց կոչուեցան առաջին անգամ: **27** Վյո օրերը՝ Երուսաղեմին մարգարեներ իշան Անտիոքը: **28** Անոնցմէ մեկը, Ազարոս անունով, կաննեցաւ եւ նատնանշեց Չոզիին զօրութեամք՝ թէ մեծ տով մը պիտի ըլլայ ամբողջ երկրագունդին մէջ. ան իրապէս եղաւ Կողովոսի օրերը: **29** Ուստի աշակերտները որոշեցին օգնութիւն դրկել Յետաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն, իւրաքանչիւրը իր Եկամուտին համեմատ: **30** Վյոպէս ալ ըրին, դրկելով զայն երեցներուն Բառնաբասի ու Սոյորսի ձեռքով:

12 Վյո աստենները Յերովիէս թագաւորը ձեռք դրաւ Եկեղեցին ունանց վրայ՝ չարչարելու

համար: **2** Սուլրով սպաննեց Յովիաննեսի եղբայրը՝ Յակոբոսը, **3** եւ տեսնելով թէ հաճելի է Յրեամերուն, շարունակելով բռնեց նաեւ Պետրոսը: (Բաղարշակերքի օրերն էին:) **4** Երբ ձերքակալեց զայն՝ բանտը դրաւ, ու յանձննեց չորսական զինուորու բաղկացած չորս ջոկատի՝ որպէսզի պահեն. եւ կը փափաքեր ներկայացնել զայն ժողովուրդին՝ Զատիկիւն եւոք: **5** Ուստի Պետրոս պահուած էր բանտին մէջ, բայց Եկեղեցին շերմեռանդութեամբ կ'աջօթէր Աստուծոյ՝ անոր համար: **6** Երբ Յերովիէս պիտի ներկայացներ զայն դատարանին, այդ օրուան նախորդ գիշերը՝ Պետրոս կը քննանար երկու զինուորներու մէջտեղ՝ կրկին շղթաներով կապուած. իսկ պահապանները կը պահենին բանտը՝ դրան առջեւ: **7** Յանկարծ Տերոց հրեշտակը անոր վրայ հասաւ, ու լրու մը փայլեցաւ տան մէջ: Ապա Պետրոսի կողոր խթերով՝ արթնցուց զայն եւ ըսաւ. «Կանզնէ՛ շուտով»: Շղթանները վար ինկան անոր ձեռքերէն, **8** ու հրեշտակը ըսաւ անոր. «Կապէ՛ գօտիդ ու հագիր հողարավիններդ»: Ան ալ դրաւ այնպէս: Յետոյ ըսաւ անոր. «Վրան առ հանդերձ ու հետեւէլ ինծի՞»: **9** Ան ալ դուրս ելլերով՝ հետեւեցաւ անոր. բայց չէր գիտեր թէ հրեշտակին կատարած իրական է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: **10** Երբ անոնք անցան առաջին ու երկրորդ պահապաններէն, Եկան մինչեւ երկայէ դուռը, որ բաղաքը կը տանէր եւ ինքնիրեն բացուեցաւ անոնց առջեւ: Անկէ դուրս ելլերով՝ փորոց մը անցան, ու հրեշտակը իսկոյն հեռացաւ անկէ: **11** Պետրոս ինքնիրեն գալով՝ ըսաւ. «Ճիմա ճշմարտապէս զիտեմ թէ Տերը դրկեց իր հրեշտակը եւ ազատեց զիս Յերովիէսի ձեռքէն ու Յետաններու ժորովուրդին ամբողջ ակնկալութենէն»: **12** Եւ զիտակից ըլլալով՝ զնաց Մարկոս մականուանես Յովիաննեսի մօր Մարիամի տունը, ուր շատեր համախմբուած կ'այոթէին: **13** Երբ բախեց տան դուրս դուռը, Յովիէս անունով աղախին մը մօտեցաւ՝ մտիկ ընելու: **14** ճանչնալով՝ Պետրոսի ձայնը՝ ուրախութենէն չքացաւ դուռը, հասաւ ներս վազելով՝ լուր տուաւ թէ Պետրոս կայսան է դրան առջեւ: **15** Իսկ անոնք ըսին անոր. «Խելազարան ես»: Բայց ինք կը վնդէր թէ այդպէս է: Անոնք ալ կ'ըսէին. «Անոր հրեշտակն է»: **16** Սակայն Պետրոս կը շարունակէր բախեն, ու երբ բացին՝ շշմեցան զինք տեսներով: **17** Իսկ ան ձեռքը շարժեց՝ որ անոնք լրեն, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տերը հանեց զինք բանտէն, եւ ըսաւ. «Պատմեցէ՛ այս բանները Յակոբոսի ու Եղբայրներուն»: Յետոյ մեկնեցաւ եւ զնաց ուրիշ տեղ մը: **18** Երբ առտու եղաւ, մեծ խլուտում կար զինուորներուն մէջ, թէ արդեօք Պետրոս ինչ եղած էր: **19** Իսկ Յերովիէս, երբ փնտուեց զայն ու չգտաւ, հարցաքննեց պահապանները եւ հրամայեց որ մեոցուին:

Ապա Յրեաստանն իջաւ Կեսարիա, ու հոն կը կենար: **20** Յերովիլէս չափազանց զայրացած էր Տիրացիներուն եւ Սիրոնացիներուն դէմ: Անոնք ալ միաբանութեամբ եկան իրեն, ու հաշտութիւն խնդրեցին՝ համոզելով թագաւորին Բյաստոս սենեկապետը. որովհետեւ իրենց Երկիրը կը կերակրուէր թագաւորին երկրեն: **21** Որոշուած օր մը, Յերովիլէս՝ հազար թագաւորական տարազը եւ բազմած դատարանը՝ կը ճառախօսէր անոնց: **22** Ամրոխն ալ կ'աղաղակէր. «Ատիկա Աստուծոյ ձայն է, ոչ թէ մարդոյ»: **23** Ամբխապէս Տէրոց հեշտակը զարկաւ զայն՝ փառքը Աստուծոյ չտալուն համար. ու որդնայից ըլլալով՝ շունչը փշեց: **24** Իսկ Աստուծոյ խօսքը կ'անձէր ու կը բազմանար: **25** Բառնաբաս եւ Սօղոս՝ երբ գործադրեցին իրենց յանձնուած սպասարկութիւնը՝ Վերադարձան Երուսաղեմն, իրենց հետ առնելով նաեւ Յովիաննեսը՝ որ Մարկոս մականուանեալ էր:

13 Քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային Անտիոք եղող եկեղեցին մէջ. Բառնաբաս, Շմալոն՝ որ Նիգեր կը կոչուէր, Դուլիփոս Կիլենսացին, Սանայէն՝ Յերովիլէս չորրորդապետին սննդակիցը, եւ Սօղոս: **2** Մինչ անոնք Տէրոց պաշտօն կը կատարէին ու ծով կը պահէին, Սուլր Յոգին ըսաւ. «Զատեցէր ինծի Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ այն գործին համար, որուն ես կանչած եմ զանոնք»: **3** Ուստի՝ ծով պահելով ու աղօթելով՝ ծեռք դրին անոնց վրայ եւ ուղարկեցին: **4** Անոնք ալ Սուլր Յոգին որկուած՝ Սելեւկիա իջան, եւ անկէ նաւարկեցին դէպի Կիպրոս: **5** Յասնելով Սարդամինա՝ կը հոչակէին Աստուծոյ խօսքը Յրեաններու ժողովարաններուն մէջ. Յովիաննես ալ կը սպասաւորէր իրենց: **6** Շրջելով այդ (ամբողջ) կղզին մինչեւ Պափոս՝ գտան մոզ մը, Յրեայ սուլտ մարգարէ մը, որուն անունը Բարեյնաու էր. **7** ան փոխ-հիւպատոսին հետ էր, որ կը կոչուէր Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը: Ասկիկ՝ կանչելով Բառնաբասը եւ Սօղոսը՝ ուղեց յեկ Աստուծոյ խօսքը: **8** Սակայն անոնց ընդդմացաւ Եղիմաս մոզ (որովհետեւ այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը), որ կը ջանար խոտորեցնել փոխ-հիւպատոսը հաւատքեն: **9** Բայց Սօղոս, որ Պօղոս ալ կը կոչուի, Սուլր Յոգիով լեցուած՝ ակնապի նայեցաւ անոր **10** ու ըսաւ. «Ո՞վ ամէն նենգութեամբ եւ ամէն չարագործութեամբ լեցուն Չարախօսի որդի, թշնամի ամբողջ արդարութեան, պիտի չդադրին խեղաթիւրէլ Տէրոց ուղիո ճամբանները: **11** Ահա իհմա Տէրոց ծեռքը բոլ վրայ է. կոյր պիտի ըլլաս եւ ատեն մը պիտի չտեսնես արեւ»: Ամբխապէս մթութիւն ու խաւար իջաւ անոր վրայ, եւ շրջելով մէկը կը փնտուի՝ որ ճեռքէն բռնելով տանէր գինք: **12** Այն ատեն փոխ-հիւպատոսը հաւատաց՝ երբ տեսաւ կատարուածը, մեծապէս ապշելով Տէրոց

ուսուցումին վրայ: **13** Պօղոս եւ իր ընկերակիցները նաւարկեցին Պափոսն, ու գացին Պամփիլովիայի Պերգէն. բայց Յովիաննեւ՝ զատուելով անոնցմ՝ Վերադարձաւ Երուսաղէմ: **14** Անոնք ալ գացին Պերգէն եւ հասան Պիսիդիայի Անտիոքը, ու Շաբաթ օրը մտնելով ժողովարանը՝ նստան: **15** Օրենքին եւ Մարգարէներուն կարդացուելն ետք՝ ժողովարանին պետերը մարդ որկեցին իրենց ու ըսին. «Մարդիկ եղայրներ, եթէ դուք յորդորական խօսք մը ունիք ժողովուրդին՝ ըսէք»: **16** Ուստի Պօղոս կանգնեցաւ, եւ շարժելով ձեռքը՝ ըսաւ. «Խսրայելացի մարդիկ, ու դուք՝ որ կը վախնաք Աստուծմէ, մտիկ ըրէք: **17** Այս ժողովուրդին՝ Խսրայէի Աստուծածը ընտրեց մեր հայրերը, բարձրացուց ժողովուրդը՝ երբ անոնք պանդիստացած էին Եգիպտոսի երկրին մէջ, եւ զօրաւոր բազուկով դուրս հանեց զանոնք: **18** Գրեթէ քառասուն տարի կերակրեց զանոնք անապատին մէջ: **19** Քանանի երկրին մէջ, բնաշնչելով եօթը ազգ, անոնց երկիրը տուաւ իրենց՝ որ ժառանգեն: **20** Անկէ ետք՝ գրեթէ չըրս հարիւր յիսուն տարի՝ դատարուներ տուաւ իրենց, մինչեւ Սամուլէ մարգարէն: **21** Ցետոյ թագաւոր ուղեցին, եւ Աստուծած տուաւ իրենց Կիսի որդին՝ Սալուլը, Բենիամինի տոհմէն մարդ մը, քառասուն տարի: **22** Երբ պաշտօն հեռացուց զայն, Դաւիթը նշանակեց իրենց վրայ իրբ թագաւոր, որուն մասին վկայելով՝ ըսաւ. «Ցեսսէի որդին՝ Դաւիթը գուայ, իմ սիրտիս համաձայն մարդ մը, որ պիտի գործադրէ իմ ամրոջ կամքս: **23** Ասոր զարմէն Աստուծած՝ իր խոստումին համաձայն՝ հանեց Խսրայէի Փրկիչ մը, Ցիտուլը: **24** Դեռ ան չեկած, Ցովիաննես նախապէս քարոզեց ապաշխարութեան մկրտութիւնը՝ Խսրայէի ամբողջ ժողովուրդին: **25** Երբ Յովիաննես կը լրացնէր իր ընթացքը՝ ըսաւ. «Ո՞վ կը կարծէք՝ թէ եմ. ես Թրիստոսը չեմ, հասա ահա իմ ետեւս կու գայ մէկը՝ որուն ոսքերուն կօշիկները քակելու արժանի չեմ»: **26** Մարդիկ եղայրներ, Աքրահամի ցեղին որդիներ, այս վրկութեան խօսքը դրկուեցաւ ծեզի, եւ անոնց՝ որ ծեր մէջ աստուծածական են: **27** Քանի որ Երուսաղէմ բնակողները եւ անոնց պետեր՝ ոչ զայն ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ծայները՝ որոնք կը կարդացուին ամէն Շաբաթ օր. բայց իրագործեցին գրուածները՝ դատելով զայն: **28** Թեպէտ չգտան մահուան արժանի պատճառ մը, խնդրեցին Պիղատոսէն՝ որ ան սպաննուի: **29** Երբ գործադրեցին ամէն ինչ որ գրուած էր անոր մասին, վար իշեցնելով փայտեն՝ դրին գերեզմանի մը մէջ: **30** Բայց Աստուծած մեռեներէն յարուցանց զայն: **31** Այն շատ օրեր երեւցաւ անոնց՝ որ Գալիեայէն Երուսաղէմ եկեր էին իրեն հետ. անոնք են հիմա իր վկաները ժողովուրդին առջեւ: **32** Մշնք ալ կ'աւետենք ծեզի այն խոստումը՝ որ

Եղած էր հայրերուն. **33** Աստուած իրագործեց զայն մեզի համար՝ որ անոնց զաւակներն ենք, յարուցանելով Յիսուսը՝ ինչպէս գրուած ալ է երկրորդ Սաղմոսին մեջ. “Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ բեզ”: **34** Ան սայ կ'ըսէ զինք մեռեներն յարուցանելու մասին՝ որ անզամ մըն ալ ապականութեան շվերադառնայ. “Ձեզի պիտի տամ Դաւիթի մասյուն կարեցութիւնները”: **35** Այս մասին ուրիշ Սաղմոսի մը մէջ ալ կ'ըսէ. “Պիտի չթոյլատրես որ քու Սուրբը ապականութիւն տեսնէ”: **36** Որովհետեւ Դաւիթ ննջեց՝ Աստուծոյ ծրագիրով սպասալորելէ ետք իր սերունդին, դրուեցալ իր հայրերուն քոյ եւ ապականութիւն տեսաւ: **37** Բայց ան՝ որ Աստուած յարուցանեց, ապականութիւն չտեսաւ: **38** Ուրեմն զիտցէք, մարդիկ եղբայրներ, թէ ասոր միջոցով մեղեքրուներում կը հռչակուի ձեզի, **39** եւ թէ իրմով ամէն հաւատացեալ կ'արդարանայ այն բոլոր բաներէն որոնցմէ չկրցաք արդարանայ Մովսէսի Օրէնքով: **40** Ուրեմն զգուշացէք, որպէսզի ձեզի չպատահի” ինչ որ բուտած է Մարդարէներուն մէջ. **41** “Տեսէք, արհամարհողներ, եւ զարմացէք ու ոչնչացէք. որովհետեւ պիտի կատարեմ արարք մը՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի արարք մը, որ եթէ մէկը պատմէ ձեզի՝ պիտի չհաւատաք”»: **42** Երբ անկէ դրւս եկան՝ կ'աղջէին, որ հետեւեալ Շարաթ ալ բարոգեն իրենց նոյն խօսքերը: **43** Երբ ժողովուրոյ արձակուեցաւ, Յրեաներէն եւ բարեպաշտ նորահաւատներէն շատեր հետեւեցան Պողոսի ու Բառնարասի, որոնք կը խօսէին անոնց հետ եւ կը յորդորէին զանոնք, որ յարատեւեն Աստուծոյ շնորհին մէջ: **44** Հետեւեալ Շարաթ օրը, գործէ ամբողջ քաղաքը հաւաքուեցաւ՝ լսելու Աստուծոյ խօսքը: **45** Իսկ Յրեաները՝ երբ տեսան բազմութիւնները՝ լեցուեցան նախանձով, ու դէմ կը խօսէին Պողոսի ըսածներուն՝ հակածանելով եւ հայիոյելով: **46** Ուստի Պողոս ու Բառնարաս համարձակելով ըսին. «Հայոց էր որ Աստուծոյ խօսքը քարոզուէր նախ ձեզի. բայց քանի որ կը վանէք զայն ձեզմէ, եւ դուք ձեզ արժանիչէք սեպէր յալիտենական կեանքի, ահա մենք կը դառնանք հեթանոսներուն: (ատոնios ց166) **47** Որովհետեւ Տերը սայ պատուիրած է մեզի. «Թեզ իր լոյ դոի հեթանոսներուն, որպէսզի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս՝ մինչեւ երկրի ծայրերը»: **48** Լսելով ասիկս՝ հեթանոսները կ'ուրախանային ու կը փառաւորէին Աստուծոյ խօսքը, եւ անոնք որ սահմանուած էին յալիտենական կեանքին հաւատացին: (ատոնios ց166) **49** Տերոց խօսքը կը տարածուէր ամբողջ երկրամասին մէջ: **50** Բայց Յրեաները գրգրեցին բարեպաշտ եւ մեծայարդ կիներն ու քաղաքին գլխաւորները, եւ Պողոսի ու Բառնարասի դէմ հավածանք հանելով՝ իրենց հողամասէն դրւս դրին զանոնք: **51** Անոնք ալ իրենց ոտքերուն փոշին թօթուելով անոնց դէմ

գացին հկոնիոն. **52** իսկ աշակերտները լեցուած էին ուրախութեամբ եւ Սուրբ Յոզիիվ”:

14 Իկոնիոնի մէջ՝ անոնք միասին մտան Յրեաներուն ժողովարանը, ու այնպէս խօսեցան՝ որ Յրեաներու եւ Յոյներու մէծ բազմութիւն մը հաւատաց: **2** Բայց չինազանդրող Յրեաները՝ դրդեցին հեթանոսները, եւ անոնց անձերը չարութեան գրգրեցին եղայրներուն դէմ: **3** Իսկ անոնք երկար ժամանակ հոն կենալով՝ համարձակութեամբ կը քարոզէին Տեղոշնով, որ իր շնորհի խօսքին վկայութիւն կլու տար՝ թոյլատրելով որ նշաններ եւ սքանչելիքներ կատարուին անոնց մեռքութեամբ: **4** Բաղաքին բազմութիւնը բաժնուեցաւ. մաս մը բրնեց Յրեաներուն կողմը, մաս մըն ալ՝ առաքեալներուն: **5** Երբ հեթանոսներն ու Յրեաները՝ իրենց պետերով՝ յարձակեցան, որ նախատեն եւ քարկոծն զամնոր, **6** իրենք ալ՝ գիտակցելով՝ փախան Լիկայոնիայի քաղաքները, Լիւստրա ու Կերբէ եւ շրջակայքը, **7** ու հոն կ'աւետարանին: **8** Մարդ մը նստած էր Լիւստրայի մէջ՝ անզօր ոտքերով, իր մօր որովայնն կաղ ծնած, որ բնաւ քալած չէր: **9** Վսիկա մտիկ կ'զնէր Պողոսի խօսքերը, որ ակնապիշ նայելով անոր ու նշմարելով թէ բուժուելու հաւատոք ունի՝ **10** բարձրածայն ըսաւ. «Ուղիղ կանգնէ ոտքերուդ վրայ»: Ան ալ ցատկեց եւ քալեց: **11** Երբ բազմութիւննը տեսաւ Պողոսի ըրածը, բարձրացնելով՝ իրենց ձայնը՝ ըսին լիկայոններէն. «Աստուածները իշած են մեզի՝ մարդոց նմանութեամբ»: **12** Բառնարասը կը կոչէին Հիոս, ու Պողոսը՝ Յերմէս, քանի որ ան էր գլխաւոր խօսողը: **13** Իսկ Հիոսս քուրմը՝ որ բաղաքին առջեւ էր, ցուլեր եւ ծաղկեապակներ բերելով դոներուն քոյ կ'ուլզեր զոհ մատուցանել բազմութեան հետ: **14** Բայց երբ առաքեալները՝ Բառնարաս ու Պողոս՝ յտցին, պատռեցին իրենց հանդերձները եւ դուրս ցատկեցին բազմութեան մէջ՝ աղաղակելով: **15** «Մարդիկ, ինչո՞ւ այդ բանները կ'ընէք: Մենք ալ մարդիկ ենք՝ կիրեքերու ենթակայ ձեզի նման, ու կ'աւետարաններ ձեզի՝ որպէսզի այդ ունայն բաններէն դառնար ապրոյ Աստուծոյ, որ ստեղծեց երկինքը, երկիրը, ծովն ու բոլոր անոնց մէջ եղածները: **16** Անցեալ սերունդներուն մէջ ան թոյլատրեց բոլոր ազգերուն՝ որ երթան իրենց ճամբաններէն: **17** Սակայն ինքզինք շթողուց առանց վկայութեան, բարիք ընելով, անձեր տալով մեզի երկինքին, նաեւ պատարեր եղանակներ, ու մեր փրկութերը լեցնելով կերակուրներով եւ ուրախութեամբ»: **18** Այս բանները ըսելով՝ հազի կրցան հանգստացնել բազմութիւնը, որ զոհ չմատուցան իրենց: **19** Սակայն Յրեաներ հասան Աստիրէն եւ Իկոնիոննեն, համոզեցին բազմութիւնը,

բարկոծեցին Պօղոսը ու քաղաքէն դուրս բաշխութեցին՝ կարծելով թէ մեռած է: 20 Բայց Երբ աշակերտները շրջապատեցին զինք՝ կանգնեցաւ, մտաւ քաղաքը, ու հետեւնալ օրը մեկնեցաւ Դերբէ Բառնաբասի հետ: 21 Այդ քաղաքին մէջ աւետարանելէ ու շատերը աշակերտելէ Ետք՝ անոնք վերադարձան Լիստրա, Իկոնիոն եւ Աստիոր, 22 ամրացնելով աշակերտներուն անձերը եւ յորդորելով՝ որ յարատեւն հաւատքին մէջ, ըսելով. «Շատ տառապանքով պէտք է մտնենք Աստուծոյ թագաւորութիւնը»: 23 Երբ Երեցներ ձեռնադրեցին անոնց՝ ամէն եկեղեցին մէջ, ծովապահութեամբ աղօթելով յանձնեցին զանոնք Տէրոց՝ որուն հաւատացած էին: 24 Եւ անցնելով Պիսիդիայի մէջէն՝ զացին Պամփիլիա: 25 Պերգէի մէջ ալ Տէրոց խօսքը քարոզելէ Ետք՝ իջան Աստայիա, 26 անկէ ալ նաւարկեցին դէպի Աստիոր, ուրկէ Աստուծոյ շնորհին յանձնարարուած էին այն գործին համար՝ որ կատարեցին: 27 Երբ Եկան, հաւաքելով Եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուծած ըրեր էր իրենց հետ, եւ թէ հաւատքի դուռը բացեր էր հեթանոսներուն: 28 Ու հոն Երկար ժամանակ կեցան աշակերտներուն հետ:

15 Ոմանք՝ իշնելով Յրեաստանէն՝ կը սորվեցնէին Եղբայրներուն ու կ'ըսէին. «Եթէ Մովսէի աւանդա սովորութեան համաձայն չռվիասուիք, չէք կրնար փիկուիք»: 2 Ուստի, Երբ Պօղոս ու Բառնաբաս սաստիկ ընդպզեցան եւ վիճարանեցան անոնց հետ, վճռեցին որ Պօղոս ու Բառնաբաս, նաեւ անոնցմէ քանի մը ուրիշներ, բարձրանան Երուսաղէմ առաքեալներուն ու Երեցներուն բոլով՝ այս հարցին համար: 3 Անոնք ալ՝ Եկեղեցին ուղարկուած՝ անցան Փիլինիկէն եւ Սամարիայէն, ու պատմելով հեթանոսներուն դարձի զայլ՝ մէծապէս ուրախացուցին բոլոր Եղբայրները: 4 Երբ հասան Երուսաղէմ, ընդունուեցան Եկեղեցին, առաքեալներէն ու Երեցներէն, եւ պատմեցին ինչ որ Աստուծած ըրեր էր իրենց հետ: 5 Բայց Փարիսեցիներու աղանդէն քանի մը հաւատացեալներ կայնեցան եւ ըսին. «Պէտք է թվիատել զանոնք, ու պատուիրել՝ որ պահեն Մովսէի Օրէնքը»: 6 Ուստի առաքեալներն ու Երեցները հաւաքուեցան՝ նկատի առնելու համար այս բանը: 7 Շատ վիճարանութիւն ըլլալէ Ետք, Պետրոս կանգնեցաւ եւ ըսաւ անոնց. «Մարդիկ Եղբայրներ, դուք զիտէք թէ առաջին օրերէն ի վեր Աստուծած ընտրեց զիս մեր մէջէն, որպէսզի իմ բերանովս հեթանոսները լսեն աւետարանին խօսքը, ու հաւատան: 8 Սրտագէտն Աստուծած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Յօդին տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ, 9 ու ոչ մէկ խտրութիւն դրաւ մեր եւ անոնց միշեւ՝ մաքրելով անոնց սիրտերը հաւատքով: 10 Ուստի հիմա

ինչն կը փորձէք Աստուծած, աշակերտներուն վիզին վրայ դնելով այնպիսի լուծ մը, որ ոչ մեր հայրերը, ոչ ալ մենք կարողացանք կրել: 11 Բայց կը հաւատանք թէ Տէր Յիսուսի շնորհիրն կը փրկուինք մենք, ինչպէս նաև անոնք: 12 Ամբողջ բազմութիւնն լրեց, ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբասի եւ Պօղոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուծած նրչափ Նշաններ եւ սբանչելիքներ գործած եր հեթանոսներուն մէջ՝ իրենց միջոցով: 13 Երբ անոնք լրեցին, Յակոբոս ըսաւ. «Մարդիկ Եղբայրներ, ինձի մտիկ ըրէք. 14 Ծմալոն պատմեց թէ ինչպէս Աստուծած առաջին անգամ այցելեց հեթանոսներուն, որպէսզի անոնց մէջէն առնէ ժողովուրու մը՝ կրելու համար իր անունը: 15 Այս բանին հետ կը համաձայնին մարգարէներուն խօսքերն այ, ինչպէս գրուած է. 16 «Ասկէ Ետք պիտի Վերադառնամ ու պիտի Վերակառուցանեմ Դաւիթի փլած խորանը. պիտի Վերակառուցանեմ անոր աւերակները եւ Վերականգնենմ զայն, 17 որպէսզի մնացած մարդիկը փնտուեն Տէրը, նաեւ բոլոր հեթանոսները՝ որոնք իմ անունովս կոչուած են», - կ'ըսէ Տէրը՝ որ կ'ընէ այս բոլոր բանները»: 18 Աստուծած զիտէ իր բոլոր գործերը՝ դարերու սկիզբէն ի վեր: (ատն ց165) 19 Ուստի ես յարմար կը դատեմ չնեղել անոնք՝ որ հեթանոսներէն կը դամանան Աստուծոյ. 20 Խապա նամակ մը գրել անոնց՝ որ ես կենան կուռքերու պղծութիւններէն, պոռնկութենէ, խեղդուածէ եւ արիւնէ: 21 Որովհետեւ Մովսէս նախկին սերունդներէն ի վեր ունի զինք բարողորդներ ամէն քաղաքի մէջ, ու կը կարդացուի ժողովարաններու մէջ ամէն Շաբաթ օրը: 22 Այն ատեն առաքեալներուն ու Երեցներուն՝ ամբողջ Եկեղեցին հետ՝ հաճելի թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրեն իրենցմէ եւ Անտիոք դրկեն՝ Պօղոսի ու Բառնաբասի հետ. Բարսարա մականուանեալ Յուդան եւ Շիղան, որոնք կառավարող մարդիկ եին Եղբայրներուն մէջ: 23 Անոնց միջոցով դրկեցին նամակ մը՝ սանպէս գրուած. «Առաքեալներէն, Երեցներէն ու Եղբայրներէն՝ ողջոնն Անտիոքի, Սուրբիայի եւ Կիլիկիայի մէջ եղող Եղբայրներուն, որոնք հեթանոսներէն դարձած են: 24 Քանի լսեցինք թէ մեր մէջէն ես անանք՝ վրորված են ծեզ խօսքերով, ու ցնցած ծեր անձերը՝ ըսելով թէ պէտք է թվիատուի եւ Օրէնքը պահեն. - որոնց մենք այսպէս չպատուիրեցինք, - 25 մեզի՝ միաբանութեամբ հաւաքուածներուն՝ յարմար թուեցաւ, որ մարդիկ ընտրելով դրկենք ծեզի, մեր սիրելիներուն՝ Բառնաբասի ու Պօղոսի հետ, 26 որոնք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին համար իրենց անձերը ընծայած մարդիկ են: 27 Ուստի դրկեցինք Յուդան, որպէսզի իրենք ալ բերանով նոյն բաները պատմեն ծեզի: 28 Որովհետեւ յարմար թուեցաւ Սուրբ Յօդին ու մեզի ալ՝ աւելի ծանրութիւն

շնել ծեր վրայ, սա հարկաւոր քաներէն զատ. - 29 Ես կենալ կուռքերու զոհուած, արիւնէ, խեղդուած եւ պոռնկլութեն: Գոհ կ'ըլլաբ" եթ հեօրու մնաբ" ատոնցմէ: Ո՞չ եղէք»: 30 Անոնք ալ՝ բաժնուելով՝ զացին Անտիոք, ու հաւաքերով բազմութիւն՝ տուին նամակը: 31 Երբ կարդացին ուրախացան տրուած միսիթարութեան համար: 32 Իսկ Յուդա եւ Շիղա, իրենք ալ մարգարէ ըլլալով, շատ խօսքերով յորդորեցին եղայրները, ու ամրացուցին: 33 Ժամանակ մը հոն կենալ ետք՝ եղայրներէն խաղաղութեամբ ուղարկուեցան, եւ առաքեաներուն դարձան: 34 Բայց Շիղայի հաճելի թուլեցա հոն մնալ: 35 Պողոս ու Բաննարաս ալ Անտիոքի մէջ կը կենային, եւ ուրիշ շատերու հետ կը սրովցնեին ու կ'աւետէին Տերոց խօսքը: 36 Քանի մը օր ետք՝ Պողոս ըսաւ Բաննարասի. «Վերադառնանք եւ այցելնք եղայրներուն՝ այն բոլոր քաղաքներուն մէջ, ուր Տերոց խօսքը հրչակեցինք, ու տեսնենք թէ ինչպէս են: 37 Բաննարաս կ'ուղէր առնել Յովհաննեսն ալ, որ Մարկոս կը կոչուէր. 38 Բայց Պողոս մտածեց թէ լաւ չէ իրենց հետ առնել Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ հեռացողը եւ իրենց հետ գործի չզացողը: 39 Կյապէն՝ տարակարծութիւն եղաւ անոնց միջեւ, այն աստիճան՝ որ զատուեցան իրարմ: Բաննարաս առաւ Մարկոսը եւ նաւարկեց դէպի Կիպրոս: 40 Պողոս ալ ընտրեց Շիղան ու մեկնեցաւ, եղայրներէն յանձնարարուած ըլլալով Աստուծոյ շնորհին, 41 եւ կը շրջէր Սուրբիայի ու Կիլիկիայի մէջ՝ ամրացնելով եկեղեցիները:

16 Յետոյ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա: Եւ ահա աշակերտ մը կար հոն՝ Տիմոթէոս անունով, որ որդին էր հաւատացեալ իրեայ կնոջ մը, իսկ հայրը Յոյն էր: 2 Ան բարի վլայուած էր նաեւ Լիւստրայի եւ Իկոնիայի եղայրներէն: 3 Պողոս ուղեց որ ան երթայ իրեն հետ. ուստի առաւ ու թիվատեց զայն՝ այնտեղ եղող Յրեաներուն պատճառով, որովհետեւ բոլորն ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր: 4 Երբ կ'անցնեին քաղաքներէն, Կ'աւանդէին անոնց Երուսաղէմ եղած առաքեաներէն ու երեցներէն պատուիրուած իրամանները, որպէսզի պահեն: 5 Եկեղեցիներն ալ կ'ամրանային հաւատքի մէջ, եւ անոնց թիվը կը բազմանար օրէ օր: 6 Երբ շրջեցան Փրհիգիա ու Գաղատիայի երկիրը, Սուրբ Յօդին արգիլեց քարոզել Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ: 7 Յասնելով Միւսիայի կողմէրը՝ կը փորձէին երթալ դէպի Բիւթանիա. բայց (Յիսուսի) Յօդին շրջոյլատրեց անոնց: 8 Ուստի՝ անցնելով Միւսիայի քովէն՝ իջան Տրովադա: 9 Յոյն՝ գիշերը տեսակը մը երեւցաւ Պողոսի. Մակեդոնացի մը կայնած էր ու կ'արաչէր իրեն՝ ըսերով. «Անցիր Մակեդոնիա եւ օգնէ մեզի»: 10 Երբ տեսաւ այդ տեսիլքը՝ իսկոյն

շանացինք մեկնիլ Մակեդոնիա, եզրակացնելով թէ Տերը կը կանչէ մեզ անոնց աւետարանելու: 11 Ուստի Տրովադային նաւարկելով՝ ուղիղ ընթացքով զացինք Սամոթրակէ, ու հետեւեալ օրը՝ Նեապոլիս: 12 անկէ ալ՝ Փիլիպպէ, որ Մակեդոնիայի մեկ մասին գիխաւոր քաղաքն է, նաեւ՝ զաղութ: Զանի մը օր կեցանք այդ քաղաքին մէջ: 13 Ծարաթ օրը դուրս եկանք քաղաքէն՝ գետեզերը, ուր ստորութիւն ունեին աջօթելու. նստանք եւ խօսեցանք համախմբուած կիներուն: 14 Աստուածապայտ կին մը՝ Լիդիա անունով, որ ծիրանավաճառ էր՝ թիւտափի քաղաքէն, մտիկ կ'ընէր. Տերը բացաւ անոր սիրտը՝ որ ուշադիր ըլլայ Պողոսի ըսաններուն: 15 Երբ ինք եւ իր ընտանիքը մկրտուեցան, աղաչեց՝ ըսերով. «Եթէ Տերոց հաւատարիմ կը սեպէր զիս, իմ տոննս մտէր ու հոն մնացէք»: Եւ ստիպելով՝ տարաւ մեզ: 16 Մինչ աղօթիք կ'երթայինք, մեզի հանդիպեցաւ աղախնին մը՝ որ հարցուկ ոզի ուներ եւ գուշակութեամբ շատ վաստակ կը բերէր իր տէրերուն: 17 Ազիկա կը հետևէր Պողոսի ու մեզի, եւ կ'աղաղակէր. «Վս մարդիկը Ամենաքարծը Աստուծոյ ծառաներն են, ու կը քարոզեն մեզի փրկութեան ճամբան»: 18 Շատ օրեր կ'ընէր այս բանը. Պողոս ալ՝ նեղանայով՝ դարձաւ եւ ըսաւ այդ ոզիին. «Յիսուս Թրիստոսի անունով կը հրամայեմ քեզի, ելիք ատկէ»: Ու նոյն ժամուն ելաւ: 19 Երբ անոր տէրերը տեսան թէ իրենց վաստակին յոյսը զնաց, բռնեցին Պողոսը եւ Շիղան, ու քաշեցին հրապարակը՝ պետերուն առջեւ: 20 Ապա տարին զանոնք մեծաւորներուն քոյ եւ զսին. «Վս մարդիկը՝ որ Յրեայ են, իրար կ'անցընեն մեր քաղաքը, 21 ու կը քարոզեն այնպիսի ստվորութիւններ՝ որ արտօնուածչ է մեզի ընդունիլ, ոչ ալ գործադրել, որովհետեւ Հոռամյեցի ենք»: 22 Բազմութիւնը խոնուեցաւ անոնց շուրջը. մեծաւորներն ալ բռնութեամբ հանեցին անոնց հանդերձները, եւ իրամայեցին խարազանել զանոնք: 23 Շատ հարուստներ տապէ ետք անոնց՝ բանտը նետեցին զանոնք, պատուիրելով բանտապահին՝ որ ապահովութեամբ պահէ զանոնք: 24 Ան ալ այսախի պատուէր ստանալով՝ ներսի բանտը նետեց զանոնք, ու կոնդի մէջ ամրացուց անոնց ուրքերը: 25 Կես գիշերին՝ Պողոս եւ Շիղա կ'աղօթէին ու կ'օրիններգին Աստուծոյ. բանտարկեալներն ալ մտիկ կ'ընէին անոնց: 26 Յանկարծ հզօր Երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ բանտին հիմերը սարսեցան. անմիջապէս բոլոր դրները բացուեցան եւ բոլորին կապերը քակուեցան: 27 Բանտապահը, երբ արթնցաւ ու բացուած տեսաւ բանտին դրները, քաշեց սուրբ եւ պիտի սպաններ ինքզինք, կարծելով թէ բանտարկեալները փախած են: 28 Բայց Պողոս բարձրածայն գոչեց. «Մի վսաւեր դուն քեզի, որովհետեւ բոլորս ալ հոս ենք»: 29 Ան ալ՝

ճրագ մը ուզելով՝ վազեց ներս, դողալով ի նկատ Պօղոսի եւ Շիդայի առջեւ, **30** ու դուրս բերելով զանոնք՝ ըսաւ. «Տէրեք, ինչ պէտք է ընեմ՝ որ փրկութիմ»: **31** Անոնք ալ ըսին. «Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու պիտի փրկուիս, դուն եւ տունչք: **32** Ու Տէրոց խօսքը քարոզեցին անոր եւ բոլոր անոնց՝ որ անոր տան մէջ էին: **33** Ինք ալ գիշերուան նոյն ժամուն՝ առաւ զանոնք, լուաց անոնց վէրքերը եւ անմիջապէս մկրտուեցաւ, ինք ու բոլոր իրենները: **34** Ապա իր տունը տանելով զանոնք՝ սեղան դրաւ անոնց առջեւ, եւ ցնծաց ամբողջ ընտանիքով՝ հաւատարով Աստուծոյ: **35** Երբ առսու եղաւ, մեծաւորները յիսնապետներ դրկեցին եւ ըսին. «Արձակէ այդ մարդիկը»: **36** Բանտապահն ալ հաղորդեց Պօղոսի այդ խօսքերը՝ ըսելով. «Մեծաւորները մարդ դրկեցին՝ որ արձակուիք. ուստի իհմա դրւը ելեք ու մեկնեցիք խաղաղութեամբ»: **37** Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. «Թէպէտ չդատապարտուած Յոռմայեցիներ ենք, հրապարակաւ ծեծելով մեզ՝ բանտը նետեցին, եւ իհմա ծածկաբար կը հանեն մեզ: Ոչ այդպէս, հապա իրենք թող զան ու դուրս տանին մեզ»: **38** Յիսնապետները մեծաւորներուն հաղորդեցին այս խօսքերը: Անոնք ալ, երբ լսեցին թէ Յոռմայեցի են՝ վախցան, ու եկան, ալաշեցին անոնց, **39** եւ դուրս հանելով՝ կը թախամնեին որ մեկնին այդ քաղաքեն: **40** Անոնք ալ եկան բանտեն ու մտան Լիդիայի տունը, եւ տեսնելով եղայրները՝ յորդորեցին զանոնք ու մեկնեցան:

17 Ամփիխպոլիսէն եւ Ապողոնիայէն անցնելով՝ թեսաղոնիկէ եկան, ուր Յրեաններուն ժողովարանը կար: **2** Պօղոս ալ՝ իր սովորութեան համաձայն՝ մտաւ անոնց մէջ, ու երեք ծարայ օրեր խօսեցաւ անոնց հետ Գիրքերուն մասին, **3** բացատրելով եւ փաստարկելով անոնց թէ Քրիստոս պէտք է չարչարուէր ու մեռեններէն յարութիւն առներ. եւ ըսաւ. «Կյ Յիսուսը՝ որ ես կը հոչակեմ ծեզի, Քրիստոն է»: **4** Անոնցմէ ոմանք անսացին ու միացան Պօղոսի եւ Շիդայի, նաեւ՝ բարեպաշտ Յոյններէն մեծ բազմութիւն մը, առաջնակարգ կիններէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: **5** Բայց չանսացող Յրեանները նախանձեցան, եւ քանի մը դատարկապորտ, գորեիկ մարդիկ առնելով՝ բազմութիւն ժողվեցին, ամբողջ քաղաքին մէջ աղոնուկ հանեցին, ու Յասոնի տան վրայ յարձակելով կը փնտուէին զանոնք՝ որ ամբոխին տանին: **6** Երբ չգտան զանոնք, Յասոնը եւ քանի մը եղայրներ քաշլութիւն տարին քաղաքապետներուն առջեւ՝ գորալով. «Անոնք որ երկրագունդը տակնուվրայ ըրին՝ հոս ալ հասած են, 7 ու Յասոն ընդունած է զանոնք: Ասոնք բոլորը կը գործեն կայսրին հրամաններուն դէմ, ըսելով թէ ուրիշ թագաւոր մը կայ՝ Յիսուս անունով»: **8** Բազմութիւնն ու քաղաքապետները վրդովեցան՝ լսելով այս

բաները: **9** Բայց երբ երաշխիք առին Յասոնն եւ միւսներէն՝ արձակեցին զանոնք: **10** Եղբայրներն ալ իսկոյն՝ գիշերուան մէջ՝ Բերիա դրկեցին Պօղոսն ու Շիդան, որոնք հոն հասնելով՝ զացին Յրեաններուն ժողովարանը: **11** Ասոնք աւելի ազնիւ էին՝ քան թեսաղոնիկէի մէջ եղողները. Աստուծոյ խօսքը ընդունեցին լման յօժարութեամբ, եւ ամեն օր կը զննէին Գիրքերը, տեսնելու թէ այդպէս են այդ բանները: **12** Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին, ու մեծայարդ յոյն կիններէն եւ այր մարդոցմէն հաւատացողներն ալ սակաւաթիւ չէին: **13** Բայց երբ թեսաղոնիկէի Յրեանները գիտցան թէ Բերիայի մէջ ալ Պօղոս հոչակեց Աստուծոյ խօսքը, հոն ալ եկան ու գրգուեցին բազմութիւնը: **14** Վյն ատեն եղբայրները իսկոյն Պօղոսը ճամբեցին՝ որ երթայ մինչեւ ծովեզերքը, բայց Շիդա եւ Շիմոթէնու մնացին հոն: **15** Անոնք որ կը տանէին Պօղոսը՝ հասցուցին զան մինչեւ Աթէնք, ապա մեկնեցան՝ պատուէր ստանալով Շիդայի ու Շիմոթէնու համար, որ շուտով զան իրեն: **16** Մինչ Աթէնքի մէջ Պօղոս կը սպասէր անոնց, իր հոգին գրգուած եր իր մէջ, տեսնելով քաղաքը՝ լեցուած կուռքերով: **17** Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Յրեաններուն ու բարեպաշտ մարդոց, նաեւ ամեն օր հրապարակներուն մէջ՝ անոնց որ հանդիպէր: **18** Քանի մը Եպիկուրեան եւ Ստոյիկեան փիլիսոփաներ ալ կը խորհրդակցէին իրեն հետ: Ոմանք կ'ըսէին. «Բնչ ըսել կ'ուզէ այս սերմաքարոյ»: Ուրիշներ ալ կ'ըսէին. «Կը թուի թէ օտար աստուածներու քարոզի է». որովհետեւ կ'աւետէր անոնց Յիսուսը եւ յարութիւնը: **19** Ուստի առնելով զայն՝ տարին Արիստագոս ու կ'ըսէին. «Կրնանք գիտնալ թէ ինչ է այդ նոր ուսուցումը՝ որ դուն կը քարոզեն, **20** որովհետեւ քանի մը տարօրինակ բաներ լսել կու տաս մեզի»: Ուրեմն կ'ուզենք գիտնալ թէ ինչ կրնան ըլլալ աստունք: **21** (Ուրովհետեւ բոլոր Աթէնացիներուն եւ հոն զախեած օտարականներուն ժամանցը ուրիշ ոչինչ է, քան նոր բան ըսել կամ լսել:) **22** Յետեւարար Պօղոս կայնեցաւ Արիստագոսի մէջ եւ քանի. «Աթէնացի մարդիկ, կը նշմարեմ թէ ամեն իշչով չափազանց կրօնասէր եք: **23** Քանի որ ես շրջելով ու ծեր պաշտամունքը զննելով՝ զոյա զոհասեղան մը, որուն վրայ գրուած եր. «Անծանօթ Աստուծոյն»: Ուստի ամ՝ որուն դուք կ'ակնածիք առանց ճանչնալու, ես զայն կը հոչակեմ ծեզի: **24** Աստուծած՝ որ ստեղծեց աշխարհը եւ անոր մէջ եղած բոլոր բաները, ինք՝ որ Տէրն է երկինքի ու երկրի, ոչ կը բնակի ծեռակերտ տաճարներու մէջ, **25** ոչ ալ կը խնամուի մարդոց ծեռքով՝ իրը թէ որեւէ բանի կարօտ ըլլար. քանի որ ինչ կու տայ բոլորին կեանք, շունչ, եւ ամեն ինչ: **26** Մէկ արիւնէ ստեղծեց մարդոց բոլոր ազգերը՝ որպէսզի

բնակին ամբողջ երկրի մակերեսին վրայ, ու սահմանեց նախապէս որոշուած ժամանակները եւ անոնց բնակարանի սահմանները՝ որ փնտռեն Տէրը, 27 ու թերեւս գտնեն զինք խարիսափելով, թէպէտ մեզմէ իւրաքանչիւրեն ալ հեռու չէ: 28 Արդարեւ անոնք կ'ապրինք, կը շարժինք եւ կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներեն ոմանք ալ ըսին. «Քանի որ մենք անոր ցեղին իսկ ենք»: 29 Ուրեմն՝ Աստուծոյ ցեղին ըլլալով՝ պէտք չէ կարծենք՝ թէ աստուածութիւնը նման է ոսկիի կամ արծարի կամ քարի, քանդակուած մարդկային արուեստով ու երեւակայութեամբ»: 30 Եւ իհմա Աստուած, անտեսելով այս անգիտութեան ժամանակները, ամենուրեք կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն: 31 Որովհետեւ սահմանած է օր մը, երբ պիտի դատէ երկրագունդը արդարութեամբ՝ իր որոշած մարդուն միջոցով. եւ այս մասին հաւաստիք տուաւ բոլորին՝ մեռեներեն յարուցանելով զայն»: 32 Երբ լսեցին մեռեներու յարութեան մասին՝ ոմանք ծաղրեցին, իսկ ուրիշներ բսին. «Վս մասին դարձեալ մտիկ պիտի ընենք քեզի»: 33 Վսպէս Պողոս մեկնեցաւ անոնց մէջէն: 34 Սակայն քանի մը մարդկի յարեցան իրեն, ու հաւատացին. անոնց մէջ էին Դիռնեսիոս Արիսպագացին. Դամարիս անունով կին մը, եւ իրենց հետ ուրիշներ:

18 Ասկէ ետք Պողոս՝ հեռանալով Աթենքէն եկաւ Կորնթոս, 2 գոտա Յրեայ մը՝ Ակիւղաս անունով, ծնունդով՝ Պոնտացի, որ իր Պրիսկիդա կնոց հետ նոր եկած էր Խոտայիայէն (քանի որ Կողոյիս պատուիրած էր բոլոր Յրեաներուն՝ հեռանալ Յոռմէն), եւ զնաց անոնց քով: 3 Քանի ինք արհեստակից էր, անոնց քով բնակեցաւ եւ աշխատեցաւ, որովհետեւ արհեստով վրանագրոծ էին: 4 Իսկ ամեն Շարայք օր կը խօսէր ժողովարանին մէջ, եւ կը համոզէր Յրեաներուն ու Յոյները: 5 Երբ Շիդա եւ Տիմոթեոս իջան Մակեդոնիայէն, Պողոս հոգիի կսկիծով կը վկայէր Յրեաներուն թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է: 6 Բայց երբ անոնք ընդդիմացան ու կը հայիոյէին, իր հանդերձները թօթուելով՝ ըսաւ անոնց. «Ձեր արինը ձեր գլուխը ըլլայ, ես անպարտ եմ. ասկէ ետք՝ հեթանոսներն պիտի երթամ»: 7 Եւ մեկնելով անկէ՝ մտաւ Յուստոս անունով մէկու մը տունը, որ աստուածապաշտ էր. անոր տունը ժողովարանին կից էր: 8 Ժողովարանին պետք՝ Կրիսպոն՝ հաւատաց Տէրոց իր ամքոջ ընտանիքով: Կորնթացիներեն շատեր ալ լսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան: 9 Գիշերը տեսփիք մէջ Տէրը ըսաւ Պողոսի. «Մի վախնար, հապա խօսէ՛ եւ լուր մի՛ կենար. 10 որովհետեւ ես քեզի հետ եմ, ու ոչ մէկը ձեռքք վրադ պիտի դնէ՛ քեզի վսասելու համար. քանի որ ես շատ ժողովուրդ ունիմ այս քաղաքին մէջ»: 11 Յոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, եւ Աստուծոյ

խօսքը կը սորվեցնէր անոնց մէջ: 12 Աքայիայի փոխ-հիւպատոսին՝ Գաղիոնի օրերը. Յրեաները միաբանելով՝ ըմբռուտացան Պողոսի դէմ, եւ դատարանը տարին զայն՝ 13 ըսելով. «Ասիկա կը համոզէ մարդիկը՝ որ պաշտեն Աստուած Օրենքին հակառակ կերպով»: 14 Երբ Պողոս պիտի բանար իր բերանը, Գաղիոն ըսաւ Յրեաներուն. «Եթէ անիրաւութեան մը կամ չար լրութեան մը համար ըլլար, ով Յրեաներ, կ'արժէր որ հանդուրժեի ձեզի. 15 բայց եթէ հարցը խօսի, անոնւներու եւ ձեր Օրենքին մասին է, դուք ձեզմէ տեսէք դատը. որովհետեւ ես չեմ փափաքիր այդպիսի բաներու դատաւոր ըլլայ». 16 ու զանոնք վրնտեց դատարաննեն: 17 Ուստի բոլոր Յոյները քրնեցին Սոսթենեսը, ժողովարանին պետը, եւ ծեծեցին դատարանին առջեւ: Բայց Գաղիոն բնաւ հոգ չըր ըներ այս մասին: 18 Իսկ Պողոս, տակալին շատ օրեր հոն մնայէ ետք, հրաժեշտ առաւ երայրներէն ու նաւարկեց դէպի Սոլրիա - Պրիսկիդա եւ Ակիւղաս ալ իրեն հետ -, նախապէս իր գուշիր խուզած ըլլալով Կենքրեայի մէջ, որովհետեւ ուխտ ըրած էր: 19 Երբ հասաւ Եփեսոս՝ հոն ձգեց զանոնք, իսկ ինք մտնելով ժողովարանը՝ կը խօսէր Յրեաներուն հետ: 20 Իրեն թախանձեցին որ աւելի երկար ժամանակ մնայ իրենց քով. բայց չհասանեցաւ, 21 հապա հրաժեշտ առաւ անոնցմ՝ ըսելով. «Պէտք է որ անպատճան այս յարաշիկայ տօնը կատարեմ Երուսաղէմի մէջ, բայց» Աստուծոյ կամքով դարձեալ պիտի վերադարձամ ձեզի»: Ու Եփեսուն նաւարկեց 22 եւ Կեսարիա հասնելով՝ Երուսաղէմ բարձրացաւ, բարեւեց Եկեղեցին, ու յետոյ իջաւ Անտիոք: 23 Ժամանակ մը հոն կենայէ ետք՝ մեկնեցաւ, եւ կարգով Գաղատացիներուն երկիրն ու Փոխգիտակա կը շրջէ՛ բոլոր աշակերտները ամրացնելով: 24 Ապողոս անունով Յրեայ մը, ծնունդով՝ Ալեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը՝ որ հմուտ էր Սուլը Գիրքերուն, եկաւ հասաւ Եփեսոս: 25 Ան կրթուած էր Տէրոց ճամբային մէջ, ու եռանդուն հոգիով՝ կը խօսէր եւ ճգրտութեամբ կը սորվեցնէր Տէրոց մասին. բայց ինք գիտէր միայն Յովիաննեսի մկրտութիւնը: 26 Ան սկսաւ ժողովարանին մէջ բարոզել համարձակութեամբ: Երբ Ակիւղաս ու Պրիսկիդա լսեցին զայն՝ իրենց քով առին զինք, եւ աւելի ճգրտութեամբ բացատրեցին իրեն Աստուծոյ ճամբան: 27 Երբ ան փափաքեցաւ երթալ Աքայիա, Եղբայրները նամակ գրեցին ու խրախուսեցին այնտեղի աշակերտները՝ որ ընդունին զինք: Եւ հոն հասնելով՝ Աստուծոյ շնորհբով շատ օգտակար եղաւ հաւատացեալներուն. 28 Քանի որ հրապարակաւ ուժգնորդն կը համոզէր Յրեաները, Սուլը Գիրքերեն ցոյց տալով թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է:

19

Մինչ Ապողոս Կորնթոսի մեջ էր, Պողոս՝
վերի երկրամասերը շրջելէ Ետք՝ հասաւ
Եփեսոս, եւ գտնելով քանի մը աշակերտներ՝
2 ըսաւ անոնց. «Երբ հաւատացիք, արդեօք
ստացմի Սուրբ Հոգին»: Անոնք պատասխանեցին
իրեն. «Քայց մենք լսած իսկ չենք՝ թէ Սուրբ
Հոգի մը կայ»: 3 Ան ալ ըսաւ անոնց. «Դապա
ինչո՞վ մկրտուեցաք»: Անոնք պատասխանեցին.
«Ծովիաննեսի մկրտութեամբ»: 4 Պողոս ալ
ըսաւ. «Ծովիաննես մկրտեց ապաշխարութեան
մկրտութեամբ, ըսելով ժողովուրդին որ հաւատան
անոր՝ որ պիտի զար իրմէ Ետք, այսինքն՝
Քրիստոս Յիսուսի»: 5 Երբ ասիկա լսեցին
մկրտուեցան Տէր Յիսուսի անունով. 6 ու երբ
Պողոս ձեռք դրաւ անոնց վրայ՝ Սուրբ Հոգին
Եկաւ անոնց վրայ, եւ լեզուներ կը խօսեին ու կը
մարգարեանային: 7 Բոլորը գրեթէ տասներկու
մարդ էին: 8 Ապա ժողովարանը մտնելով՝ երեք
ամիս համարձակութեամբ կը խօսէր Աստուծոյ
թագաւորութեան մասին, եւ կը համոզէր: 9 Քայց
Երբ ունանի կրյամառէին ու չէին անսար՝ անիծելով
այդ ճամբան բազմութեան առջեւ, հեռացաւ
անոնցմ, զատեց աշակերտները, եւ ամէն օր կը
խօսէր Տիւրան անունով մէկու մը դպրանցին
մեջ: 10 Ասիկա տեսեց երկու տարի, այնպէս որ
ամբողջ Ասիայի մեջ բնավոր Յիեններն ու Յոնները
լսեցին Տէրոց խօսքը: 11 Աստուծած արտասովոր
հրաշքներ կը գործէր Պողոսի ձեռքով. 12 Մինչեւ
իսկ անոր մարմինն թաշկինակներ ու գոզոնցներ
կը տարուեին հիւանդներուն, որոնք կ'ազատին
իրենց ախտերէն ու չար ոգիները դուրս կ'ելլին: 13
Ուստի թափառաշրջիկ Յիեններն ունանք, որոնք
ոգիներ կը հանէին», փորձեցին Տէր Յիսուսի
անունը կանչել չար ոգիներ ունեցոյններուն
վրայ՝ ըսելով. «Կ'երդմնեցնենք ձեզ Յիսուսով՝
որ Պողոս կը քարոզէ»: 14 Այս բանը ընողները՝
Սկեւա կոչուած հրեա քահանայապետի մը եօթը
որոյիններն էին: 15 Չար ոգին պատասխանեց
անոնց. «Կը ճանչնամ Յիսուսը ու գիտեմ Պողոսը,
քայց դուք ովք էք»: 16 Եւ այդ մարդը՝ որուն մեջ
էր չար ոգին, ցատկեց անոնց վրայ, տիրապետեց
ու յաղթեց անոնց, այսպէս որ դուրս փախան
այդ տուննեն՝ մերկ եւ վիրատոր: 17 Եփեսոս
բնակող բոլոր Յիեններն ու Յոնները գիտցան
այս բանը. վախոր համակեց զանոնք բոլորը»,
եւ Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուեր: 18
Յաւատացեալներէն շատեր կու զային, կը
խոստովանէին ու կը յայտարարէին իրենց
արարքները: 19 Դիւրութին կիրարկողներէն
շատեր՝ միասին կը բերէին իրենց գիրքերը, ու
կ'այրէին բոլորին առջեւ: Երբ հաշուեցին անոնց
գինը, գտան թէ յիսուն հազար կտոր արծաթ
կ'արժէր: 20 Այսպէս՝ Տէրոց խօսքը մեծապէս
կ'ամեր ու կը զօրանար: 21 Երբ այս բաները
կատարուեցան, Պողոս հոգին մեջ որոշեց

Երուսաղեմ երթալ՝ Մակեդոնիային եւ Աքայիային
անցնելով, ու կ'ըսէր. «Հոն ըլլալէս Ետք՝ պէտք է
Հռոմն ալ տեսնեմ»: 22 Իրեն սպասարկողներէն
երկուքը, Տիմոթէոսն ու Երաստոսը, դրկեց
Մակեդոնիա, եւ ինք ժամանակ մըն ալ Ասիա
մնաց: 23 Վզդ ատեն մեծ խլրտում եղաւ՝ Տէրոց
ճամբային համար: 24 Որովհետեւ Դիմետրիոս
անունով արծաթագործ մը, որ կը շինէր Վրտեմիսի
փոքրիկ արծաթէ տաճարներ ու մեծ վաստակ
կը բերէր արհեստաւորներուն, 25 համախմբեց
զանոնք՝ նոյն արհեստին գործաւորներուն հետ,
եւ ըսաւ. «Մարդիկ, դուք գիտէք թէ այս գործէն
է մեր Եկամուտը. 26 ու կը տեսնէր եւ կը լսէր թէ
այս Պողոսը ոչ միայն Եփեսոսի մեջ, այլ նաև
գրեթէ ամբողջ Ասիայի մեջ մեծ բազմութիւն
մը համոզեց ու մոլորեցուց, ըսելով թէ՝ «Ճեռքով
շինուածները աստուածներ չեն»: 27 Ուստի վտանգ
կայ, որ ոչ միայն այս մեր կողմը անարգուի, այլ
մեծ աստուածուիիին՝ Վրտեմիսի տաճարն ալ
ոչինչ սեպուի, եւ խորտակուի մեծափառութիւնը
անոր՝ որ ամբողջ Ասիան ու Երկրագունդը կը
պաշտեն»: 28 Երբ լսեցին ասիկա, զայրոյթով
լեցուած կ'աղաղակին. «Մեծ է Եփեսոսիցներուն
Վրտեմիսը»: 29 Ամբողջ քաղաքը լեցուեցաւ
խանճաշփութեամբ, ու յափշտակելով Գայիսն
եւ Արհատաքրոս Մակեդոնացիները՝ Պողոսի
ճամբորդակիցները՝ բոլորը միաբանութեամբ
վագեցին թատրոնը: 30 Իսկ Երբ Պողոս
ուղեց մտնել ամբոխին մեջ, աշակերտները
չթոյլատրեցին իրեն: 31 Ասիապետներէն ունանք
այ, որ իր բարեկամներն էին, մարդ որկերվ իրեն՝
կ'աղաչին որ չանդզին երթալ թատրոնը: 32
Ուստի ունանք բան մը կ'աղաղակին, ուրիշներ՝
ուրիշ բան, որովհետեւ համախմբումը շփորած
էր. շատեր ալ չէին գիտեր թէ ինչն համախմբուած
են: 33 Ապա բազմութեան մեջն դուրս բաշեցին
Ալեքսանդրոսը, որ Յիենները յառաջ քշեցին.
Ալեքսանդրոս ալ՝ ձեռքը շարժելով՝ կ'ուզեր
շատագովել ինքզին ամբոխին առջեւ: 34 Երբ
գիտցան թէ ան Յիեն է, բոլորը միաբերան՝
գրեթէ երկու ժամ աղաղակեցին. «Մեծ է
Եփեսոսիցներուն Վրտեմիսը»: 35 Սակայն
ատենադպիրը՝ հանդարտեցնելով բազմութիւնը՝
ըսաւ. «Եփեսոսի մարդիկ, ովք է այս մարդը
որ չի գիտեր թէ Եփեսոսիցներուն բաղաքը՝
պահապանն է մեծ Վրտեմիսի ու Դիոս ինկած
կուռքին տաճարին: 36 Ուրեմն, նկատելով որ այս
բաները անվիճելի են, դուք պէտք է հանդարտ
կենար եւ յանդզութեամբ ոչինչ ընէք: 37 Քանի որ
դուք հոս բերիք այլ մարդիկը, որոնք ոչ տաճար
կողոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աստուածուիիին
հայիողողներ: 38 Ուրեմն, եթէ Դիմետրիոս եւ
իրեն հետ եղող արհեստաւորները բան մը ունին
ուել մէկուն դէմ, դատի օրեր կան ու փոխ-
հիւպատոսներ. թող ամբատանեն գիրար: 39 Իսկ

եթե ծեր պահանջը ուրիշ բանի մը մասին է, թող բացատրուի օրինաւոր համախմբումի մէջ: **40** Որովհետեւ մննք ալ այսօրուան եղածին համար՝ իր ապստամբ ամբաստանուելով վտանգին մէջ ենք, բանի որ պատճառ մը չկայ՝ որով կարենանք հաշիւ տալ այս խառնիճաղանճին համար»: **41** Ու երբ այսպէս խօսեցաւ՝ արձակեց համախմբումը:

20 Աղմուկին դադրելին ետք՝ Պողոս իրեն կանչեց աշակերտները, ու բարեւերվ զանին՝ մեկնեցաւ որ Մակերնիա երթայ: **2** Վյո վայրերը շրջելէ եւ շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետք՝ Յունաստան գնաց, **3** ու երեք ամիս հոն կեցաւ: Երբ պիտի նաւարկէր դեպի Սուրբա՝ Յրեամերը դաւադրեցին իրեն դէմ. ուստի որոշեց Վերադառնալ՝ Մակերնիային անցնելով: **4** Բերիացի (Պիօռոս որդին) Սովարոս՝ մինչև Ասիա իրեն հետ գնաց, նաև Թեսարոնիկեցիներէն՝ Արիստարոս ու Սեկունդոս, Գայիս Դերբացին, Տիմոթէոս, իսկ Վսիայն՝ Տիփիկոս եւ Տրոփիմոս: **5** Ասոնք նախապէս գացին ու Տրովադայի մէջ սպասեցին մեզի: **6** Մննք ալ՝ Բաղարչակերի օրերեն ետք՝ Փիիպապէն նաւարկեցինք, իինգ օրուան մէջ հասանք Տրովադա՝ անոնց քով, ու հոն կեցանք եօթ օր: **7** ՄԵկշաբթի օրը, երբ հաւաքուած էինք՝ հաց Կտորելու, Պողոս կը քարոզէր անոնց, որովհետեւ հետեւեալ օրը պիտի մեկնէր. ու խօսքը երկարեց մինչեւ կես գիշեր: **8** Շատ լապտերներ կային այն Վերնաստունը՝ ուր մենք հաւաքուած էինք: **9** Երիտասարդ մը՝ Եւտիքոս անունով, որ պատուհանին մէջ նստած էր, մտաւ խորունկ քունի մէջ: Երբ Պողոս երկարեց քարոզը, ան՝ տարուած քունեն՝ ինկաւ երրորդ յարկեն վար, ու մեռած վերցուցին զայն: **10** Պողոս վար իջաւ, ինկաւ անոր վրայ, գրկեց զայն եւ ըսաւ. «Մի՞ Վրդովիթ, որովհետեւ անոր հոգին իր մէջն է»: **11** Ուստի՝ երբ վեր ելաւ՝ կտրեց հացը, ճաշակեց, ու երկար խօսեցաւ՝ մինչեւ առտույտույտու յետոյ մեկնեցաւ: **12** Իսկ այդ պատանին ողջ քերին, եւ չափազանց միխթարուեցան: **13** Իսկ մենք՝ նախապէս նաև մտներվ՝ մեկնեցանք դեպի Ասոս, ուրկէ պիտի առնեինք Պողոսը, որովհետեւ այնպէս պատուիրած էր. բանի որ ինք պիտի երթար ցամաքով: **14** Երբ Ասոսի մէջ միհացաւ մեզի, առինք զինք եւ գացինք Միտիլին: **15** Ամէն ալ նաւարկելով՝ հետեւեալ օրը հասանք Քիոսի դիմաց. միւս օրը հասանք Սամոս, ու գիշերը մնալով Տրովիլին՝ յաջորդ օրը գացինք Միտետոս: **16** Արդարեւ Պողոս որոշած էր նաւարկել Եփետոսի քովէն, որովհետեւ չէր ուզեր ժամանակ անցրնել Ասիայի մէջ, բանի որ կ'աճապարէր Երուսաղէմ ըլլալ. Պենտեկոստէի օրը՝ եթէ կարեմի ըլլար իրեն: **17** Ուստի Միլետումն մարդ դրկեց Եփետոս, ու կանչեց Եկեղեցին երեցները:

18 Երբ Եկան իր քով, ըսաւ անոնց. «Դուք գիտէք թէ ինչպէս վարուեցայ ծեզի հետ ամբողջ ժամանակը, առաջին օրն ի վեր երբ Ասիա եկայ, **19** ծառայելով Տերոց լման խոնարհութեամբ, եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որոնք պատահեցան ինծի Յրեաներուն դաւադրութիւններով. **20** ինչպէս չընկրկեցայ օգտակար բաներեն որեւէ մէկը հաղորդելէ եւ սորվեցնելէ ծեզի՝ հրապարակաւ ու տուններու մէջ, **21** վկայելով թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն՝ դէպի Աստուած ապաշխարութեան ու մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի հանդէպ հաւատքին նախին: **22** Եւ իիմա ահա կ'երթամ Երուսաղէմ՝ հոգիով կապուած, ու չեմ գիտեր թէ հոն ինչ պիտի պատահի ինծի. **23** Սակայն Սուրբ Յոյգին կը վկայէ ամէն քաղաքի մէջ, եւ կ'ուժ թէ կապեր ու տառապանքներ կը սպասեն ինծի: **24** Բայց ես ոչ մէկ բան կը հաշուեմ, ոչ ալ ինծի համար պատուական կը նկատեմ՝ իմ անձ, որպէսզի ուրախութեամբ աւարտեմ ընթացք, նաև այն սպասարկութիւնը որ ստացայ Տէր Յիսուսւն՝ վկայ ըլլալով Աստուծոյ շնորհիք աւետարանին: **25** Ու իիմա ահա ես գիտեմ թէ դուք բոլոր՝ որոնց մէջ շրջեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով, այլ իմ երեսս պիտի չտեսնէք: **26** Ուստի այսօր կը վկայեմ ծեզի թէ ես անսպարտ եմ բոլորին արիւնեն. **27** որովհետեւ չընկրկեցայ Աստուծոյ ամբողջ ծրագիրը հաղորդելէ ծեզի: **28** Ուրեմն ուշադիր եղէք դուք ծեզի եւ ամբողջ հօտին, որուն վրա Սուրբ Յոյգին տեսաւշ դրաւ ծեզ՝ հովուելով Աստուծոյ Եկեղեցին, որ ստացա իր արիւնով: **29** Բանի որ գիտեմ թէ իմ մեկնումէն ետք՝ ձեր մէջ պիտի մտնեն յափշտակոն զայիեր, որոնք պիտի չինային հօտին: **30** Ու ձեզմէ ալ պիտի ելլեն այնպիսի մարդիկ, որոնք պիտի խօսին խոտոր բաներ՝ քաշելու համար աշակերտները իրենց ետեւէն: **31** Ուստի արթուն կեցէք, եւ յիշեցէք թէ երեք տարի, գիշեր ու ցերեկ, չղարդեցայ ծեզմէ իւրաքանչիւրը արցունքով խրատել: **32** Եւ իիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ ծեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհիք խօսքին, որ կարող է շինել եւ ծեզի ժառանգութիւնն տայլ բոլոր սրբացածներուն հետ: **33** Ոչ մէկուն արծաթին, կամ ոսկիին, կամ պոկիին, կամ պատմուճանին ցանկացին: **34** Դուք ծեզմէ գիտեր թէ այս ծեռքերս հոգացին իմ ու ինծի հետ եղողներուն կարիքները: **35** Ամէն բան ցոյց տուի ծեզի, թէ այնպէս պէտք է աշխատիլ եւ օգնել տկարներուն, ու յիշել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ որ ինք ըսաւ. «Աւելյ երանելի է տայլ՝ քան ստանալլ»: **36** Երբ այսպէս խօսեցաւ, ծնրադրեց եւ բոլորին հետ աղօթեց: **37** Բոլորն ալ շատ լացին, ու Պողոսի վիզին վրայ իյնարկով՝ համբուրեցին զայն: **38** Կը մորմոքեին մանաւանդ այն խօսքին համար, որ ըսաւ թէ ալ պիտի

շտեսնէին իր երեսը: Եւ ուղեկցեցան անոր մինչեւ նաւը:

21 Երբ անջատուեցանք անոնցմ ու մէկնեցանք, ուղիղ ընթացքով գացինք Կով, ու միևս օրը՝ Յոդիրն, անկէ ալ՝ Պատարա: **2** Եւ զուներվ նաև մը՝ որ կ'երթար Փիլմիկ, մնտանք անոր մէջ ու մէկնեցանք: **3** Երբ Կիպրոս երեւցաւ, թողուցինք զայն ձախ կողմը, նաւարկեցինք դէպի Սուրբիա ու հասանք Տիրոս, որովհետեւ նաւը իրն ախտի պարպէտ իր ապրանքը: **4** Գտներվ աշակերտները՝ եօթը որ մնացինք հոն. անոնք Սուրբ Յոդիրով կ'ըսէին Պողոսի՝ որ չքարծրանայ Երուսաղէմ: **5** Բայց երբ այդ օրերը լրացան, մէկնեցանք. Երբ կ'երթայինք՝ բոյլորն այ, կիներով ու զաւակներով, ուղեկցեցան մեզի մինչեւ քաղաքին դուրս, եւ ծնապրելով ծովեզերքը, աղօթեցինք: **6** Ապս հրամաշու առներվ իրարմ՛ մենք նաև ելանք, անոնք այ վերադարձան իրենց տուները: **7** Իսկ մենք՝ աւարտելով Տիրոսէն սկսած նաւարկութիւնը՝ հասանք Պտողեմայիս, բարեւեցինք եղբայրները, եւ օր մը մնացինք անոնց քով: **8** Յետեւեալ օրը՝ մէկնեցանք ու եկանք Կեսարիա, եւ մտներով Փիլիպառու աւետարանիշին տունը՝ որ եօթը սարկաւագներէն մէկն էր՝ մնացինք անոր քով: **9** Ան ունէր չորս կոյս աղջիկներ, որոնք կը մարգարեանային: **10** Քանի որ շատ օրեր մնացինք հոն, Յրեաստանէն մարզարէ մը իշաւ՝ Վզարոս անունով. **11** Երբ եկաւ մեզի, առաւ Պողոսի գոտին, կապեց իր ձեռքերն ու ոտքերը, եւ ըսաւ. «Աս կը յայտարարէ Սուրբ Յոդիրն. «Երուսաղէմի մէջ, Յրեաները այսպէս ախտի կապէն այն մարդը՝ որունն է այս գոտին, ու պիտի մատնեն հեթանոսներուն ձեռքը»: **12** Երբ լսեցինք այս բաները, աղաչեցինք՝ մենք այ, տեղացիներն այ, որ չքարծրանայ Երուսաղէմ: **13** Իսկ Պողոս պատասխանեց. «Ինչ կ'ընէրք. ինչո՞ւ կու յաք ու կը ճնլէք իմ սիրտս. քանի որ ես պատրաստ եմ Երուսաղէմի մէջ ոչ միայն կապուելու, հապա նաև մտնելու՝ Տէր Յիսուսի անունին համար»: **14** Երբ ինք չխամողուեցաւ, հանդարտ կեցանք եւ ըսինք. «Տէրոց կամքը թող ըլլայ»: **15** Վշը օրերէն եսոք՝ պատրաստուեցանք ու բարձրացանք Երուսաղէմ: **16** Կեսարացի աշակերտներէն այ ունանք եկան մեզի հետ, ու տարին մեզ առաջին օրերէն աշակերտ եղած՝ Կիպրացի Մսասոնի, որուն քով պիտի հիւրընկալուէինք: **17** Երբ մտանք Երուսաղէմ, երբայրները ուրախութեամբ ընդունեցին մեզ: **18** Յետեւեալ օրը Պողոս մեզի հետ զնաց Յակովոսի քով, ու բոյլոր երեւներն այ եկան: **19** Բարեւէլ ետք զանոնք՝ մէկ առ մէկ կը պատմէր ինչ որ Աստուած ըրաւ հեթանոսներուն մէջ՝ իր սպասարկութեամբ: **20** Անոնք ալ լսելով փառաւորեցին Տէրը, եւ ըսին իրեն. «Կը տեսնեմ,

եղրայր, քանի բիւրաւոր հաւատացեալ Յրեաներ կան: Բոյլորն ալ Օրէնքին նախանձախնդիր են, **21** բայց տեղեկացան քու մասիդ՝ թէ հեթանոսներուն մէջ եղող բոյլոր Յրեաներուն կը սորվեցնես հրաժարի Մովկէսէն, ըսելով որ չթվատեն իրենց զաւակները եւ չըմթանան սովորութիւններուն համաձայն: **22** Ուրեմն ինչ պիտի ըլլայ. անչուշտ բազմութիւն պիտի համախմբուի, որովհետեւ պիտի լսեն թէ եկած ես: **23** Ուստի ըրք ինչ որ կ'ըսէնք քեզի: Մեր քով չորս մարդիկ կան՝ որոնք ուխտ ըրած են. **24** Ան զանոնք, մաքրագործք դուն քեզ՝ իրենց հետ, եւ վճարէ անոնց ծախսը՝ որ ածիլեն իրենց գոլուխը. որպէսզի բոյլորն ալ գիտնան թէ սխալ են քու մասիդ իրենց ստացած տեղեկութիւնները, հապա դուն ալ մեզի հետ կ'ընթանաս՝ պահելով Օրէնքը: **25** Բայց հաւատքը ընդունող հեթանոսներուն մասին՝ մենք գրեցինք, եզրակացնելով որ անոնք բնաւ չպահեն այսպիսի բաներ, բայց միայն զգուշանան կուռքերու զոհուածէ, արինե, խեղողուածէ ու պոռնկութենէ»: **26** Վյն ատեն Պողոս առաւ այդ մարդիկը, եւ հետեւեալ օրը՝ անոնց հետ մաքրագործուել ետք՝ մտաւ տաճարը իրենց մաքրագործումի օրերուն ամբողջացումը յայտարարելու համար, թէ Երբ ընծայ պիտի մատուցանուելու իրենցմ իւրաքանչիւրին համար: **27** Եօթը օրերը լրանալու մօտ էին, երբ ասիացի Յրեաները՝ տեսնելով զայն տաճարին մէջ՝ խանճակեցին ամբողջ բազմութիւնը, եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացնելով՝ կ'աղաղակէին. **28** «Խսրայելացի մարդիկ, օգնութեան հասէք: Այս է այն մարդը, որ ամենուրեք կը սորվեցնէ բոյլորին՝ ժողովուրոյին, Օրէնքին եւ այս տեղին ուժմ. նոյնիսկ Յոյներ ալ մտցուց տաճարին մէջ ու պիտեց այս սուրբ տեղը»: **29** (որովհետեւ նախապէս տեսեր էին Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ՝ քաղաքին մէջ, ու կը կարծէին թէ Պողոս տաճարը մնցուցած էր զայն): **30** Ամբողջ քաղաքը շարժեցաւ ու ժողովուրդ խնութեցաւ. Պողոսը բռնելով՝ քաշեցին տաճարէն դուրս, եւ իսկոյն դռները գոցուեցան: **31** Երբ անոնք կը շանային սպաննել զայն, լուր հասաւ գունդին հազարապետին թէ ամբողջ Երուսաղէմը խառնաշփորչեան մէջ է: **32** Վյն ալ անյապաղ զինուրներ եւ հարիւրապետներ առած՝ վազեց անոնց քով: Վնոնք ալ տեսնելով հազարապետն ու զինուրները՝ դադրեցան Պողոսը ծեծել: **33** Վյն ատեն հազարապետը մօտեցաւ, բռնեց զայն, ու հրամացեց որ կապեն կրկին շղթայով. ապա հարցափորձեց թէ ովք էր ան եւ ինչ ըրած էր: **34** Սակայն բազմութեան մէջն՝ մէկը բան մը կը գոռար, միւլը՝ ուրիշ բան: Երբ չկրցաւ գիտնալ ստոյգը աղմուկին մասին, հրամացեց որ բերդը տախին զայն: **35** Երբ սանդուխը հասաւ, այնպէս

պատահեցաւ որ զինուորները կրեցին զայն՝ բազմութեան բռնութեան համար։ 36 որովհետեւ ժողովլրդին բազմութիւնը կը հետեւէ՞՝ աղաղակելով. «Վերցնր զայն»։ 37 Երբ Պօղոս կը մտներ բերդը՝ ըսաւ հազարապետին. «Արդեօք արտօնուած է որ բան մը ըսեմ քեզի»։ Ան ալ ըսաւ. «Ցունարեն գիտեմ»։ 38 Դուն չեմ այն Եզիպտացին, որ ասկէ օրեր առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուց եւ դուրս տարաւ՝ անապատը»։ 39 Պօղոս ալ ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիայի Տարսուն, ոչ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի. կ'աղերսեն քեզի, արտօնուէ ինձի՝ որ խօսիմ ժողովլրդին»։ 40 Երբ ան արտօնեց, «Պօղոս՝ սանդուկիսին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին։ Երբ խոր լուրիլն եղաւ, երրայական բարբառով խօսեցաւ անոնց եւ ըսաւ.

22 «Մարդիկ եղբայրներ եւ հայրեր, լեցէք հիմա իմ շատագրվականս՝ ուղղուած ձեզի»։ 2 (Երբ լեցին թէ երրայական բարբառով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի հանդարտ կեցան։) 3 Եւ ան ըսաւ. «Ես հրեայ մարդ մըն եմ՝ ծնած Կիլիկիայի Տարսունին մէջ, քայ մեծցած հոն՝ այս քաղաքին մէջ՝ Գամադիէլի ոտքը, եւ ճզրտապէս կրթուած մեր հայրերու Օրէնքին համաձայն։ Նախանձախնդիր էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք բոլորոց։ 4 Վյո մարդիկ ու կիներ կապերով եւ բանտերու մատնելով՝ այս ճամբան հալածեցի մինչեւ մահ, 5 ինչպէս քահանայապետն ալ կը վկայէ իմ մասիս, եւ ամբողջ երեցներու ժողովը. նաեւ անոնցմն նամակներ ընդունելով՝ Դամասկոս կ'երթայի, որպէսզի հոն եղածներն ալ կապուած թերեմ Երուսաղէմ որ պատժուին»։ 6 «Մինչ կ'երթայի ու մօտեցայ Դամասկոսի, կէսօրուան ատենները յանկարծ երկինքն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ շուրջու, 7 եւ գետին ինկայ ու լացի ծայն մը՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչնի կը հալածն զիս»։ 8 Ես ալ պատասխանեցի. «Դուն ով ես, Տէր»։ Ան ալ ըսաւ ինձի. «Ես Յիսուս Նազովեցին եմ, որ դուն կը հալածն»։ 9 Անոնք որ ինձի հետ էին՝ արդարեւ տեսան լոյս ու վախցան, սական չլսեցին ինձի խօսողին ծայնը։ 10 Իսկ ես ըսի. «Ի՞նչ ընեմ, Տէր»։ Տէր ըսաւ ինձի. «Կանգնէ, զնա Դամասկոս, ու հոն պիտի խօսուի քեզի այն բոլոր բաներուն մասին, որոնք որոշուած են քեզի համար՝ որպէսզի ընես»։ 11 Քանի չէի տեսներ այդ լոյսին փառաւորութեան պատճառով, ինձի հետ եղողներուն ձեռքեւ քոնելով՝ մտայ Դամասկոս։ 12 Անանիա անունով մարդ մը, Օրէնքին համեմատ բարեպաշտ, եւ բարի վկայուած Դամասկոս բնակող բոլոր Յիեաններէն, 13 եկաւ ինձի ու կայնելով քովս՝ ըսաւ ինձի. «Սաւուղ եղբայր, վերստացիր տեսողութիւնը»։ 14 Նոյն ժամուն վերստացայ տեսողութիւնս եւ նայեցայ իրեն. ինք

ալ ըսաւ. «Մեր հայրերուն Աստուածը նախապէս սահմանեց քեզ որ գիտնաս իր կամքը, տեսնես այն Կրոարը եւ լսես անոր ձայնը՝ իր բերանեն. 15 քանի որ բոլոր մարդոց առջեւ պիտի ըլլաս իր վկան այն բաներուն մասին՝ որ տեսար ու լսեցիր։ 16 Եւ իհմա ալ ինչնի կը յամենաս. կանգնէ, մկրտուէ ու լրա մեղերոդ՝ կանչելով իր անունը»։ 17 Երբ վերադարձայ Երուսաղէմ, մինչ կ'աղօթէի տաճարին մէջ՝ վերացում ունեցայ 18 ու տեսայ զինք՝ որ կ'ըսէր ինձի. «Աճապարէ, շուտով դուրս ելիր Երուսաղէմն, որովհետեւ պիտի չընդունին քու վկայութիւնը՝ իմ մասիս»։ 19 Ես ալ ըսի. «Տէր, իրենք լսա գիտեն թէ նս էի՝ որ կը բանտարկէի քեզի հաւատացոյներոց եւ կը ծեծէի ժողովարաններուն մէջ. 20 Երբ քու Ստեփանոս վկայի արիւնը կը թափուէր՝ ես ինքս ալ ներկայ էի, կամակից ըլլալով անոր սպաննուելուն», ու ես կը պահէի զայն սպաննողներուն հանդերձներոց»։ 21 Բայց ըսաւ ինձի. «Գնա, որովհետեւ ես պիտի դրկեմ քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն»։ 22 Անոնք մտիկ ըրին իրեն մինչեւ այս խօսքը, յետոյ բարձրացուցին իրենց ձայները եւ ըսին. «Վերցնը աշխարհէն այդպիսի մարդ մը, քանի որ չի պատշաճիր անոր ապրիլ»։ 23 Մինչ կը պարային, իրենց հանդերձները կը նետէին ու փոշի կը ցանէին օդին մէջ, 24 հազարապէտը հրամացեց որ բերող մոցնեն զայն, եւ ըսաւ որ խարազանելով հարցաքննեն զայն, որպէսզի գիտնայ թէ ինչնի այդպէս կը գոչէին անոր դէմ։ 25 Երբ կապեցին զինք փոկերով, Պօղոս ըսաւ վերակացու հարիւրապէտին. «Արտօնուած է ձեզի՝ խարազանել մարդ մը, որ Յօռնայեցի է ու դատապարտուած ալ չէ»։ 26 Երբ հարիւրապէտը լսեց ասիկա, մօտեցաւ ու պատմեց հազարապէտին՝ ըսելով. «Ի՞նչ պիտի ընես, որովհետեւ այս մարդը Յօռնայեցի է»։ 27 Ուստի հազարապէտը զնաց անոր քով եւ ըսաւ. «Ըսէ ինձի, դուն Յօռնայեցի ես»։ Ան ալ ըսաւ. «Այն»։ 28 Նազարաապէտը պատասխանեց. «Ես մեծ գումարով տիրացայ այս քաղաքացիութեան»։ Պօղոս ըսաւ. «Իսկ ես ծնունդնի զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապէտն ալ վախցած էր զիտցան իրմէ»։ 29 Ուստի անոնք որ պիտի հարցաքննեին զինք՝ իսկոյն հեռացան իրմէ. հազարապէտն ալ վախցած էր զիտցան անոր ու ամրողը ատենան զան. Եւ իշեցնելով Պօղոսը՝ ներկայացուց անոնց։

23 «Պօղոս՝ ակնապահի նայելով ատեամին՝ ըսաւ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես մինչեւ այսօր բոլորովին բարի խնճմտանքով կեանք վարեր եմ Աստուծոյ առջեւ»։ 2 Անանիա քահանայապետն ալ հրամացեց իր քով կայնողներուն՝ որ զարնեն անոր բերանին։ 3 Վյո ատեն Պօղոս ըսաւ

անոր. «Աստուած պիտի զարնէ քեզի, ծեփուած պաս: Դուն բազմած ես՝ դատելու զիս Օրէնքին համաձայն, եւ կը հրամայնս Օրէնքին հակառակ՝ որ զարնեն ինծի»: 4 Շուրջը կայսողները ըսին. «Աստուածոյ քահանայապետը կը հեգնես»: 5 Պողոս ալ ըսաւ. «Եղբայրներ, չի գտեր թէ քահանայապետ է, որովհետեւ գրուած է. «Քու ժողովուրդիդ պետին դէմ չարախօսութիւն մի ըներ»: 6 Երբ Պողոս գիտցաւ թէ մէկ մասը Սաղուկեցիներ էին, ու միւր՝ Փարիսեցիներ, աղաղակեց ատեանին մէջ. «Մարդիկ եղբայրներ, ես Փարիսեցի եմ, Փարիսեցիի որդի. կը դատուիմ մէռեներու յարութեան յոյսին համար»: 7 Երբ ըսաւ ասիկա, ընդզում մը ծագեցաւ Փարիսեցիներուն եւ Սաղուկեցիներուն միշեւ, ու բազմութիւնը բաժնուեցաւ. 8 Քանի որ Սաղուկեցիները կ'ըսեն թէ ոչ յարութիւն կայ, ոչ ալ իրեշտակ կամ հոգի, իսկ Փարիսեցիները կը դաւանին երկուքն ալ: 9 Յօր գոյին մը բարձրացաւ, եւ Փարիսեցիներու կողմէն եղող դպիրները կանգնեցան ու մաքառեցան՝ ըսերով. «Մենք ոչ մէկ չարութիւն կը գտնենք այս մարդուն վրայ հապա եթէ հոգի մը կամ իրեշտակ մը խօսած է անոր, ինչ կրնանք ընել»: 10 Երբ աղմուկը սաստկացաւ», հազարապետը՝ Վախնալով որ Պողոս բգրտուի ամնոցմէ՝ հրամայեց գօրքերուն որ իշնեն, յափշտակեն զայն անոնց մէշին ու բերեն բերդոց: 11 Յետեւեալ գիշերը Տերը կայնեցաւ անոր քով եւ ըսաւ. «Քաջալերուէ, Պողոս, որովհետեւ կնապես վկացեիր ինծի համար Երուսաղէմի մէջ, այնպէս ալ պէտք է վկայես Յօնիմ մէշ»: 12 Երբ առոտու եղաւ, Յետեւերէն ումանք միհարանեցան եւ նզուեցին իրենք գիրենք, ըսերով թէ ոչ պիտի ուստեն, ոչ ալ խմեն՝ մինչեւ որ սպաննեն Պողոսը: 13 Այս երումը ընողները՝ բառաստունէ աւելի էին: 14 Անոնք զացին քահանայապետներուն ու երեցներուն, եւ ըսին. «Սասաիկ նզուեցինք մենք մեզ, որ ոչ մէկ բան ճաշակենք՝ մինչեւ որ սպաննենք Պողոսը: 15 Ուստի դուք հիմա՝ ատեանին հետ՝ ինդրանիք յայտնեցէք հազարապետին, որ վայր իշեցն զայն ծեզի, իբր թէ կ'ուզէք աւելի ճզրիստ տեղեկութիւն ունենալ անոր մասին. իսկ մենք՝ անոր մօտենալին առաջ՝ պատրաստ ենք սպաննեն զայն»: 16 Բայց Պողոսի քրոջ որդին՝ լսերով այս դարանակարութիւնն՝ գնաց, մտաւ բերդը, ու պատմեց Պողոսի: 17 Պողոս ալ կանչեց հարիւրապետներէն մէկը եւ ըսաւ. «Տաք այս երիտասարդը հազարապետին, որովհետեւ լուր մը ունի՝ տալու անոր»: 18 Ան ալ առաւ զայն, տարաւ հազարապետին եւ ըսաւ. «Բանտարկեալ Պողոսը կանչեց զիս ու խնդրեց՝ որ բերեմ քեզի այս երիտասարդը, քանի որ ըսելիք ունի քեզի»: 19 Յազարապետը անոր ծեռքէն քոներով՝ մէկդի քաշուեցաւ եւ հարցուց. «Ի՞նչ լուր ունիս՝ տալու

ինծի»: 20 Ան ալ ըսաւ. «Յրեաները միհաճայնեցան թախանծել քեզի՝ որ վաղը ատեանին առջեւ իշեցնես Պողոսը, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճզրուութեամբ հարցաքննել զայն: 21 Բայց դուն մտիկ մի ըներ անոնց, որովհետեւ անոնցմէ քառասունէ աւելի մարդիկ դարան մտած են անոր համար, եւ իրենք զիրենք նզոված՝ որ ոչ ուտեն, ոչ ալ խմեն, մինչեւ որ սպաննեն զայն. ու հիմա պատրաստ են, եւ կը սպասեն քու խոստումիդ»: 22 Յետեւաքար հազարապետը արձակեց երիտասարդը՝ պատուիրելով անոր. «Ո՛ մէկուն ըսէ թէ այս բաները յայտնեցիր ինծի»: 23 Ապա կանչելով հարիւրապետներէն երկուքը ըսաւ. «Պատրաստեցէք երկու հարիւր գինուոր, եօթանասուն ծիաւոր ու երկու հարիւր գեղարդաւոր, որպէսզի երթան մինչեւ Կեսարիա՝ գիշերուան երրորդ ժամուն». 24 Նաեւ հայթայեցէք գրաստներ, որպէսզի հեծոնեն Պողոսը եւ ապահովութեամբ տանին Փելիփս կառավարիչին»: 25 Նամակ մըն ալ գրեց՝ սա տիպարին համաձայն. 26 «Կողովիսու Լիւսիաս՝ պատուական Փելիփս կառավարիչին. ողջնին: 27 Այս մարդը բռնուած էր Յետեւերէն եւ պիտի սպաննութեր անոնցմէ. իսկ ես վրայ հասայ գօրքերով եւ ազատեցի զայն, հասկնարով որ Յոռմայեցին: 28 Ուզերով գիտնալ պատճառը՝ որուն համար կ'ամբաստանէին զինք, տարի զինք անոնց ատեանին առջեւ, 29 եւ գուայ թէ ամբաստանուած էր իրենց Օրէնքին Վերաբերեալ հարցերու համար, բայց մահուան կամ կապերու արժանի ոչ մէկ յանցանք ուներ: 30 Երբ տեղեկացայ թէ Յետեւաները կը դաւադրեն այդ մարդուն դէմ, անյապատ դրկեցի քեզի, պատուիրելով ամբաստանուներուն ալ՝ որ խօսին քու առջեւն անոր դէմ: Ո՞ղ Եղիքը»: 31 Չինուորներն ալ աղին Պողոսը եւ գիշերուան մէջ տարին Անտիպատրոս, իրենց հրամայուածին համաձայն: 32 Յետեւեալ օրը՝ թորուցին ծիաւորները որ երթան անոր հետ, իսկ իրենք Վերադարձան բերդը: 33 Անոնք ալ մտան Կեսարիա, տուին նամակը կառավարիչին ու ներկայացուցին Պողոսը անոր: 34 Երբ կարդաց, հարցուց թէ որ գաւառէն է, եւ հասկնարով թէ Կիյլիկիային է՝ 35 ըսաւ. «Մտիկ պիտի ընենքի երբ գան քեզ ամբաստանողներն ալ»: Ու հրամայեց որ պահեն զայն Յերովիշի պալատին մէշ:

24 Յինգ օր եսթ, Անանիա քահանայապետը՝ երեցներուն եւ Տերիտիւոս անունով ճարտասանի մը հետ իշաւ, ու յայոնեցին կառավարիչին իրենց ամբաստանութիւնը՝ Պողոսի դէմ: 2 Երբ կանչեցին զայն, Տերիտիւոս սկսաւ ամբաստանէլ եւ ըսել. «Որովհետեւ խոր խաղաղութիւն կը վայելենք քու միջոցովի, ու բարերաստիկ կարգադրութիւններ եղած են այս

ազգին՝ քու կանխամտածութեամբ, 3 ամէն ատեն եւ ամէն տեղ կ'ընդունինք զանոնք ամբողջ շնորհակալութեամբ, պատուական Փելիքս: 4 Բայց որպէսզի այ աւելի չծանծրացնեմ քեզ, կ'աղաքն, քու ներողամտութեամբ մտիկ ըրէ մեզի. համաօտարար պիտի խօսինք: 5 Մենք գտանք թէ այս մարդը ժանտախտ մըն է. ապստամբութեան կը մղէ ամբողջ երկրագունդին բոլոր Յրեաները, ու պարագրլին Ե Նազովրեցիներու աղանդին: 6 Ան նոյնիսկ փորձեց տաճարը սրբազնել. ուստի բռնեցինք զայն եւ ուղեցինք դատել մեր Օրէնքին համաձայն: 7 Բայց Լիւսիա հազարապետը եկաւ, մեծ բռնութեամբ առա զայն մեր ձեռքէն, 8 ու հրամայեց զայն ամբաստանողներուն որ զան թէզի: Դուն ինքր հարցաքններով զինք՝ պիտի կարենաս գիտնալ այն բոլոր բաները, որոնց համար մենք կ'ամբաստանենք զայն»: 9 Յրեաներն այ միհաճանեցան, հաւաստելով թէ այդ բաները այդպէս են: 10 Երբ կառավարիչը նշան դրաւ իրեն՝ որ խօսի, «Պողոս պատասխանեց. «Գիտնալով որ շատ տարիներէ ի վեր դուն այս ազգին դատարոն ես, աւելի սրբայօծառութեամբ կը ջատագովեմ զիս. 11 որովիհետեւ կրնան գիտնալ թէ ես տասներկու օրեն աւելի չէ որ բարձրացաց Երուսաղէմ Երկարագերու: 12 Զիս երբեք չգտան՝ ունեւ մէկուն հետ վիճարանելու կամ բազմութիւն մէկտեղելու ատեն, ո՞չ տաճարին, ո՞չ ժողովարաններուն, 13 ո՞չ քաղաքին մէշ. ո՞չ այ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա կ'ամբաստանեն զիս: 14 Բայց սա կը դաւանիմ քու առջեւու», թէ կը պաշտեմ իմ հայրերու Աստուածը այն ճամբային համաձայն որ իրենք կը կրչեն հերձուած, հաւատարկ Օրէնքին ու Մարգարէներուն մէշ գրուած բոլոր բաներուն: 15 Ցոյն ունին Աստուծոյ Վրայ, ինչպէս ասնիք ալ ակնկալութիւն ունին, թէ մետեներուն յարութիւն այսու ըլլայ, թէ արդարներուն եւ թէ անարդարներուն: 16 Ուստի այս բանին համար ես ճիզ կը թափեմ, որ ամէն ատեն ունենամ անսայթաք խնդնտանք մը՝ Աստուծոյ ու մարդոց առջեւ: 17 Ուրեմն ես շատ տարիներ ետք՝ եկայ ողորմնաթիւներ բերելու իմ ազգիս, նաեւ ընծաներ: 18 Այսպէս՝ բանի մը ասիսացի Յրեաներ գտան զիս տաճարին մէշ՝ մաքրագործուած, առանց բազմութեան կամ աղմուկի. 19 պէտք եր որ անմոնք զային առջեւ եւ ամբաստանէին, եթէ ունէին ինծի դէմ ըսելիք բան մը: 20 Կամ թէ ասոնք՝ իրենք թող ըսեն, ինչ անիրաւութիւն գտան իմ Վրաս՝ երբ կայսան էի ատեանին առջեւ: 21 Թերեւս միհայն սա մէկ աղաղակս, որ բարձրացուցի երբ իրենց մէշ կայսան էի. «Մեռեներու յարութեան համար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ»: 22 Փելիքս յետաձգեց անոնց հարցը, որովիհետեւ նշգրիտ տեղեկութիւն ուներ

այդ ճամբային մասին, եւ ըսաւ. «Երբ Լիւսիա հազարապետը հոս իշնէ, պիտի քննեմ ծեր գործը»: 23 Ու հրամայեց հարիւրապետին որ պահէ զայն, բայց անդրդրութիւն տայ եւ իրեններէն ոչ մէկը արգիլ՛ սպասաւորելու անոր կամ երաթլու անոր քով: 24 Քանի մը օր ետք, Փելիքս եկաւ իր Դրուսիդա կմոց հետ» որ Յրեայ էր, կանչեց Պողոսը, եւ լսեց անկէ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքի մասին: 25 Երբ ան կը խօսէր արդարութեան, ժումկալութեան ու զայիք դատաստանին մասին, Փելիքս՝ ահարեկած՝ պատասխանեց. «Գնա հիմա, ու երբ ատեն ունենամ՝ կը կանչեմ թէզ»: 26 Նաեւ յոյս ունէր որ Պողոս իրեն դրամ տայ. ուստի յաճախ կը կանչէր զայն եւ կը խօսակցէր անոր հետ: 27 Բայց երբ երկու տարի անցաւ, Փելիքսի յաջորդեց Պորկիոս Փեստոս. Փելիքս ալ՝ ուղեցիլով շնորհը ընել Յրեաներուն՝ կապուած ձգեց Պողոսը:

25 Երբ Փեստոս հասաւ իր իշխանութեան գաւառը, երեք օր ենոք բարձրացաւ Կեսարիային Երուսաղէմ: 2 Քահանայապետն ու Յրեաներուն գլխաւորներն ալյայտնեցին անոր իրենց ամբաստանութիւն՝ «Պողոսի դէմ, 3 եւ աղաչեցին իրեն ու շնորհիք ինդրեցին անոր դէմ» որ Երուսաղէմ կանչէ զայն. մինչ իրենք դարան կը պատրաստէին՝ ճամբան սպաննելու համար զայն: 4 Սակայն Փեստոս պատասխանեց թէ Պողոս պահուելու էր Կեսարիա, եւ թէ ինք շուտով պիտի մեկնէր հոն: 5 Ուստի ըսաւ. «Ճեզմէ անոնք որ կարող են՝ թող իշնեն ինծի հետ, ու եթէ յանցանք մը կայ այդ մարդուն Վրայ՝ թող ամբաստանեն զինք»: 6 Ցոյն ուղեւ կամ տասը օրէ աւելի չկեցաւ», յետոյ իշաւ Կեսարիա. հետեւեալ օրը դատարանը բազմեցաւ եւ հրամայեց որ բերեն Պողոսը: 7 Երբ ան եկաւ, Երուսաղէմն իշնող Յրեաները անոր շուրջը կայնեցան ու Պողոսի Վրայ բարդեցին բազմաթիւ եւ ծանր ամբաստանութիւններ, որ չէին կրնար ապացուցանել: 8 Արդարեւ Պողոս կը ջատագովէր ինքանինք՝ ըսելով. «Ես ո՞չ Յրեաներու Օրէնքին, ո՞չ տաճարին, ո՞չ այ կայսրին դէմ մեղանչած եմ»: 9 Բայց Փեստոս, ուղեցիլով Յրեաներուն շնորհիք ընեւ, պատասխանեց Պողոսի. «Կ'ուլգն բարձրանալ Երուսաղէմ ու հոն դասուիլի իմ առջեւս՝ այդ բաներուն համար»: 10 Պողոս ալ ըսաւ. «Կայսրին դատարանը կայնած եմ, ուր պէտք է դատուիմ: Յրեաները անիրաւած չէմ, ինչպէս դուն ալ լաւ գիտես: 11 Արդարեւ եթէ անիրաւած եմ կամ ըրած եմ մահուան արժանի բան մը, չեմ մերժեր մեռնիք: Բայց եթէ իմ Վրաս ո՞չ մէկը կայ այն բաներէն՝ որոնց համար ասոնք կ'ամբաստանեն զիս, ո՞չ մէկը կրնայ յանձնել զիս ասոնց: Կայսրին կը բողոքեմ»: 12 Այն ատեն Փեստոս՝ խօսակցել ետք յսորիրդականներուն հետ՝ պատասխանեց. «Կայսրին բողոքեցիր.

կայսրին պիտի երթաս»: 13 Քանի մը օր անցնելէ ետք, Ազրիպաս թագաւորը եւ Բերինիկէ եկան Կեսարիա՝ բարեւելոյ Փեստոսը: 14 Երբ շատ օրեր մսացին հոն, Փեստոս ներկայացուց թագաւորին Պօղոսի պարագան՝ ըսելով. «Հոս մարդ մը կայ՝ որ Փելիքս բանտարկուած ձգած է: 15 Երբ Երուսաղեմ գացի, քահանայապետներն ու Յրեաներուն Երեցները յայտնեցին ինծի իրենց ամբաստանութիւնը, դատապարտութեան զիր խնդրելով անոր դէմ: 16 Անոնց պատասխանեցի թէ Յունայեցիներուն սովորութիւնը չէ մահուան մատնել մարդ մը, մինչեւ որ ամբաստանեալը իր դիմաց չունենայ ամբաստանողները, եւ պատեհութիւն չտրուի իրեն՝ ջատագովելոյ ինքինք այդ յանցանքին դէմ: 17 Ուստի երբ անոնք համախմբուեցան հոս, առանց որեւէ յետագումի՝ հետեւեալ օրը դատարանը բազմելոյ իրանայեցի որ բերեն մարդը: 18 Անոր ամբաստանողներն ալ ներկայանալով՝ իմ Ենթադրած ամբաստանութիւններս ոչ մէկը յառաջ բերին. 19 Յապա անոր հետ ունեին քանի մը հարցեր՝ իրենց կրօնին վերաբերեալ, ու Յիսուս անունով մեռածի մը մասին, որուն համար Պօղոս կը հաւաստէր թէ ողջ է: 20 Մինչ կը վարանէի այսպիսի հարցերու քննութեան համար, ըսի իրեն թէ կ'ուզէր երթար Երուսաղեմ եւ հին դատուիլ այս բաներուն համար: 21 Քայց երբ Պօղոս բողոքեց որ վերապահուի՝ Օգոստափառ կայսրին դիմաց ելելու, հրանայեցի որ պահեն զինք՝ մինչեւ որ դրկեմ կայսրին»: 22 Ազրիպաս ըսաւ Փեստոսի. «Ես ալ կ'ուզէի մտիկ ընել այդ մարդուն»: Ան ալ ըսաւ. «Վաղը մտիկ կ'ընես»: 23 Յետեւեալ օրը, երբ Ազրիպաս ու Բերինիկէ եկան մեծ հարդէսով եւ մտան ունկնդրութեան տեղը՝ հազարապետներուն ու քաղաքին պատուաւոր մարդոց հետ, Փեստոս հրանայեց որ Պօղոսը բերուի: 24 Փեստոս ըսաւ. «Ազրիպաս թագաւոր, եւ դուք ալ՝ բոլոր մարդիկ՝ որ մեզի հետ ներկայ եք, կը տեսնէք ասիկա՝ որուն մասին Յրեաներուն ամբողջ բազմութիւնը գանգատեցաւ ինծի Երուսաղեմի մէջ եւ հոս այ ու կը գոռային թէ «այ պէտք չէ որ ան ապրի»: 25 Քայց ես ըմբռնեցի թէ ան մահուան արժանի ոչինչ ըրած է. եւ քանի որ ինք բողոքեց Օգոստափառ կայսր ին, որդեցի որ դրկեմ զայն: 26 Անոր մասին ստոյց քան մը չունին գրելու իմ տիրոջս. Ուստի ներկայացուցի զայն ծեզի, եւ մանաւանդ քեզի, Ազրիպաս թագաւոր, որպէսզի ունենամ գրելիք քան մը՝ հարցաքննէլ ետք. 27 Որովհետեւ ինծի անտրամարանական կը թուի դրկել բանտարկեալ մը՝ առանց նաեւ մատնանշելու անոր վրայ բարդուած յանցանքները»:

26 Ան ատեն Ազրիպաս ըսաւ Պօղոսի. «Արտօնուած է քեզի՝ խօսիլ դուն քեզի

համար»: Պօղոս ալ՝ երկարելով ձեռքը՝ ջատագովեց ինքինը. 2 «Ազրիպաս թագաւոր, ես երանելի կը համարեմ զիս, որ այսօր քու առջեւդ պիտի ջատագովեմ զիս՝ Յրեաներուն ինծի դէմ ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար. 3 մանաւանդ որ դուն յաւ գիտես Յրեաներուն բոլոր սովորութիւններն ու հարցերը: Ուստի կ'աղերսէմ որ համբերատարութեամբ մտիկ ընես ինծի: 4 Բոլոր Յրեաները տեղեակ են իմ կենցաղիս՝ պատանութենես ի վեր, սկիզբէն Երուսաղեմ իմ ազգիս մէջ ըլլալուս համար. 5 անոնք սկիզբէն ի վեր կը ճանչնան զիս, (եթէ ուզեն վկայել,) գիտնալով թէ ապրած եմ մեր կրօնին ամենեն խիստ աղանդին համաձայն՝ իր Փարիսեցի: 6 Եւ հինա դատարան ներկայացած եմ ու կը դատուիմ՝ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստումի յոյսին համար, 7 որուն կը յուսան հասնիլ մեր տասներկու տոհմերը՝ շերմեռանդութեամբ պաշտելով Աստուած գիշեր ու ցերեկ: Ես կ'ամբաստանուիմ Յրեաներէն այս յոյսին համար, Ազրիպաս թագաւոր: 8 Իւզնի անհաւատայի կը թուի ծեզի՝ թէ Աստուած կը յարուցանէ մեռեները: 9 Ես ինքս ալ կը կարծէի թէ շատ բաներ պէտք եր ընել Յիսուս Նազովեցիի անունին դէմ. 10 Եւ ըրի ալ Երուսաղեմի մէջ, ու քահանայապետներէն իրաւասութիւն ստացած՝ բանտարկեցի սուրբերէն շատերը, եւ հաւանութիւն տուի անոնց մէռցուած ատենը: 11 Բոլոր ժողովարաններուն մէջ յանահի պատժերով զանոնք՝ կը հարկադրէի որ հայինեն, եւ սաստիկ խելազարած անոնց դէմ՝ կը հայածէի զանոնք մինչեւ անզամ օտար քաղաքներու մէջ:»: 12 «Այսպէս, երբ Դամասկոս ալ կ'Երթարի՝ քահանայապետներուն իրաւասութեամբ ու հրահանգով, 13 կեսօրին, ով թագաւոր, ճամբան տեսայ արեւեն աւելի պայծառ լոյս մը՝ որ Երկինքէն փայլեցաւ իմ շուրջս, նաեւ ինծի հետ գացողներուն շուրջը: 14 Երբ մենք բոլորս գետին ինկանք, լսեցի ծայն մը՝ որ կ'ըսէր ինծի երբայական բարբառով. «Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ կը հայածես զիս. Տաշամեյի է քեզի՝ աքացել խթանի դէմ»: 15 Ես ալ ըսի. «Դուն ով ես, Տէ՛ր»: Եւ ան ըսաւ. «Ես Յիսուսն եմ, որ դուն կը հայածնես: 16 Քայց կանզնէ ու կեցիր ոտքերուտ վրայ. որովհետեւ երեւացա քեզի՝ որպէսզի կարգեմ քեզ սպասաւոր եւ վկայ թէ այն բաներուն՝ որ տեսար, թէ ալ այն բաներուն՝ որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի: 17 Պիտի ազատեմ քեզ այդ ժողովուրդին ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա կը դրկեմ քեզ՝ 18 անոնց աչքերը բանալու, խաւարեն՝ լոյսի, եւ Սատանայի իշխանութենեն՝ Աստուծոյ դարձնելու, որպէսզի անոնք ստանան մեղքերու ներում, նաեւ Ժառանգութիւն անոնց հետ՝ որ սրբացած են հաւատալով ինծի»: 19 «Ուստի,

Ագրիպան թագավոր, ես անհնազանդ չեղայ այդ երկնային տեսիլքին: 20 Յապա՝ նախ Դամասկոս երդողներուն, յետոյ Երուսաղէմ, ամբողջ Հրեաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, դառնան Աստուծոյ, եւ ապաշխարութեան արժանավայել գործեր կատարեն: 21 Այս պատճառով Յրեաները բռնեցին զիս տաճարին մեջ, ու կը ձգտէին սպանել: 22 Սակայն Աստուծմէ հասած օգնութեամբ՝ մինչեւ այսօր ողջ մնացի, պատիկին թէ մեծին վկայելով, ոչինչ ըսելով այս բաներէն դուրս՝ որ մարգարէները եւ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային: 23 թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, ինք պիտի ըլլար առաջին՝ որ մեռեներէն յարութիւն պիտի առնէր, ու լոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին եւ հեթանոսներուն»: 24 Մինչ ան այսպէս կը ջատագովէր ինքզինք, Փեստոս քարծրածայն ըսաւ. «Կը ցնորիս, Պողոս. շատ կարդացած ըլլար թեզ կը խելազարեցնէ»: 25 Պողոս ալ ըսաւ. «Ես չեմ խելազարիր, պատուական Փեստոս, հապա կ'ըսեմ ճշմարտութեան ու խոհենութեան խօսքեն: 26 քանի որ թագավորը զիտէ այս բաները, եւ անոր առջեւ ալ համարձակութեամբ կը խօսիմ: Վրդարեւ համոզուած եմ թէ աստոնցմէ ոչինչ թաքուն մնացած է իրմէ, որովհետեւ այս բանը անկինի մը մեջ եղած չէ: 27 Մարգարէներուն կը հաւատան, Ազրիկային թագավոր: Գիտեմ թէ կը հաւատաս»: 28 Ագրիպան ըսաւ Պողոսի. «Թի մնաց որ համոզես զիս քրիստոնեա ըլլալու»: 29 Պողոս ալ ըսաւ. «Աստուծմէ պիտի ինսդիր որ ոչ միայն դուն, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ այսօր կը լսեն զիս, բոլորովին ինծի պէս ըլլան, այս կապերէն զատ»: 30 Թագավորը, կառավարիչը, Բերինիկէ, եւ անոնք՝ որ բազմած էին իրենց հետ՝ կանգնեցան. 31 ու երբ առանձնացան՝ իրարու հետ խօսակցեցան եւ ըսին. «Այս մարդը մահուան կամ կապերու արժանի ոչինչ կ'ընէ»: 32 Ագրիպան ալ ըսաւ Փեստոսի. «Կարելի եր արձակել այս մարդը, եթէ բողոքած չըլլար կայսրին»:

27 Երբ որոշուեցաւ նաւարկել դԵպի Իտալիա, Պողոսը եւ ուրիշ քանի մը բանտարկեամներ յանձնեցին հարիւրապէտի մը՝ որուն անունը Ցոլիսու էր. Սեբաստեան գունդէն: 2 Մտնելով աղրամինտական նաւ մը՝ մեկնեցանք, եւ պիտի նաւարկէինք Ասիայի ծովեզերքէն. մեզի հետ էր նաեւ Արիստարքոս Մակեդոնացին՝ թեսարնիկէն: 3 Նետելեալ օրը իշանք Սիրոն. Ցոլիսու՝ մարդասիրութեամբ վարուելով Պողոսի հետ՝ արտօնեց որ երթայ բարեկամներուն եւ վայել անոնց խնամքը: 4 Մեկնելով անկէ նաւարկեցինք Կիպրոսի վարի կողմէն, քանի որ հովերը հակառակ էին: 5 Թետոյ՝ նաւարկելով

Կիյիկիայի ու Պամիկիլիայի ծովուն մեջն՝ իջանք Լիկիայի Սիւրա քաղաքը: 6 Յարիւրապէտը գտաւ իոն աղեքսանդրիական նաւ մը՝ որ կ'երթար Իտալիա, ու մեզ մտցուց անոր մէջ: 7 Ծատ օրեր դանդաղօրէն նաւարկել ետք՝ հազի հասանք Կնիդոսի դիմաց. քանի հովը չէր թոյլատրեր, Կրետէի վարի կողմէն՝ Սաղմոնայի դիմացեն նաւարկեցինք, 8 եւ դժուարութեամբ անկէ անցնելով՝ եկանք տեղ մը, որ կը կոչուէր Գեղեցիկ նաւահանգիստ. անոր մօտ էր Ղասեա քաղաքը: 9 Երբ քաւական ժամանակ անցաւ, ու նաւարկութիւնը արդէն վտանգավոր էր՝ քանի որ ծոմին ատենն ալ արդէն անցած էր, Պողոս յորդորեց զանոնք՝ 10 ըսելով. «Մարդիկ, ես կը նշարեմ թէ այս նաւարկութիւնը պիտի ըլլայ վնասով ու կորուստով, ոչ միայն բերին եւ նաւուն՝ հապա մեր անձերուն այս»: 11 Բայց հարիւրապէտը կ'անսար աւելի նաւավարին ու նաւատիրոջ՝ քան Պողոսի խօսքերուն: 12 Եւ քանի որ այդ նաւահանգիստը անյարմար էր ձմերելու, շատեր կը թելարդէին մեկնիլ անկէ, որպէսզի ջանային հասնի Փիւնիկէ, որ Կրետէի մէկ նաւահանգիստն է ու կը նայի դԵպի հարաւ-արեւմնտը եւ հիւսիսարեւմնուտք, ու հոն ձմերել: 13 Երբ հարաւային հովը մեխութեամբ փշեց, կարծելով թէ հասած են իրենց առաջարրութեան՝ թուցուցին խարիսխը ու նաւարկեցին Կրետէի քովէն: 14 Բայց թի ետք՝ անոր դԵմ եկալ մրրկալից հով մը, որ կը կոչուէր Եւրակիլուն: 15 Երբ նաւը յափշտակուեցաւ եւ շլրցաւ դիմարենի հովին, յորուցինք որ քշուի: 16 Սուրալով Կոյօդա կոչուող փոքր կղզիի մը վարի կողմէն՝ հազի կրցանք բռնել մակոյկը: 17 Երբ վերցուցին զայն, օգնութեան միջոցները գործածերկվ՝ տակէն կապեցին նաւը: Վահմապու որ իջան յործանուտք՝ իջեցուցին առաջասատը, եւ այդպէս կը քշուէին: 18 Քանի սատակի մրրկիկ մէջ էինք, յաջորդ օրը դուրս նետեցին բեռները: 19 Իսկ երդուոր օրը՝ մենք մեր ձեռքերով դուրս նետեցինք նաւուն գործիքները: 20 Երբ շատ օրեր՝ ոչ արեւ, ոչ ալ աստղեր երեւցան, ու սաստիկ մրրիկ կար մեզի դԵմ, ալ փրկուելու ամէն յոյս կորուեցաւ մեզմէ: 21 Քանի որ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, Պողոս՝ կայնելով անոնց մեջ՝ ըսաւ. «Մարդիկ, պէտք էր որ մտիկ ընէիք ինծի ու չնաւարկէիք Կրետէն, եւ չկրէիք այս վնասն ու կորուստը: 22 Իսկ իջնա կը յորդորեմ ծեզ որ ոգեւորուիք, քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն անձը պիտի կորուսի, բայց միայն նաւը: 23 Վրդարեւ այս գիշեր քովս կայնեցաւ իրեշտակը այս Աստուծոյն, որուն կը պատկանիմ եւ որ կը պաշտեմ, 24 ու ըսաւ. «Մի վախնար, Պողոս, դուն պէտք է որ կայսրին ներկայանաս. եւ ահա Աստուծած ջնորհեց թեզի բոլոր անոնք՝ որ կը նաւարկեն թեզի հետ»: 25 Ուստի, մարդիկ, ոգեւորուեցէք, որովհետեւ ես կը հաւատամ Աստուծոյ. պիտի ըլլայ այնպէս իջապէս

բառեցաւ ինծի: **26** Սակայն պէտք է որ նաւը կղզիի մը առջեւ խրիհ»: **27** Երբ տասնչորրորդ գիշերն Եր՝ որ կը տարութերուեինք Աղրիական ծովուն մէջ, կես գիշերին նաևաստիները Ենթարդեցին թէ մօտեցած են ցամաքի մը: **28** Զգելով խորաչափը՝ գոտան քսան գրկաչափ. թիշ մը յառաջ երթալով՝ դարձեալ ձգեցին, ու գոտան տասնինգ գրկաչափ: **29** Վախնալով որ գործէ զարնուինք խարակներու», ետեւի կողմէն ձգեցին չորս խարիսխն, եւ կ'ըղճային որ առտու ըլլայ: **30** Իսկ նաևաստիները կը ջանային փախչիլ նաևւն, ու ծովը իշեցուցին մակոյկը՝ պատրուակելով թէ առջեւի կողմէն ալ պիտի ձգէն խարիսխներ: **31** Բայց Պողոս ըստա հարիւրապետին ու զինուորներուն. «Եթէ ասոնք չմանան նաւուն մէջ՝ դուք չէք կրնար փրկութիւ»: **32** Վսն աստեն զինուորները կտրեցին մակոյկին չուանները, եւ թողուցին որ դուրս իյնայ: **33** Մինչ առտուն կը մօտենար, Պողոս կ'աղաքէր բոլորին որ կերակուր ուտեն՝ ըստելով. «Վսօր տասնչորս օր Ե՝ որ դուք սպասելով անօթի մնացած Եր, ու ոչինչ կերած Եք: **34** Ուստի կ'աղաքէն ձեզի՝ որ կերակուր ուտեք, դրովիտեւ ասիկայ ալ ձեր փրկութեան համար Ե. քանի որ ձեզմէ ոչ մէկուն գլուխէն մայք մը պիտի իյնայ»: **35** Վյապէն հօսելէ ետք՝ հաց առաւ, բոլորին առջեւ շնորհակա եղաւ Աստուծմն, ու կտրելով սկսաւ ուտեք: **36** Բոլորն ալ ոգեւորուեցան, եւ իրենք ալ կերակուր կերան: **37** Նաևուն մէջ՝ բոլորս երկու հարիւր եօթանասունվեց անձ Եինք: **38** Երբ կշտացան կերակուրով, թեթեւցուցին նաւը՝ ծովը թափելով ցորենք: **39** Երբ առտու եղաւ՝ չէին ճանչնար ցամաքը. բայց նշմարելով ծոց մը՝ որ ծովեցերք ուներ, ծրագրեցին նաւը իրեւ անոր մէջ՝ եթէ կարեժի ըլլայ: **40** Ուստի ծովը թողուցին խարիսխները՝ կորելով պարանները, թուլցուցին դեկերուն պարանները, եւ հովին բանալով առազաստը՝ ուղղուեցան դեպի այդ ծովեցերքը: **41** Չարնուելով եւազակոյսի մը», խույնին նաւը, առջեւի կողմը միմրճուելով՝ մնաց անշարժ, իսկ ետեւի կողմը կը քակուէր այիքներուն սաստկութենէն: **42** Չինուորներն ալ ծրագրեցին սպաննել բանտարկնամները, որպէսզի ամսնցմը ոչ մէկը լոդալով փախչի: **43** Բայց հարիւրապետը, որ կը փափաքէր փրկել Պողոսը, արգելք եղաւ անոնց ծրագրին: Յրամայեց որ լողալ գիտցորները նախ ծով նետուին ու ցամաք ելլեն. **44** իսկ միւսները հետեւին՝ ոմանք տախտակներով, եւ ոմանք՝ նաևուն ուրիշ քաններով: Վյապէն՝ բոլորը ազատելով ցամաք հասան:

28 Երբ փրկուեցան, գիտցան թէ այդ կղզիին անունը Մելիտէ Եր: Բնիկ ժողովուրորդ արտասովոր մարդասիրութիւն ցոյց տուաւ մեզի. 2 որովիտեւ կրայ վարեցին եւ մեզ բոլորս ալ ընդունեցին՝ եկած անձրեւին ու

ցուրտին պատճառով: **3** Երբ Պողոս առատ իսրիւ ժողվեց եւ դրաւ կրակին վրայ, շերմութենէն իժ մը ելաւ ու կառչեցաւ անոր ձեռքին: **4** Երբ բնիկները տեսան այդ անասունը՝ կախուած անոր ձեռքին, ըսին իրարու. «Ամշուշտ ասիկա մարդասպան մըն Ե. թէպէտ փրկուեցաւ ծովէն, արդարութիւնը չթոյլատրեց որ ան ապրի»: **5** Իսկ ինք թօթուեց անասունը կրակին մէջ, եւ ոչ մէկ վնաս կրեց: **6** Անոնք ալ կը սպասէին որ ան ուոյի, կամ յանկարծ մեռած իյնայ. բայց երբ շատ սպասեցին ու տեսան թէ ոչ մէկ անտեղի բան եղաւ անոր, իրենց կարծիքը փոխելով ըսին թէ «աստուած մըն Ե»: **7** Վյդ տեղին շրջակարծ կը գտնուէին ազարակները կղզիին գլխաւոր մարդուն, որուն անունը Պոպղիոս Եր: Ան ընդունեց մեզ, եւ բարեսրտութեամբ հիւրընկալեց մեզ երեք օր: **8** Պոպղիոսի հայրը կը պառկէր՝ տեսնդով ու թանչքով հիւանդացած: Պողոս մտաւ անոր քով, եւ աղօթելով՝ ձեռքերը դրաւ անոր վրայ ու բժշկեց զայն: **9** Երբ ասիկա պատահեցաւ, ուրիշ հիւանդներ ալ՝ որ այդ կղզիին մէջ կը գտնուէին՝ եկան եւ բուժուեցան: **10** Ասոնք ալ մեծապէս պատուեցին մեզ, ու երբ կը մեկնէինք՝ հայթայթեցին մեզի պէտք եղած բանները: **11** Երեք ամիս ետք՝ մեկնեցանք աղեքսանդրիական նաւով մը, որ ձմերած Եր այդ կղզին եւ ուներ Հիոսուլուրացիներուն զինանշանը: **12** Սիրակուսա իշնելով՝ Երեք օր մնացինք հոն. **13** անկէ ալ շրջազայելով՝ հասանք Յունիոն: ՄԵկ օր եսոր, երպ հարաւային հովը փշեց, երկրորդ օրը հասանք Պատեղոսս: **14** Յոն գտանք եղբայրներ, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր մնանք իրենց քով. եւ այսպէս զացինք Յոոմ: **15** Երբ երայրները լսեցին մեր մասին, անկէ եկան մինչեւ Ազիփիոսի Յրապարակը ու Երեք Պանորկները՝ դիմաւորելու մեզ: Պողոս ալ տեսնելով զանոնք՝ շնորհակա եղաւ Աստուծմն եւ քաջալերուեցաւ: **16** Երբ մտանք Յոոմ, հարիւրապետը յանձնեց բանտարկեանները զօրագլուխին. իսկ Պողոսի արտօնուեցան որ առանձին բնակի՝ զինք պահող գինուորի մը հետ: **17** Երեք օր եսոր ան հրամիրեց Յրեաններուն զիխաւորները, ու երբ համախմբուեցան՝ ըսաւ անոնց. «Ամրդիկ եղբայրներ, թէպէտ ես ժողովուրդիին կամ հայրենական սովորութիւններուն դեմ ոչինչ ըրեր Եի, Երուսաղեմի մէջ Յոոմայեցիներուն ձեռքը մատնուեցայ իբր բանտարկեալ: **18** Երբ անոնք հարցաքննեցին զիս՝ ուղեցին արձակել, որովիտեւ իմ վրաս մահուան արժանի ոչ մէկ պատճառ կար: **19** Բայց երբ Յրեանները հակածառեցին, հարկադրուեցայ բողոքել կայսրին, սակայն առանց որեւէ ամբաստանութիւն ունենալու ազգիս դէմ: **20** Ուրեմն ասոր համար կանչեցի ձեզ՝ որպէսզի տեսնեմ ձեզ եւ խօսիմ ձեզի. որովիտեւ հսրայէի

յոյսին համար կը կրեմ այս շղթան»: **21** Անոնք ալ ըսին իրեն. «Մենք քու մասիդ Յրեաստանն ու գրութիւն ընդունեցինք, ոչ ալ եղբայրներեն մէկը հոս գալով՝ չարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ քու մասիդ: **22** Բայց արժանավայել է լսել քեզմէ թէ դուն ինչ կը մտածես. որովհետեւ մենք տեղեկացած ենք այդ աղանդին մասին՝ թէ ամենուրեք ատոր դէմ կը խօսին»: **23** Երբ որոշեցին օր մը անոր հետ, շատեր զացին անոր քով՝ իր հիւրանոցը: Անոնց կը բացատրէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ կը վկայէր անոր մասին. առտուրնէ մինչեւ իրիկուն կը համոզէր զանոնք՝ փաստարկելով Յիսուսի մասին թէ՛ Մովսէսի Օրէնքեն, թէ՛ ալ Մարգարէներէն:

24 Ոնանք անսացին ըսածներուն, ոնանք ալ չհաւատացին: **25** Իրարու հետ չհամաձայնած՝ բաժնուեցան, երբ Պողոս խօսք մըն ալ ըսաւ. «Սուլքը Յոգին ճիշդ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին միջոցով, **26** ըսելով. “Գնա՞ այս ժողովուրդին եւ ըսէ. «Ճատ պիտի լսէք՝ բայց պիտի չհասկնաք, շատ պիտի տեսնէք՝ բայց պիտի չըմբռնէք: **27** Որովհետեւ այս ժողովուրդին սիրութ թանձրացաւ. իրենց ականջներով ծանր լսեցին եւ իրենց աչքերը գոցեցին, որպէսզի իրենց աչքերով չտեսնեն, ականջներով չլսեն, սիրտով չհասկնան եւ դարձի չզան, ու ես չբժկեմ զանոնք»: **28** Ուրեմն գիտցէք թէ Աստուծոյ փրկութիւնը դրկուեցաւ հեթանոսներուն, եւ անոնք մտիկ պիտի ընեն: **29** Ու երբ ըսաւ ասիկա, Յրեաները մեկնեցան՝ սաստիկ վիճարաներով իրարու հետ: **30** Պողոս լման երկու տարի ընակեցաւ իր վարձած տունը, **31** ու կ'ընդունէր բոլոր իրեն եկողները՝ բարոզելով Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ սորվեցնելով Տէր Յիսուս Քրիստոսի մասին՝ ամբողջ համարձակութեամբ, առանց արգելքի:

ՀՌՈՎԱՎԱՅԵՑԻՒ

1 Պողոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլալու, նշանակուած՝ քարոզելու Աստուծոյ աւետարանը, **2** (որ նախապէս խոստացած էր իր մարգարէներուն միջոցով՝ Սուրբ գիրքերուն մէջ,) **3** որ իր Որդիին՝ մեր Տերոց Յիսուս Քրիստոսի մասին է - ան մարմինի համեմատ՝ եղաւ Դաւիթի զարմէն, **4** ու սրբութեան Յոդին համեմատ՝ զօրութեամբ սահմանուեցալ իր Աստուծոյ Որդի՝ մեռեներէն յարութիւն առնելով - **5** որուն միջոցով չնորիք եւ առաքելութիւն ստացանք՝ որպէսզի բոլոր ազգերը առաջնորդենք իր անոլինի հաւատքի հնազանդութեան **6** (անոնց մէջ դուք այ կանչուած էք Յիսուս Քրիստոսէ). **7** ձեր բոլորին որ Յոռմի մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուու ու սուրբ Ըլլալու կանչուածներուու, չնորիք եւ խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տեր Յիսուս Քրիստոսէ: **8** Նախ չնորիկալ եմ ձեր բոլորին համար իմ Աստուծմւ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որ ձեր հաւատքը կը պատմով ամբողջ աշխարհի մէջ: **9** Քանի որ վկայ է ինծի Աստուծած, որ ես կը պաշտեմ հոգիով՝ անոր Որդիին աւետարանը քարոզելով, **10** թէ ինչպէս անդադար կը յիշեմ ձեզ ամեն ատեն՝ աղօթներուս մէջ, աղերսելով որ վերջապէս անզամ մը յաջողիմ զալ ծեզի Աստուծոյ կամքով: **11** Որովհետեւ կը տենչամ տեսնել ձեզ՝ որ փոխանցեմ ծեզի հոգեւոր չնորի մը, որպէսզի ամրանաք. **12** այսինքն ես ալ միշտարուիմ ձեզի հետ՝ ձեր եւ իմ փոխադարձ հաւատքին միջոցով: **13** Սակայն չեմ ուզեր որ անգիտանաք, եղայրներ, որ յաճախ առաջադրեցի զալ ձեզի, (եւ մինչեւ հիմա արգիլուեցայ,) որպէսզի ձեր մէջ ալ պտուլ մը ունենամ, ինչպէս միևս հեթանոսներուն մէջ: **14** Ես պարտական եմ թէ Յոյներուն եւ թէ օտարներուն, թէ իմաստուններուն եւ թէ անմիտներուն: **15** Ուստի, ինչ կը վերաբերի ինծի, յօժար եմ աւետարանելու նաեւ ծեզի՝ որ Յոռմի մէջ էք: **16** Կրդարեւ ես ամօք չեմ սեպէր աւետարանը, քանի որ ան Աստուծոյ զօրութիւնն է՝ ամէն հաւատացեալի փրկութեան համար, նախ Յունային եւ ապա Յոյնին. **17** որովհետեւ անով Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ հաւատքով է՝ կը յայտնուի հաւատքի համար, ինչպէս գրուած է. «Արդարը պիտի ապրի հաւատքով»: **18** Արդարեւ Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը յայտնուի մարդոց ամբողջ ամբարշտութեան եւ անիրաւութեան վրայ, քանի անոնք անիրաւութեամբ գերի քոնած են ճշմարտութիւնը: **19** Որովհետեւ ինչ որ կարենի է գիտնալ Աստուծոյ մասին՝ բացայայտ է իրենց մէջ, քանի Աստուծ

բացայայտեց զայն անոնց: **20** Կրդարեւ անոր անտեսանելի բաները, այսինքն՝ իր յաւերժական զօրութիւնը եւ աստուածութիւնը, կը տեսնուին աշխարհի արարչութենեն ի վեր ու կը հասկցուին անոր ստեղծածներով, որպէսզի անարդարանայի ըլլան: (αῖδιος γ126) **21** Թեպէտ իրենք կը ճանչնային Աստուծած, Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին կամ չնորիկակալչեղան. հապա ունայնացան իրենց մտածումներուն մէջ, եւ իրենց վիրտը անխելքութեամբ՝ յաւարեցաւ: **22** Յաւաստելով թէ իրենք իմաստուն են՝ յիմարացան, **23** ու փոխեցին անեղծ Աստուծոյ փառքը՝ նմանցնելով եղծանելի մարդու, թոշուններու, չորբատանիններու եւ ստորևներու պատկերին: **24** Յետեւարար Աստուծած այ մատանց զանոնք անմարքութեան՝ իրենց սիրտի ցանկութիւններուն համաձայն, որպէսզի իրենց մարմինները անպատուեն իրենք իրենց մէջ. **25** Քանի որ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը փոխեցին սուսի հետ, եւ ակնածեցան արարածին ու պաշտեցին զայն՝ քան Արարիչը, որ օրինեալ է յախտեան: Ամէն: (αῖδιος γ165) **26** Վյո պատճառով Աստուծած մատանց զանոնք անպատի կիրքերու. Քանի որ իրենց Եգերն անզամ բնական յարաբերութիւնը փոխեցին բնութեան դէմ եղող յարաբերութեան: **27** Նախապէս արուսներն այ՝ թողուցած Եզին բնական յարաբերութիւնը՝ իրենց տոփանքով Վարեցան իրարու հետ. արուները արուներու հետ անվայելչութիւն կը գործադրեին, եւ իրենց մոլորութեան արժանի հատուցումը կը ստանային իրենց վրայ: **28** Քանի չզնահատեցին պահել Աստուծած իրենց գիտակցութեան մէջ, Աստուծած այ մատանց զանոնք խոտեյի միտքի մը՝ ընելու անպատշաճ քաներ: **29** Լեցուած ամէն տեսակ անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ, չարութեամբ, ագահութեամբ եւ չարամտութեամբ, լի նախանձով, մարդուսպանութեամբ, հականարտութեամբ, նենգութեամբ ու չարասրութեամբ, եւ Ըլլալով բանսարկու, **30** քամբասող, Աստուծած աստոդ, նախատող, ամբարտաւան, պոռոստախօս, չար բաներ ինարող, ծնողներու ամինազանդ, **31** անխելք, ուխտադրուծ, անգութ, անհաշու եւ անոդորմ, **32** անոնք՝ գիտնալով հանդերձ Աստուծոյ դատավճիռը, թէ այսպիսի քաներ ընողները արժանի են մահուան, ոչ միայն կ'ընեն այդ քաները, այլ նաեւ քարեացակամ կ'ըլլան զանոնք ընողներուն հանդէպ:

2 Ուստի, ով մարդ, ով ալ Ըլլաս, դուն որ կը դատես՝ չզնիս արդարացում. Քանի որ ինչ քանի որ կը դատես ուրիշը, անով կը դատապարտես դուն թեզ. որովհետեւ դուն որ կը դատես՝ կ'ընես նոյն քաները: **2** Բայց գիտենք թէ Աստուծոյ դատաստանը կը

կիրարկուի ճշմարտութեամբ անոնց հանդեպ՝ որ կ'ընեն այսպիսի բաներ: 3 Ուստի, ով մարդ, դուն որ կը դատես այսպիսի բաներ ընողները, բայց կ'ընես նոյն բաները, կը կարծես թէ զերծ պիտի մնաս Աստուծոյ դատաստանէն: 4 Կամ թէ կ'արհամարհինս անոր քաղցրութեան, հանդուրժողութեան ու համբերատարութեան ճոխութիւնը, անգիտանալով թէ Աստուծոյ քաղցրութիւնը կ'առաջնորդէ քեզ ապաշխարութեան: 5 Բայց դրև՝ խստութեամբդ եւ անգեղ սիրովով՝ բարկութիւն կը կուտակես քու վրադ բարկութեան օրուան համար, երբ Աստուծոյ արդար դատաստանը յայտնուի: 6 Ան պիտի հատուցան իւրաքանչիւրին՝ իր գործերուն փոխարքնը.- 7 յահիտենական կեանք անտնց՝ որ համբերութեամբ յարատեւելով բարի գործերուն մէջ՝ կը փնտռեն փառք, պատի եւ անմահութիւն. (aiōnios φ166) 8 իսկ պրոդում ու բարկութիւն անոնց՝ որ հակառակող են, չեն անսար ճշմարտութեան բայց կ'անսան անիրաւութեան. 9 տառապանք եւ տագնապ ամեն մարդու անձին վրայ՝ որ չարիք կը գործէ, 10 նախ Յրեային, ապա՝ Ցոյնին. իսկ փառք, պատի ու խաղաղութիւն ամեն մէկուն՝ որ բարիք կը գործէ, նախ Յրեային, ապա՝ Ցոյնին. 11 որովհետեւ Աստուծոյ քով պարութիւն չկայ: 12 Բոլոր անոնք որ մեղանչեցին առանց Օրէնքի՝ պիտի կորսուին առանց Օրէնքի, եւ անոնք որ մեղանչեցին Օրէնքի տակ՝ պիտի դատուին Օրէնքով, 13 (որովհետեւ Աստուծոյ առջեւ ոչ թէ Օրէնքը լսողները արդար են, հապա Օրէնքը գործադրուները պիտի արդարանան. 14 Քանի որ հեթանոսները՝ որոնք Օրէնք չունին, երբ քնութեամբ կը գործադրեն Օրէնքին պարունակած բաները, Օրէնք չունենալով՝ բուն իրենք կ'ըլլան իրենց Օրէնքը. 15 անոնք ցոյց կու տան թէ Օրէնքին գործը իրենց սիրտին մէջ գորուած է, իրենց խոբնուանքին միհաժամանակ վկայութեամբ, ու իրենց մտածումներուն գիրար ամբաստանելով եւ կամ ջատագովելով,) 16 այն օրը՝ երբ Աստուծա պիտի դատէ մարդոց գաղտնիքները Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, ին քարոզած աւետարանիս համաձայն: 17 Ահա դուն Յրեայ կը կոչուիս, կրթնած ես Օրէնքին, եւ կը պարծենաս Աստուծունով. 18 Գիտես անոր կամքը, կը զատորոշես տարբեր բաները՝ խրատուած ըլլալով Օրէնքին, 19 ու համոզուած ես՝ թէ առաջնորդ ես կոյրերուն, լոյս՝ խաւարի մէջ եղողներուն, 20 կրթիչ՝ անմիտներուն եւ վարժապետ՝ երախաներուն, Օրէնքին մէջ ունենալով գիտութեան ու ճշմարտութեան արտայայտութիւնը: 21 Ուրեմն դրև՝ որ ընկերիդ կը սորվեցնես՝ դուն քեզի չես սորվեցներ: Կը քարոզես չգորնալ, բայց դրևն կը գորդնաս: 22 Կ'ըսես՝ շնութիւն մի՛ ըներ, սակայն դրևն շնութիւն

կ'ընես: Կը զգուիս կուռքերէն, բայց դուն տաճան՝ կը կողոպտես: 23 Օրէնքով կը պարծենաս, եւ դրևն Օրէնքը թեկանելով՝ Աստուծա կ'անպատուես: 24 Որովհետեւ ծեր պատճառով Վստուծոյ անունը կը հայոյուի հեթանոսներուն մէջ, ինչպէս գրուած է: 25 Արդարեւ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ՝ եթէ կիրարկես Օրէնքը. իսկ եթէ յանցաւոր ես Օրէնքին դէմ, բու թլփատութիւնը կ'ըլլայ անթլփատութիւն: 26 Ուրեմն եթէ անթլփատը պահէ Օրէնքին արդարութիւնը, միթէ թլփատութիւն պիտի չսեպուի անոր անթլփատութիւնը, 27 եւ բնիկ անթլփատը՝ Օրէնքը գործադրելով՝ պիտի չդատապարտէ քեզ, որ գիրով ու թլփատութեամբ զանց կ'ընես Օրէնքը: 28 Որովհետեւ Յրեայ չէ ան՝ որ երեւոյթով է, եւ թլփատութիւն չէ այն՝ որ երեւոյթով է, մարմինով: 29 Յապա Յրեայ է ան՝ որ ծածուկ է, ու իսկական թլփատութիւնը՝ սիրտինն է, հոգինը եւ ոչ գիրով. ու անոր գովեստը ոչ թէ մարդոցմէ է, հապա՝ Աստուծմէ:

3 Ուրեմն ինչ առաւելութիւն ունի Յրեան, կամ ինչ շահ կայ թլփատութենէն. 2 շատ՝ ամեն կերպով: Նախ այն՝ որ Աստուծոյ պատգամները վստահուեցան անոնց: 3 Ուրեմն ինչ. եթէ անոնցմէ ոմանք հաւատարիմ չեղան, միթէ անոնց անհաւատարմութիւնը ոչչացող Աստուծոյ հաւատարմութիւնը. ամէնեւին: 4 Յապա Աստուծա ճշմարտախօս պիտի ճանչցուի”, եւ բոլոր մարդիկ՝ ստախօս. ինչպէս գրուած է. «Յետեւարար դուն արդար պիտի ըլլաս խօսքերուու մէջ, եւ յաղթես՝ երբ դատուիս»: 5 Ուրեմն եթէ մեր անիրաւութիւնը կ'ապացուցան Աստուծոյ արդարութիւնը, ինչ ըսենք. միթէ անիրամ է Աստուծա, որ բարկութիւն կը ցուցաբերէ 6 (մարդկօրէն կ'ըսեմ). ամէնեւին: Այսպէս՝ Աստուծա ինչպէս պիտի դատէ աշխարիք: 7 Որովհետեւ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը կը ճոխանայ իմ ստուդեամբը՝ իր փառքին համար, այ ես ինչո՞ւ կը դատուիմ իբր մեղադարու: 8 Եւ ինչո՞ւ պատշաճ չէ ըսել. «Զարիք գործենք՝ որ բարիք յառաջ զայ», ինչպէս ոմանք մեղի հայոյելով կը գոպարտեն՝ թէ մենք այդպէս կ'ըսենք: Ատոնց դատապարտութիւնը արդարացի է: 9 Ուրեմն այ ինչ ըսենք, գերազանց ենք հեթանոսներէն: Ոչ մէկ կերպով. որովհետեւ նախապէս մեղադրեցինք Յրեաները եւ Յոյները, թէ բոլիրը մեղքի տակ են, 10 ինչպէս գրուած է. «Ո՛չ մէկ արդար կայ, ոչ իսկ մէկ հատ: 11 Ո՛չ մէկը կայ որ հասկնայ, ոչ մէկը կայ որ փնտռէ Աստուծա: 12 Բոլմը խոտորեցան, միասին անպէտ դարձան. ոչ մէկ բարիք ընող կայ, ոչ իսկ մէկ հատ»: 13 «Անոնց կոկորդը բայց գերեզման է, իրենց լեզուով նենգաւու եղան»: «Դժերու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն

տակ»: 14 «Անոնց բերանը լեցուն է անեծքով ու դահնութեամբ»; 15 «Անոնց ոսքերը կ'աճապարեն արին թափելու, 16 կործանում եւ թշուառութիւն կայ անոնց ճամբաներուն մէջ: 17 Չճանչցան խաղաղութեան ճամբան»: 18 «Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչբերուն առջեւ»: 19 Բայց գիտենք թէ ինչ որ կ'ըսէ Օրենքը, կ'ըսէ անոնց՝ որ Օրենքին տակ են, որպէսզի ամեն բերան գոցուի եւ ամբողջ աշխարհը դատապարտուի Աստուծոյ առջեւ: 20 Ուստի ոչ մէկ մարմին պիտի արդարանայ անոր առջեւ Օրենքին գործերով, քանի որ Օրենքին միշտոցով կ'ըլլայ մեղքի գիտակցութիւնը: 21 Բայց հիմա՝ առանց Օրենքին՝ Աստուծոյ արդարութիւնը բացայաց եղած է, վկայուած ըլլալով Օրենքին ու Մարգարեներէն. 22 այսինքն Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ Յիսուս Քրիստոսի վրայ եղած հաւատքով է բոլոր հաւատացողներուն համար, քանի որ խտրութիւն չկայ: 23 Արդարեւ բոլոր մեղանեցին, եւ գրկուած են Աստուծոյ փառքէն. 24 Բայց ձիր կ'արդարանան անոր շնորհքով, Քրիստոս Յիսուսով եղած ազատազրութեամբ: 25 Աստուծած նախապէս սահմանեց զայն՝ քաւութիւն ըլլալու անոր արինին հաւատացողներուն, որպէսզի ցոյց տայ իր արդարութիւնը՝ ներելով նախապէս - Աստուծոյ հանրութողութեան ժամանակ - գործուած մեղքերը: 26 Այսինքն՝ իր արդարութիւնը այս ատեն ցոյց տալու համար, որպէսզի ինք արդար ըլլայ եւ արդարացնէ Յիսուսի հաւատացողը: 27 Ուրեմն մեր մնաց պարձանքը. բացառուեցաւ: Ո՞ր Օրենքէն, գործերու Օրենքէն: Ո՞չ, հապա հաւատքի Օրենքէն. 28 Որովհետեւ մենք կը հետեւցնենք թէ մարդ կ'արդարանայ հաւատքով՝ առանց Օրենքին գործերուն: 29 Միշտ Աստուծած միայն Յոթեաններուն է ու հեթանոսներուն չէ, այն, նաեւ հեթանոսներունը: 30 Բանի որ մէկ Աստուծած կայ, որ թլիքատութիւնը կ'արդարացնէ հաւատքով, նաեւ անթլիքատութիւնը՝ նոյն հաւատքով: 31 Ուստի մենք կ'ոչնչացնենք Օրենքը հաւատքով: Ամենեւին. նոյնիսկ կը հաստատենք Օրենքը:

4 Ուրեմն ինչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աքրահամ՝ մարմինի համեմատ մեր նախահայրը. 2 որովհետեւ եթէ Աքրահամ արդարացած ըլլար գործերով՝ պիտի պարծենար անոնցմով, բայց ոչ Աստուծոյ առջեւ: 3 Արդարեւ ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Աքրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն»: 4 Բայց ան որ կը գործէ, անոր վարձատրութիւնը շնորհեւ եղած չի սեպուիր, հապա՝ պարտքէ: 5 Իսկ ան որ չի գործեր, բայց կը հաւատայ անոր՝ որ կ'արդարացնէ ամբարիշտը, իր հաւատքը արդարութիւն կը սեպուի իրեն: 6 Ինչպէս Դաւիթ ալ կը խօսի երանութեան մասին այն մարդուն,

որուն Աստուծած արդարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործերու: 7 «Երանի անոնց, - կ'ըսէ, - որոնց անօրենութիւնները ներուեցան, եւ որոնց մեղքերը ծածկուեցան: 8 Երանի այն մարդուն, որուն մեղք չի սեպէ Տէրը»: 9 Ուրեմն այս երանութիւնը միայն թլիքատուածներին համար է, թէ անթլիքատուերուն համար ալ, քանի որ կ'ըսենք թէ «հաւատքը արդարութիւն սեպուեցաւ Աքրահամի»: 10 Ուրեմն ինչպէս սեպուեցաւ. թլիքատութեան մէջ եղած ատենը, թէ անթլիքատութեան մէջ: Ո՞չ թէ թլիքատութեան մէջ, հապա՝ անթլիքատութեան: 11 Յետոյ թլիքատութեան նշանը ստացաւ՝ իրը կնիք անթլիքատութեան ատենը ունեցած հաւատքին արդարութեան, որպէսզի ինք ըլլայ հայրը այն բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլիքատ են (անոնց ալ արդարութիւն սեպուելու համար), 12 նաեւ հայրը թլիքատութեան՝ անոնց համար, որոնք ոչ միայն թլիքատուած են, այլ նաեւ կ'ընթանան մեր հօր Աքրահամի անթլիքատութեան ատեն ունեցած հաւատքին հետքերով: 13 Արդարեւ Աքրահամի եւ անոր զարմին՝ աշխարհը ժառանգելու համար տրուած խոստումը ոչ թէ Օրենքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութեամբ: 14 Քանի որ եթէ Օրենքէն եղողները ժառանգորդ ըլլային, հաւատքը պիտի փճանար, եւ խոստումը ոչնչանար: 15 Որովհետեւ Օրենքը բարկութիւն կը գործադրէ. քանի որ ուր Օրենք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ: 16 Ուստի ժառանգորդ ըլլայը հաւատքէն է, որ շնորհքով եղած ըլլայ, որպէսզի խոստումը մնայուն ըլլայ ամբողջ զարմին. ոչ միայն անոր՝ որ Օրենքէն է, այլ նաեւ անոր՝ որ Աքրահամի հաւատքէն է: Ան մեր բոլորին հայրն է 17 (ինչպէս գրուած է. «Թեզ շատ ազգերու հայր ըրի») Աստուծոյ առջեւ՝ որուն ինք հաւատաց, որ կեանք կու տայ մեռեներուն ու չեղած բաները կը կոչէ եղածներու պէս: 18 Ջուսացուած բանին՝ յոյսով հաւատաց, թէ հնք շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ (ինչպէս ըսուեցաւ ալ թէ «քու զարմդ այսպէս պիտի ըլլայ»). 19 Եւ հաւատքի մէջ չտվարանալով՝ ուշադիր չեղայ իր մարմինին, որ արդէն մեռածի պէս էր, (որովհետեւ ինք հարիւր տարեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սարայի արգանդին մեռած ըլլալուն: 20 Անհաւատութեամբ չտատանսեցաւ Աստուծոյ խոստումին հանդեպ, հապա հաւատքով զօրացած՝ փառք տուալ Աստուծոյ, 21 եւ լման համոզուեցաւ թէ ինչ որ ան խոստացաւ՝ կարող է նաեւ իրագործել: 22 Ուստի արդարութիւն սեպուեցաւ իրեն: 23 Բայց գրուեցաւ ոչ միայն անոր համար՝ թէ «սեպուեցաւ իրեն», 24 այլ նաեւ մեզի համար, որոնց պիտի սեպուի՛ քանի որ կը հաւատանք անոր՝ որ մեռեներէն յարուցանեց Յիսուսը՝ մեր Տէրը, 25 որ մատնուեցաւ մեր

յանցանքներուն համար ու յարութիւն առաւ մեզ
արդարացնելու համար:

5 Ուրեմն մենք՝ հաւատքով արդարացած
ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ
մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 2 Անով
նաեւ արտօնութիւն ունեցանք հաւատքով
մտունալու այս շնորհին՝ որուն մէջ կեցած ենք,
եւ կը պարծենանք Աստուծոյ փառքին յոյսով: 3
Ո՛չ միայն այսքան, հապա կը պարծենանք
տառապանքներու մէջ ալ, որովհետեւ գիտենք թէ
տառապանքը կ'իրագործէ համբերութիւն, 4
համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու
փորձառութիւնը՝ յոյս. 5 Եւ յոյսը ամօթահար
չ'ըներ, որովհետեւ Աստուծոյ աւրու
մեր սիրտերուն մէջ սփռուած է Սուլր Յօդիին
միջոցով՝ որ որուեցաւ մեզի: 6 Վրդարեւ
մինչ մենք տակալին տկար էինք, յարմար
ժամանակին՝ Քրիստոս մեռաւ ամբարիշտներուն
համար. 7 հազի՞ թէ արդարի մը համար մէկը ուզէ
մեռնի, (թերեւս բարի մարդու մը համար մէկը
յօժարի մեռնի,) 8 մինչդեռ Աստուծած մեզի
հանդեպ ունեցած իր սէրը ապացուցանեց այն
իրողութեամբ, որ երբ տակալին մեղաւոր էինք՝ 9
Քրիստոս մեռաւ մեզի համար. ուրեմն հիմա որ
արդարացանք իր արինով, որից աւելի
բարկութենեն պիտի փրկուինք իրմով: 10
Որովհետեւ եթէ մեր թշնամի եղած ատենը
հաշտուեցանք Աստուծոյ հետ իր Որդիին մահով,
որից աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի
փրկուինք անոր կեանքով: 11 Եւ ո՛չ միայն ասիկա,
այլ նաեւ կը պարծենանք Աստուծով՝ մեր Տէրոց՝
Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որով հիմա
ստացանք հաշտութիւնը: 12 Ուստի ինչպէս մէկ
մարդով մեղքը աշխարհ մտաւ, ու մեղքով՝ մահը,
եւ այնպէս՝ մահը փոխանցուեցաւ բոլոր մարդոց,
քանի որ բոլորն ալ մեղանչեցին. 13 (որովհետեւ
մինչեւ Օրենքին տրուիլը՝ աշխարհի մէջ
մեղք կար, բայց մեղք չէր վերագրուեր՝ երբ
Օրենք չկար: 14 Սակայն մահը թագաւորեց
Աղամէն մինչեւ Մովսես, նոյնիսկ Աղամի
օրինազանցութեան նման չմերանչողներուն
վրայ. ինք նախատիպն էր անոր՝ որ յեսոյ պիտի
գար: 15 Բայց շնորհը յանցանքին պէս չէ,
որովհետեւ եթէ մէկին յանցանքով շատեր մեռան,
այլ որչափ աւելի շատերուն վրայ առատացաւ
Աստուծոյ շնորհը, եւ պարզեւ՝ որ շնորհուեցաւ
մէկ մարդու՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 16 Եւ
պարզեւ այնպէս չէ, ինչպէս մէկ մեղանչողին
պատահածը. որովհետեւ դաստատանը մէկին
մեղքով դատապարտութեան մատնեց, բայց
շնորհը շատ յանցանքներէ արդարութեան
առաջնորդեց: 17 Քանի որ եթէ մէկ մարդու
յանցանքով՝ մահը թագաւորեց այդ մէկով, որից ափ
աւելի անոնք՝ որ կը ստանան շնորհի ու

արդարութեան պարզելին առատութիւնը,
կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն միակ Յիսուս
Քրիստոսի միջոցով:) 18 Ուրեմն, ինչպէս բոլոր
մարդու դատապարտութեան վճիր տրուեցաւ
մէկին յանցանքով, այնպէս ալ բոլոր մարդու
կեանք տուող արդարութիւն շնորհուեցաւ
մէկին արդարութեամբ: 19 Որովհետեւ
ինչպէս շատեր մեղաւոր եղան մէկ մարդու
անհնազանդութեամբ, այնպէս շատեր արդար
պիտի ըլլան մէկին հնազանդութեամբ: 20
Սակայն Օրենքը ներս սպրեցաւ՝ որպէսզի
յանցանքը աւելնայ. բայց հոն՝ ուր մեղքը
աւեցաւ, շնորհը չափազանց առատացաւ: 21
Որպէսզի՝ ինչպէս մեղքը թագաւորեց մինչեւ մահ,
այնպէս ալ շնորհը թագաւորէ արդարութեամբ՝
մինչեւ յախտենական կեանք, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի
միջոցով: (αῖσθειος σ166)

6 Ուրեմն ինչ պիտի ըստնք. արդեօք յարատեւմնք
մեղքի մէջ՝ որպէսզի շնորհքը աւելնայ: 2
Ամենեւին: Մենք՝ որ մեռած ենք մեղքին հանդեպ,
ինչպէս տակալին ապրինք անոր մէջ: 3 Չէք
գիտեր թէ մենք բոլորս՝ որ մկրտուեցանք Յիսուս
Քրիստոսով, մկրտուեցանք անոր մահիվ: 4
Ուրեմն անոր հետ թաղուեցանք մկրտութեամբ՝
մահուան համար. որպէսզի ինչպէս Քրիստոս
մեռեներէն յարութիւն առաւ՝ Յօրը փառքով,
այնպէս ալ մենք ընթանանք նոր կեանքի մէջ: 5
Որովհետեւ եթէ մենք տնկալից եղանք անոր
մահուան նմանութեամբ, նաեւ կցորդ պիտի
ըլլանք անոր յարութեան նմանութեամբ: 6 Սա
գիտնանք՝ թէ մեր հին մարդու խաչուեցաւ անոր
հետ, որ մեղքի մարմինը ոչչանայ, որպէսզի
այլեւ մեղքին ստրուկը չըլլանք: 7 Որովհետեւ
ան որ մեռած է մեղքին, արդարացած է մեղքէն:
8 Ուրեմն եթէ մենք մեռանք Քրիստոսի հետ, կը
հաւատանք թէ պիտի ապրինք ալ անոր հետ:
9 Քանի որ գիտենք թէ Քրիստոս մեռեներէն
յարութիւն առած ըլլալով՝ այլեւս չի մեռնիր. այլ
մահը չի տիրեր անոր վրայ: 10 Որովհետեւ երբ
ան մեռաւ, մեղքի համար մեռաւ՝ մէկ անզամ
ընդմիշտ, եւ հիմա որ կ'ապրի՝ Աստուծոյ համար
կ'ապրի: 11 Նոյնպէս դուք ձեզ մեռած սեպեցէք
մեղքին, բայց ողց՝ Աստուծոյ, մեր Տէրոց՝ Քրիստոս
Յիսուսի միջոցով: 12 Ուրեմն այլ մեղքը թող
շագաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին վրայ,
որ հնազանդիք անոր ցանկութիւններուն. 13 ու
ձեր մարմինին անդամները մի յանձնէր մեղքին՝
անիրաւութեան գործիք ըլլալու: Յապա դուք
ձեզ ընծանեցէք Աստուծոյ՝ որպէս մեռեներէն
վերապրոյներ, եւ ձեր անդամները ընծանեցէք
Աստուծոյ՝ իրը արդարութեան գործիքներ: 14
Վրդարեւ մեղքը պիտի չիշխէ ձեր վրայ. որովհետեւ
ոչ թէ Օրենքի տակ էր, հապա՝ շնորհի տակ:
15 Ուրեմն ինչ. մեղանչենք, քանի որ Օրենքի

տակ չենք, հապա՞ շնորհի տակ: Ամենեւին: 16 Չեք գիտեր թէ որոն որ դուք ծեզ իբ ստրուկ յանձնէք՝ հնազանդելու համար, ստրուկ կ'ըլլաք անոր՝ որուն կը հնազանդիք, թէ մեղքին՝ որ կ'առաջնորդէ մահուան, եւ թէ հնազանդութեան՝ որ կ'առաջնորդէ արդարութեան: 17 Բայց շնորհակալութին Աստուծոյ, որ մեղքին ստրուկ ըլլայէ ետք՝ սրտանց հնազանդեցաք այն ուսուցումի տիպարին՝ որ աւանդուեցաւ ծեզի: 18 Ուստի դուք՝ ազատած ըլլալով մեղքին՝ ստրուկ եղաք արդարութեան. 19 (մարդկային Կերպով կը խօսիմ՝ ձեր մարմինին տկարութեան պատճառով.) բանի որ ինչպէս յանձնեցիք ձեր անդամները անօրէնութեան՝ ստրուկ ըլլալու անմաքրութեան եւ անօրէնութեան, այնպէս այ հիմա ընծայեցք ձեր անդամները սրբութեան՝ ստրուկ ըլլալու արդարութեան: 20 Որովհետեւ երբ դուք ստրուկ եիք մեղքին՝ ազատ էիք արդարութենւն: 21 Ուրեմն այն ատեն ինչ պտուղ ունեիք այն բաներէն՝ որոնց համար հիմա կ'ամչնաք. որովհետեւ անոնց վախճանը մահ է: 22 Իսկ հիմա, մեղքէն ազատած Աստուծոյ ստրուկ եղած ըլլալով, ձեր պտուղը ունիք՝ սրբութեամբ, ու վախճանը՝ յափտենական կեանքը: (այօնիս 9:166) 23 Որովհետեւ մեղքին վարձատրութիւնը մահ է, բայց Աստուծոյ շնորհը՝ յափտենական կեանք է, Յիսուս Քրիստոսի՝ մեր Տերոց միջոցով: (այօնիս 9:166)

7 Միթէ չեք գիտեր, եղբայրներ, (քանի որ ես Օրէնքը գիտողներուն կը խօսիմ,) թէ Օրէնքը կը տիրէ մարդուն վրայ՝ այնքան ատեն որ ան կ'ապրի: 2 Որովհետեւ ամուսին ունեցող կինը Օրէնքով կապուած է իր ամուսինին՝ քանի դեռ ան կ'ապրի. բայց եթէ ամուսինը մեռնի, արծակուած է ամուսինին Օրէնքէն: 3 Ուրեմն, քանի դեռ ամուսինը կ'ապրի, շնացող պիտի կոչուի՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ. բայց եթէ ամուսինը մեռնի՝ ազատ կ'ըլլայ այդ Օրէնքէն, այնպէս որ շնացող շ'ըլլար՝ եթէ ուրիշ մարդու մը կին ըլլայ: 4 Հետեւաբար դուք այ, եղբայրներս, Օրէնքին մեռաք Քրիստոսի մարմինով, որպէսզի ըլլար ուրիշ մը, անոր՝ որ մեռեներէն յարութիւն առաջ, որպէսզի պտուղ արտադրենք Աստուծոյ: 5 Քանի որ երբ մենք մարմինով էինք, մեղքերու կիրքերը՝ որոնք կը դրդուէին Օրէնքէն՝ կը ներգրոծէին մեր անդամներուն մէջ, որպէսզի պտուղ արտադրենք մահուան: 6 Իսկ հիմա արծակուեցանք Օրէնքէն. որովհետեւ մենք մեռանք անոր՝ որ գերի բռնած մէջ կը մեղքի օրէնքին՝ որ անդամներուն մէջ է: 24 Ինչ թշուան մարդ եմ, ով պիտի ազատ գնի այս մահկանացու մարմինէն: 25 Շնորհակալութիւն Աստուծոյ, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուրեմն ես ինքու միտքով կը ծառայեմ Աստուծոյ Օրէնքին, իսկ մարմինով՝ մեղքի օրէնքին:

ամեն տեսակ ցանկութիւն, որովհետեւ մեղքը մեռած էր առանց Օրէնքին: 9 Արդարեւ ես ժամանակ մը ողջ Էի՝ առանց Օրէնքին. բայց երբ պատուիրանը եկաւ՝ մեղքը վերապրեցաւ, 10 ու ես մեռայ. եւ այն պատուիրանը՝ որ կեանքի համար էր, նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ: 11 Որովհետեւ մեղքը՝ պատուիրանը առիթ առնելով՝ խարեց զիս, եւ սպաննեց անով: 12 Հետեւաբար Օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանը՝ սուրբ, արդար եւ բարի: 13 Ուրեմն ինչ որ բարի է՝ մահ պատճառեց ինծի: Ամենեւին: Յապա մեղքն էր որ մահ իրագործեց իմ մէջ՝ բարիին միջոցով, որպէսզի մեղքը գերազանցօրէն մեղաւոր երեւնա՝ պատուիրանին միջոցով: 14 Արդարեւ գիտենք թէ Օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ ծախուած մեղքին հպատակութեան. 15 որովհետեւ ինչ որ կը գործադրեմ՝ չեմ ըմբռներ: Ո՛չ թէ ինչ որ կ'ուղեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: 16 Ուրեմն եթէ չուզածն կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ Օրէնքին՝ թէ բարի է: 17 Իսկ հիմա՝ ո՛չ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մնեղքը՝ որ կը բնակի իմ մէջ: 18 Քանի որ գիտեմ թէ իմ մէջս, այսինքն մարմինիս մէջ, ո՛չ մէկ բարի բան կը բնակի. որովհետեւ կամենալը քովս է, բայց չեմ գոներ բարին գործադրելը: 19 Արդարեւ բարին որ կ'ուղեմ՝ չեմ ըներ, հապա չարը որ չեմ ուզեր՝ զայն կ'ընեմ: 20 Իսկ եթէ կ'ընեմ ինչ որ չեմ ուզեր, այ ո՛չ թէ ես կը գործադրեմ զայն, հապա մնեղքը՝ որ իմ մէջս կը բնակի: 21 Ուրեմն ես կը գոնեմ օրէնք մը, որ երբ կամենամ բարին ընեմ, չարը քովս կ'ըլլայ: 22 Որովհետեւ ներքին մարդուն համածայն՝ կը հանիմ Աստուծոյ Օրէնքը. 23 բայց անդամներուս մէջ կը տեսմեմ ուրիշ օրէնք մը, որ կը մարտնչի միտքին Օրէնքին դէմ եւ գերի կը դարձնէ զիս մեղքի օրէնքին՝ որ անդամներուս մէջ է: 24 Ինչ թշուան մարդ եմ, ով պիտի ազատ գնի այս մահկանացու մարմինէն: 25 Շնորհակալութիւն Աստուծոյ, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Ուրեմն ես ինքու միտքով կը ծառայեմ Աստուծոյ Օրէնքին, իսկ մարմինով՝ մեղքի օրէնքին:

8 Ուրեմն հիմա դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմինին համածայն չեն ընթանար. 2 Քանի որ կեանքի Յոզիին Օրէնքը՝ Քրիստոս Յիսուսով պատենց զիս մեղքի եւ մահուան օրէնքէն: 3 Արդարեւ ինչ որ Օրէնքը անկարող էր ըներ, որովհետեւ մարմինը տկարացուցած էր զայն, Աստուծած իրագործեց. իր Որդին որկեց՝ մեղանչական մարմինի նմանութեամբ եւ մեղքին պատճառով, ու դատապարտեց մեղքը այդ մարմինին մէջ, 4 որպէսզի Օրէնքին արդարութիւնը գործադրուի մեր մէջ՝ որ չենք ընթանար մարմինին համածայն, այլ՝ Յոզիին:

5 Արդարեւ մարմինին համաձայն ապրողները՝ կը մտածեն մարմինին բաները, իսկ Հոգիին համաձայն ապրողները՝ Հոգիին բաները. 6 նաեւ մարմնաւոր մտածումը մահ է, իսկ հոգեւոր մտածումը՝ կեանք ու խաղաղութիւն: 7 Արդարեւ մարմնաւոր մտածումը Աստուծոյ դիմ թշնամութիւն է, քանի Աստուծոյ Օրէնքին չի հպատակիր. մանաւանդ չի կրնար այ, 8 որովհետեւ մարմինին համաձայն ապրողները չեն կրնար հաճեցնել Աստուծա: 9 Բայց դուք չէք ապրիր մարմինին համաձայն, հապա՝ Հոգիին համաձայն, եթէ խկապէս Աստուծոյ Հոգին բնակած է ձեր մէջ, իսկ եթէ մէկը Քրիստոս Հոգին չունի, ինք անորդ չէ: 10 Սակայն եթէ Քրիստոս ձեր մէջ է, մարմինը մեռած է մերին պատճառով, իսկ Հոգին կեանք կը պարզելէ արդարութեան պատճառով: 11 Ու եթէ Յիսուսը մեռեն երեւն յարուցանողին Հոգին բնակած է ձեր մէջ, ուրեմն ան՝ որ մեռեներեւն յարուցանեց Քրիստոսը, կեանք պիտի տայ նաեւ ձեր մահկանացու մարմիններուն՝ իր Հոգիով, որ կը բնակի ձեր մէջ: 12 Ուրեմն, եղբայրներ, պարտական ենք, բայց ոչ մարմինին՝ մարմինին համաձայն ապրելու համար: 13 Որովհետեւ եթէ մարմինին համաձայն ապրիր՝ պիտի մեռնիր, իսկ եթէ Հոգիով մարմինին գրգծերը մեռցնեք՝ պիտի ապրիր: 14 Արդարեւ բոլոր անոնք որ կ'առաջնորդուին Աստուծոյ Հոգիով, անոնք են Աստուծոյ որդիները. 15 քանի որ դուք չստացաք ստրկութեան հոգին՝ դարձեալ վախնացու համար, հապա ստացաք որդեգրութեան Հոգին, որուն միջոցով կը գոչենք”. «Աբրան, Յայր»: 16 Նոյնինքն Հոգին Վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ թէ մենք Աստուծոյ գաւակներն ենք. 17 ու եթէ գաւակներ՝ ուրեմն ժառանգորդներ, Աստուծոյ ժառանգորդներ եւ Քրիստոսի ժառանգակիցներ, որպէսզի եթէ չարչարութինք իրեն հետ, նաեւ փառաւորութինք իրեն հետ: 18 Արդարեւ ես այնպէս կը սեպեմ թէ այս ներկայ ժամանակին չարչարանքներ՝ արժանի չեն բաղդատուելու գալիք փառքին հետ, որ պիտի յայտնուի մեր մէջ: 19 Քանի որ արարածները եռաշղուն ակնկալութեամբ կը սպասեն Աստուծոյ որդիներուն յայտնութեան: 20 Որովհետեւ արարածները հպատակեցան ունայնութեան, (ոչ թէ իրենց կամքով, հապա անոր պատճառով՝ որ հպատակեցուց զիրենք,) 21 այն յոյսով՝ որ արարածները իրենք այ, ազատերով պապականութեան ստրկութենեն, հասնին Աստուծոյ գաւակներուն փառաւոր ազատութեան: 22 Քանի որ գիտենք թէ բոլոր արարածները միասին կը հառաչեն ու երկունքի ցաւ կը քաշեն մինչեւ հիմա: 23 Եւ ոչ միայն անոնք, հապա մենք ալ՝ որ ունինք Հոգիին երախայրիքը, նոյնիսկ մենք մեր մէջ կը հառաչենք՝ սպասելով որդեգրութեան,

այսինքն մեր մարմինին ազատազրութեան: 24 Որովհետեւ մենք յոյսով փրկութեցանք. բայց այն յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. քանի որ ինչո՞ւ մէկը տակալին յուսայ այն բանին՝ որ արդին կը տեսն: 25 Իսկ եթէ կը յուսանք մեր չտեսած բանին, ալ համբերութեամբ սպասենք անոր: 26 Նոյնպէս Հոգին ալ կ'օգնէ մեր լոկարութիւններուն մէջ. քանի որ չենք գիտեր ինչ բանի համար աղօթելու ենք՝ ինչպէս պէտք է. բայց Հոգին ինք կը բարեխօսէ մեզի համար՝ անբարբար հառաչանքներով: 27 Եւ ան՝ որ կը զննէ սիրտերը գիտէ Հոգիին ինչ մտածելը, քանի որ կը բարեխօսէ ստրբերուն համար Աստուծոյ կամքին համաձայն: 28 Նաեւ գիտենք թէ բոլոր բաները բարիին գործակից կ'ըլլայն անոնց՝ որ կը սիրեն Աստուծա, անոնց՝ որ կանչուած են իր առաջադրութեան համաձայն: 29 Որովհետեւ անոնք՝ որ նախապէս ճանչցաւ, նաեւ նախասահմանեց՝ կերպարանակից ըլլալու իր Որդիին պատկերին, որպէսզի ան ըլլայ անդրամինկը բազմաթիւ եղբայրներու մէջ: 30 Եւ անոնք որ նախասահմանեց՝ նաեւ կանչեց, անոնք որ կանչեց՝ նաեւ արդարացուց, եւ անոնք որ արդարացուց՝ նաեւ փառաւորեց: 31 Ուրեմն ինչ ըսենք այս բաներուն մասին. եթէ Աստուծա մեր կողմն է, ովք հակառակ է մեզի: 32 Ան՝ որ շխնայեց իր իսկ Որդիին, հապա մատնեց զայն մեր բոլորին համար, ինչպէս անոր հետ նաեւ պիտի չպարզենք մեզի բոլոր բաները: 33 Ո՞վ պիտի մերայրէ Աստուծոյ ընտրածները. Աստուծա է արդարացնողը: 34 Ուրեմն ովք է դատապարտողը. Քրիստոս՝ որ մեռաւ, մանաւանդ յարութիւն առաւ եւ Աստուծոյ աջ կողմն է, ան կը բարեխօսէ մեզի համար: 35 Ուրեմն ովք պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սերեն. տառապանքը, կամ տագնամաք, կամ հայածնաքը, կամ սովոր, կամ մերկութիւնը, կամ վտանգը, կամ սովոր: 36 (Ինչպէս գրուած է. «Քեզի համար ամրոց օրը կը մեռցուինք. սպանդանոցի ոչխարի պէս կը սպառուինք»): 37 Նոյնիսկ այս բոլոր բաներուն մէջ աւելի քան յաղորդ կ'ըլլայն անոնց՝ որ սիրեց մեզ: 38 Որովհետեւ ես համոզուած եմ թէ ոչ մահը, ոչ կեանքը, ոչ իրեշտակները, ոչ իշխանութիւնները, ոչ գօրութիւնները, ոչ ներկայ բաները, ոչ զայիք բաները, 39 ոչ բարձրութիւնը, ոչ խորունկութիւնը, ոչ ալ ունեց ուրիշ արարած պիտի կարենայ զատել մեզ Աստուծոյ սերեն, որ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տէրոջնով է:

9 Եշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով ու չեմ ստեր, (իմ խոճմատանքս ալ կը վկայէ ինծի Սուլը Հոգիով,) 2 թէ մեծ տրտմութիւն ունիմ, եւ սիրտիս մէջ՝ յարատեւ ցաւ: 3 Քանի որ Կ'ըղճայի ես ինքու նզովուած ըլլայ Քրիստոս, իմ եղբայրներու՝ մարմինի կողմէն ազգականներուս համար, 4 որոնք իսրայելացի

Են: Անոնցն են որդեգրութիւնը, փառքը, ուխտերը, օրէնսդրութիւնը, պաշտամունքն ու խստումները: 5 Իրենցն են նախահայրերը, իրենցմէ ալ մարմինի կողմէն եկալ Քրիստոս, որ բոլորին վրայ է, յափտեան օրինեալ Աստուած: Ամեն: (այս ց165) 6 Բայց Աստուծոյ խօսքը ապարդիւն նկատուելու չե. քանի որ բոլոր Խրայէլ եղողները Խրայելացի չեն, 7 ոչ ալ բոլոր զաւակներ են՝ քանի որ Աքրահամի զարմն են. հապա ըստեցաւ. «Խսահակի անոնվ պիտի կոչուի քու զարմդ»: 8 Վյսինքն անոնք որ մարմինի զաւակներն են՝ Աստուծոյ զաւակները չեն. հապա խոստումին զաւակները զարմ կը սեպուին: 9 Որովհետեւ խոստումին խօսքը սա էր. «Այս ատեն պիտի զամ, ու Սառա որդի մը պիտի ունենայ»: 10 Եւ ոչ միայն այդ, այլ նաև երբ Ռեթեկա յηացաւ մէկն՝ մեր Խսահակ հօրմէն, 11 (քանի որ զաւակները դեռ չծնած, ոչ ալ որեւ բարիի կամ չարիի գործած, որպէսզի Աստուծոյ առաջարութիւնը հաստատ մնայ՝ ընտրութեան համաձայն, 12 այսինքն ոչ թէ գործերէն ըլլայ, հապա անկէ որ կանչեց,) անոր ըստեցաւ. 13 «Երեցը պիտի ծառայէ կրտսերին», ինչպէս գրուած է. «Ցակրը սիրեցի, իսկ Եսաւը ատեցի»: 14 Ուրեմն ինչ ըստենք. միթէ Աստուծոյ քով անհրաւութիւն կայ: Ամեննեկն: 15 Որովհետեւ ան Մովսեսի կ'ըսէ. «Անոր որ պիտի ողորմիմ կ'ողորմիմ, եւ անոր վրայ որ պիտի գրամ՝ կը գթամ»: 16 Ուրեմն ոչ մարդուն ուզելեն, ոչ ալ վազելն՝ կախեալ է, հապա Աստուծմէ՝ որ կ'ողորմի: 17 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ Փարաւոնի. «Բարձրացուցի քեզ, որպէսզի իմ զօրութիւնս ցոյց տալ քու միջոցովի, եւ իմ անունս հռչակուի ամբողջ Երկրին մէջ»: 18 Ուրեմն կ'ողորմի որոնւն որ ուզել, եւ կը խստացն զայն որ ուզել: 19 Յետեւարար դուն պիտի ըստ հնծի թէ «այ ինչն կը մեղադրէ, որովհետեւ ովկ կրնայ ընդդիմանապ անոր ծրագրին»: 20 Բայց դուն ովկ ես, ով մարդ, որ կը դիմադարձես Աստուծոյ: Միթէ կերտուած ը կրնայ ըսել զինք կերտողին. «Ինչո՞ւ այսպէս շինեցիր զիս»: 21 Միթէ բրուտը իրաւասութիւնս չունի կախն վրայ, որ նոյն զանգուածէն շինէ անօր մը՝ պատիւի համար, իսկ ուրիշ մը՝ անպատութեան համար: 22 Ինչ կրնանք ըսել՝ եթէ Աստուծ, ուզելով ցոյց տալ իր բարկութիւնը եւ գիտցնել իր զօրութիւնը, շատ համբերատարութեանը տոկաց կրուտելու պատրաստուած բարկութեան անօթներուն, 23 որպէսզի գիտցնէ իր փառքին ճոխութիւնը ողորմութիւն գտնող անօթներուն, որ նախապէս պատրաստեց փառքի համար, 24 այսինքն՝ մեզի, որ կանչեց ոչ միայն Յրեաններէն, այլ նաև հեթանոսներէն, 25 ինչպէս Ուսեէի մէջ ալ կ'ըսէ. «Իմ ժողովուրդս չեղողը՝ “իմ ժողովուրդ” պիտի կոչեմ, ու սիրելի չեղողը՝ “սիրելի”»: 26 Եւ այն տեղը՝

ուր անոնց ըստած էր. «Դուք իմ ժողովուրդս չէք», իոն անոնք պիտի կոչուին “ապրող Աստուծոյ ողորմները”: 27 Եսայի ալ Խրայէլի մասին Կ'աղաղակէ. «Ծոյնիսկ եթէ Խրայէլի ողորմներուն թիւը ծովու աւազին չափ ըլլայ, միայն մնացորդ մը պիտի փրկուի: 28 Քանի որ ան պիտի կատարէ իր խօսքը, կտրուկ կերպով եւ արդարութեանմ. Տերը կտրուկ կերպով պիտի իրագործէ իր խօսքը երկրի վրայ»: 29 Եւ ինչպէս Եսայի նախապէս ըսաւ. «Եթէ զօրքերու Տերը զարմ մը թողուցած չըլլար մեզի, մենք պիտի ըլլայինք Սողոմի պէս, ու պիտի ննանէինք Գոմորի»: 30 Ուրեմն ինչ ըսենք: Յետեւեալը, թէ հեթանոսները՝ որոնք հետանուտ չէին արդարութեան՝ հասան արդարութեան, այն արդարութեան՝ որ հաւատքէն է. 31 իսկ Խրայէլ՝ որ հետանուտ էր արդարութեան Օրէնքին՝ չհասաւ արդարութեան Օրէնքին: 32 Ինչո՞ւ որովհետեւ ուզեց արդարանալ ոչ թէ հաւատքով, հապա որպէս թէ Օրէնքին գործերով: Արդարեւ անոնք զայթեցան սայթաբումի քարին վրայ, 33 ինչպէս գրուած է. «Ահա Սիրոնի մէջ կը դնեմ սայթաբումի քար մը ու զայթակղութեան ժայռ մը, եւ ով որ հաւատայ անոր՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»:

10 Եղայրներ, սիրտիս բաղձանքն է, նաեւ Աստուծոյ ուղղած աղերսանք՝ Խրայէլի համար, որ անոնք փրկուին: 2 Որովհետեւ ես անոնց համար կը վկայեմ թէ նախանձախնորութիւն ունին Աստուծոյ հանդէպ, բայց ոչ թէ գիտակցութեանմ: 3 Քանի որ՝ անգիտանալով Աստուծոյ արդարութիւնը եւ շանալով հաստատել իրենց արդարութիւնը՝ անոնք չհպատակեցան Աստուծոյ արդարութեան: 4 Որովհետեւ Քրիստոս է Օրէնքին վախճանը՝ ամեն հաւատացեալի արդարութեան համար: 5 Արդարեւ Մովսես Օրէնքն եղող արդարութեան մասին կը գրէ. «Այս մարդը որ կը գործադրէ այդ բաներ՝ պիտի ապրի անոնցնով»: 6 Բայց հաւատքէն եղող արդարութիւնը սա կ'ըսէ. «Մի ըսեր սիրտին մէջ. “Ո՞վ պիտի բարձրանայ Երկինքը”, (այսինքն՝ Քրիստոսը վար իշեցնելու,) 7 կամ. “Ո՞վ պիտի իշնէ անդուննը” (այսինքն՝ Քրիստոսը մեռեններէն վեր հանելու):» (Abyssos ց12) 8 Հապա ինչ կ'ըսէ ան. «Խօսքը մօւ է քեզի, քերանիդ եւ սիրտին մէջ է». այսինքն հաւատքին խօսքը՝ որ մենք կը քարոզենք: 9 Որովհետեւ եթէ քերանովդ Տեր դաւանիս Յիսուսը, ու սիրտին մէջ հաւատաս թէ Աստուծած մեռեններէն յարուցանեց զայն՝ պիտի փրկուիս. 10 (որովհետեւ սիրտով կը հաւատայ մէկը՝ արդարանալու համար, ու քերանով կը դաւանի՝ փրկուելու համար:) 11 Քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ ամօթահար պիտի չըլլայ»: 12 Արդարեւ խտրութիւն չկայ Յրեային ու Յոյնին միջեւ, որովհետեւ բոլորին վրայ եղող նոյն

ՏԵՐԸ ճոխութեամբ կը հասնի բոլոր անոնց՝ որ զինք կը կանչեն: **13** Քանի որ “նվ որ ՏԵՐՆԸ անունը կանչէ՝ պիտի փրկութիւն”: **14** Ուրեմն ինչպէս պիտի կանչեն զայն՝ որուն հաւատացած չեն. կամ ինչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն մասին լսած չեն. կամ ինչպէս պիտի լսեն՝ առանց քարոզիչ: **15** Կամ ինչպէս պիտի քարոզեն՝ եթէ չորկուին, ինչպէս գրուած է. «Ի՞նչ գեղեցիկ են ոտքերը անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'աւետեն, բարի բաներ կ'աւետեն»: **16** Բայց բոլորը չինազանդեցան աւետարանին, քանի որ Եսայի կ'ըսէ. «ՏԵՐ, նվ հաւատաց մեր տուած լուրին»: **17** Ուրեմն հաւատքը կու գայ լսելն, ու լսելը՝ Աստուծոյ խօսքեն: **18** Բայց կ'ըսէմ. «Միթե չլսեցին: Անկավակած. “Անոնց հնչիլնը գնաց ամբողջ երկիրը, եւ անոնց խօսքը՝ միշեւ երկրագունդին ծայրերը”»: **19** Բայց կ'ըսէմ. «Միթե Խարայէլ չզիտցամ»: Նախ Մովսէս կ'ըսէ. «Ես պիտի գրգուեմ ձեր նախանձը անպիտան ազգով” մը, պիտի բարկացնեմ ձեզ անխելք ազգով մը»: **20** Բայց Եսայի շատ յանդուզն է, ու կ'ըսէ. «Ես զոնուեցայ անոնցմ՝ որոնք չէին փնտռեր զիս, յայտնուեցայ անոնց՝ որոնք չէին հարցներ իշ մասիս»: **21** Սակայն Խարայէլի համար կ'ըսէ. «Ամբողջ օրը երկարեցի իմ ծեռքերս՝ չանսացոյ եւ հակաճառոյ ժորովուրդի մը»:

11 Ուրեմն կ'ըսէմ. «Միթե Աստուած վանեց իր ժողովուրդը»: Ամենեւին. որովհետեւ ես այ Խարայեացի եմ, Աքրահամի զարմեն, Բենիամինի տոհմին: **2** Աստուած չվանեց իր ժողովուրդը, որ նախապէս ճանչցած էր: Միթե չ'ը գիտեր թէ Գիրքը ինչ կ'ըսէ Եղիայի մասին, թէ ինչպէս ան կը զանգատէր Աստուծոյ՝ Խարայէլի դեմ, ըսելով.

3 «ՏԵՐ, քու մարգարեներդ սպաննեցին ու քու զոհասեղաններդ փլցուցին. ես մինակ մնացած եմ, եւ իմ անծ ալ կը փնտռեն»:

4 Բայց ինչ կ'ըսէ անոր Աստուծոյ պատզամք. «Ինծի պահեցի եօթը հազար մարդ, որոնք Բահատի չծրադրեցին»:

5 Նոյնպէս ալ այս ներկայ ատենը մնացորդ մը կայ՝ չնորիկի ընտրութեան համաձայն: **6** Եւ եթէ չնորիկով է, ուրեմն ալ գործերէն չէ. այլապէս՝ չնորիկը ալ չնորիկ չ'ըլլար: Իսկ եթէ գործերէն է, ալ չնորիկ չէ. այլապէս՝ գործը ալ գործ չ'ըլլար: ”

7 Ուրեմն ինչ. Խարայէլ չիասաւ այն բանին որ կը փնտռեր. Սակայն ընտրութեաները հասան անոր, իսկ միւսները կուրցան Յ (ինչպէս գրուած է. «Աստուած անոնց տուաւ թմրութեան ոփի. աչքեր՝ որ չտեսնեն, եւ ականջներ՝ որ չլսեն».) միշեւ այսօր: **8** Ու Դալիթ կ'ըսէ. «Անոնց սեղամը վարմ, որոզայթ, գայթակղութիւն եւ հատուցում թող ըլլայ իրենց: **9** Անոնց աչքերը թող խաւարին որպէսզի չտեսնեն, եւ անոնց կրնակը ամէն ատեն վար ծու»:

10 Ուրեմն կ'ըսէմ. «Միթե անոնք սայթաքեցան՝ որպէսզի իինամն»: Ամենեւին: Յապա՛ փրկութիւնը հասաւ հեթանոսներուն անոնց

անկումով, որպէսզի գրգռէ անոնց նախանձը:

12 Ուստի եթէ անոնց անկումը աշխարհի հարստութիւն եղաւ, եւ անոնց նուաստացումը՝ հեթանոսներուն հարստութիւն, այ որչափ աւելի՝ անոնց լիութիւնը: **13** Բայց ձեզի՝ հեթանոսներուդ կ'ըսէմ. «Քանի որ հեթանոսներուն առաքեալն եմ՝ կը փառաւորեմ իմ սպասարկութիւնս, **14** յուսալով բարի նախանձը գրգռել իմ մարմինես եղողներուն, եւ փրկել անոնցմ՝ ոմանք»:

15 Որովհետեւ եթէ անոնց մեկուսացուիլ աշխարհի հաշտութիւն եղաւ, հապա ինչ պիտի ըլլայ անոնց վերստին ընդունուիլը, եթէ ոչ կեանք մերեկներէն: **16** Ուրեմն՝ եթէ երախայրիքը սուրբ է, նոյնն է նաեւ զանգուածը. ու եթէ արմատը սուրբ է, ուրեմն ճիւղերն այ: **17** Եթէ այդ ճիւղերէն ոմանք կտրուեցան, ու դրևն՝ որ վայրի ծիրենի եիր, պատուաստուեցար անոնց մէջտեղ եւ հաղորդակից եղար անոնց հետ ծիրենիին արմատին ու պարարտութեան, **18** մի՛ պարծենար ճիւղերուն դէմ: Իսկ եթէ պարծենաս, գիտցիր թէ դրևն չես որ կը կրես արմատը, հապա արմատը՝ քեզ: **19** Ուրեմն պիտի ըսես. «Ճիւղերը կտրուեցան՝ որպէսզի ես պատուաստուիմ»:

20 Լամ. անոնք կտրուեցան անհաւատութեան պատճառով, ու դուն հաստատ մնացած ես հաւատքով: Մեծամիտ մի՛ ըլլար, հապա վախցիր. **21** Որովհետեւ եթէ Աստուած չխնացեց բնական ճիւղերուն, գուցէ չխնաց նաեւ քեզի:

22 Ուրեմն տես Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու խստութիւնը. խստութիւն՝ ինկածներուն հանդեա, իսկ բարութիւն՝ քեզի հանդեա, եթէ յարատեւես անոր քաղցրութեան մէջ. այլապէս՝ դրևն ալ պիտի կտրուիւս: **23** Իսկ անոնք ալ պիտի պատուաստուին՝ եթէ չնաան իրենց անհաւատութեան մէջ, որովհետեւ Աստուած կարող է դարձեալ պատուաստել զանոնք:

24 Քանի որ եթէ դրւն կտրուեցար այն ծիրենին՝ որ ընութեամբ վայրի եր, եւ հակառակ ընութեամ՝ պատուաստուեցար լաւ ծիրենիի մը վրայ, ալ որչափ աւելի ասոնք՝ որ բնական ճիւղերն են, պիտի պատուաստուին իրենց սեփական ծիրենիին վրայ:

25 Որովհետեւ չեմ ուզեր, եղայրներ, որ անզիտամաք սա խորհուրդին, (որպէսզի դուք ձեզ իմաստուն չսեպէք,) թէ մասնակի կուրութիւն պատահեցաւ Խարայէլի, միշեւ որ ներս մտնէ հեթանոսներուն լիութիւնը:

26 Եւ այլապէս՝ ամբողջ Խարայէլը պիտի փրկուի, ինչպէս գրուած է. «Ազատարար Սիոննեն պիտի գայ, ու Յակոբըն պիտի հեռացնէ ամքարշտութիւնը: **27** Եւ այս է իմ ուխտս անոնց հետ, երբ քաւեմ անոնց մեղբերը»:

28 Վետարանին համաձայն՝ անոնք թշնամիներ են ձեր պատճառով. բայց ընտրութեան համաձայն՝ սիրելի են իրենց հայրերուն պատճառով, **29** Քանի որ Աստուծոյ չնորիներն ու կրչումը անդառնայի են: **30** Որովհետեւ ինչպէս ժամանակին դուք

ալ չէիք հնազանդեր Աստուծոյ, բայց կիմա ողորմութիւն գտաք անոնց անհնազանդութեամբ, **31** նոյնպէս անոնք ալ կիմա չհնազանդեցան, որպէսզի անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն ձեր գոտա ողորմութեամբ³: **32** Որովհետեւ Աստուծան ներփակեց բոլորը անհնազանդութեան մէջ, որպէսզի ողորմի բոլորին: (*ελεέσε ց1653*) **33** «Ո՞վ Աստուծոյ ճոխութեան, իմաստութեան ու գիտութեան խորութիւնը. ինչպէս անքննելի են իր դատաստանները, եւ անզննելի՝ իր ճամբանները: **34** Որովհետեւ ով գիտցա Տէրոյ միտքը, կամ ով անոր խորիդատու եղաւ: **35** Կամ ով նախապէս անոր տուաւ բան մը, որ հատուցանուի իրեն»: **36** Որովհետեւ անկէ, անու եւ անորն են բոլոր բանները, որուն փառք յալիտեան: Ամէն: (*αιօն ց165*)

12 Ուրեմն կ'աղաքն ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ կարեկցութեամբ, որ ձեր մարմինները ներկայացնէք որպէս ապրող զոհ մը՝ սուրբ, աստուածահանոց. այդ է ձեր բանական պաշտամունքը: **2** Եւ մի համակերպիք այս աշխարհին, հապա փոխակերպուեցէք ձեր միտքին նորոգութեամբ, որպէսզի քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի, հաճելի եւ կատարեալ: (*αιօն ց165*) **3** Քանի որ ինծի տրուած շնորհքով կ'ըսեմ ձեզմէ ամէն մէկուն, որ իր մասին աւելի բարձր համարում չունենայ՝ քան ինչ որ պէտք է մտածէ, հապա խոհենութեամբ մտածէ, հաւատքի չափին համեմատ՝ որ Աստուծան բաշխած է իւրաքանչիւրին: **4** Որովհետեւ ինչպէս մէկ մարմինի մէջ ունինք շատ անդամներ, եւ այդ բոլոր անդամները միեւնոյն պաշտօնը չունին, **5** նոյնպէս մենք՝ շատ ըլլալով՝ մէկ մարմին ենք Քրիստոսով, եւ իւրաքանչիւր՝ իւրարու անդամներ: **6** Ուստի՛ ունենալով շնորհներ, որոնք կը տարբերին այն շնորհքին համեմատ՝ որ մեզի տրուած է, եթէ մարգարեւութիւն է՝ մարգարեանամբ հաւատքին համեմատութեամբ, **7** եթէ սպասարկութիւն՝ սպասարկներ. ամ որ կը սորվեցն՝ թող յարատեւէ սորվեցներով, **8** ամ որ կը յորդորէ՝ յորդորելով. ամ որ կը բաշխէ՝ թող յարատեւէ պարզամտութեամբ, ամ որ վերակացու է՝ փութաչանութեամբ, ամ որ կ'ողորմի՛ ուրախութեամբ: **9** Սէրը թող ըլլայ առանց կենծիքի. չարէն զզուեցէք, բարիին յարեցէք: **10** Իւրարու հանդեա գորովալից եղէք եղբայրական սիրով. պատուելու մէջ զիրաք գերախասեցէք: **11** Փութաջանութեան մէջ ծոյլ մի ըլլաք. եռանդին հոգիով Տէրոյ ծառայեցէք: **12** Յոյսով ուրախացէք. տառապանքի մէջ համբերեցէք. աղօթիք մէջ յարատեւցէք: **13** Սուրբերու կարիքներուն հաղորդակից եղէք. իիւրասիրութեան հետամուտ եղէք: **14** Ձեզ հայածորները օրինեցէք. օրինեցէք եւ մի անհծէք: **15** Ուրախացողներուն հետ ուրախացէք, ու

լացողներուն հետ լացէք: **16** Իւրարու հանդէա միեւննյն մտածումը ունեցէք: Բարձր բաներու վրայ մի մտածէք, հապա խոնարհեցէք նէպի նուաստները. դուք ձեզ իմաստուն մի սեպէք: **17** Չարիքի փոխարեն չարիք մի հատուցանեցէք ունել մէկուն. մտադրեցէք ընել ինչ որ պարկէշտ է բոլոր մարդոց առջեւ: **18** Որչափ կարելի է ձեզի՝ խաղաղութիւնն պահեցէք ամէն մարդու հետ: **19** Սիրելիններ, վրէժիսնդիր մի ըլլաք դուք ձեզի համար, հապա տեղ տուեք Աստուծոյ բարկութեան. որովհետեւ գրուած է. «Վրէժիսնդրութիւնը իմս է, ես պիտի հատուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրը»: **20** Ուրեմն «Եթէ քու թշնամիր անօթեցած է՝ սնուցանն զայն, ու եթէ ծարաւած է՝ խմցնը անոր. քանի որ այսպէս ընելով՝ կրակի կայծեր պիտի կուտակես անոր գլուխին վրայ»: **21** Չարէն մի յաղթուիր, հապա բարինվ յաղթէ չարին:

13 Ամէն անձ թող հպատակի իր վրա եղած իշխանութիւններուն. որովհետեւ չկայ իշխանութիւն մը՝ որ Աստուծմէ չըլլայ, եւ անոնք որ կան՝ կարգուած են Աստուծմէ: **2** Հետեւաքար ով որ կ'ընդրիմանայ իշխանութեան, կը դիմադրէ Աստուծոյ կարգադրութեան. եւ անոնք որ կը դիմադրեն՝ իրենք գիրենք կը դատապարտեն: **3** Քանի որ իշխանները՝ բարի գործերու համար վախ չեն ազդեր, հապա՝ չար գործերու: Ուստի կ'ուզե՞ն չզախնալ իշխանութենն. բարին գործէ, եւ գովեստ պիտի ընդունիս անկէ: **4** Որովհետեւ ան Աստուծոյ սպասարկուն է թեզի համար՝ որ բարին գործես. բայց եթէ չարը գործս՝ վախցիր, քանի որ զուր տեղոյ չէ որ սուր կը կրէ մէջքը. որովհետեւ Աստուծոյ սպասարկուն է, եւ վրէժիսնդիր՝ բարկութիւն հասցելու անոր վրայ՝ որ չարիք կը գործէ: **5** Ուստի հարկ է հպատակի. ոչ միայն բարկութեան համար, այլ նաև խճնտանքի համար: **6** Այս պատճառով է որ տուրք ալ կը վճարէք. որովհետեւ Աստուծոյ պաշտօնեաներն են՝ բուն այս բանին յատկացուած: **7** Ուրեմն հատուցանեցէք բոլորին ինչ որ կը պարտիք. որոնն որ տուրք տորուելու է՝ տուրքը, որոնն որ մաքս՝ մաքսը, որոնն որ վախն՝ վախն, որոնն որ պատիւ՝ պատիւ: **8** Ոչ մէկ պարտը ունեցէք ունել մէկուն, բացի զիրաք սիրելէ. որովհետեւ ով որ կը սիրէ ընկերը՝ գործարած կ'ըլլայ Օրէնքը: **9** Վրորարեն այն ըսուածք. «Ընութիւնն մի ըներ, սպասարկութիւնն մի ըներ, գործարիւնն մի ըներ, սուր վկայութիւնն մի տար, մի ցանկար», եւ եթէ կայ ուրիշ որեւէ պատուիրան՝ համառօտարար կը բովանդակուի սա խօսքին մէջ. «Սիրէ ընկերոյ քու անձին՝ պէս»: **10** Սէրը ոչ մէկ չարիք կը գործէ իր ընկերին. ուրեմն սէրն է Օրէնքին գործադրութիւնը: **11** Նաև գիտնանք աստեն՝ թէ արդէն ժամն է բունէն արքննալու, որովհետեւ հիմա մեր փրկութիւնը աւելի մօտ է՝ քան երբ հաւատացինք: **12** Գիշերը

շատ յառաջացած է, ու ցերեկը՝ մօտեցած. ուրեմն թօթափնքը խաւարին գործերը, ու հազնինք լոյսին գրաիր: **13** Վայելչութեամբ ընթանանք, ինչպէս ցերեկ ատեն, ոչ թէ զեխութեամբ ու արբեցութեամբ, ոչ թէ խառնակ անկողինով եւ ցոփութեամբ, ոչ թէ կոխով ու նախանձով. **14** հապա հազէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, եւ մի մտադրեք մարմինին ցանկութիւնները գոհացնել:

14 Ընդունեցէք հաւատքի մեջ տկար եղողը՝ առանց քննադատերու կարծիքները. **2** Քանի որ մեկը կը հաւատայ թէ ամեն բան կրնայ ուտել, իսկ ուրիշ մը՝ որ տկար Ե՛քանջարելին կ'ուտէ: **3** Ա՞ն որ կ'ուտէ՝ թող չանարգէ չուտողը, եւ ան որ չ'ուտեր՝ թող չքատէ ուտողը, որովհետեւ Աստուած ընդունած է զայն: **4** Դուն ով ես՝ որ կը դատես ուրիշին ծառան. հաստատուն կենայ կամ իյնայ՝ իր խկական Տէրոց համար Ե: Բայց կանգուն պիտի պահոի, որովհետեւ Աստուած կարող է կանգուն պահել զայն: **5** ՄԵկը կը նկատ օր մը ուրիշէ մը գերադաս, միւսն ալ կը նկատ բոլոր օրերը հաւասար. իւրաքանչիւրը լման համոզուած թող ըլլայ իր միտրին մեջ: **6** Ա՞ն որ համարում կ'ընծայէ մեկ օրուան՝ Տէրոց համար համարում կ'ընծայէ, իսկ ան որ համարում չ'ընծայէր մեկ օրուան, Տէրոց համար համարում չ'ընծայէր: Ա՞ն որ կ'ուտէ՝ Տէրոց համար կ'ուտէ, քանի որ Աստուծմ չնորհակալ կ'ըլլայ. իսկ ան որ չ'ուտեր, Տէրոց համար չ'ուտեր, բայց Աստուծմ չնորհակալ կ'ըլլայ: **7** Արդարեւ մեզմէ ոչ մեկը ինքնիրեն համար կ'ապրի, կամ ինքնիրեն համար կը մեռնի. **8** Քանի որ եթէ ապրինք՝ Տէրոց համար կ'ապրինք, ու եթէ մեռնինք՝ Տէրոց համար կը մեռնինք: Ուրեմն թէ ապրինք եւ թէ մեռնինք՝ մենք Տէրոցն ենք: **9** Որովհետեւ Քրիստոս սա նպատակով մեռաւ ու Վերապրեցաւ, որպէսզի Տէր ըլլայ թէ մեռեններուն եւ թէ ողջերուն: **10** Իսկ դուն ինչո՞ն կը դատես եղրայր, կամ ինչո՞ն կ'անարգես եղրայր, քանի բոլորս ալ պիտի ներկայանանք Քրիստոսի դատարանը: **11** Արդարեւ գրուած է. «Ես կ'ապրիմ, - կ'ըսէ Տէրը. ամեն ծունկ պիտի կրի իմ առջեւս, եւ ամեն լեզու պիտի դաւանի զիս իբր Աստուած»: **12** Ուրեմն մեզմէ իւրաքանչիւրը հաշիւ պիտի տայ Աստուծոյ՝ ինքնիրեն համար: **13** Ուստի ալ չդատենք զիրար, այլ մանաւանդ սա վճռեցէք, որ ոչ մեկը սայթաքրում կամ զայթակղութիւն դնէ իր եղբօր առջեւ: **14** Գիտեն, ու համոզուած եմ Տէր Յիսուսով, թէ ոչինչ ինքնիրմէ պիտի Ե. բայց ով որ պիտի կը սեպէ որեւէ բան, անո՞ր համար պիտի Ե ատիկա: **15** Սակայն եթէ եղրայր տրտմի կերակուրի համար, այլ սիրով չես ընթանար. բու կերակուրովի մի կորսնցներ ամ՞ որուն համար Քրիստոս մեռաւ: **16** Ուրեմն հայիոյութիւն թող չըլլայ ձեր բարիին համար, **17** Քանի որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապա արդարութիւն,

խաղաղութիւն եւ ուրախութիւն՝ Սուլք Յոզիով: **18** Արդարեւ ով այս կերապով Քրիստոսի կը ծառայէ՝ Աստուծոյ համելի ու մարդոցմէ գնահատուած Ե: **19** Ուրեմն հետամնւու ըլլանք այն բաներուն՝ որոնք խաղաղութիւն կը հայթայթեն, եւ այն բաներուն՝ որոնցմով շինութիւն կ'ըլլայ իրարու: **20** Մի քանիդէք Աստուծոյ գործը կերակուրի համար: Արդարեւ բոլոր բաները մաքրու են. սակայն գէշ են այն մարդուն համար՝ որ կ'ուտէ զայթակղեցներով: **21** Լաւ է ոչ միս ուտեր, ոչ զինի խմել, ոչ ալ որեւէ բան ընել՝ որով եղբայր կը սայթաքի, կը զայթակղի կամ կը տկարանայ: **22** Դուն հաւանատք ունիս. բեզի վերապահ զայն՝ Աստուծոյ առջեւ երանի անոր, որ չի դատապարտեր ինքզինք անով՝ որ ինք կը գնահատէ: **23** Բայց ան որ կը տատամսի, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի, բանի որ հաւատքով չէ որ կ'ուտէ. արդարեւ ամեն ինչ որ հաւատքով չէ՝ մեղը Ե:

15 Ուստի մենք, որ զօրաւոր ենք, պարտաւոր ենք կրել տկարներուն տկարութիւնը, եւ ոչ թէ հանցնել մենք մեզ: **2** Մեզմէ իւրաքանչիւրը թող համեցնէ իր ընկերը՝ շինութեան համար, անոր բարիքին համար: **3** Քանի որ Քրիստոս ալ շիանցուց ինքզինք, հապա՝ ինչպէս գրուած Ե. «Քեզ անարգողներուն նախատինքները ինկան իմ վրաս»: **4** Որովհետեւ նախապէս գրուած ամեն ինչ՝ գրուեցաւ որ մենք սորվինք, որպէսզի յոյս ունենանք՝ համբերութեամբ ու Գիրքերուն միխթարութեամբ: **5** Ուրեմն համբերութեան ու միխթարութեան Աստուածը թող չնորիէ ծեզի համախոհ ըլլայ իրարու հետ՝ Քրիստոս Յիսուսի համաձայն, **6** որպէսզի միաբան ու միաբերան փառաքանքը Աստուած, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը: **7** Ուստի ընդունեցէք զիրար, ինչպէս Քրիստոս ալ ընդունեց մեզ՝ Աստուծոյ փառքին համար: **8** Արդարեւ կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոս սպասարկու եղաւ լյփատութեան՝ Աստուծոյ ճշմարտութեան համար, որպէսզի հաստատ նախահայրերուն տրուած խոստումները **9** եւ հեթանոսները Աստուած փառաքանեն՝ իր ողորմներէան համար, ինչպէս գրուած Ե. «Ասոր համար պիտի ներբողեմ թեզ հեթանոսներուն մէջ, եւ սաղմոս պիտի երգեմ բռու անունիդք»: **10** Դարձեալ կ'ըսէ. «Յեթանոսներ, ուրախացէք ամոր ժողովուրդին հետ»: **11** Եւ դարձեալ. «Գովարանեցէք Տէրը, բոլոր հեթանոսներ, ու գովեցէք զայն, բոլոր ժողովուրդներ»: **12** Դարձեալ Եսայի կ'ըսէ. «Յեսայի մեկ արմատը պիտի ըլլայ, եւ կամզներով հեթանոսներուն վրայ պիտի իշխէ. անո՞ր պիտի յուսան հեթանոսներ»: **13** Ուրեմն յոյսի Աստուածը թող լեցնէ ծեզ ամեն ուրախութեամբ ու խաղաղութեամբ՝ ծեր հաւատքին համեմատ, որպէսզի ծեր յոյսը առատանայ Սուլք Յոզիին զօրութեամբ: **14** Ես ինքս ալ համոզուած եմ ծեր

մասին, իմ եղբայրներս, թէ զուր ալ լի եք բարութեամբ, ամեն գիտութեամբ լեցուած, եւ կընաք զիրար խրատել: 15 Սակայն, եղբայրներ, կերպով մը աւելի յանդզնութեամբ գրեցի ձեզի, իբր թէ յիշեցնելով ձեզի, Աստուծու ինծի տրուած շնորհիքն պատճառով՝ 16 որ Յիսուս Քրիստոսի պաշտօնեան ըլլամ հեթանոսներուն մէջ, Աստուծոյ աւետարանին քահանայութիւնը կատարելով, որպէսզի հեթանոսները ըլլան ընդունելի ընծայ՝ Սուրբ Յոզիփով սրբացած: 17 Ուրեմն Քրիստոս Յիսուսի միջոցով պատճառ ունիմ պարծենալու Աստուծոյ վերաբերող բաներուն մէջ: 18 Բայց չեմ յանդզիք խօսի այն բաներէն որեւէ մէկուն մասին, որ Քրիստոս ինձմով գործադրած չէ հեթանոսները հնազանդեցնելու համար, խօսքով ու գործով, 19 գորաւոր նշաններով ու սրանչելիքներով, Աստուծոյ Յոզիփին գորութեամբ. այնպէս որ, սկսելով Երուսաղեմին եւ անոր շրջակայքին՝ մինչև Ելլիթիկում, լիովին քարոզեցի Քրիստոսի աւետարանը: 20 Վսպէս, պատիւ համարեցի աւետարանել հոն՝ ուր Քրիստոս քարոզուած չէր, որպէսզի ուրիշի մը դրած իիմին վրայ չկառուցանեմ, հապա՝ ինչպէս գրուած է. 21 «Անոնք՝ որոնց չէր պատմուած անոր մասին՝ պիտի տեսնեն, եւ անմիք որ չէին լած՝ պիտի հասկնան»: 22 Ասոր հանար ալ շատ անզամ արգիլեցայ ձեզի զայլ: 23 Իսկ հիմա, այս կողմները այլէւս քարոզելու տեղ չունենալով, ու շատ տարիներէ ի վեր տենչառով ձեզի զայ, 24 երբ դէպի Սպանիա ճամբորիմ՝ կը յուսաց ճամբորդութեանս ընթացքին ձեզի հանդիպի, ու ձեզմէ ուղարկուած հոն երթաւ անշուշտ նախ ձեզմով մասամբ յագենալէ ետք: 25 Իսկ հիմա Երուսաղեմ՝ կ'երթամ՝ սուրբերուն սպասարկելու: 26 Որովհետեւ Մակեդոնացիներն ու Աքայիացիները քարեհաճեցան հաղորդակից ըլլալ Երուսաղեմ եղող ալքատ սուրբերու կարիքներուն: 27 Իսկապէս քարեհաճեցան, եւ անոնց պարտական ալ են: Որովհետեւ եթէ հեթանոսները հաղորդակցեցան աննոնց հոգեւոր բաներուն, պարտաւոր են նաեւ օգնել անոնց մարմնաւոր բաներուն մէջ: 28 Ուրեմն երբ կատարեմ ասիկա եւ կնքեմ անոնց այս պսուղը, Սպանիա պիտի երթամ ծեր բովէն անցնելով: 29 Եւ գրտեմ թէ երբ զամ ձեզի՝ պիտի զամ Քրիստոսի աւետարանին օրինութեան լիութեամբ: 30 Կ'աղաչէմ ձեզի, եղբայրներ, մեր Տերոշմով՝ Յիսուս Քրիստոսով ու Յոզիփին սիրով, որ պայքարիք ինծի հետ ձեր աղօթեներուն մէջ՝ որոնք Աստուծոյ ուղղուած են ինծի համար, 31 որպէսզի ազատիմ Յրեաստանի անհազանդներէն, եւ սուրբերէն ընդունուի Երուսաղեմի մէջ ընելիք իմ սպասարկութիւնս, 32 ու ես ուրախութեամբ զամ ձեզի Աստուծոյ

կամքով, եւ հանգստանամ ձեզի հետ: 33 Խաղաղութեան Աստուծու ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

16 Ձեզի կը յանձնարարեմ մեր Փիրէ բոյրը, որ

Կենքրեայի Եկեղեցին սարկաւագուիին է. 2 որպէսզի ընդունիր զինք Տերոշմով՝ ինչպէս արժանավայել է սուրբերուն, եւ օգնէր անո՞ ինչ բանի մէջ որ պէտք ունենայ ձեզի. բանի որ ինք շատերու հոգատար եղաւ, նաեւ ինծի: 3 Բարեւեցէք Պիրսկէն եւ Ակիւդասը՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ գործակիցներս, 4 (որոնք Վտանգի մէջ դրին իրենց վիզերը՝ իմ անձիս համար. որոնցմէ ոչ միայն ես շնորհակալ եմ, հապա նաեւ հեթանոսներուն բոլոր Եկեղեցիները,) 5 նմանապէս Եկեղեցին՝ որ անոնց տան մէջ է: Բարեւեցէք Եպիսկոպոսը՝ իմ սիրելիս, որ Աքայիայի երախայրիքն է Քրիստոսի համար: 6 Բարեւեցէք Մարիամը, որ շատ աշխատեցաւ մեզի համար: 7 Բարեւեցէք Անդրոնիկոսն ու Յունիան, իմ ազգականներս ու գերութեան ընկերներս, որոնք երեւելի են առաքեալներուն մէջ եւ Քրիստոսի պատկանեցան ինձմէ ալ առաջ: 8 Բարեւեցէք Ամպիրիան՝ իմ սիրելիս Տերոշմով: 9 Բարեւեցէք Ուրբանոսը՝ մեր գործակիցը Քրիստոսով, եւ Ստաքէսը՝ իմ սիրելիս: 10 Բարեւեցէք Ապեղեսը, որ զնահատուած է Քրիստոսով: 11 Բարեւեցէք անոնք՝ որ Արիստորոսի տունն են: Բարեւեցէք Յերովիդոնը՝ իմ ազգականս: Բարեւեցէք Նարկէսի տունն եղողները՝ որոնք Տերոշն են: 12 Բարեւեցէք Տրիփոնը եւ Տրիփոսը, որոնք Կ'աշխատին Տերոշմով: Բարեւեցէք սիրելի Պերսիին, որ շատ աշխատեցաւ Տերոշմով: 13 Բարեւեցէք Ռուփոսը՝ Տերոշմով ընտրեալը, եւ անոր մայրը՝ որ իմս ալ է: 14 Բարեւեցէք Ասինկրիտոսը, Փղեգոնը, Յերմասը, Պատրորան, Յերմէսն ու անոնց հետ եղող երայրները: 15 Բարեւեցէք Փիլորդոսը եւ Յուլիան, Ներեռն ու անոր բոյրը, Ողիմպասը եւ անոնց հետ եղող բոլոր սուրբերը: 16 Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյոսը: Քրիստոսի (բոյրը) Եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ: 17 Կ'աղաչէմ ձեզի, եղբայրներ, ուշադիր եղէք անոնց՝ որ կը գոյացնեն բաժանումներ եւ զայթակղութիւններ, հակառակ մեր սորված ուսուցումնն, ու հեռացէք անոնցմ: 18 Որովհետեւ այդպիսիները կը ծառայեն ոչ թէ մեր Տերոշ՝ Քրիստոսի, հապա իրենց որովայնին, եւ անմեղներուն սիրութերը կը հարթեն բարի խօսքերով ու զովեստներով: 19 Բանի որ ձեր հնազանդութիւննը բոլորին ծանօթ է, ես ալ ձեզի համար ուրախ եմ. բայց նաեւ կ'ուզեմ՝ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին հանդեպ, եւ աննենգ՝ չարին: 20 Եւ խաղաղութեան Աստուծու ձեր շուտով պիտի ջախչախէ Սատանան ձեր ոտքերուն

տակ: Մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեզի հետ: 21 Տիմոթեոս՝ իմ գործակիցս,
եւ Նուկիոս, Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ
ազգականներս, կը բարեւեն ձեզ: 22 (Ես ալ՝
Տէրտիոս, որ գրեցի այս նամակը, կը բարեւեմ ձեզ
Տէրոջով:) 23 Գայիոս՝ իմ եւ ամբողջ Եկեղեցին
հիւրընկալը՝ կը բարեւե ձեզ: Երաստո՞ւ՝
քաղաքին գանձապետը՝ կը բարեւե ձեզ, նաեւ
Կուարտոս եղբայրը: 24 Մեր Տէրոց՝ Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ: Ամէն: 25 Եւ
հիմա՝ անոր, որ կարող է ձեզ ամրացնել՝
իմ աւետարանիս ու Յիսուս Քրիստոսի
քարոզութեան համաձայն, այն խորհուրդին
յայտնութեան համաձայն՝ որ լրութեան մէջ
մնացած էր դարերու ժամանակներէն ի վեր,
(αἰσθίος ց166) 26 բայց հիմա բացայաց եղաւ ու
Մարգարէներուն զիրքերով - յաւիտենական
Աստուծոյ հրամանին համաձայն - բոլոր
հեթանոսներուն զիտցուեցաւ՝ հաւատքի
հնազանդութեան համար, (αἰσθίος ց166) 27 միանկ
իմաստուն Աստուծոյ՝ Յիսուս Քրիստոսի միշոցով
փանոք յաւիտեան: Ամէն: (αἰσθ ց165)

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

1 Պողոս, կանչուած Վստուծոյ կամքով՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու, ու Սոսրենես Եղրայրը, **2** Կորնթոսի մէջ եղած Վստուծոյ Եկեղեցին, անոնց՝ որ Քրիստոս Յիսուսով սրբացած են, կանչուած՝ տուրքեր ըլլալու բոլոր անոնց հետ, որ ամեն տեղ կը կանչեն մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անոնը, թէ իրենց եւ թէ մեր Տէրոց. **3** Հնորիք ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տէր Յիսուս Քրիստոսւ: **4** Ամեն ատեն չնորհակալ կ'յլլամ իմ Աստուծմէն ծեզի համար, քանի որ Աստուծոյ շնորհբը տրուած է ծեզի Քրիստոս Յիսուսով, **5** ու դուք ամեն բանի մէջ հարստացած եք անով՝ ամեն խօսքով և ամեն գիտութեամբ: **6** Այսպէս՝ Քրիստոսի վկայութիւնը հաստատուեցալ ծեր մէջ, **7** որպէսզի ոչ մէկ շնորի պակսի ծեզի, մինչ կը սպասէք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան: **8** Ենք նաեւ պիտի հաստատէ ծեզ մինչեւ վախճանը, որ անմեղադրելի ըլլալը մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի օրը: **9** Հաւատարիմ է Աստուծ, որու միջոցով կանչուեցաք հաղորդակից ըլլալու իր Որդիին, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի: **10** Կ'աղաճն ծեզի, Եղրայրներ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անոնով, որ դուք բոլոր ունենաք նոյն խօսքը, ու պառակտուներ չըլլան ծեր մէջ. հապա հաստատուած ըլլալը նոյն միտքով ու նոյն դատունով: **11** Որովհետեւ, Եղրայրներս, ծեր մասին բացայայտուեցալ ինծի Քրուեի տունեն Եղոյներոն՝ թէ կրիւներ կան ծեր մէջ: **12** Հիմա սա կ'ըսեմ ծեզի. իր թէ ծեզմէ իւրաքանչիւր կ'ըսէ. «Ես Պողոսեան եմ», կամ. «Ես Ապողոսեան եմ», կամ. «Ես Կեփասեան եմ», կամ. «Ես Քրիստոսեան եմ»: **13** Միթէ Քրիստոս բաժնուած է. միթէ Պողոս խաչուեցալ ծեզի համար, կամ թէ Պողոսի անոնով մկրտուեցաք: **14** Ծնորհակալ կ'յլլամ Աստուծմէ, որ ծեզմէ ոչ մէկը մկրտեցի, բայց միայն Կրիստոսը եւ Գայիոսը. որպէսզի ոչ մէկը ըստ էթ ես մկրտած եմ իմ անոնովս: **15** Ստեփանասի ընտանիքն ալ մկրտեցի: Չեմ գիտեր ամեննեւն՝ թէ այ ուրիշ մէկը մկրտեցի: **17** Որովհետեւ Քրիստոս որկեց զիս ոչ թէ մկրտելու, հապա աւետարանելու. բայց ոչ խօսքերու իմաստութեամբ, որպէսզի Քրիստոսի խաչը ընդունայն չըլլայ: **18** Արդարեւ խաչին քարոզութիւնը յիմարութիւն է անոնց համար՝ որ կը կորսուին, իսկ մեզի համար՝ որ փեկուած ենք՝ Աստուծոյ զօրութիւնն է: **19** Որովհետեւ գրուած է. «Իմաստուններուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու խելացիներուն ինելքը պիտի չնշեմ»: **20** Ո՞ւր է իմաստունը, ո՞ւր է

դպիրը, ո՞ւր է այս աշխարիի վիճաբանողը. միթէ Աստուծ չյիմարացնց այս աշխարիի իմաստութիւնը: (այօն ց165) **21** Արդարեւ՝ քանի աշխարիը իր իմաստութեամբ չճանչցալ Աստուծ՝ անոր իմաստութեան մէջ, Աստուծ բարեհաճեցալ քարոզութեան յիմարութեամբ փրկել անոնք՝ որ կը հաւատան. **22** որովհետեւ Յրեաները նշան կը պահանջեն, եւ Յոյները իմաստութիւն կը փնտռեն, **23** իսկ մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը, զայթակղութիւն՝ Յրեաներուն, ու յիմարութիւն՝ Յոյներուն. **24** բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Յրեաներուն եւ թէ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը եւ Աստուծոյ իմաստութիւնը. **25** որովհետեւ Աստուծոյ յիմարութիւնը մարդոցմէ աւելի իմաստուն է, եւ Աստուծոյ տկարութիւնը մարդոցմէ աւելի ուժեղ է: **26** Արդարեւ դուք կը տեսնէք ծեր կոչումը, Եղրայրներ, թէ ինչպէս ոչ թէ շատ իմաստուններ՝ մարմինի համեմատ, շատ զօրաւորներ, շատ ազնուականներ կանչուեցան, **27** հապա Աստուծ ընտրեց աշխարիի յիմարները: Աստուծ ընտրեց աշխարիի ստորինները, անարգուածներն ու բան մը չեղոյնները, որպէսզի ոչչացնէ բան մը Եղոյնները. **29** որպէսզի ոչ մէկ մարմին պարծենայ Աստուծոյ առջեւ: **30** Բայց դուք Քրիստոս Յիսուսով անկէ եք, որ Աստուծմէ մեզի համար իմաստութիւն, արդարութիւն, սրբութիւն եւ ազատագրութիւն եղաւ. **31** որպէսզի, ինչպէս գրուած է. «Ո՞վ որ պարծենայ, թող պարծենայ Տէրոջննվ»:

2 Ու ես, Եղրայրներ, երբ եկայ ծեզի, չեկայ խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութեամբ՝ հոչակելու ծեզի Աստուծոյ վկայութիւնը. **2** որովհետեւ որոշեցի ուրիշ որեւէ բան չզիտնալ ծեր մէջ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, եւ զայն՝ խաչուած: **3** Ես ծեզի հետ Եղայ տկարութեամբ, ահով ու շատ դողով. **4** Եւ իմ խօսքս ու քարոզութիւնս՝ ոչ թէ մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով Եին, հապա՝ Չոզիին եւ զօրութեան ապացոյցով. **5** որպէսզի ծեր հաւատքը ըլլայ ոչ թէ մարդոց իմաստութեամբ, հապա՝ Աստուծոյ զօրութեամբ: **6** Սակայն կատարեալներուն կը խօսինք իմաստութեան մասին. բայց ոչ այս աշխարիի, ոչ այս աշխարիի ոչչացող իշխաններուն իմաստութեան մասին, (այօն ց165) **7** հապա՝ Աստուծոյ խորհրդաւոր եւ ծածկուած իմաստութեան մասին կը խօսինք, որ Աստուծ դարերէն առաջ սահմանեց մեր փառքին համար: (այօն ց165) **8** Այս աշխարիի իշխաններէն ոչ մէկը ճանչցալ զայն. բանի որ եթէ ճանչցալ ըլլային, չեին խաչեր փառքի Տէրը: (այօն

գ165) 9 Բայց ինչպես գրուած է. «Աչք չէ տեսեր, ականջ չէ լսեր, ոչ ալ մարդու սիրտին մեջ մտեր են այս բաները, որ Աստուած պատրաստած է զինք սիրողներուն»: **10** Սակայն Աստուած զանոնք յայտնած է մեզի իր Յոգիով, որովհետեւ Յոգին կը զննէ բոլոր բաները, մինչեւ անզամ Աստուծոյ խորունկ բաները: **11** Արդարեւ ովք զիտէ մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին՝ որ իր մեջն է. նոյնպես ալ ոչ մեկը գիտէ Աստուծոյ բաները, այլ միայն Աստուծոյ Յոգին: **12** Իսկ մենք ստացանք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին, հապա այն Յոգին՝ որ Աստուծն է. որպեսզի մենք զիտնանք այն բաները՝ որ Աստուած շնորհեց մեզի: **13** Նաեւ անոնց մասին կը խօսինք, ոչ թէ այն խօսքերով՝ որ մարդկային իմաստութիւնը կը սորվեցնէ, հապա Յոգին սորվեցուցածներով, համեմատելով հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ: **14** Իսկ չնչաւոր մարդը չ'ընդունիր Աստուծոյ Յոգիին բաները, որովհետեւ անոնք իրեն համար յիմարութիւն են, ոչ ալ կրնայ հասկնայ, քանի որ կը զննուին հոգեւոր կերպով: **15** Բայց ան որ հոգեւոր է՝ կը զննէ ամեն բան, սակայն ինք կը զննուի ոչ մեկն: **16** Որովհետեւ ովք գիտցա՛ Տերոց միտքը, որ սորվեցնէ անոր. բայց մենք ունինք Քրիստոսի միտքը:

3 Բայց ես, Եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպես հոգեւորներու, հապա որպես մարմնաւորներու, նոյնիսկ որպես Քրիստոսով Երախաններու: **2** Ձեզ սուլցածնեցի կաթով, ոչ թէ կերակուրով. որովհետեւ մինչեւ իմամ չէիր կրնար հանդուրժել, եւ ոչ իսկ ներկայիս կրնար, քանի որ տակալին մարմնաւոր էք: **3** Արդարեւ, քանի տակալին նախանձ, կոյի եւ բաժանումներ կան ձեր մեջ, միթէ մարմնաւոր չէք ու մարդկօրեն չէք ընթանար: **4** Որովհետեւ երբ ձեզմէ մեկը քսէ. «Ես Պողոսեան եմ», եւ միւսը. «Ես Ապողոսեան եմ», միթէ մարմնաւոր չէք: **5** Իսկ ովք է Պողոս, կամ ովք է Ապողոս. լոկ սպասարկուներ, որոնցմով դուք հաւատացիք՝ ինչպես Տերը տուալ անոնցմէ իրաքանչիւրին: **6** Ես տնկեցի, Ապողոս ջրեց, բայց Աստուած ամեցցուց: **7** Ուստի ոչ տնկորդ բան մըն է, եւ ոչ ջրողը, հապա Աստուած՝ որ ամեցցուց: **8** Ուրեմն տնկողն ու ջրողը մեկ են, եւ իրաքանչիւրը պիտի ստուայ իր վարձատրութիւնը՝ իր աշխատանքին համեմատ. **9** Որովհետեւ մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինուածքն էք: **10** Աստուծոյ շնորհիքն համեմատ՝ որ տրուեցա ինձի, իիմ դրի իմաստուն ճարտարապետի մը պէս, բայց ուրիշ մը կը շինէ անոր վրայ. սակայն իրաքանչիւրը թող զգուշանայ թէ ինչպես կը շինէ անոր վրայ: **11** Արդարեւ ոչ մեկը այլ ուրիշ իիմ կրնայ դնել՝ դրուածեն զատ, որ Յիսուս Քրիստոսն է: **12** Եթէ

մեկը այս իմիմին վրայ շինէ ոսկիով, արծաթով, պատուական քարերով, փայտով, խարով, խոզանով, **13** իրաքանչիւրին գործը բացայայտ պիտի ըլլայ. քանի որ օրը պիտի բացայայտէ, որովհետեւ կրակով պիտի յայտնուի եւ իրաքանչիւրին գործին ինչպես ըլլալ կրամկը պիտի փորձարկէ: **14** Եթէ մեկուն գործը՝ որ շինած է անոր վրայ՝ մնայ, ինք վարձատրութիւն պիտի ստանայ. **15** Եթէ մեկուն գործը այրի՝ պիտի կրունցնէ, իսկ ինք պիտի փրկուի, սակայն իբր թէ կրակի մէշն: **16** Չէք զիտէր թէ դուք Աստուծոյ տաճարն էք, եւ Աստուծոյ Յոգին կը բնակի ձեր մեջ: **17** Եթէ մեկը ապականէ Աստուծոյ տաճարը, Աստուած ալ պիտի բանդէ զինք. որովհետեւ Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, եւ դուք էք այդ տաճարը: **18** Ո՛չ մեկը թող խարէ ինքզինք: Եթէ ձեզմէ մեկը կը կարծէ իմաստուն ըլլալ այս աշխարհի մեջ, թող յիմար դառնայ՝ որպեսզի իմաստուն ըլլայ: (*այսու ց165)* **19** Որովհետեւ այս աշխարհի իմաստութիւնն՝ Աստուծոյ քով յիմարութիւնն է. քանի որ գրուած է. «Ան իմաստունները կը քանի իրենց խորամանկութեան մեջ»: **20** Եւ դարձեալ. «Տերը գիտէ իմաստուններուն մտածումները՝ որ փուճ են»: **21** Յետեւաբար ոչ մեկը թող պարծենայ մարդոցմով. **22** Որովհետեւ ամեն բան ձերն է. թէ Պողոս, թէ Ապողոս, թէ Կեփաս, թէ աշխարհը, թէ Կեանքը, թէ Մահը, թէ Ներկայ բաները եւ թէ Գայիքները: Ամեն բան ձերն է. **23** Դուք ալ Քրիստոսին էք, ու Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

4 Մարդիկ թող սեպեն մեզ՝ որպես Քրիստոսի սպասարուներն ու Աստուծոյ խորհուրդներուն տնտեսները: **2** Իսկ տնտեսէ մը կը պահանջուի որ հաւատարիմ գտնուի: **3** Բայց ինծի համար չնշին բան է որ դատուիմ ձեզմէ, կամ մարդոց դատաստանն. նոյնիսկ ես չեմ դատեր զիս. **4** (որովհետեւ ես ոչինչնկ գիտակից եմ իմ մասիս. բայց ոչ թէ ասով կ'արդարանամ.) հապա զիս դատողը՝ Տերն է: **5** Յետեւաբար ատենէն առաջ մի դատեր՝ մինչեւ որ Տերը զայ. ինք պիտի լուսարդ խաւարին գալունիքը ու երեւան պիտի հանէ սիրտերուն ծրագիրները, եւ այն ատեն իրաքանչիւրը գովեստ պիտի ունենայ Աստուծմ: **6** Այս բաները, Եղբայրներ, օրինակով մը կիրակեցի՝ ինծի եւ Ապողոսի՝ ձեզմի համար, որ դուք մեզմով սորվիք գրուածէն աւելի բան մը շմտածել մարդոց մասին, որպեսզի ձեզմէ ոչ մեկը հապարտանայ մեկուն համար ուրիշի մը դէմ: **7** Որովհետեւ ովք է ան՝ որ տարբեր կ'ընէ թեզ ուրիշներէն, եւ ինչ ունի՞ որ չես ստացած. ու եթէ ստացար, ինչո՞ւ կը պարծենաս՝ իբր թէ ստացած ջրլաս: **8** Արդէն յագեցած էք, արդէն հարուստ էք, առանց մեզի թագաւորեցիք. ու երանի թէ թագաւորեցիք, որպեսզի մենք ալ

թագաւորէինք ձեզի հետ, 9 քանի որ կը կարծեմ թէ Աստուած յետիններ զրաւ մեզ՝ առաքեալներս, մահապարտներու պէս. որովհետեւ տեսարան եղանք աշխարհին, հրեշտակներուն ու մարդոց: 10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, իսկ դուք՝ իմաստուններ Քրիստոսով: Մենք՝ տկար, բայց դուք՝ ուժեղ: Դուք՝ փառաւորուած, իսկ մենք՝ անպատուուած: 11 Մինչեւ այս ժամը թէ կ'անօթենանք, թէ կը ծարաննանք, թէ մերկ կը մնանք, թէ կը կոփահարուինք, թէ որոշ բնակավայր չունինք, 12 թէ ալ կը տքնինք՝ մեր ձեռքերով գործենով: Երբ մեզ հեգնեն՝ կ'օրինենք. երբ հայածն՝ կը հանդուրժենք. 13 Երբ հայիշեն՝ կ'աղաքենք: Աշխարհի աղտեղութիւնը դարձանք, բոլորին աւելցուքը՝ մինչեւ հիմա: 14 Այս բաները կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամշցնելու համար, հապա կը խրատեմ ծեզ՝ սիրելի զաւակներուս պէս: 15 Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ դուք տաք հազար վարժապետներ ունենար Քրիստոսով, ոչ թէ շատ հայրեր ունիք. քանի որ Քրիստոս Յիսուս կն ծնայ ծեզ՝ աւետարանին միջոցով: 16 Ուրեմն կ'աղաքն ծեզի, նմանեցէք ինձի: 17 Ասոր համար ծեզի դրկեցի Տիմոթեոսը, որ սիրելի զաւակս է, ու հաւատարիմ է Տերոջմով. ան պիտի վերյիշեցնէ ծեզի իմ ճամբաններս՝ որ Քրիստոսի մէջ են, ինչպէս ամենուրեք բոլոր եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցնեմ: 18 Ունանք հպարտացան, որպէս թէ ես պիտի չզամ ծեզի: 19 Բայց շուտով պիտի զամ ծեզի, եթէ Տերը կամենայ, եւ պիտի հասկնամ ոչ թէ հպարտացոյններուն խօսքերը, հապա զօրութիւնը: 20 Որովհետեւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօսքով է, հապա զօրութեամբ: 21 Ինչպէս կ'ուզէք. զաւազաննվ զամ ծեզի, թէ սիրով եւ հեգութեան խոգիով:

5 Առհասարակ կը լսուի թէ ձեր մէջ առոնկութիւն կայ. եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ իսկ չկայ, որպէս թէ մէկը ունենայ իր հօր կինը: 2 Ու դուք հպարտացած եք, փոխանակ սգայու, որպէսզի ձեր մէջն վերցուի ան՝ որ այս արարքը կատարեց: 3 Արդարեւ ես - թէպէս մարմինով բացակայ եմ, բայց հոգիով՝ ներկայ - արդէն իսկ դատեցի այսպիսի արարք գործողը, որպէս թէ ներկայ ըլլարվէ: 4 Սեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով, երբ հաւաքուիք՝ դուք եւ իմ հոգիս, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի զօրութեամբ, 5 մատնեցէք այդպիսի մէկը Սատանային՝ մարմինին աւերումին համար, որպէսզի հոգին փրկուի Տեր Յիսուսի օրը: 6 Վզդ ձեր պարծանքը լաւ չէ: Չեք գիտեր թէ բի մը խմորդ՝ կը խմորէ ամբողջ զանգուածը: 7 Ուրեմն մաքրուեցէք իին խմորէն՝ որպէսզի ըլլար նոր զանգուած մը, քանի որ անխմոր էք: Որովհետեւ Քրիստոս՝ մեր զատիկը՝ գրիտեցաւ մեզի համար. 8 հետեւարար տօն կատարենք՝ ոչ թէ իին խմորով, ոչ ալ չարամտութեան եւ չարութեան խմորով,

հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացով: 9 Գրեցի ձեզի նամակին մէջ, որ շարաբերիք պոռնկողներուն հետ: 10 Սակայն ոչ անշուշու այս աշխարհի պոռնկողներուն, կամ ազահներուն, կամ յափշտակողներուն, կամ կրապաշտներուն հետ. այլապէս՝ պարտաւոր պիտի ըլլայիք աշխարհեն դուրս ելլեւ: 11 Իսկ հիմա գրեցի ձեզի որ շարաբերիք, եթէ ունէ մէկը՝ որ եղբայր կը կոչուի՝ „ըլլայ պոռնկող, կամ ազահ, կամ կրապաշտ, կամ հեգնող, կամ արբեցոյ, կամ յափշտակող. այդպիսի մարդոյ հետ մի ուտէք անզամ: 12 Որովհետեւ ինչ պէտք ունիմ դատելու դուրսինները. միթէ դուք չէք դատեր ներսինները. 13 իսկ Աստուած պիտի դատէ դուրսինները: Ուստի վերցուցէք չարը ձեր մէջն:

6 Եթէ ձեզմէ մէկը խնդիր մը ունենայ ուրիշի մը հետ, միթէ կը յանդգնի անարդարներուն առջեւ դատուի, եւ ոչ թէ սուրբերուն առջեւ: 2 Չեք գիտեր թէ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհ կը դատուի ձեզմէ, դուք արժանի չէք դատելու չնչին խնդիրները: 3 Չեք գիտեր թէ մենք պիտի դատենք հրեշտակները. հապա մշակ աւելի այս կեանքին բաները: 4 Ուրեմն եթէ դատեր ունիք՝ այս կեանքի բաներուն համար, դատաւոր նշանակեցէք եկեղեցին անարզները: 5 Զեզ ամշցնելու համար կ'ըսեմ. իրամ իմաստուն մը չկայ ձեր մէջ, ոչ իսկ մէկ հատ, որ կարենայ վճռել իր եղբայրներուն միջեւ: 6 Յապա եղբայր՝ եղբօր հետ դատ կը վարէ, այն ալ՝ անհաւատներուն առջեւ: 7 Ուրեմն արդէն ծանը յանցանք մը կայ ձեր մէջ, քանի որ իրարու հետ դատեր ունիք. ինչն վիխսարէնը դուք չէք անհիրաւուիր. ինչն վիխսարէնը դուք զրկանք չէք կրեր: 8 Նոյնիսկ դուք կ'անհիրաւէք ու կը զրկէք, այն ալ՝ եղբայրներն ևն. 9 Չեք գիտեր թէ անհիրաւները պիտի չժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: Մի մոլորիք. ոչ պոռնկողները, ոչ կրապաշտները, ոչ շնացողները, 10 ոչ իզացեանները, ոչ արլագտները, ոչ գողերը, ոչ ազահները, ոչ արբեցողները, ոչ հեգնողները, ոչ ալ յափշտակողները պիտի ժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 11 Եւ ձեզմէ ունանք այդպիսիներ էին. բայց լուացուեցաք, բայց սրբացաք, բայց արդարացաք Տեր Յիսուսի անունով ու մեր Աստուծոյն Յոգիով: 12 Ամեն բան ինձի արտօնուած է, բայց ամեն բան օգտակար չէ: Ամեն բան ինձի արտօնուած է, բայց ես ոչ մէկուն իշխանութեան տակ պիտի ըլլար: 13 Կերակուրները փորին համար են, փորն ալ՝ կերակուրներուն. բայց Աստուծած ասիկայ այ, անսնիք ալ պիտի ոչչացնէ: Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, հապա՝ Տերոց, ու Տերը՝ մարմինին համար: 14 Եւ Աստուած՝ որ յարուցանց Տերը, պիտի յարուցանէնան նաև մեզ՝ իր զօրութեամբ: 15 Չեք գիտեր թէ ձեր մարմինները

Քրիստոսի անդամներն են: Ուրեմն Քրիստոսի անդամները առնելով պոռնիկի անդամներ ընեն: Ամենեւին: **16** Չըք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը միանայ, անոր հետ մէկ մարմին կըլլայ. քանի որ Գիրքը կ'ըսէ. «Երկուքը պիտի ըլլան մէկ մարմին»: **17** Իսկ ան որ Տերոց կը միանայ, անոր հետ մէկ հոգի կ'ըլլայ: **18** Փախէք պոռնկութենեն: Ամեն մէղք՝ որ մարդ կը գործէ, իր մարմինեն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնիկի, կը մէղանչէ իր մարմինին դէմ: **19** Չըք գիտեր թէ ձեր մարմինը տաճարն է Սուրբ Յօնիքին՝ որ ձեր մէջն է. զայն Աստուծմն ստացաք, եւ դուք ձեզի չէք պատկանիր, **20** բայց որ մէջ գինով մը գնուեցաք. ուստի փառաւորեցք՛ Աստուծած ձեր մարմինին ու ձեր հոգին մէջ, որոնք կը պատկանին Աստուծոյ:

7 Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի այն բաներուն՝ որոնց մասին գրեցիր ինծի, լաւ է մարդուն համար՝ որ կսոց չմերձնայ: **2** Բայց պոռնկութենեն խուսափելու համար՝ իւրաքանչիւրը թող ունենայ իր կինը, եւ ամեն կին թող ունենայ իր ամուսինը: **3** Ամուսինը թող հատուցանե կնոջ ինչ որ կը պարտի, նմանապէս կինն ալ՝ իր ամուսինին: **4** Կինը իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՝ ամուսինը. նմանապէս ամուսինն ալ իշխանութիւն չունի իր մարմինին վրայ, հապա՝ կինը: **5** Մի՛ զրկէք գիրար, բայց միայն համաձայնութեամք՝ ատենի մը համար, որ դուք ձեզ աղօթքի յատկացնէք ու դարձեալ գաք իրարու քով, որպէսզի Սատանան չփորձե ձեզ՝ ձեր անժուժկալութեան համար: **6** Ասիկա կ'ըսեմ՝ արտօնելով, ոչ թէ հրամայելով: **7** Որովհետեւ կ'ուզեի որ բոլոր մարդիկ ըլլային ինծի պէս. բայց իւրաքանչիւրը ունի իր յատուկ շնորհը Աստուծմն, մէկը՝ այսպէս, իսկ միւսը՝ այսպէս: **8** Ուստի կ'ըսեմ ամուրիներուն եւ այրիներուն. «Լաւ կ'ըլլայ անոնց համար՝ եթէ մնան ինծի պէս»: **9** Բայց եթէ ժուժկալութիւն չունին՝ թող ամուսնանան. որովհետեւ աւելի լաւ է ամուսնանալ՝ քան բորբոքիք: **10** Իսկ ամուսնացածներուն կը հրամայեմ, ոչ թէ ես, հապա՝ Տերը. «Կինը թող չզատուի իր ամուսինեն, **11** (իսկ եթէ զատուի ալ՝ թող մնայ անամուսին, կամ հաշտուի իր ամուսինին հետ,) եւ ամուսինը թող չզգէ իր կինը»: **12** Բայց միւսներուն նա կ'ըսեմ, ոչ թէ Տերը. «Եթէ երբայր մը ունենայ անհաւատ կին մը եւ անոր հաճելի ըլլայ բնակի իրեն հետ, թող չզգէ զայն»: **13** Եւ կին մը որ ունի անհաւատ ամուսին մը, եթէ անոր հաճելի ըլլայ բնակի իրեն հետ, թող չզգէ զայն»: **14** Որովհետեւ անհաւատ ամուսինը սրբացած է կնոշմով, եւ անհաւատ կինը սրբացած է ամուսինով: Այսպէս՝ ձեր զաւակները անմաքուր պիտի ըլլային. բայց իհմա սուրբ են: **15** Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ թող զատուի: Եղբայր մը կամ քոյր մը ստրուկ չէ այդպիսի:

պարագաներու մէջ. սակայն Աստուծած կանչեց մեզ խաղաղութեան: **16** Որովհետեւ դուն ինչ գիտես, կի՞մ. թէրեւս պիտի փրկես ամուսինը: Կամ դուն ինչ գիտես, մարդ. թէրեւս պիտի փրկես կինը: **17** Այսպէս ինչպէս Տերը բաշխեց իւրաքանչիւրին, ինչպէս Աստուծած կանչեց իւրաքանչիւրը, այնպէս թող ընթանայ: Ես այսպէս կը պատուիրեմ բոլոր եկեղեցներուն մէջ: **18** Եթէ թլփատուած մէկը կանչուեցաւ հաւատքի, թող անթլփատ չշառանայ: Եթէ մէկը կանչուեցաւ անթլփատութեան մէջ, թող չթլփատուի: **19** Որովհետեւ թլփատութիւնը բան մը չէ, եւ անթլփատութիւնն ալ բան մը չէ, հապա Աստուծոյ պատուիրաններուն պահպանումն է Եականը: **20** Իւրաքանչիւրը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ, թող մնայ անոր մէջ: **21** Ստրուկ էիր երր կանչուեցար. իոդ մի՛ ըներ այդ մասին. բայց եթէ կրնաս ազատագրուի, առաւելապէս օգոստի առիթեն: **22** Որովհետեւ ով որ կանչուած է Տերոջոնվ՝ ստրուկ ըլլալով, Տերոց ազատագրեալն է. նմանապէս ով որ կանչուած Է՝ ազատ ըլլալով, Քրիստոսի ստրուկն է: **23** Դուք գնուեցար մեծ գինով մը. մի՛ ըլլաք մարդոց ստրուկ: **24** Եղբայրներ, իւրաքանչիւրը ինչ վիճակի մէջ որ կանչուեցա, թող մնայ անոր մէջ՝ Աստուծոյ հետ: **25** Կոյսերուն մասին Տերոջոնն իրաման մը չունիմ. սակայն կը յայտնեմ իմ դաստումն, իբր մէկը՝ որ ոդրունլթիւն գտած է Տերոջոնն հաւատարիմ ըլլալու: **26** Ուրեմն ես կը կարծեմ թէ սա լաւ է ներկայ հարկադրանքին պատճառով, այսինքն լաւ է մարդու մը՝ որ մնայ ինչպէս որ Է՝: **27** Կապուտած ես կնոջ. մի՛ ջանար արձակուի: Արձակուած ես կնոշմէ մը. մի՛ փնտուր կին: **28** Իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չես մէղանչեր. ու եթէ կոյսը ամուսնանայ՝ չի մէղանչեր: Բայց այդպիսիներու մարմինի մէջ տառապանք պիտի ունենան. իսկ ես կ'ուզեմ ինսայել ձեզի: **29** Բայց սա կ'ըսեմ. եղբայրներ, թէ ժամանակը կարճ է: Վ' անոնք որ կին ունին, այնպէս ըլլան՝ որպէս թէ չունին. **30** անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ չեն լար. անոնք որ կ'ուրաքանան՝ որպէս թէ չեն ուրաքանար. անոնք որ կը զնեն՝ որպէս թէ ոչ մէկ բանի տիրացած են. **31** եւ անոնք որ այս աշխարհը կ'օգտագործեն՝ որպէս թէ չեն չարաշակեր. որովհետեւ այս աշխարհի կերպարը կ'անցնի: **32** Բայց ես կ'ուզեի որ դուք անհոգ ըլլաք. որովհետեւ ամուրին կը հոգայ Տերոց բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ Տերը: **33** Իսկ ամուսնացածը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր կինը: **34** Նոյնպէս տարբերութիւն կայ ամուսնացած կնոջ եւ կոյսին միշեն. չամուսնացած կինը կը հոգայ Տերոց բաները, որպէսզի ինչ սուրբ ըլլայ մարմինով ու հոգիով. իսկ ամուսնացած կինը կը հոգայ աշխարհի բաները, թէ ինչպէս հաճեցնէ իր ամուսինը: **35** Ասիկա կ'ըսեմ ձեր օգուտին համար. ոչ թէ ծուլակ ձգելու ձեր վրայ՝ հապա վայելչութեան համար, որպէսզի

ձեր ուշադրութիւնը դարձնէք Տէրոց՝ առանց մտացիր ըլլալու: **36** Իսկ եթէ մԵկը կը կարծէ թէ անվայելչութեամբ կը վերաբերի իր կոյսին հանդեպ, եթէ անցնի անոր ամուսնութեան տարիքը, եւ պարտաւոր է, թող ընէ ինչ որ կ'ուզէ, չի մեղանչեր. թող ամուսնանան: **37** Սակայն ան որ հաստատ կը կենայ իր սիրտին մԵց ու հարկադրանք չունի, հապա կ'իշխէ ինքնիր կամքին վրայ եւ վճռած է իր սիրտին մԵց՝ որ պահէ իր կոյսը, յան կ'ընէ: **38** Ուստի ան որ կ'ամուսնացնէ իր կոյսը”, լաւ կ'ընէ. իսկ ան որ չ'ամուսնացնէր, աւելի լաւ կ'ընէ: **39** Կինը կապուած է այնքան ատեն որ իր ամուսինը կ'ապրի. բայց եթէ իր ամուսինը մեռնի, ազատ է ամուսնանալո՛ որոն հետ որ ուզէ, միայն թէ՛ Տէրոջմով: **40** Սակայն իմ դատումով՝ ան աւելի երջանիկ կ'ըլլայ եթէ մնայ այդպէս. եւ կը կարծեմ թէ ես ալ ունիմ Աստուծոյ Հոգին:

8 Այժմ, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն զրոհուած բաները ուտելու, զիտենք թէ բոլորս ալ զիտութիւն ունինք: Գիտութիւնը կը հապրտացնէ, բայց սԵրը կը շինէ: **2** Եթէ մԵկը կը կարծէ թէ բան մը զիտէ, դեռ ոչինչ զիտէ այնպէս՝ ինչպէս պէտք է զիտնալ: **3** Սակայն եթէ մԵկը կը սիրէ Աստուած, ինք ճանցուած է անկէ: **4** Ուրեմն, ինչ կը վերաբերի կուռքերուն զրոհուած բաները ուտելու, զիտենք թէ կուռքը ոչինչ է աշխարհի մԵց, եւ թէ ուրիշ ուեւ Աստուած չկայ՝ մԵկէն զատ: **5** Քանի որ՝ թէեւ ըլլան աստուած կոչուածներ, թէ երկինքը եւ թէ երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ տէրեր,) **6** Մենք ունինք մԵկ Աստուած՝ Յայր, որմէ են բոլոր բաները, եւ մենք՝ անոր կը պատկանինք”, ու մԵկ Տէ՛ Յիսուս Քրիստոս, որով գոյութիւն ունին “բոլոր բաները, եւ մենք՝ անով կանք: **7** Բայց բոլորը չունին այս զիտութիւնը. որովհետեւ ունանք՝ մինչեւ հիմա խոճմտանքի հարց ունենալով կուռքի մասին՝ կ'ուտեն զանոնք որպէս կուռքի զրոհուած բան. Եւ իրենց խոճմտանքը կը պղծուի՛ քանի որ տկար է: **8** Սակայն կերակուրը չէ որ կը մօտեցնէ մեզ Աստուծոյն”. քանի որ ոչ առատութեան մԵց կ'ըլլանք՝ եթէ ուտենք, ոչ այ կարօտութեան մԵց կ'ըլլանք՝ եթէ չուտենք: **9** Բայց զգուշացք՝ որ ծեր այս ազատութիւնը տկարներուն սայթաքու չուլայ: **10** Քանի որ եթէ մԵկը տեսմէ թեզ՝ որ զիտութիւն ունիս, սեղան նստած” կրատունի մԵց, այդ տկար եղողին խոճմտանքը պիտի չխրախուսուի ուտել այն բաները՝ որ կուռքերուն զրոհուած են. **11** Եւ բու զիտութեամբ՞ այդ տկար եղբայրը պիտի կորսուի, որուն համար Քրիստոս մեռաւ: **12** Իսկ երբ այսպէս կը մեղանչէր եղբայրներուն դէմ ու կը վիրաւորէր անոնց տկար խոճմտանքը, կը մեղանչէր Քրիստոսի դէմ: **13** Ուստի եթէ կերակուրը կը զայթակղեցնէ

եղբայրս, յաւելտ միս պիտի չուտեն՝ որպէսզի զգայթակղեցնեն եղբայրս: (անշ ց165)

9 Միթէ ես առաքեալ չեմ. միթէ ես ազատ չեմ. միթէ աչքերովս չունեալ Յիսուս Քրիստոսը՝ մԵր Տէրը. դուք իմ գործս չՔբ Տէրոջմով: **2** Նոյնիսկ եթէ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ, գոնէ ծեզի համար՝ եմ. որովհետեւ իմ առաքելութեանս կիփը դուք էք Տէրոջմով: **3** Սա է իմ ջատագովականս անոնց՝ որ կը հարցարնեն զիս. **4** «Միթէ մԵնք իրաւունք չունինք ուտելու եւ խմելու: **5** Միթէ մԵնք իրաւունք չունինք Քրիստոսով քոյլ եղող կիս մը մեզի հետ տանելու, ինչպէս միւս առաքեալները, Տէրոց եղբայրներն ու Կեփաս կ'ընեն: **6** Կամ միայն ես ու Քառնարան իրաւունք չունինք աշխատելէ զերծ ըլլալու: **7** Ո՞ւ կերպէր մարտնչելու կ'երթայ իր սեփական ծախսով. ո՞վ այգի կը տնկէ եւ անոր պտուղէն չ'ուտեր. կամ ո՞վ կը հովուել ու հուտին կաթով չի մսանիր”: **8** Միթէ մմիրդկօրէն կ'ըսեմ այս բաները, կամ արդեօք Օրէնքն ալ նոյնը չ'ընտեր: **9** Քանի որ Մովսէսի Օրէնքին մԵջ գրուած է. «Մի կապեր կայի մԵց աշխատող” եզին դունչը»: Միթէ Աստուած եգները կը հոգայ, **10** թէ ոչ՝ անշուշտ մեզի համար կ'ըսէ: Անկասկած մեզի համար գրուած է. որովհետեւ ան որ կը հերկէ՝ պարտաւոր է յոյսով հերկել, եւ ան որ կը կամնէ՝ բաժին առնելու յոյսով”: **11** Եթէ մԵնք ձեր մԵց հոգեւոր բաներ սերմանեցինք, մԵծ բան Ե՛ եթէ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք: **12** Եթէ ուրիշներ բաժին ունին այս իրաւունքին՝ ձեր վրայ, առաւելապէս մԵնք չունինք. բայց մԵնք այս իրաւունքը չօգտագործեցինք, հապա ամէն բանի կը դիմանանք, որպէսզի արգելք ըլլանք Քրիստոսի աւետարանին: **13** ՉՔբ զիտեր թէ սուլրը բաներուն պաշտօնեաները՝ տաճարէն կ'ուտեն, եւ անոնք որ զրիասեղանին կը սպասաւորէն՝ զրիասեղանէն բաժին կ'առնեն: **14** Նոյնպէս ալ Տէրը պատուիրեց որ աւետարանը հոչակողները՝ աւետարանէն ապրին: **15** Բայց ես ասոնցմ ոչ մԵկը օգտագործեցի, ոչ ալ այս բաները գրեցի՝ որ այդպէս ըլլայ ինծի հանդեպ. որովհետեւ աւելի լաւ է ինծի՝ որ մեռնիմ, բան թէ մԵկը իմ պարծանքս ոչնչացնէ: **16** Արդարեւ եթէ աւետարանէն՝ պարծենապիշ ոչինչ ունին, որովհետեւ իմ վրաս դրուած հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինծի՝ եթէ չաւետարանէն: **17** Քանի որ եթէ ասիկա կամովին ընեմ, վարձատրութիւն կ'ունենամ. իսկ եթէ ակամայ՝ այդ ինծի վստահուած տնտեսութիւն մըն է: **18** Ուրեմն ինչ է իմ վարձատրութիւնս. այն՝ որ աւետարանէրու ատենս ծրի տամ Քրիստոսի աւետարանը, որպէսզի շարաչար չգրոծածեմ աւետարանէն ստացած իմ իրաւունքս: **19** Քանի որ՝ թէպէտ բոլորէն ազատ էի՛ ես զիս բոլորին ծառայ դրի, որպէսզի շատերը շահիմ: **20** Յրեաներուն հետ Յրեայի պէս եղայ, որպէսզի

Հրեաները շահիմ: **21** Օրէնքի տակ եղողներուն հետ՝ իբր թէ Օրէնքի տակ, (ոչ թէ ես Օրէնքի տակ էի,) որպէսզի Օրէնքի տակ եղողներն ալ շահիմ: Առանց Օրէնքի եղողներուն հետ՝ իբր թէ առանց Օրէնքի, (ոչ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէսզի առանց Օրէնքի եղողներն ալ շահիմ: **22** Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որպէսզի տկարները շահիմ. բոլորին հետ ամեն ինչ եղայ, որպէսզի անպայման ոմանք փրկեմ: **23** Եւ ասիկա կ'ընեմ աւետարանին համար, որ հաղորդակից ըլլայմ անոր: **24** Չէք գիտեր թէ ասպարեզին մէջ Վազորները՝ բոլորը կը վազեն, բայց մէկը կը ստանայ մրցանակը: Ուստի այնպէս վազեցէք՝ որ ստանաք: **25** Ո՛վ որ կը մրցի՝ չափաւորութիւն կը պահէ ամեն բանի մէջ. անոնք՝ եղծանելի պսակը ստանալու համար, իսկ մենք՝ անեղծանելին: **26** Ուստի ես այդպէս կը վազեմ, ոչ թէ անստուգութեամբ. ես այդպէս կոփամարտ կ'ընեմ, ոչ թէ հովը ծեծելով. **27** Բայց կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ մարմինս, որպէսզի՝ ուրիշներուն քարոզելի ետք՝ ես ինք խոտեի չըլլամ:

10 Եղրայրներ, չեմ ուզեր որ անփոսանար թէ մեր հայրեր՝ բոլրն ալ ամային տակ էին, բոլրն ալ ծովէն անցան, **2** ու բոլրն ալ Մովսէսով մկրտուցան ամպին եւ ծովուն մէջ: **3** Բոլրն ալ կերան նոյն հոգեւոր կերակուրը, **4** ու բոլրն ալ խմեցին նոյն հոգեւոր խմելիքը, որովհետեւ կը խմելին այն հոգեւոր վեմեն՝ որ իրենց կը հետեւը, եւ այդ վեմը՝ Քրիստոսն եր: **5** Բայց անոնցմէ շատերը համելի չեղան Աստուծոյ, քանի որ անապատին մէջ փորուած ինկան: **6** Ուրեմն այդ բաները մեզի տիպար եղան, որպէսզի շցանկանք չար բաներու, ինչպէս անոնք ցանկացին: **7** Ո՛չ ալ կորապաշտ ըլլաք՝ անոնցմէ ոմանց պէս, ինչպէս գրուած է. «Ժողովուրդը նստաւ ուտենու եւ խմելու, յետոյ կանգնեցան զրօսնելու»: **8** Ո՛չ ալ պոռոնկինք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք պոռոնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ քսաներէք հազար հոգի ինկան: **9** Ո՛չ ալ փորձենք Քրիստոսը՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, եւ օգերէն ջարդուցան: **10** Ո՛չ ալ տրտնշեցէք՝ ինչպէս անոնցմէ ոմանք տրտնշեցին, ու ջարդուցան բնացնջողին: **11** Իսկ այդ բոլոր բաները կը պատահէին անոնց՝ իբր տիպար, եւ գրուեցան խրատելու համար մեզ՝ որ հասած ենք դարերու վախճանին: (առօ ց165) **12** Յետեւարար ան որ կը կարծէ թէ հաստատուն կեցած է, թող զգուշանայ՝ որ չիյնայ: **13** Զեզի պատահած չէ փորձութիւն մը՝ որ մարդկային չըլլայ. բայց Աստուծած հաւատարիմ է, եւ պիտի չըոյլատրէ որ փորձութիք ծեր կարողութենէն աւելի, հապա փորձութեան հետ եթք մըն ալ պիտի տայ, որպէսզի կարենաբ կրել: **14** Ուստի, սիրելիներս, փախէք կորապաշտութենէն: **15** Կը խօսիմ որպէս թէ իմաստուններու հետ. դրւք դատեցէք ինչ որ կ'ըսեմ: **16** Օրինութեան բաժակը՝

որ մենք կ'օրինենք, միթէ Քրիստոսի արխանին հաղորդութիւնը չէ. հացը՝ որ մենք կը կտրենք, միթէ Քրիստոսի մարմինին հաղորդութիւնը չէ: **17** Արդարեւ մենք՝ շատ ըլլարով՝ մըկ հաց, մըկ մարմին ենք, որովհետեւ բոլորս ալ բաժնեկից ենք այդ մէկ հացին: **18** Նայեցէք մարմնաւոր Խրապէլին. անոնք որ զոհերէն կ'ուտեն՝ զրիասելանին հաղորդակից չէն ըլլար: **19** Ուրեմն ինչ կ'ըսեմ. կուռքը բան մըն է, կամ կուռքերու զոհուածը բան մըն է: **20** Բայց սա կ'ըսեմ, թէ այն բաները՝ որ հեթանոսները կը զոհեն, կը զոհեն դեւերուն, եւ ոչ թէ Աստուծոյ. ուստի չեմ ուզեր որ դուք հաղորդակից ըլլաք դեւերուն: Չէք կրնար խմել Տերոց բաժակը ու դեւերուն բաժակը. **21** Եք կրնար բաժնեկից Տերոց սեղանին եւ դեւերու սեղանին: **22** Նախանձի՞ գրգռենք Տերը. միթէ մենք իրմէ ուժե՞ն ենք: **23** Ամեն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամեն բան օգտակար չէ. ամեն բան ինծի արտօնուած է, բայց ամեն բան շինչի չէ: **24** Ո՛չ մէկը թող փնտու միհայն իր շահը, հապա ամեն մէկը՝ ուրիշնին ալ: **25** Կերէք ամեն ինչ որ կը ծախուի վաճառանցը, առանց զննելու՝ խորմտանիք պատճառով: **26** Որովհետեւ «Տերոջն է երկիրը եւ անոր լիութիւնը»: **27** Եթէ անհաւատներն մէկը ճաշի հրաւիրէ ծեզ ու տրամադիր ըլլաք երթայրու, կերէք ամեն ինչ՝ որ կը հրամցուի ծեզի, առանց հարցնելու՝ խորմտանիք պատճառով: **28** Բայց եթէ մէկը ըստ ծեզի. «Ատիկա կուռքերու զոհուած է», անոր պատճառով՝ որ ցոյց տուածեզի, եւ խորմտանիք պատճառով՝ մի ուտէք: **29** Սակայն երբ խորմտանիք կ'ըսեմ՝ ոչ թէ քուկի է, հապա՝ ուրիշնիք: Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս կը դատուի ուրիշի մը խորմտանիքն: **30** Եթէ ես շնորհակալութեամբ կը բաժնեկիցի, ինչո՞ւ հայիոյւիմ այն բանին պատճառով՝ որուն համար ես շնորհակալ կ'ըլլամ: **31** Ուրեմն՝ թէ ուտէք, թէ խմել, եւ թէ ինչ որ ընէք, ամենք ըրէք Աստուծոյ փառքին համար: **32** Մի ասյաթեցներ ոչ շրնաները, ոչ Յոյները, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցին: **33** Ինչպէս ես ալ կը հաճեցնեմ բոլորը՝ ամեն բանի մէջ, փնտուելով ոչ թէ իմ օգուսու, հապա՝ շատերունը, որպէսզի փրկուիմ:

11 Ինծի նմանեցէք, ինչպէս ես ալ՝ Քրիստոսի: **2** Կը զովեմ ծեզ, եղրայրներ, որ ամեն բանի մէջ կը յիշէք զիս ու կը պահէք ստրվեցուցաներս՝ ինչպէս ես աւանդեցի ծեզի: **3** Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ամեն այր մարդու գլուխը Քրիստոսն է, ու կնոց գլուխը՝ այր մարդը, եւ Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուծած: **4** Ամեն այր մարդ՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը: **5** Իսկ ամեն կիմ՝ որ կ'աղօթէ կամ կը մարգարեանայ ծածկուած գլուխով, կ'անպատուէ իր գլուխը. բանի որ միեւնոյնն է՝ որպէս թէ ածիլուած ըլլար: **6** Որովհետեւ եթէ կիմը չի ծածկուիր, թող կտրէ

իր մազերն ալ, իսկ եթէ ամօթ է կնոց մը՝ իր մազերը կտրելը կամ ածխուիլը, թող ծածկուի: 7 Արդարեւ այր մարդը պարտաւոր չէ ծածկել գլուխը, քանի որ Աստուծոյ պատկերն ու փառքն է, բայց կինը՝ մարդուն փառքն է: 8 Որովհետեւ ոչ թէ այր մարդը կնոշմէն է, հապա՞ կինը այր մարդէն: 9 ոչ ալ այր մարդը ստեղծուեցաւ կնոց համար, հապա՞ կինը մարդուն համար: 10 Չետեւարար կինը պարտաւոր է շուրջ դնել իր գլուխիլ հրեշտակներուն պատճառով: 11 Սակայն ոչ այր մարդը առանց կնոց է, ոչ ալ կինը առանց այր մարդու՝ Տերոշմով: 12 Որովհետեւ ինչպէս կինը այր մարդէն է, նոյնպէս ալ այր մարդը կնոց միջոցով. բայց ամեն բան՝ Աստուծմ: 13 Դուք ձեզմէ դատեցեք. պատշաճ է որ կին մը ադօթէ Աստուծոյ՝ չծածկուած գլուխով: 14 Նոյնինքն բնութիւնն ալ չի ստրվեցներ ձեզի, թէ այր մարդ մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա անպատութիւն է իրեն: 15 Իսկ կին մը եթէ երկար մազեր ունի, ատիկա փառք է իրեն. որովհետեւ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են իրեն: 16 Սակայն եթէ մէկուն յարմար թուի հակառակի, ոչ մենք այդպիսի ստվորութիւն ունինք, ոչ ալ Աստուծոյ Եկեղեցիները: 17 Բայց ասիկա պատուիրելով՝ չեմ գովեր ձեզ, որովհետեւ ձեր համախմբումը ոչ թէ աւելի լա, հապա աւելի գէշ արդինք կ'ունենայ: 18 Քանի որ նախ՝ երբ կը համախմբուիք Եկեղեցին մէջ, կը լսեմ թէ պառակտումներ Կ'ըլլան ձեր մէջ, եւ մասամբ կը հաւատամ: 19 Արդարեւ պէտք է որ հերծուածներ ալ ըլլան ձեր մէջ, որպեսզի երեւան ելլեն անտնք՝ որ զնահատեյի են ձեր մէջ: 20 Ուրեմն երբ դուք կը համախմբուիք տեղ մը, ատիկա Տերոյ ընթրիքը ուտել չէ: 21 Որովհետեւ՝ ուտելու ատեն՝ իւրաքանչիւր նախ կ'ուտէ իր ընթրիքը. մէկը անօթի կը մնայ, իսկ միւլը կ'արբենայ: 22 Միթէ տուն չունի՞ ուտելու եւ խմելու համար. կամ կ'արհամարիք՝ Աստուծոյ Եկեղեցին, եւ կ'ամշներ չքալորները: Ինչ լսեմ ձեզի, գովն ձեզ այս բանին համար. չեմ գովեր: 23 Արդարեւ եւ Տերոշմն ընդունեցի զայն՝ որ ձեզի ալ աւանդեցի, թէ Տեր Յիսուս՝ իր մատնուած գիշերը՝ հաց առաւ, 24 ու շնորհակալ ըլլայլ ետք՝ կտրեց եւ ըսաւ. «Առէք ու կերէք, այս է իմ մարմինս՝ որ կը կորուի ձեզի համար. ըրէք ասիկա՞ իմ յիշատակիս համար»: 25 Նոյնպէս ալ՝ ընթրիքն ետք՝ բաժակը առաւ ու ըսաւ. «Վյո բաժակը նոր ուկսոն է՝ իմ արինուով. ըրէք ասիկա՞ քանիք անզամ որ խմե՞ր, իմ յիշատակիս համար: 26 Որովհետեւ քանի անզամ որ ուտեք այս հացը եւ խմե՞ր այս բաժակը. Տերոյ մահը կը պատմէ՝ մինչեւ որ ինք զայ»: 27 Չետեւարար ով որ ուտէ այս հացը կամ իսմէ Տերոյ բաժակը անարժանարար, պարտապան պիտի ըլլայ Տերոյ մարմինին եւ արինին: 28 Ուրեմն իւրաքանչիւր թող քննէ ինքզինք, ու այդպէս ուտէ հացեն եւ իսմէ բաժակեն: 29 Որովհետեւ

ան որ կ'ուտէ ու կը խմէ անարժանաբար, կ'ուտէ ու կը խմէ ինքնիր դատապարտութիւնը, քանի որ չի զատորոշեր Տերոյ մարմինը: 30 Այս պատճառով շատեր ձեր մէջ տկար եւ հիւանդ են, ու շատեր ալ կը ննջեն: 31 Որովհետեւ եթէ մենք մէկ դատիշնը՝ չէինք դատուեր: 32 Իսկ երբ կը դատուինք՝ կը պատժինք Տերոշմն, որպեսզի չդատապարտուինք աշխարհի հետ: 33 Չետեւարար, եղբայրներս, երբ կը համախմբուիք ուտելու համար՝ սպասեցէք իրարու: 34 Իսկ եթէ մէկը անօթի է՝ թող ուտէ իր տան մէջ, որպեսզի չհամախմբուիք դատապարտութեան համար: Մնացածը պիտի պատուիրեմ երբ զամ:

12 Յոգեւոր պարզեւերուն մասին չեմ ուղեր որ անգետ ըլլար, եղբայրներ: 2 Դուք զիտէք թէ երբ հեթանոս էիք, կը տարուիէք դէպի մունջ կուռքերը՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք: 3 Ուստի սա կը հասկցնեմ ձեզի, թէ Աստուծոյ Յոգիով խօսող ոչ մէկը կ'ըսէ. «Նզովեան ըլլա Յիսուս»: Եւ ոչ մէկը կրնայ ըսել. «Յիսուս Տեր է», բայց միայն՝ Սուլր Յոգիով: 4 Ուրեմն շնորհները զանազան են՝ բայց նոյն Յոգին է, 5 սպասարկութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Տերն է, 6 ներգրծութիւնները զանազան են՝ բայց նոյն Աստուծան է որ կը ներգործէ ամեն ինչ՝ բոլորին մէջ: 7 Սակայն Յոգիին յայտնաբերումը իւրաբանչիւրին տրուած է՝ բոլորին օգուտին համար: 8 Մէկուն տրուած է իմաստութեան խօսք՝ Յոգիով. ուրիշին՝ գիտութեան խօսք, նոյն Յոգիով. 9 ուրիշին՝ հաւատոք, նոյն Յոգիով. ուրիշին՝ բժշկելու շնորհներ, նոյն Յոգիով. 10 ուրիշին՝ հրաշագրծութիւններ, ուրիշին՝ մարգարեւութիւն, ուրիշին՝ հոգիներու զատորոշութիւն, ուրիշին՝ զանազան լեզուներու տեսակներ, ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն: 11 Այս ամենը՝ միեւնոյն Յոգին կը ներգործէ, եւ իւրաքանչիւրին կը բաժնէ զատ-զատ՝ ինչպէս որ ինք փափաքի: 12 Արդարեւ՝ ինչպէս մարմինը մէկ է բայց շատ անդամներ ունի, եւ այս մարմինին բոլոր անդամները՝ թէպէտ շատ՝ մէկ մարմին են, նոյնպէս ալ Քրիստոս: 13 Քանի որ մէնք բոլորս մկրտուեցանք մէկ Յոգիով՝ մէկ մարմին ըլլալու, թէ Յրեաներ, թէ Յոյներ, թէ ստրուկներ, թէ ազգաներ, եւ բոլորս ալ մէկ Յոգիէն խնեցինք: 14 Որովհետեւ մարմինը մէկ անդամ չէ, հապա՞ շատ: 15 Եթէ ոսքը ըսէ. «Քանի ես ձեռք չեմ՝ մարմինեն չեմ», հետեւարար ալ մարմինեն չէ: 16 Ու եթէ ականջը ըսէ. «Քանի ես աչք չեմ՝ մարմինեն չեմ», հետեւարար ալ մարմինեն չէ: 17 Եթէ ամբողջ մարմինը աչք ըլլար, ուր պիտի ըլլար լսեիք. եւ եթէ ամբողջ լսեիք ըլլար, ուր պիտի ըլլար հոտոտեիքը: 18 Բայց Աստուծած անդամներ որաւ մարմինն մէջ, անոնցմէ իւրաքանչիւր՝ ինչպէս ինք կամեցաւ: 19 Եթէ ամբողջը ըլլար միայն մէկ անդամ, ուր պիտի ըլլար մարմինը:

20 Բայց անդամները շատ են, իսկ մարմինը՝ մեկ։ **21** Աչքը չի կրնար ըսել ծեռքին։ «Պէտք չունիմ քեզի», եւ ոչ այ գրլուխը՝ ոտքերուն։ «Պէտք չունիմ ձեզի»։ **22** Նոյնիսկ մարմինին այն անդամները՝ որ աւելի տկար կը թուին, շատ աւելի հարկաւոր են։ **23** ու մարմինին այն անդամները՝ որ նուազ պատուաւոր կը համարենք, անոնց աւելիք մեծ պատիւ կ'ընծայենք։ Վսպէս՝ մեր անվայելու անդամները աւելիշ շատ վայելութիւն ունին, **24** իսկ մեր վայելու անդամներուն բան մը պէտք չէ։ Բայց Աստուած մարմինը յօրինեց՝ աւելիք մեծ պատիւ տալով անկէ գրկուածին, **25** որպէսզի պառակտում չըլլայ մարմինին մէջ, հապա անդամները միեւնոյն խնամքը տանին իրարու։ **26** Եթէ մեկ անդամը չարչարուի, բոլոր անդամները կը չարչարուին անոր հետ, ու եթէ մեկ անդամը պատուուի, բոլոր անդամները կ'ուրախանան անոր հետ։ **27** Ուրեմն դուք Քրիստոսի մարմինն եք, եւ անհատարար՝ անոր անդամները։ **28** Աստուած նշանակեց ձեզմէ ունանք եւեղեցին մէջ, նախ՝ առաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարեւներ, երրորդ՝ վարդապետներ, յետոյ՝ հրաշներ գործողներ, ապա՝ թժկելու, օգնելու, ղեկավարելու, զանազան լեզուներու շնորհներ ունեցողներ։ **29** Միթէ բոլի՞ր առաքեալ են. միթէ բոլի՞ր մարգարէ են. միթէ բոլի՞ր վարդապետ են. միթէ բոլի՞ր հրաշներ կը գործեն. **30** Միթէ բոլի՞ր թժկելու շնորհներ ունին. միթէ բոլի՞ր լեզուներ կը խօսին. միթէ բոլի՞ր կը թարգմանեն։ **31** Բայց դուք նախանձախնդիր երեք լաւագոյն շնորհներուն, ու ես տակալին ցոյց պիտի տամ ձեզի գերազանց ճամբայ մը։

13 Եթէ խօսիմ մարդոց եւ հրեշտակներուն լեզուները՝ բայց սէր չունենամ, ես հնչող պղինձի պէս կ'ըլլամ, կամ դողանջող ծնծղայի պէս։ **2** Ու եթէ ունենամ մարգարեւութեան պարգելը, հասկնամ բոլոր խորհուրդները եւ ամբողջ գիտութիւնը, ու եթէ ունենամ ամբողջ հաւատքը՝ որ կարենամ լեներ տեղափոխեն, բայց սէր չունենամ, ես ոչիս եմ։ **3** Եւ եթէ սնուցանեմ աղքատները՝ իմ ամբողջ ինչքովս, ու մարմինս պյուսելու ընծայեմ, բայց սէր չունենամ, ես օգուտ մը չեմ ունենար։ **4** Սէրը համբերատար է, քաղցր է. սէրը չի նախանձիր. սէրը չի գոռոզանար, չի հպարտանար. **5** անվայել վարմունք չ'ունենար, իրենը չի փնտուր, չի գրգռուիր, չարուլիւն չի մտածեր. **6** անիրաւութեան համար չ'ուրախանար, հապա ճշմարտութեան ուրախակից կ'ըլլայ. **7** ամեն բանի կը հանդուրժէ, ամեն բանի կը հաւատայ, ամեն բանի կը յուսայ, ամեն բանի կը տոլկայ։ **8** Սէրը բնաւ չ'իյնար. բայց եթէ մարգարեւութիւներ ըլլան՝ պիտի ոչչանան, եթէ լեզուներ՝ պիտի դադրին, եթէ գիտութիւն՝ պիտի ոչչանայ։ **9** Արդարեւ իհմա մասամբ գիտենք ու մասամբ կը մարգարեւանանք. **10** բայց երբ

կատարեալը զայ, մասնակին պիտի ոչչանայ։ **11** Երբ մանուկ էի, մանուկի պէս կը խօսէի, մանուկի պէս կը մտածէի, մանուկի կարծիք ունէի. բայց երբ այր մարդ եղայ, մանկական բաները մէկ կողմ դրի: **12** Յիմա կը տեսնենք հայելի մը մէշէն՝ այօտ կերպով, բայց այն ատեն՝ պիտի տեսնենք երես առ երես: Յիմա ես մասամբ կը ճանչնամ, բայց այն ատեն պիտի ճանչնամ այնպէս ինչպէս ես ճանցուած եմ: **13** Իսկ իհմա սա երեքը կը մնան՝ հաւատքը, յոյսը, սէրը. բայց սէրն է ասոնց մեծագոյնը:

14 Սիրոյ հետամուտ եղեք, ու նախանձախնդիր եղեք հոգեւոր պարզեւներու, մանսաւան՝ մարգարեանալու: **2** Որովհետեւ ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, կը խօսի ոչ թէ մարդոց՝ հապա Աստուծոյ, քանի որ ոչ մէկը կը հասկնայ զինք. սակայն ան խորհուրդներ կ'արտայայտ հոգիով: **3** Իսկ ան որ կը մարգարեանայ, կը խօսի մարդոց՝ շինութիւն, յորդոր եւ սփոփանք տալու: **4** Ա՛ն որ անծանօթ լեզուով կը խօսի՝ ինքզինք կը շինէ. բայց ան որ կը մարգարեանայ՝ եկեղեցին կը շինէ: **5** Կ'ուղեմ որ դուք բոլոր լեզուներ խօսիք, մանսաւան՝ մարգարեանաք. որովհետեւ ան որ կը մարգարեանայ, աւելիք մեծ է քան ան որ լեզուներ կը խօսի, բացի եթէ ինք թարգմանէ՝ որպէսզի եկեղեցին շինութիւն ստանայ: **6** Իսկ իհմա, եղրայններ, եթէ ես զամ ձեզի՝ լեզուներ խօսելով, ինչ օգուտ պիտի ստանաք ինձմէ, եթէ չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարեւութեամբ եւ կամ ուսուցումով: **7** Զայն տուող անշունչ բաներն անգամ, ըլլայ սրինգ թէ քնար, եթէ հնչիւններու զանազանութիւնն չտան, ինչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով նուազուածը: **8** Որովհետեւ եթէ փողոն այ անորոշ ձայն տայ, ովք պիտի պատրաստուի պատերազմի: **9** Նոյնպէս ալ դուք, եթէ լեզուով դիլրահասկնայի խօսեր չարտաքերէ, ինչպէս պիտի հասկցուի խօսուածը. որովհետեւ խօսած պիտի ըլլաք օդին: **10** Զայններու հրբան տեսակներ ալ ըլլան աշխարհի մէջ, անոնցմէ ոչ մէկը անըմբռնելի է: **11** Ուրեմն եթէ չգիտնամ ձայնին ինմաստը, ես օտարական մը պիտի ըլլամ խօսուին, խօսուին ալ օտարական մը պիտի ըլլայ ինծի: **12** Նոյնպէս ալ դուք, քանի նախանձախնդիր էք հոգեւոր պարգեւներու, զանացէք գերազանց ըլլալ՝ եկեղեցին շինութեան համար: **13** Ուստի ան որ կը խօսի անծանօթ լեզուով, թող աղօթէ՝ որ կարենայ թարգմանել: **14** Քանի որ եթէ ես աղօթէն անծանօթ լեզուով, հոգին կ'աղօթէ, բայց միտքս անսպուտ է: **15** Ուրեմն ինչ ընելու եմ: Պիտի աղօթէն հոգիով, պիտի աղօթէն միտքրվ ալ սաղմոս պիտի երգեն հոգիով, սաղմոս պիտի երգեն միտքրվ ալ: **16** Վյլապէս, երբ դուն օրինաբանես հոգիով, ինչպէս ան որ

տգետի տեղը գրաւած է՝ «ամեն» պիտի ըստ քու շնորհակալութեանդ ատեն, քանի որ չի հասկնար քու ըստած: 17 Արդարեւ դուն լաւ շնորհակալ կ'ըլլաս, բայց միևս չի շինուիր: 18 Շնորհակալ եմ Աստուծմէ, որ ձեր բոլորեն աւելի լեզուներ կը խօսիմ: 19 սակայն կը նախընտրեմ եկեղեցին մէջ հինգ խօսք ըստ միտրովս, որպէսզի ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան թիւրատոր խօսքեր՝ անծանօթ լեզուով: 20 Եղբայրներ, ըմբռնումով մանուկ մի՛ ըլլաք, հապա չարամտութեան մէջ մանուկ ենէք, իսկ ըմբռնումով՝ չափահաս: 21 Օրէնքին մէջ գրուած է. «Ուրիշ լեզուներով եւ ուրիշ շրթունքներով պիտի խօսիմ այս ժողովուրդին, սակայն այդպէս ալ մտիկ պիտի չընեն ինծի, - կ'ըստ Տերը»: 22 Եթենաւրար լեզուներով նշանի համար են, ոչ թէ հաւատացեաներուն՝ հապա անհաւատներուն. իսկ մարգարեւութիւնը՝ ոչ թէ անհաւատներուն, հապս՝ հաւատացեաներուն: 23 Ուրեմն, եթէ ամբողջ եկեղեցին համախմբուի տեղ մը եւ բոլորն ալ խօսին անծանօթ լեզուներ, ու հոն մտնեն տգետներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսեն թէ դուք խելազարած Եթ: 24 Իսկ եթէ բոլորն ալ մարգարեանան, ու հոն մտնէ անհաւատ մը կամ տգետ մը, բոլորեն ալ կը կշտամբուի, բոլորեն ալ կը դատուի: 25 Եւ այսպէս՝ անոր սիրտին գալունիքները երեւան կ'ելլեն, ու երեսի վրայ իյնալրով պիտի երկրպագէ Աստուծոյ, եւ յայտարաբէ թէ հրապէս Աստուծած ձեր մէջ Ե: 26 Ուրեմն ինչ, եղբայրներ: Երբ կը համախմբուիք, եթէ ձեզմէ հրաքանչիւր ունի սաղմոս մը, ուսուցում մը, լեզու մը, յայտնութիւն մը, մեկնութիւն մը՝, ամեն քան թող ըլլայ շինութեան համար: 27 Եթէ մէկը խօսի անծանօթ լեզուով, երկու, կամ ամեննւն շատը՝ երեք հոգի թող ըլլան, եւ խօսին կարգով. մէկն ալ թող թարգմանէ: 28 Բայց եթէ թարգմանող չըլլայ, թող լրէ եկեղեցիին մէջ, ու թող խօսի ինքնիրեն եւ Աստուծոյ հետ: 29 Մարգարեները թող խօսին՝ երկու կամ երեք հոգի, ու միւլսները վճռեն: 30 Իսկ եթէ ուրիշն մը՝ որ նստած Ե՝ քան մը յայտնուի, առաջինը թող լրէ: 31 Որովհետեւ բոլորդ ալ կրնաք մէկ առ մէկ մարգարեանս, որպէսզի բոլորն ալ սորվն, եւ բոլորն ալ միխթարուին: 32 Եւ մարգարեներուն հոգիները մարգարեներուն կը հպատակին. 33 քանի որ Աստուծած խանճակալութեան Աստուծած չէ, հապա՝ խաղաղութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջ: 34 Եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր կիները թող լրեն, որովհետեւ անոնց արտօնուած չէ խօսի, հապա՝ հպատակի, ինչպէս կ'ըսէ Օրէնքն ալ: 35 Իսկ եթէ ուզեն որեւէ քան սորվի, թող հարցնեն տան մէջ՝ իրենց ամուսիններուն. քանի որ կիներուն ամօթ է եկեղեցին մէջ խօսի: 36 Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ ելա, կամ միայն ձեզի հասաւ: 37 Եթէ մէկը կը կարծէ թէ ինք մարգարէ Ե, կամ հոգեւոր, թող գիտակցի թէ ձեզի

գրած բաներս՝ Տերոց պատուիրաններն են: 38 Բայց եթէ մէկը անզէտ Ե՝ թող անզէտ ըլլայ: 39 Եթենաւրար, եղբայրներ, նախանձախնիք եղէք մարգարեանալոր, ու մի՛ արգիլէք լեզուներ խօսիլն ալ: 40 Ամեն քան թող ըլլայ վայելչութեամբ եւ կարգով:

15 Եղբայրներ, կը գիտցնեմ ձեզի այն աւետարանը՝ որ քարոզեցի ձեզի, ու դուք ալ ընդունեցիք եւ անոր մէջ հաստատ կը կենաք: 2 Անով նաեւ կը փրկուիիք, եթէ յիշողութեան մէջ պահէք ինչ որ աւետեցի ձեզի. այսպահէ՝ զուր տեղոր հաւատացած կ'ըլլաք: 3 Որովհետեւ նախ աւանդեցի ձեզի այն՝ որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեռալ մեր մեռերուն համար՝ Գիրքերուն համածայն, 4 թարլւեցաւ, յարութիւն առա երրորդ օրը՝ Գիրքերուն համածայն, 5 ու երեւաց Կեփասի, ապա տասներկութին: 6 Եթոյ միաժամանակ երեւցաւ իինգ հարիւրէ աւելի եղբայրներու, որոնց մեծ մասը կը մնայ մինչեւ այժմ, իսկ ոմանք ալ ննջեցին: 7 Ազա երեւցաւ Յակոբոսի, յետոյ՝ բոլոր առաքեալներուն: 8 Բոլորէն ետք՝ երեւցաւ նաեւ ինծի, որպէս թէ Վիժածի մը: 9 Որովհետեւ ես առաքեալներուն փոքրագոյնն եմ, եւ արժանի ալ չեմ առաքեալ կոչուելու, քանի որ հապածեցի Աստուծոյ և կեղեցին: 10 Բայց Աստուծոյ շնորհքն եմ ինչ որ են: Եւ անոր շնորհքը՝ որ իմ վրա է, ընդունայն չեղաւ. հապա ես անոնց բոլորեն շատ աւելի աշխատեցայ. սակայն ոչ թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը՝ որ ինծի հետ Եթ: 11 Ուստի՝ թէ ես, թէ անոնք այսպէս կը քարոզենք, ու դուք այսպէս հաւատացիք: 12 Ուրեմն եթէ կը քարոզուի թէ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած Ե, ինչպէս ձեզմէ ոմանք կ'ըսեն թէ՝ «մեռեներու յարութիւն չկայ»: 13 Բայց եթէ մեռեներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալյարութիւն առած չէ: 14 Ու եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը ունայն է, ու ձեր հաւատքն ալ ունայն Ե: 15 Իսկ մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները կ'ըլլանք, որովհետեւ Աստուծոյ համար վկայեցինք թէ մեռեներէն յարուցանեց Քրիստոսը. մինչետո յարուցանած չէ զայն, եթէ հրապէս մեռեները յարութիւն չեն առներ: 16 Քանի որ եթէ մեռեները յարութիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. 17 ու եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատքը փուլ է, եւ տակալին ձեր մեռերուն մէջ Եթ: 18 ուրեմն Քրիստոսով ննջեցեալներն ալ կրոսւած են: 19 Եթէ միայն այս կեսարին համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդոցմէն աւելի խղճախ ենք: 20 Իսկ իհմա՝ Քրիստոս մեռեներէն յարութիւն առած է, ու եղած երախայրիք առնոց՝ որ ննջեցին: 21 Որովհետեւ՝ քանի մարդով եղաւ մարդոնք ալ եղաւ մեռեներու յարութիւնը:

22 Որովհետեւ ինչպէս Աղամով բոլորը կը մեռնին, նոյնպէս ալ Քրիստոսով բոլորը կեսնք պիտի ստանան: 23 Բայց իւրաքանչիւր իր կարգով, նախ Երախայրիքը՝ Քրիստոս, յետոյ Քրիստոսի պատկանողները՝ իր գալուստին: 24 Ապա պիտի զայ վախճանը, երբ թագաւորութիւնը պիտի յանձնէ Աստուծոյ՝ Յօրը, ոչչացնելէ Ետք ամէն պետութիւն, ամէն իշխանութիւն ու զօրութիւն: 25 Որովհետեւ ան պէտք է թագաւորէ, մինչեւ որ բոլոր թշնամիները դնէ իր ոտքերուն տակ: 26 Վերջին թշնամին որ պիտի ոչչացուի՝ մահն է, որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Ամէն բան դրա անոր ոտքերուն տակ». 27 Բայց երբ կ'ըսէ թէ “ամէն բան դրուած է անոր տակ”, բացայստ է թէ բացի անկէ՛ որ ամէն բան դրա անոր տակ: 28 Ու երբ ամէն բան հպատակի անոր, այն ատեն Որդին՝ ինք ալ՝ պիտի հպատակի անոր՝ որ ամէն բան դրա իրեն տակ, որպէսզի Աստուծած ըլլայ ամէն ինչ՝ բոլորին մէջ: 29 Այլապէս, ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ կը մկուտուին մեռելներուն համար, եթէ մեռելները երբեք յարութիւն չեն առներ: Ուրեմն ինչո՞ւ կը մկրտուին աննոց համար. 30 Եւ ինչո՞ւ մենք ալ վտանգի մէջ ենք ամէն ժամ: 31 Ես ամէն օր կը մեռնիմ. վկայ կը բերեմ այն պարծանքը՝ որ ունիմ ծեր վրայ Քրիստոս Յիսուսով՝ մեր Տերոջմով: 32 Եթէ Եփեսոսի մէջ կրուած ըլլայի գազաններու դէմ՝ մարդոց նման, ինչ օգուտ եր ինծի, եթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ. ուտենք՝ ու խմենք, որովհետեւ վաղը պիտի մեռնիմք: 33 Մէջ մղորիք. չար ընկերակցութիւնները կ'ապականեն բարի բարբը: 34 Սլափեցէք արդարութեամբ ապրելու համար, ու մի մեղանչէք. որովհետեւ ծեզմէ ումանք չունին Աստուծոյ գիտութիւնը. ասիկա կ'ըսեմ՝ ծեզ անցնելու համար: 35 Բայց մէկը պիտի ըսէ. «Ինչպէս մեռելները յարութիւն կ'առնեն, եւ ինչ մարմինով կու զան»: 36 Անմիտ, ինչ որ դրւն կը սերմանես՝ կեանք չի ստանար եթէ չմեռնի: 37 Իսկ ինչ որ կը սերմանես, ոչ թէ այն մարմինը որ պիտի բռունի՝ կը սերմանես, հապա մերկ հատիկը, ըլլայ ան ցորենի թէ ուրիշ սերմի. 38 Բայց Աստուծած մարմին կու լու անոր՝ ինչպէս կը կամենայ, եւ իւրաքանչիւր սերմին՝ իր յատուկ մարմինը: 39 Ամէն մարմին նոյն մարմինը չէ. հապա ուրիշ է մարդոց մարմինը, ուրիշ՝ անասուններուն մարմինը, ուրիշ՝ ծոլկերունը, եւ ուրիշ՝ թօջուններունը: 40 Կան նաեւ Երկնաւոր մարմիններ ու Երկրաւոր մարմիններ. բայց Երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, Երկրաւորներունը՝ ուրիշ: 41 Արեւին փառքը ուրիշ է, լուսինին փառքը՝ ուրիշ, եւ աստղերուն փառքը՝ ուրիշ. որովհետեւ մէկ աստղը փառքով կը տարբերի միւս աստղէն: 42 Այսպէս է նաեւ մեռելներուն յարութիւնը: Մարմինը կը սերմանուի ապականութեամբ, եւ յարութիւն

կ'առնէ անապականութեամբ. 43 Կը սերմանուի անպատութեամբ, ու յարութիւն կ'առնէ փառքով. կը սերմանուի տկարութեամբ, եւ յարութիւն կ'առնէ զօրութեամբ: 44 Կը սերմանուի իբր չնշաւոր մարմին, ու յարութիւն կ'առնէ իբր հոգեւոր մարմին: Ծնչաւոր մարմին կայ, նաեւ հոգեւոր մարմին կայ, 45 եւ սա գրուած է. «Ալաշին մարդը՝ Աղամ՝ եղաւ ապրող անձ». իսկ Վերջին Աղամը՝ ապրեցնող հոգի: 46 Բայց ոչ թէ նախ հոգեւորը, հապա՝ չնշաւորը, ու յետոյ՝ հոգեւորը: 47 Ալաշին մարդը երկրեն Ե՝ հողեղէն, բայց երկրորդ մարդը Տերն Ե՝ երկինքեն: 48 Ինչպէս հողեղէնն Ե՝ նոյնպէս ալ հողեղէններն են, եւ ինչպէս երկնաւորն Ե՝ նոյնպէս ալ երկնաւորներն են: 49 Ինչպէս կը կրենք հողեղէնին պատկերը, նաեւ պիտի կրենք երկնաւորին պատկերը: 50 Ուրեմն սա կ'ըսեմ, եղայոններ, թէ մարմին եւ արիւն չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ թագաւորութիւննը, ոչ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւն: 51 Վհա կը յայտնեմ ծեզի խորհուրդ մը. «Բոլորս պիտի չնչցնենք, բայց բոլորս ալ պիտի փոխուինք. 52 անմիջապէս, ակնթարիք մը մէջ, վերջին փողին հնչելու ատեննը. որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, մեռելները յարութիւն պիտի առնեն՝ առանց ապականութեան, ու մենք ալ պիտի փոխուինք»: 53 Որովհետեւ պէտք է որ այս ապականացու մարմինը հազի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազի անմահութիւն: 54 Ուստի երբ այս ապականացու մարմինը հազի անապականութիւն, եւ այս մահկանացուն հազի անմահութիւն, այն ատեն պիտի իրագործուի այն խօսքը՝ որ գրուեցա. «Սահը ընկելմեցա յաղթութեան մէջ»: 55 «Սահի, ուր է խայցող, դժինք, ուր է յաղթութիւնդ»: (Hadēs g86) 56 Մահուան խայցողը մեռն է, ու մեղքին զօրութիւնը՝ Օրենքը: 57 Բայց չորդիակալութիւնն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 58 Յետեւաբար, սիրելիք եղայրներս, հաստատոն եւ անշարժ եղեք, ու ամէն ատեն յառաջդիմեցէք Տերոց գործին մէջ, գիտնալով թէ ծեր աշխատանքը ընդունայն չէ Տերոջմով:

16 Ինչ կը վերաբերի սուրբերուն համար ըլլայիք հանգանակութեան, ինչպէս պատուիրեցի Գաղատացիներու եկեղեցիներուն, դուք ալ անպէս ըրէք: 2 Ամէն ՍԵլշաբրի՝ ծեզմէ իւրաքանչիւրը թող մէկրի դնէ իր քով ինչ որ յաջողած է խնայել, 3 որպէսզի հանգանակութիւններ չըլլան երբ ես զամ: Ու երբ զամ, անոնք որ զատորչէք՝ գիրենք պիտի որկեն նամակներով”, որպէսզի Երուսաղէմ տանին ծեր պարգևները: 4 Եթէ իմ երթալս ալ արժանավայել

ըլլայ, անոնք պիտի երթան ինծի հետ: 5 Ուրեմն ես պիտի գամ ձեզի՝ եր անցնիմ Մակեղոնիայէն. (քանի որ պիտի անցնիմ Մակեղոնիայէն.) 6 Եւ թերեւս մնամ ձեր քով ու ձմերեմ ալ ձեզի հետ. որպեսզի դրւք ուղարկէք զիս՝ ուր որ երթամ: 7 Որովհետեւ չեմ ուղեր տեսնել ձեզ հիմա՝ անցած ատենս, բայց կը յուսամ որ ժամանակ մը մնամ ձեր քով, եթէ Տէրը արտօնէ: 8 Սակայն Եփեսոս պիտի մնամ մինչեւ Պենտեկոստէ: 9 որովհետեւ մեծ եւ արդինաւոր դուռ մը բացուած է ինծի, ու բազմաթիւ հակառակորդներ կան: 10 Ուրեմն եթէ Տիմոթէոս զայ, ուշադիր եղէք որ մնայ ձեր քով առանց վախի. քանի որ ան կ'ընէ Տէրոց գործը, ինչպէս ես այ: 11 Ուստի ոչ մէկը թող անարգէ զայն. հապա խաղաղութեանը ուղարկեցէք զայն՝ որ ինծի զայ, որովհետեւ անոր կը սպասեմ եղայրներուն հետ: 12 Իսկ ինչ կը վերաբերի Ապողոս եղօր, շատ աղացեցի անոր՝ որ ձեզի զայ եղայրներուն հետ, բայց բնաւ փափաք չունեցաւ որ հիմա զայ. սակայն պիտի զայ՝ երբ պատեհութիւն ունենայ: 13 Արթոն մնացէք, հաւատքի մէջ հաստատնւն կեցէք, բայց եղէք, գորացէք: 14 Զեր բոլոր բաները սիրոն ըլլան: 15 Կ'աղաշեմ ձեզի, եղայրներ, (դուք կը ճանչնաք Ստեփանասի ընտանիքը, որ Աքայիայի երախայրիքն է, եւ իրենք գիրենք նուիրեցին սուրբերուն սպասարկութեան), 16 որ հպատակիք այդպիսիներուն եւ բոլորին՝ որ կը գործակցին մեզի ու կ'աշխատին: 17 Ուրախ եմ Ստեփանասի, Փորտունասոսի եւ Աքայիկոսի գալրստին համար, որովհետեւ իրենք լրացուցին ձեր պակասը, 18 քանի որ հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը. ուրեմն ճանցէք այդպիսիները: 19 Ասիայի եկեղեցիները կը բարեւեն ձեզ. Տէրոշմնկ շատ կը բարեւեն ձեզ Ակիւդաս եւ Պրիսկիդա՝ իրենց տան մէջ եղող եկեղեցին հետ: 20 Բոլոր եղայրները կը բարեւեն ձեզ. բարեւեցէք զիրար սուլր համբոյուվ: 21 Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գորեմ այս բարեւը: 22 Եթէ մէկը չի սիրեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը, նզովեան ըլլայ երբ մեր Տէրը զայ”: 23 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհը ձեզի հետ: 24 Իմ սէրս ձեր բոլորին հետ՝ Քրիստոս Յիսուսով: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, ու Տիմոթեոս մեր եղայրը, Կորնքոսի մէջ Եղած Աստուծոյ Եկեղեցին եւ Աքայիայի մէջ եղող բոլոր սուրբերուն. 2 Հոգիր ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Տեր Յիսուս Քրիստոս: 3 Օրինակ ըլլայ Աստուած, մեր Տերոց Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, արգահատանքի Յայր եւ ամեն միշտարութեան Աստուածը, 4 որ կը միշտարէ մեզ մեր ամբողջ տառապամքին մէջ, որպէսզի մենք կարենանք միշտարել անոնք՝ որ որեւէ տառապանքի մէջ են, այն միշտարութեամբ՝ որով մենք կը միշտարութիւնք Աստուծմ: 5 որովհետեւ ինչպէս Քրիստոսի շարչարանքները կ'առատանան մեր մէջ, նմանապէս մեր միշտարութիւնն ալ կ'առատանայ Քրիստոսի միշոցով: 6 Եթէ տառապինք՝ ձեր միշտարութեան եւ փրկութեան համար է, որ արդիւնաւոր կ'ըլլայ՝ համբերելով այն նոյն շարչարանքներուն, որոնցմով մենք ալ կը շարչարուինք. ու եթէ միշտարութիւնք՝ ձեր միշտարութեան եւ փրկութեան համար է: 7 Մեր յոյսը հաստատուն է ձեր վրայ, որովհետեւ գիտենք թէ ինչպէս հաղորդակից էք մեր շարչարանքներուն, նոյնպէս ալ միշտարութեան պիտի ըլլաք: 8 Որովհետեւ չենք ուզեր, եղայրներ, որ անգիտանաք Ասիայի մէջ մեզի պատահած տառապանքը. չափէն աւելի ծանրաբեռնութեանք, մեր կարութենեն աւելի, այնքան՝ որ նոյնիսկ յուսահատեցանք կեանքէն: 9 Բայց մահուան վճիռը ունենք մեր վրայ, որպէսզի վստահինք ոչ թէ մենք մեզի, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռենք կը յարուցան: 10 Ան այդպիսի մեծ մահէ նը ազատեց մեզ, ու կ'ազատէ. 11 եւ կը յուսանք թէ ան տակալին պիտի ազատէ: Դուք ալ կը գործակցիք՝ մեզի համար աղերսերվ, որպէսզի շատեր շնորհակալ ըլլան մեր պատճառով՝ շատ անձերու աղօթքին միշոցով մեզի Եղած շնորհին համար: 12 Արդարեւ սա է մեր պարծանքը՝ մեր խոճմտանքին վկայութիւնը, թէ մենք՝ պարզամտութեամբ եւ Աստուծոյ անկերծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութեամբ՝ հապա Աստուծոյ շնորհքով վարութեանք աշխարհի մէջ, եւ ալ աւելի ձեզի հանդէպ: 13 Որովհետեւ ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, բան ինչ որ դուք կը կարդաք ու կը հասկնաք. եւ կը յուսամ թէ մինչեւ վախճանն ալ պիտի հասկնաք, 14 ինչպէս նաեւ մասամբ հասկցաք մեզ, թէ մենք ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մերը՝ Տեր Յիսուսի օրը: 15 Այս վստահութեամբ կը փափաքէի նախ զալ ձեզի, որպէսզի դուք երկրորդ

շնորհիք մը ընդունիք, 16 անցնիլ ձեզմէ դէպի Մակեղոնիա, եւ Մակեղոնիայէն դարձեալ զալ ձեզի, ու ձեզմէ ուղարկուած՝ երթալ Յունաստան: 17 Ուրեմն երբ այսպէս փափաքեցայ, միթէ թերեւութեամբ փարուեցայ. եւ կամ ինչ որ ես կը ծրագրեմ, մարմնաւորապէս կը ծրագրեմ, որպէսզի իմ բոլոր «այն»ն՝ այն ըլլայ, եւ «ոչ»ը՝ «ոչ»: 18 Սակայն Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզի հասած մեր խօսքը «այն» եւ «ոչ» չէր. 19 բանի որ Աստուծոյ Որդին՝ Յիսուս Քրիստոս, որ բարզուեցալ ձեզի մեր միշոցով, (ինձմով, Սիրուանոսով ու Տիմոթեոսով,) «այն» եւ «ոչ» չեղաւ, հապա իր մէջ եղաւ «այն»ն: 20 Արդարեւ Աստուծոյ բոլոր խստումները՝ իր մէջ «այն» են, եւ իր մէջ «ամէն» են՝ Աստուծոյ փառքին համար մեր միշոցով: 21 Ուրեմն ան որ հաստատեց մեզ Քրիստոսով՝ ձեզի հետ, եւ օծեց մեզ՝ Աստուած է, 22 որ նաեւ կնքեց մեզ ու տուալ մեզի Յոդին գրաւականը՝ մեր սիրտերուն մէջ: 23 Բայց ես Աստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձին, թէ տակալին Կորնքոսու չեկայ՝ ինսակելու համար ձեզի: 24 Ո՛չ թէ կը տիրենք ձեր հաւատքին վրայ, հապա գործակիցներ ենք ճեր ուրախութեան. որովհետեւ դուք հաւատքով կը կենաք:

2 2 Որովհետեւ եթէ ես տրտմեցնեմ ձեզ, այլ միկ է որ պիտի ուրախանեն զիս, եթէ ոչ ան՝ որ տրտմեցալ ինձմէ: 3 Ասիկա գրեցի, որ երբ գամ՝ տրտմութիւն մը չկրեմ անտոնմէ՝ որ պէտք է ուրախանեն զիս. բանի որ ձեր բոլորին մասին համոզուած եմ թէ իմ ուրախութիւնն ձեր բոլորինն է: 4 Որովհետեւ շատ տառապանքի մէջ եւ սիրտի կակիծով գրեցի ձեզի՝ շատ արցունքով. ոչ թէ՝ որպէսզի տրտմիք, հապա գիտնաք այն յորդառատ սէրը՝ որ ունիմ ձեզի հանդէպ: 5 հսկ եթէ մէկը տրտմեցուց, ոչ թէ տրտմեցուց զիս, հապա մասամբ (որպէսզի ծծնրաբեռնեմ) ձեզ բոլորոր: 6 Բաւական է այդպիսի մարդուն այն պատիժը՝ որ տրուեցալ շատերէ: 7 Յետեւարար՝ ընդհակառակը՝ պէտք է փոխարէնը ներեկանոր ու միշտարել զայն, որպէսզի այնպիսին չյուսալքուի չափազանց տրտմութենէն: 8 Ուստի կ'աղաչնմ ձեզի, որ անոր հանդէպ վաւերացնէք ձեր սէրը. 9 (բանի որ սա նպատակով ալ գրեցի, որպէսզի ձեզ փորձելով գիտնամ թէ ամեն բան մէջ հնազանդ էք: 10 Անմը՝ որուն դուք որեւէ բան ներէք, ես ալ կը ներեմ. որովհետեւ եթէ որեւէ բան ներած եմ, ձեր պատճառով անոր ներած եմ՝ Քրիստոսի անձով.) 11 որպէսզի Սատանան մեզ չկեղեք, բանի որ չենք անզիտանաք անոր դիտաւորութիւնները: 12 Ուրեմն երբ հասայ Տրովախ՝ Քրիստոսի աւետարանը բարզելու, թէպէտ Տերը դուռ մը բացած էր ինծի, 13 անդորրութիւնն չունեցայ հոգիս մէջ, որովհետեւ հոն չզուայ եղրայրս՝ Տիտոսը. հապա հրամեշշու առնելով անոնցմ՝ մեկնեցայ Մակեղոնիա: 14 Շնորհակալութիւն

Աստուծոյ, որ ամէն ատեն մեզի յաղթութիւն կը պատճառէ Քրիստոսվ, ու զինք ճանչնալուն հոտը մեզմով կը յայտնաբերէ ամեն տեղ: **15** Որովհետեւ մենք՝ Աստուծոյ համար՝ Քրիստոսի անոյ հոտն ենք, թէ փրկուածներուն եւ թէ կորսուողներուն մէջ: **16** Ումանց՝ մահուան հոտ դեպի մահ, ումանց ալ՝ կեանքի հոտ դեպի կեանք: Եւ ով ընդունակ է ընելու այս բաները: **17** Քանի որ մենք շատերուն պէս չենք, որոնք կը խարդախեն Աստուծոյ խօսքը. հապա անկեղծութեամբ, Աստուծմէ դրկուած եւ Աստուծոյ արջեւ կը խօսինք՝ Քրիստոսվ:

3 Սկսինք դարձեալ մենք մեզ յանձնարարել կամ թէ՝ ումանց պէս՝ պէտք են մեզի յանձնարարական նամակներ ծեզի, կամ յանձնարարութիւն ծեզմէ: **2** Դուք էք մեր նամակը՝ մեր սիրտերուն մէջ գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած բոլոր մարդոցմէն. **3** բացայստ ըլլալով որ դուք Քրիստոսի նամակն էք՝ մեր սպասարկութեամբ, ոչ թէ մելանով գրուած, հապա՝ ապրոյ Աստուծոյ Յոգինվ. ոչ թէ քարեղն տախտակներու վրայ, հապա՝ սիրտին մարմնելն տախտակներուն վրայ: **4** Մենք այսպիսի վստահութիւն ունինք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի միջոցով: **5** Ո՛չ թէ մենք մեզմէ ընդունակ ենք մտածել որեւէ բան՝ որպէս թէ մեզմէ, հապա մեր ընդունակութիւնը Աստուծմէ: **6** Ան նաեւ ընդունակ ըրաւ մեզ Նոր Կտակարանին սպասարկուուներ ըլլալու. ոչ թէ գիրին, հապա՝ Յոգին, որովհետեւ գիրը կը սպաննէ, բայց Յոգին կեանք կու տայ: **7** Իսկ եթէ քարերու վրայ փորագրուած մահուան սպասարկութիւնը այնքան փառաւոր եղաւ, որ Իսրայէլի որդիները չին կրնար ակնապիշ նայի Մովսէսի երեսին՝ անոր դէմքին պայծառութեան պատճառով, որ պիտի ոչնչանար, **8** ուրեմն որդին աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ հոգին սպասարկութիւնը. **9** Բանի որ եթէ դատապարտութեան սպասարկութիւնը փառաւոր էր, որդին աւելի գերազանց պիտի ըլլայ արդարութեան սպասարկութեան փառքը. **10** որովհետեւ ինչ որ փառաւոր եղած էք՝ այ փառք չունէր այս կապակցութեամբ, զինք գերազանցող փառքին պատճառով: **11** Արդարեւ եթէ այն որ պիտի ոչնչանար՝ փառաւոր էր, որշափ աւելի փառաւոր պիտի ըլլայ այն՝ որ մնայուն է: **12** Ուրեմն, նկատելով որ ունինք այսպիսի յոյս մը, մեծ համարձակութեամբ կը վարուինք մեր խօսքին մէջ. **13** ոչ թէ ինչպէս Մովսէս, որ ծածկոց կը դնէր իր երեսին վրայ, որպէսին Իսրայէլի որդիները ակնապիշ չնայէին ոչնչանալու սահմանուածին վախճանին: **14** Սակայն անոնց միտքերը կուրցան. որովհետեւ՝ մինչեւ այսօր՝ նոյն ծածկոցը ծգուած կը մնայ չին Կտակարանի ընթերցումին վրայ, (ան

Քրիստոսով կ'ոչնչանայ,) **15** հապա մինչեւ այսօր, երբ Մովսէսի գիրը կը կարդացուի, ծածկոցը դրուած կը մնայ անսն սիրտին վրայ: **16** Բայց երբ Տէրոց դառնան, ծածկոցը պիտի վերցուի: **17** Ուրեմն Տէրոց այդ Յոգին է, եւ ուր Տէրոց Յոգին կայ, ին ազատութիւն կայ: **18** Իսկ մենք բոլորս, բայց երեսով Տէրոց փառքը տեսնելով՝ որպէս թէ հայերի մէջ, կը փոխուինք նոյն պատկերին՝ փառքէ փառք, որպէս թէ Տէրոց Յոգին միջոցով:

4 Ուստի, քանի ունինք այս սպասարկութիւնը, ողորմութիւն գտած ըլլալով՝ չենք ծանծրանար.

2 հապա հրաժարեցանք ամօթայի ծածուկ բաներէն, խորամանկութեամբ չենք ընթանար եւ Աստուծոյ խօսքը չենք խարդախսեր. այլ ճշմարտութիւնը բացայստելով մենք մեզ կը յանձնարարենք ամէն մարդու խղճնտանքին՝ Աստուծոյ արջեւ: **3** Իսկ եթէ մեր աւետարանը ծածկուած է, կորաւածներով համար ծածկուած է. **4** որոնց մէջ այս աշխարհի աստուածը կուրցուց անհաւատներուն միտքերը, որպէսզի Քրիստոսի՝ Աստուծոյ պատկերին՝ փառքի աւետարանին լրյած անոնց վրայ չչողայ: (ան g165) **5** Վրդարեն մենք մեզ չէ որ կը քարոզենք, հապա՝ Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ծեր ծառաները Յիսուսի համար. **6** որովհետեւ Աստուած, որ հրամայեց լրյսին՝ փայիլ խաւարին մէշեն, ինք փայլեցաւ մեր սիրտերուն մէջ՝ Աստուծոյ փառքին գիտութեան լրյած տապու համար Յիսուս Քրիստոսի դէմքին վրայ: **7** Բայց մենք ունինք այս գանձը հողէ անօթներու մէջ, որպէսզի գօրութեան գերազանցութիւնը ըլլայ Աստուծմէ, եւ ոչ մեզմէ: **8** Ամէն կողմէ կը տառապանք, բայց տագնապած չենք. վարանումի մէջ ենք, բայց յուսահատած չենք. **9** հապածուած ենք, բայց լրուած չենք. յիորտակուած ենք, բայց կորսուած չենք: **10** Ամէն ատեն Յիսուսի մահը կը կրենք մեր մարմինին մէջ, որպէսզի Յիսուսի կեանքն ալ յայտնարերուի մեր մարմինին մէջ: **11** Որովհետեւ մենք որ կ'ապրինք՝ ամէն ատեն Յիսուսի համար մահուան կը մատնուինք, որպէսզի Յիսուսի կեանքն ալ յայտնարերուի մեր մահկանացու մարմինին մէջ: **12** Ուստի՝ մահը կը ներգործէ մեր մէջ, իսկ կեանքը՝ ծեր մէջ: **13** Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս գրուած է. «Հաւատքացի, ուստի խօսեցայ»: Մենք ալ կը հաւատանք, ուստի կը խօսինք: **14** Գիտենք թէ ան՝ որ յարուցանեց Տէր Յիսուսը, մեծ այ պիտի յարուցանեց Յիսուսի միջոցով, եւ անոր պիտի յերկայացնէ ծեզի հետ: **15** Որովհետեւ ամէն բան ծեզի համար է, որպէսզի այն չնորիկը՝ աւելցած շատերու չնորիակալութեամբ՝ ճիխանայ Աստուծոյ փառքին համար: **16** Յետեւարար չենք ծանծրանար. եւ թէպէտ մեր արտաքին մարդը կ'ապականի, ներքին մարդը օրէ

օր կը նորոգուի: **17** Արդարեւ մեր թեթեւ, վայրկենական տառապանքը՝ մեզի համար կը պատրաստ գերազանց ու յախտենական կշիռ ունեցող փառք մը. (այօնու ց166) **18** քանի որ մենք կը նայինք ոչ թէ տեսանելի բաներուն, հապա՝ անտեսանելիներուն. որովհետեւ տեսանելի բաները ժամանակաւոր են, իսկ անտեսանելիները՝ յախտենական: (այօնու ց166)

5 Արդարեւ գիտենք թէ եթէ մեր վրանի նման երկային տունը քակուի, շինուածք մը ունինք Աստուծմէ, անձեռակերտ յախտենական տուն մը՝ երկինքի մէջ. (այօնու ց166) **2** Եւ իրապէս ասոր մէջ կը հառաչենք՝ տենչալով հազնի մեր երկնաւոր բնակութիւնը. **3** սակայն երբ զայն հազնինք՝ մերկ չգտնուինք: **4** Որովհետեւ մենք՝ որ այս վրանին տակն ենք, ծանրութեան տակ կը հառաչենք. ոչ թէ կ'ուղենք հանուի, հապա՝ հազնի զայն ասոր վրայ, որպէսզի մահկանացութիւնը թնկովի կեանքին մէջ: **5** Ուրեմն ան՝ որ պատրաստեց մեզ այդ նոյն բանին համար՝ Աստուծած է, որ նաեւ տուու մեզի Հոգիին գրաւականը: **6** Ուստի ամէն ատեն վասահութիւն ունինք, գիտնալով թէ մինչ մարմինի մէջ ենք՝ հեռու ենք Տերոջմէն. **7** (որովհետեւ հաւատքրն կ'ընթամանն են, եւ ոչ թէ տեսողութեամբ.) **8** Վստահութիւն ունինք, եւ առաւելապէս կ'ուղենք հեռանալ մարմիննեն ու մօտ ըլլալ Տերոց: **9** Ուստի պատիւ կը համարենք զնորունելի ըլլալ անոր, մօտ թէ հեռու: **10** Որովհետեւ պէտք է որ բոլորս ալ ներկայանանք Քրիստոսի դատարանին առջեւ, որպէսզի իւրաքանչիւր ստանայ այն բաներուն համեմատ՝ որ իր մարմինին մէջ եղած ատեն զրած է, բարի կամ չար: **11** Ուրեմն՝ գիտնալով Տերոց վախը՝ կը համոզենք մարդիկ, սակայն մենք բացայաց ենք Աստուծոյ առջեւ, եւ կը յուսամ թէ բացայաց ենք նաեւ ձեր խղճնտանքին մէջ: **12** Որովհետեւ մենք մեզ դարձեալ չենք յանձնարարեր ձեզի, հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեզմով պարծենալու. որպէսզի բան մը ունենար պատասխանելու անոնց՝ որ կը պարծենան երեւոյթով, եւ ոչ թէ սիրոտով: **13** Քանի որ եթէ ցնորսած ենք՝ ատիկա Աստուծոյ համար է, ու եթէ խոհեմ ենք՝ ատիկա ձեզի համար է: **14** Որովհետեւ Քրիստոսի սէրը կը պարտադրէ մեզ, ու մեր դատումը սա է, թէ եթէ մէկը մեռաւ բոլորին համար, ուրեմն բոլորն ալ մեռան: **15** Ան բոլորին համար մեռաւ, որպէսզի ապրողները այլեւս չապրին իրենք իրենց համար, հապա անոր համար՝ որ մեռաւ իրենց համար, եւ յարութիւն առաւ: **16** Յետեւաքար ասկէ ետք մենք ոչ մէկը կը ճանչնանք մարմինով. թեպէտ Քրիստոսը ճանչանք մարմինով, հիմա այ այնպէս չենք ճանչար: **17** Ուրեմն եթէ մէկը Քրիստոսի մէջ է, ան նոր արարած մըն է. նախկին բաները անցան, եւ ահա ամէն բան նոր եղաւ: **18** Եւ ամէն բան

կատուծմէ է, որ հաշտեցուց մեզ իրեն հետ՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, ու տուաւ մեզի հաշտութեան սպասարկութիւնը. **19** այսինքն Աստուծած էր, որ Քրիստոսով հաշտեցուց աշխարհը իրեն հետ՝ անոնց յանցանքները չվերագրելով իրենց, ու յանձնեց մեզի հաշտութեան խօսքը: **20** Ուրեմն մենք դեսպաններ ենք Քրիստոսի համար, որպէս թէ Աստուծած կ'աղաչէր ձեզի մեր միջոցով. կ'աղերսենք ձեզի Քրիստոսի կողմէն, հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ: **21** Որովհետեւ Աստուծած մեզի համար մեղաւոր համարեց՝ ան՝ որ մեղը չըր գիտեր, որպէսզի մենք Աստուծոյ արդարութիւնը ըլլանք անով:

6 **2** Որովհետեւ կ'ըսէ. «Պատեհ ժամանակին պատասխանեցի քեզի, եւ փրկութեան օրը օգնեցի քեզի»: Կհան հիմա է պատեհ ժամանակը, ահա հիմա է փրկութեան օրը: **3** Բնաւ սայաբրում չնը պատճառեր՝ որեւէ բանի մէջ, որպէսզի մեր սպասարկութիւնը չարատառորուի: **4** Յապա ամէն բանի մէջ մենք մեզ կը հաստատենք որպէս Աստուծոյ սպասարկուներ, շատ համբերութեամբ, տառապանքներու մէջ, արկադրանքներու, տագնապանքներու, **5** ծեծերու, բանտերու, խանանկութիւններու, աշխատանքներու, հսկումներու, ծոմերու մէջ, **6** մաքրակեցութեամբ, գիտութեամբ, համբերատարութեամբ, քաղցրութեամբ, Սուլրք Հոգիով, անկեղծ սիրով, **7** ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ գօրութեամբ, արդարութեան գրահով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն է. **8** վախքով եւ անպատութեամբ, վատ համբաւով թէ բարի համբաւով, մոլորեցուցիչներու պէս՝ բայց ճշմարտախօսներ, **9** անծանօթներու պէս՝ սակայն լաւ ճանչուածներ. նահամերձի պէս՝ եւ ահա կ'ապրինք, պատժուածներու պէս՝ ու չենք մեռցուած. **10** տրտմածներու պէս՝ բայց միշտ կ'ուրախանանք, աղբատներու պէս՝ սակայն կը հարստացնենք շատերը, ոչինչ ունեցողներու պէս՝ մինչեւ տիրացած ենք ամէն բանի: **11** Կորնթացիներ, մեր բերանը բացուած է ձեզի, եւ մեր սիրոր՝ լայնածածուած: **12** Դուք մեր մէջ նեղը ինկած՝ չէք, հապա ձեր սիրուի մէջ՝ նեղը ինկած էք: **13** Ուրեմն, փոխարէնը հաստուցանելու համար (կը խօսիմ ձեզի՝ իրը զաւակներու), դուք ալ ձեր սիրոր լայնոցւցէք»: **14** Անհաւատսներուն հետ անյարի լծակից՝ մի ըլլաք. բանի որ ինչ ընկերակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրենութեան հետ, ինչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին հետ, **15** եւ ինչ միաբանութիւնն ունի Քրիստոս Բենիարի հետ. կամ ինչ բաժին ունի հաւատացեալ անհաւատին հետ, **16** եւ ինչ համաձայնութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուռքերուն հետ, որովհետեւ դուք ապրոյ Աստուծոյ տաճարն էք՝ ինչպէս Աստուծած ըսաւ. «Անոնց մէջ պիտի բնակիմ եւ անոնց մէջ պիտի

շրջմ. անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ու անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան: 17 Ուստի ելքը անոնց մէջն եւ զատուեցէք, - կ'ըսէ Տէրը: - Անմաքուր բանի մի դպչիք, 18 ու ես պիտի ընդունիմ ձեզ. ես Յայր պիտի ըլլամ ձեզի, ու դուք իմ որդիներս եւ աղջիկներս պիտի ըլլաք, - կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը»:

7 Ուրեմն, սիրելիներ, այս խոստումները ունենալով՝ մաքրենք մենք մեզ մարմինի ու հոգին ամեն տեսակ պիտութենէ, եւ կատարեկագործենք սրբացումը Աստուծոյ վախով: 2 Ըսդունեցէք մեզ": Ո՞չ մէկը անիրաւեցինք, ոչ մէկը ապականեցինք եւ ոչ մէկը կեղեցեցինք: 3 Չեմ ըստր ասիկա՞ դատապարտելու համար ձեզ, որովհետեւ նախապէս ըստր եմ թէ դուք մեր սիրտին մէջ եք՝ միասին մեռնելու եւ ապրելու: 4 Մեծ է խօսքի համարձակութիւնն ձեզի հանդէպ, մեծ է ձեզմով պարձանքս, լեցուած ես միխթարութեամբ, չափազանց ուրախ եմ մեր ամբողջ տառապանքին մէց: 5 Որովհետեւ՝ երբ մենք Սակերնիա հասանք մեր մարմինը բնան անդորրութիւն չունեցաւ, այլ ամեն կողմէ կը տառապէինք. դուրսէն կորիներ կային, իսկ ներսէն՝ վախեր: 6 Բայց Աստուած, որ խոնարհները կը միխթարէ, մեզ միխթարեց Տիտոսի գալուստով: 7 Եւ ոչ միայն անոր գալուստով, այլ նաեւ այն միխթարութեամբ՝ որով ինք միխթարուած էր ձեզմով, երբ պատմեց մեզի ձեր տենչանքը, ձեր կոծը, ինծի հանդէպ ձեր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, այնպէս որ այ աւելի ուրախացայ: 8 Որովհետեւ, թեպէտ տրտմեցուցի ձեզ այդ նամակով, չեմ զոշար, (թեպէտ զոշացեր էի,) բանի որ կը նշմարեմ թէ այդ նամակը տրտմեցուց ձեզ, թեպէտ միայն ժամանակ մը: 9 Ուրեմն կ'ուրախանամ, ոչ թէ բանի որ տրտմեցաք, հապա՞ որովհետեւ տրտմեցաք ապաշխարութեան համար. բանի որ տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, որպէսզի ոչինչ կորսնցուցած ըլլաք մեր միջոցով: 10 Վրդարեւ Աստուծոյ ուզած տրտմութիւնը կը պատճառէ՝ ապաշխարութիւն՝ փրկութեան համար, որ չի զոշացներ. բայց աշխարհի տրտմութիւնը կը պատճառէ մահ: 11 Բանի դուք տրտմեցաք Աստուծոյ ուզած կերպով, ահա այդ բանը ձեր մէջ ինչ փութաջանութիւն գոյացուց, նոյնիսկ ջատագովութիւն, ընդգում, վախ, տենչանք, նախանձախնդրութիւն, վրէժիննդրութիւն. ամեն կերպով դուք ձեզի հաւանութիւն տուիք թէ այդ խնդիրին մէջ անկեղծ եք: 12 Ուրեմն ինչ որ գրեցի ձեզի, ոչ թէ անիրաւութիւնը ընդին պատճառով էր, եւ ոչ այ անիրաւութիւնը կրողին պատճառով, հապա՞ որպէսզի երեւնայ ձեզի Աստուծոյ առջեւ

մեր ունեցած փութաջանութիւնը ձեզի հանդէպ: 13 Ուստի ձեր միխթարութեամբ մնչք միխթարուեցանք. եւ այլ աւելի ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեան համար, որովհետեւ անոր հոգին հանգատացած էր բոլորդ. 14 բանի որ ամօյահար չեմ ըլլար՝ ձեզմով որեւէ բանի մէջ պարծենալու համար անոր առջեւ. հապա, ինչպէս ամեն բան ծշմարտուկեամբ խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիտոսի առջեւ մեր պարծանքն այլ ծշմարիտ գոտուեցալ: 15 Նաեւ իր գորովը աւելի առատ է ձեզի հանդէպ, մինչ կը վերյիշէ ձեր բոլորին հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս ահով ու դողով ընդունեցիր զինք: 16 Ուստի կ'ուրախանամ որ ամեն բանի մէջ Վստահութիւնը ունիմ ձեր վրայ:

8 Եղբայրներ, ձեզի կը տեղեկացնենք Աստուծոյ շնորհին մասին, որ տրուած է Մակեղոնիայի և կեղեցիներուն. 2 թէ ինչպէս՝ տառապանքի մեծ փորձի մը մէջ իրենց առատ ուրախութիւնը եւ իրենց ծանր աղքատութիւնը ճոխացան իրենց հարուստ առատածեռնութեամբ: 3 Որովհետեւ ես կը վկայեմ թէ իրենց կարողութեան համեմատ, ու կարողութենեն այ աւելի յօժարակամ ըլլալով, 4 շատ անդումով կ'աղերսէին մեզի՝ որ ընդունինք չնորիքը եւ սուրբերուն համար եղած սպասարկութեան հաղորդակցութիւնը: 5 Ո՞չ թէ ինչպէս մենք կը յուսայինք, հապա իրենք զիրենք այ տուխն՝ նախ, Տէրոց, ու յետոյ մեզի՝ Աստուծոյ կամքով: 6 Այնքան՝ որ աղացեցինք Տիտոսի, որ ինչպէս ան նախապէս սկսաւ, նոյնպէս նաեւ աւարտէ ձեր մէջ այդ չնորիքն այ: 7 Յետեւարար, ինչպէս դուք ճոխացան ար ամեն բանով, (հաւատքով, խօսքով, գիտութեամբ, ամբողջ փութաջանութեամբ եւ մեզի հանդէպ ձեր տածած սիրով,) ճոխացէք նաեւ այս շնորհքով: 8 Կը խօսիմ ոչ թէ հրամայելով, հապա՝ ուրիշներուն փութաջանութեան արիթով, ու փորձարկելու համար ձեր սիրոյն անկեղծութիւնը: 9 Բանի որ դուք գիտէք մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորիքը, որ թեպէտ հարուստ էր՝ ձեզի համար աղքատ եղաւ, որպէսզի դուք հարստանաք անոր աղքատանալով: 10 Եւ այս մասին կարծիք մը կու տամ, որովհետեւ ասիկա օգտակար է ձեզի, դուք՝ որ նախապէս սկսաք՝ անցեալ տարուծն՝ ոչ միայն ընեւ, այլ նաեւ կամենալ: 11 Իսկ հիմա ընեն այ կատարեցէք, որպէսզի ինչպէս յօժարութիւն կար, նոյնպէս այ կատարում ըլլայ՝ ձեր ունեցածն: 12 Որովհետեւ եթէ նախապէս յօժարութիւն ըլլայ, տայլ ընդունելի է՝ մեկու մը ունեցածին համեմատ, եւ ոչ թէ չունեցածին համեմատ: 13 Բանի որ ես չեմ ուզեր որ ուրիշները անդորր ըլլան ու դուք տառապիք. 14 հապա հաւատարութեամբ՝ հիմա, այս ատեն, ձեր լիութիւնը լրացնէ անոնց պակասը, որպէսզի անոնց լիութիւնն ալ օր մը լրացնէ ձեր պակասը,

Եւ այսպէս հաւասարութիւն ըլլայ: 15 Ինչպէս գրուած է. «Անոր որ շատ ժողվեց՝ ոչինչ աւելցաւ, իսկ անոր որ քիչ ժողվեց՝ ոչինչ նուազեցաւ»: 16 Բայց շնորհակալութիւն Աստուծոյ, որ այս նոյն անձկալից փութաջանութիւնը դրաւ Տիտոսի սիրտին մէջ՝ ծեզի համար: 17 Արդարեւ ան ընդունեց մեր յորդորը. բայց աւելիշ փութաջան ըլլալով՝ իր իսկ համաձայնութեամբ զնաց ծեզի: 18 Անոր հետ դրկեցինք նաեւ այն եղրայրը, որուն գրվեստը կ'ըլլայ բոլոր Եկեղեցիներուն մէջ՝ աւետարանին համար: 19 Եւ ոչ միայն այսքան, հապա նաեւ Եկեղեցիներւն ընտրուեցաւ իրը մեզի ճամբորդակից՝ այս շնորհին հետ, որ մենք կը սպասարկենք նոյն Տերոց փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբ: 20 Կը զգուշանայինք որ ոչ մէկը մեզ արատաւորէ այս ճոխութեան մէջ, որ կը սպասարկուի մեր միջոցով. 21 Քանի որ կը մտադրէինք ոչ միայն Տերոց փառքին համար, ու ձեր յօժարութեամբ: 22 Անոնց հետ դրկեցինք մեր եղրայրը, որուն փութաջանութիւնը յաճախ փորձարկած ենք շատ բաներու մէջ, իսկ հիմա այ աւելի փութաջան է, բանի որ մեծ վաստահութիւն ունի ծեր վրայ: 23 Ինչ կը վերաբերի Տիտոսի, ան հաղորդակիցս է ու ձեր մօտ իմ գործակիցս. իսկ մեր եղրայրները՝ Եկեղեցիներւն դրկւածներն են, եւ Քրիստոսի փառքը: 24 Ուրեմն ատոնց ու Եկեղեցիներուն առջև ցոյց տուէք ձեր սիրոյն եւ ծեզի հանդեպ մեր պարծանքին ապացոյցը:

9 Արդարեւ աւելրոյ է որ գրեմ ծեզի՝ սուրբերուն սպասարկութեան մասին, 2 քանի գիտեմ ձեր յօժարութիւնը. անոր մասին կը պարծենամ ծեզմով Մակեդոնացիներուն առջեւ, ըսելով թէ Աքայիացիները անցեալ տարուրնէ պատրաստուած էին. ու ձեր նախանձախնդրութիւնը դրդեց շատ շատերը: 3 Սակայն դրկեցի եղրայրները, որպեսզի ծեզի հանդեպ մեր պարծանքը ընդունայն չըլլայ այս մասին, հապա՝ ինչպէս ըսեր եմ պատրաստուած ըլլաք. 4 որպէսզի՝ երբ Մակեդոնացիները զան ինծի հետ եւ անպատրաստ զտնեն ծեզ՝ մենք (որ չըսենք՝ դուք) ամօթահար չըլլանք այս նոյն պարծանքին վստահութեան համար: 5 Ուրեմն հարկաւոր համարեցի յորդորել եղրայրները, որ նախապէս զան ծեզի ու կանխաւ համախմբեն ձեր նախապէս ծանուցանած առատածեռնութիւնը, որպէսզի ան պատրաստ ըլլայ իրը առատածեռնութիւն, ոչ թէ իրը ազահութիւն: 6 Բայց սամ գիտցէք, թէ ան որ ինայելով կը սերման՝ ինայելով ալ պիտի հնձէ, եւ ան որ առատածեռնութեամբ կը սերման՝ առատածեռնութեամբ պիտի հնձէ: 7 Իւրաքանչիւրը յօդ տայ՝ ինչպէս որոշած է իր սիրտին մէջ, ոչ թէ տրտմութեամբ կամ հարկադրաբար. որովհետեւ Աստուծուած կը սիրէ

ցնծութեամբ տուողը: 8 Եւ Աստուծուած կարող է բոլոր շնորհներով ճոխացնել ծեզ, որպէսզի դուք՝ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն լման ինքնարաւութիւն ունենալով՝ ճոխանաք ամէն բարի գործով, 9 ինչպէս գրուած է. «Սփոթեց եւ աղքատներուն տուաւ. անոր արդարութիւնը յախտեան կը մնայ»: (ածօն ց165) 10 Ուրեմն ան՝ որ սերմ կը հայթայթէ սերմնացանին, կերակուրի համար հաց հայթայթէ ծեզի ու բազմացնէ ծեր հունտը», եւ աճեցնէ ծեր արդարութեան պտուղները: 11 Ամէն բանի մէջ հարստացած էք ամէն տեսակ առատածեռնութեամբ, ինչ որ մեր միջոցով շնորհակալութիւն կը գոյացնէ Աստուծոյ հանդեպ. 12 որովհետեւ այս պաշտօնին սպասարկումը ոչ միայն կը լրացնէ սուրբերուն պակասը, այլ նաեւ կը ճոխանայ շատ շնորհակալութիւններով՝ ուղղուած Աստուծոյ: 13 Այս սպասարկութեան փորձառութեամբ անոնք պիտի փառաւորեն Աստուծոց՝ Քրիստոսի աւետարանին ծեր դաւանած Ենթարկումին համար, նաեւ ծեր առատածեռն հաղորդակցութեան համար՝ անոնց եւ բոլորին հետ. 14 ու այսի աղերսեն ծեզի համար, կարօտնալով ծեզ Աստուծոյ գերազանց շնորհին համար՝ որ ծեր մէջ է: 15 Շնորհակալութիւնն Աստուծոյ՝ իր անպատմելի պարգևելին համար:

10 Ես ինքս՝ Պօղոս՝ կ'աղաջնմ ծեզի Քրիստոսի հեղութեամբ եւ ազնուութեամբ, եւ՝ որ ծեր ներկայութեան մէջ խոնարի եմ, բայց բացակայ ըլլալով՝ խիզախս եմ ծեզի հանդեպ: 2 Կ'աղերսեմ որ ներկայ եղած ատենս խիզախս չըլլամ այն վստահութեամբ՝ որով կը մտածեմ յանդուզն ըլլալ ոմանց դէմ, որոնք մեր մասին կը մտածեն այնպէս՝ իրը թէ Կ'ընթանանք մարմնաւորապէս: 3 Քանի որ՝ թէպէտ մարմինով Կ'ընթանանք, ոչ թէ մարմինին համաձայն կը մարտնչինք. 4 որովհետեւ մեր մարտին զենթերը մարմնաւոր չեն, բայց Աստուծոյ միջոցով զօրաւոր են՝ ամրոցներու քանդումին համար: 5 Մենք կը քանդենք տրամաբանութիւններ եւ Աստուծոյ գիտութեան դէմ ինքզինք պանծացնող ամէն բարձր բան, ու Քրիստոսի հնազանդութեան գերի կը դառնենք ամէն մտածում: 6 Եւ պատրաստ ենք վրէժ առնելու ամէն անհնազանդութեան համար, երբ ծեր հնազանդութիւնը լման ըլլայ: 7 Քաներու արտաքին երեւոյշին կը նայիք: Եթէ ուեւ մէկը կը վստահի ինքնիր Վրայ՝ թէ ինք Քրիստոսինն է, դարձեալ թող մտած ինքնիրմ՝ թէ ինչպէս ինք Քրիստոպինն է, նոյնպէս ալ մենք: 8 Զանի որ նոյնիկ եթէ աւելի պարծենայի մեր իշխանութեան Վրայ, որ Տերը տուած է մեզի՝ շինութեան համար, եւ ոչ թէ բանդումին համար, պիտի չամճնայի: 9 Որպէսզի չթուի թէ ես կ'ուզեմ զարհութեցնել ծեզ նամակներով. 10 Քանի որ կ'ըսեն. «Անոր նամակները ծանր ու հզօր են,

բայց անոր մարմնական ներկայութիւնը տկար է, եւ իր խօսքը՝ անարգք։ 11 Աղափախին թող մտածէ թէ ինչպէս որ ենք խօսու՞ նամակներուն մէջ, երբ բացակայ ենք, նրյանպէս ալ պիտի ըլլանք գործով՝ երբ ներկայ ըլլանք։ 12 Որովհետեւ մենք չենք յանդգնիր մենք մեզ դասել կամ բաղդատել ոմանց հետ՝ որ իրենք գիրենք կը յանձնարարեն. անոնք չեն հասկար թէ իրենք իրենցմով կը չափուին եւ իրարու միշեւ կը բաղդատուին։ 13 իսկ մենք չափէ դուրս պիտի չպարծենանք, հապա չափին համեմատ այն սահմանին՝ որ Աստուած բաշխեց մեզի, որպէսզի հասնինք մինչեւ ճեզ։ 14 Արդարեւ մենք մեզ չենք ընդարձակեր մեր չափեւ աւելի, որպէս թէ հասած ըլլայինք ճեզի. քանի որ իրապէս հասանք մինչեւ ճեզ՝ Քրիստոսի աւետարանով։ 15 Մեր չափեւն դուրս պիտի չպարծենանք՝ ուրիշներուն աշխատանքներով, հապա յոյս ունինք որ՝ երբ ճեր հաւատքը աճի՝ առատորեւն մեծարութինք ճեզմով, մեր սահմանին համեմատ։ 16 որպէսզի ճեզմէ անդին ալ աւետարաններ, եւ ոչ թէ պարծենանք ուրիշի սահմանին մէջ եղած պատրաստ բաներով։ 17 Բայց ով որ պարծենայ՝ Տէրոջնինք թող պարծենայ. 18 որովհետեւ գնահատելի է ոչ թէ ան՝ որ ինքինք կը յանձնարարէ, հապա ան՝ որ Տէրը կը յանձնարարէ։

11 Երանի թէ կարենայիք թի մը հանդուրժել իս անմտութեանն. եւ իսկապէս՝ հանդուրժեցէք ինծի։ 2 Որովհետեւ նախանձախնդիր եմ ճեզի հանդեպ՝ Աստուծոյ նախանձախնդրութեամբ. քանի որ մէկ ամուսինի նշանեցի ճեզ, որպէսզի Քրիստոսի ներկայացնեմ ճեզ՝ մաքրակենցաղ կոյսի մը պէս։ 3 Բայց կը վախնամ որ, ինչպէս օծը խարեց Եւան իր խորամանկութեամբ, նոյնպէս ճեր միտքերը ապականին Քրիստոսի հանդեպ եղած պարզանութենն։ 4 Որովհետեւ եթէ մէկը գար եւ քարոզէր ուրիշ Յիշուու մը՝ որ մենք չենք քարոզած, կամ ստացած, կամ ուրիշ աւետարան՝ որ չեր ընդունած, լաւ կը հանդուրժէիք աղպախին։ 5 Քանի որ ես կը սեպեմ թէ ոչինչնիք ես մնացած եմ գերազոյն առաքեալներէն։ 6 ու թէպէս անվարծ եմ խօսքի մէջ, բայց ոչ՝ գիտութեամբ. սակայն ամէն բանի մէջ մենք մեզ ամբողջովին բացայատեցինք ճեզի։ 7 Միթէ սիսմ գործած եղայ ես զիս խոնարհեցնելով՝ որպէսզի դուք բարձրանաք, բանի որ ձրի քարոզեցի ճեզի Աստուծոյ աւետարանը. 8 կողոպտեցի ուրիշ եւերեցիներ՝ թշակ առնելով անոնցմ, որպէսզի սպասարկեմ ճեզի։ 9 Ձեր մէջ ներկայ եղած աստենս՝ երբ կարօտութեան մէջ էի, ճեզմէ ոչ մէկուն բեռ եղայ. որովհետեւ Մակեդոնիայէն եկող Երայրները լրացուցին ինչ որ կը պակսէր ինծի. եւ ամէն կերպով զգուշացայ ճեզի ծանրութիւն ըլլալէ, ու դարձեալ պիտի զգուշանամ։ 10

Քանի որ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ մէջս է, ոչ մէկը պիտի արգիլէ զիս այս պարծանքն՝ Աքայիայի շրջանները։ 11 Ինչո՞ւ քանի որ չճմ սիրեր ծեզ՝ Աստուած գիտէ։ 12 Բայց ինչ որ ըրի՝ դարձեալ պիտի ընեմ զայն, որպէսզի արիթը զլանամ անոնց՝ որ արիթ կ'ուզեն, որպէսզի իրենք ալ մեզի պէս գտնուին ինչնիվ որ կը պարծենան։ 13 Որովհետեւ այդպախիները սուտ առաքեալներ են, նենզ գործաւորներ, որ իրենք գիրենք կը կերպարանափոխեն Քրիստոսի առաքեալներու։ 14 Եւ զարմանայի չէ, որովհետեւ նոյնինքն Սատանան լուսաւոր հրեշտակի կը կերպարանափոխուի։ 15 Ուրեմն մէծ բան մը չէ, որ անոր սպասարկուներն ալ արդարութեան սպասարկուներու կերպարանափոխուին։ Անոնց վախճաննը պիտի ըլլայ իրենց գործերուն համեմատ։ 16 Դարձեալ կ'ըստն, ոչ մէկը թող կարծ թէ ես անմիտ եմ. այլապէս՝ գնուն անմիտի մը պէս ընդունեցէք զիս, որպէսզի ես ալքի մը պարծենամ ինձմով։ 17 Ինչ որ կը խօսիմ, կը խօսիմ ոչ թէ Տէրոջ կողմէն, հապա՝ որպէս թէ անմտութեամբ, այս պարծանքին վստահութեամբ։ 18 Քանի շատեր կը պարծենան մարմինի համեմատ, ես ալ պիտի պարծենամ։ 19 Քանի որ դուք հաճոյքով կը հանդուրժէր անմիտներուն, դուք ծեզ ինաստուն նկատելով։ 20 Որովհետեւ կը հանդուրժէք, եթէ մէկը ստրուկ ընեւ ծեզ, եթէ մէկը լավէ ճեր ստացուածքը, եթէ մէկը բան մը առնէ ծեզմէ, եթէ մէկը պանծացնէ ինքզինք, եթէ մէկը զարմէ ճեր երեսին։ 21 Կը խօսիմ որպէս անպատութիւն, իբր թէ մենք տկար եղած ըլլայինք. բայց ինչ բանի մէջ որ մէկը յանդուզն է, (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ յանդուզն եմ։ 22 Անոնք Երրայթցի են. ես ալ: Իսրայելացի են. ես ալ: 23 Աբրահամի զարմին են. ես ալ: Քրիստոսի սպասարկուներ են. (անմտութեամբ կը խօսիմ) ալ աւելի ես: Աշխատանքներով՝ աւելի շատ, ծեծերով՝ չափեն աւելի, բանտերու մէջ՝ աւելի շատ, մահուան վստանգներով՝ յաճախ։ 24 Հրեաներէն հինգ անգամ բառասունէն մէկ պակաս ծեծ ստացայ: 25 Երեք անգամ ձաղկով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոնեցայ. Երեք անգամ նաւարեկութիւն կրեցի. զիշեր մը ու ցերեկ մը մսացի ծովու անդրունին մէջ։ 26 Յաճախ չարչարուեցայ ճամբորդութիւններու մէջ. կրեցի վտանգներ գետերէն, վտանգներ աւազակներէն. վտանգներ իմ ցեղես, վտանգներ հեթանոսներէն. վտանգներ քաղաքի մէջ, վտանգներ անապատի մէջ. վտանգներ ծովու վրայ, վտանգներ սուտ Եղբայրներու մէջ: 27 Աշխատանքի ու տաժանքի մէջ էի, յաճախ՝ հսկումներու մէջ, անօթութեան եւ ծարակի մէջ, շատ անգամ ծովապահութեան, ցուրտի ու մերկութեան մէջ։ 28 Բացի այդ արտաքին բաներէն, բոլոր եկեղեցիներուն հոգը կը բարդուէր վրաս ամէն օր: 29

Ո՞վ տկար է, ու ես ալ տկար չեմ. ով կը գպյառակղի, եւ իմ սիրոս չի վարիի: **30** Եթէ պէտք ըլլայ պարծենալ, պիտի պարծենամ իմ տկարութիւններուն վերաբերեալ բաններով: **31** Մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը եւ Յայր, որ յախտեան օրինեալ է, գիտ թէ չեմ ստեր: (այս ց165) **32** Դամասկոսի մէջ, Վրեսա թագաւորին ազգապէտը՝ Դամասկոսիններուն քաղաքը կը պահպանէի պահակազօրքով, ուզելով ծերբակալել զիս: **33** Բայց պարիսպէն վար իշեցուցին զիս՝ պատուհանէ մը, զամբիւդի մը մէջ, ու խուսափեցայ անոր ձեռքերէն:

12 Պարծենալ՝ իրապէս օգտակար չէ ինծի. սակայն պիտի զամ Տէրոջ տեսիթմերուն եւ յայտնութիւններուն: **2** Կը ճանչնամ մարդ մը Քրիստոսով՝ աելի քան տասնչորս տարի առաջ, (արդեօր մարմիննվ՝ Եր, չեմ գիտեր. արդեօր մարմինն դրմբս Եր, չեմ գիտեր. Աստուած գիտէ.) այդպիսի մէկը յափշտակութեցալ մինչեւ երրորդ երկինքը: **3** Եւ գիտեմ թէ այդպիսի մարդ մը, (արդեօր մարմիննվ՝ Եր թէ մարմինն դրմբս Եր, չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) **4** յափշտակութեցալ դրախտը ու լսեց անճառելի խօսքեր, որոնց մասին մարդու մը համար արտօնուած չէ խօսիլ: **5** Ես պիտի պարծենամ այդպիսի մէկով. սակայն պիտի չպարծենամ ես ինձմով, բայց միայն իմ տկարութիւններովս: **6** Որովհետեւ՝ նոյնիսկ եթէ ուզեմ պարծենալ՝ անմիտ պիտի չըլլամ, քանի որ պիտի ըսեմ ճշմարտութիւնը. բայց կը խնայեմ խօսքս՝ որ ոչ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, քան ինչ որ կը տեսնէ իմ վրաս կամ կը լսէ իմ մասիս: **7** Եւ որպէսզի չափէն աւելի չպանծամ յայտնութիւններուն գերազանցութեամբ, մարմինի փուշ մը տրուեցալ ինծի, Սատանայի պատզամառո մը՝ կրփակարելու համար զիս, որպէսզի չպանծամ չափէն աւելի: **8** Ասոր համար երեք անզամ աղաչեցի Տէրոջ, որ հետանայ ինձմէ: **9** Բայց ըսալ ինծի. «Իմ չնորիքս կը քալէ թեզի, որովհետեւ իմ գօրութիւնս կ'իրագործոի տկարութեան մէջ»: Ուրեմն մեծ հաճոյքով պիտի պարծենամ առաւելապէս իմ տկարութիւններովս, որպէսզի Քրիստոսի գօրութիւնը հանգչի իմ վրաս: **10** Ուստի կը յօժարիմ տկարութիւններու, արհանարիանքներու, հարկադրանքներու, հալսանքներու եւ տագնապներու՝ Քրիստոսի համար, որովհետեւ երբ տկար եմ՝ այն ատեն գօրաւոր եմ: **11** Ես անմիտ եղայ պարծենալով. որնք հարկադրեցիք զիս. որովհետու ես պարտաւոր Եի յանձնարարուած ըլլայ ձեզմէ, քանի որ ոչինչնվ ետ կը մնամ գերազոյն առաքեալներէն, թեպէտ ես ոչինչ եմ: **12** Իրապէս առաքեալի մը նշանները գործուեցան ձեր մէջ՝ ամբողջ համբերութեամբ, նշաններով.

սքանչելիքներով եւ հրաշքներով: **13** Որովհետեւ ինչնվ ես մնացիք միւս եկեղեցիներէն, բայց անով՝ որ ես թե չեղայ ձեզի: Ներեցէք ինծի այս անիրաւութիւնը: **14** Ահա այս երրորդ անզամն է որ պատրաստ եմ զայր ձեզի. բայց թե պիտի չըլլայ ձեզի, որովհետեւ կը փնտռեմ ոչ թէ ձեր ունեցած, հապա՞ ձեզ: Քանի որ զաւկները պարտաւոր չեն զանձ դիզել ծնողներուն համար, հապա ծնողները՝ զաւկներուն համար: **15** Ու ես մեծ հաճոյքով պիտի ծախսեմ եւ ծախսուիմ ալ ձեզի համար, թեւեւ նուազ սիրուիմ ձեզմ՝ մինչ շատ աւելի կը սիրեմ ձեզ: **16** Սակայն այդպէս թռո ըլլայ, ես ձեզ չծանրաբեռնեցի. բայց թերեւս մէկը ըսէ թէ խորամանկ ըլլալով՝ նենգութեամբ բռնեցի ձեզ: **17** Միթէ ձեզ կեղեցեցի ուեւ մէկուն միջոցով՝ որ դրկեցի ձեզի: **18** Աղաչեցի Տիտոսի, ու եղբայր մը դրկեցի անոր հետ. միթէ Տիտոս կեղեցեց ձեզ: Մենք նոյն հոգիով չընթացանք, նոյն հետքերով չքալեցմիք: **19** Դարձեալ՝ կը կարծէք թէ մենք մեզ կը ջատագովենք ձեր առջեւ: Մենք Քրիստոսով կը խօսինք՝ Աստուծոյ առջեւ. բայց ամէն քան կ'ընենք, սիրելիներ, ձեր շինութեան համար: **20** Որովհետեւ կը վախնամ որ երբ զամ գործէ չզտնեմ ձեզ ուզածիս պէս, ու ես ալ՝ ձեզի համար՝ գտնուիմ ձեր չուզածին պէս. թերեւս ձեր մէշ ըլլան հակամարտութիւններ, նախանձներ, զարոյթներ, հակառակութիւններ, բամբասանքներ, բանսարկութիւններ, յիխորտանքներ, խառնակութիւններ: **21** Թերեւս երբ դարձեալ զամ՝ իմ Աստուածն ուուատացնէ զիս ձեր քով, ու սզամ շատերուն համար՝ որ նախապէս մեղանչած են բայց ապաշխարած չեն իրենց գործած անմաքրութենեն, պոռնկութենեն ու ցոփութենեն:

13 Այս երրորդ անզամն է որ կու զամ ձեզի. ամէն խօսք պիտի հաստատուի երկու կամ երեք վկաններու բերանով: **2** Նախապէս ըսի, ու երկրորդ անզամ կանխաւ կ'ըսեմ (որպէս թէ ներկայ ըլլամ), թեպէտ հիմա բացակայ եմ, կը գրեմ առաջուան մեղանչողներուն եւ բոլոր միւսներուն, որ եթէ դարձեալ զամ պիտի չխնայեմ. **3** Որովհետեւ ապացոյց կը փնտռէք թէ Քրիստոս կը խօսի ինձմով: Ան տկար չէ ձեզի հանդեպ, հապա հզօր է ձեր մէջ. **4** Քանի որ՝ թեպէտ խաչուեցալ տկարութեամբ՝ կ'ապարի Աստուծոյ գօրութեամբ. մենք ալ տկար ենք անով, բայց պիտի ապրինք անոր հետ՝ Աստուծոյ գօրութեամբ, ձեզի սպասարկելու համար: **5** Փորձեցէք դուք ձեզ՝ թէ հաւատքին մէջն եք. քննեցէք դուք ձեզ: Չէք գիտեր դուք ձեզմ՝ թէ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է, եթէ խոտելի չըլլաք: **6** Բայց կը յուսամ թէ պիտի զիտնար՝ թէ մենք խոտելի չենք: **7** Կ'աղօթեմ Աստուծոյ՝ որ դուք ոչ մէկ չափի ընէք. ոչ որպէսզի մենք զնահատելի երեւինք, հապա՝ որպէսզի դուք ընէք ինչ որ պարկեցու է, թեւեւ մենք

խոտելի թուինք: **8** Որովհետեւ ճշմարտութեան դէմ ոչինչ կրնանք ընել, հապա՝ ճշմարտութեան համար: **9** Քանի որ կ'ուրախանսանք՝ երբ մենք տկար ենք, իսկ դուք՝ զօրաւոր Եք. սայ կ'ըղծանք նաեւ - ձեր կատարելութիւնը: **10** Ուստի կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ բացակայ ըլլարով, որպէսզի երբ ներկայ ըլլամ սաստկութեամբ չվարուիմ այն իրաւասութեան համեմատ, որ Տէրը տուալ ինծի՝ շինելու, եւ ոչ թէ քանդելու համար: **11** Վերջապէս, եղայրներ, մնջ եղէք: Կատարեալ եղէք, յան միսիթարուեցէք, միաբան եղէք, խաղաղութեանմբ ապրեցէք. եւ սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ: **12** Բարեւեցէք զիրար սուրբ համբոյրով. **13** բոլոր սուրբերը կը բարեւեն ձեզ: **14** Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սէրը եւ Սուրբ Յոզիին հաղորդութիւնը ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ԳԱՂԱՏԱՑԻՒ

1 Պողոս, առաքեալ Եղած՝ ոչ մարդոցմէ, ոչ այ մարդու միջոցով, հապա Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, եւ Յայր Աստուծոյ՝ որ մեռենթերեն յարուցանեց զայն, 2 ու բոյր Եղրայնթեր՝ որ ինծի հետ են, Գաղատիայի Եկեղեցիներուն. 3 շնորհի եւ խաղաղութիւն ձեզի Յայր Աստուծմէ, ու մեր Տերոջմն՝ Յիսուս Քրիստոսէ, 4 որ ընծայեց ինքզինք մեր մեռերուն համար, որպէսզի ազատէ մեզ այս ներկայ չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ եւ մեր Յօր կամքին համաձայն, (այօն ց165) 5 որուն փանք դարէ դար՝: Ամէն: (այօն ց165) 6 Կը գարմանամ որ այլչափ շուտ անցած էք այն աւետարանմէն՝ որ կանչեց ձեզ Քրիստոսի շնորհին, ուրիշ աւետարանի մը. 7 ան ուրիշ աւետարան մը չէ, այլ կան ոմանք՝ որ կը վրդովեն ձեզ, ու կ'ուզեն խեղափերել Քրիստոսի աւետարան: 8 Բայց նոյնիսկ եթէ մենք, կամ երկինքին հրեշտակ մը, քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ մենք քարոզեցինք ձեզի, նզովեալ ըլլայ: 9 Ինչպէս նախապէտ ըսինք, իհմա ալ ես դարձեալ կ'ըսեմ. «Եթէ մըկը քարոզէ ձեզի ուրիշ որեւէ աւետարան՝ քան զայն որ դուք ընդունեցիք, նզովեալ ըլլայ»: 10 Որովհետեւ իհմա մարդիկ կը համոզէմ թէ Աստուած. կամ մարդիկ կը ջանամ հաճեցնել: Քանի որ եթէ ես տակաւին մարդիկ հաճեցնեի, այլ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար: 11 Բայց ձեզի կը ծանուցանեմ, Եղրայրներ, թէ ինձմէ քարոզուած աւետարանը՝ մարդու համաձայն չէ: 12 Որովհետեւ ես զայն ոչ մարդէ ընդունեցի, ոչ ալ մէկէ մը սորվեցայ, հապա՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան միջոցով: 13 Քանի որ դուք լսած էք իմ նախկին վարքիս մասին՝ իրեւութեան մէջ, թէ ինչպէս չափէն աւելի կը հայածէի Աստուծոյ Եկեղեցին, ու կը տապալի զայն: 14 Եւ իրեւութեան մէջ կը յառաջդիմէի՝ աւելի քան իմ ցեղիս մէջ Եղած շատ մը հասակավիցներս, գերազանցօրէն աւելի նախանձախնդիր ըլլարով հայրերուս աւանդութիւններուն: 15 Բայց երբ Աստուած, (որ զատեց զիս մօրս որովպայնէն եւ կանչեց իր շնորհին միջոցով), 16 բարեհաճեցաւ իր Որդին յայտնել ինծի, որպէսզի աւետեն զայն հեթանոսներուն մէջ, իսկոյն՝ մարմինին եւ արինին հետ չխորհրդակցեցայ, 17 ոչ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինձմէ առաջ առաքեալ Եղոյներուն բոլով, հապա Արարիս գացի, ապա դարձեալ Դամասկոս Վերադարձայ: 18 Յետոյ՝ Երեք տարի Եսոք՝ Երուսաղէմ ելայ Պետրոսը տեսնելու, եւ տասնինգ օր անոր հետ կեցայ: 19 Սակայն առաքեաներեն ուրիշ ոչ մէկը տեսայ, այլ միայն Յակոբոսը՝ Տերոց Եղրայրը: 20 Ինչ որ կը գրեմ ձեզի, ահա Աստուծոյ առջեւ կը հաստատեմ, թէ չեմ ստեր: 21 Ապա զացի Սուրիայի ու

Կիյիկիայի շրջանները: 22 Ես դէմքով անծանօթ էի Յրեաստանի մէջ եղած Քրիստոսի Եկեղեցիներուն. 23 անոնք միայն լսած էին թէ “ան որ ժամանակին կը հալածէր մեզ, իհմա կ'աւետ այն հաւատքը՝ որ ատենօթ կը տապալի”, 24 եւ ինձմով կը փառաւորեին Աստուած:

2 Յետոյ, տասնչորս տարի ետք, դարձեալ բարձրացայ Երուսաղէմ՝ Բախնաբասի հետ, Տիտոսն ալ միասին առնելով: 2 Բարձրացած էի յայտնութեամ, եւ անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ. բայց առանձին անոնց՝ որ Երեւելիներ էին, որպէսզի ընդունայն չվազեմ կամ վազած չըլլամ: 3 Բայց ոչ իսկ ինծի հետ եղող Տիտոսը, որ Յոյն էր, հարկադրուեցալ թլփատուիլ՝ 4 գաղտնի ներս բերուած սուտ Եղրայրներուն պատճառով, որոնք ներս սպրուած էին՝ լրտեսելու համար Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը, որպէսզի ստրուկ ընեն մեզ. 5 անոնց տեղի չոտինք՝ նոյնիսկ թիս մը ատեն՝ Ենթարկուելով, որպէսզի աւետարանին ճշմարտութիւնը ձեր մէջ մնայ: 6 Իսկ անոնք որ կը կարծուեին բան մը ըլլա - ինչ որ էին՝ ատիկա ինծի հարց չէ, քանի որ Աստուած մարդոց աշառութիւն չ'ըներ - , այնպէս կարծուածները աւելի ոչինչ հաղորդեցին ինծի. 7 հապա՝ ընդհակառակը, երբ տեսան թէ անթլփատներուն աւետարանը ինծի վստահուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ՝ թլփատուածներունը, 8 (որովհետեւ ան որ ներգործեց Պետրոսի մէջ՝ թլփատուածներուն առաքելութեան համար, նոյնպէս ներգործեց իմ մէջ՝ հեթանոսներուն հանդէպ,) 9 ու երբ Յակոբոս, Կեփիս եւ Յովիաններ, որոնք սիլներ կարծուած էին, գիտակցեցան ինծի տրուած շնորհին, իրենց աց ձեռքը տուին ինծի ու Բախնաբասի՝ իրը նշան հաղորդակցութեան, որպէսզի մենք քարոզենք հեթանոսներուն, իսկ իրենք՝ թլփատուածներուն: 10 Միայն թէ կ'ուզէին որ աղքատները յիշենք, ինչ որ ես ալ ֆութքացի ընել: 11 Սակայն երբ Պետրոս Եկալ Անտիոք՝ ես դիմադարձեի անոր, որովհետեւ պարսաւելի եր: 12 Արդարեւ Յակոբոսի քովեն ոմանց զալէն առաջ՝ ինք հեթանոսներուն հետ անխտրաքար կ'ուտեր. բայց երբ Եկան՝ ընկրկեցա եւ ինքզինք զատեց, թլփատուածներէն վախնարով: 13 Միւս Յրեաներն ալ նոյնպէս անոր հետ կեղծեցին, այնքան՝ որ Բախնաբաս ալ անոնց կեղծիքէն տպաւորուեցաւ: 14 Բայց երբ տեսայ թէ ուղիղ չեն ընթանար՝ աւետարանին ճշմարտութեան համաձայն, բոլորին առջեւ Պետրոսի ըսի. «Եթէ դուն՝ որ Յիսոյ ես՝ հեթանոսներու պէս կ'ապրիս, եւ ոչ յէ Յիսաներու պէս, ինչո՞ւ կը հարկադրես հեթանոսները՝ որ Յիսաներու պէս ապրին»: 15 Մենք՝ որ բնիկ Յիսաներ

Ենք, եւ ոչ թէ հեթանոս մեղաւորներ, 16 զիտնալով թէ մարդ Օրէնքին գործերով չէ որ կ'արդարանայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով, մենք ալ հաւատացինք Քրիստոս Յիսուսի՝ որպէսզի արդարանանք Քրիստոսի հաւատքով, ոչ թէ Օրէնքին գործերով. որովհետեւ Օրէնքին գործերով ոչ մեկը պիտի արդարանայ: 17 Իսկ եթէ մենք ալ Քրիստոսով արդարանալու մեր ջանքին մէջ՝ մեղաւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մերի սպասարկո՞ւ կ'ըլլայ: Ամենեւին: 18 Քանի որ եթէ իմ քակած բաներս դարձեալ կառուցանեմ, ես զիս օրինազանց կը դարձնեմ: 19 Որովհետեւ ես՝ Օրէնքին միջոցով՝ մեռայ Օրէնքին, որպէսզի ապրիմ Աստուծոյ համար: 20 Քրիստոսի հետ խաչուեցայ. սակայն կ'ապրիմ, բայց այ ոչ թէ ես՝ հապա Քրիստոսի կ'ապրի իմ մէջս: Իսկ այն կեանքը որ իմաս մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդիին հաւատքով կ'ապրիմ, որ սիրեց զիս եւ ինքզինք ընծայեց ինծի համար: 21 Ես Աստուծոյ շնորհը չեմ ջնջեր. որովհետեւ եթէ արդարութիւնը Օրէնքեն Ե, ուրեմն Քրիստոս ընդունայն մեռաւ:

3 Ո՞Վ անմիտ Գաղափարացիմեր, ո՞վ ձեզ հմայեց, մինչեռ ձեր մէջ, ձեր աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս նախապէս նկարագրուեցաւ՝ խաչուած: 2 Սա միայն կ'ուզեմ սորիվի ձեզմեդուք Յոզին ստացաք Օրէնքին գործերնվ թէ հաւատքին հնազանդելով: 3 Վզդքան անմիտ էք. Յոզիով սկսաք, եւ իմաս մարմիննվ կ'աւարտէք: 4 Չո՞ւր տեղոյ այդքան չարչարուեցաք (եթէ զուր տեղն ալ ըլլար): 5 Ուրեմն ան՝ որ ձեզի Յոզին կը հայթայի՛ ու ձեր մէջ հրաշքներ կը գործէ, միթէ ձեր կատարած Օրէնքի գործերնւն համար կ'ընէ, թէ հաւատքի հնազանդութեան համար. 6 ինչպէս Արրահամ հաւատաց Աստուծոյ, եւ ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր: 7 Ուրեմն զիտցէք թէ անոնք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Արրահամի որդիները: 8 Գիրքը, նախատեսերլով թէ Աստուծած հեթանոսները պիտի արդարացնե հաւատքի միջոցով, նախապէս աւետեց Արրահամի՝ ծսելով. «Քեզմնվ պիտի օրինուին բոլոր ազգերը»: 9 Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրինուին հաւատացեալ Արրահամի հետ: 10 Որովհետեւ բոլոր անոնք որ Օրէնքին գործերէն են՝ անէծքի տակ են, քանի որ գրուած է. «Անիծեալ ով որ չի յարատեներ Օրէնքի գիրքին բոլոր գրուածներուն մէջ՝ զանոնք գործադրելու համար»: 11 Իսկ բացայատ է թէ ոչ մէկը կ'արդարանայ Աստուծոյ առջեւ Օրէնքով, քանի որ «արդարը հաւատքնվ պիտի ապրի»: 12 Բայց Օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա՝ «այն մարդը որ կը գործադրէ զանոնք՝ պիտի ապրի անոնցմով»: 13 Քրիստոս փրկանքով գնեց մեզ Օրէնքի անէծքէն՝ մնաի համար անիծուելով, (որովհետեւ գրուած է. «Անիծեալ է ով որ փայտէն կը կախուի») 14 որպէսզի Արրահամի օրինութիւնը զայ

հեթանոսներուն վրայ՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով. որպէսզի մենք ալ ստանանք Յոզիին յիսուսում՝ հաւատքի միջոցով: 15 Մարդոց սովորութեան համաձայն կը խօսիմ, եղբայրներ: Նոյնակ մարդոն մը վաւերացուցած կտակը ոչ մեկը կը ջնջէ, կամ ալ անոր վրայ ուրիշ բան մը կ'աւելցնէ: 16 Ուրեմն յիսուսումները եղան Արրահամի եւ անոր զարմին: Չ'ըսեր. «Եւ քու զարմէրուու», այսինքն՝ շատերուն: Յապա կը խօսի մեկ զարմի մասին. «Եւ քու զարմիդ», որ Քրիստոն է: 17 Բայց սա կ'ըսեմ. այն ուխտո՞ր՝ որ նախապէս Աստուծմ՝ վաւերացուեցաւ Քրիստոսով, չի կրնար չորս հարիւր երեսուն տարի ետք անվաեր դառնալ Օրէնքէն՝ յիսուսումը ոչնչացնելով: 18 Որովհետեւ եթէ ժառանգութիւնները յայտնելու համար, (մինչեւ որ զար այն զարմը՝ որուն եղած էր յիսուսումը,) եւ հրեշտակներու կողմէ պատուիրուեցաւ միջնորդի մը ծեռքով: 20 Իսկ միջնորդը՝ միայն մեկ անձի միջնորդ չէ. սակայն Աստուծած մեկ է: 21 Ուրեմն Օրէնքը հակառամի է Աստուծոյ յիսուսումներուն: Ամենեւին. քանի որ եթէ տրուած ըլլար այնախիս Օրէնք մը՝ որ կարենար կեանք տայ, այն ատեն իրապէս արդարութիւնը Օրէնքով կ'ըլլար: 22 Բայց Գիրքը բոլորը փակեց մների տակ, որպէսզի Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով եղած յիսուսումը տրուի հաւատացեալներուն: 23 Բայց հաւատքին զալին առաջ՝ Օրէնքին տակ պահպանուած էինք, փակուած այն հաւատքէն՝ որ յետազային պիտի յայտնուէր: 24 Հետեւարար Օրէնքը եղաւ մեր դաստիարակը՝ մեզ առաջնորդելու Քրիստոսի, որպէսզի մենք հաւատքնվ արդարանանք: 25 Բայց հաւատքին զալին ետք՝ այլեւս դաստիարակի տակ չենք, 26 որովհետեւ դուք բոլոր Աստուծոյ որդիներ էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով. 27 քանի որ դուք բոլորդ՝ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոն հազար: 28 Ալ ոչ Յուեայ կայ, ոչ Յոյն. ոչ ստրուկ կայ, ոչ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ էզ. որովհետեւ դուք բոլորդ մեկ էք Քրիստոս Յիսուսուն: 29 Իսկ եթէ դուք Քրիստոսինն էք, ուրեմն Արրահամի զարմն էք, եւ յիսուսումին համաձայն՝ ժառանգորդներ:

4 Բայց այնքան ատեն որ ժառանգորդը մանուկ է, կ'ըսեմ թէ ոչինչով կը տարբերի ստրուկ մը, թէպէտ բոլորին տէրն է. 2 հապա յիսամականերու եւ հոգատարներու հեղինակութեան տակ է՝ մինչեւ հօրը ճշդած պայմանաժամը: 3 Նոյնպէտ ալ մենք, երբ մանուկ էինք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ստրուկ էինք: 4 Բայց երբ ժամանակը լրումին հասաւ, Աստուծած դրկեց

իր Որդին՝ որ կնօշմէ ծնաւ եւ ՕրԵնքին տակ մտաւ, 5 որպէսզի փրկանքով զնէ ՕրԵնքին տակ եղողները. որպէսզի մնք որդեգորութինը ստանանք: 6 Եւ քանի որ դուք որդիներ եք, Աստուած ձեր սիրտերուն մէջ դրկեց իր Որդիին Յոզին, որ կ'աղաղակէ. «Աբրա, Յայր»: 7 Յետեւարար այ ստրուկ չես, հապա՝ որդի. ու եթէ որդի, ուրեմն՝ Աստուծոյ ժառանգորդ Քրիստոսի միջոցով: 8 Ուրեմն այն ատեն երբ չէիր ճանչնար Աստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որ բնութեամբ աստուածներ չէին: 9 Սակայն հիմա որ ճանչցար Աստուած, կամ մանաւանդ՝ ճանչցուեցար Աստուծմ, ինչպէս կը վերադառնաք այն տկար եւ ադրատ սկզբունքներուն, որոնց դարձեալ կ'ուզէք ստրուկ ըլլայ: 10 Կը պահէք օրերը, ամիսները, ժամանակներն ու տարիները. 11 կը վախնամ ճեզի համար, որ գուց գուը տեղը աշխատած ըլլամ ձեր վրայ: 12 Եղայրներ, կ'աղերսէն ճեզի, ինծի պէս եղեք, որովհետեւ ես ալ ճեզի պէս եղայ. դուք բնաւ վիսասած չէք ինծի: 13 Դուք գիտէք թէ ինչպէս՝ մարմինսի տկարութեամբ՝ աւետարանեցի ճեզի առաջին անգամ. 14 Բայց մարմինսի վրայ կրած փորձութիւնս չանարգեցիք, ոչ ալ պժգացիք. հապա Աստուծոյ իրԵշտակի մը պէս ընդունեցիք զիս, Քրիստոս Յիսուսի պէս: 15 Ուստի ուր Է՝ ձեր այդ ատենուան երանութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ճեզի թէ եթէ կարելի ըլլար՝ ձեր աչքիր պիտի խլէիք եւ զանոնք ինծի տայիք: 16 Միշտ ձեր թշնամին եղայ՝ ճեզի ճշմարտութիւնը խօսելով: 17 Անոնք նախանձախմիր են ճեզի հանդէա, բայց ոչ բարի նպատակով. նոյնիսկ կ'ուզեն մեզ վտարել, որպէսզի նախանձախմիր ըլլաք իրԵնց հանդէա: 18 Սակայն յաւ է նախանձախմնիր ըլլաք բարին հանդէա՞ ամէն ատեն, եւ ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ներկայ ըլլալ ու շեխոս փոխել, որովհետեւ ձեր մասին վարանումի մէջ եմ: 21 Ըսէք ինծի, դուք որ կ'ուզէք ՕրԵնքին տակ ըլլա, ՕրԵնքը չէք լսեր. 22 որովհետեւ գրուած է թէ Աքրահամ երկու որդի ուներ, մէկը՝ աղախինեն, միւսը՝ ազատ կնոշմէն: 23 Բայց ան որ աղախինեն եր՝ մարմինսի համեմատ ծնած եր, իսկ ան որ ազատ կնոշմէն եր, խոստումով: 24 Ասոնց մեկնութիւնը այլարանորէն կ'ըլլայ, քանի որ ասոնք երկու Ուխտերն են. մէկը՝ Սինա լեռնեն, որ Յազմըն է, ստրկութեան համար կը ծնանի. 25 որովհետեւ Յազմը՝ Սինա լեռն է, Արարիայի մէջ, ու կը համապատասխան այժմու Երուսաղէմին, եւ ստրկութեան մէջ է իր զաւակներուն հետ: 26 Բայց Վերին Երուսաղէմը, որ մեր բոլորին մայրն է, ազատ է: 27 Արդարեւ գրուած է. «Ուրախացէր, չծնանող ամուլ պոռմէկ ցնծութեամբ եւ գոչէ, երկունքի ցաւ չքաշո՞յ. որովհետեւ լքեալին զաւակները շատ աւելի են՝

քան ամուսին ունեցողին զաւակները»: 28 Ուրեմն մենք, Եղայրներ, Խսահակի պէս խոստումի զաւակներ ենք: 29 Բայց ինչպէս այն ատեն մարմինին համեմատ ծնած կը հալածէր ան՝ որ Յոզիին համեմատ ծնած էր, նոյնպէս ալ հիմա: 30 Սակայն ինչ կ'ըսէ Գիրքը. «Վտարէ այդ աղախինը եւ անոր որդին, քանի որ աղախինին որդին ժառանգորդ պիտի չըլլայ ազատ կնոշ որդիին հետ»: 31 Ուրեմն, Եղայրներ, մենք աղախինին զաւակները չենք, հապա՝ ազատ կնոշ:

5 Ուստի հաստատուն կեցէք այն ազատութեամբ՝ որով Քրիստոս ազատեց մեզ, եւ դարձեալ ստրկութեան լուծին տակ միշ կաշկանցրւիք: 2 Ահա ես՝ Պորոս, ձեզի կ'ըսեմ. «Եթէ թլիքատուիք, Քրիստոս ոչ մէկ օգուտ կ'ունենայ ճեզի»: 3 Եւ ամեն թլիքատուող մարդու դարձեալ կը վկայեմ թէ պարտաւոր է գործադրել ամբո՞յ ՕրԵնքը: 4 Քրիստոս ոչինչ դարձած է ճեզի համար, այսինքն ճեզմբ բոլոր անոնց՝ որ ՕրԵնքով արդարանալ կ'ուզեն: Դուք չնորիշեն ինկած եր, 5 որովհետեւ մենք Յոզիին միջոցով կը սպասենք հաւատըրն կեղած արդարութեան յոյսին: 6 Արդարեւ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղողին՝ ոչ թլիքատութինը որեւէ ազդեցութինը ունի, ոչ ալ անթլիքատութինը, հապա համատքը՝ որ կը ներգործ սիրով: 7 Դուք լաւ կը վազէիք. ովկ կասեցու ճեզ՝ որ ծշմարտութեան չանսաք: 8 Այս դրդումը անկէ չ՝ որ ճեզ կանչեց: 9 Քիչ մը խմորը ամբո՞յ զանգուածը կը խմորէ: 10 Բայց ես ճեր մասին համոզուած եմ Տերոշմով, թէ բնաւ ուրիշ կերպ պիտի չնտածէք: Իսկ ան որ ճեզ կը Վրդովէ՝ ով ըլլայ՝ պիտի կը իր դատապարտութիւնը: 11 Սակայն, Եղայրներ, ալ ինչո՞ն կը հայծուիմ, եթէ ես տակաւին թլիքատութիւն կը քարոզեմ. ուրեմն յաշին գայթակութիւնը ոչնչացած է: 12 Երանի թէ նոյնիսկ կտրուեին անոնք՝ որ ճեզ տակնուվոյ կ'ըսեն: 13 Որովհետեւ դուք ազատութեան կանչուած եք, Եղայրներ. միայն թէ ճեր ազատութիւնը մարմինի ցանկութիւներու առիթ չըլլայ, հապա սիրով իրարու ծառայեցէք: 14 Բանի որ ամրոց ՕրԵնքը սայ մէկ խօսին մէջ կը գործադրուի. «Սիրէ ընկերո բռու անձի՞ն՝ պէս»: 15 Բայց եթէ զիրար խածնէք եւ լափէք, զգլւացէք որ իրարմէ չսպասիք: 16 Ուստի սայ կ'ըսեմ. «Յոզիին ընթացէք, ու մարմինին ցանկութիւնը պիտի չգործադրուիք»: 17 Որովհետեւ մարմինը կը ցանկայ Յոզիին հակառակ, ու Յոզին՝ մարմինին հակառակ. եւ ասոնք իրարու հակառակ են, որպէսզի չընթէք ինչ որ ուզէք: 18 Բայց եթէ Յոզիին առաջնորդուիք, ալ ՕրԵնքին տակ չէք ըլլար: 19 Մարմինին գործերը բացայատ են. անոնք են՝ շնութիւն, պոռնկութիւն, անմաքրութիւն, ցոփութիւն, 20 կոռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն,

Երկապառակութիւն, մրցակցութիւններ, զայրոյթ, հակառակութիւն, խռովութիւն, հերձուածներ, **21** չար նախանձներ, մարդասպանութիւններ, արբեցութիւններ, զեխութիւններ եւ ինչ որ ասոնց նման է. որոնց մասին կանխաւ կ'ըսեմ ձեզի, ինչպէս ժամանակին ալ ըսած եմ, թէ այսպիսի բաներ ընողները պիտի չժառանգեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: **22** Բայց Յոզիին պտուղն Է՝ սէր, ուրախութիւն, խաղաղութիւն, համբերատարութիւն, **23** քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկալութիւն. այսպիսի բաներու դէմ Օրէնք չկայ: **24** Անոնք որ Քրիստոսիններն են, իրենց մարմինը իհաշեցին՝ բնական կիրքերուն ու ցանկութիւններուն հետ: **25** Եթէ Յոզիով կ'ապրինք՝ նաեւ ընթանանք Յոզիին համաձայն: **26** Սնափառ չըլլանք՝ զիրար գրգռելով եւ իրարու նախանձելով:

6 Եղբայրներ, եթէ մարդ մը որեւէ յանցանքի մէջ քռնուի, դուք որ հոգեւոր էք՝ այդպիսին հեզութեան հոգիով ուղղեցեք. ուշադիր եղիր դուն քեզի, որ դրն ալշփորձուիս: **2** Կրեցէք իրարու ծանրութիւնները, եւ այդպէս գործադրեցէք Քրիստոսի օրէնքը: **3** Վրդարեւ եթէ մէկը՝ որ ոչինչ Է՝ կարծ թէ ինք բան մըն է, ինքինք կը խարէ: **4** Բայց իւրաքանչիւրը թող քննէ իր գործը, եւ այն ատեն պարծենայ՝ միայն ինքնիր վրայ, ոչ թէ ուրիշի վրայ. **5** որովհետեւ իւրաքանչիւրը պիտի կրէ իր բեռը: **6** Խօսքին աշակերտը հաղորդակից թող ընէ իր վարդապետը ամեն բարի բանի: **7** Մի խարութիք, Աստուած չի ծաղրութիր. որովհետեւ ինչ որ մարդ կը սերմանէ, զայն ալ պիտի հնձէ: **8** Ան որ իր մարմինին համար կը սերմանէ, այդ մարմինն ապականութիւն պիտի հնձէ. իսկ ան որ Յոզիին համար կը սերմանէ, այդ Յոզիէն յաւիտենական կենանք պիտի հնձէ: (*αἰσθίος γ166*) **9** Ուստի բարիք գործեւէ չծանրանանք, քանի որ յատուկ ատենին պիտի հնձենք՝ եթէ չպարտասինք: **10** Ուրեմն, քանի պատեհութիւն ունինք, բարիք ընենք քոյրին, մանաւանդ՝ հաւատքի ընտանիքն եղողներուն: **11** Նայեցէք, որքան մեծ գիրերով գրեցի ձեզի՝ իմ ծեռքովս: **12** Բոյր անոնք՝ որ կ'ուզեն մարմինին համեմատ լաւ երեւնալ, կը հարկադրեն ձեզ որ թլիքատուիք, միայն՝ որպէսզի չհալածուին Քրիստոսի խաչին համար: **13** Վրդարեւ ոչ իսկ իրէնք՝ թլիքատուածները կը պահեն Օրէնքը. բայց Կ'ուզեն որ դուք թլիքատուիք, որպէսզի պարծենան ձեր մարմինով: **14** Բայց ես ամեննեւին պիտի չպարծենամ, այլ միայն մէր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի խաչով. անով աշխարհը խաչուած է ինծի համար, ես ալ՝ աշխարհի: **15** Որովհետեւ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլիքատութիւնը որեւէ ազրեցութիւն ունի, ոչ անթլիքատութիւնը, հապա՞նոր արարած ըլլալը: **16** Խաղաղութիւն ու ողորմութիւն բոլոր անոնց վրայ՝ որ այս կանոնին

համաձայն կ'ընթանան, եւ Աստուծոյ Խրայելին վրայ: **17** Ասկէ եսք ոչ մէկը թող անհանգստացն զիս. որովհետեւ ես մարմինիս վրայ կը կրեմ Տէր Յիսուսի վերին սպիները: **18** Եղբայրներ, մեր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետ: Ամեն:

ԵՓԵՍԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն ու Քրիստոս Յիսուսով հաւատարիմներուն. **2** շնորհե եւ խաղաղութիւն ճեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: **3** Օրինեալ ըլլայ Աստուծա եւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ Քրիստոսով օրինեց մեզ ամէն տեսակ հոգէւոր օրինութիւններով՝ Երկնային Վայրերու մէջ, **4** ինչպէս անով ընտրեց մեզ աշխարիի հիմնադրութենեն առաջ, որպէսզի մենք իր առջեւ սուրբ եւ անարատ ըլլանք փրոյ մէջ: **5** Նախասահմանեց մեզ իր որդեգորութեան՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, իր կամքին քարեհանութեան համաձայն, **6** որպէսզի գրվարանենք իր շնորհին փառքը. աննով ընդունեի դարձուց մեզ՝ Միրելիին միջոցով: **7** Իրմու մենք ունինք ազատազրութիւն՝ իր արինին միջոցով, ու մերգերու ներում՝ իր շնորհին ծոխութեան համեմատ. **8** աննով ճոխացուց մեզ՝ ամբողջ հիմնատութեամբ եւ ուշիմութեամբ: **9** Գիտցուց մեզի իր կամքին խորհուրդը՝ իր քարեհանութեան համաձայն, որ իր մէջ՝ առաջադրած էր. **10** որպէսզի ժամանակներու լրումին տնտեսութեան մէջ Քրիստոսով համախմբէ ամէն բան, անոր մէջ միացնէ թէ Երկնակի մէջ Եղողները, թէ Երկրի վրայ Եղողները: **11** Անով ստացանք նաեւ ժառանգութիւն մը, նախասահմանուած ըլլալով համաձայն առաջադրութեան անոր՝ որ կը ներգործէ ամէն բան իր կամքին ծրագրին համաձայն, **12** որպէսզի մենք՝ նախապէս Քրիստոսի ապահնողներու՝ գովութիւն ըլլանք իր փառքին: **13** Դուք ալ ապահնեցաք անոր՝ երբ լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը, ձեր փրկութեան աւետարանը, եւ հաւատավէ եսր անոր՝ կնքուեցաք խստացեալ Սուրբ Հոգիով, **14** որ մեր ժառանգութեան գրաւականն է մինչեւ ստացուածքին ազատազրութիւնը՝ իր փառքին գովութեան համար: **15** Ուստի ես այ, լսել եսր Տէր Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատորին ու բոյլոր սուրբերուն հանդէպ ձեր ունեցած սիրոյն մասին, **16** շեմ դադրի շնորհակալ ըլլալէ ճեզի համար՝ յիշելով ձեզ իմ ասոյթքներուն մէջ. **17** որպէսզի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի Աստուծած, փառքի Յայրը, տայ ճեզի իմաստութեան եւ յայտնութեան հոգին՝ իր գիտակցութեամբ: **18** Որպէսզի ձեր միտքին աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր կոչումին յոյսը. ինչ է անոր ժառանգութեան փառքին ծոխութիւնը՝ սուրբերուն մէջ, **19** եւ ինչ է իր օգորութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեամներուն մէջ՝ գրծադրութեան համեմատ իր ուժեղ գորութեան, **20** որ ներգործեց Քրիստոսի մէջ՝ երբ մեռեներէն

յարուցանեց զայն ու բազմեցուց իր աջ կոյմը՝ երկինքի մէջ, **21** ամէն պետութենէ, իշխանութենէ, զօրութենէ եւ տէրութենէ շատ աւելի վեր, ու ամէն անունէ վեր՝ որ կ'անուանուի, ոչ միայն այս աշխարիին մէջ, հապա նաեւ զալիքին մէջ: (այօն ց165) **22** Դրաւ ամէն բան անոր ոտքերուն տակ, ու տուալ զայն՝ իր գլուխ ամէն բանի վրայ՝ եկեղեցիին, **23** որ անոր մարմինն է, լրումը անոր՝ որ կը լցնէ ամէն ինչ՝ բոլորին մէջ:

2 Դուք մեռած Եփ յանցանքներու եւ մեղքերու մէջ, բայց ինք ձեզ ապրեցուց: **2** Անոնց մէջ ժամանակին կ'ընթանայիք՝ այս աշխարիի ընթացքին համաձայն, ողի իշխանութեան իշխանին համաձայն, այս ողիին՝ որ իհմա կը ներգործէ անհնազանդութեան որդիներուն մէջ: (այօն ց165) **3** Անոնցմով մենք բոյրու ալ ժամանակին կը վարուենիք՝ մեր մարմինին ցանկութիւններով, մարմինին ու միտքին փափաքները գործադրելով, բնութեամբ բարկութեան զաւակներ Եփնք՝ ուրիշներու նման: **4** Բայց Աստուծած՝ որ հարուստ է ողորմութեամբ, իր մեծ սիրոյն համար՝ որով սիրեց մեզ, **5** երբ մեռած Եփնք մերգերու մէջ՝ կեանք տուալ մեզի Քրիստոսի հետ, (դուք շնորհիքն փրկուած էք.) **6** անոր հետ յարուցանեց մեզ եւ անոր հետ բազմեցուց մեզ Երկնային Վայրերու մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, **7** որպէսզի զայիք դարերուն մէջ ցոյց տայ իր շնորհիքն գերազանց ճոխութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով մեզի հանդեա ցոյց տուած քայցութեամբ: (այօն ց165) **8** Որովհետեւ դուք շնորհիքն փրկուած էք՝ հաւատքի միջոցով, եւ ատիկա ոչ թէ ձեզմէ է՝ հապա Աստուծոյ ընծան է. **9** ոչ թէ գործերէն է, որպէսզի ոչ մեկը պարծենայ: **10** Քանի որ մենք անոր ձեռակերտն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար. Աստուծած նախապէս պատրաստեց զանոնք, որպէսզի մենք ընթանանք անոնց մէջ: **11** Ուստի յիշեցիք թէ դուք ժամանակին մարմինով հեթանոսներ Եփ, (որոնք անթքիատ կը կոչուին անոնցմ՝ որ թլիքաստուած կը կոչուին, մարմինի մէջ՝ ձեռքով եղած.) **12** այդ ատեն դուք առանց Քրիստոսի Եփ, ուծացած ըլլալով Խարյայի հասարակութենեն, եւ օտարացած՝ խոստումին ուխտերէն. ոչ յոյս ունեիք, ոչ ալ Աստուծած՝ աշխարիի մէջ: **13** Իսկ իհմա՝ Քրիստոս Յիսուսով՝ դուք որ ժամանակին հեռաւոր Եփ, մերձաւոր Եղաք Քրիստոսի արինուք: **14** Որովհետեւ ան է մեր խաղաղութիւնը. ինք Երկուքը՝ մենք ըրաւ, ու քակեց մէշտեղի անշատող պատր, իր մարմինին մէջ ոչչացնելով իրարու միջեւ Եղաք թշնամութիւնը. **15** այսինքն՝ իրամաններով Եղաք պատուիրաններուն Օրնչքը. որպէսզի իրմու այդ Երկուքէն ստեղծէ նոր մարդ մը՝ այսպէս խաղաղութիւն ընելով, **16** ու Երկուքն ալ հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ մէկ

մարմինի մէջ՝ խաչին միջոցով։ Անով սպաննեց թշնամութիւնը, 17 եւ եկաւ խաղաղութիւն աւետեց ծեզի՝ որ հեռաւոր էիք, ու անոնց՝ որ մերձաւոր էին։ 18 Քանի որ անոր միջոցով մենք բոլորս ալ արտօնութիւն ունինք մօտենալու Յօր՝ մէկ Յոգիով։ 19 Ուրեմն հիմա դուք այլևս օտարականներ ու պանդուխտներ չեք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները, եւ Աստուծոյ ընտանիքը, 20 շինուած առաքեալներուն ու մարգարեներուն հիմն վրայ, որուն ծայրագոյն անկիւնաքարը՝ նոյնինքն Յիսուս Քրիստոս է։ 21 Անով ամբողջ շենքը՝ յարմարութեամբ միասին կազմուած՝ կ'աճի, սուրբ տաճար մը ըլլալու Տերոշմով։ 22 անով դուք ալ միասին կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակավայր ըլլալու Սուրբ Յոգիին միջոցով։

3 Ուստի ես՝ Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալլ ծեզի՝ հեթանուներու համար,
2 (Եթէ գոնէ լսած էք Աստուծոյ շնորհին տնտեսութեան մասին՝ որ տրուած է ինձի ծեզի համար, 3 թէ ինչպէս ան յայտնութեամբ գիտցուց ինձի այն խորհուրդը - ինչպէս նախապէս այ համաօտարար գրեցի ծեզի, 4 որպէսզի՝ երբ կարդաք՝ կարենաք հասկնալ իմ ըմբռնումն Քրիստոսի խորհուրդին մասին -, 5 որ ուրիշ սերունդներու մէջ մարդոց որդիներուն չգիտցուեցաւ, ինչպէս ան հիմա՝ Սուրբ Յոգիին միջոցով՝ յայտնուած է իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարեներուն, 6 թէ հեթանուները Քրիստոսով պիտի ըլլան ժառանգակից, մարմնակից, եւ իր խոստումին բաժնեկից՝ աւետարանին միջոցով, 7 որուն ես սպասարկու եղայ Աստուծոյ շնորհին պարգեւին համեմատ՝ որ տրուեցաւ ինձի իր զօրութեան ներգրծութեամբ։ 8 Ինձի՝ որ բոլոր սուրբերուն ամենափոքրէն աւելի փոքր եմ՝ տրուեցաւ այս շնորհքը, որպէսզի հեթանուներուն մէջ աւետեն Քրիստոսի անզննելի ճոխութիւնը, 9 եւ բոլորին տեսնել տամ թէ ինչ է հաղորդակցութիւնը այս խորհուրդին, որ դարերու սկիզբէն ի վեր ծածկուած եր Աստուծոյ մէջ, որ ստեղծեց ամեն բան։ (այօն ց165) 10 որպէսզի Աստուծոյ բազմակողմանի իմաստութիւնը՝ եկեղեցին միջոցով հիմա գիտցուի երկնային վայրերուն մէջ եղող պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն, 11 իր յաւիտենական առաջադրութեան համաձայն, որ իրագործեց մեր Տերոշմով՝ Քրիստոս Յիսուսով։ (այօն ց165) 12 Անով մենք ունինք համարձակութիւն ու վստահութեամբ մօտենալու արտօնութիւն՝ հաւատալով իրեն։ 13 Ուստի կը խնդրեմ որ շանձրանաք ծեզի համար կրած տառապանքներուս պատճառով, ինչ որ ծեր փառքն է։) 14 Ուստի կը ծնրադրեմ մեր Տերոշ՝ Յիսուս Քրիստոսի Յօր առջեւ, 15 որմէ կ'անուանուի ամեն գերդաստան՝ երկինքի մէջ ու

երկրի վրայ, 16 որպէսզի շնորհէ ծեզի՝ իր փառքին ճոխութեան համեմատ՝ զօրութեամբ ուժովնալ ներքին մարդուն մէջ, իր Յոգիին միջոցով։ 17 որպէսզի Քրիստոս բնակի ծեր սիրտերուն մէջ՝ հաւատքով, եւ դուք՝ սիրոյ մէջ արմատանալով ու հիմնուելով՝ 18 կարողանաք ըմբռնել բոլոր սուրբերուն հետ թէ ինչ է լայնութիւնը, երկայնութիւնը, խորութիւնը եւ բարձրութիւնը։ 19 այսինքն գիտնալ Քրիստոսի սերը, որ գիտութենեն գերազանց է, որպէսզի լեցուիք Աստուծոյ ամբողջ լիութեամբ։ 20 Ուրեմն անոր, որ կարող է գերազանցօրէն աւելի ընել՝ քան ամեն ինչ որ մենք կը խնդրենք կամ կ'ըմբռնենք, այն զօրութեան համեմատ՝ որ կը ներգրծէ մեր մէջ, 21 իրեն փառք եկեղեցին մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով, բոլոր սերունդներուն մէջ՝ դարէ դար։ Ամեն։ (այօն ց165)

4 Ուստի ես՝ Տերոշ բանտարկեալլ՝ կ'աղաչնմ ծեզի, որ ծեր ընթացքը արժանապայել ըլլայ այն կոչումին՝ որով կանչուեցաք, 2 լման խոնարհութեամբ ու հեզութեամբ, համբերատարութեամբ, սիրով իրարու հանդուրժելով, 3 զանալով պահել Սուրբ Յոգիին միաբանութիւնը՝ հաղաղութեան կապով։ 4 Մէկ մարմին կայ, եւ մէկ Յոգի, ինչպէս մէկ յոյսով կանչուեցաք ծեր կոչումին։ 5 Տէրը մէկ է, հաւատքը՝ մէկ, մկրտութիւնը՝ մէկ։ 6 Մէկ է Աստուծու եւ բոլորին Յայրը, որ բոլորէն վեր, բոլորին հետ եւ ծեր բոլորին մէջն է։ 7 Բայց մեզմէ իրաբանչիւրին շնորհ տրուած է՝ Քրիստոսի պարգեւին չափին համեմատ։ 8 Ուստի կ'ըսէ. «Երբ ելա բարձր տեղը՝ գերեւարեց գերութիւնը եւ նուերներ տուալ մարդոց»։ 9 (Իսկ այդ «Ելաւ»ը ինչ ըսել է, եթէ ոչ նշանակել՝ թէ ինչ նաեւ նախապէս իջաւ երկրի ստորին մասերը։ 10 Ա՞ն՝ որ իջաւ, նաեւ նոյնն է՝ որ ելա բոլոր երկինքներն աւելի վեր, որպէսզի լեցնէ ամեն բան։) 11 եւ ինք տուալ ոմանք՝ առաքեալներ ըլլալու, ոմանք՝ մարգարեներ, ոմանք՝ աւետարանիներ, ոմանք՝ հովիններ ու վարդապետներ, 12 սուրբերուն կատարելութեան համար, սպասարկութեան գործին համար, Քրիստոսի մարմինին շինութեան համար։ 13 մինչեւ որ բոլորս հասնինք հաւատքին եւ Աստուծոյ Որդին ճանշնալու միաբանութիւն, կատարեալ մարդու վիճակին, Քրիստոսի լիութեան հասակի չափին։ 14 Որպէսզի ալ ասկէ ետք մանուկ չըլլանք, տարութերած ու վարդապետութեան ամեն հովէ հոս-հոն թշուած՝ մարդոց խարեւայութեամբ, որոնք կը մոլորեցնեն խորանանկութեան հնարքներով։ 15 հապա՝ ճշմարտութիւնը խօսելով սիրոյ մէջ, ամեն բանի մէջ աճինք անն՛՝ որ գյուլին է, այսինքն՝ Քրիստոսով։ 16 Անով է որ ամբողջ մարմինը,

յարմարութեամբ միասին կազմուած եւ իրարու կցուած ամէն յօդի օժանդակութեամբ՝ ամէն մասի ներգործութեան չափին համեմատ, կ'ածի սիրոյ մէջ՝ իր շինութեան համար: 17 Ուրեմն սա՞ կը յայտարարեմ ու Տերոջմով կը վկայեմ, որ դուք այլևս չընթանաք այնպէս՝ ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կ'ընթանան, իրենց միտքին ունայութեան մէջ: 18 Անոնց միտքը խաւարած է, եւ իրենք ուժացած են Աստուծոյ կեանքեն՝ իրենց մէջ եղած անգիտութեան եւ իրենց սիրտին կուրութեան պատճառով: 19 Անզգայ դարձած՝ անձնատուր եղան ցոփութեան, որպէսզի ամէն տեսակ անմաքրութիւն գործեն ազահութեամբ: 20 Բայց դուք այսպէս չսորվեցաք Քրիստոսը, 21 եթէ իսկապէս լսեցիր զինք եւ սորվեցաք իրմէ՝ Յիսուսի մէջ եղող ծշմարտութեան համաձայն՝ 22 որպէսզի թօթափէր ծեր նախկին վարքին վերաբերող իին մարդը, - որ ապականած է խարերայ ցամկութիւններով, - 23 նորոգուիք ծեր միտքին հոգիով, 24 ու հազնիք նոր մարդը, որ ստեղծուած է արդարութեամբ եւ ծշմարիտ սրութեամբ՝ Աստուծոյ պատկերին համաձայն: 25 Ուստի՝ թօթափէրով ստել՝ ծշմարտութիւնը խօսեցէր իրարու հետ”, որովհետեւ մենք իրարու անդամներ ենք: 26 Բարկացէք, բայց մի՛ մեղանչէք. արենք թող մայր չմտնէ ծեր բարկացած վիճակին վրայ, 27 ու տեղ մի՛ տաք Զարախօսին: 28 Ան որ կը գողնար՝ այլ թող չգողնայ. այլ մանաւանդ թող աշխատի՝ իր ծեռքերով գործելով ինչ որ բարի է, որպէսզի բան մը ունենայ տարու կարօտեաին: 29 Ո՛չ մէկ վատ խօսք թող ելլէ ծեր բերանեն, հապա՞ ինչ որ բարի է, շինութեան կարիքին համեմատ, որպէսզի շնորհը տայ լսողներուն: 30 Եւ մի՛ տրտմեցնեք Աստուծոյ Սուրբ Յօդին, որով դուք կնքուեցաք ազատազրութեան օրուան համար: 31 Ամէն տեսակ դառնութիւն, զայրոյթ, բարկութիւն, գոչիւն ու հայիութիւն թող վերցուին ծեզմէ՝ ամէն տեսակ չարամտութեան հետ: 32 Եւ քանոց եղէք իրարու հանդէա, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուծած Քրիստոսով ներեց ծեզի:

5 Ուրեմն նմանեցէք Աստուծոյ՝ սիրելի զաւակներու պէս, 2 եւ ընթացէք սիրոյ մէջ, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ սիրեց ու մեզի համար ընծայեց ինքինիք Աստուծոյ՝ որպէս պատարագ ու զոհ, անուշարոյր հոտ ըլլալով: 3 Բայց պոռնկութեան եւ ամէն տեսակ անմաքրութեան կամ ազահութեան անունն իսկ թող չիշուի ծեր մէջ, (ինչպէս կը պատշաճի տուրբերուն,) 4 ոչ այլրութեան, յինար խօսակցութեան կամ խելկատակութեան, որոնք չեն պատշաճիր. այլ փոխարէնը շնորհակալութիւն յայտնեցէք: 5 Քանի որ գիտե՞” թէ ոչ մէկ պոռնկոյ, կամ անմաքուր, կամ ազահ, որ կոռապաշտ է, ունի

որեւէ Ժառանգութիւն Քրիստոսի եւ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ: 6 Ո՛չ մէկը թող խարէ ծեզ ունայն խօսքերով, որովհետեւ այս բաներուն պատճառով Աստուծոյ բարկութիւնը կու զայ անհնազանդութեան որդիներուն վրայ: 7 Ուրեմն բաժնեկից մի՛ ըլլաք անոնց, 8 որովհետեւ ժամանակին դուք խաւար էիք, բայց իիմա լոյս էք Տերոջմով. ուստի ընթացէք լոյսի զաւակներու պէս, 9 քանի որ Յօդիին պտուղը ամէն տեսակ բարութեամբ, արդարութեամբ ու ծշմարտութեամբ է: 10 Քննեցէք թէ ինչ է Տերոց հաճելին, 11 եւ ընկերակից մի՛ ըլլաք խաւարին անպտուղ գործերուն, այլ փոխարէնը կշտամբեցէք զանոնք: 12 Որովհետեւ անոնց ըրած գաղտնի բաներուն մասին խօսին իսկ ամօք է. 13 բայց ամէն բան որ կշտամբուած է՝ կը յայտնաբերէ լոյսին միջոցով, որովհետեւ լոյս է որ կը յայտնաբերէ ամէն ինչ: 14 Ուստի կ'ըսէ. «Արթնցիր, դուն որ կը քնանաս, ու կանգնէ մեռելներէն, եւ Քրիստոս պիտի փայլի քու վրաղ»: 15 Ուրեմն զգուշացէք որ ընթանաք շրջահայեցութեամբ. ոչ թէ անխոհեմներու պէս, 16 հապա՝ իմաստուններու պէս: Գնեցէք ժամանակը, որովհետեւ օրերը չար են: 17 Ուստի անմիտ մի՛ ըլլաք, հապա հասկցէք թէ ինչ է Տերոց կամքը: 18 Մի՛ արբենաք գինիով՝ որուն մէջ անառակութիւն կայ, հապա Յօդինվ լեցուեցէք: 19 Սաղմոսներով, օրիներգերով եւ հոգենոր երգերով դուք ծեր մէջ խօսակցելով՝ երգեցէք ու սաղմոն ըսէք Տերոց ծեր սիրտերուն մէջ: 20 Ամէն ատեն՝ ամէն բանի համար շնորհակալ եղէք Աստուծմ՝ եւ Յօրմէն, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի անունով: 21 Իրարու հպատակեցէք Աստուծոյ վախոն: 22 Կինմի, հպատակեցէք ծեր ամուսիններուն՝ որպէս թէ Տերոց. 23 որովհետեւ ամուսինը կնոց գլուխն է, ինչպէս Քրիստոս ալ եկեղեցին գլուխն է, եւ ինքն է մարմինին Փրկիչը: 24 Յետեւարաք, ինչպէս եկեղեցին հպատակ է Քրիստոսի նոյնապէս ալ կիները թող ըլլան իրենց ամուսիններուն՝ ամէն բան մէջ: 25 Ամուսիններ, սիրեցէք ծեր կիները, ինչպէս Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին եւ ընծայեց ինքինիք անոր համար, 26 որպէսզի սրբանն զայն ու մաքր չզուրի լուացումով՝ խօսքին միջոցով. 27 որպէսզի ներկայացն զայն իրեն՝ իր փառաւոր եկեղեցի մը, որ չունենայ բիծ, կամ կնծիթ, կամ նման որեւէ բան, հապա ըլլայ տուրը եւ անարատ: 28 Նոյնպէս ալ ամուսինները պարտաւոր են սիրել իրենց կիները՝ իրենց մարմիններուն պէս. ան որ կը սիրէ իր կինը՝ կը սիրէ ինքինիք: 29 Արդարեւ ոչ մէկը երբեք ատած է իր մարմինը, հապա կը կերակրէ զայն ու կը փայփայէ, ինչպէս Տերն ալ՝ եկեղեցին. 30 քանի որ մենք անոր մարմինին անդամներն ենք, անոր միսէն եւ անոր ուսկորներէն: 31 “Ատոր համար մարդը պիտի թողու հայրն ու մայրը, եւ

պիտի յարի իր կոնց, ու երկութք պիտի ըլլան մԵկ մարմին": 32 Ասիկա մեծ խորհուրդ մըն է. բայց ես կը խօսիմ Քրիստոսի եւ եկեղեցին մասին: 33 Սակայն ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող սիրէ իր կինը այնպէս՝ ինչպէս ինքզինք, ու կինը թող ակնածի իր ամուսիննեն:

6 Զաւակներ, հնազանդեցէք ձեր ծնողներուն՝ Տերոշմով, որովհետեւ այն է իրաւացին: 2 Պատուէ հայրդ ու մարդո, (որ առաջին պատուիրանն է խոսումով,) 3 որպէսզի բարիք ըլլայ քեզի, ու երկար ապրիս երկրի վլայ: 4 Եւ դուք, հայրեր, մի բարկացնէք ձեր գաւակները, հապա մեծուցէք զանոնք Տերոջ կրթութեամբ ու խրատով: 5 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն՝ ահով ու դողով, ձեր սիրտին պարզամտութեամբ, որպէս թէ Քրիստոսի: 6 ոչ թէ ծառայելով աչքի առջեւ՝ մարդահաճոներու պէս, հապա Քրիստոսի ստրուկներու պէս՝ սրտանց գործադրելով Աստուծոյ կամքը: 7 Ծառայեցէք յօժարութեամբ, որպէս թէ Տերոջ եւ ոչ թէ մարդոց, 8 գիտնալով թէ իւրաքանչիւրը՝ ինչ բարիք որ գործէ, նյոնը պիտի ստանայ Տերոշմէն, ստրուկ ըլլայ թէ ազատ: 9 Իսկ դուք, տէրեր, զրէք անոնց նոյն բաները, հրաժարելով սպառնալիքն: Գիտցէք թէ անոնց այ, ձեր ալ Տերը երկինքն է, ու աշառութիւն չկայ անոր քով: 10 Վերջապէս, եղբայրներս, զօրացէք Տերոշմով եւ անոր հզօր կարողութեամբ: 11 Հազէք Աստուծոյ ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել Չարախօսին հնարքներուն: 12 Որովհետեւ մեր գոտեմարտը մարմինի եւ արիւնի հետ չէ, հապա պետութիւններու, իշխանութիւններու, այս խաւար աշխարհին" իշխանաւորներուն հետ, երկնաւոր վայրերու մԵց եղող չար ոգիներուն հետ: (ան ց165) 13 Ուստի առէք ձեր վրայ Աստուծոյ ամբողջ զրահը, որպէսզի կարենաք դիմադրել չար օրը, 14 ու ամեն բան կատարելէ ետք՝ հաստատուն կայնիլ: Ուստի կայնեցէք ձեր տեղը՝ ձեր մԵջքը գոտեպնդած ծշմարտութեամբ եւ հազած արդարութեան զրահը. 15 ու ձեր ուտքերուն իբր կօշիկ անցուցած խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը: 16 Բոլորին վրայ՝ առէք հաւատքին վահանը, որով պիտի կարենաք մարել Չարին բոլոր հրավար նետերը. 17 եւ առէք փրկութեան սաղաւարտն ու Յոգին սուլը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է: 18 Ամեն աստեն աղօթեցէք Յոգիով՝ ամեն տեսակ աղօթքով եւ աղերսանքով: Յսկեցէք ասոր վրայ բոլորովին յարատեւութեամբ ու աղերսանքով՝ բոլոր սուլրերուն համար. 19 ինծի համար այ, որպէսզի խօսք տրուի ինծի, որ համարձակութեամբ բանամ բերանս՝ գիտցնելու խորհուրդը աւետարանին, 20 որուն համար ես դեսպան մըն եմ՝ շղթաներով. որպէսզի անով

համարձակութեամբ խօսիմ՝ ինչպէս պէտք է խօսիմ: 21 Բայց որպէսզի դուք ալ գիտնաք իմ մասին՝ թէ ինչ կ'ընեմ, ամեն բան պիտի գիտցնէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրն ու Տերոշմով հաւատարիմ սպասարկուն: 22 Զինք յատկապէս որկեցի ձեզի, որպէսզի գիտնաք մեր մասին, եւ ինք միսիթարէ ձեր սիրտերը: 23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն, ու սէ՛ հաւատքով միասին՝ Յայր Աստուծուն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս: 24 Ծննդիք բոլոր անոնց հետ՝ որ անկեղծութեամբ կը սիրեն մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: Ամեն:

ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

1 Պողոս եւ Տիմոթեոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառաները՝ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն, որ Փիլիպպի կողմերն են եպիփառուներով ու սարկաւագներով. 2 Հորիք եւ յաղաղութիւն ծեզի Աստուծմէ՝ մեր Յօրմէն, ու Տեր Յիսուս Քրիստոսւտ: 3 Ծնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմէ՝ ծեզմէ ունեցած բոլոր յիշատակներուս համար, 4 ամէն ատեն՝ ամէն աղերսանքիս մէջ: Ուրախութեամբ կ'աղերսեն ձեր բոլորին համար, 5 քանի որ հաղորդակից եղաք աւետարանին՝ առաջին օրէն մինչեւ հիմա. 6 այս մասին համոգրւած եմ թէ ան որ սկսած բարի գործ մը ձեր մէջ, պիտի աւարտէ մինչեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը: 7 Իրաւացի ալ է ինծի այսպէս մտածել ձեր բոլորին մասին, քանի որ ձեզ ունիմ իմ սիրտիս մէջ, ու դուք բոլոր հաղորդակցեցաք ինծի եղած շնորհիքն թէ իմ կապերուս, թէ ալ աւետարանին շատագովութեան եւ հաստատութեան մէջ: 8 Որովհետեւ Աստուծած վկայ է թէ որքան կարօտցած եմ ծեզ բոլորդ՝ Քրիստոս Յիսուսի գույքով, 9 ու սապէս կ'աղօթեմ՝ որ ձեր սէրը հետզինետ աւելի առատանայ գիտակցութեամբ եւ ամբողջ դատողութեամբ, 10 որպէսզի դուք զատորոշէք տարրեր բաները՝ անկեղծ եւ անսայթաք ըլլալու համար մինչեւ Քրիստոսի օրը, 11 լեցուած արդարութեան պտուղներով Յիսուս Քրիստոսի միջոցով Աստուծոյ փառքին ու գովութեան համար: 12 Կ'ուղեմ որ գիտնաք, եղայրներ, թէ ինչ որ պատահեցաւ ինծի՝ առաւելապէս պատճառ եղաւ աւետարանի յառաջիմութեան, 13 այնպէս որ Քրիստոսի համար կրած կապերս՝ բացայատ եղան ամբողջ պալատին մէջ եւ ամէնուրեք, 14 ու Տերոցնոյ եղայրներէն շատերը, վստահութիւն առնելով կապերէս, ալ աւելի յանդուզն են՝ քարոզելու Աստուծոյ խօսքը առանց վախի: 15 Վրդարեւ ոմանք կը քարոզեն Քրիստոսը՝ նախանձէ ու կրիւ մորուած, ոմանք ալ՝ քարեացակամութեամբ: 16 Անոնք կը հոչակեն Քրիստոսը՝ հակառակութեան համար, ոչ թէ անկեղծութեամբ, կարծելով թէ տառապանք կ'աւեցնեն կապերուս վրայ. 17 իսկ աստոն՝ սիրոյ համար, որովհետեւ գիտեն թէ ես սահմանուած եմ աւետարանին շատագովութեան համար: 18 Սակայն ինչ փոյթ. ամէն կերպով, թէ պատրուակով եւ թէ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս կը հոչակուի, ու կ'ուրախանան ասոր համար, եւ պիտի ուրախանան ալ: 19 Քանի որ գիտեմ թէ ասիկա պիտի յանզի իմ փրկութեան՝ ձեր աղերսանքներով ու Յիսուս Քրիստոսի Հոգին օժանդակութեամբ, 20 իմ եռանդուն

ակնկալութեանս եւ յոյսիս համեմատ՝ թէ բնաւ պիտի չամչնամ. հապա՝ բոլորովին համարձակութեամբ, ինչպէս ամէն ատեն՝ նոյնպէս ալ հիմա, Քրիստոս պիտի մեծարուի մարմինիս մէջ, կամ կեանքով, կամ մահով. 21 որովհետեւ ինծի համար՝ ապրիլ Քրիստոս է, ու մեռնիլ շահ: 22 Բայց եթէ մարմինի մէջ ապրիլս պտուղ կը բերէ իմ գործիս, ալ չեմ գիտեր որ մէկը ընտրեմ: 23 Երկուքն ալ պարտադրուած եմ. ցանկութիւն ունիմ մեկներու եւ Քրիստոսի հետ ըլլալու, ինչ որ շատ աւելի լաւ է. 24 Սակայն մարմինի մէջ մսալը աւելի հարկաւոր է ծեզի համար: 25 Այս համոզումը ունենալով՝ գիտեմ թէ պիտի մնամ ու ձեր բոլորին հետ կենամ, որ դուք յառաջիմէք եւ ուրախ ըլլաք հաւատքով. 26 որպէսզի իմ վրաս ձեր ունեցած պարծանքը ճոխանայ Քրիստոս Յիսուսով՝ դարձեալ ծեզի գալուս պատճառով: 27 Սակայն ապրեցէք Քրիստոսի աւետարանին արժանապայել կերպով. որպէսզի եթէ գամ ու տեսնեմ ծեզ, եւ կամ բացակա ըլլամ, ձեր մասին լսեմ թէ հաստատուն կը կենար՝ մէկ հոգիով, ու միասին կը մարտնչիք՝ իր մէկ անձ՝ աւետարանի հաւատքին համար, 28 ոչ մէկ բանով սոսկալով հակառակորդներէն: Ատիկա անոնց համար ապացոյց մըն է կորուստի, իսկ ծեզի համար՝ փրկութեան, 29 որ Աստուծմէ Ե. որովհետեւ՝ Քրիստոսի պատճառով՝ ծեզի շնորհուեցալ ոչ միայն հաւատալ անոր, այլ նաև չարչարուի անոր համար, 30 մէկնոր նոյն պայքար՝ որ տեսաք իմ մէջս, ու հիմա կը լսէք թէ իմ մէջս է:

2 Ուրեմն՝ եթէ միսիթարութիւն կայ Քրիստոսով, եթէ կան սիրոյ սփոփանք, Հոգիի հաղորդութիւն, գույք ու կարեկցութիւն, 2 լիացուցէք իմ ուրախութիւնս՝ ըլլարով համախոն եւ ունենալով միեւնոյն սէրը, մէկ անձ ու մէկ մտածում: 3 Ոչ մէկ բան ըրէք հակառակութեամբ կամ սնափառութեամբ. հապա՝ խոնարհութեամբ ուրիշը ծեզմէ գերազանց համարեցէր: 4 Խրաբանչիւր թող նկատի չառն միայն իր շահը, այլ նաև ուրիշներննը: 5 Ունեցէք այն մտածում՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր. 6 Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով՝ ան յափշտակութիւն մը չիամարեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը, 7 հապա ունայնացուց ինքինքնիք, իր վրայ առաջ ծառայի մը կերպարանքը եւ նմանեցալ մարդոց. գտնուելով մարդկային կերպարով՝ 8 խոնարհեցուց ինքինքնիք ու հնազանդ եղաւ մինչեւ մահ, նոյնիսկ յաշին մահը: 9 Ուստի Աստուծած ալ մեծապէս բարձրացուց զայն եւ շնորհեց անոր անուն մը՝ որ ամէն անունն գերազանց է, 10 որպէսզի Յիսուսի անունին ծնրադրեն բոլորը՝ երկնաւորները, երկրաւորներն ու սանդարամետականները, 11 եւ

ամեն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր Ե՝ Հայր Աստուծոյ փառքին համար: **12** Յետեւաբար, սիրելիներս, ինչպես ամեն ատեն հնագանդեցաք, ոչ միայն իմ ներկայութեանս մէջ, հապա այլ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատեն, գործադրեցք ծեր փրկութիմն՝ ահով ու դողով: **13** որովհետեւ Աստուծոյ է որ ծեր մէջ կը ներգրծէ թէ կամենայր եւ թէ ընելը՝ իր բարեհաճութեան համաձայն: **14** Ըրէք ամեն ինչ առանց տրտունչներու եւ առարկութիմներու, **15** որպեսզի ըլլաք անմեղադրեի ու աննենգ, Աստուծոյ անարատ զաւակներ՝ կամակոր եւ խոտորեալ սերունդի մը մէջ: Դուք կը փայիք անոնց մէջ՝ որպես լուսաւորներ աշխարհի մէջ, **16** ամուր բռնելով կեանքին խօսքը, որպեսզի կարենամ պարծենալ Քրիստոսի օրը՝ թէ ընդունայն չեմ վազած, ոչ այլ ընդունայն աշխատած: **17** Նոյնիսկ եթէ ընծայուիմ ծեր զոհին ու հաւատքի պաշտօնին համար, կուրախանամ եւ ուրախակից կ'ըլլամ ծեր բոյորին: **18** Նոյնպես այլ դուք ուրախացք եւ ուրախակից եղէք ինծի: **19** Տէր Յիսուսով կը յուսամ շուտով ծեզի դրկեւ Տիմոթէնսը, որպեսզի իմ սիրոս այլ հանգչի երբ գիտնամ ծեր վիճակը: **20** Որովհետեւ անոր նման ոչ մէկ սրտակից ունիմ, որ անկեղծաբար հոգայ ծեզ. **21** Քանի որ բոյոր կը փնտուն իրենց շահը, ոչ թէ Յիսուս Քրիստոսինը: **22** Բայց դուք փորձով գիտէք թէ ան ծառայեց աւետարանին ինծի հետ՝ ինչպես զաւակ մը հօրը հետ: **23** Ուստի կը յուսամ ծեզի որպես զինք անյապատ, երբ տեսնեմ թէ ինչ պիտի ըլլայ վիճակս: **24** Սակայն վստահութիւն ունիմ Տէրոշմով՝ թէ ես այլ շուտով պիտի զամ: **25** Բայց հարկաւոր համարեցի հիմա ծեզի դրկեւ Եպափրորիտոսով, իմ եղրայրս, գործակից ու զինակիցս, որ դուք դրկած եթէ իր կարիքներուս պաշտօնեան: **26** Որովհետեւ ինք ալ կարօտցած է բոլոր, եւ կը վշտանար որ լսեր եթէ թէ հիւանդացեր եր: **27** Արդարեւ ինք հիւանդացաւ ու շատ մօտեցաւ մահուան, բայց Աստուծո ողորմեցաւ անոր. ոչ միայն անոր՝ հապա ինծի այ, որպեսզի չունենամ տրտմութիւն տրտմութեան վրա: **28** Ուստի աւելի փութաջանութեամբ որկեցի, որպեսզի՝ տեսնելով զայն՝ դարձեալ ուրախանաբ ու ես նուազ տրտմիմ: **29** Ուրեմն ընդունեցք զայն Տէրոշմով՝ բոլորովին ուրախութեամբ, եւ պատուեցք այդպիսիները. **30** Քանի որ մահուան մօտեցաւ Քրիստոսի գործին համար՝ վտանգելով իր անձը, որպեսզի լրացն ինչ որ կը պակսէր ծեր կատարելիք պաշտօնին ինծի հանդէաւ:

3 Կերպահու, եղրայրներս, ուրախացք Տէրոշմով: Արդարեւ նոյն բաները գրել ծեզին ձանձրոյք չէ ինծի, բայց ապահովութիւն է ծեզի: **2** Զգուշացք շուներեւն, զգուշացք չար գործադրներեւն, զգուշացք թլիքատութեննեւն. **3**

որովհետեւ թլիքատութիւնը մենք ենք, որ կը պաշտենք Աստուծո Յոգինվ եւ կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսնկ, ու վստահութիւն չունինք մարմինի վրայ. **4** թէեւ ես այլ ունենալու եի նոյն վստահութիւնը մարմինի վրայ: Եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմինի վրայ, այլ աւելի ես՝ **5** ութերորդ օրը թլիքատուած, Խրայեի ցեղէն, Բենիամինի տոհմէն, Երրայեցի մը՝ Երրայեցիներէն, Օրէնքին համենատ՝ Փարիսեցի, **6** նախանձախնդրութեան համենատ՝ Եկեղեցին կը հալածէի, Օրէնքէն եղած արդարութեան համենատ՝ անմեղադրեի եի: **7** Բայց ինչ որ շահ էր ինծի, վնաս համարեցի զայն՝ Քրիստոսի համար: **8** Ու նոյնիսկ բոլոր բաներն այլ վնաս կը համարեմ զանոնք, որպեսզի շահիմ Քրիստոսը **9** ու գտնուիմ իր մէջ, ունենալով ոչ թէ իմ արդարութիւնս՝ որ Օրէնքէն է, հապա այն՝ որ Քրիստոսի հաւատքին միջոցով է, արդարութիւնը՝ որ Աստուծմն է հաւատքով. **10** որպեսզի ճանչնամ զինք եւ իր յարութեան գօրութիւնը, ու հաղորդակից ըլլամ իր չարչարանքներուն՝ կերպարանակից դառնայրվ իր մահուան, **11** որպեսզի կարենամ հասնի՝ մեռեներուն յարութեան: **12** Ո՛չ թէ ես արդէն ստացած եմ մրցանակը, կամ արդէն կատարեալ եղած եմ. հապա հետամուտ եմ բռնելու զայն, որուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսը: **13** Եղրայրներ, ես չեմ սեպեր թէ բռնած եմ: Չապա կ'ընեմ սա մէկ քանը. մոռցած եմ ետեւի եղածները. եւ կը դիմեմ առշեւի եղածներուն: **14** Կը հետապնդմ նպատակավետը՝ Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ Վերին կոչումին մրցանակին համար: **15** Ուրեմն մենք բռորս՝ որ կատարեալ ենք՝ մտածնք այսպես. իսկ եթէ տարբեր կերպով մտածեք բանի մը մասին, Աստուծած զայն ալ պիտի յայտնէ ծեզի: **16** Սակայն ինչ աստիճանի որ հասած ենք՝ ընթանանք նոյն կանոնին համաձայն, մտածնք նոյնպես: **17** Եղրայրներ, բոլոր միասին նմանեցք ինծի, եւ ուշադիր եղէք աննոց՝ որ կ'ընթանան այնպես՝ ինչպես մենք, որ ունիք իրը տիպար: **18** Որովհետեւ շատեր կ'ընթանան, որոնց մասին յաճախ կ'ըսեի ծեզի եւ հիմա կ'ըսեմ՝ նոյնիսկ լալով, այսինքն՝ Քրիստոսի խաչին թշնամիները. **19** անոնց վախճանը կորուստ է, անոնց աստուածը՝ իրենց որովայնն է, ու անոնց վախօքը՝ իրենց ամօթն է: Անոնք կը մտածեն միայն երկրային բաներու նախին. **20** իսկ մեր բաղաբացիութիւնը երկինքն է, ուրկէ կը սպասենք Փրկիչին՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, **21** որ պիտի կերպարանավիժիսէ մեր նուաստացած մարմինը՝ կերպարանակից ըլլալու իր փառաւոր

մարմինին, այն ներգործութեան համեմատ՝ որ կարող է նաեւ ամեն ինչ հպատակեցնել իրեն:

4 Յետեարաք, սիրելի ու կարօտայի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, այսպէս հաստատուն կեցէք Տերոջմով, սիրելիներս: **2** Կ'աղաշնմ Եւոդիայի ու կ'աղաշնմ Սիննտիքի, որ ունենան միեւնոյն մտածումը Տերոջմով: **3** Եւ կը խնդրեմ քեզմէ այ, իմ հարազատ լճակիցս, օգնէ ասոնց՝ որ աւետարանին համար մարտնչեցան ինձի հետ, նաեւ Կոյսմէսի եւ միևս գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կեանքի գիրքին մէջ են: **4** Ամեն ատեն ուրախացէք Տերոջմով. դարձեալ կ'ըսեմ, ուրախացէք: **5** Ձեր ազնուութիւնը թող յայտնի ըլլայ բոլոր մարդոց. Տերը մօտ է: **6** Մի մտահոգութիք որեւէ բանի համար. հապս ամեն բանի մէջ՝ աղօթքով ու աղերսանքով, շնորհակալութեամբ միասին, գիտուցէք ձեր իմորանքները Աստուծոյ. **7** Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամեն միտքէ գերիվեր է, պիտի պահպանէ ձեր սիրտերն ու մտածումները՝ Յիսուս Քրիստոսով: **8** Վերջապէս, Եղայրներ, ինչ որ ճշմարիտ է, ինչ որ՝ պատկառելի, ինչ որ՝ արդար, ինչ որ՝ անկեղծ, ինչ որ՝ սիրայիր, ինչ որ՝ բարի համբաւով, ինչ որ առաքինութեամբ եւ ինչ որ գովելի է, ասոնց մասին մտածեցէք: **9** Ինչ որ սորվեցաք, ընդունեցիք, լեցիք ու տեսաք իմ վրաս՝ զանոնք ըրէք, եւ խաղաղութեան Աստուածը պիտի ըլլայ ձեզի հետ: **10** Մեծապէս ուրախացայ Տերոջմով, որ հիմա վերջապէս նորոգուեցալ իմ վրաս ձեր ունեցած մտածունքը, ինչպէս կը մտածէիք այ, սակայն պատեհութիւն չունեիք: **11** Կարօտութեան համար չէ որ կ'ըսեմ. որովհետեւ ես սորվեցայ ինքնարաւ ըլլալ իմ եղած վիճակիս մէջ: **12** Թէ գիտեմ նուաստանայ, թէ ալ գիտեմ առատութեան մէջ ըլլալ: Ամեն բանի մէջ՝ ամեն կերպով վարժուած եմ թէ կշտանայ, թէ ալ անօթենայ, թէ առատութեան եւ թէ կարօտութեան մէջ ըլլալ: **13** Ամեն բանի կարող եմ անով՝ որ զօրացուց գիս: **14** Սակայն լաւ ըրիք՝ որ հաղորդակից եղաք տառապանքիս: **15** Դուք ալ գիտէք, Փիյապակեցիներ, թէ աւետարանին քարոզութեան սկիզբը, երբ մեկնեցայ Սակեղոնիայեն, ոչ մէկ եկեղեցի հաղորդակից եղաւ ինծի՝ տպու եւ ընդունելու համար, հապս միայն դուք. **16** որովհետեւ նոյնիսկ մինչեւ մեսաղոնիկէ դրկեցիք ինծի պէտք եղածը՝ մէկ-երկու անգամ: **17** Ես կը փնտուեմ ոչ թէ նուշը, հապս կը փնտուեմ պտուդ, որ աւելնայ ձեր հաշիւին վրայ: **18** Իսկ ես ամեն բան ունիմ, եւ առատօրէն. լիացած եմ՝ ստանալով Եպավորողիտոսի միջոցով ձեր դրկածները, որ անուշաբոյ հոտ մըն է, ընդունելի զոհ մը, հաճելի՝ Աստուծոյ: **19** Եւ իմ Աստուածս պիտի լեցնէ ձեր բոլոր կարիքները՝ իր ճոխութեան համեմատ,

փառքով՝ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով: **20** Ուրեմն փառք Աստուծոյ ու մեր Յօր՝ դարէ դար: Ամեն: **այօն ց165** **21** Բարեւեցէք բոլոր սուրբերը Յիսուս Քրիստոսով: **22** Կը բարեւեն ձեզ ինծի հետ եղող եղբայրները: **23** Կը բարեւեն ձեզ բոլոր սուրբերը, մանաւանդ անոնք՝ որ Կայսրին տունն են: Տեր Յիսուս Քրիստոսի շնորհիքը ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ԿՈՂՈՍԱՑԻՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ կամքով Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, եւ Տիմոթեոս եղայրը՝ **2** Կողոսայի մէջ եղող սուրբերուն ու Քրիստոսով հաւատարիմ եղայրներուն. **3** Հորիք եւ խաղաղութիւն ծեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսւն: Ամէն ատեն այօթերվ ծեզի համար՝ շնորհակալ կ'ըլլանք Աստուծմ ու մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի Յօրմէն, **4** լսերվ Քրիստոս Յիսուսի վրայ ձեր ունեցած հաւատքին եւ բոլոր սուրբերուն հանդեպ ձեր տածած սիրոյն մասին, **5** այն յյախն պատճառով՝ որ Երկինքը վերապահուած է ծեզի համար: Անոր մասին նախապէս լսեցիք՝ աւետարանին ճշմարտութեան խօսքով, **6** որ հասաւ ծեզի ինչպէս ամբողջ աշխարիի, ու պտուլ կ'արտադրէ (Եւ կ'սաճ) նոյնպէս ձեր մէջ այ, այն օրէն ի վեր՝ երբ լսեցիք ու ճշմարտութեամբ գիտցար Աստուծոյ շնորհիք, **7** ինչպէս սորվեցար մեզ սիրելի ծառայակիցն՝ Եպափրասէն: Ան Քրիստոսի հաւատարիմ սպասարկու մըն է ծեզի համար, **8** եւ ինք ալ բացայաստեց մեզի ձեր սէրը՝ Յոզիով: **9** Յետեւաբար մենք ալ՝ այն օրէն երբ լսեցինք՝ չենք դադրիր այօթելէ ծեզի համար, եւ խնդրելէ որ լեցուած ըլլաք անոր կամքին գիտակցութեամբ՝ ամբողջ իմաստութեամբ ու հոգեւոր ըմբռնումով, **10** որպէսզի ընթանար Տէրոց արժանավայել կերպով՝ հաճեցներվ զինք ամէն բանի մէջ, պտղաբեր ըլլալով ամէն տեսակ բարի գործով, եւ աճելով Աստուծոյ ճանաչումով. **11** ու զօրացած ամբողջ ոյժով՝ իր փառաւոր զօրութեան համեմատ, ուրախութեամբ համբերող եւ համբերատար ըլլաք, **12** շնորհակալ ըլլալով Յայր Աստուծմ, որ արժանացուց մեզ մասնակից ըլլալու լրսի մէց բնակող սուրբերու ժառանգութեան, **13** եւ ազատեց մեզ խաւարի իշխանութենէն ու փոխադրեց իր սիրելի Որդիին թագաւորութեան. **14** անով մենք ազատագրութիւն ունինք՝ իր արիւնով, այսինքն՝ մեղքի ներում: **15** Ան անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է, բոլոր արարածներուն անդրանիկը, **16** որովիետեւ անով ստեղծուեցաւ ամէն բան, ինչ որ Երկինքի մէջ է եւ ինչ որ Երկրի վրայ կայ, տեսանելի կամ անտեսանելի. թէ՛ գահերը, թէ՛ տէրութիւնները, թէ՛ պետութիւնները, թէ՛ իշխանութիւնները: Բոլոր բաները ստեղծուեցան անով եւ անոր համար: **17** Ան ամէն բանէ առաջ է, ու անով ամէն բան հաստատ կը կենայ: **18** Ա՞ն է մարմինն, այսինքն՝ եկեղեցին գլուխը. ան է սկիզբը, մեռեներէն անդրանիկը, որպէսզի նախապատի ըլլայ ամէն բանի մէջ, **19** որովիետեւ Յայրը բարեհաճեցաւ որ Աստուծածութեան ամբողջ լիութիւնը բնակի

անոր մէջ, **20** եւ անով հաշտեցնէ իրեն հետ բոլորը, թէ՛ Երկրի վրայ ու թէ՛ Երկինքի մէջ եղողները, խաղաղութիւն ընելով անոր արինով, որ թափուեցաւ խաչին վրայ: **21** Եւ ձեզ այ, որ ժամանակին ուծացած ու ձեր միտքով թշնամիներ Եիք՝ չար գործերով, **22** հիմա հաշտեցուց անոր բուն մարմինով՝ մահուան միջոցով, որպէսզի անոր առջեւ սուրբ, անարատ եւ անմեղադրելի ներկայացն ձեզ, **23** եթէ հիմնուած ու հաստատուած մնաք հաւատքին վրայ, առանց խախտելու յյումն այն աւետարանին՝ որ դուք լսեցիք. ան քարոզուեցաւ Երկինքի տակ եղած բոլոր արարածներուն, ու ես՝ **Պողոս՝** սպասարկու եղայ անոր: **24** Յիմա ուրախ ես ձեզի համար կրած չարչարանքներուս մէջ, ու Քրիստոսի կրած տառապանքներուն պակասը կը լրացնեմ իմ մարմինին մէջ՝ անոր մարմինին համար, որ եկեղեցին է: **25** Ես սպասարկու եղայ անոր Աստուծոյ տնտեսութեամբ՝ որ տրուեցաւ ինծի ձեզի համար, որպէսզի լիովին քարոզեմ Աստուծոյ խօսքը, **26** այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր բոլոր դարերէն ու սերունդներէն, իսկ հիմա յայտնաբերուեցաւ իր սուրբերուն, (այս **ց165**) **27** որոնց Աստուծած ուզեց գիտցնելիք ինչ է այս խորհուրդին փառքին ճոխութիմը հեթանոսներուն մէջ, այսինքն՝ Քրիստոս ձեր մէջ, փառքի յյուր: **28** Մենք կը հոչակենք զինք, խրատելով ամէն մարդ եւ սորվեցնելով ամէն մարդու՝ ամբողջ իմաստութեամբ, որպէսզի ներկայացնենք ամէն մարդ կատարեալ՝ Քրիստոս Յիսուսով: **29** Կսիր համար ես կ'աշխատիմ, պայքարելով իր ներգործութեան համեմատ՝ որ զօրութեամբ կը գործէ իմ մէջս:

2 Արդարեւ կ'ուզեմ որ գիտնար թէ ինչպէս մեծ պայքար կը մղեմ ձեզի, Լառողիկեցիներուն ու բոլոր անոնց համար՝ որ չեն տեսեր իմ Երեսս մարմինով, **2** որպէսզի անոնց սիրտերը միշթարուկին՝ սիրով իհարու կցուած, եւ ըմբռնեն լինան վստահութեան ամբողջ ճոխութիւնը, այսինքն գիտակցին Յայր Աստուծոյ ու Քրիստոսի խորհուրդին, **3** որուն մէջ պահուած են իմաստութեան եւ գիտութեան բոլոր գանձերը: **4** Կ'ըսեմ ասիկա՝ որպէսզի ոչ մէկը խարէ ձեզ հրապուրիչ խօսքերով. **5** որովիետեւ թէպէս բացակայ եմ մարմինով, ձեզի հետ եմ հոգիով, ու կ'ուրախանամ՝ տեսնելով ձեր կարգապահութիւնը եւ ձեր հաւատքին ամրութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ: **6** Ուրեմն, ինչպէս ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ այնով անով, **7** արմատացած ու շինուած անոր վրայ, եւ հաստատուած հաւատքին մէջ՝ ինչպէս սորվեցար, ու ճոխացք անոր մէջ շնորհակալութեամբ: **8** Զգուշացք որ ոչ մէկը որսայ ձեզ փիխսովայութեամբ եւ ունայն

խարեւութեամբ, մարդոց աւանդութեան ու աշխարհի սկզբունքներուն համաձայն, եւ ոչ թէ Քրիստոսի վարդապետութեան համաձայն. 9 որովհետեւ Աստուծածութեան ամբողջ լիութիւնը կը բնակի անոր մէջ մարմնապէս, 10 ու դուք ալ ամբողջացած եք անով՝ որ գլուխն է ամեն պետութեան եւ իշխանութեան: 11 Անով ալ թլփատուեցաք՝ անձեռակերտ թլփատութեամբ, մերկանալով մեղքերու մարմինն՝¹ Քրիստոսի թլփատութեամբ: 12 Անոր հետ թաղուեցաք մկրտութեամբ, նաեւ անով եւ անոր հետ յարութիւն առիք՝ հաւատալով Աստուծոյ ներգրծութեան, որ մեռեներէն յարուցանեց զայն, 13 եւ ձեզի ալ՝ որ ժամանակին մեռած էիք յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմինին անթիվատութեան մէջ՝ կեանք տուաւ անոր հետ: Մեր բոլոր յանցանքներու ներեց մեզի, 14 եւ մեզի դէմ հրամաններով եղած պարտամուրհակը՝ որ հակառակ էր մեզի՝ ջնջեց, ու մէջտեղին վերցուց զայն՝ գամերով խաչափայտին վրայ. 15 եւ մերկացուց պետութիւններն ու իշխանութիւնները, եւ հսնդութեան նշաւակ դարձուց՝ անով յադերելով անոնց: 16 Ուրեմն այ ոչ մէկը թող դատէ ձեզ կերակուրի կամ խմելիք համար, կամ տօներու, ամսագլուխներու կամ Շաբաթներու կապակցութեամբ, 17 որոնք զայիք բաներուն շուրջն են. բայց մարմինը Քրիստոսի է: 18 Ոչ մէկը ձեզ թող զրկէ ձեր մրցանակէն՝ յօժարակամ խոնարհութեամբ ու հրեշտակներու կրօնով, միջամուխ ըլլարով չտեսած բաներուն, զուր տեղը հպարտանալով իր մարմնաւոր միտքով, 19 եւ չքոներով գրուխը՝ որմէ ամբողջ մարմինը, յօդերով ու յօդակապերով հայթայթուած եւ իրարու կցուած, կ'աճի Աստուծոյ աճումնով: 20 Ուրեմն, եթէ դուք մեռաք Քրիստոսի հետ՝ այս աշխարհի սկզբունքներուն հանդէպ, այ ինչո՞ւ՝ աշխարհի մէջ ապրոյններու նման՝ ենթակա վ'լլայք իրամաններու, ինչպէ՞ւ 21 «մի մերձենար, մի համտեսեր, մի դպչիք», 22 (ասոնք՝ բոլոր գործածութեամբ սահմանուած են ապականութեան,) մարդոց պատուերներուն ու վարդապետութիւններուն համաձայն: 23 Ասոնք արդարեւ իմաստութեան կերպարանք մը ունին՝ ինքնակամ կրօնով, խոնարհութեամբ եւ մարմինին չխնայելով. բայց արժանի են ոչ մէկ պատիի, հապա կը ծառայեն մարմինը գրիացնելու:

3 Ուրեմն, եթէ յարութիւն առիք Քրիստոսի հետ, փնտուցէք այն բաները՝ որ վերն են, ուր Քրիստոս կը բազմի՝ Աստուծոյ աջ կողմը: 2 Մտածեցէք վերի բաներուն մասին, ոչ թէ երկրի վրայ եղող բաներուն մասին. 3 որովհետեւ դուք մեռաք, ու ձեր կեանքը պահուած է Քրիստոսի հետ՝ Աստուծոյ մէջ: 4 Երբ Քրիստոս՝

մեր կեանքը՝ երեւնայ, այն ատեն դուք ալ փառքով պիտի երեւնաք՝ անոր հետ: 5 Ուրեմն մեղուցէք ծեր երկրաւոր անդամները-պարոնկութիւնը, անմաքրութիւնը, անսանծ կիրքը, չար ցանկութիւնը եւ ազահութիւնը, որ կռապաշտութիւն է: 6 Կամնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդրութեան որդիներուն վրայ, 7 որոնց մէջ դուք ալ ժամանակին կ'ընթանայիք, երբ կ'ապրէիք անոնց մէջ: 8 Բայց հիմա դուք ալ թօթափեցէք սա ամեն.- բարկութիւնը, զայրոյթը, չարամտութիւնը, հայիոյութիւնը, լիր խօսքերը՝ ծեր բերանէն: 9 Մշ ստէք իրարու. հանցէք ծեր վրայն իին մարդը՝ իր գործերով, 10 ու հազէք այն նորը, որ նորոգուած է գիտակցութեամբ՝ իր Վրարիչին պատկերին համաձայն, 11 եւ որուն մէջ ոչ Յոյն կայ, ոչ ալ Յրեայ, թլփատութիւն կամ անթիվատութիւն, օտար, Սկիւթացի, ստրուկ կամ ազատ. հապա Քրիստոս է ամեն ինչ, եւ բոլորին մէջ: 12 Ուրեմն, որպէս Աստուծոյ ընտրեաներ՝ սուրբ ու սիրելի, հազէք գութը, կարեկցութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարինաթիւնը, հեզութիւնը, համբերատարութիւնը, 13 հանդուրժելով իրարու եւ ներելով իրարու՝ եթէ մէկը տրտունջ մը ունենայ միւսին դէմ. ինչպէս Քրիստոս ներեց ձեզի, նոյնաւու ալ դուք ներեցեք: 14 Եւ այս բոլոր բաներուն վրայ՝ հազէք սէրը, որ կատարելութեան կապն է: 15 Ձեր սիրտերուն մէջ թող հովանաւորէ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որուն ալ կանչուեցաք՝ մէկ մարմինով, ու շնորհակայ եղէք: 16 Քրիստոսի խօսքը ճոխութեամբ թող բնակի ծեր մէջ, որպէսզի ամբողջ իմաստութեամբ սորվեցնէր իրարու եւ իրատէք գրիար՝ սաղմնասերով, օրիներգերով ու հոգեւոր երգերով, շնորհակալութեամբ երգելով Աստուծոյ՝ ծեր սիրտերուն մէջ: 17 Եւ ամեն ինչ որ կ'ընէք, թէ խօսքով եւ թէ գործով, ըրէք Տէր Յիսուսի անունով, շնորհակալ ըլլարով Աստուծուն ու Յօրմէն՝ անոր միջոցոցով: 18 Կինէր, հպատակեցէք ծեր ամուսիններուն, ինչպէս կը պատշաճի Տէրոջմով: 19 Ամուսիններ, սիրեցէք ծեր կիները եւ մի դառնանաք անոնց դէմ: 20 Չաւակներ, հնազանդեցէք ծեր ծնողներուն ամեն բանի մէջ, որովհետեւ այդ է Տէրոց հաճելին: 21 Յայրէր, մի գրգուէք ծեր զաւակները, որպէսզի չվիատին: 22 Ստրուկներ, հնազանդեցէք ծեր մարմնաւոր տէրերուն ամեն բանի մէջ. ոչ թէ աչքի առջև ծառայելով՝ մարդահաճններու պէս, հապա՝ պարզամտութեամբ, Տէրոջմէն վախնալով: 23 Ինչ որ կ'ընէք սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոց եւ ոչ թէ մարդոց, 24 գիտնալով թէ Տէրոջմէն պիտի ստանաք ժառանգութեան հասուցումը, որովհետեւ Տէր Քրիստոսի կը ծառայէք: 25 Բայց անիրաւը պիտի ստանայ իր անիրաւութեան պատիժը, եւ աշառութիւն չկայ:

4 Տերեր, հատուցանեցէք ձեր ստրուկներուն՝
իրաւոնքով ու հաւասարութեամբ, զիտնալով
թէ դուք ալ ունիք Տեր մը՝ երկինքը: **2**
Յարատեւեցէք աղօթքի մէջ, եւ արթոնն կեցէք
անոր մէջ՝ շնորհակալութեամբ: **3** Միաժամանակ
աղօթեցէք նաև մեզի համար, որ Աստուած
խօսքի դուռ մը բանայ մեզի՝ խօսելու Քրիստոսի
խորհուրդին մասին, որուն համար կապուած ալ
եմ, **4** որպէսզիյատնաբերեմ զայն այնպէս՝ ինչպէս
պէտք է խօսիմ: **5** Իմաստութեանմբ վարուեցէք
դուրսիններուն հետ՝ զնելով ժամանակը: **6**
Ձեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքնվ թող բլայ,
աղով համեմուած, որ զիտնաք թէ ինչպէս
պէտք է պատասխանէք իւրաքանչիւրին: **7** Իմ
մասին ամէն ինչ պիտի զիտցնէ ձեզի Տիւրիկոս՝
սիրելի եղբայրը, հաւատարիմ սպասարկուն եւ
ծառայակիցը Տերոշմով: **8** Չինք սա նպատակով
դուկեցի ձեզի, որպէսզի զիտնայ ձեր մասին՝ ու
միշտարէ ձեր սիրտերը, **9** Ունեսիմոս հաւատարիմ
եւ սիրելի եղբօր հետ՝ որ ձեզմէ է. իրենք պիտի
զիտցնեն ձեզի ամէն ինչ որ կայ հոս: **10** Կը
բարեւէ ձեզ Արիստարքոս՝ գերութեան ընկերու.
նաև Մարկոս՝ Բառնաբասի եղբօրորդին, (որուն
մասին պատուերներ ստացաք. ընդունեցէք զինք՝
եթէ զայ ձեզի,) **11** եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս կը
կրչուի, որոնք թվաստութենեն են: Միայն ասմէնք
գործակցեցան ինծի՝ Աստուծոյ թագաւորութեան
մէջ, եւ միշտարութիւն եղան ինծի: **12** Կը բարեւէ
ձեզ Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ
է. ամէն ատեն աղօթքի մէջ կը պայքարի ձեզի
համար, որպէսզի դուք կատարեալ ու լման կենաք՝
Աստուծոյ ամբողջ կամքին մէջ: **13** Անոր համար
կը վկայեմ թէ շատ նախանձախնդրութիւն ունի՝
ձեզի, ինչպէս նաև Լաւորդիկէի ու Յերապոլսի
մէջ եղողներուն համար: **14** Կը բարեւեն ձեզ
Ղուկաս՝ սիրելի բժիշկը, եւ Դեմաս: **15** Բարեւեցէք
եղբայրները՝ որ Լաւորդիկէ են, ու Նիմփաս եւ
անոր տան մէջ եղող եկեղեցին: **16** Երբ այս
նամակը կարդացուի ձեր մէջ, կարդալ տուեք
նաև Լաւորդիկէցիներու եկեղեցին մէջ: Դուք ալ
կարդացէք Լաւորդիկէն եկած նամակը, **17** եւ ըսէք
Արքապատուի. «Զգուշացի՛ քու սպասարկութեանդ
համար՝ որ ստացար Տերոշմով, որպէսզի
գործադրեն զայն: **18** Ես՝ Պօղոս, իմ ձեռքովս կը
գրեմ այս բարեւը: Թիշեցէք կապերս: Շնորհքը
ձեզի հետ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՍՎԴՈՒԻԿԵՑԻՄ

1 Պողոս, Սիրուանոս եւ Տիմոթեոս, Թեսարքնիկեցիներու Եկեղեցիին՝ Յայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 2 Հորիք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս։ Ամէն ատեն չնորհակալ կ'ուլանք Աստուծմ՝ ձեր բոլորին համար, յշերով ձեզ մեր աղօթքներուն մէջ, 3 անդադար յշերով ձեր հաւատքին գործ, սիրոյ աշխատանքը, եւ մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Յօր առջեւ, 4 գիտնալով՝ սիրելի Եղբայրներ՝ թէ Աստուած ընտրեց ձեզ։ 5 Որովհետեւ մեր աւետարանը քարոզուեցաւ ձեզի ոչ միայն խօսքով, այլ նաև զօրութեամբ, Սուրբ Յօդիով ու լման վստահութեամբ։ Դուք այ գիտեք թէ ինչպէս կեցանք ձեր մէջ՝ ձեզի համար, 6 եւ դուք նմանեցաք մեզի ու Տէրոց, ընդունելով խօսքը շատ տառապանքի մէջ՝ Սուրբ Յօդիին ուրախութեամբ։ 7 Յետեւարար դուք տիպար եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ որ Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ են, 8 որովհետեւ ոչ միայն Մակեդոնիայի եւ Աքայիայի մէջ հօչակուեցաւ Տէրոց խօսքը ձեզմէ, այլ նաև ամէն տեղ տարածուեցաւ Աստուծոյ վրայ ձեր ունեցած հաւատքը, այնպէս որ պէտք չունինք որեւէ բան խօսելու։ 9 Բանի որ իրենք իրենցմէ կը պատմեն մեր մասին, թէ ինչպիսի մուտք ունեցանք ձեր մէջ, եւ ինչպէս դուք կուռքերէն դարձաք Աստուծոյ՝ ապրող ու ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու համար, 10 եւ երկինքէն սպասելու անոր Որդիին՝ որ ինք մեռեներէն յարուցանեց, այսինքն Յիսուսի, որ կ'ազատէ մեզ զայիք բարկութենէն։

2 Եղբայրներ, դուք ձեզմէ գիտեք թէ մեր մոլուքը ընդունան չեղաւ ձեր մէջ, 2 հապա՞նախապէս Փիյապէի մէջ չարչարուելէ եւ նախատուելէ ետք, ինչպէս գիտեք, Աստուծով համարձակեցանք քարոզել ձեզի Աստուծոյ աւետարանը՝ շատ պայքարելով։ 3 Որովհետեւ մեր յորդորը ոչ մոլորութենէ եր, ոչ անմարքութենէ, ոչ ալ նենգութեամբ։ 4 այլ կը խօսինք այնպէս՝ ինչպէս մենք զատորոշուեցանք Աստուծմ, որպէսզի աւետարանը վստահուի մեզի, ոչ թէ մարդիկ հաճեցնելու համար, հապա Աստուած՝ որ կը քննէ մեր սիրտերը։ 5 Բանի որ մենք բնան չգործածեցինք շողոքորթութեան խօսեր, - ինչպէս գիտեք, - ոչ ալ ազակութեան պատրուակ մը, - Աստուած վկայ է.- 6 եւ վառք չխնտուեցինք մարդոցմէ, - ոչ ձեզմէ, ոչ ալ ուրիշներէն։ - 7 Թեւել կրնայինք՝ իբր Քրիստոսի առաքեալներ՝ ծանրութիւն ըլլալ ձեզի, մենք հեզակամբոյն

եղանք ձեր մէջ։ 8 Ինչպէս դայեակ մը կը փայփայէ իր զաւակները, նոյնպէս մենք՝ գրովագուլք ըլլալով ձեզի հանդէպ՝ կը յօժարէինք տար ձեզի ու Եղբայրներ, մեր աշխատանքն ու տաժանքը. գիշեր ու ցերեկ գործելով քարոզեցինք ձեզի Աստուծոյ աւետարանը, չծանրաբեռնելու համար ձեզմէ ուեւ մէկը։ 10 Դուք վկայ էք, եւ Աստուած այ, թէ ինչպէս սրբութեամբ, արդարութեամբ ու անմեղադրելի կերպով վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ կը հաւատաք։ 11 Նոյնպէս գիտեք թէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս հայր մը իր զաւակները՝ 12 յորդորեցինք եւ սփոփեցինք, ու վկայեցինք որպէսզի ձեր ընթացքը արժանավայել ըլլայ Աստուծոյ՝ որ կանչեց ձեզ իր թագաւորութեան եւ փառքին։ 13 Յետեւարար մենք ալ անդադար չնորհակալ կ'ուլանք Աստուծմ, որովհետեւ երբ ընդունեցիք Աստուծոյ խօսքը՝ որ մեզմէ լսեցիք, ընդունեցիք զայն ոչ թէ իբր մարդոց խօսք, հապա - ինչ որ ան ճշմարտապէս է - որպէս Աստուծոյ խօսք. եւ ան կը ներգրծէ նաև ձեր մէջ՝ որ կը հաւատաք։ 14 Արդարեւ դուք, Եղբայրներ, ննանեցաք Աստուծոյ Եկեղեցիներուն՝ որ Յրեաստանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով, որովհետեւ դուք ալ կրտեցիք նոյն չարչարանքները ձեր տոհմակիցներէն, ինչպէս անոնք՝ Յրեաներէն, 15 որ սպաննեցին թէ Տէր Յիսուսը, թէ ալ մարզարէները, ու հալածեցին մեզ։ Աստուծոյ անհաճոյ եւ բոլոր մարդոց հակառակ են, 16 ու կ'արգիլեն մեզ խօսիլ հեթանոսներուն՝ անոնց փրկութեան մասին, որպէսզի լեցնեն իրենց մեղերուն չափը՝ ամէն ատեն. բայց բարկութիւնը հասած է ամոնց վկայ՝ մինչեւ վախճանը։ 17 Իսկ մենք, Եղբայրներ, թիշ մը ատեն ձեզմէ որք մնացած ըլլալով, - Երեսով եւ ոչ թէ սիրտով, - այ աւելի փութացինք տեսնել ձեր Երեսը՝ մեծ ցանկութեամբ։ 18 Ուստի ուլցեցինք զալ ձեզի - ես ինքը՝ ‘Պօղոս’ մէկ-Երկու անզամ-, բայց Սաստանան արգիլեց մեզ։ 19 Բանի որ ինչ է մեր յոյսը, կամ ուրախութիւնը, կամ մեր պարծանքնին պսակը։ Միիէ դուք չէք, մեր Տէրոց Յիսուս Քրիստոսի առջեւ, անոր զալուստին ատենք. 20 որովհետեւ դուք եք մեր փառքը եւ ուրախութիւնը։

3 Ուստի, չկարենալով ալ աւելի դիմանայ, յօժարեցանք առանձին մնալ Աթէնք, 2 եւ որկեցինք Տիմոթեէնսը - մեր Եղբայրը, Աստուծոյ սպասարկուն ու մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ -, ամրացնելու ձեզ եւ յորդորելու ձեր հաւատքին մէջ։ 3 որպէսզի այս տառապանքներուն մէջ ձեզմէ ոչ մէկը խախտի, որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտեք թէ մենք սահմանուած ենք ատոնց համար։ 4 Բանի որ երբ մենք ձեր քով եինք, կանխաւ կ'ըսէինք

ճեզի թէ տառապանքներ պիտի կրնք, ինչպէս եղաւ ալ ու դուք գիտէք: 5 Յետեւաբար ես այ, չկարենալով աւելի դիմանայ, մարդ որկեցի՝ գիտնալու ծեր հաւատքը, թէ արդեօք Փորձիշը փորձած է ծեզ, ու մեր աշխատանքը ընդունայն եղած է: 6 Բայց իհմա Տիմոթեոս ծեզմէ եկաւ մեզի եւ ծեր հաւատքին ու սիրոյն աւետիսը տուալ մեզի, եւ ըսաւ թէ ամեն ատեն լաւ յիշատակ ունիք մեզմէ՝ տենչալով տեսնել մեզ, ինչպէս մենք ալ՝ ծեզ: 7 Յետեւաբար, Եղայրներ, ծեր մասին միխթարուեցանք մեր բոլոր տառապանքներուն ու հարկադրանքներուն մէջ՝ ծեր հաւատքով. 8 որովհետեւ իհմա մենք կ'ապրինք՝ եթէ դուք հաստատուն կենաք Տերոշմով: 9 Քանի որ ինչպէս կրնանք շնորհակալըլալ Աստուծմէ՝ ծեզի համար, այն ամբողջ ուրախութեան համար՝ որ ծեր պատճառով կ'ուրախացնէ մեզ մեր Աստուծոյն առօթեւ. 10 զիշեր ու ցերեկ չափազանց կ'աղերսենք, որպէսզի տեսնենք ծեր երեսը եւ լրացնենք ինչ որ կը պակսի ծեր հաւատքին: 11 Նոյնինքն Աստուած՝ մեր Յայրը, ու մեր Տերը՝ Յիսուս Քրիստոս, թող ուղեն մեր ճամբան դեպի ծեզ: 12 Տերը թող աճնցնէ եւ առատացնէ ծեր սերը իրարու հանդեպ ու բոլորին հանդեպ, ինչպէս մենք ունինք ծեզի հանդեպ, 13 որպէսզի ամրացնէ ծեր սիրտերը՝ սրբութեան մէջ անմեղադրելի ըլլալու Աստուծոյն եւ մեր Յօր առջեւ, մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ատենք՝ իր բոլոր սուրբերուն հետ:

4 Ուրեմն, Եղայրներ, կը թախանձենք ծեզի ու կը յորդունքն ծեզ Տեր Յիսուսով, որպէսզի՝ ինչպէս ընդունեցիք մեզմէ թէ ինչպէս պէտք է ընթանար եւ հանցնէք Աստուած՝ ալ աւելի ճոխանար անոր մեջ, 2 քանի որ գիտէք թէ ինչ պատուերներ տուինք ծեզի՝ Տեր Յիսուսով: 3 Որովհետեւ Աստուծոյ կամքը՝ ծեր սրբացումն է, որ ես կենաք պոռնկութենէ, 4 ու մեզմէ իւրաքանչիւր գիտնայ իր անօթին տիրանալ սրբութեամբ եւ պատիւու. 5 ոչ թէ ցանկութեան կիրքով, ինչպէս հեթանոսները՝ որ չեն ճանչնար Աստուած: 6 Ո՛չ մէկը թող չափազանց այդ քանին՝ մէջ ու կենքեք իր Եղայրը, քանի որ Տերը վրէժմնոյիր է այդ բոլորին համար, ինչպէս մենք ալ նախապէս ըսինք ծեզի եւ վկայեցինք. 7 որովհետեւ Աստուած կանչեց մեզ ոչ թէ անմարութեան, հապա՝ սրբութեան: 8 Ուստի ան որ կ'անարգէ՝ կ'անարգէ ոչ թէ մարդ մը, հապա Աստուած՝ որ իր Սուլը Յողին ալ տուալ մեզի: 9 Իսկ Եղայրսիրութեան մասին պէտք չունիք որ գրեմ ծեզի, որովհետեւ դուք արդէն Աստուծմէ ստրված էք սիրել գիրար, ու արդարին ատիկա կ'ընէք ամբողջ Մակեդոնիայի մէջ Եղող բոլոր Եղայրներուն հանդեպ: Մակայն կ'աղաքներ ծեզի, Եղայրներ, որ ալ աւելի ճոխանաք, 11 ու պատիւ համարէք հանդարտ կենաք, ծեր գործերով գրադիլ եւ ծեր ծեռքերով աշխատիւ

(ինչպէս պատուիրեցինք ծեզի,) 12 որպէսզի դուրսիններուն հետ վարուիք վայելչութեամբ ու ոչ մէկ բանի՝ պէտք ունենաք: 13 Եղայրներ, չենք ուղեր որ անգետ ըլլալ ննջեցեալներուն մասին, որպէսզի չսրտմիք ինչպէս ուրիշները՝ որ յոյ չունին: 14 Արդարեւ եթէ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ եւ յարութիւն առաջ, նոյնպէս ալ հաւատանք թէ Աստուած պիտի բերէ Յիսուսով ննջողները՝ անոր հետ: 15 Որովհետեւ սա կը յայտարարենք ծեզի՝ Տերոց խօսքով, թէ մենք՝ մինչեւ Տերոց գալուստը ողջ մնացողներս՝ բնայ պիտի չկանչենք ննջեցեալները: 16 Քանի որ նոյնինքն Տերը պիտի իշնէ Երկնքիւն՝ ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ճայնով եւ Աստուծոյ փողող, ու նախ Քրիստոսով մեռածները յարութիւն պիտի առնեն: 17 Ապա մենք, ողջ մնացողներս, անոնց հետ պիտի յափշտակուինք ամպերով՝ Տերը դիմաւորելու օդին մէջ, եւ այդպէս Տերոց հետ պիտի ըլլանք յալիտեան: 18 Յետեւաբար միխթարեցէք գիրար այս խօսքերով:

5 Բայց, Եղայրներ, պէտք չունիք որ գրեմ ծեզի այդ ժամանակներուն եւ ատեններուն մասին, 2 քանի որ դուք իսկ ծզգութեամբ գիտէք թէ Տերոց օրը կու գայ գիշերուան գրդին պէս: 3 Երբ մարդիկ ըսեն թէ “խաղաղութիւն եւ ապահովութիւն ե”, այն ատեն աւերումը անակնկալօրէն պիտի հասնի անոնց վրայ՝ յηիին Երկունքին պէս, ու գերծ պիտի չմնան: 4 Բայց դուք, Եղայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այդ օրը գրոյի մը պէս հասնի ծեր վրայ. 5 որովհետեւ դուք բոլորդ լոյսի որդիներ եք, եւ ցերեկուան որդիներ. 6 զիշերուան որդիներ չենք, ոչ ալ խաւարի: Ուրեմն չքնանանք ուրիշներու նման, հապա ըլլանք արթուն ու զգաստ. 7 քանի որ անոնք որ կը քնանամ՝ գիշերը կը քնանան, եւ անոնք որ կ'արբենան՝ գիշերը կ'արբենան: 8 Իսկ մենք՝ որ ցերեկուան որդիներն ենք, զգանա ըլլանք՝ հագնելով հաւատքի ու սիրոյ գրահը, եւ իրը սաղաւարտ՝ փրկութեան յոյսը: 9 Որովհետեւ Աստուած որոշեց մեզ ոչ թէ բարկութեան համար, հապա՝ փրկութեան տիրանալու մեր Տերոց՝ Յիսուս Քրիստոսով միջոցով: 10 Ան մեռաւ մեզի համար, որպէսզի մենք ապրինք իրեն հետ, արթուն ըլլանք թէ քնացած: 11 Ուստի յորդուեցէք գիրար եւ շինեցէք գիրար, ինչպէս արդէն կ'ընէք: 12 Կը թախանծենք ծեզի, Եղայրներ, որ ճանչնաք ծեր մէջ աշխատողները, Տերոշմով վերակացուներն ու ծեզ հրատողները: 13 Պատուեցէք զամննք մեծ սիրով՝ իրենց գործին հանմար: Խաղաղութիւնն ունեցէք իրարու հետ: 14 Կը յորդուենք ծեզ, Եղայրներ, խաւեցէք անկարգները, սփութեցէք թուլասիրուները, ծեռնտու Եղէք տկարներուն, համբերատար Եղէք բոլորին հանդեպ: 15 Զգուշացէք, ոչ մէկը չարիքի փոխարէն չարիք

հատուցանէ ոեւէ մԵկուն. հապա՝ ամէն ատեն հետամնաւ եղեք բարիին, թէ ծեր միջեւ, թէ բոլորին հանդԵպ: 16 Ամէն ատեն ուրանի եղեք: 17 Անդադար աղօթեցԷք: 18 Ամէն բանի մԵջ շնորհակայլ եղեք, որովհետեւ այս է Աստուծոյ կամքը ձեզի հանդԵպ՝ Թրիստոս Յիսուսով: 19 Մի մարեք Սուրբ Յոգին: 20 Մի անարգեք մարգարեութիւնները: 21 ՔննեցԷք ամէն բան, բարին ամուր բռնեցԵք: 22 Ետ կեցԵք ամէն տեսակ չարութենէ: 23 Նոյնինքն խաղաղութեան Աստուածը ամբողջովին սրբացնէ ձեզ, եւ ձեր հոգին, անձն ու մարմինը ամբողջութեամբ անմեղադրելի պահուին մինչեւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գալուստը: 24 Ան որ կանչեց ձեզ՝ հաւատարիմ է. նաեւ ինք պիտի կատարէ ատիկա: 25 Եղբայրներ, աղօթեցԷք մեզի համար: 26 ԲարեւեցԵք բոլոր եղբայրները սուրբ համբոյրով: 27 Կը պարտադրեմ՝ ձեզ Տէրոջմով, որ կարդաք այս նամակը բոլոր սուրբ եղբայրներուն: 28 Մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՒ

1 Պողոս, Սիղուանոս ու Տիմոթեոս,
Թեսարքնիկեցիներու եկեղեցին՝ մեր Յայր
Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 2 Հորիք
եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, ու
Տէր Յիսուս Քրիստոս: 3 Պարտական ենք ամէն
ատեն Աստուծմն շնորհակալ ըլլալ ձեզի համար,
Եղբայրներ, ինչպէս որ արժանավայել է. քանի
որ ձեր հաւատքը շատ կ'աճի, եւ ձեզմէ
իւրաքանչիւրին սէրը կ'աւելնայ իրարու
հանիւպ: 4 Ուստի մնաք ալ կը պարծենանք
ձեզմով Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ, ձեր
համբերութեան ու հաւատքին համար՝ ձեր բոլոր
հայածանքներուն եւ տառապանքներուն մէջ,
որոնց կը հանդորժէք: 5 Ասիկա Աստուծոյ
արդար դատաստանին ապացոյն Է որպէսզի
դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեան,
որուն համար կը չարչարուիք ալ: 6 Քանի որ
Աստուծոյ բով արդարութիւն Է տառապանք
հատուցանել ձեզ տառապեցնողներուն, 7 իսկ
ձեզի՝ տառապանք կրողներուդ՝ անդրորութիւն
մեզի հետ, երբ Տէր Յիսուս յայտնուի երկինքէն
իր հզօր հրեշտակներով, 8 բոցավառ կրակով
վրէծ առնելու անոնցմ՝ որ չեն ճանչնար
Աստուծա, ու չեն հնազանդիր մեր Տէրոց՝ Յիսուս
Քրիստոսի աւետարանին: 9 Անոնք պիտի
պատժուին յալիտենական աւերումով՝
վտարուելով Տէրոց ներկայութենեն եւ անոր
ոյժին փառքէն, (անօն ց166) 10 երբ ինք զայ
փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջ, ու այդ օրը
սրանչացումի առարկայ ըլլալու բոլոր
հաւատացեալներուն մէջ (որովհետեւ դուք
հաւատացիք ձեր մէջ տրուած մեր վկայութեան):
11 Յետենաքար ամէն ատեն կ'աղօթենք ձեզի
համար, որ մեր Աստուծած արժանացն ձեզ ձեր
կրչումին, եւ զօրութեամբ իրագործէ իր
բարութեան ամբողջ բարեհաճութիւնն ու
հաւատքին գրո՞ք. 12 որպէսզի մեր Տէրոց՝
Յիսուս Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ,
եւ դուք ալ անոր մէջ, մեր Աստուծոյն ու Տէր
Յիսուս Քրիստոսի շնորհիքն համաձայն:

2 Կը թախանձենք ձեզի, Եղբայրներ, մեր Տէրոց՝
Յիսուս Քրիստոսի գալուստին եւ անոր բով
մեր հաւաքուելուն մասին, 2 որ շուտով չսարսիք
ձեր միտքին մէջ, ու չվրդովիք՝ ոչ հոգիով, ոչ
խօսքով, ոչ ալ նամակով մը՝ իր թէ մեզմէ
գրուած, որպէս թէ Քրիստոսի օրը եկած հասած
ըլլայ: 3 Ո՛չ մէկը թող խաբէ ձեզ որեւէ կերպով.
որովհետեւ այդ օրը պիտի չզայ՝ եթէ նախ չզայ
ուխտադրումը ու չյայտնուի մեղքի մարդը,
կորուստի որդին, 4 որ պիտի հակառակի եւ

պանծացնէ ինքզինք ամէն բանէ վեր՝ որ Աստուծած
կը կոչուի կամ կը պաշտուի. մինչեւ անզամ պիտի
բազմի Աստուծոյ տաճարին մէջ՝ ներկայացնելով
ինքզինք իր Աստուծած: 5 Չը յիշեր թէ երբ
տակալին ձեր բով էի, կ'ըսէի ձեզի այս բաները:
6 Եւ իինա դուք ձեզմէ գիտէք թէ ինչը կը զսպէ՝
որ ինք յայտնուի իր ատենին: 7 Որովհետեւ
անօրենութեան խորհուրդը արդէն կը ներգործէ.
բայց ան որ իինա կը զսպէ, պիտի զսպէ՝
մինչեւ որ ինք Վերցուի մէջտեղէն: 8 Այն ատեն
պիտի յայտնուի այդ անօրէնը, որ Տէր (Յիսուս)
պիտի սպառէ իր բերանին շունչով եւ պիտի
ոչչացնէ իր գալուստին փայլով: 9 Անօրէնը
պիտի զայ Սատանային ներգործութեամբ՝
ամէն տեսակ հրաշքներով, նշաններով ու
սուտ սրանչեիքներով, 10 եւ անիրաւութեան
ամբողջ խարեւութեամբ, անոնց համար՝ որ
կը կորուլին, քանի որ անոնք չընդունեցին
ճշմարտութեան սէրը՝ որպէսզի փրկուլին: 11
Այս պատճառով Աստուծած ալ պիտի դրկէ
անոնց ազդեցիկ մոլորութիւն մը՝ որ հաւատան
ստուգեան, 12 որպէսզի դատապարտուին բոլոր
անոնք՝ որ չիսաւատացին ճշմարտութեան, հապա
յօժարեցան անիրաւութեան: 13 Բայց մնաք
պարտական ենք ամէն ատեն շնորհակալ ըլլալ
Աստուծուն՝ ձեզի համար, Տէրոչմէն սիրուած
Եղբայրներ, քանի որ Աստուծած սկիզբէն ընտրեց
ձեզ փրկութեան համար՝ Յոզիին սրբացումով եւ
ճշմարտութեան հաւատքով, 14 որուն կանչեց
ձեզ մեր աւետարանով, որպէսզի տիրանաք մեր
Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի փառքին: 15 Ուրեմն,
Եղբայրներ, հաստատն կեցէք, ու պահեցէք այն
աւանդութիւնները՝ որ սորվեցար կամ խօսքով,
կամ մեր նամակով: 16 Եւ մեր Տէրը՝ նոյնինը
Յիսուս Քրիստոս, ու մեր Յայր՝ Աստուծած,
որ սիրեց մեզ եւ տուալ մեզի յալիտենական
միխթարութիւնը ու քարի յոյս՝ շնորհքով, (անօն ց166)
17 թող միխթարեն ձեր սիրտերը եւ ամրացնեն ձեզ
ամէն բարի խօսքի ու գործի մէջ:

3 Վերջապէս, Եղբայրներ, աղօթեցէք մեզի
համար, որպէսզի Տէրոց խօսքը արագ քնթանայ
ու փառաւորուի ամէն տեղ՝ ինչպէս ձեր մէջ,
2 եւ մնաք ազատինք վատ ու չար մարդոցմն.
որովհետեւ բոլոր հաւատք չունին: 3 Բայց
Տէրը հաւատարիմ է. ան պիտի ամրացն ձեզ
եւ պահէ Զարեն: 4 Ու մնաք համոզում ունինք
ձեր վրայ Տէրոշմնով, թէ ինչ որ պատուիրեցինք
ձեզի՝ կ'ընէք եւ պիտի ընէք ալ: 5 Տէրը թող
ուղղէ ձեր սիրտերը դեպի Աստուծոյ սէրն ու
Քրիստոսի համբերութիւնը: 6 Կը պատուիրենք
ձեզի, Եղբայրներ, մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի
անունով, որ զգուշանաք ամէն եղրօմն՝ որ
կ'ընթանայ անկարգութեամբ, եւ ոչ թէ այն
աւանդութեան համաձայն՝ որ ընդունեցիք մեզմէ:

7 Որովհետեւ դուք ձեզմէ գիտեք թէ ինչպէս պէտք է նմանիք մեզի. քանի որ մենք անկարգութեամբ շընթացանք ձեր մէջ, 8 ոչ ալ ձրի կերանք մէկուն հացը, այլ գիշեր ու ցերեկ կը գործէինք՝ աշխատանքով եւ տաժանքով, ձեզմէ ոչ մէկը ծանրաբեռնելու համար: 9 Ո՛չ թէ իրաւունք չունեինք, հապա մենք մեզ տիպար դարձուցինք ձեզի՝ որպէսզի նմանիք մեզի: 10 Որովհետեւ երբ ձեր քով էինք, սա կը պատուիրէինք ձեզի, թէ “ան որ չ'ուզեր գործել, հաց ալ թող չուտե՞”: 11 Արդարեւ կը լսենք թէ ձեր մէշէն ոմանք կ'ընթանան անկարգութեամբ, բնաւ չեն գործեր, հապա հետաքրքրամոլ կ'ըլլան: 12 Այդայսիսներուն կը պատուիրենք ու կը յորդորենք մեր Տերոջնո՞ւ Յիսուս Քրիստոսով, որ գործեն հանդարտութեամբ եւ ուտեն իրենց հացը: 13 Իսկ դուք, Եղբայրներ, մի՛ ծանծրանաք բարիք գործել: 14 Եթէ ոեւէ մէկը չինազանդի այս նամակին մէջ մեր ըսած խօսքին, նշանակեցէք զայն ու մի՛ յարաբերիք անոր հետ, որպէսզի ամչնայ: 15 Բայց թշնամի մի՛ համարէք զինք, հապա խրատեցէք իբր Եղբայր: 16 Նոյնինքն խաղաղութեան Տերը խաղաղութիւն տայ ձեզի, ամեն ատեն եւ ամեն կերպով. Տերը ձեր բոլորին հետ: 17 Ես՝Պօղոս, իմ ձեռքովս կը գրեմ այս բարեւը, որ ամեն նամակի մէջ իմ նշանս է. Ես այսպէս կը գրեմ: 18 Մեր Տերոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր բոլորին հետ:

Ամեն:

ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՒ

1 Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ մեր Փրկիշ Աստուծոյ եւ մեր յոյզ երդող Քրիստոս Յիսուսի հրամանով, **2** Տիմոթեոսի՝ հաւատքով հարազատ զաւակիս. շնորհի, որորմութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմ՝ մեր Յօրմէն, եւ Քրիստոս Յիսուսը՝ մեր Տէրոցմէն: **3** Քեզի արաչեցի որ Եփստոս մնաս, երբ ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որպէսզի պատուիրես ոմանց՝ ուրիշ կերպով չսորվեցնել, **4** ոչ ալ ուշադրութիւն դարձնել առասպելմերու եւ աճվերջանայի ազգաբանութիւններու, որոնք կը պատճառեն վեճեր՝ փոխանակ Աստուծոյ հաճելի շինութեան, որ կ'ըլլայ հաւատքով: **5** Իսկ պատուերին վախճանը սերն է՝ թիմած տուրք սիրտ, բարի խղճմտանքէ եւ անկեղծ հաւատքէ: **6** Ասոնցմ Վրիպելով՝ ոմանը խոտորեցան փուլ խօսքերու մէջ, **7** կ'ուզեն Օրէնքի վարդապետ ըլլայ, բայց չեն հասկնար ոչ ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ այն բաները՝ որոնց վրայ կը պնդեն: **8** Սակայն գիտենք թէ Օրէնքը լաւ է, եթէ մէկը գործած զայն օրինաւոր կերպով, **9** սա զիտնարկ թէ Օրէնքը տրուած է ոչ թէ արդարներուն համար, հապա՞ անօրէններուն եւ ընրոստներուն, ամբարիշտներուն ու մեղալորներուն, անսուրբերուն եւ սրբապիջներուն, հայր զարնողներուն, մայր զարնողներուն, մարդապաններուն, **10** պոռնկողներուն, արուազետներուն, մարդ գողողներուն, ստախօսներուն, երդմնազանցներուն, եւ ուրիշ որեւէ բանի համար՝ որ հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեան, **11** համաձայն երանեին Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին՝ որ վստահուեցաւ ինծի: **12** Ծնորհապարտ եմ զիս գորացնող Քրիստոս Յիսուսի՝ մեր Տէրոց, բանի որ հաւատարիմ հանարեց զիս ու դրաւ այս սպասարկութեան մէջ: **13** Նախապէս հայիոյիշ էի, հալածող եւ նախատող. բայց որորմութիւն գտայ, որովհետեւ անգիտանարկ ըրի՝ անհաւատութեան մէջ: **14** Եւ մեր Տէրոց շնորհը յորդեցաւ ինծի հանդեպ՝ հաւատքով ու սիրով, որ Քրիստոս Յիսուսով է: **15** Սա վստահեին եւ բոլորովին ընդունուելու արժանի խօսք մըն է, թէ Քրիստոս Յիսուս աշխարհ Եկա՞ փրկելու մեղալորները, որոնց գիշաւորը ես եմ: **16** Բայց ողորմութիւն գտայ սա պատճառով, որ Յիսուս Քրիստոս նախ իմ վիաս ցոյց տա իր համբերատարութիւնը, տիպար ըլլայու անոնց որ պիտի հաւատային իրեն՝ յաւիտենական կեանքի համար: (այօնոս ց166) **17** Ուրեմն յաւիտենական թագառին՝ որ ամենջ եւ անտեսանեի է, միայն Աստուծոյն՝ պատիւ ու փառք դարէ դար:” Ամեն:

(այօն ց165) **18** Սա պատուերը կ'աւանդեմ քեզի, որդեակա Տիմոթեոս, քեզի համար նախապէս եղած մարգարեւութիւններուն համաձայն, որ անոնցմով մարտնչիս բարի մարտը, **19** պահելով հաւատքն ու բարի խղճմտանքը, որ ոմանք վանեցին իրենցմէ եւ հաւատքի վերաբերեալ նաւակութիւն կրեցին: **20** Ասոնցմ են Յիմենու եւ Աղեքսանդրոս, որ մատնեցի Սատանային՝ որպէսզի վարժուին չհայիոյել:

2 Ուրեմն կը յորդորեմ որ ամեն բանէ առաջ աղերսանք, աղօթք, պաղատանք ու շնորհակալութիւն մատուցանեք բոլոր մարդոց համար, **2** մանաւանդ թագաւորներուն եւ իշխանաւորներուն համար, որպէսզի խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք՝ ամբողջ բարեպաշտութեամբ ու պատկառանքով. **3** որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունելին մեր Փրկիշ Աստուծոյն աջքեւ: **4** Ան կ'ուզէ որ բոլոր մարդիկը փրկուին ու զան ճշմարտութեան գիտակցութեան. **5** բանի որ մէկ Աստուծած կայ եւ մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց միջեւ, Քրիստոս Յիսուս մարդը, **6** որ ինքինք իրը փրկանք ընծայեց բոլորին տեղը՝ յատուկ ատենին վկայութիւն ըլլայու: **7** Ես անոր բարողիշ եւ առաքեալ նշանակուեցայ, (ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով, չեմ ստեր,) ու հեթանոսներուն վարդապետ եղայ՝ հաւատքով եւ ճշմարտութեամբ: **8** Ուրեմն կը փափաթիմ որ այր մարդիկ ամեն տեղ աղօթեն՝ սուրբ ծեռքեր վերցնելով, առանց բարկութեան եւ առարկութեան: **9** Նոյնպէս ալ կիներ իրենք զիրենք զարդարեն համեստ տարազով, ամօրիսածութեամբ եւ խոհեմութեամբ, ոչ թէ հիւսուածքներով, ուկիով, մարգարիտներով կամ մեծածախս պատմուճաններով, **10** հապա բարի գործերով՝ ինչպէս կը պատշաճի ասսուսածպաշտութիւն դաւանող կիներուն: **11** Կինը թող սորպի՝ հանդարտ կենարով, բոլորովին ենթարկուելով: **12** Բայց կնոջ չեմ արտօներ որ սորվեցնէ, ոչ ալ իշխէ այր մարդուն. հապա թող հանդարտ կենայ: **13** Որովհետեւ նախ Աղանմ կերտուեցաւ, ու յետոյ՝ Եւա. **14** Եւ Աղանմ չխարուեցաւ, հապա կինը խարուելով օրինազանց եղաւ: **15** Սակայն ան պիտի փրկուի որդենսութեամբ, եթէ խոհեմութեամբ յարատեւէ հաւատքի, սիրոյ ու սրբութեան մէջ:

3 Սա խօսքը վստահեին է. եթէ մէկը եպիսկոպոսութեան կը բաղեայ, բարի գործի կը ցանկայ: **2** Ուստի եպիսկոպոսը պէտք է ըլլայ անարատ, մէկ կնոջ ամուսին, զգաստ, խոհեմ, համեստ, հիւրասէր, սորվեցնելու ընդունակ, **3** ոչ գինեմոյ, ոչ զարնոյ, հապա՝ ազնիւ, ոչ կոռւազան, ոչ արծաթասէր, **4** իր տան լաւ վերակացու եղող, ենթարկուած

զաւակներ ունեցող՝ ամբողջ պատկառանքով. 5 քանի որ եթե մէկը չգիտնայ վերակացու ըլլալ իր տան, ինչպէս հոգ պիտի տանի Աստուծոյ Եկեղեցին.) 6 ոչ ալ նորահաւատ, որ հպարտանալով չինայ Չարախօսին սահմանուած դատապարտութեան մէջ: 7 Նաեւ պէտք է ունենայ բարի վկայութիւն դուրսիններէն այ, որպէսզի չինայ նախատինքի ու Չարախօսին թակարդին մէջ: 8 Նմանապէս սարկաւագները պէտք է ըլլան պատկառեի, ոչ երկեզոր, ոչ զինեմոյ, ոչ ամօթայի շահախնդրութեան հետամուտ եղող, 9 հապա հաւատքին խորհուրդը պահող՝ մաքուր խոճնտանքով: 10 Ասոնք ալ նախ թող փորձարկութիւն, ու յետոյ կատարեն սարկաւագութիւն՝ եթե անմեղադրեի գտնուին: 11 Նոյնապէս ալ անոնց կիները պէտք է ըլլան պատկառեի, ոչ չարախօս, հապա զգաստ, հաւատարիմ՝ ամէն բանի մէջ: 12 Սարկաւագները թող ըլլան մէկ կնոջ ամուսին, եւ լաւ վերակացու իրենց զաւակներուն ու տան. 13 որովհետեւ անոնք որ լաւ կը կատարեն սարկաւագութիւնը՝ կը տիրանան բարի աստիճանի մը, ու շատ համարձակութեան՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ: 14 Կը գրեմ թեզի այս բաները, թեպէտ կը յուսամ շուտով զալ թեզի, 15 որպէսզի՝ եթե յապահիմ գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է վարուիս Աստուծոյ տան մէջ, որ ապրոյ Աստուծոյ Եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնն ու խարիսխը: 16 Անվիճելիորէն մնձ է բարեպաշտութեան խորհուրդը. Աստուած երեւցաւ մարմինով, արդարացաւ Յոզիփ, տեսնուեցաւ հրեշտակներէն, քարոզուեցաւ հեթանոսներուն մէջ, հաւատացուեցաւ աշխարհի մէջ, եւ համբարձաւ փառքով:

4 Հոգին յատկապէս կ'ըսէ թէ վերջին ատենները՝ ոմանք պիտի հեռանան հաւատքէն, ուշադրութիւն դարձնելով մոլորեցուցի ոգիներու եւ դեւերու վարդապետութիւններու: 2 Կեղծաւորութեամբ սուտ պիտի խօսին, խանձուած խոճնտանք պիտի ունենան, 3 պիտի արգիլն ամուսնանալ ու ետ պիտի պահեն կերակուրներէն, որ Աստուած ստեղծէր է որպէսզի հաւատացեալները եւ ճշմարտութիւնը գիտողները շնորհակալութեամբ ընդունին. 4 որովհետեւ ամէն ինչ որ Աստուած ստեղծած է՝ բարի է, ու ոչինչ մերժուերը Է՝ եթե ընդունուի շնորհակալութեամբ, 5 բանի որ կը սրբացուի Աստուծոյ խօսքով եւ աղօթքով: 6 Եթե թեւարթես այս բաները եղբայրներուն, պիտի ըլլաս Յիսուս Քրիստոսի բարի սպասարկու մը, սած խօսերով հաւատքին ու բարի վարդապետութեան՝ որուն հետեւցար: 7 Բայց մերժէ սրբապիծ ու պառաւական առասպեկները, եւ դուն թեզ վարժեցուր բարեպաշտութեան. 8 որովհետեւ մարմինին

վարժութիւնը օգտակար է թիչ բանի, բայց բարեպաշտութիւնը օգտակար է ամեն բանի, ունենալով թէ ներկայ եւ թէ ապագայ կեանքին խօսուումը: 9 Վս խօսքը վստահեի է ու բոլորովին ընդունուելու արժանի: 10 Վրդարեւ մենք կ'աշխատինք եւ կը նախատուինք սա նպատակով, որովհետեւ կը յուսանք ապրոյ Աստուծոյ, որ Փրկիչն է բոլոր մարդոց, մանաւանդ՝ հաւատացեալներուն: 11 Պատուիրէ եւ սորվեցնր այս բաները: 12 Ո՛չ մէկը թող արհանարիէ քու երիտասարդութիւնը, հապա տիպար եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարքով, սիրով, հաւատքով ու մաքրակեցութեամբ: 13 Մինչեւ որ գամ ուշադիր եղիր կարդալու, յորդորելու, սորվեցնելու: 14 Անհոգ մի ըլլար քու մէջդ եղած շնորհին հանդէպ, որ մարգարեւութեամբ տրուեցաւ թեզի՝ երեցներուն ձեռնադրութեամբ: 15 Խոկա այդ բաներուն մասին եւ զրայէ աստոնցմով, որպէսզի քու յառաջդիմութիւնն երեւնայ ամենուն: 16 Ուշադիր եղիր դուն թեզի ու վարդապետութեան, եւ վիշտ յարատեւ աստոնց մէջ. բանի որ այդպէս ընելով՝ պիտի փրկես թէ թեզ, թէ թեզ լսողները:

5 Մի սաստեր տարեցը, հապա յորդորէ զայն՝ հօր մը պէս. երիտասարդները՝ երայրներու պէս, 2 տարեց կիները՝ մայրերու պէս, դեռահասակները՝ քոյրերու պէս, բոլորովին մաքրակեցութեամբ: 3 Պատուէ այն այրիները՝ որ կրապէս այրի են: 4 Բայց եթե այրի մը ունի զաւակներ կամ թռոններ, անոնք թող սորվին նախ իրենց տան մէջ բարեպաշտութիւն ցոյց տայ, ու փոխարէնը հասուցանել իրենց ծնողներուն. որովհետեւ այդ է բարին եւ ընդունեին Աստուծոյ առջեւ: 5 Խսկ ան որ կրապէս այրի է ու մինակ մնացած, կը յուսայ Աստուծոյ, եւ գիշեր-ցերեկ կը յարատեւ աղերսանքի ու աղօթքի մէջ. 6 մինչդեռ փափկասէր այրին մեռած է, թեպէտ կ'ապրի: 7 Պատուիրէ այս բաները, որպէսզի անարատ ըլլան: 8 Բայց եթե մէկը չի հոգար իրենները ու մանաւանդ իր ընտանիքը, ան ուրացած է հաւատքը, եւ աւելի գիշ է բան անհաւատ մը: 9 Իբր այրի թող դասուի ան՝ որ վարժուն տարեկանն է կրտսեր չէ, մէկ մարդու կին եղած է, 10 ու բարի գործերով վկայուած. եթե զաւակներ մեծցուցած է, հիլրեր ընդունած, սուրբերուն ուտքերը լուացած, տառապեալներուն նպաստած, ամէն բարի գործի հետամուտ եղած: 11 Բայց մերժէ դեռահասակ այրիները. բանի որ երբ պերճանքը հեռացնէ գիրենք Քրիստոսէ, կ'ուզեն ամուսնանալ 12 եւ դաստապարտութիւն կը կրեն՝, որովհետեւ կ'անարգեն իրենց առաջին հաւատքը: 13 Նաեւ կը սորվին դատարկապորտ ըլլա՝ շրջելով տունէ տուն. եւ ոչ միայն դատարկապորտ, այլ նաեւ շաղակրատ ու հետաքրքրամոլ՝ խօսելով

անպատեի քաներ: **14** Ուրեմն կը փափաքիմ որ դեռահասակ կիները ամուսնանան, զաւակներ ծնախն, իրենց տունը կառավարեն”, եւ հեգնելու արիթ չտան հակառակորդին, **15** քանի որ արդէն ոմանք խոտորեցան՝ երթարով Սատանայի ետևէն: **16** Եթէ հաւատացեալ այր մարդ մը կամ կին մը ունի այրիներ, ինք թող նպաստէ անոնց, որպէսզի եկեղեցին ջծանրաբեռնուի ու կարենայ նպաստել իրական այրիներուն: **17** Լաւ վերակացու եղող երեցները, մանաւանդ անոնք՝ որոնց աշխատանքն է խօսքը քարոզել եւ սորվեցնել, թող արժանանան կրկնապատիկ պատիկ, **18** որովհետեւ Գիրքը կ'ըսէ. «Մի կապեր կախ մէջ աշխատող” եզին դունչը»: Նաեւ. «Գործաւորը արժանի է իր Վարձին»: **19** Երեցի դէմ ամբաստանութիւն մի՛ ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վկայի առջեւ: **20** Անոնք որ կը մեղանչեն՝ կշտամբէ՛ բոլորին առջեւ, որպէսզի միւսներն ալ վախնան: **21** Կը վկայեմ Աստուծոյ, Յիսուս Քրիստոսի եւ ընտրեալ իրեշտակներուն առջեւ, որ պահես այս քաները առանց նախընտրանքի, ոչինչ ըներկ կողմնակալութեամբ: **22** Աճապարելով ձեռք մի՛ դներ ուեւ մէկուն վրայ, եւ մի՛ հաղորդակցիր ուրիշներուն մեղքերուն: Դուն քեզ մաքրակենցան պահե: **23** Այլևս միայն ջուր մի՛ խմեր, հապա քիշ մըն ալ գինի գործածէ՝ ստամբքիդ ու յաճախաղէա հիւանդութիւններուդ համար: **24** Կարգ մը մարդոց մեղքերը առաջուլնէ յայտնի են, նախքան իրենց դատաստանը. իսկ ունանց մեղքերը յետոյ կը յայտնուին»: **25** Նոյնպէս ալ ոմանց քարի գործերը յայտնի են. իսկ անոնք որ տարրեր են՝ չեն կրնար պահուիլ:

6 Լուծի տակ եղող բոլոր ստրուկները թող արժանի համարեն իրենց տերերը ամէն պատիկ, որպէսզի Աստուծոյ անունն ու վարդապետութիւնը չիայիցուին: Հիսկ անոնք որ հաւատացեալ տերեր ունին՝ թող չարիհամարհեն զանոնք՝ որովհետեւ եղբայրներ են. այլ մանաւանդ թող ծառայեն անոնց յօժարութեամբ, քանի քարերարութենեն օգտուոյները հաւատացեալ են ու սիրելի: Սորվեցնը այս քաները եւ յորդորէ: **3** Եթէ մէկը սորվեցնէ ուրիշ կերպով, ու չարի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն եւ այն վարդապետութեան՝ որ համաձայն է քարեպաշտութեան, **4** այդիսին հպարտացած է ու ոչինչ գիտէ, հապա վարակուած է վէճերու եւ քանակոյիններու պիտեն, որոնցմէ կը յառաջանան նախանձ, կրի, հայինութիւններ, չար ենթադրութիւններ, **5** զրաբանութիւններ՝ միտքով պապականած ու ճշմարտութենեն զրկուած մարդոց, որ կը կարծեն թէ քարեպաշտութիւնը շահավաճառութիւն է. հեռացիր այդպիսիներէն: **6** Սակայն

բարեպաշտութիւնը՝ ինքնարաւութեամբ միասին՝ մեծ շահավաճառութիւն մըն է. **7** որովհետեւ ոչինչ բերինք աշխարհ, եւ բացայայտ է թէ ոչինչ կրնանք դուրս հանել անկէ. **8** ուստի կերակուր ու հազնելիք ունենալով՝ բաւարարուինք անոնցմով: **9** Բայց անոնք որ կը փափաքին հարստանալ՝ կ'ինյան փորձութեան եւ թակարդի, ու շատ անմիտ եւ վսասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք կ'ընկղմեն մարդիկը աւերումի կամ կորուստի մէջ. **10** որովհետեւ բոլոր չարիներուն արմատը՝ արծաթսիրութիւնն է, որուն բաղձալով՝ մոմանք մոլորեցան հաւատքէն եւ իրենք զիրենք խոցեցին շատ ցաւերով: **11** Բայց դրւն, ով Աստուծոյ մարդ, փախիր այս քաներէն, եւ հետամնուտ եղիր արդարութեան, բարեպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզութեան: **12** Պայքարէ հաւատքին բարի պայքարը, քանի յալիտենական կեանքը՝ որուն համար կանչուեցար եւ տուիր բարի դաւանութիւնը շատ վկաներու առջեւ: (այօնիս ց166) **13** Կը պատուիրեմ քեզի՝ Աստուծոյ առջեւ, որ կեանք կու տայ բոլոր բաներուն, ու Քրիստոս Յիսուսի առջեւ, որ վկայեց բարի դաւանութիւնը Պոնտացի Պիդատոսի առջեւ, **14** որ պահես այս պատուէրը՝ ապրելով անրիծ, անարատ, մինչեւ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի երեւումը: **15** Զայն իր ատենին ցոյց պիտի տայ Երանելին եւ միակ Յօրօթ, Թազաւորներուն թազաւորն ու Տէրերուն տէրը: **16** Միայն ինք ունի անմահութիւն, եւ կը բնակի անմերձենայի լրյիշ մէջ: Մարդոցմ ոչ մէկը տեսեր է զինք, ոչ ալ կրնայ տեսնել: Իրեն պատիր ու զօրութիւնն յալիտեան: Ամեն: (այօնիս ց166) **17** Պատուիրէ այս աշխարհի մէջ հարուստ եղրդներուն՝ որ մեծամիտ չըլլան, ոչ ալ յուսան անստոյդ հարստութեան, հապա՝ ապրոյ Աստուծոյ, որ ամէն բան կու տայ մեզի ճոխութեամբ՝ վյայելելու համար: (այօն ց165) **18** Բարիյք թող գործնեն, բարի գործերով թող հարստանան, առատածեն եւ ուրիշին կարիքներուն հաղորդակից ըլլան, **19** պապագային համար իրենք իրենց լաւ հիմ դնելով իբր պահեստ՝ որպէսզի քանեն յալիտենական կեանքը: (այօնիս ց166) **20** Ո՞վ Տիմոթէոս, պահէ քեզի յանձնուած աւանդը, խուսափելով սրբափիծ ունայնաբանութիւններէն ու սուտանուն գիտութեան հակադրութիւններէն. **21** ոմանք վրիպեցան հաւատքէն՝ դաւանելով զանոնք: Ծնորհիր քեզի հետ: Ամեն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՍՈԹԷՈՍ

1Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամբով, կենաքի խոստումին համաձայն՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է, **2** Տիմոթեոսի՝ սիրելի զաւակիս. շնորհի, որորմութիւնը ու խաղաղութիւնը չայր Աստուծուն, եւ Քրիստոս Յիսուսէ՝ մեր Տէրոշմէն: **3** Ծնորհապարտ եմ Աստուծոյ, որ կը պաշտեմ նախնիքներուս նման՝ մաքրութիւնում անդամութիւն ու խաղաղութիւնը չայր Աստուծուն, մեջ՝ գիշեր ու ցերեկ, 4 տեսչալով տեսներ քեզ, եւ յիշելով արցունքներդ, որպեսզի լեցում ուրախութեամբ, **5** երբ կը մտարեեմ քու մեջ եղած անկեղծ հաւատքը, որ նախ ընակեցաւ մեծ մօրդ՝ Լաւդեայի ու մօրդ՝ Եւնիկէի մեջ, եւ համզուած եմ թէ քու մեջ ալ կայ: **6** Ուստի կը Վերյիշեցնեմ քեզի՝ որ արծարծն Աստուծոյ շնորհը, որ տրուեցաւ քեզի՝ երբ ծեռնադրեցի քեզ. **7** որովհետեւ Աստուծած տուաւ մեզի ո՞չ թէ երկշոտութեան՝ այլ զօրութեան, սիրոյ ու խոհեմութեան Հոգին: **8** Ուրեմն մի ամշնար մեր Տէրոյ Վկայութեան համար, ո՞չ ալ ինծի՞ անոր բանտարկեալին համար. հապա մասնակցէ աւետարանին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ զօրութեան համեմատ: **9** Ան փրկեց մեզ եւ կանչեց սուրբ կոչումով, ո՞չ թէ մեր գործերուն համեմատ, հապա՝ իր առաջադրութեան ու շնորհին համաձայն, որ Քրիստոս Յիսուսով տրուեցաւ մեզի՝ դարերու ժամանակներէն առաջ, (*αἰσθίος ց166*) **10** բայց հիմա բացայացուեցաւ՝ մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երեւումով: Ան ոչչացուց մահը, եւ լուսաւորեց կենաքն ու անմահութիւնը աւետարանով, **11** որուն նշանակուեցաւ քարոզիչ, առաքեալ, եւ հերանոսներու վարդապետ: **12** Այս պատճառով ալ կը կրեմ այս չարչարանքները, բայց չեմ ամշնար, որովհետեւ զիտեմ թէ որուն հաւատացած եմ, ու համզուած եմ թէ ան կարող է պահել իմ իրեն յանձնած աւանդս մինչեւ այն օրը: **13** Ամոնք բռնէ տիփապար այն ողջամիտ խօսքերուն՝ որ լսեցիր ինձմէ, հաւատքով եւ Քրիստոս Յիսուսի մեջ եղած սիրով: **14** Պահէ այդ բարի աւանդը Սուրբ Հոգիին միջոցով՝ որ կը ընակի մեր մեջ: **15** Աս գիտես, թէ ինձմէ երես դարձուցին բոլոր անոնք՝ որ Ասիա Եփս. ասոնցմէ են Փիգենոս եւ Հերմոգենէս: **16** Տէրոյ ողորմութիւնը շնորհէ Ունեսիփորոսի տան, որովհետեւ յաճախ կագրուցեց զիս եւ ամօր չսեպէց շրասա, **17** հապա՝ երբ եկալ Հոռոմ՝ փութաջանութեամբ փնտուեց զիս եւ գտաւ: **18** (Տէրոյ շնորհէ իրեն՝ ո՞ր այն օրը ողորմութիւն գտնէ Տէրոշմէն) ու դուն շատ լաւ գիտես թէ որչափ սպասարկեց ինծի Եփեսոսի մեջ ալ:

2 Ուրեմն որևէն, որդեակա, զօրացիր այն շնորհով՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մեջ է, **2** եւ ինչ որ լսեցիր ինձմէ շատ վկաներով՝ աւանդէ հաւատարիմ մարդոց, որոնք ընդունակ ըլլան սորվեցնել նաեւ ուրիշներուն: **3** Չարչարանք կրէ Յիսուս Քրիստոսի բարի գինուորի մը պէս: **4** Ո՞չ մեկ զինուորագրեալ կը կաշկանդուի այս կենաքին գործանութիւններով, որպեսզի հաճեցնէ իր զօրավարը: **5** եւ մարգիկ մը պսակ չի ստանար, եթէ չմրցի օրինաւոր կերպով: **6** Վշխատող մշակը պէտք է առաջնը ըլլայ՝ պտուղներէն բաժին ստանար: **7** Յասկցիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տէրոյ թող տայ քեզի ընթռում ամէն բանի մեջ: **8** Յիշէ թէ Դաւիթի զարմէն եղող Յիսուս Քրիստոս՝ մեռեներէն յարութիւն առած է, համաձայն իմ քարոզած աւետարանիս, **9** ուրուն մեջ կը չարչարուիմ չարագործի մը պէս՝ մինչեւ անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած չէ: **10** Ուստի կը տոկամ ամէն բանի՝ ընտրեայններուն համար, որպեսզի անոնք ալ հասնին այն փրկութեան՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մեջ է՝ յափետնական փառքով: (*αἰσθίος ց166*) **11** Այս խօսքը վստահելի է. որովհետեւ եթէ մեռանք անոր հետ, պիտի ապրինք ալ անոր հետ. **12** եթէ տոկամք, պիտի թագաւորենք ալ անոր հետ: Եթէ ուրանանք զինք, ինք ալ պիտի ուրանայ մեզ. **13** եթէ հաւատարիմ չըլլանք՝ ինք հաւատարիմ կը մնայ, չի կրնար ուրանալ ինքինքն: **14** Յիշեցնը անոնց այս բաները, Տէրոյ առջեւ վկայելով որ բանակրիւ չընեն, ինչ որ պիտանիչէ, հապա միայն կը կործանէ յոդները: **15** Զանան դուն թեզ գնահատելի ցոյց տայ Աստուծոյ առջեւ, ըլլալով այնպիսի գործաւոր մը՝ որ պիտի չամչնայ, շիտակ բացատրելով ճշմարտութեան խօսքը: **16** Բայց հեռոն կեցիր սրբապիծ ունայնարանութիւններէն, բանի որ անոնք աւելի պիտի յառաջդիմնեն ամբարջուութեան մեջ, **17** եւ անոնց խօսքը պիտի ճարակէ բաղցկելի պէս: Աստոնցմէ են Յիմենոս եւ Փիլետոս, **18** որոնք վրիպած են ճշմարտութենէն՝ ըսելով թէ մեռեներուն յարութիւնը արդէն եղած է, եւ կը կործանեն ոմանց հաւատքը: **19** Սակայն Աստուծոյ իիմը ամուր կը կննայ եւ ուկի սա կնիքը. “Տէրոյ կը ճանչնայ անոնք որ իրն են”, նաեւ. “Ո՞վ որ կ'արտասանէ Քրիստոսի անունը՝ թողի հերանայ անիրաւութենէ”: **20** Մեծ տան մը մեջ կան ո՞չ միայն ոսկիե ու արծաթէ անօթներ, այլ նաեւ փայտէ եւ հողէ անօթներ: Ումանք պատիկի համար են, ու ումանք՝ անպատութեան համար: **21** Ուստի եթէ մեկը մաքրէ ինքինքն ասոնցմէ, պիտի ըլլայ պատիկի անօթ մը՝ սրբացած եւ պիտանի իր Տէրոյ, պատրաստուած ամէն բարի գործի համար: **22** Փախիր նաեւ երիտասարդական ցանկութիւններէն, ու հետանուտ եղիր արդարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղաղութեան, անոնց հետ՝ որ կը կանչեն

Տերոց անունը մաքուր սիրտով: 23 Բայց իրաժարէ յիմար եւ անխմաստ վեճերէն, գիտնալով որ կրիւներ կը ծնին անոնցմ: 24 Տերոց ծառան պէտք չէ կրոլի, հապա՞ ըլլայ հեղափամբոյր բոլորին հանդեպ, սորվեցնելու ընդունակ, անոխսակայ, 25 ընդդիմացողները հեղութեամբ կրօղոյ, որ թերեւս Աստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը գիտնալու համար, 26 ու սրափին Չարախօսին թակարդէն, որմէ բռնուած են՝ անոր կամքին ծառայելու:

3 Գիտցիր թէ վերջին օրերը դաժան ժամանակներ պիտի գան. 2 որովհետեւ մարդիկ պիտի ըլլան անձնասէր, արծաթասէր, պոռոտափասու, ամբարտաւան, հայիոյիշ, ծնողներու անհնազանդ, ապերախտ, անսուրբ, 3 անգութ, անհաշու, չարախսու, անժուժկայ, դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, 4 մատնիշ, յանդրւզն, հապարտ, աւելի հաճոյասէր քան աստուածասէր: 5 Անոնք ունին բարեպաշտութեան դրեերուոյթ, բայց ուրացած են անոր զօրութիւնը: Դուն հեռացիր անոնցմ: 6 որովհետեւ ասոնցմէ են անոնք՝ որ կը մտնեն տուններն ներս, եւ կը գերեվարեն մեղքով բերնատրուած տկարամիտ կիններ՝ զանազան ցանկութիւններէ դրուած, 7 որոնք միշտ կը սորվին բայց բնաւ չեն կրնար հասնի ճշմարտութեան գիտակցութեան: 8 Յապա, ինչպէս Յանես ու Յամրես ընդդիմացան Մովսէսի, նոյնպէս ասոնք ալ կ'ընդդիմանան ճշմարտութեան: Միտքով ապականած մարդիկ, որ խոտեյի են հաւատքի մէջ, 9 բայց աւելի պիտի շառաջդիմեն, որովհետեւ իրենց անմտութիւնը բացայաց պիտի ըլլայ բոլորին, ինչպէս եղաւ անոնց երկութիւնը: 10 Իսկ դուն հետեւեցար իմ վարդապետութեանս, ապրելակերպիս, առաջադրութեանս, հաւատքիս, համբերատարութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, 11 հայածանքներուն եւ չարչարանքներու, որոնք պատահեցան ինծի Անտիոքի, Իկնինոնի ու Լիստրայի մէջ: Ինչ հայածանքներ կրեցի. բայց Տէրը ազատեց զիս բոլորին: 12 Եւ բոլոր անոնք՝ որ կ'ուղեն բարեպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիշտոսվ, պիտի հայածուին: 13 Բայց չար ու զեղծարար մարդիկ աւելի պիտի յառաջանան չարութեան մէջ՝ մոլորեցնելով եւ մոլորելով: 14 Սակայն դուն հաստատ կեցիր այն բաններուն մէջ՝ որ սորվեցար ու որոնց հաւատացիր, որովհետեւ գիտես թէ որմէ սորվեցար: 15 Նաեւ մանկութենտ ի Վեր գիտես Սուրբ Գիրքերը, որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ՝ փրկուելու Քրիստոս Յիշտոսի վրայ եղած հաւատքով: 16 Ամբողջ Գիրքը աստուածաշուն է, եւ օգտակար՝ սորվեցնելու, կշտամբելու, ուղղելու եւ արդարութեան մէջ

կրթելու համար. 17 որպէսի Աստուծոյ մարդը ըլլայ կատարեալ, պատրաստուած ամեն բարի գործի համար:

4 Ուրեմն կը վկայեմ Աստուծոյ եւ Տէր Յիշտու

Քրիստոսի առջեւ, որ պիտի դատէ ողջերն ու մեռեները իր երեւումին եւ թագաւորութեան ատենը. 2 քարոզէ խօսքը, պնկէ՛ ժամանակին թէ անժամանակ, կշտամբէ՛, յանդիմանէ՛, յորդորէ ամբողջ համբերատարութեամբ եւ ուսուցումով:

3 Որովհետեւ պիտի գայ ատենը՝ երբ պիտի չիանդրութեան ողջամիտ վարդապետութեան. հապա՞ իրենց ականջներուն մարմաջով ու ցանկութիւններուն համաձայն վարդապետներ պիտի կուտակեն իրենց համար. 4 իրենց ականջները պիտի դարձնեն ճշմարտութենն, եւ պիտի խոտորին՝ հետեւելով առասպելներու: 5 Բայց դուն արթոնն եղիր ամեն բանի մէջ, տոկա չարչարանքներու, աւետարանիշի գրծը ըրէ, լման կատարէ քու սպասարկութիւնդ. 6 որովհետեւ ես արդէն ընծայուած եմ զոհ ըլլալու, եւ իմ մեկնումիս ատենը հասած է: 7 Պայքարեցայ բարի պայքարը, աւարտեցի ընթացքը, պահեցի հաւատքը: 8 Ասկէ ետք վերապահուած է ինծի արդարութեան պսակը, որ Տէրը՝ արդար Դատաւոր՝ պիտի տայ ինծի այն օրը. եւ ոչ միայն ինծի, այլ նաև բոլոր անոնց՝ որ կը սիրեն անոր երեւումը: 9 Զանայ շուտով գալ ինծի. 10 որովհետեւ Դեմաս լիեց զիս՝ սիրելով այս ներկայ աշխարհը, ու մեկնեցաւ Թեսարդնիկէ: Կրէսկէս գնաց Գաղատիա, Տիտոս՝ Դաղմատիա.

(այսօն ց165) 11 միայն Դուկաս ինծի հետ է: Առ Մարկոսը եւ քեր քեզի հետ, որովհետեւ պիտանի է ինծի՝ սպասարկութեան համար: 12 Տիւրիկոսը որկեցի Եփեսոս: 13 Այն վերարկուն, որ զգեցի Տրովազ՝ Կարպոսի քով, քեր՝ երբ զաս, նաեւ գիրքերը, մանաւանդ մազաղաթները: 14 Դարքին Աղեքսանդրոսը շատ չարիք ըրա ինծի. Տէրը անոր հատուցանէ իր արաքեներուն համեմատ:

15 Դուն ալ զգուշացիր անկէ, որովհետեւ մեծապէս ընդդիմացա մեր խօսքերուն: 16 Առաջին անզամ, երբ դաստարանին առշեն կը ջատագրվէի զիս, ոչ մէկը եղաւ հետս, հապա բոլորն ալ լիցին զիս. ատիկա յանցանք թող չվերագրուի իրենց: 17 Սակայն Տէրը կայնեցաւ քովս ու զօրացուց զիս, որպէսի քարոզութիւնը լման ըլլայ իմ միջոցովս եւ բոլոր հեթանոսները լսեն, ու ես ազատեցա առիւծին երախւեն: 18 Տէրը պիտի ազատ զիս ամեն չար գործէ, եւ պիտի փրկէ՝ իր երկնային թագաւորութեան հասցնելով: Իրեն փառք դարէ դար: Ամեն: (այսօն ց165) 19 Բարենէ՛ Պրիսկէն եւ Ակիւդասը, ու Ունեսիփորսի ընտանիքը: 20 Երաստու մնաց Կորնիսոս, իկ Տրոփիմոսը զգեցի Միլեսոս՝ հիւանդացած: 21 Զանայ ձմեռէն արաջ գալ: Եւրուղոս, Պուղէս, Լինոս, Կողողիա ու բոլոր

Եղբայրները կը քարեւեն քեզ: 22 ՏԵՐ ՅԻՍՈՒՍ
Քրիստոս քու հոգիիդ հետ: Ծնորհքը ձեզի հետ:
Ամեն:

ՏԻՏՈՒ

1 Պողոս, Աստուծոյ ծառայ եւ Յիսուս
Քրիստոսի առաքեալ՝ համաձայն
Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու
բարեպաշտութեամբ եղած ճշմարտութեան
գիտակցութեան, 2 յալիտենական կեանքի յոյսով՝
որ անսուտն Աստուծած խօստացաւ դարերու
ժամանակներէն առաջ (այսու ց166) 3 - բայց յատուկ
ատենին իր խօսքը բացայացնեց բարոգութեամբ՝
որ Վստահութեաւ ինծի մեր Փրկիչ Աստուծոյ
հրամանով -, 4 Տիտոսի՝ հարազատ զաւակիս
հասարակաց հաւատքին համեմատ. շնորհ եւ
խայադրութիւն Հայր Աստուծմն ու Տեր Յիսուս
Քրիստոսւ՝ մեր Փրկիչէն: 5 Ես ձգեցի թեզ Կրտսէ,
որպէսզի ուղիես բոլոր պակաս մնացած բաները
ու երեցներ նշանակես ամեն քաղաքի մէջ՝
ինչպէս պատուիրեցի թեզով. 6 Եթէ մէկը ըլլայ
անմեղադրելի, մէկ կնոջ ամուսին, եւ ունենայ
հաւատքիմ զաւակներ, որոնք անառակութեան
համար ամբաստանուած կամ ըմբոստ չըլլան: 7
Որովհետեւ եպիսկոպոսը՝ իր Աստուծոյ տնտես՝
պէտք է ըլլայ աննեղադրելի. ոչ ինքնահասան, ոչ
բարկացող, ոչ գիննմոյ, ոչ զարնող, ոչ ամօթափի
շահախմնդրութեան հետամուտ եղող, 8 հապա
հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ,
ժուժկալ, 9 հաստատ բռնելով վարդապետութեան
հաւատքիմ խօսքը, որպէսզի կարենայ թէ
յորդորել ողջամիտ վարդապետութեամբ, թէ
կշտամբել հականառողները: 10 Քանի որ շատ
են ըմբոստները, դատարկախօսներն ու
հրապուրողները, մանաւանդ անտնք՝ որ
թվիաստութենեն են: 11 Պետք է պապանձեցնել
զանոնք. անոնք կը կործանեն ամբողջ տուներ, եւ
կը սորվեցնեն անպատեն բաներ՝ ամօթափի
շահախմնդրութեան համար: 12 Անոնցմն
մէկը՝ իրենց սեփական մարզարեն՝ բասծ է.
«Կրտսացիները միշտ ստախօս են, չար
զազաններ, դատարկապորտներ»: 13 Վյո
վկայութիւնը ճշմարիտ է. ուստի սաստիկ
կշտամբէ զանոնք, որպէսզի առողջանան
հաւատքին մէջ, 14 ուշադրութիւն չդարձներով
իրեական առասպեկտներուն ու ճշմարտութենեն
խոտորող մարդոց պատուիրներուն: 15
Մաքրուներուն՝ ամեն բան մաքուր է. բայց
պիհծերուն եւ անհաւատներուն՝ ոչինչ մաքուր է,
հապա անոնց միտքն ալ, խոճմտանքն ալ
պղծուած են: 16 Կը դաւանին թէ կը ճանչնան
Աստուած. բայց կ'ուրանան զայն իրենց
գործերով, ըլլալով զարշելի եւ անհնազանդ, ու
խոտելի՝ ամեն բարի գործի հանդէա:

2 Իսկ դուն խօսւ ինչ որ կը պատշաճի ողջամիտ
վարդապետութեան: 2 Տարեցները թող ըլլան
զգաստ, պատկառելի, խոհեմ, եւ ողջամիտ՝

հաւատքով, սիրով ու համբերութեամբ: 3 Տարեց
կիներն ալ թող վարուին այնպէս՝ ինչպէս կը
վայլ բրբութեան, եւ ըլլան ոչ չարախօս, ոչ
գիննեմոյ, հապա՝ բարի բաներ սորվեցնող. 4
որպէսզի սորվեցնեն դեռահասակ կիներուն՝ սիրել
իրենց ամուսինները, սիրել իրենց զաւակները,
5 եւ ըլլալ խոհեմ, մաքրակենցաղ, տնաշէն,
բարեգործ, իրենց ամուսիններուն հպատակ,
որ Աստուծոյ խօսքը չհայիսոյւի: 6 Նոյնպէս
յորդորէ երիտասարդները որ ըլլան խոհեմ:
7 Ամեն բանի մէջ դուն թեզ ցոյց տուր իրը
տիպար՝ բարի գործերու. վարդապետութեան
մէջ՝ ցոյց տուր անեղութիւն, պատկառանք,
8 ողջամիտ եւ անպարսաւելի խօսք, որպէսզի
հակառակողը ամչնայ՝ մեր մասին չարախօսելիք
ոչնչ ունենալով: 9 Ցորդորէ ստրուկները՝ որ
հպատակին իրենց տէրերուն ու հաճելի ըլլան
անոնց՝ ամեն բանի մէջ. շիականառեն, 10 չխորեն,
հապա բոլորովին բարի հաւատքարմութիւն
ցոյց տան, որպէսզի զարդարեն մեր Փրկիչ
Աստուծոյ վարդապետութիւնը՝ ամեն բանի
մէջ: 11 Քանի որ Աստուծոյ փրկարար շնորհը
երեւցաւ բոլոր մարդոց, 12 կրթելով մեզ՝ որ
ուրանանք ամբարշտութիւնն ու աշխարհային
ցանկութիւնները, եւ ապրինք խոհեմութեամբ,
արդարութեամբ ու բարեպաշտութեամբ՝ այս
ներկայ աշխարհին մէջ, (այս ց165) 13 սպասելով
այն երանելի յոյսին եւ մեծ Աստուծոյ ու մեր
Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի փառքին երեւումին: 14
Ան ընծայեց ինքինք մեզի համար, որպէսզի
ազատազրէ մեզ ամեն անօրենութենէ, եւ
մաքրելով՝ ընէ իր սեփական ժողովուրդը,
նախանձախնդիր բարի գործերու: 15 Ըսէ
այս բաները, յորդորէ ու կշտամբէ ամբողջ
հեղինակութեամբ: Ո՛չ մէկը թող արհամարիէ թեզ:

3 Յիշեցնր անոնց՝ որ հպատակին
պետութիւններուն եւ իշխանութիւններուն,
անսան պետութեան, ու պատրաստ ըլլան ամեն
բարի գործի. 2 ո՞չ մէկուն հայիոյեն, ըլլան ոչ թէ
կրուազան, հապա՝ ազնիւ, բոլորովին հեզութիւն
ցոյց տարով ամեն մարդու: 3 Որովհետև մնաք ալ
ժամանակին անմիտ էինք, անհնազանդ,
մոլորեալ, ու կը ծառայէինք զանազան
ցանկութիւններու եւ հաճոյքներու. կը
վարուէինք չարամութեամբ ու նախանձով,
հակակրելի էինք եւ կ'ատէինք զիրար: 4 Բայց երբ
մեր Փրկիչ Աստուծոյ քաղցրութիւնն ու
մարդասիրութիւնը երեւցան, 5 ան փրկեց մեզ - ոչ
թէ մեր ըլլա արդարութեան գործերով, հապա իր
ողորմութեան համաձայն - աւազանին վերստին
ծնունդով եւ Սուրբ Յոզիին նորոգութեամբ: 6
Չայն ճոխութեամբ թափեց մեր վրայ՝ մեր Փրկիչ
Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, 7 որպէսզի ասոր
շնորհիով արդարացած ըլլալով՝ ժառանգորդ

դառնանք, յաւիտենական կեանքի յոյսին համաձայն: (*αισθίος γ166*) 8 Այս խօսքը վստահելի է, եւ կը փափաքիմ որ պնդես այս բաներուն վրայ, որպեսզի Աստուծոյ հաւատացողները ճիգ թափեն մատակարար ըլլալու բարի գործերու. այս բաները բարի են, ու մարդոց օգտակար: 9 Բայց հեռու կեցիր յիմար վԵճերԵն, ազգաբանութիւններԵն, հակառակութիւններԵն եւ Օրէնքին շուրջ եղած կողիներԵն, որովհետեւ անօգուտ են ու փուլ: 10 Յրաժարէ հերձուածող մարդէ՞՝ առաջին եւ երկրորդ խրատեն ետք, 11 գիտնալով թէ այդպիսին խոտորած է ու կը մեղանչէ՝ դատապարտելով ինքզինք: 12 Երբ Արտեման կամ Տիտիկոսը դրկեմ քեզի, փութամ գալ ինծի՝ Նիկոպոլիս, որովհետեւ որոշեցի հոն ձմերել: 13 Փութաջանութեամբ ուղարկէ Զենաս օրինականը եւ Ապողոսը, հոգ տանելով որ ոչինչ պակսի անոնց: 14 Մերիններն ալ թող սորվին մատակարար ըլլալ բարի գործերու՝ հարկաւոր կարիքներու համար, որպեսզի անպոտող չըլլան: 15 Կը բարեւեն թեզ բոյոր անոնք՝ որ ինծի հետ են. բարեւէ հաւատքին մէջ մեզ սիրողները: Ծնորհը ձեր բոլորին հետ: Ամեն:

ՓԻԼԻՍՈՆ

Յիսուս Քրիստոսի շնորհը ձեր հոգին հետ:
Ամեն:

1 Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը, Եւ
Տիմոթեոս Եղբայրը, Փիլիմոնի՝ մեր սիրելիին ու
գործակիցին, Հապփիա սիրելիին, Արքիպպոսի՝
մեր զինակիցին, ու բու տանդ մէջ հաւաքուող
Եկեղեցիցին. Յ շնորհք Եւ խաղաղութիւն ձեզի
Աստուծմ՝ մեր Յօրմն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոս:

4 Ծնորհակալ կ'ըլլամ իմ Աստուծմ՝ ամեն ատեն
յիշելով քեզ իմ աղօթքներուս մէջ, Յ Երբ կը
լսեն բու սիրոյդ Եւ հաւատքիդ մասին՝ որ ունիս
Տէր Յիսուսի ու բոլոր սուրբերուն հանդեպ, Յ
որպէսզի բու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը
արդինաւոր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ձեր մէջ
եղած ամեն բարիքի զիտակցութեամբ: Յ Բանի որ
մեծ ուրախութիւն Եւ միշտարութիւն ունինք բու
սիրոյդ համար, որովհետեւ սուրբերուն սիրտը
քեզմով հանգստացած Ե, Եղբայր: Յ Ուստի,
թէպէս Քրիստոսվշատ համարձակութիւն ունիմ
հրամանելու քեզի ինչ որ պատշաճ Ե, Յ Վոյսարենը
կ'աղաշեմ՝ սիրոյ համար, ըլլալով այնպիսի մէկը,
ինչպէս Եմ Ես՝ “Պողոս, ծերացած, Եւ իիմա՝ նաև
Յիսուս Քրիստոսի բանտարկեալը: Յ Կ'աղաշեմ
քեզի զաւակիս՝ Ոնեսիմոսի համար, որ ծնայ իմ
կապերուս մէջ: Յ Ան ժամանակին անպէտ Եր
քեզի. իսկ իիմա պիտանի Ե թէ քեզի, թէ ինծի:
Յ Ետ որկեցի զայն քեզի. իսկ դուն ընդունէ
զինք իբր իմ սիրուս: Յ Կ'ուզէի իմ բովս պահել
զայն, որպէսզի բու կողմէն սպասարկէ ինծի՝
աւետարանի կապերուն մէջ. Յ Բայց ուզեցի
ոչինչ ընել առանց բու կարծիքիդ, որպէսզի բու
բարիքդ չըլլայ որպէս թէ հարկադրաբար, հապա՝
ըլլայ կամովին: Յ Թերեւս ան ժամանակ մը
զատուեցաւ, որպէսզի յահիտեան ունենաս զինք.
(αιδηος ց166) Յ Ան ոչ թէ ստրուկի մը պէս, հապա
ստրուկէ մը զերիվեր՝ սիրելի Եղբօր մը պէս: Ու
Եթէ սիրելի Ե մանաւանդ ինծի, որչափ աւելի
պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմինի համեմատ, թէ ալ
Տէրոշմով: Յ Ուրեմն Եթէ զիս հաղորդակից կը
նկատես՝ քեզի, ընդունէ զայն՝ որպէս թէ զիս:
Յ Եթէ անիրաւած Ե քեզ կամ պարտք մը
ունի, անցնուր զայն իմ հաշիւիս: Յ Ես՝ “Պողոս՝
գրեցի իմ ձեռքովս. Ես կը վճարեմ, որ չըսեմ
քեզի թէ դրւն ալ՝ դուն քեզ կը պարտիս ինծի: Յ Այն,
Եղբայր, քեզմէ այս օգուստը թող ունենամ
Տէրոշմով. հանգստացմուր իմ սիրուս Տէրոշմով:
Յ Վստահելով հնազանդութեանդ՝ գրեցի քեզի,
բանի որ զիտեմ թէ ըսածես ալ աւելի պիտի ընես:
Յ Միաժամանակ ինծի ալ պատրաստ հիւրանց
մը, որովհետեւ կը յուսամ թէ պիտի շնորհուիմ
ձեզի՝ ձեր աղօթքներուն միջոցով: Յ Կը բարեւէ
քեզ Եպափրաս՝ գերութեան ընկերս Քրիստոս
Յիսուսով. Յ նաև Մարկոս, Արիստարքոս,
Դեմաս, Ղուկաս՝ գործակիցներս: Յ Մեր Տէրոշ՝

ԵԲՐԱՅՑԵՑԻՒ

1 Աստուած, որ վաղուց՝ շատ անգամներ ու շատ կերպերով՝ խօսած էր հայրերուն մարգարեներով, 2 այս վերջին օրերը խօսեցաւ մեզի իր Որդիով, որ ժառանգորդ նշանակեց ամեն բանի եւ տիեզերքն ալ ստեղծեց անով: (այս ց165) 3 Ան իր փառքին շղոն է ու իր Էռլեթեան նկարագրութիւնը, եւ իր զօրութեան խօսքով հաստատ կը բռնէ ամեն բան: Կնք էր որ՝ մաքրելէ ետք մեր մեղեքը՝ բազմեցաւ բարձրեց, Աստուծոյ մեծափառութեան աջ կողմը, 4 այնչափ գերադաս ըլլայով հրեշտակներէն, բանի որ անոնցմէ գերազանց անուն մը ժառանգեց: 5 Արդարեւ հրեշտակներէն որո՞ւն ըսաւ երթեր. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ քեզ»: Եւ դարձեալ. «Ես Հայր պիտի ըլլամ անոր, ան ալ Որդի պիտի ըլլայ ինծի»: 6 Դարձեալ՝ երբ Անդրամիկը կը մոցն երկրագրունո՞ր՝ կ'ըսէ. «Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն այ թող երկրագրեն անոր»: 7 Նաև հրեշտակներուն մասին կ'ըսէ. «Իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, եւ իր պաշտօնեաները՝ կրակի բոց»: 8 Իսկ Որդիին կ'ըսէ. «Քու զահի, ով Աստուած, կը կենայ դարէ դար». քու թագաւորութեանդ մականը ուղղամտութեան մական է: (այս ց165) 9 Դուն սիրեցիր արդարութիւնը եւ ատեցիր անօրենութիւնը. հետեւաբար, ով Աստուած, քու Աստուածոյ օծեց քեզ ցնծութեան իւղով՝ ընկերակիցներէն աւելի»: 10 Նաև. «Տէ՛ր, դուն սկիզբէն որիր երկրի հիմերը, ու քու ձեռքերուդ գործն է երկինքը: 11 Վնոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը մնաս. բոլորը պիտի մաշին հանդերձի պէս: 12 Պիտի որդիս զանոնք ծածկոցի պէս, եւ պիտի փոխուին. իսկ դուն՝ միշտ նոյնն ես, ու քու տարիներդ պիտի չպակսին»: 13 Եւ հրեշտակներէն որո՞ւն ըսաւ երթեր. «Բազմէ իմ աջ կողմս, մինչեւ որ քու թշնամիներդ պատուանդան դնեմ ոտքերուու»: 14 Միթէ անոնք բոլորը պաշտօն կատարող հոգիներ չեն, դրկուած սպասարկելու անոնց՝ որ պիտի ժառանգեն փրկութիւնը:

2 Ուստի պէտք է այլ աւելի ուշադիր ըլլանք մեր լսած բաներուն, որպէսզի չզրկուինք անոնցմ: 2 Որպիհետեւ եթէ հրեշտակներուն ըսած խօսքը հաստատուեցաւ, եւ որեւէ օրինազանցութիւն ու անհնազանդութիւն՝ ստացաւ արդար վարձատրութիւն, 3 մենք ինչպէս գերծ պիտի մնանք՝ եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութեան մը հանդէպ, որ սկիզբ առաւ Տէրոց խօսքով ու մեր մէջ հաստատուեցաւ լսողներուն միջոցով. 4 Աստուած ալ վկայեց նշաններով եւ սրանցիքներով, ու զանազան հրաշքներով եւ Սուրբ Յոդիին բաշխումներով՝ իր կամքին համաձայն: 5 Արդարեւ հրեշտակներուն չիպատակեցուց այն զալիք երկրագրունդ՝ որուն

մասին մենք կը խօսինք, 6 հապա մէկը տեղ մը վկայեց եւ ըսաւ. «Մարդը ինչ է՝ որ կը յիշես զայն, կամ մարդու որդին՝ որ կ'այցելես անոր: 7 Յրեշտակներէն թիշ մը վար ըրիբ զայն. Փառքով ու պատիւով պասկեցիր զայն, եւ քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ նշանակեցիր զայն. 8 ամեն բան հպատակնեցուցիր անոր ուտքերուն ներքեւ: Քանի որ բոլորը հպատակնեցուց անոր, անոր դէմ ըմբռստացող ոչինչ թողուց. բայց հիմա բոլորը անոր հպատակած չենք տեսներ: 9 Սակայն փառքով ու պատիւով պասկուած կը տեսնենք Յիանսը, որ հրեշտակներէն թիշ մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին համար, որպէսզի Աստուծոյ շնորհքով մահ համտեսէ բոլորին համար: 10 Որովհետեւ կը պատշաճէր անոր, - որուն համար է ամեն բան, եւ անով եղած է ամեն բան, - որ շատ որդիներ փառքի մէջ մոցնելու համար՝ չարչարանքներնիզ կատարեալ ընէ անոնց փրկութեան Ռահվիրան: 11 Արդարեւ ան որ կը սրբացնէ եւ անոնք որ կը սրբանան՝ բոլորն այ մէկէ մըն են: Այս պատճառով ինք ամօր չի սեպէր եղբայր կոչել զանոնք՝ բսելով. 12 «Բու անունդ պիտի հաղորդեմ եղբայրներուս, համախմբումին մէջ պիտի օրիներգեմ քեզի»: 13 Եւ դարձեալ. «Ես պիտի վստահիմ անոր»: Ու դարձեալ. «Ամայւասիկ ես եւ այն զաւակները՝ որ Աստուած տուաւ ինծի»: 14 Ուրեմն, բանի որ զաւակները հաղորդակցեցան մարմինին ու արինին, ինք ալ նմանապէս բաժնեկից եղաւ անոնց, որպէսզի իր մահով ոչչացան ամ՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն՝ Չարախիօսը, 15 եւ ազատէ անոնք՝ որ, մահուան վախով, ենթակայ էին ստրկութեան՝ իրենց ամբողջ կեանքի ընթացքին: 16 Արդարեւ ան կը բռնէ ոչ թէ հրեշտակներուն ձեռքը, հապա կը բռնէ Աբրահամի զարմին ձեռքը: 17 Ուստի պատշատը էր բոլորովին նմանի իր եղբայրներուն, որպէսզի ըլլար որդրմած ու հաւատարիմ բահանայապտա մը Աստուծոյ բով՝ քաւելու համար ժողովուրդին մեղերը: 18 Յետեւաբար կարող է օգնել անոնց՝ որ կը փորձուին, որովհետեւ ինք իսկ չարչարուեցաւ՝ փորձուելով:

3 Ուստի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կրչումին բաժնեսկիցներ, ուշադիր եղէք մեր դաւանութեան Առաքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս Յիսուսի, 2 որ հաւատարիմ էր զինք նշանակողին, ինչպէս Մովսէս ալ՝ անոր ամրող տան մէց: 3 Որովհետեւ ինք արժանացաւ Մովսէսն այնքան աւելի փառքի, որքան աւելի պատիւ կ'ունենայ տուն կառուցանող՝ բան տունը: 4 Քանի որ ամեն տուն ունի կառուցանող մը. բայց ան որ կառուցանեց բոլոր բաները՝ Աստուած է: 5 Արդարեւ Մովսէս

անոր ամբողջ տան մեջ հաւատարիմ էր իբր ծառայ՝ ըստելիքներուն վկայ ըլլալու համար. 6 բայց Քրիստոս՝ իբր որդի կը տիրել իր իսկ տան վրայ: Մենք ենք անոր տունք, եթե զիշեն վախճանը ամուր քռնենք համարձակութիւնը եւ յոյսին պարծանքը: 7 Ուստի, ինչպէս Սուրբ Յօնի կ'ըսէ. «Այսօր, եթե պիտի լսէք անոր ձայնը, 8 մի խստացնէք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դաշնութեան ատեն, փորձութեան օրը՝ անապատին մէջ, 9 ուր ձեր հայրերը փորձեցին ու քննեցին զիս, թէպէտ քառասուն տարի տեսան իմ գործերա: 10 Ուստի զգուեցայ այդ սերունդին եւ ըսի. «Անոնք միշտ մղորած են իրենց սիրտով, ու չգիտցան իմ ճամբաներս»: 11 Ճետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրու»»: 12 Զգուշացք, եղայրներ, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկուն ներսը անհաւատութեան չար սիրտ մը ըլլայ՝ հետանյով ապրող Աստուծմէն: 13 Հապա ամէն օր յորդորեցէք զիրար, քանի «այսօր» կ'ըսուի, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը խստանայ մեղքին խարեւութեամբ: 14 Արդարեւ մենք բաժնեկից եղած ենք Քրիստոսի, եթե զիշեն վախճանը հաստատ քռնենք մեր սկիզբի վստահութիւնը, 15 միշ կ'ըսուի. «Այսօր, եթե պիտի լսէք անոր ձայնը, մի խստացնէք ձեր սիրտերը՝ ինչպէս դաշնութեան ատեն»: 16 Զանի որ ոմանք լսէք ետք՝ դաշնացուցին. սակայն ոչ՝ բոլորը՝ որ Եգիպտոսւն ելած էին Սովուսի միջոցով: 17 Իսկ որոնցմը զգուեցալ քառասուն տարի. մեղանջողներէն չըր, որոնց դիակները ինկան անապատին մէջ: 18 Եւ որոնց երդում ըրաւ՝ թէ պիտի չմտնեն իր հանգստավայրը, եթե ոչ անհնազանդներուն: 19 Ու կը տեսնենք թէ չկրցան մտնել՝ իրենց անհաւատութեան պատճառով:

4 Ուրեմն վախնանք, որպէսզի ձեզմէ ոչ մէկը գրկուած թուի անոր հանգստավայրը մտներու խոստումէն, որ մնացած է մեզի: 2 Որովհետեւ մեզի ալ աւետուած էր՝ ինչպէս անոնց. բայց անոնց օգտակար չեղաւ այդ խօսքը լսելը, քանի որ հաւատքի միացած չէր լսոյներուն մէջ: 3 Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք, պիտի մտնենք հանգիստը, ինչպէս ըսաւ. «Ճետեւարար երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրու»,» թէպէտ իր գործերը աշխարհի հիմնադրութենեն ի վեր եղած էին: 4 Որովհետեւ Գիրքը սա կ'ըսէտ տեղ մը՝ եօթներորդ օրուան համար. «Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգստացալ իր բոլոր գործերէն»: 5 Ու հոս դարձեալ կ'ըսէ. «Անոնք պիտի չմտնեն իմ հանգստավայրու»: 6 Ուրեմն, քանի որ ոմանց կը մնայ իոն մտնել, իսկ անոնք որ նախապէս ստացած էին աւետիսը՝ անհնազանդութեան պատճառով չմտան, 7

դարձեալ օր մը կը սահմանէ՝ այնքան ժամանակէ ետք, եւ Դաւիթի թերանով կ'ըսէ՝ «այսօր», ինչպէս ըստեցալ. «Այսօր, եթե պիտի լսէք անոր ձայնը, մի խստացնէք ձեր սիրտերը»: 8 Որովհետեւ եթե Յեսու հանգստացուցած ըլլար զանոնք, ալ անկէ ետք պիտի չխօսէր ուրիշ օրուան մասին: 9 Ուրեմն դեռ հանգիստի Շաբաթ մը կը մնայ Աստուծոյ ժողովուրիխն. 10 որովհետեւ ան որ մտաւ անոր հանգստավայրը, ինք ալ հանգստացալ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած՝ իրեններէն: 11 Ուրեմն ջանանք մտնել այդ հանգստավայրը, որպէսզի ոչ մէկը ինայ՝ նոյն անհնազանդութեան օրինակին պէս: 12 Որովհետեւ Աստուծոյ խօսքը կենարար է, ազդու, եւ ամէն երկասարի սուրբ կտրուկ: Ան թափանցելով կը բաժնէ անձն ու հոգին, յօդերը եւ ծուծը. կը քննարկէ սիրտին մտածումներն ու մտածութիւնները: 13 Չկայ արարած մը՝ որ աներեւոյթ ըլլայ անոր առջեն, հապա ամէն քան մերկ ու բաց է անոր աչքերուն առջեն՝ որուն պիտի տանք մեր հաշիւրը: 14 Ուրեմն, քանի որ ունինք երկինքը անցած մէծ Քահանայապէտ մը, Ցիստոպ՝ Աստուծոյ Որդին, ամոնր քռնենք մեր դաւանութիւնը: 15 Արդարեւ մենք չունինք քահանայապէտ մը՝ որ անկարող ըլլայ կարեցիլ մեր տկարութիւններուն, հապա ինք ամէն քանի մէջ փորձուած է մեզի նման, սակայն առանց մեղիք: 16 Ուրեմն համարձակութեանմը մօտենանք շորիքի զահին, որպէսզի ողորմութիւն ստանանք եւ շնորհի գտնենք՝ պատեհ ատեն օգնելու մեզի:

5 Արդարեւ, մարդոց մէջեն առնուած ամէն քահանայապէտ՝ նշանակուած է մարդոց համար, որպէսզի Աստուծոյ մատուցան ընծաններ ու մեղքերու համար զոհեր: 2 Ան կրնայ հասկացող ըլլալ անոնց՝ որ անգետ եւ մոլորեալ են, որովհետեւ ինք ալ համակուած է տկարութեամբ. 3 Եւ այս պատճառով պարտաւոր է մեղքի պատարագ մատուցանել՝ ինչպէս ժողովուրիխն համար, նոյնպէս ալ իրեն համար: 4 Ո՛չ մէկը ինքնիրեն կ'առնէ այս պատիւր, հապա միայն ան՝ որ կանչուած է Աստուծմէ, ինչպէս Ակարոն: 5 Նոյնպէս ալ ոչ թէ Քրիստոս վարաւորեց ինքինք՝ քահանայապէտ ըլլալու համար, հապա ան՝ որ ըսաւ իրեն. «Դուն իմ Որդիս ես, այսօր ծնայ թէզք»: 6 Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ'ըսէ. «Դուն յաւիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդէկի կարգին համեմատ»: (այօն ց165) 7 Ան՝ իր մարմինին օրերը, սաստիկ գոչիւնով է արցունքով, աղերսանք ու պայտասանք մատուցանց անոր՝ որ կարող էր մահեն փրկել զինք. Եւ ընդունուեցաւ՝ իր բարեպաշտութեան պատճառով»: 8 Թէպէտ ինք Որդի էր, հանգանդութիւն սորվեցալ իր չարչարանքներէն. 9 Ու երբ կատարեալ եղաւ, յաւիտենական

փրկութիւն պատճառեց քոյր իրեն հնազանդողներուն, (ածոն ց166) 10 Եւ Աստուծմէ յորջորջուեցա՝ Քահանայապետ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ: 11 Վնոր մասին ունինք շատ ըսելիք, որ դժուար է մեկնաբանել, քանի որ լեռու մէջ անփոյք էք: 12 Արդարեւ, մինչ ժամանակին համեմատ պարտաւոր էիք վարժապետ ըլլայ, դուք պէտք ունիք դարձեալ սորվելու թէ որոնք են Աստուծոյ պատգամներուն նախաբայլերը: Դուք պէտք ունիք կարէ, ոչ թէ ամուր կերակուրի: 13 քանի որ ամէն կաթնկեր՝ արդարութեան խօսքին անհմուտ է, որովհետեւ երախայ է: 14 քայ ամուր կերակուրը չափահաններուն համար է, որոնց զգայարանքները սովորութեամբ վարժուած են զատորոչել բարին ու չարը:

6 Ուստի՝ ձգենք Քրիստոսի վերաբերեա նախարանը ու յառաջանանք դէպի կատարելութիւն, փրկանակ դարձեալ իհմը դնելու մեռած գործերէն ապաշխարութեան եւ Աստուծոյ հանդեպ հաւատքին, 2 մկրտութիւններու ուսուցումին ու ձեռնադրութեան, մեռելներու յարութեան եւ յախտենական դատաստանին. (ածոն ց166) 3 այս է որ պիտի ընենք՝ եթէ գէթ Աստուծած արտօնէ: 4 Արդարեւ անկարեի է անոնց՝ որոնք անզամ մը լուսաւորուեցան, համտեսեցին երկնային պարզեւր, բաժնեկից դարձան Սուլը Յոգիին, 5 եւ համտեսեցին Աստուծոյ բարի խօսքն ու զայիք աշխարհին սքանչելիքները. (ածոն ց165) 6 որ վերանորոգուին ապաշխարութեամբ՝ եթէ սայթաբին. քանի որ կրկին կը խաչեն Աստուծոյ Որդին իրենք իրենց համար, ու կը խայտառակեն զայն: 7 Որովհետեւ այս երկիրը՝ որ կը խմէ իր վրայ յաճախ եկած անձրեւը, եւ կ'արտադրէ յարմար բոյսեր անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, օրինութիւն կը ստանայ Աստուծմէ: 8 քայ ան որ կ'արտադրէ փուլշեր ու տատասկներ՝ անպէտ է եւ անիծուելու մօս. անոր վախճանն է այրուիլ: 9 Թեպէտ այսպէս կը խօսինք, ձեր մասին՝ սիրելիներ՝ մենք համոզում ունինք լաւագյու բաներու, որոնք կը վերաբերին փրկութեան: 10 Քանի որ Աստուծած անիրաւ չէ՝ որ մոռնայ ձեր գործը, եւ այս սէրը՝ որ ցոյց տուիք իր անունին համար, երբ սպասարկեցիք սուրբերուն ու կը սպասարկէք ալ: 11 Սակայն կը ցանկանք որ ձեզմէ իւրաքանչիւրը ցոյց տայ նոյն փութաջանութիւնը՝ մինչեւ վախճանը պահելու համար յոյսի լման վստահութիւնը. 12 որպէսզի որուք անփոյք չըլլաք, հապա նմանիք անմոն՝ որ հաւատքով ու համբերատարութեամբ ժառանգեցին խօստումները: 13 Արդարեւ, երբ Աստուծած խօստում ըրաւ Արքահամի, քանի որ իրմէ մէծը չկար՝ որ երդում ընէր անոր վրայ, 14 երդում ըրաւ ինքնիր վրայ եւ ըսաւ. «Այն,

մեծապէս պիտի օրինեմ քեզ ու մեծապէս պիտի բազմացնեմ քեզ»: 15 Եւ այսպէս՝ ան համբերատարութեամբ հասալ խոստումին: 16 Վրդարեւ մարդիկ երդում կ'ընեն իրենցմէ մեծին վրայ, որ իրենց համար՝ երդումը կը հաստատէ ամէն հականառութեան աւարտը: 17 Ուստի Աստուծած, փափաքերով աւելի ճոխութեամբ ցոյց տայ իր ծրագիրին անփոփիս ըլլալը խոստումի ժառանգորդներուն, միշնորդէց երդումով մը, 18 որպէսզի երկու անփոփիսէլի բաներով՝ որոնց մէջ անկարեի է որ Աստուծած ստէ հզօր միխթարութիւն ունենանք մենք՝ որ իբր ապաստան ամուր բոնեցինք մեզի առաջարկուած յոյսը: 19 Մենք ունինք զայն որպէս ապահով եւ հաստատ խարիսխ մեր անձին. ան կը մտնէ վարագոյրին ներսի կողմն այ, 20 հոն ուր Ցիսու՝ իբր յառաջնայաց՝ մտաւ մեզի համար, յախտենական Քահանայապետ եղած՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ: (ածոն ց165)

7 Արդարեւ այս Մելքիսեդեկին էր, Սաղէմի թագաւորն ու Ամենաբարձր Աստուծոյ թահանան, որ դիմաւորեց Արքահամը՝ երբ ան կը վերադառնար թագաւորներու կոտորածէն, եւ օրինեց զայն: 2 Արքահամ ալ տասանորդ տուաւ անոր իր բոյր բաներէն: Ան նախ Արդարութեան թագաւոր Է՝ թարգմանութեան համաձայն, ու յէտոյ՝ նաեւ Սաղէմի թագաւոր, այսինքն՝ Խաղաղութեան թագաւոր: 3 Առանց հօր, առանց մօր, առանց ազգարանութեան, ան ունի ոչ օրերու սկիզբ, ոչ ալ կեանիք վախճան. բայց նմանցուած է Աստուծոյ Որդիին եւ մշտնշենապէս կը մնայ քահանայ: 4 Ուրեմն տեսէք թէ ինչ մեծ մէկն էր ան՝ որուն Արքահամ նահապետն ալ տուաւ աւարին տասանորդը: 5 Արդարեւ Նելիի որդիներէն եղողները, որոնք քահանայութիւն կը ստանան, Օրէնքին համաձայն պատուէր ունին տասանորդ աններու ժողովուրդէն, այսինքն՝ իրենց Եղբայրներէն, թեպէտ անոնք Արքահամի մէջքէն ելած են: 6 Բայց ան՝ որուն ազգարանութիւնը անոնցմէ չէր, տասանորդ ստացաւ Արքահամէն եւ օրինեց խոստումները ունեցողը: 7 Իսկ առանց որեւէ հականառութեան՝ կրտսերը կ'օրինուի գերադասէն: 8 Յու՝ մահկանացն մարդիկ տասանորդ կը ստանան, բայց հոն կը ստանայ ան՝ որուն համար վկայուած է թէ կ'ապիք: 9 Նաեւ կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւի այ, որ տասանորդ կը ստանայ, տասանորդ տուաւ Արքահամի միջոցով. 10 որովհետեւ տակաւին իր հօր մէջքն էր՝ երբ Մելքիսեդեկ դիմաւորեց զայն: 11 Ուրեմն, եթէ կատարելութիւնը Ղեւտացիներու քահանայութեամբ ըլլար, (քանի որ ժողովուրդը Օրէնքին տակ դրուեցաւ անոր ատենք,) այ ինչ պէտք կար որ ուրիշ քահանայ մը ելլէր՝

Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ, եւ չկոչուեր Ահարոնի կարգին համեմատ: **12** Արդարեւ՝ քահանայութեան փոփոխումով՝ հարկ էր որ փոփոխութիւն ըլլար նաեւ Օրէնքին: **13** Եւ իրաւ եղաւ, որովհետեւ ան՝ որուն մասին կ'ըստիւն այս բաները, կը պատկանէր ուրիշ տոհմի, որմէ ոչ մէկը մօտեցած էր զոհասեղանին. **14** Քանի որ յայտնի է թէ մեր Տէրը սերած է Յուլյայի տոհմին: Իսկ այդ տոհմին մասին Մովսէս ոչինչ ըսա՞ քահանայութեան Վերաբերեալ: **15** Կսիկա այլ աւելի յայտնի է, քանի որ Մելքիսեդեկի նմանութեամբ ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ, **16** որ եղած է ոչ թէ մարմնաւոր պատուերի մը Օրէնքին համաձայն, հապա՞ անքակտելի կեանքի մը զօրութեան համեմատ: **17** Որովհետեւ կը վկայէ: «Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ»: (այօն ց165) **18** Արդարեւ նախկին պատուերը կը ջնջուի իր տկարութեան ու անշահեկանութեան համար, **19** (որովհետեւ Օրէնքը ոչինչ կատարեալ ըրա,) եւ անոր տեղ կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով կը մօտենանք Վստուծոյ: **20** Եւ քանի որ սպիկա չերաւ առանց երդումի, (որովհետեւ անոնք քահանայ եղած են առանց երդումի, **21** իսկ ասիկա՞ երդումնվ, անոր միջոցով՝ որ ըսալ իրեն. «Տէրը երդում ըրեր է ու պիտի չզիշայ. “Դուն յալիտեան քահանայ ես՝ Մելքիսեդեկի կարգին համեմատ”»,) (այօն ց165) **22** Յիսոս երաշխաւոր եղաւ լաւագոյն ուլստի մը: **23** Քրապէս շատ եղած են քահանաները, քանի որ մահը կ'արգիեր որ անոնք միշտ մնամ: **24** Քայց ասիկա ունի անփոփոխ քահանայութիւն, որովհետեւ յալիտեան կը մնայ: (այօն ց165) **25** Ուստի կարող ալ է կատարելապէս փրկել անոնք՝ որ իրմով կու գան Աստուծոյ, որովհետեւ ինք միշտ կ'ապրի՝ անոնց բարեխոս ըլլալու համար: **26** Արդարեւ ճիշդ այսպիսի քահանայապետ մը կը պատշաճէր մեզի, սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած ու երկինքէն աւելի վեր բարձրացած: **27** Անոր հարկաւոր չէ ամեն օր զոյ մատուցանել՝ միևս քահանայապետներուն պէս, նախ իր մեղքերուն համար, յետոյ ժողովուրդին մեղքերուն համար. որովհետեւ ինք ըրաւ ասիկա միշտ անզամ ընդմիշտ՝ մատուցանելով ինքզինք: **28** Արդարեւ՝ Օրէնքը քահանայապետ կը նշանակէ տկարութիւն ունեցող մարդիկ, քայց երդումին խօսքը՝ որ Օրէնքէն ետք էր՝ Որդին, որ կատարեալ եղած է յալիտեան: (այօն ց165)

8 Ահանասիկ մեր ըսած խօսքերուն գիշաւորդ. մենք ունինք այնպիսի քահանայապետ մը, որ բազմած է երկինքը՝ Աստուծոյ մեծափառութեան զահին աշ կողմը, **2** իբր պատունեայ սրբարանին ու ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց, եւ ոչ թէ մարդը: **3** Քանի որ ամեն քահանայապետ նշանակուած է ընծաներ ու զոհեր մատուցանելու

համար, հարկ էր որ ասիկա այլ ունենար մատուցանելիք բան մը: **4** Ան քահանայ անզամ պիտի չըլլար՝ եթէ երկիր փրայ ըլլար, որովհետեւ կան քահանաներ՝ որ ընծաներ կը մատուցանեն Օրէնքին համաձայն: **5** (Ասոնք պաշտամունք կը կատարեն երկնային բաներուն օրինակով եւ շուքով, ինչպէս Աստուծած պատգամ տուալ Մովսէսի՝ եթը պիտի շինէր խորանը, քանի որ ըսաւ. «Տես, որպէսզի ամեն բան ընես լուզ քեզի ցոյց տրուած տիպարին համաձայն»:) **6** Իսկ հիմա Յիսոս հասաւ գերազանց պաշտօնի մը, քանի որ միջնորդ է լաւագոյն ուլստի մը՝ որ օրինադրուած է լաւագոյն խոստումներու փրայ: **7** Արդարեւ եթէ առաջին անմեղադրելի ըլլար, բնաւ տեղ չէր փնտռուեր երկրորդին համար: **8** Որովհետեւ կ'ըստ՝ մեղադրելով զանոնք. «Ահա կու զան օրերը, - կ'ըստ Տէրը, - երբ նոր ուլստի մը պիտի կնքեմ Խրայելի տան հետ ու Յուլյայի տան հետ: **9** Սակայն ոչ այն ուլստին պէս՝ որ կնքեցի անոնց հայրերուն հետ, այն օրը երբ քրնեցի անոնց ձեռքեւ՝ Եղիպտոսի երկրէն հանելու համար զանոնք, քանի անոնք չարատեւեցին իմ ուլստին մէջ, ես ալ անհոգ եղայ անոնց հանդիպա, - կ'ըստ Տէրը: - **10** Արդարեւ սա՞ է այն ուլստը՝ որ պիտի հաստատեմ Խրայելի տան հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըստ Տէրը. - իմ օրէնքներս պիտի դնեմ անոնց միտքին մէջ, զանոնք պիտի գրեմ անոնց սիրտին փրայ, ու ես պիտի ըլլամ անոնց Աստուծածը, անոնք ալ պիտի ըլլան իմ ժողովուրդը: **11** Ալ իւրաքանչիւրդ պիտի չարպեցնել իր ընկերին, ոչ ալ իւրաքանչիւրդ իր եղբօր՝ ըսելով. «Ճանչցիր Տէրը», քանի որ անոնց պզուիկէն մինչեւ մեծը՝ պիտի ճանչնան գիս. **12** Արդարեւ ես պիտի քաւեմ անոնց անիրաւութիւնները, եւ այ պիտի չիշեմ անոնց մեղքերն ու անօրէնութիւնները»: **13** “Նոր ուլստ” կոչելով՝ հինցուց առաջինք. իսկ ինչ որ կը հիննայ եւ կը ծերանայ՝ մօտ է աներեւութամանլու:

9 Արդարեւ առաջին ուլստն ալ ունէր պաշտամունքի կանոններ, նաեւ աշխարհային սրբարան մը. **2** Որովհետեւ խորան մը կառուցանուած էր: Առաջինը, որուն մէջ կային աշտանակը, սեղանը եւ առաջադրութեան հացը, Սրբութիւն կը կոչուէր: **3** Իսկ երկրորդ վարագոյրին նուեւ կար խորան մը՝ որ Սրբութիւններու սրբութիւն կը կոչուէր. **4** անոր մէջ էին ոսկիէ բուրգածը եւ ամեն կողմէ ոսկեպատ ուլստին տապանակը, որուն մէջ կային ոսկիէ սափորը՝ մանանայով լեցուն, Ահարոնի գաւազամը՝ որ ծաղկեցա, եւ ուլստին տախտակները: **5** Անոր փրայ ալ՝ փառքի քերովքէնները, որ հովանի կ'ընէին Քաւութեան փրայ: Այս մասին հիմա մանրամասն խօսելու կարիք չկայ: **6** Ասոնք այսպէս կառուցանուած ըլլալով, քահանաները ամեն ատեն կը մտնէին առաջին խորանը՝ պաշտամունք կատարելու: **7**

Խսկ միայն քահանայապետը կը մտներ Երկրորդին մէջ, տարին մէկ անգամ. բայց ոչ առանց արիւնի, որ կը մատուցաներ իրեն համար, նաեւ ժողովուրդին անզիսութեան մեղքերուն համար: 8 Սուրբ Յոզին սայ կը բացայատէր, թէ սրբարանին ճամբան յայտնաբերուած չէր, բայն դեռ կը կենար առաջին խորանը, 9 որ նախատիպար մըն էր ներկայ ատենին համար: Անոր մէջ կը մատուցանուեին ընծաներ ու զոհեր, որոնք չեին կրնար կատարեալ ընել պաշտամունք կատարող՝ խոճմտանքին հանդէալ. հապա՞ կերակուրներով, խմելիքներով 10 եւ տարբեր լուացումներով՝ միայն մարմնաւոր կանոններ էին, որոնք կը պարտադրուէին մինչեւ ուղղումի ատենը: 11 Բայց երբ Քրիստոս եկալ իր գալիք քարիներու Քահանայապետ, անցաւ աւելի մեծ ու կատարեալ խորանին մէշեն՝ որ անձեռակերտ է, (այսինքն՝ այս արարչութենեն չէ,) 12 եւ իր խսկ արիւնով - ոչ թէ նոխազներու եւ գոլարակներու արիւնով - մէկ անգամ ընդմիշտ մտաւ սրբարանը, յալիտենական ազատագրութեան ստանալով: (այօնios ց166) 13 Որովհետեւ եթէ ցոլերուն ու նոխազներուն արիւնը, եւ պիղծերուն Վրայ սրսկուող երինչին մոխիքը, կը սրբացնէին՝ մարմինի մաքրութեան համար, 14 այ որչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը, որ յալիտենական Յոզիին միջոցով մատուցանեց ինքզինք Աստուծոյ՝ իր անարատ զոհ, պիտի մաքրէ ձեր խոճմտանքը մեռած գործերեն՝ պաշտելու համար ապրող Աստուածը: (այօնios ց166) 15 Յետեւաբար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, քանի որ իր մահը եղալ առաջին ուխտին ժամանակ գործուած օրինազանցութիւններուն ազատագրութեան համար, որպէսզի կանչուածները ստանան յալիտենական ժառանգութեան խոստումը: (այօնios ց166) 16 Որովհետեւ հին՝ ուր կտակ մը կայ, հարկ է որ կտակարար մեռնի: 17 Արդարեւ կտակը կը հաստատուի մահեն ետք. այսպէս ոյժ չունի՝ այնքան ատեն որ կտակարար ողջ է: 18 Յետեւաբար առաջին ուխտն ալ չէր կրնար հաստատուի՝ “առանց արիւնի. 19 Քանի որ երբ Մովկես ամբողջ ժողովուրդին հայորդեց Օրէնքին բոլոր պատուերները, ցոլերուն եւ նոխազներուն արիւնը առա ու նոյնինքն Գիրքին եւ ամբողջ ժողովուրդին վրայ սրսկեց՝ ջուրով, որդան կարմիր բուրդով ու զոպայով, 20 եւ ըսաւ. «Այս է արիւնը այն ուխտին՝ որ Աստուած հրահանգեց ծեզի»: 21 Ու խորանին վրայ, եւ պաշտօնին բոլոր առարկաներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը: 22 Օրէնքին համաձայն՝ գրեթէ ամեն բան կը մաքրուի արիւնով եւ առանց արիւն թափելու՝ ներում չ'ըլլար: 23 Ուրեմն հարկ էր որ Երկնային բաներուն օրինակները մաքրուէին ասոնցմով, իսկ նոյնինքն երկնաւորները՝ ասոնցմէ յաւագոյն զոհերով: 24 Քանի որ

Քրիստոս մտալ ոչ թէ ճեռակերտ սրբարանը, որ ճշմարիտին կրնատիպան էր, հապա նոյնինքն երկինքը, որպէսզի հիմա Աստուծոյ առջեւ երեւնայ մեզի համար. 25 ոչ ալ մտալ՝ ինքզինք յաճախ իր զոհ զոհ մատուցանելու համար, ինչպէս քահանայապետ՝ որ ամեն տարի սրբարանը կը մտնէ ուրիշին արիւնով. 26 այլապէս, պէտք էր որ յաճախ չարչարուէր՝ աշխարիի հիմնադրութենեն ի վեր: Բայց հիմա, դարերու վախճանին, մէկ անգամ երեւաց՝ ջնջելու համար մեղքը ինքզինք զոհերով: (այօն ց165) 27 Եւ ինչպէս մարդոց վերապահուած է մէկ անգամ մեռնի, իսկ անկէ ետք՝ դատաստանը, 28 նոյնպէս ալ Քրիստոս մէկ անգամ իր զոհ մատուցանուեցալ՝ քաւելու համար շատերու մեղքերը, ու երկրորդ անգամ պիտի երեւնայ՝ առանց մեղքի, փրկելու համար անոնք՝ որ կը սպասեն իրեն:

10 Արդարեւ Օրէնքը, ունենալով գալիք բարիքներուն շուրջը, ոչ թէ այդ բաներուն բոլուն պատկերը, երբեք չի կրնար կատարեալ ընել անոնք՝ որ կը մօտենան, շարունակ ամեն տարի մատուցանուած նոյն զոհերով: 2 Այլապէս՝ պիտի չդադրէին մատուցանուելէ, բայն որ պաշտամունք կատարողները՝ մէկ անգամ մաքրուելին ետք՝ այ խոճահարութիւն պիտի չունենային մեղքերու համար: 3 Բայց ամեն տարի մեղքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ անոնցմով. 4 որովհետեւ նոխազներուն ու ցոլերուն արիւնը անկարող է քաւել մեղքերը: 5 Ուստի երբ մտաւ աշխարի՝ ըսաւ. «Զոհ եւ ընծայ չուզեցիր, հապա մարմին մը պատրաստեցիր ինծի: 6 Ողջակեզներու եւ մեղքի պատարազներու չքարեհանցար: 7 Այն ատեն ըսի. “Ահա կու զամ իմ մասին գրուած է Գիրքի պատատին մէջ” քու կամքը գործադրելու, ով Աստուած»: 8 Վերը կ'ըսէ. «Զոհ, ընծայ, ողջակեզներ ու մեղքի պատարազներ չուզեցիր եւ անոնց չքարեհանցար», (որոնք կը մատուցանուելին Օրէնքին համաձայն,) 9 Եստոյ կ'ըսէ. «Ահա կու զամ քու կամքը գործադրելու, ով Աստուած»: Կը վերցմէ առաջին, որպէսզի հաստատ երկրորդը: 10 Այդ կամքով է որ մենք սրբացնք՝ Ցիսու Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ ընդմիշտ պատարագուելով: 11 Ամեն քահանայ ամեն օր կը կայն՝ պաշտօն կատարելու եւ նոյն զոհերը յաճախ մատուցանելու, որոնք երբեք չեն կրնար քաւել մեղքերը: 12 Մշնչդեռ ասիկա մշտնչենապէս Աստուծոյ աց կողմը բազմեցաւ՝ մեղքերու համար մէկ զոհ մատուցանելով, 13 եւ անկէ ետք կը սպասէ, մինչեւ որ իր թշնամիները պատուանդան դրուին իր ոտքերուն. 14 որովհետեւ մէկ պատարագով մշտնչենապէս կատարեալ ըսրա սրբացաները: 15 Սուրբ Յոզին ալ կը վկայէ մեզի, քանի որ նախապէս ըսելին

Ետք. 16 «Սա է այն ուխտը՝ որ պիտի հաստատեն անոնց հետ այդ օրերէն ետք, - կ'ըսէ Տէրը. իմ օրենքներս պիտի դնեմ անոնց սիրտին մէջ, եւ զանոնք պիտի գրեմ անոնց միտքին մէջ. 17 անոնց մեղքերն ու անօրենութիւնները ալ պիտի չիշենմ»: 18 Ուստի, ուր որ ասոնց ներում տրուեցաւ, ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ: 19 Ուրեմն, Եղայրներ, համարձակութիւն ունինք սրբարանը մտնելով՝ Յիսուսի արինով, 20 նոր ու կենարար ճամբայով մը - որուն բացումը կատարեց մեզի համար - վարագոյրին մէջն, որ իր մարմինն է. 21 Նաեւ ունինք մեծ քահանայ մը՝ նշանակուած Աստուծոյ տան վրայ: 22 Ուստի մօտենանք ճշմարիտ սիրտով, հաւատքի լման Վստահութեամբ, մեր սիրտերը սրսկումով մաքրուած չար յիշմտանքնեն, եւ մեր մարմինները մաքրու ջուրով լուացուած: 23 Ամոնք բռնենք մեր յոյսին դասանութիւնը՝ առանց երերալու, որովհետեւ հաւատարիմ Է ան՝ որ խոստացաւ: 24 Ուշադիր ըլլանք զիրար հրահրելու սիրոյ ու բարի գործերու: 25 Եւ չընչք մեր հաւարայիշները, ինչպէս ումանց սովորութիւնն է. հապա յորդորենք զիրար, այնչափ աւելի՝ որչափ կը տեսնեք այն օրուան մօտենալը: 26 Վրդարեւ եթէ կամովին մեղանչենք՝ ճշմարտույթեան գիտակցութիւնը ստանայէ ետք, ալ ուրիշ զոհ չի մնար մեղքերու համար, 27 հապա կը մնայ դատաստանի ահարկու սպասում մը ու նախանձախնդրութեան կրակ մը, որ պիտի լափէ հակառակորդները: 28 Ան՝ որ կ'անարգէր Մովսէսի Օրէնքը, կը մեռներ առանց արզահատանքի, երկու կամ երեք վկաններով: 29 Ալ իրշափ աւելի խիստ պատիժի կը կարծէք թէ պիտի արժանանայ ան՝ որ ոստնակին լրած Է Աստուծոյ Որդին, պիղծ համարած Է ուխտին արիւնը՝ որով ինք սրբացաւ, եւ նախատած Է շնորհիք Հոգին: 30 Քանի որ կը ճանչնանք ան՝ որ ըսաւ. «Վրեժին որդութիւնը ինս է, ևս պիտի հաստուցանեմ, - կ'ըսէ Տէրք»: Եւ դարձեալ. «Տէրը պիտի դատ իր ժողովուրդ»: 31 Ահարկու քան է իյնալ ապրող Աստուծոյ ծեռքը: 32 Ուրեմն վերյիշեցէք նախկին օրերը, երբ լուսաւորուել ենք՝ տոկացիք չարշարանքներու մեծ մարտի մը. 33 Երբեմն տեսարան եղաք, նախատինքներով ու տառապանքներով, երբեմն ալ հաղորդակցեցաք այդպիսի վիճակի մէջ երդողներուն հետ: 34 Որովհետեւ իմ կապերու մէջ ինծի՝ կարենցեցաք, եւ ձեր ինչքին յափշտակուիլք ընդունեցիք ուրախութեամբ, գիտնալով թէ ձեզի համար լաւագոյն ու մնայուն ինչքեր ունիք երկինքը: 35 Ուրեմն զի լրէք ձեր համարձակութիւնը, որ ունի մեծ վարձատրութիւն: 36 Որովհետեւ համբերութիւն պէտք է ձեզի, որպէսզի ստանաք խոստումը՝ գործադրած ըլլալով Աստուծոյ կամքը: 37 Քանի

որ «քիչ մը ատենէն պիտի զա ան՝ որ գալիք է, ու պիտի չուշանայ: 38 Եւ արդարը հաւատքնվ պիտի ապրի. իսկ եթէ մէկը ընկրկի, իմ անս պիտի չքարենածի անոր»: 39 Բայց մենք անոնցմէ չենք՝ որ կ'ընկրկին կորուստի համար, հապա անոնցմէ՝ որ կը հաւատան, իրենց անձին փրկութեան համար:

11 Իսկ հաւատքը՝ յուսացուած բաներուն խարիսխն է, եւ անտեսանելի բաներուն ապացուցը. 2 որովհետեւ անով նախնիքները ընդունեցին բարի վկայութիւն մը: 3 Հաւատքնվ կ'ըմբռնենք թէ տիեզերքը կազմուեցաւ Աստուծոյ խօսրով, այնպէս որ տեսանելի բաները գյուցան աներեւոյթ բաներէն: (այօ ց165) 4 Հաւատքնվ Արել աւելի յաւ զոհ մատուցանեց Աստուծոյ՝ քան Կայէն, որով վկայուեցաւ թէ արդար էր, քանի որ Աստուծած վկայեց իր ընծաներուն մասին. Եւ անով՝ թէվէտ մեռաւ՝ տակալին կը խօսի: 5 Հաւատքնվ Ենովք փոխադրուեցաւ Երկրեն՝ որպէսզի մահ չտեսնէ, ու ոչ մէկ տեղ կը գտնուէր, որովհետեւ Աստուծած վիխադրեց զայն, քանի որ անոր փոխադրուելն առաջ վկայուեցաւ թէ հաճելի էր Աստուծոյ: 6 Սակայն առանց հաւատքի անկարելի է հաճելի ըլլալ Աստուծոյ. որովհետեւ ան՝ որ կը մօտենայ Աստուծոյ, պէտք է հաւատայ թէ Աստուծած կայ, եւ կը վարձատրէ անոնք՝ որ կը փնտռեն զինք: 7 Հաւատքնվ Նոյ, պատզամ ստանալով Աստուծմ՝ տակալին անտեսանելի բաներու մասին, երկիլդածութեամբ կերտեց տապան մը՝ իր ընտանիքին փրկութեան համար, որով դատապարտեց աշխարհը եւ ժառանգորդ եղաւ այն արդարութեան՝ որ կ'ըլլայ հաւատքով: 8 Հաւատքնվ Աբրահամ հնազանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իբր ժառանգորդին, ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալով թէ ուր կ'երթար: 9 Հաւատքնվ պանդխտացաւ խոստացուած երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, փրաններու մէջ բնակելով Խահակի եւ Յակոբի հետ, որոնք ժառանգակիցներն եին նոյն խոստումին. 10 որովհետեւ ինք կը սպասէր հիմեր ունեցող բաղարի մը, որուն ճարտարապետն ու կառուցանողը Աստուծած է: 11 Հաւատքնվ Սարա ինք ալ կարողութիւն ստացաւ սերնդագրծելու, ու հասունութեան մէջ զաւակ ծնաւ, քանի որ հաւատարիմ համարեց ան՝ որ խոստացած էր: 12 Ուստի այդ մէկեն - որ մեռածի պէս էր - ծնան այնքան բազմաթիւ՝ որբան երկինքի աստղերը, եւ անհամար՝ ինչպէս ծովերքի աւազը: 13 Ասոնք բոլորն ալ մեռան հաւատքով՝ առանց ստացած ըլլալու խոստումները, բայց հեռուէն տեսան զանոնք եւ բարեւեցին, ընդունելով թէ իրենք օտարականներ ու գաղթականներ են երկրի

վրայ. 14 որովհետեւ անոնք որ կը խօսին այսպիսի բաներ, կը յայտնեն թէ կը փնտռեն բնագաւառ մը: 15 Արդարեւ, եթէ յիշեին այն հայրենիքը՝ ուրկէ դուրս ելած էին, պատեհութիւն կ'ունենային հոն վերադառնալու: 16 Իսկ իհմա կը բաղծան լաւագոյն հայրենիքի մը, այսինքն՝ երկնայինին. ուստի Աստուած ամօթ չի սեպեր անոնց Աստուածը կոչուիլ, որովհետեւ ինք քաղաք մը պատրաստեց անոնց: 17 Հաւատքրն Վըրահամ, երբ կը փորձուէր, իսահակը զոհ մատուցանեց: Ինք՝ որ ընդունած էր խոստումները՝ մատուցանեց իր մէկ հատիկ որդին, - 18 որուն համար ըսուած էր. «Խսահակի անոնով պիտի կոչուի քու զարմոյ», - 19 որովհետեւ կը մտածէր թէ Աստուած կարող է յարուցանել զայն, նոյնիսկ մեռեներէն. ուրկէ ալ ստացաւ զայն՝ որպէս նախատիպար: 20 Հաւատքրն Իսահակ, մարգարեանալով զայիք բաներուն մասին, օրինեց Յակորն ու Եսաւը: 21 Հաւատքրն Յակոր, երբ մահամերձ էր, օրինեց Յովսէփի որդիներէն իւրաքանչիւրը, ու երկրպագեց՝ յեներվ իր զաւագանին ծայրին վրայ: 22 Հաւատքրն Յովսէփ, երբ կը վախճանէր, յիշեց Իսրայէլի որդիներուն մեկնումը Եգիպտոսւն, ու պատուէր տուալ իր ոսկորներուն համար: 23 Հաւատքրն Մովսէս, երբ ծնաւ, երեք ամիս պահուեցաւ իր ծնողներուն կողմէ, որովհետեւ տեսան գեղեցիկ մանուկը, ու չվախցան թագաւորին հրամանէն: 24 Հաւատքրն Մովսէս, երբ մեծցաւ, մերժեց Փարաւոնի աղջիկին որդի կրչուի, 25 նախընտրելով չարչարուիլ Աստուծոյ ժողովուրդին հետ՝ քան վայելի մերժին ժամանակաւոր զուարճութիւնը: 26 Աւելի մեծ հարստութիւն համարեց Քրիստոսի նախատիմքը՝ քան Եգիպտոսի զանձերը, որովհետեւ կը դիտէր վարձատրութիւնը: 27 Հաւատքրն զգեց Եգիպտոս՝ առանց վախնալու թագաւորին զայրոյթէն, որովհետեւ հաստատ մնաց որպէս թէ տեսնելոյ Անտեսանելին: 28 Հաւատքրն կատարեց զատիկը եւ արիւնին հեղումը, որպէսզի անդրանիկները բնաշնչողը չղափի յիրեն: 29 Հաւատքրն Կարմիր ծովին անցան՝ որպէս թէ ցանաքէ, ինչ որ Եգիպտացիները փորձեցին՝ սակայն ընկղմեցան: 30 Հաւատքրն Երիբովի պարիսաները հնկան, երբ Իսրայէլացիները եօթը օր դարձան անոնց շուրջը: 31 Հաւատքրն Ռախար պոռնիկը չկրոսուեցաւ անհնագանիներուն հետ, խաղաղութեամբ ընդունած ըլլարվ լրտեսները: 32 Եւ ալ ինչ ըսեմ. որովհետեւ ժամանակը պիտի պակսի՝ պատմելու Գեղեոնի, Բարակի, Սամփսոնի, Յեփթայէի, Դաւիթի, Սամուէլի եւ ուրիշ մարգարեներու մասին, 33 որոնք հաւատքրն պայքարեցան թագաւորութիւններու դէմ, արդարութիւն գործեցին, խոստումներու հասան, ափիւներու երախներ գոցեցին, 34 կրակի զօրութիւն

մարեցին, սուրի բերանէ խուսափեցան, թկարութեննէ զօրացան, պատերազմի մէջ ուժեղացան, օտարներու բանակներ ընկճեցին: 35 Կիներ ընդունեցին իրենց մերեները՝ յարութիւն առած. իսկ ուրիշներ զանակոծուեցան՝ չընդունելով ազատազրութիւնը, որպէսզի հասնին լաւագոյն յարութեան մը: 36 Ուրիշներ ալ փորձառութիւնը ունեցան ծաղրանքի եւ խարազանի, նաեւ կապերու ու բանտերու. 37 Քարկոծուեցան, սղոցուեցան, տանջուեցան, սուրով սպաննուեցան, ոչխարի մորթերով եւ այծի մորթերով շրջեցան, զրկուելով, տառապելով, չարչարուելով, 38 (որոնց արժանի չէր աշխարհը,) մոլորելով անապատներու, լեռներու, քարայրներու եւ երկրի խոռոչներուն մէջ: 39 Ասոնք բոլորն ալ ընդունեցին բարի վկայութիւն մը իրենց հաւատքին համար, սակայն խոստումը չստացան, 40 քանի որ Աստուած մեզի համար նախատեսած էր աւելի լաւ քան մը, որպէսզի անոնք չհասնին խոստումին իրագործումին “առանց մեզի:

12 Ուստի մենք ալ, քանի որ շրջապատուած ենք այսափ շատ վկաներու բազմութեամբ, թօթափենք ամէն ծանրաթենում, եւ մեղքը՝ որ դիւրաւ կը պաշարէ մեզ, ու համբերութեամբ վագենք մեզի առաջարկուած մրցարշալը՝ 2 նայելով Յիսուսի, մեր հաւատքի ռահիվրային եւ իրագործողին. յիրեն առաջարկուած ուրախութեան համար՝ ան տոկաց խաչին, արհամարից ամօթը, ու բազմեցաւ Աստուծոյ գահին աջ կողմը: 3 Արդարեւ մտածեցէք անոր մասին, որ տոկաց մեղաւորներուն յիրեն դէմ այսպէս հակաճարելուն, որպէսզի ձեր անձերը չթուլնան ու չպարտասին: 4 Տակալին արիւն թափելու չափ չդիմադրեցիք՝ պայքարելով մերժին դէմ, 5 եւ մոռցաք այն յորդորը որ կը խօսի ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ. «Որդեակս, մի անտեսեր Տերոց պատիժը, ու մի պարտասիր՝ երբ կշտամբուի յիրմէ: 6 Որովհետեւ Տերը կը պատժէ իր սիրածը, եւ կը խարազանէ ամէն որդի՝ որ կ'ընդունի»: 7 Եթէ տոկաք պատիժի, Աստուած կը վերաբերի ձեզի հետ՝ իր որդիներ. քանի որ նվ է այն որդին՝ որուն հայր չի պատժեր զինք: 8 Իսկ եթէ ըլլաք առանց պատիժի՝ որուն բոլորը բանենկից են, ուրեմն ապօրինի զաւակ էր, եւ ոչ թէ հարազատ որդի: 9 Յետոյ՝ երբ մեր մարմնաւոր հայրերը կը պատժէն մեզ, կը պատկառէնիք անոնցմէ. շանտ աւելի պիտի չհպատակինք հոգիներուն Յօր՝ որ ապրինք: 10 Արդարեւ անոնք թի օրեր կը պատժէն մեզ՝ յիրենց դատումին համաձայն. բայց Աստուած՝ մեր օգուտին համար, որպէսզի բաժին ստանաք իր սրբութենէն: 11 Ոչ մէկ պատիժ նոյն պահուն կը թուի ուրախարար, հապա՝ տրտմարար. բայց յետոյ կու տայ արդարութեան խաղաղարար

պտուղը՝ անով կրթուածներուն: 12 Ուստի հաստատեցէք թուլցած ձեռքերն ու կթուտ ծունկերը, 13 եւ պատրաստեցէք ուղիղ արահետներ՝ ծեր ուտքերուն համար, որպէսզի ով որ կայ Ե՛ չխոտորի, այլ փոխարէնը բժշկուի: 14 Յետամիւտ եղէք խաղաղութեան՝ բոլորին հետ, եւ սրբութեան՝ առանց որուն ոչ մէկը պիտի տեսնէ Տէրը: 15 Ուշադիր եղէք՝ որ ոչ մէկը գրկուի Աստուծոյ շնորհեն: դասնութեան արմատ մը բուսներով՝ թող չկրդովէ ծեզ, եւ շատեր չպծուին անով: 16 Ո՛չ մէկը թող ըլլայ պոռնկոյ, կամ սրբափիծ՝ Եսաւի պէս, որ մէկ կերակուրի համար ծախտէ իր անդրանկութեան իրաւունքը: 17 Քանի որ գիտէր թէ յետոյ՝ երբ ուզեց ժառանգել օրինութիւնը՝ մերժուեցաւ, թէպէտ փնտուց զայն արցունքով, որովհետեւ իր ապաշխարութիւնը անօգուտ եղաւ: 18 Արդարեւ դուք մօտեցած չէք շօշափելի լերան՝ որ կը վառէր կրակով, ոչ այ մթութեան, խաւարին ու մրիկին, 19 եւ փողին շառաշին ու խօսքերուն ձայնին. զայն լսողները խնդրեցին որ այդ խօսքը այլևս չըտևի իրենց: 20 (Արդարեւ չէին կրնար տոկալ այդ պատուերին. «Եթէ նոյնիսկ անասուն մը դաշի լերան՝ պիտի քարկոծովի»: 21 Այնպէս ահարկու Եր երեւոյթը՝ որ Սովուս ըսաւ. «Սաստիկ կը զարդուրիմ ու կը դորամ»:) 22 Բայց դուք մօտեցած էք Սիոն լերան, ապրող Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնային Երուսաղեմին, բիւրաւոր հրեշտակներու համաժողովին, 23 երկինքը արձանագրուած անդրանիկներու համախմբումին, Աստուծոյ՝ որ բոլորին Դատաւորն է, արդարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարելութեան հասած” են, 24 Յիսուսի՝ որ նոր ուխտի միջնորդն է, եւ սրսկումի արիւնին՝ որ կը խօսի Արէի արիւնէն աւելի լաւ: 25 Զգուշացէք որ շերժէք ամն՝ որ կը խօսի ձեզի. որովհետեւ եթէ պատիժ շխուսափեցան անոնք՝ որ մերժուցին երկրի վրայ Աստուծոյ պատզամները տուողը, որչափ աւելի մենք՝ եթէ երես դարձնենք երկինքեն խօսողին: 26 Վյն ատեն անոր ձայնը շարժեց երկիրը, իսկ հիմա խոստացած է՝ ըսերով. «Անզամ մըն այ պիտի շարժեմ. ոչ միայն երկիրը, այլ նաև երկինքը»: 27 Վյս «անզամ մըն ալ» խօսքը կը բացայատէ շարժուած բաներուն փոփոխութիւնը՝ իբր շինուած բաներ, որպէսզի անշարժ բաները մնան հաստատուն: 28 Ուստի՝ ընդունած ըլլալով անշարժ թագաւորութիւն մը՝ շնորհակալ ըլլանք, եւ պաշտէնք Աստուած իրեն հաճելի կերպով, ակնածանքով ու բարեպաշտութեամբ. 29 որովհետեւ մեր Աստուածը սպառող կրակ է:

13 Յարատեւեցէք երայրսիրութեան մէջ: 2 Մի մոռնար հիւրասիրութիւնը, որովհետեւ ունանք անով իրեշտակներ հիւրոնկաեցին թաքուն կերպով: 3 Յիշեցէք բանտարկեալները՝ որպէս թէ դուք ալ կապուած էք անոնց հետ, եւ

չարչարուողները՝ որպէս թէ դուք ալ մարմին մէջ եք: 4 Ամուսնութիւնը թող պատուական համարով բոլորէն, ու անկողիմը՝ անարատ պահուի, քանի որ Աստուած պիտի դատէ պոռնկողներն ու շնացողները: 5 Ձեր վարուելակենքը թող ըլլայ առանց արծաթսիրութեան. բաւարարուեցէք ծեր ունեցածով, որովհետեւ ինք ըսաւ. «Բնաւ պիտի չթողում թեզ, ոչ ալ պիտի լրեմ թեզ»: 6 Յետեւաքար վստահութեամբ ըսենք. «Տէրը իմ օգնականս է, ուստի պիտի չվախնամ. մարդը ինչ պիտի ընէ ինծի»: 7 Յիշեցէք ծեզ կառավարողները՝ որ Աստուծոյ խօսքը բարողեցին ձեզի, եւ հետեւեցէք անոնց հաւատքին՝ զնելով անոնց վարքին աւարտը: 8 Յիսուս Քրիստոս նոյնն է՝ երեւ, այսօր ու յախտեան: (այօն 9:165) 9 Մի՛ տարուիք բազմազան եւ օտարուտի ուստուցումներէ, քանի որ լաւ է որ սիրուր հաստատուի շնորհընվ, եւ ոչ մէկ կերակուրներով, որոնք օգտակար չեղան անոնց համաձայն ընթացողներուն: 10 Մենք ունինք զոհասեղան մը, որմէ ուտելու իրաւունք չունին անոնք՝ որ կը ծառայեն խորանին. 11 Քանի որ բանակապայրէն դուրս կ'այրուին մարմինները այն կենդանիներուն, որոնց արիւնը կը տարուի սրբարան՝ քահանայապետին միջոցով, մեղքի քաւութեան համար: 12 Ուստի Յիսուս ալ չարչարուեցաւ դրնեն դուրս, որպէսզի իր արիւնով սրբացնէ ժողովուրդը: 13 Ուրեմն երթանք անոր՝ բանակապայրէն դուրս, կրելով իր նախատինքը. 14 որովհետեւ մենք հոս չունինք մնայուն քաղաք, հապա կը փնտունք զայիք քաղաքը: 15 Ուստի՝ անոր միջոցով ամէն ատեն գովարանութեան զոհ մատուցանենք Աստուծոյ, այսինքն՝ իր անունը դաւանող շրջունքներուն պատուը: 16 Բայց մի՛ մոռնար բարեգործութիւնն ու կարօտեաններուն հաղորդակցութիւնը, քանի որ այդպիսի զոհեր հաճելի են Աստուծոյ: 17 Անսացէք ծեզ կառավարողներուն եւ ենթակուուցէք անոնց, որովհետեւ անոնք կը հսկեն ձեր անձերուն վրա՝ որոնց համար հաշիւ պիտի տան. որպէսզի ուրախութեամբ ընեն այդ գործը, եւ ոչ հառաչելով, քանի որ ատիկա օգտակար չէ ձեզի: 18 Աղօթեցէք մեզի համար, որովհետեւ համոզուած ենք թէ ունինք բարի խղճնտանք ու կ'ուզենք ամէն բանի մէջ վարուիլ պարկեշտութեամբ: 19 Բայց առաւելապէս կ'աղաշնմ որ ընէք ատիկա, որպէսզի աւելի շուտ վերադարձում ձեզի: 20 Խսադարութեան Աստուածը, որ մեռենքներէն վեր հանեց մեր Տէրը՝ Յիսուսը - ոչսարներուն մեծ Յօվիլը՝ յախտենական ուխտին արիւնով - , (այօն 9:166) 21 ամէն բարի գործի մէջ հաստատ ծեզ՝ իր կամքը գործադրելու, ձեր մէջ իրագործելով իր առշեւ հաճելի եղածը՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն փառք դարէ դար: Ամէն: (այօն 9:165) 22 Կ'աղաշնմ ձեզի, եղայրներ, որ հանդուժէք այս յորդորական խօսքիս,

որովհետեւ համառօտաքար գրեցի ձեզի: 23
Գիտցէք թէ մեր Եղբայրը՝ Տիմոթեոս արծակուած
է. Եթէ շուտով զայ՝ անոր հետ պիտի տեսնեմ
ձեզ: 24 Բարեւեցէք բոլոր ձեզ կառավարողներն
ու բոլոր սուրբերը. կը բարեւեն ձեզ անոնք՝ որ
Իսայիային են: 25 Ծնորհքը ձեր բոլորին հետ:
Ամէն:

ՅԱԿՈԲՈՒ

1 Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, տասներկու տոհմերուն՝ որ ցրուած են ամեն կողմ. ողջըն: **2** Եղբայրներս, բոլորովին ուրախութիւն համարեցէք՝ երբ զանազան փորձութիւններու մէջ իյնաք, 3 զիտնալով թէ ձեր հաւատքին փորձը համբերութիւն կ'իրագործ: **4** Բայց համբերութիւնը թող ունենայ իր կատարեալ գործը, որպէսզի կատարեալ եւ ամբողջ ըլլաք, եւ ոչինչ պակսի ձեզի: **5** Իսկ եթէ իմաստութիւն կը պակսի ձեզմէ մէկուն, թող ինդրէ Աստուծմէ՝ որ բոլորին կու տայ առատապէ՛ առանց կշտամբերու, եւ պիտի տրուի անոր: **6** Բայց հաւատքին թող ինդրէ, առանց տատանսելու, որովհետեւ ան որ կը տատամսի՝ նման է ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ այիններուն: **7** Վշտ մարդո թող չկարծէ թէ որեւէ բան պիտի ստանայ Տէրոշմէն: **8** Երկմիտ մարդո անհաստատ է իր բոլոր ճամբաններուն մէջ: **9** Նուաստ եղբայրը թող պարծենայ իր բարձրացումով, **10** իսկ հարուստը՝ իր նուաստացումով, որովիտեւ ինք պիտի անցնի խոտի ծաղիկին պէս: **11** Քանի որ արեւէ կը ծագի այրոդ տաքութեամբ ու կը չորցնէ խոտը, անոր ծաղիկը կը թափի, եւ անոր տեսքին վայելութիւնն ալ կը կորսուի: Վշտ պէս ալ հարուստը պիտի թառամի իր ճամբաններուն մէջ: **12** Երանիք այն մարդուն՝ որ կը տոկայ փորձութեան. որովիտեւ երբ փորձարկուի եւ ընտիր գտնուի՝ պիտի ստանայ կեանքի պսակը, որ Տէրը խոստացաւ զինք սիրողներուն: **13** Ո՛չ մէկը թող ըստ՝ երբ կը փորձուի «Աստուծմէ կը փորձուիմ». որովիտեւ Աստուծ չարէն չի փորձուիր, ոչ ալ ինք կը փորձէ ուրեւ մէկը: **14** Սակայն իւրաքանչիւրը կը փորձուի՝ հրապութեած ու խարուած իր ցանկութենէն: **15** Յեսույ՝ ցանկութիւնը յշանալով մեղք կը ծնանի, իսկ երբ մեղքը կատարուի՝ մահ կը ծնանի: **16** Մի մոլորիք, սիրելիք եղբայրներս. **17** ամեն բարի նուեր եւ ամեն կատարեալ պարզեւ՝ վերէն է, ու կ'իշնէ լոյսի Յօրմէն, որուն մէջ բնան փոփոխութիւն չկայ, ոչ ալ դառնապու շուրեւ: **18** Ան իր փափարով ծնաւ մնջ՝ ճշմարտութեան խօսքով, որպէսզի մենք երախայրիք մը ըլլանք իր արարածներուն: **19** Յետեւարար, սիրելիք եղբայրներս, ամեն մարդ թող արագ ըլլայ՝ լսերու մէջ, դանդաղ՝ խօսերու մէջ, դանդաղ՝ բարկանալու մէջ. **20** որովիտեւ մարդուն բարկութիւնը չ'իրագործեր Աստուծոյ արդարութիւնը: **21** Ուստի, թօթափելով ամեն աղտերութիւնն ու չարամտութեան աւեցուք, հեղութեամբ ընդունեցէք ձեր մէջ տնկուած խօսքը, որ կարող է փրկել ձեր անձերը: **22** Սակայն խօսքը գործադրողներ եղէք, եւ ոչ թէ միայն լսուներ՝ դուք ձեզ խարենով: **23** Վլրարեն, եթէ մէկը միայն լսէ խօսքը ու չգործադրէ, կը նմանի մարդու

մը՝ որ հայելի մէջ կը դիտէ իր բնական երեսը, **24** որովհետեւ կը դիտէ ինքզինք ու կ'երթայ, եւ իսկոյն կը մոռնայ թէ ինչպէս էր: **25** Բայց ան որ ակնկարոյց կը նայի ազատութեան կատարեալ Օրենքին ու կը կենայ անոր մէջ, - ոչ թէ մնօացկոտ լսոյ մը ըլլալով, հապա՞ գործը կատարող մը, - երանելի պիտի ըլլայ իր ըրածին մէջ: **26** Եթէ մէկը կը կարծէ կրօնասեր ըլլայ ու չի սանձեր իր լեզուն, այլ կը խարէ իր սիրտը, անոր կրօնասիրութիւնը փուժ է: **27** Աստուծոյ եւ Յօրը առջև՝ մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը սայ է. - այցելել որդերուն եւ այրիներուն՝ իրենց տառապանքին մէջ, ու ինքզինք անրիծ պահել աշխարհէն:

2 Եղբայրներս, առանց աշառութեան թող ըլլայ մէր Տէրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի՝ փառքի Տէրոջ հաւատքը: **2** Արդարեւ եթէ ծեր ժողովարանին մէջ մտնէ մարդ մը՝ ուսկի մատանիով ու փայլուն տարագով, եւ մտնէ նաեւ աղքատ մը՝ աղսոտ տարագով, 3 ու նայիր անոր՝ որ փայլուն տարագ կը կրէ, եւ ըսէք. «Ճն նստէ՝ պատիտով», իսկ աղքատին ըսէք. «Ճն ոտքի կայմէ, կամ հու նստէ՝ պատուանդանիս քով», **4** միթէ ծեր մէջ խստութիւն դրած չէ՞ք ըլլար, ու շար մտածումներու դատաւոր եղած: **5** Լսեցէք, սիրելիք եղբայրներս. միթէ Աստուծ շընտրեց այս աշխարհի աղքատները՝ որոնք հարուստ են հաւատքով, ու ժառանգորդ արքայութեան՝ որ խստացաւ զինք սիրողներուն: **6** Բայց դուք անպատուեցիք աղքատները՝ Յարուստները չին՝ որ կը հարստահարեն ձեզ ու դատարանները կը քաշեն: **7** Անոնք չնմ որ կը հայինեն այն բարի անունը՝ որով կոչուած էք: **8** Ուրեմն՝ եթէ դուք կը գործադրէք արքայական Օրենքը՝ Գիրքին ըսածին համաձայն. «Սիրէ ընկերոջ քու անձի՞ն պէս», լաւ կ'ընէք: **9** Բայց եթէ աշառութիւն կ'ընէք՝ մնչդ կը գործէք, եւ կը կշտամբուիք Օրենքն՝ օրինազանցներու պէս: **10** Քանի որ ով պահէ ամրող Օրենքը սակայն սայթաքի մէկ բանի մէջ, պարտապան կ'ըլլայ բոլորին: **11** Արդարեւ ան որ ըսաւ. «Ճնութիւն մի ըներ», ըսաւ նաեւ. «Մի սպաններ»: Ուստի եթէ շնութիւն շնմես բայց սպաննես, օրինազան կ'ըլլաս: **12** Վշտ պէս խօսեցէք եւ այնպէս գործեցէ՞ք՝ որպէս թէ պիտի դատուիք ազատութեան Օրենքով: **13** Որովիտեւ դատաստանը անսողորմ պիտի ըլլայ անոր՝ որ չէ ողորմած. սակայն ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց: **14** Բնչ օգուտ ունի, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի սպական գործեր չունենայ. միթէ հաւատքը կրնայ փրկել զինք: **15** Եթէ եղբայր մը կամ քոյ մը մերկ ըլլայ եւ օրուան կերակուրին կարօտ, **16** ու ձեզմէ մէկը ըսէ անոնց. «Գացէք խաղաղութեամբ, տաքցէք եւ կշտացէք», բայց մարմինն հարկաւոր բաները չտայ անոնց, ինչ օգուտ ունին: **17** Վշտ պէս ալ հաւատքը՝ եթէ գործեր չունենայ իրեն հետ՝ մեռած

Ե ինքնիր մեջ: **18** Նոյնիսկ մեկը կրնայ ըսել. «Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործնք ունիմ. ցոյց տուր ինձի թու հաւատք՝ առանց գործերու, իսկ ես ցոյց պիտի տամ քեզի իմ հաւատք՝ գործերնվս»: **19** Դուն կը հաւատա թէ Աստուած մեկ է. լավ կ'ընես: Դեմքն ալ կը հաւատան ու կը սարսան: **20** Բայց կ'ուզե՞մ գիտնալ, ով սնոտի մարդ, թէ հաւատքը մեռած է առանց գործերու: **21** Աքրահամ մեր հայրը՝ գործերով չարդարացան, երբ իր որդին՝ Խսահակը մատուցանեց գոհասեղանին Վրայ: **22** Կը տեսնես թէ հաւատքը գործակից եղաւ անոր գործերուն, ու գործերով հաւատքը կատարեալ եղաւ, **23** եւ իրագործուեցաւ Գիրքին խօսքը՝ որ կ'ըսէ. «Աքրահամ հաւատաց Աստուծոյ, ու ատիկա արդարութիւն սեպուեցաւ անոր, եւ ինք Աստուծոյ բարեկամ կոչուեցաւ»: **24** Կը նկատէք թէ մարդ կ'արդարանայ գործերով, ու ոչ թէ՝ միայն հաւատքով: **25** Նմանապէս Ռախար պոռնիկն ալ չարդարացան գործերով, երբ ընդունեց պատգամաւորները եւ ուրիշ ճամբարով ուղարկեց զանոնք: **26** Արդարեւ ինչպէս մարմինը մեռած է առանց հոգիի, այդպէս ալ հաւատքը մեռած է առանց գործերու:

3 Եղբայրներս, ձեր մեջ շատ վարդապետներ թող չըլլան, գիտնալով թէ աւելի խստութեամբ պիտի դատուինք»: **2** Որովհետեւ բոլորս ալ կը սայթաքինք շատ բաներու մեջ. եթէ մեկը չի սայթաքիր խօսքով՝ կատարեալ մարդ է, կարող՝ սանձելու նաեւ ամբողջ մարմինը: **3** Ահա ձեերուն բերանը սան կը դնենք՝ որպէսզի հնազանդին մեզի, եւ կը կառավարենք անոնց ամբողջ մարմինը: **4** Ահա նաւերն ալ որ այջափ մեծ են ու կը քշուին սաստիկ հովերեն, կը կառավարուին ամենափոքր դեկով մը՝ ինչպէս նաւուղիդր փափաքի: **5** Այդպէս ալ լեզուն պզտիկ անդամ մըն է, բայց կը պարծենայ մեծ բաներով: Ահա որչափ նիւթ կը փառուի քիչ մը կրակով: **6** Լեզուն ալ կրակ մըն է, անիրաւութեան աշխարհ մը: Լեզուն այնպէս դրուած է մեր անդամներուն մեջ, որ կ'ապականէ ամբողջ մարմինը ու կը բնուկեցնէ բնութեան շրջանը, իսկ ինք կը բռնկի գեհեննեն: (*Geenna g1067*) **7** Գազաններու, թշուններու, սողուններու եւ ծովային արարածներու ամեն բնութիւն՝ կը նուաճուի ու նուաճուած է մարդկային բնույթնեն: **8** Բայց ոչ մեկը կրնայ նուաճել լեզուն. ան անզուսա չար է, իլ մահաբեր թոյնով: **9** Անով կ'օրինաբաննենք Աստուած ու Յայրը, եւ անով կ'անիծնենք մարդիկ՝ որ ստեղծուած են Աստուծոյ նմանութեամբ: **10** Միեւնոյն բերանեն կ'ելլեն օրինաբանութիւն եւ անէծք: Եղբայրներս, պէտք չէ որ այս այսպէս ըլլայ: **11** Միթէ աղրիւր մը միեւնոյն ակէն կը բիսեցնէ անոյ ու դառն ջուր: **12** Եղբայրներս, թգենին կրնայ ձիթապտուր տայ,

կամ որթատունկը՝ թուր: Նմանապէս՝ ոչ մեկ աղրիւր կրնայ տալ թէ աղի, թէ անոյշ ջուր: **13** Ո՞վ որ իմաստուն ու խելացի է ձեր մեջ, բարի վարքնվ թող ցոյց տայ իր գործերը՝ իմաստութեան հեղութեամբ: **14** Բայց եթէ դառն նախանձ եւ հակառակութիւն ունենաք ձեր սիրտերուն մեջ, ճշմարտութեան դեմ մի պարծենաք ու մի ստէք: **15** Այս իմաստութիւնը չ'շնչներ վերէն, հապա՝ երկրային, չշաւար եւ դիլական է: **16** Որովհետեւ ուր կայ նախանձ ու հակառակութիւն, հին կայ խառնակութիւն եւ ամեն տեսակ չար բան: **17** Բայց վերէն եղող իմաստութիւնը՝ նախ անկեղծ է, յետոյ՝ խաղաղարար, ազնիւ, հյու, լի ողորմութեամբ ու բարի պտուղներով, անկողմնակալ եւ անկեղծ: **18** Արդարութեան պտուղը խաղաղութեամբ կը սերմանուի անոնց միջոցով՝ որ խաղաղութիւն կ'ընեն:

4 Ուրկէ կը ծագին պատերազմներն ու կրիները ձեր մեջ: Միթէ չեն ծագիր ձեր կիրքերէն, որոնք կը մարտնչին ձեր անդամներուն մեջ: **2** Կը ցանկաք, բայց չունիք. կը սպաններ ու կը նախանձիք, սակայն չեք կրնար հասնիլ ձեր ուզածին: Կը կրուիք եւ կը պատերազմիք, բայց չունիք՝ որովհետեւ չեք խնդրեք: **3** Կը խնդրէք սակայն չեք ստանար, որովհետեւ կը խնդրէք չարամտօրն՝ որպէսզի վատնէք ձեր կիրքերուն համար: **4** Ծնացողներ, չեք գիտեր թէ այս աշխարհի բարեկամութիւնը՝ Աստուծոյ դեմ թշնամութիւն է. ուրեմն ով որ կը փափաքի բարեկամ ըլլալ աշխարհի, ինքնինք թշնամի կ'ընէ Աստուծոյ: **5** Կամ կը կարծէք թէ Գիրքը ընդունայն կ'ըսէ. «Հախանձի կը տենչայ մեր մեջ բնակող հոգին»: **6** Սակայն աւելի մեծ շնորհք մը կու տայ, ուստի կ'ըսէ. «Աստուած կ'ընդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհք կու տայ խոնարիներուն»: **7** Ուրեմն հպատակեցէք Աստուծոյ: Դիմադրեցէք Զարահիոսին, եւ ան պիտի փափսի ծեզմէ: **8** Ստուցէք Աստուծոյ, եւ ան պիտի մօտենայ ծեզի: Մաքրեցէք ձեր ծեռքերը, մեղաւորներ, ու սրբացուցէք ձեր սիրտերը, երկմիտներ: **9** Զգացէք ձեր թշուառութիւնը, սզացէք եւ լացէք. ձեր խնդրուք թող փոխուի սուզի, ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան: **10** Խոնարիեցէք Տերոց առջեւ, եւ ան պիտի բարձրացնէ ծեզ: **11** Մի բամբասէք զիրար, եղբայրներ: Ան որ կը բամբասէ իր եղբայր կամ կը դաստ իր եղբայրը, կը բամբասէ Օրէնքը եւ կը դաստ Օրէնքը: Իսկ եթէ դատես Օրէնքը, այ Օրէնքը գործադրող չես, հապա՝ դատաւոր: **12** Միայն մէկ Օրէնսդիր (ու Դատաւոր) կայ, որ կարող է փոկել եւ կորսնցնել: Կուն ով եւ՝ որ կը դատես ուրիշը: **13** Յիմա զանք ծեզի՝ որ կ'ըսէք. «Այսօր կամ վազր պիտի եղբանք այսինչ քանդաբք, հոն տարի մը պիտի կենանք, առեւտուր պիտի

ընենք ու պիտի շահինք»: **14** (Դնլք՝ որ չէր գփտեր թէ ինչ պիտի ըլլայ վաղը: **15** Բանի որ ինչ է ծեր կեանքը. արդարեն շոզի մըն է, որ քիչ մը ատեն կ'երենայ, յետոյ կ'աներենութանայ:) Փոխարէնը ըսելու էիք. «Եթէ Տէրը կամենայ, պիտի ապրինք եւ պիտի ընենք այս կամ այն բանը»: **16** Բայց հիմա կը պարծենաք ծեր պոռոտախօսութեամբ. այդպիսի ամեն պարծանք չար է: **17** Ուրեմն ով որ գիտէ բարին ընել՝ բայց չ'ըներ, ատիկա մեղք է իրեն համար:

5 Յիմա գանք ձեզի՝ հարուստներ. լացէք եւ վայեցէք այն թշուառութիւններուն համար՝ որ պիտի պատահին ձեզի²: **2** Ձեր հարստութիւնը փտած է, ու ծեր հանդերձները ցեցի կեր եղած են: **3** Ձեր ոսկին եւ արծաթը ժանգոտած են. անոնց ժանգը վկայ պիտի ըլլայ ձեզի դէմ ու կրակի պէս պիտի ուտէ ծեր մարմինը: Գանձ դիզեցիք վերջին օրերուն համար. **4** Սակայն ահա ծեր արտեր բարոյ գործաւորներուն վարձք՝ որմէ գրկեցիք զանոնք՝ կ'աղաղակէ, եւ հնծուրներուն կանչը հասաւ զօրքերու Տէրոց ականջներուն: **5** Յեշտանքով ու ցովութեամբ ապրեցաք երկրի վրայ, կերակրեցիք ծեր սիրտերը՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան համար: **6** Դատապարտեցիք, սպաննեցիք արդարը՝ որ չէր ընդրիմանար ձեզի: **7** Ուրեմն համբերատար եղէք, եղբայրներ, մինչեւ Տէրոց գայուստը: Ահա մշակը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ համբերատար ըլլալով անոր համար, մինչեւ որ ստանայ առաջին անձրեւն ու վերջին անձրեւը: **8** Դնլք ալ համբերատար եղէք եւ ամրացուցէք ծեր սիրտերը, որովհետեւ Տէրոց գայուստը կը մօտենայ: **9** Մի հառաչէք իրարու դէմ, եղբայրներ, որպէսզի չդատապարտուիք: Ահա Դատաւորը կայնած է դրան առջեւ: **10** Եղբայրներս, չարչարանքներու եւ համբերատարութեան համար օրինակ առէք մարգարէներէն, որոնք խօսեցան Տէրոց անունով: **11** Ահա երանելի կը կոչենք տոկացողները: Դուք լսեցիք Յորի համբերութեան մասին, եւ տեսար Տէրոց անոր շնորհած վախճանը, որովհետեւ Տէրը բազմազութ է, եւ արզահատող: **12** Բայց ամեն բանն առաջ, եղբայրներս, երդում մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ, ոչ երկրի վրայ. ոչ ալ ուրիշ որուել երդում: Յապա ծեր «այս»ն՝ այս՝ ըլլայ, ու «ո՞չ»ը՝ ոչ, որպէսզի չինաք դատապարտութեան տակ: **13** Ձեզմէ մէկը կը չարչարուի. թող աղօթէ: Մէկը ոգֆնորուած է. թող սաղմոս երգէ: **14** Ձեզմէ մէկը հիւմնդ է. թող կանչէ եկեղեցին երեցները, եւ անոնք թող աղօթեն իր վրայ՝ իւղով օծելով զինք Տէրոց անունով: **15** Յաւատքով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, եւ Տէրը ոտքի պիտի հանէ զայն. ու եթէ մեղք ալ գործած է, պիտի ներուի անոր: **16** Խոստովաննեցէք իրարու ծեր յանցանքները, եւ

աղօթեցէք իրարու համար, որպէսզի բժշկուիք: Արդարին ներգործող աղերսանքը շատ ազդեցիկ է: **17** Եղիա կիրքերու ենթակայ մարդ մըն էր՝ մեզի նման: Ան աղօթեց որ անձրեւ չտեղայ, ու երկրի վրայ անձրեւ չտեղաց երեք տարի եւ վեց ամիս: **18** Ապա դարձեալ աղօթեց, ու երկինք անձրեւ տուալ եւ երկիր ծաղկեցուց իր պտուղը: **19** Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ ոնւշ մէկը մոլորի ծշմարտութենէն, ու մէկը վերադարձնէ զայն, **20** թող գիտնայ թէ ան՝ որ կը վերադարձնէ մեղաւորը իր մոլորութեան ճամբայեն, կը փրկէ անձ մը մահէն, ու կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւն մը:

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ Պոնտոսի, Գաղատիայի, Կապառվկիայի, Ասիայի ու Բիլթանիայի մէջ ցրուած գաղթականներուն, 2 որոնք ընտրուած են Յայր Աստուծոյ կամխագիտութեան համաձայն՝ Յոդին սրբացումնվ, Յիսուս Քրիստոսի հնազանդութեան եւ արինին սրկումին համար. շնորհի ու խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ: 3 Օրինեալ ուլայ Աստուած, մեր Տէրոց, Յիսուս Քրիստոսի Յայրը, որ իր առաս ողորմութեան համաձայն վերստին ծնաւ մեզ կենարա յոյսի մը համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարութեամբ, 4 եւ անեղծանելի, անարատ ու անթառամ ժառանգութեան մը համար՝ որ երկինքը վերապահուած է ձեզի: 5 Դուք Աստուծոյ գօրութեամբ ու հաւատքով պահպանուած եք փրկութեան համար, որ պատրաստ է յայտնուելու վերջին ատենը. 6 ուստի ցնծացէք անով, թեպէտ հիմա՝ քիչ մը ատեն, եթէ պէտք ըլլայ, կը տրտմիք բազմազան փորձութիւններով, 7 որպէսզի ձեր հաւատքին փորձը (որ կորստական ոսկին շատ աւելի պատուական է, թեպէտ ան կը փորձարկուի կրակով,) գտնուի գովեստով, պատիւով եւ փառքով՝ Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: 8 Դուք կը սիրեք զայն՝ չտեսած. կը հաւատաք անոր՝ թեպէտ հիմա չէք տեսներ զայն, եւ կը ցնծաք անպատճելի ու փառաւոր ուրախութեամբ, 9 ստանալով ձեր անձերուն փրկութիւնը՝ որպէս փախճանը ձեր հաւատքին: 10 Վյո փրկութիւնը փնտուեցին եւ զննեցին մարգարենները, որոնք մարգարեացան ձեզի սահմանուած շնորհիքին մասին: 11 Կը զննէին թէ ինչ կամ ինչպիսի ատեն կը բացայատէր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Յոդին, երբ կանխաւ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարանքներուն եւ անոնց հետեւող փառքին մասին: 12 Անոնց յայտնուեցաւ թէ ոչ թէ իրենց՝ հապա մեզիք կը սպասարկէին այն բանները, որոնք հիմա հաղորդուեցան ձեզի անոնց միջոցով՝ որ աւետարաննեցին ձեզի երկինքն որկուած Սուլր Յոդիով: Վյո բաններուն է որ իրեշտակները կը ցանկան ակնկառոյց նայի: 13 Ուստի գօտեամնդեցէք ձեր միտքին մէջքը, զգաստ եղէք, ու կատարելապէս յուսացէք այն շնորհիքն՝ որ պիտի տրուի ձեզի Յիսուս Քրիստոսի յայտնութեան ատենը: 14 Ճնազան զաւակներու պէտ՝ միշ համակերպիք ձեր անգիտութեան ատենուան նախկին ցանկութիւններուն: 15 Ճապա, ինչպէս ձեզ կանչողը սուլր է, դուք ալ սուլր եղէք ձեր ամրոց

վարքին մէջ: 16 Որովհետեւ գրուած է. «Սուլր եղէք, քանի որ ես սուլր եմ»: 17 Եթէ Յայր կը կոչէք ան՝ որ առանց աշառութեան կը դատէ իւրաքանչիւրին արարքին համեմատ, երկիւղածութեամբ ընթացեք հոս՝ ձեր պանդխտութեան ժամանակ: 18 Որովհետեւ դուք գիտէք թէ ոչ թէ ապականացու արծարով կամ ոսկիով ազատագրուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած փուճ Վարքէն, 19 հապա Քրիստոսի պատուական արինով՝ որպէս անսարատ եւ անբիծ գարի մը արիմնը: 20 Արդարեւ ան նախապէս ճանչցուած էր՝ աշխարհի հիմնադրութենէն առաջ, բայց այս վերջին ժամանակները երեւցաւ ձեզի համար: 21 Անոր միջոցով հաւատացիք Աստուծոյ, որ մեռեններէն յարուցանեց զայն եւ փառաւորեց զայն, որպէսզի ձեր հաւատքն ու յոյսը ըլլան Աստուծոյ վրայ: 22 Մաքուր սիրտով՝ թերմեռանդութեամբ սիրեցէք զիրար, քանի որ մաքրագործեցիք ձեր անձերը անկեղծ երբայրսիրութեան համար՝ ճշմարտութեան հնազանդելով Յոդին միջոցով, 23 ու վերստին ծնած ըլլարով՝ ոչ թէ ապականացու հունտէն, հապա՝ անապականէն - Աստուծոյ խօսքով՝ որ կ'ապրի ու կը մնայ յաւիտեան: (այս ց165) 24 Արդարեւ «ամեն մարմին խոտի պէս է, ու մարդուն ամբողջ փառքը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը չորնայ եւ անոր ծաղիկը կը թափի, 25 բայց Տէրոց խօսքը կը մնայ յաւիտեան»: Եւ այս խօսքն է՝ որ աւետարանուեցաւ ձեզի: (այս ց165)

2 Ուրեմն, թօթափելով ամեն չարամտութիւն եւ ամեն նենգութիւն, կեղծաւորութիւնները, նախանձներն ու բոլոր բամբասանքները, 2 նորածին երախաններու պէս տենչացէք Աստուծոյ խօսքին անխարդախ կաթին, որպէսզի աճիք անով (մինչեւ փրկութիւնը), 3 եթէ համտեսած էք Տէրոց քաղցր ըլլալը: 4 Մօտեցէք անոր՝ ապրող քարին, որ արդարեւ մարդոցմ մերժուած է, բայց Աստուծմ ընտրուած ու պատուական է: 5 Դուք ալ՝ ապրող քարերու պէս՝ կը շինուիք իր հոգեւոր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն մը, որպէսզի մատուցանեք հոգեւոր զոհեր, Աստուծոյ ընդունեի՛ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: 6 Որովհետեւ Գիրքին մէջ ալ կայ. «Վհա Սրոնի մէջ կը դնեմ ծայրազոյն անկիւնաքար մը, ընտիր ու պատուական, եւ ով որ հաւատայ անոր՝ բնաւ ամօթահար պիտի չըլլայ»: 7 Ուրեմն ձեզի՝ որ կը հաւատաք՝ պատուական է ան, իսկ անհնազաններուն համար՝ «այն քարը՝ որ կառուցանողները մերժեցին, անկիւն երալ անկիւնաքարը, 8 ու սայթաքումի քար եւ գայթակղութեան ժայռ» անոնց՝ որ խօսքին անհնազանն ըլլարով կը զայժին, որուն համար ալ որոշուած էին: 9 Բայց դուք ընտրուած ցեղ մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն մը, սուրբ ազգ մը, սեփական ժողովուրդ մը,

որպեսզի հօչակէք առաքինութիւնները անո՞՝ որ կանչեց ծեզ խաւարէն իր սքանչելի լոյսին: 10 Ժամանակին ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. առանց ողորմութեան էիք, բայց հիմա ողորմութիւն գոտաք: 11 Սիրելինք, Կ'աղաջնմ ծեզի, պանդուխաններու եւ գաղթականներու պէս՝ ետ կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք կը մարտնչին անձին դէմ: 12 Պարկէշտ վարք ունեցէք հերանոսներուն մէջ, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բանրասեն ծեզ իր չարագործներ, այցելութեան օրը փառաւորէն Աստուծած՝ տեսնելով ծեր բարի գործերը: 13 Ուստի հպատակցէք ամէն մարդկային հաստատութեան՝ Տերոց համար. ըլլայ թագաւորին՝ որպէս բարձրագոյնին, 14 ըլլայ կառավարիչներուն՝ որպէս անոր կողմէն դրկուածներու, Վրէծ առնելով չարագործներէն եւ գովելով բարեգործները: 15 Որովհետեւ Աստուծոյ կամքն է որ պապան ծեցնէք անմիտ մարդոց անգիտութիւնը՝ բարիք գործելով, 16 ըլլայով ազատ բայց գործածելով ծեր ազատութիւնը ոչ թէ որպէս չարամսութեան ծածկոց, հապա՛ իր Աստուծոյ ծառաներ: 17 Պատուեցէք բոլորը. սիրեցէք Եղբայրները. վախցէք Աստուծմ. պատուեցէք թագաւորը: 18 Ծառանէն, հպատակցէք ծեր տէրերուն ամբողջ Երկիւդածութեամբ. ոչ միայն բարիներուն եւ ազնիւներուն, այլ նաեւ կամակորներուն: 19 Քանի որ եթէ մէկը՝ Աստուծոյ հանդէպ բարի խոհճնանքով՝ տոկա անիրաւորէն չարչարուելու տրտմութեան, ասիկա շնորհի մըն է: 20 Արդարեւ գովեստի արժանի ինչ կայ, եթէ տոկաք՝ մինչ կը կրիփահարուիք մեղանչած ըլլայով: Բայց եթէ տոկաք՝ մինչ կը չարչարուիք բարիք գործած ըլլայով, ասիկա շնորհի մըն է Աստուծոյ բով: 21 Քանի որ դուք կանչուեցար այս բանին համար, որովհետեւ Քրիստոն ալ չարչարուեցա ծեզի համար եւ օրինակ թողուց ծեզի՝ որպէսզի հետեւիք իր հետքերուն: 22 Ան մեղք չգործեց, ոչ ալ նենգութիւն գտնուեցա անոր բերանին մէջ: 23 Երբ կը հեգնուէր, փոխարէն չէր հեգներ. կը չարչարուէր, բայց չէր սպանար, հապա կը յանձնէր ինքինիք արդարութեամբ դաստոիին: 24 Ինք բաւեց մեր մեղքերը խաչափայտին վրայ՝ իր մարմինով, որպէսզի՝ գերծ ըլլայով մեղքէն՝ ապրինք արդարութեան համար: Դուք անոր Վէրքերնիք թշկուեցաք. 25 որովհետեւ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք, բայց հիմա Վերադարձաք ծեր անձերուն Յովիլին եւ Տեսուչին:

3 Նմանապէս դուք, կինք, հպատակցէք ծեր ամուսիններուն, որպէսզի եթէ նոյնիսկ ունանք չանասան խօսքին, շահուին առանց խօսքի կիներուն վարդով, 2 մինչ կը տեսնեն ծեր մաքրակենցաղ ու Երկիւդած վարքը: 3 Զեր

զարդարանքը թող չըլլայ դուրսէն՝ մազերու հիւսերով, ուսկիներու շարթերով կամ շքեղ հանդերձներ հազնելով, 4 հապա ծեր զարդը թող ըլլայ սիրտին ծածուկ մարդը, հեզ եւ հանդարտ հոգիի մը անապականութեամբ, ինչ որ թանկագին է Աստուծոյ առջև: 5 Որովհետեւ ժամանակին սուրբ կիներն այ, որոնք կը յուսային Աստուծոյ, այսպէս կը զարդարէն իրենք գիրենք՝ հպատակելով իրենց ամուսիններուն, 6 ինչպէս Սառա կը հնազանդէր Վբրահամի՛ տէր կոչելով զայն: Դուք անոր զաւակներն եք, բայն բարիք կը գործէք ու չէր վախնար որեւէ սարսափէ: 7 Նմանապէս դուք, ամուսիններ, գիտակցելով բնակեցէք անոնց հետ, պատուելով կիները իր աւելի տկար անօթներ եւ կեանքի շնորհիքին ժառանգակիցներ, որպէսզի ծեր աղօթները չընդհատուին: 8 Վերջապէս, բոլորդ եղէք համախոհ, կարեկից, Եղբայրասէր, զեած ու բարեսիրու: 9 Զարիքի փոխարէն շարիք մի՛ հասուցանէք, կամ հեգնանքի փոխարէն՝ հեգնանք. այ ընդհակառակը՝ օրինեցէք, գիտնայով թէ ատոր համար կանչուեցաք, որպէսզի օրինութիւն ժառանգէք: 10 Որովհետեւ «ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնե, թող դադրեցնէ իր լեզուին չարախօսւուինը, եւ իր շրթունքը խարեւութիւն թող չխօսի: 11 Զարութենէ թող հետանյ ու բարիք գործէ: Խաղաղութիւն թող փնտու եւ անոր հետամուտ ըլլայ: 12 Որովհետեւ Տերոց աշքերը արդարներուն վրայ են, ու իր ականչները բաց են անոնց աղերսանքին. բայց Տերոց Երեսը չարագործներուն դէմ է»: 13 Եւ ով պիտի չարչարէ ծեզ՝ եթէ դուք նմանիք բարիին: 14 Բայց նոյնիսկ եթէ չարչարուիք արդարութեան համար՝ Երանեյի եք, եւ մի՛ վախնար անոնց ահեն, ու մի՛ վրդովիք: 15 Հապա սրբացուցէք Տէր Աստուծածը ծեր սիրտերուն մէջ, եւ միշտ պատրաստ եղէք հեզութեամբ ու Երկիւդածութեամբ շատագովական ներկայացնելու ամէն մէկուն՝ որ կը խնդրէ ծեզմէ ծեր մէջ Եղած յոյսին պատճառը. 16 Բարի խոհճնտանիք ունեցէք, որպէսզի՝ այն բանին համար որ կը բամբասէն ծեզ իր չարագործներ, ամօթահար ըլլան աննն՝ որ կը պախարակեն Քրիստոսուկ Եղած ծեր բարի վարքը: 17 Որովհետեւ աւելի լաւ է չարչարուիլ - եթէ այդ է Աստուծոյ կամքը - բարիք ընելով, բան թէ չարիք ընելով: 18 Վըրդարեն Քրիստոն ալ մէկ անգամ չարչարուեցա՝ մեղքերու համար, Վըրդար՝ անարդարներուն համար, որպէսզի մօտեցնէ մեզ Աստուծոյ: Ան մարմինով մեղցուեցա, բայց Յովիլով կեանք ստացա, 19 եւ անով ալ զնաց ու բարողեց բանտի մէջ Եղած հոգիներուն: 20 Անոնք ժամանակին անհնազան Եղան, երբ Աստուծոյ համբերատարութիւնը կը սպասէր անոնց՝ Նոյի օրերը, մինչ տապանը կը

Կերտությունը: Անոր մէջ քիչեր, այսինքն ութ անձ, փրկութեցան ջուրէն: 21 Անոր կրկնատիպը եղող մկրտութիւնն ալ իհմա կը փրկէ մեզ, (նշ թէ մարմինին աղոտք լրելը, հապա Աստուծոյ հանդեպ բարի խղճմտանքի մը յանձնառութիւնը,) Յիսուս Քրիստոսի յարութեամբ: 22 Ան երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, եւ հրեշտակները, իշխանութիւններն ու գօրութիւնները հպատակած են իրեն:

4 Ուրեմն, քանի որ Քրիստոս չարչարութեաւ մեզի համար՝ մարմինով, դուք այգինութեցէք նոյն մտադրութեամբ: Որովհետեւ ան որ չարչարութած է մարմինով՝ դադրած է մեղանչել, 2 որպէսզի՝ իր մարմինին մէջ մնացած ժամանակը՝ այլևս ապրի ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն համածայն, հապա՝ Աստուծոյ կամքին համածայն: 3 Որովհետեւ կը բաւէ մեզի գործադրած ըլլալ հեթանոսներուն կամքք՝ մեր կեանքին անցած ժամանակը, երբ կ'ընթանայինք ցոփութիւններու, ցանկութիւններու, գինեմոլութիւններու, զեխութիւններու, արբեցութիւններու եւ անօրէն կրապաշտութիւններու մէջ: 4 Անոնք տարօրինակ կը սեպէն, որ դուք չեք սուլրար իրենց հետ դէպի նոյն անառակութեան ծայրայեղութիւնը, ու կը հայիշեն ձեզի: 5 Անոնք հաշիւ պիտի տան անի՞ որ պատրաստ է դատել ողջերն ու մեռենիները. 6 քանի որ սա նպատակով մեռենիներն ալ ալետարանութեաւ, որպէսզի դատուին մարմինով՝ մարդոց համեմատ, իսկ ապրին հոգիով՝ Աստուծոյ համածայն: 7 Սակայն ամէն բանի փախճանը մօտեցած է. ուրեմն խոհեն եղէք, եւ արթոնն կեցէք՝ աղօթելու համար: 8 Ամէն բանէ առաջ՝ ջերմեռանդ սէր ունեցէք իրարու հանդէս. որովհետեւ սէրը կը ծածկէ մեղքերու բազմութիւնը: 9 Յիւրասէք եղէք իրարու հանդէս՝ առանց տրտնջելու: 10 Բանի ձեզմէ իւրաքանչիւրը ստացած է շնորի մը, սպասարկեցէք զայն իրարու՝ Աստուծոյ բազմազան շնորհին բարի տնտեսներուն պէս: 11 Եթէ մէկը խօսի, թող խօսի Աստուծոյ պատգամներուն պէս. եթէ մէկը սպասարկէ, թող սպասարկէ Աստուծոյ հայթայթած ոյժին համեմատ. որպէսզի ամէն բանի մէջ Աստուծ փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի միջոցով, որուն կը պատկանին փառքն ու գօրութիւնը դարէ դար:՝ Ամէն: (այօն ց165) 12 Սիրելինք, տարօրինակ մի՛ սեպէք այն փորձութեան հրդեհը, որ կ'ըլլայ ձեզ փորձելու համար, որպէս թէ օտար բան մը կը պատկանի ձեզի: 13 Դապա ուրախացէք՝ բանի որ կը հարդրակցիք Քրիստոսի չարչարանքներուն, որպէսզի անոր փառքի յայտնութեան ատենն ալ ուրախանաք ցնծութեամբ: 14 Եթէ նախատուիք Քրիստոսի անունին համար՝ երանելիք էք, որովհետեւ փառքի (ու գօրութեան) եւ Աստուծոյ

Յոդին հանգչած է ձեր վրայ. արդարեւ ան կը հայիուի անսոնցմէ, բայց կը փառաւորուի ձեզմէ: 15 Ձեզմէ ոչ մէկը թող չարչարուի իբր մարդասպան, կամ գող, կամ չարագործ, կամ իբր ուրիշին միջանուիս: 16 Սակայն եթէ չարչարուի իբր քրիստոնեայ՝ թող չանչնայ, հապա թող փառաւորէ Աստուծած այս մասին: 17 Որովհետեւ ատենն եկած է՝ որ դատաստանը սկսի Աստուծոյ տունեն: Ու եթէ նախ սկսի մեզմէ, հապա ինչ պիտի ըլլայ վախճանը անոնց՝ որ չեն անսար Աստուծոյ աւետարանին: 18 Եթէ արդարը հազիւ կը փրկուի, ինչ պիտի ըլլան՝ ամբարիշտն ու մեղաւորը: 19 Յետեւարար, անոնք որ կը չարչարուին կամքին համածայն, բարիք գործելով թող աւանդեն իրենց անձերը անոր՝ իբր հաւատարիմ Արարիշին:

5 Կը յորդորեմ ձեր մէջ եղող երեցները, նս ալ ըլլալով երէց իրենց պէս, Քրիստոսի չարչարանքներուն վկայ, նաեւ հաղորդակից այն փառքին՝ որ պիտի յայտնուի. 2 հովուեցէք Աստուծոյ հօոր՝ որ ձեր մէջ է, տեսուչ ըլլալով՝ ոչ թէ հարկադրաբար, հապա՝ կամովին. ոչ թէ ամօրայի շահախնդրութեամբ, հապա՝ յօժարութեամբ. 3 ոչ ալ տիրապետելով թեմին վրայ, հապա՝ տիփար ըլլալով հօտին. 4 ու երբ Յովուապետու երեւնայ, պիտի ստանար փառքի անթառամ պսակը: 5 Նմանապէս դուք, դեռատիներ, հպատակեցէք տարեցներուն: Բոլորդ իրարու հպատակելով՝ խոնարիութիւնն հազէք. որովհետեւ «Աստուծած կ'ընդդիմանայ ամբարտաւաններուն, բայց շնորհիք կու տայ խոնարիներուն»: 6 Ուրեմն խոնարիեցէք Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակ, որպէսզի ժամանակին բարձրացնէ ձեզ: 7 Ձեր ամէն հոզը ձեզցէք անոր վրայ, որովհետեւ ան կը հոզայ ձեզ: 8 Զգանտ եղէք, արթոնն կեցէք. որովհետեւ ձեր ոսխիք՝ Չարախօսը՝ կը շրջի մոնչող առիծի պէս, փնտուելով թէ ով կլլէ: 9 Դիմադրեցէք անոր՝ ամուր հաւատքով, գիտնալով թէ ձեր եղայրներն ալ աշխարիի մէջ կը կրեն նոյն չարչարանքները: 10 Եւ ամէն շնորհիք Աստուծածը, որ իր յալիտենական փառքին կանչեց մեզ Քրիստոս Յիսուսի միջոցով, ձեզ կատարեալ պիտի ընէ, ամրանէ, ուժուցնէ եւ անսասան հիմերու վրա դնէ, երբ չարչարուիք թիչ մը ատեն: (այօն ց166) 11 Իրեն են փառքը եւ գօրութիւնը դարէ դար:՝ Ամէն: (այօն ց165) 12 Սիրուանոսի միջոցով, որ ինչպէս կը սեպէմ հաւատարիմ եղեայր մըն է, գրեցի ձեզի համաօտարաբար, յորդորելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհը, որուն մէջ հաստատ կեցած էք: 13 Կը բարեւէ ձեզ Բարելոնի մէջ եղած եկեղեցին, որ ընտրուած է ձեզի հետ, նաեւ Մարկոս՝ իմ որդիս: 14 Բարեւէցէք գիրար սիրոյ համբոյրով: Խաղաղութիւն ձեր բոլորին՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ

1 Սիմոն Պետրոս, ծառայ եւ առաքեալ Յիսուս

Քրիստոսի, անոնց՝ որոնց վիճակուած է նոյն պատուական հաւատքը մեզի հետ, Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի արդարութեամբ. 2 շնորհե եւ խաղաղութիւն թող շատնան ձեր վրայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոց՝ Յիսուսի ճանաչումով: 3 Արդարեւ իր աստուածային գօրութիւնը պարզեւեց մեզի ամեն ինչ՝ որ կը վերաբերի կեանքի ու բարեպաշտութեան, ճանչեներով ան՝ որ կանչեց մեզ փառքի և առաքինութեան: 4 Ասոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստումներ պարզեւուած են մեզի, որպեսզի անոնցմով հաղորդակցիք աստուածային բնութեան՝ փախչելով ապականութենէն, որ ցանկութենէն յառաջացած է աշխարհի մէջ: 5 Ասոր համար ալ՝ ամբողջ փութաջանութեամբ աւելցուցք ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն, առաքինութեան վրայ՝ գիտութիւն, 6 գիտութեան վրայ՝ ժուժկալութիւն, ժուժկալութեան վրայ՝ համբերութիւն, համբերութեան վրայ՝ բարեպաշտութիւն, 7 բարեպաշտութեան վրայ՝ եղայրսիրութիւն, ու եղայրսիրութեան վրայ՝ սէր: 8 Որովհետեւ եթէ այս բաները ըլլան ձեր մէջ եւ աւելսան, անգործ ու անպտուղ չեն ըներ ձեզ մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ճանաչումով: 9

Բայց ան՝ որուն մէջ այս բաները չկան՝ կոյր է, կարճատես, եւ մոռցած է իր հին մեղքերէն մաքրուած ըլլայր: 10 Ուստի, եղայրներ, առաւելապէս ջանացք՝ որ հաստատէր ձեր կոչումն ու ընտրութիւնը, որովհետեւ ասիկա ընելով՝ բնալ պիտի չսայրաքիք. 11 արդարեւ այսպէս է որ ճոխտութեամբ պիտի հայրայթուի մեզի մեր Տէրոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութեան մուտքը: (αιδίοις ց166)

12 Ուստի երեք անհոգ պիտի չըլլամ միշտ յիշենելով ձեզի այս բաները, թէպէտ գիտէր եւ ամրացած էր ներկայ ճշմարտութեան մէջ: 13 Իրաւացի կը համարեմ, այնքան ատեն որ այս մարմինին մէջ են, յիշենելով ձեզ արթուն պահել, 14 գիտնալով թէ շուտով պիտի լրեմ այս մարմինս, ինչպէս մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոս բացայատեց ինծի: 15 Ուստի պիտի ջանամ որ միշտ յիշէր այս բաները՝ այս աշխարհէն մեկնելս ետքն ալ: 16 Արդարեւ մենք չիտենեցանք յերիւրածից առասպեներո, երբ գիտուցինք ձեզի մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի գօրութիւնն ու գալուստը, հապա ականատես եղանք անոր մեծափառութեան: 17 Որովհետեւ ինք պատիւ եւ փառք ստացաւ Հայր Աստուծոն, երբ այն մեծափայելու փառքէն այսպիսի ծայն մը եկաւ

իրեն. «Վյո Է իս սիրեկի Որդիս՝ որուն ես հաճեցայ»: 18 Ու մենք լսեցինք երկինքէն եկած այս ձայնը, երբ անոր հետ էինք սուրբ Երան վրայ: 19 Նաեւ ունինք մարգարեական խօսքը՝ որ աւելի հաստատուն է, ու նպաստաւոր է՝ ուշադիր ըլլալ անոր, որպէս թէ մուռ տեղը լրսաւորող ճրագի մը, մինչեւ որ օրը լրսնայ եւ արուսեակը ծագի ծեր սիրտերուն մէջ: 20 Բայց նախ սա գիտոցէր՝ թէ Գիրքերուն ոչ մէկ Մարգարեութիւնը ունի իր յատուկ մեկնութիւնը. 21 որովհետեւ Մարգարեութիւնը երբեք չտրուեցաւ մարդոց կամքին համաձայն, հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը խօսեցան՝ մղուած Սոներ Յոզիէն:

2 Բայց նաեւ սուտ մարգարեներ կային ժողովուրդին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ այլ պիտի ըլլան սուտ վարդապետներ, որոնք գաղտնի պիտի ներմուծեն կորստարեր հերծուածներ, եւ ուրանալով գիրենք գնող Տէրը՝ արագահաս կորուստ պիտի բերեն իրենց վրայ: 2 Շատեր պիտի հետեւին անոնց կորստարեր ճամբաներուն», եւ անոնց պատճառով ճնմարտութեան ճամբան պիտի հայիուսի: 3 Անոնք ազակութեամբ ու շինծու խօսքերով պիտի շահագործեն ձեզ, սակայն անոնց դատաստանը՝ վաղուց պատրաստ ըլլալով՝ անգործ չէ, եւ անոնց կորուստը չի մրափեր: 4 Վրդարեւ Աստուծած շինայեց մեղանչած հրեշտակներուն, հապա նետեց տարտարոսը ու մատնեց մթութեան կապանքներուն՝ դատաստանի վերապահելու համար: (Tartaroō ց5020) 5 Նաեւ շինայեց նախսկին աշխարհին. բայց պահեց Նոյը՝ ութերորդ անձը, արդարութեան քարոզիչը, երբ ջրիենելով բերաւ ամբարիշտներու աշխարհին վրայ: 6 Մոխիրի վերածելով Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները՝ դատապարտեց զանոնք կործանումով, եւ օրինակ դարձուց յետազայ ամբարիշտներուն. 7 սակայն ազատեց արդար Ղովտը, որ ընկճուած էր անօրէններուն շուայտ վարքէն: 8 (Որովհետեւ անոնց մէջ բնակող այդ արդարը, տեսնելով ու լսելով անոնց անօրէն գործերը, օրէ օր կը տանջէր իր արդար անձը:) 9 Տէրը գիտէ բարեպաշտները ազատել փորձութենէ, եւ անարդարները վերապահել դատաստանի օրուան՝ պատուհասի համար. 10 մանաւանդ անոնք՝ որ կ'ընթանան մարմինի ետեւէն՝ պղծութեան ցանկութեամբ, ու կ'արհամարիեն տէրութիւնը: Յանդրուգն եւ ինքնահաւան ըլլալով՝ չեն դրուգ փառաւորներուն հայիուրով, 11 մինչդեռ հրեշտակները՝ որ անոնցմ աւելի մեծ են ոյժով ու կարողութեամբ՝ Տէրոց առջեւ հայիույաից դատավճիռ չեն արձակեր՝ անոնց դէմ: 12 Խակ ասոնք կը հայիուն իրենց չփոխցած բաները. սակայն ընութեան անբան կենդանիներուն պէս, (որոնք եղած են որսի եւ ապականութեան համար,) պիտի ապականին

իրենց ապականութեան մէջ, **13** ստանալով անիրաւութեան վարձատրութիւնը: Ասոնք ցերեկուան մէջ եղած հեշտանքը հաճոյք կը համարեն: Բիծ ու արատ են, զուարձանալով իրենց խարեւութիւններով՝ մինչ խրախնանք կ'ընեն ծեզի հետ: **14** Շնութեամբ լի աչքեր ունին, որոնք երբեք չեն դադրի մեղանչել՝ խարեւով անհաստատ անձերը: Վզահութեան վարժուած սիրտ ունին, եւ անհծեալ զաւակներ են: **15** Ուղիղ ճամբան ծգերով մոլորեցան՝ հետեւերով Բեռվիեան Բաղաամի ճամբային, որ սիրեց անիրաւութեան վարձը. **16** Բայց կշտամրուեցաւ իր օրինազանցութեան համար, երբ մունչ էց՝ խօսերով մարդկային ճայնով՝ արգիեց մարգարեին անմտութիւնը: **17** Ասոնք անջուր աղբիւրներ են, ու փոթորիկնեն քշուած ամպեր, որոնց վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յալիտեան: (*questioned*) **18** Քանի որ երբ կը խօսին ունայնութեան յիխորտարանութիւններ, մարմինի ցանկութիւններով, ցոփութիւններով կը խարեն անոնք՝ որ հազիւ փախեր Եին մոլորութեան մէջ ընթացողներէն: **19** Վզաստութիւն կը խոստանան անոնց, մինչդեռ իրենք ստրուկներ են ապականութեան. որովհետեւ մէկր ինչ քանէ որ պարտուի, ստրուկ կ'ըլլայ անոր: **20** Արդարեւ եթէ իրենք, փախչել ետք աշխարհի պղծութիւններէն՝ Տեր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի ճանաչումով, դարձեալ կաշկանդուին ու պարտուին անոնցմէ, իրենց վախճանը աւելի գեշ կ'ըլլայ առաջին վիճակն: **21** Որովհետեւ աւելի լաւ կ'ըլլայ իրենց՝ որ քնան չգիտնային արդարութեան ճամբան, քան թէ՝ գիտնայէ ետք՝ հեռանային իրենց աւանդուած սուլր պատուիրաննեն: **22** Սակայն իրենց պատահեցաւ ինչ որ ճշմարիտ առակը կ'ըսէ. «Շունը կը վերադառնայ իր փսխածին, ու լուացուած խոզը՝ ցեխին մէջ թաւալելու»:

3 Սիրեխներ, այս երկրորդ նամակն է որ կը գրեմ ծեզի: Երկութիւն մէջ ալ՝ յիշեցնելով արյուն կը պահեմ ծեր անկեղծ միտքը, **2** որպէսզի յիշէք սուլր մարգարեներուն նախապէս ըսած խօսերը, նաեւ մեր՝ յայսինքն Տերոց ու Փրկիչին առաքեալներուն պատուէրը: **3** Նախ սա զիտցէք՝ թէ վերջին օրերը պիտի զան ծաղրողներ, որոնք պիտի ընթանան իրենց սեփական ցանկութիւններուն համաձայն **4** եւ պիտի ըսեն. «Մ’լր է անոր գալուստին խոստումը, որովհետեւ հայրերուն ննջելն ի վեր՝ ամեն քան կը մնայ այնպէս, ինչպէս որ էր արարչութեան սկիզբը»: **5** Քանի որ անոնք կ'ուզեն սա թաքուն պահել, թէ երկինք վաղուց կար Վստուծոյ խօսքով, ու երկիր միասին կանգուն էր՝ ջուրերէն եւ ջուրերուն մէշտեղ: **6** Անով կորսուեցաւ այն ատենուան աշխարհ՝ ջրհեղեղով: **7** Իսկ երկինքն ու երկիրը որ կան հիմա՝ պահեստի դրուած են

նոյն խօսքով, վերապահուած կրակի համար՝ մինչեւ դատաստանին եւ ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը: **8** Բայց, սիրեխներ, սա մէկ բանը թող թաքուն չմնայ ձեզմէ, թէ Տերոց քով՝ մէկ օրը հազար տարուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս: **9** Տերը չի յապահիր իր խստումը գործադրելու մէջ, ինչպէս ոմանք յապահած կը համարեն, հապա՞ համբերատար է մեզի հանդէպ. որովհետեւ կը փափարի որ ոչ մէկը կորսուի, հապա՞ բոլոր ընդունին ապաշխարութիւնը: **10** Սակայն Տերոց օրը պիտի զայ գորի պէս: Այդ ատեն երկինքը պիտի անցնի շառաչիւնով, տարրերը բռնկելով պիտի անշատուին, իսկ երկիրը եւ անոր մէջ եղող գործերը պիտի այրուին: **11** Ուրեմն, քանի որ այս բոլոր բաները պիտի լուծուին, ինչպիսին մարդկի պէտք է ըլլաք՝ սուլրը վարքով ու բարեպաշտութեամբ, **12** սպասելով եւ փութալով Աստուծոյ օրուան գայուստին, երբ հրավառ երկինքը պիտի լուծուի, ու տարրերը բռնկելով պիտի հային: **13** Սակայն մենք՝ իր խստումին համաձայն՝ կը սպասենք նոր երկինքի մը եւ նոր երկրի մը, որոնց մէջ արդարութիւնը կը բնակի: **14** Ուստի, սիրեխներ, սպասելով աստոն՝ փութացքը որ ան գտնէ ծեզ խաղաղութեան մէջ, անրիծ եւ անարատ. **15** Վիրկութիւնն համարեցէք մեր Տերոց համբերատարութիւնը, ինչպէս մեր սիրեխները՝ Պօղոս ալ գրեց ծեզի, իրեն տրուած իմաստութեամբ: **16** Բոլոր նամակներուն մէջ ալ կը խօսի այս բաներուն մասին. անոնց մէջ կան քանի մը դժուարիմաց խօսեր, որ տգետներն ու անհաստատները կը խեղաթիւրեն՝ ինչպէս միւս Գիրքերն ալ՝ իրենց սեփական կորուստին համար: **17** Ուրեմն դուք, սիրեխներ, կանխաւ գիտնալով այս բաները, զգուշացքը որ չինաք ծեր ամրութենէն՝ տարուած անօրէններուն մոլորութենէն: **18** Յապա աճեցէք շնորհքով, եւ մեր Տերոց ու Փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի գիտութեամբ: Անոր փսխոք թէ հիմա, թէ մինչեւ յալիտեանական օրը: Ամէն: (*այսօն ց165*)

ԱՌԱՋԻՆ

ՅՈՎՃԱՆՈՒ

1 Կեանքի խօսքին մասին - որ սկիզբէն էր, որ մենք լսեցինք, որ մեր աչքերով տեսանք, որ դիտեցինք ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. 2 (արդարեւ կեանքը յայտնուեցա, մենք տեսանք զայն, եւ կը վկայենք ու կը պատմենք ձեզի այդ յալիտնական կեանքին մասին, որ Հօրը քոյ էր եւ յայտնուեցալ մեզի) - (այօնիս ց166) 3 ինչ որ տեսանք ու լսեցինք՝ կը պատմենք ձեզի, որպէսզի դուք այ հաղորդութիւն ունենար մեզի հետ: Մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է, եւ իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի հետ: 4 Կը գրենք ձեզի այս բաները, որպէսզի ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: 5 Եւ սա է այս պատգամը՝ որ լսեցինք իրմէ ու կը հաղորդենք ձեզի, թէ Աստուած լոյս է, եւ անոր մեջ բնաւ խաւար չկայ: 6 Եթէ ըսենք. «Մենք հաղորդութիւն ունինք անոր հետ», սակայն խաւարի մեջ ընթանանք, կը ստենք ու չենք կիրարկեր ճշմարտութիւնը: 7 Խսկ եթէ լոյսի մեջ ընթանանք, ինչպէս ան լոյսի մեջ է, հաղորդութիւն կ'ունենանք իրարու հետ, եւ անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի արինը կը մաքրէ մեզ ամեն մերք: 8 Եթէ ըսենք. «Մենք մեղք մը չունինք», կը խարենք մենք մեզ, ու ճշմարտութիւն չկայ մեր մեջ: 9 Խսկ եթէ խոստովանինք մեր մեղքերը, ան հաւատարիմ եւ արդար է՝ ներելու մեր մեղքերը, ու մարդելու մեզ ամեն անիրաւութեն: 10 Եթէ ըսենք. «Մենք մեղանչած չենք», ստախոս կը նկատենք՝ զայն, եւ անոր խօսքը մեր մեջ չէ:

2 Որդեակներս, կը գրեմ ձեզի այս բաները՝ որպէսզի չմեղանչեք. իսկ եթէ մեկը մեղանչէ, Հօրը քոյ ունինք Բարեխոս մը՝ Յիսուս Քրիստոս արդարը: 2 Ան է մեր մեղքերուն բաւութիւնը. եւ ոչ միայն մեր, այլ նաև ամբողջ աշխարհի մեղքերուն: 3 Եթէ պահենք անոր պատուիրանները, ասով կը գիտնանք թէ կը ճանչնանք զայն: 4 Ո՞վ որ կ'ըսէ. «Ես կը ճանչնամ զայն», բայց չի պահեր անոր պատուիրանները, ստախոս է, եւ իր մեջ ճշմարտութիւն չկայ: 5 Բայց ով որ կը պահէ անոր խօսքը. Աստուծոյ սերը իրապէս կատարեալ է իր մեջ. ասով կը գիտնանք թէ անոր մեջ ենք: 6 Ո՞վ որ կ'ըսէ թէ կը բնակի անոր մեջ, պարտաւոր է ընթանալ այնպէս՝ ինչպէս ան ընթացաւ: 7 Եղբայրներ, կը գրեմ ձեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապա հին պատուիրան մը՝ որ սկիզբէն ունեթիք: 3 ինչպէս պատուիրանը այն խօսքն է՝ որ դուք սկիզբէն լսեցիք: 8 Դարձեալ՝ կը գրեմ ձեզի նոր պատուիրան մը, որ ճշմարիտ է անոր մեջ եւ ձեր մեջ. որովհետեւ խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կը փայլի: 9 Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մեջ է եւ կ'ատէ իր Եղբայրը, տակաւին խաւարի մեջ է: 10

Ան որ կը սիրէ իր Եղբայրը, կը բնակի լոյսի մեջ, ու զայթակղութիւն չկայ իր մեջ: 11 Բայց ան որ կ'ատէ իր Եղբայրը՝ խաւարի մեջ է, խաւարի մեջ կը քալէ եւ չի գիտեր թէ ուր կ'Եղբայր, որովհետեւ խաւարը կուրցուցած է իր աչքերը: 12 Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, որովհետեւ ձեր մեղքերը ներուած են ձեզի՝ անոր անունին համար: 13 Կը գրեմ ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչցաք ան՝ որ սկիզբէն է: Կը գրեմ ձեզի, Երիտասարդներ, որովհետեւ դուք յայթեցիք Զարին: 14 Գրեցի ձեզի, զաւակներ, որովհետեւ դուք ճանչցաք Յայրը: Գրեցի ձեզի, հայրեր, որովհետեւ դուք ճանչցաք Յայրը: Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, որովհետեւ դուք ուժեղ էք, եւ Աստուծոյ խօսքը կը բնակի ձեր մեջ, ու յայթեցիք Զարին: 15 Մի սիրէ աշխարհը, ոչ ալ ինչ որ աշխարհի մեջ է: 16 Եթէ մեկը կը սիրէ աշխարհը, Հօրը սեր չկայ իր մեջ. որովհետեւ ամեն ինչ որ աշխարհի մեջ է՝ մարմինի ցանկութիւնը, աշքերու ցանկութիւնը եւ այս կեանքին ամբարտաւանութիւնը՝ Հօրմէն չէ, հապա այս աշխարհին է: 17 Աշխարհն ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ բայց ան որ կը գործադրէ Աստուծոյ կամքը՝ կը մնայ յալիտեան: (այօն ց165) 18 Չաւակներ, Վերջին ժամն է. եւ ինչպէս լսեցիք թէ Նեռը պիտի գայ, արդին շատ ներեր կան. ատկէ կը գիտնանք թէ Վերջին ժամն է: 19 Անոնք մեր մեջէն եղան, բայց մեզմէն չէին. որովհետեւ եթէ ըլլային մեզմէն, կը մնային մեզի հետ: Բայց մեզմէ ելան, որպէսզի բացայացուի թէ անոնք բոլորն ալ մեզմէ չէին: 20 Սակայն դուք օծութիւն ունիք Սուլրէն, ու գիտէք ամեն բան: 21 Զգրեցի ձեզի՝ որպէս թէ չէք գիտեր ճշմարտութիւնը, հապա՝ որովհետեւ գիտէք զայն, եւ քանի որ սուտը ճշմարտութիւնն չէ: 22 Ո՞վ է ստախօսը, եթէ ոչ ան՝ որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է. նեռը ան է՝ որ կ'ուրանայ Յայրն ու Որդին: 23 Ո՞վ որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Յայրն ալ չունի. (բայց ան որ կը դաւանի Որդին, անիկա Յայրն ալ ունի): 24 Ուրեմն ինչ որ լսեցիք սկիզբէն՝ թող բնակի ձեր մեջ, եթէ ձեր մեջ բնակի ինչ որ սկիզբէն լսեցիք, դուք ալ պիտի բնակիք Որդիին մեջ ու Հօրը մեջ: 25 Եւ սա է այն խստումը՝ որ ինք տուած ձեզի, այսինքն՝ յալիտեական կեանքը: (այօն ց166) 26 Գրեցի ձեզի պահէ այս բաները՝ ծեզ մոլորեցնողներուն համար: 27 Կյն օծութիւնը որ ստացաք իրմէ՝ կը բնակի ձեր մեջ. ուստի պէտք չկայ որ մեկը սորվեցնէ ձեզի: իսկ բանի որ այդ նոյն օծութիւնը կը սորվեցնէ ձեզի ամեն բան, ու ճշմարիտ է եւ ոչ թէ սուտ, իր մեջ բնակեցէք՝ ինչպէս ան սորվեցուց ձեզի: 28 Ուրեմն հիմա, որդեակներ, բնակեցէք իր մեջ, որպէսզի երբ ինք երեւնայ՝ համարձակութիւն ունենանք, ու չամչնանք իրմէ իր զարուտսին ատեն: 29 Եթէ գիտէք թէ ինք արդար է, կ'ըմբռնէք թէ ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ իրմէ ծնած է:

3 Տեսէք թէ Հայրը ինչպիսի սէր շնորհեց մեզի, որպէսզի մենք Աստուծոյ զաւակներ կոչուինք. ուստի աշխարհը չի ճանչնար մեզ, որովհետեւ շճանչացա գինք: 2 Սիրելինք, իհմա մենք Աստուծոյ զաւակներն ենք, եւ տակալին բացայայտ չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք թէ երբ ինք երեւնայ՝ իրեն պէս պիտի ըլլանք, որովհետեւ պիտի տեսնենք գինք՝ ինչպէս որ է: 3 Ո՞վ որ այս յոյսը ունի անոր վրայ, կը մաքրագործ ինքինք՝ ինչպէս ան մաքուր է: 4 Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ կը գործէ նաեւ անօրենութիւն, եւ քըն մեղքը՝ անօրենութիւնն է: 5 Եւ գիտէք թէ ան յայտնուեցա՝ որպէսզի քալէ մեր մեղքերը. բայց անոր մէջ մեղք չկայ: 6 Ո՞վ որ կը բնակի անոր մէջ՝ չի մեղանչեր. ովք որ մեղանչէ, տեսած չէ զայն ու ճանչացա չէ զայն: 7 Որդեալինք, ոչ մէկը թող մոլորեցն ձեզ. ովք որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է, ինչպէս ան արդար է: 8 Ո՞վ որ մեղք կը գործէ՝ Չարախոսւն է, որովհետեւ Չարախմօսը կը մեղանչէ սկիզբէն ի վեր. Աստուծոյ Որդին յայտնուեցա՝ որպէսզի քանդէ Չարախոսին գործերը: 9 Ո՞վ որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեղք չի գործեր, որովհետեւ անոր սերմը կը մնայ իր մէջ. ու չի կրնար մեղանչեր, քանի որ Աստուծմէ ծնած է: 10 Ասով բացայատ կ'ըլլան Աստուծոյ զաւակներն ու Չարախոսին զաւակները: Ո՞վ որ արդարութիւն չի գործեր՝ Աստուծմէ չէ, ոչ ալ ան՝ որ չի սիրեր իր եղբայրը: 11 Կրդարել սա է այն պատզամը՝ որ դուք լսեցիք սկիզբէն, որ սիրենք զիրաք: 12 Չըլլանք Կայէնի պէս, որ Չարէն եր ու մորթեց իր եղբայրը: Եւ ինչո՞ւ մորթեց զայն. քանի որ իր գործերը չար էին, իսկ իր եղբօր գործերը՝ արդար: 13 Մի զարմանաք, եղբայրներս, եթէ աշխարհ ատէ ձեզ: 14 Մենք գիտենք թէ անցանք մահէն կեանքի, որովհետեւ կը սիրենք եղբայրները. ան որ չի սիրեր եղբայրը՝ կը բնակի մահուրան մէջ: 15 Ո՞վ որ կ'ատէ իր եղբայրը՝ մարդասապան է, եւ գիտէք թէ ոչ մէկ մարդասապանի մէջ կը բնակի յալիտենական կեանքը: (այօնիս ց166) 16 Մենք գիտանք Քրիստոսի սէրը, քանի որ ան ընծայեց իր անձը մեզի համար. մենք այ պարտաւոր ենք ընծայել մեր անձը մեր եղբայրներուն համար: 17 Բայց եթէ մէկը՝ որ ունի այս աշխարհի ապրուստը, տեսնենք իր կարօտեալ եղբայրը՝ իր գլուք գոցէ անկէ, ինչպէս անոր մէջ Աստուծոյ սէրը բնակած կ'ըլլայ: 18 Որդեալինք, սիրենք ոչ թէ խօսրով ու լեզուով, հապա՝ գործով եւ ճշմարտութեամբ: 19 Ասով կը գիտնանք թէ ճշմարտութենեն ենք, ու մեր սիրտերը կը վստահին անոր առջեւ երեւնալու. 20 որովհետեւ եթէ մեր սիրտը պարսաւէ մեզ, Աստուած աւելի մեծ է քան մեր սիրտը եւ գիտէ ամեն բան: 21 Սիրելինք, եթէ մեր սիրտը չպարսաւէ մեզ, այն ատեն համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջեւ, 22 եւ ինչ որ խնդրենք՝ կը ստանանք անկէ, որովհետեւ կը

պահենք անոր պատուիրանները, ու կ'ընենք անոր առջեւ հաճելի եղած բաները: 23 Սա է անոր պատուիրանը, որ հաւատանք իր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին, ու սիրենք զիրաք՝ ինչպէս պատուիրեց մեզի: 24 Ո՞վ որ կը պահէ անոր պատուիրանները՝ կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ իր մէջ. եւ ասով գիտենք թէ ան կը բնակի մեր մէջ, այսինքն այն Յոդիով՝ որ տուալ մնջի:

4 Սիրելինք, մի հաւատաք ամեն հոգիի, հապա քննեցէք հոգիները՝ թէ արդեօք Աստուծմէ են. որովհետեւ շատ սուտ մարզարէներ երեւան ելած են աշխարհի մէջ: 2 Սապէս կը ճանչնաք Աստուծոյ Յոդին.՝ ամեն հոգի որ կը դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկա, Աստուծմէ է. 3 իսկ ամեն հոգի որ չի դաւանի թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկա, Աստուծմէ է. Ների հոգին, որուն մասին լսեցիք թէ պիտի զայ, ու արդէն աշխարհի մէջ է: 4 Դուք Աստուծմէ էք, որդեալինք, եւ յաղթեցիք անսնց. որովհետեւ ան որ ձեր մէջ է՝ աւելի մեծ է, քան ան՝ որ աշխարհի մէջ է: 5 Անոնք աշխարհէն են. ուստի կը խօսին աշխարհի մասին, եւ աշխարհը մտիկ կ'ընէ անոնք: 6 Իսկ մենք Աստուծմէ ենք. ան որ կը ճանչնաք Աստուած՝ մտիկ կ'ընէ մեզի, ան որ Աստուծմէ չէ՝ մտիկ չ'ըներ մեզի: Ասով կը գիտնանք ճշմարտութեան Յոդին ու մորթրութեան հոգին: 7 Սիրելինք, սիրենք զիրաք, քանի որ սէրը Աստուծմէ է: Ո՞վ որ կը սիրէ՝ ծնած է Աստուծմէ ու կը ճանչնաք Աստուած: 8 Ան որ չի սիրեր՝ չի ճանչնաք Աստուած, որովհետեւ Աստուած սէր է: 9 Աստուծոյ սէրը սապէս բացայատուեցա մեզի հանդէպ. Աստուած աշխարհ դրկեց իր միածին Որդին, որպէսզի ապրինք անոր միջոցով: 10 Սէրը ասմը մէջ է. ոչ թէ մենք սիրեցինք Աստուած, հապա ան սիրեց մեզ եւ դրկեց իր Որդին՝ իրը քաւութիւն մեր մեղքերուն: 11 Սիրելինք, եթէ Աստուած այսպէս սիրեց մեզ, մենք ալ պարտաւոր ենք սիրել զիրաք: 12 Ո՞չ մէկը երբեք տեսած է Աստուած: Եթէ սիրենք զիրաք, Աստուած կը բնակի մեր մէջ ու անոր սէրը կատարեալ է: 13 Ան իր Յոդին տուալ մեզի. ասով գիտենք թէ մենք կը բնակինք անոր մէջ, ան ալ՝ մեր մէջ: 14 Ու մենք տեսանք եւ կը վկայենք թէ Հայրը դրկեց իր Որդին իրը աշխարհի Փրկիչ: 15 Ո՞վ որ կը դաւանի թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է, Աստուած կը բնակի անոր մէջ, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: 16 Մենք գիտանք Աստուծոյ մեզի հանդէպ ունեցած սէրը, ու հաւատացինք: Աստուած սէր է. ան որ կը բնակի սիրոյ մէջ՝ կը բնակի Աստուծոյ մէջ, եւ Աստուած՝ անոր մէջ: 17 Ինչպէս ինք է, նոյնպէս մէնք ենք այս աշխարհի մէջ. ասով մեր սէրը կատարեալ է, որպէսզի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը: 18 Սիրոյ մէջ զախ չկայ, հապա կատարեալ սէրը կը վտարէ վախը. որովհետեւ վախը կ'ենթադրէ պատուհաս: Ուստի

նվ որ կը վախնայ՝ կատարեալ չէ սիրոյ մԵօ: **19** Մենք կը սիրենք զայն, որովհետեւ նախ ան սիրեց մեզ: **20** Եթէ մԵկը ըսէ. «Ես կը սիրեմ Աստուած», եւ ատէ իր Եղբայրը, ստախոս է. որովհետեւ ան որ չի սիրեր իր Եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել Աստուած՝ որ չի տեսներ: **21** Եւ սա պատուիրանք ունինք անվէ. «Ո՛վ որ կը սիրէ Աստուած, թող սիրէ նաեւ իր Եղբայրը»:

5 Ո՛վ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոն է, ծնած է Աստուծմ. եւ ով որ կը սիրէ ծնորո՞ւ կը սիրէ նաեւ անվէ ծնածը: **2** Երբ սիրենք Աստուած ու պահենք անոր պատուիրանները, ատով կը գիտնանք թէ կը սիրենք Աստուծոյ զաւակները: **3** Քանի որ սա է Աստուծոյ սէրդ.- պահել անոր պատուիրանները: Իսկ անոր պատուիրանները ծանր չեն, **4** որովհետեւ ով որ Աստուծմ ծնած է՝ կը յաղթէ աշխարհին. մեր հաւատքն է որ կը յաղթէ աշխարհին⁵: **5** Ո՛վ կը յաղթէ աշխարհին, եթէ ոչ ան՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է: **6** Ինքն է՝ Յիսուս Քրիստոս՝ որ եկաւ ջուրով ու արիմով. ոչ միայն ջուրով, հապա՝ ջուրով եւ արիմով. ու Յոգին է որ կը վկայէ, որովհետեւ Յոգին ճշմարտութիւն է: **7** Արդարեւ երեք են՝ որ կը վկայէն երկինքի մԵօ.- Յայրը, Խօսքը եւ Սուլը Յոգին, ու այս երեքը մԵկ են: **8** Նաև երեք են՝ որ կը վկայեն երկրի վրայ⁶. Յոգին, ջուրը եւ արիմոնք, ու այս երեքը միաձայն են: **9** Եթէ կ'ընդունինք մարդոց վկայութիւնը, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մԵծ է. որովհետեւ այս է Աստուծոյ վկայութիւնը՝ որ տուաւ իր Որդիին մասին: **10** Ան որ կը հաւատայ Աստուծոյ Որդիին՝ իր մԵօ ունի այս վկայութիւնը: Ան որ չի հաւատար Աստուծոյ՝ ստախոս կը նկատէ՝ զայն, որովհետեւ չի հաւատար այն վկայութեան՝ որ Աստուած տուաւ իր Որդիին մասին: **11** Իսկ սա է վկայութիւնը. Աստուած տուաւ մԵզի յալիտենական կեանքը, եւ այս կեանքը անոր Որդիին մԵօ է: (աiōnios g166) **12** Ան որ ունի Որդին՝ ունի կեանքը. ան որ չունի Աստուծոյ Որդին՝ չունի կեանքը: **13** Գրեցի այս բաները ծեզի՝ որ կը հաւատար Աստուծոյ Որդիին անունին, որպէսզի գիտնաք թէ ունիք յալիտենական կեանքը: (աiōnios g166) **14** Այս համարձակութիւնը որ ունինք անոր քո՞ւ սա է.- եթէ որեւէ բան խնդրենք իր կամքին համաձայն, կը լսէ մԵզ: **15** Ու եթէ գիտենք թէ կը լսէ մԵզ՝ ինչ որ ալ խնդրենք, գիտենք նաեւ թէ կ'ունենանք այն բաները՝ որ կը խնդրենք իրմէ: **16** Եթէ մԵկը տեսնէ թէ իր Եղբայրը կը գործէ մԵղք մը՝ որ մահացու չէ, թող խնդրէ, եւ Աստուած կեանք պիտի տայ անոր, այսինքն անոնց՝ որ մահացու մԵղք չեն գործեր: Մեղք կայ՝ որ մահացու է. չեմ ըսեր որ թախանձէ անոր համար: **17** Ամեն անիրաւութիւն մԵղք է, բայց մԵղք կայ՝ որ մահացու չէ: **18** Գիտենք թէ ով որ Աստուծմ ծնած է՝ չի մԵղանչեր: Ո՛վ որ Աստուծմ

ծնած է՝ կը պահէ ինքզինք, ու Զարը չի դպչիր իրեն: **19** Գիտենք թէ մԵնք Աստուծմ ենք, իսկ ամբողջ աշխարհը Զարին մԵօ միսրճուած է: **20** Նաեւ գիտենք թէ Աստուծոյ Որդին եկաւ, եւ ուշիմութիւն տուաւ մԵզի՝ որպէսզի ճանչնանք ճշմարիտը: Ու մԵնք այդ ճշմարիտին մԵօ ենք, անոր Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի մԵօ. ինքն է ճշմարիտ Աստուածը եւ յալիտենական կեանքը: (αiōnios g166) **21** Որդեակներ, զգուշացեք կուռքերեն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Երեցը՝ ընտրեալ տիկնոց եւ անոր զաւակներուն, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ, (ոչ միայն ես, այլ նաեւ բոլոր անոնք՝ որ գիտցած են ճշմարտութիւնը,) **2** այն ճշմարտութեան համար՝ որ կը բնակի մեր մէջ ու յաւիտեան պիտի ըլլայ մեզի հետ. (այս ց165) **3** ձեզի հետ թող ըլլան շնորհք, ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն՝ Յայր Աստուծմն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս, Յօրը Որդիեն, ճշմարտութեամբ եւ սիրով: **4** Մեծապէս ուրախացայ, զտմելով թէ զաւակներեղ ոմանք կ'ընթանան ճշմարտութեամբ, այն պատուիրանին համաձայն՝ որ ստացանք Յօրմէն: **5** Յիմա կը թախանձեմ թեզի, տիկին, որ սիրենք զիրար. կը գրեմ թեզի ոչ թէ նոր պատուիրան մը, հապա ամ՝ որ ունեինք սկիզբէն: **6** ՍԵրը սա՞ Ե-ընթանալ անոր պատուիրաններուն համաձայն: Եւ պատուիրանը սա՞ Ե- ընթանալ սկիզբէն ի վեր ձեր լսածին համաձայն: **7** Արդարեւ աշխարհ մտած են շատ մոլորեցուցիչներ, որոնք չեն դաւանիր թէ Յիսուս Քրիստոս մարմինով եկաւ: Այսպիսին մոլորեցուցիչ ու նեռ Ե: **8** Զգուշացէք դուք ձեզի համար, որ չկորսնցնենք մեր աշխատանքը, հապա ստանանք լման վարձատրութիւն: **9** Ո՛վ որ զանցառու կ'ըլլայ եւ չի մնար Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, չունի Աստուած: Իսկ ամ որ կը կենայ Քրիստոսի ուսուցումին մէջ, ունի թէ Յայրը, թէ ալ Որդին: **10** Եթէ մէկը զայ ձեզի ու չըերէ այս ուսուցումը, մի ընդունիք զայն ձեր տունը, եւ մի բարեւէք. **11** որովհետեւ ով որ բարեւէ զայն՝ կը հաղորդակցի անոր չար գործերուն: **12** Ձեզի գրելիք շատ բան ունեի, բայց չուզեցի գրել թուղթով ու մելանով. քանի որ կը յուսամ զայ ձեզի եւ խօսի դէմ առ դէմ, որպէսզի մեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: **13** Ընտրեալ քրոջդ զաւակները կը բարեւեն թեզ:

ԵՐՐՈՐԴ ՅՈՎՅԱՆԱՍՈՒ

1 Երեցը՝ սիրելի Գայիոսին, որ կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: **2** Սիրելին, կ'ըղծամ որ ամեն կերպով յաջողիս եւ առողջ ըլլաս, ինչպէս քու անձի ալ յաջողութեան մէջ է: **3** Որովհետեւ մեծապէս ուրախացայ, երբ քանի մը եղբայրներ եկան ու վկայեցին քու ճշմարտութեանդ մասին, թէ կ'ընթանաս ճշմարտութեամբ: **4** Ամենամեծ ուրախութիւնս է լսել՝ թէ իմ զաւակներս կ'ընթանան ճշմարտութեամբ: **5** Սիրելին, դուն հաւատուրմաքար կ'ըմեն՝ ինչ որ կ'ընեն եղբայրներուն եւ օտարականներուն. **6** անոնք վկայեցին քու սիրոյդ մասին եկեղեցիին առջեւ: Եթէ ուղարկես զանոնք աստուածահաճոյ կերպով՝ լաւ կ'ընեն. **7** որովհետեւ անոնք մեկնեցան Աստուծոյ անունին համար՝ ոչինչ առներպ հեթանոսներէն: **8** Ուրեմն մենք պարտաւոր ենք ընդունիլ այդպիսիները, որպէսզի գործակից ըլլանք ճշմարտութեան: **9** Գրեցի եկեղեցիին. բայց Դիոտրեփիւս, որ կ'ուզէ անոնց մէջ առաջին ըլլայ, չ'ընդունիր մեզ: **10** Ուստի եթէ զամ՝ պիտի մտաքերեմ անոր ըրած գործերը, քանի որ կը շաղակրատէ մեզի դէմ չար խօսքերով: Զի բաւարարուիր ասով, եւ ոչ միայն չ'ընդունիր եղբայրները, հապա կ'արգիլ ու եկեղեցիէն կը վտարէ անոնք՝ որ կ'ուզեն ընդունիլ: **11** Սիրելին, մի՛ նմանիր չարին, հապա՝ բարին: Ա՛ն որ բարիք կ'ընէ՝ Աստուծմէ է. բայց ան որ չարիք կ'ընէ՝ տեսած չէ Աստուած: **12** Իսկ Դեմետրիոս բարի վկայուած է բոլորէն, նոյնինքն ճշմարտութենէն այ: Մենք ալ կը վկայենք, եւ դուք զիտէք թէ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է: **13** Գրելիք շատ բան ունէի, բայց չեմ ուզեր մելանով ու զրիչով զրել քեզի: **14** Սակայն կը յուսամ թէ շուտով պիտի տեսնեմ քեզ, եւ պիտի խօսինք դէմ առ դէմ: Խաղաղութիւնն քեզի: Բարեկամները կը բարեւեն քեզ. բարեւէլ մեր բարեկամները՝ իւրաքանչիւրը իր անունով:

ՅՈՒՂԱՅԻ

1 Յուղա, Յիսուս Քրիստոսի ծառան ու Յակոբոսի Եղբայրը, անոնց՝ որ Յար Աստուծմով սրբացած, Յիսուս Քրիստոսով պահուած ու կամչուած են. **2** ողորմութիւն, խաղաղութիւն եւ սէր թող շատնան ծեր Վրայ: **3** Սիրելինք, երբ ամբողջ փութաջանութեամբ կը գրէի ծեզի հասարակաց փրկութեան համար, հարկաւոր նկատեցի գրել ծեզի եւ յորդրել՝ որպէսզի պայքարիք այն հաւատքին համար, որ մէկ անգամ աւանդուեցաւ սուրբերուն:

4 Որովհետեւ քանի մը մարդիկ - որոնց դատապարտութիւնը վարուց արձանագրուած է՝ - գաղտնի մտան ծեր մէջ, ամբարիշտներ, որոնք մեր Աստուծոյն շնորհը այլափիխեցին ցոփութեան, եւ ուրացան միակ Տիրական ու մեր Տէրը՝ Յիսուս Քրիստոսը: **5** Ուրեմն կը փափաքին յիշենել ծեզի, թէպէտ ժամանակին գիտեիք ասիկա, թէ Տէրը՝ որ փրկեց ժողովուրդը Եզիփոսի երկրեն՝ երկրորդ անգամ կորսնցուց շիաւատացողները. **6** Եւ այն իրեշտակները, որոնք չպահեցին իրենց սկզբնական դիրքը՝, հապա ձգեցին իրենց բնակութիւնը, յաւերժական կապերով վերապահեց մեծ օրուան դատաստանին համար՝ մթութեան մէջ: (*այօն g126*)

7 Նշանապէս Սոդոմ ու Գոմոր, ինչպէս նաեւ անոնց շուրջը եղած քաղաքները, որոնք անձնատուր եղան պոռնկութեան եւ ընթացան ուրիշ մարմինի ետեւեն, իր օրինակ դրուած են մեր առջեւ, կրելով յալիտենական կրակին վճիռը: (*այօն g166*) **8** Նշանապէս այս ցնորածներն ալ կը պղծեն մարմինը, կ'անարգեն տէրութիւնը ու կը հայիշեն փառքերը: **9** Բայց Միքայէլ իրեշտակապետը, երբ կը վիճէր Զարախոսին հետ՝ խօսելով Մովսէսի մարմինին մասին, չանդգնեցաւ հափոյալից դատավճիռ արձակել՝ անոր դէմ, հապա ըստա. «Տէրը յանդիմանն քեզ»: **10** Սինչեն ասոնք կը հայիշեն այն քաները՝ որ չեն գիտեր. իսկ ինչ որ գիտեն բնականաբար, անբան կենդանիներու պէս, կ'ապականին այդ բաներուն մէջ: **11** Վայ անոնց, քանի որ գացին Կայէնի ճամբայէն, ինկան Բաղասամի մոլորութեան մէջ՝ Վարձի համար, եւ կրտսեցան Կորիսի հակաճառութեամբ: **12** Ասոնք բիծեր են ծեր սիրոյ իմնայքներուն մէջ, երբ խրախնանք կ'ընեն ծեզի հետ, իրենք գիրենք արածելով առանց վախի: Անջուր ամպեր են՝ հովերեն քշուած, աշնանային խամրած պոռուրով ծառեր, անպտուղ, երկու անգամ մեռած, արմատախիլ եղած. **13** ծովու վայրագ ալիքներ, որ կը փրփրցնեն իրենց ամօթը. մոլորած աստղեր, որոնց համար վերապահուած է խաւարին մթութիւնը յալիտեան: (*այօն g165*) **14** Ենովք ալ,

Եօթներորդը Աղամին ետք, մարգարեացաւ ասոնց համար եւ ըստ. «Ահա Տէրը կու գայ իր բիւրաւոր սուրբերով՝ **15** դատաստան կիրարկելու բոլորին հանդէպ, ու կշտամբելու անոնց մէջ Եղող բոլոր ամբարիշտները՝ իրենց ամբարշտութեամբ ըրած բոլոր ամբարիշտ գործերուն համար, եւ բոլոր խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորները խօսեցան անոր դէմ»: **16** Ասոնք տրտնջողոներ ու քրթմնջողոներ են, որոնք կ'ընթանան իրենց ցանկութիւններուն համաձայն. իրենց բերանները կը խօսին յոխորտարանութիւններ, ու երեսպաշտութիւն կ'ընեն օգուտի համար: **17** Բայց դուք, սիրելինք, յիշեցէք այն խօսքերը՝ որ նախապէս ըստեցան մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներուն կողմէ: **18** Անոնք կ'ըսէին ծեզի թէ «Վերջին ժամանակը ծաղրողոներ պիտի ըլլան, որոնք պիտի ընթանան իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համաձայն»: **19** Ասոնք՝ իրենք գիրենք զատող, շնչաւոր մարդիկ են, որոնք չունին Յոզին: **20** Իսկ դուք, սիրելինք, շիներով դուք ծեզ՝ ծեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ, եւ աղօթելով Սուլրը Յոզինվ, **21** պահեցէք դուք ծեզ Կստուծոյ սիրոյն մէջ, սպասելով մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի ողորմութեան՝ յախոնենական կենաքի համար: (*այօն g166*) **22** Կարեկցեցէք ոմանց՝ զատորոշելով. **23** Իսկ փրկեցէք ուրիշները, վախով յափշտակելով զանոնք կրակին, ատելով մարմինեն ապականած բամկոնն ալ: **24** Անոր՝ որ կարող է զերծ պահել ծեզ անկումն, եւ անարատ կեցնել իր փառքին առջեւ՝ ցնծութեամբ, **25** մեր Փրկիչին՝ միակ Աստուծոյ, (մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի միջոցով) փանք ու մեծափառութիւնն, զօրութիւնն եւ իշխանութիւնն (բոլոր դարերեն առաջ,) հիմա ու բոլոր դարերուն մէջ: Ամէն: (*այօն g165*)

ՅԱՅՍՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, որ Աստուած տուաւ անոր՝ ցոյց տալու համար իր ծառաներուն ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ, եւ իր հրեշտակին միջոցով դրկեց ու մատնանշեց իր Յովհաննես ծառային, 2 որ վկայեց Աստուծոյ խօսքին եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան մասին, ամեն ինչի մասին՝ որ տեսաւ: 3 Երանի անոր՝ որ կը կարգայ, ու անոնց՝ որ կը լսեն այս մարգարեղութեան խօսքերը, եւ կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. որովհետեւ ատենմը մօտ է: 4 Յովհաննես՝ եօթը Եկեղեցիներուն, որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհը ու խաղաղութիւն ձեզի անկէ՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի զայ, ու եօթը Յովիներէն՝ որոնք անոր զահին առջեն են, 5 եւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ վկայէն, որ մերենիներուն անդրանիկն եւ ու երկրի թագաւորներուն իշխանն: Անոր՝ որ սիրեց մեզ, իր արիւնով լուաց մեզ մեր մերերէն, 6 եւ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ մեզ Աստուծոյ եւ իր Յօր համար, անոր փանք ու զօրութիւն դարէ դար:» Ամեն: (այօն ց165) 7 Ահա ամպերով կու զայ, եւ ամեն աչք պիտի տեսնե զայն. նաեւ անոնք՝ որ խոցեցին զայն: Երկրի բոլոր տոհմերը պիտի հեծեծեն անոր վրայ: Այն. ամեն: 8 «Ես եմ Ալֆան ու Օմեղան», կ'ըսէ Տէր (Աստուած), ան՝ որ է, որ էր եւ որ պիտի զայ, Ամենակալը: 9 Ես՝ Յովհաննես, ձեր եղայրը եւ հաղորդակիցը Յիսուս Քրիստոսի տառապանքին, թագաւորութեան ու համբերութեան, Պատմոս կոչուած կողին էի՝ Աստուծոյ խօսքին համար եւ Յիսուս Քրիստոսի վկայութեան համար: 10 Կիրակի օրը լեցուեցայ Յովինվ, ու ետեւես լսեցի հզօր ձայն մը՝ փորի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. 11 «Ինչ որ կը տեսնես՝ գրէ գիրքի մը մէջ, ու դրկէ զայն եօթը Եկեղեցիներուն՝ որոնք Եփեսոսի, Զմիւռնիայի, Պերգամոնի, Թիւատիրի, Սարդիկէի, Ֆիլատելիֆայի եւ Լաւոդիկէի մէջ են»: 12 Դարձայ տեսներ այն ձայնը՝ որ կը խօսէր ինձի: Երբ դարձայ տեսայ եօթը ուսկիէ աշտանակներ, 13 ու եօթը աշտանակներուն մէշտե՞ մէկը, մարդու Որդիին նման, մինչեւ ուսքերը երկարու պատմուճան մը հազած եւ կուրծքին վրայ ուսկիէ գօտի մը կապած: 14 Անոր գլուխն ու մազերը՝ բուրդի պէս ճերմակ էին, ծիւնի պէս ճերմակ. աչքերը՝ կրակի բոցի պէս էին, 15 ոսքերը՝ ոսկեպինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ բոցավառած, ու ձայնը՝ յորդառատ ջուրերու ձայնին պէս: 16 Իր աջ ձեռքին մէջ ուներ եօթը աստղ, բերաննեն սրած երկայրի թուր մը կ'ելլը, եւ դէմքը արեւի պէս եր՝ երբ կը փայի իր զօրութեամբ: 17 Երբ տեսայ զայն, անոր ոտքը

ինկայ՝ մեռելի պէս. իսկ ան՝ իր աջ ձեռքը դրաւ իմ վրաս ու բաւ ինձի. «Մի վախնար. ես եմ Արաշինը եւ Վերջինը: 18 Ես ան եմ՝ որ կ'ապրի. ես մեռած էի, ու ահա կ'ապրին դարէ դար. ես ունիմ մահուան եւ դժոխիքին բանալիները: (այօն ց165, Hadēs ց86) 19 (Ուստի) գրէ ինչ որ տեսար, թէ ինչ որ կայ, թէ ինչ որ պիտի ըլլայ ասկէ ետք: 20 Ահանասիկ խորհուրդը եօթը աստղերուն՝ որ իմ աջ ձեռքին մէջ տեսար, ու եօթը ուսկիէ աշտանակներուն.՝ այդ եօթը աստղերը՝ եօթը Եկեղեցիներուն հրեշտակներն են, իսկ եօթը աշտանակները եօթը Եկեղեցիներն են»:

2 «Գրէ Եփեսոսի Եկեղեցին հրեշտակին.- “Սա կ'ըսէ ան՝ որ իր աջ ձեռքին մէջ կը բռնէ եօթը աստղերը, եւ կը շրջի եօթը ոսկիէ աշտանակներուն միշտէ. 2 ”Գիտեմ քու գործերդ, աշխատանքը ու համբերութիւնը, եւ թէ չսն կրնար հանդուրժել չարերուն: Փորձեցիր անոնք՝ որ կը հաւաստեն թէ իրենք առաքեալ են, բայց չեն, եւ գտար թէ ստախոս են: 3 Համբերութիւն ունեցար, տառապանք կրեցիր իմ անունիս համար” ու չթուցար: 4 Սակայն սայ ունիմ բեզի դէմ, որ թողուցիր առաջին սէրդը: 5 Ուրեմն յիշէ թէ ուրկէ ինկար, ապաշխարէ, եւ ըրէ առաջին գործերդ, այլապէս՝ շուտով պիտի զամ բեզի, ու աշտանակի պիտի շարժեմ իր տեղեն՝ եթէ չապաշխարես: 6 Բայց սայ ունիս:- կ'ատես Նիկողայոսեաններուն գործերը, որ ես ալ կ'ատեմ”: 7 Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ Յովին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ո՛վ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ կեանքի ծառէն, որ Աստուծոյ դրախտին մէջ է»: 8 «Գրէ նաեւ Զմիւռնիայի Եկեղեցին հրեշտակին.- “Սա կ'ըսէ Արաշինը եւ Վերջինը, որ մեռաւ ու կ'ապրի. 9 ”Գիտեմ քու գործերդ, տառապանքը եւ աղբատութիւնն, (բայց հարուստ ես,) ու հայինութիւնը անոնց՝ որ կ'ըսէն թէ իրենք Յրեայ են, բայց չեն, հապս՝ Սատանայի ժողով: 10 Բնաւ մի վախնար այն չարչարանքներէն՝ որ պիտի կրես. ահա Չարախոսը բանտը պիտի նետէ ձեզմէ ոմանք՝ որպէսզի փորձուիք, եւ տասը օր տառապանք պիտի ունենաբ: Մինչեւ մահ հաւատարիմ երկր, ու պիտի տամ բեզի կեանքի պասակը”: 11 Ա՛ն որ ականջ ունի, թող լսէ Յովին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ո՛վ որ յաղթէ՝ պիտի չվնասուի Երկրորդ մահեն:» 12 «Գրէ նաեւ Պերգամոնի Եկեղեցին հրեշտակին.- “Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի սրած Երկասարի թուրը. 13 ”Գիտեմ քու գործերդ, եւ թէ ուր կը բնակիս, հնն՝ ուր Սատանայի զահն է. բայց ամուր կը բռնես իմ անունս ու չուրացար իմ հաւատք, նոյմիս այս օրերը՝ երբ Անթափաս, իմ հաւատարիմ վկաս, սպաննուեցա ձեր մէջ՝ ուր Սատանան կը բնակի: 14 Սակայն բեզի դէմ ունիմ թիչ բան մը, բանի որ հոդ ունիս Բաղաամի ուսուցումը պահողներ. ան Բաղակի սորվեցուց զայթակղութիւն դնել

Իսրայէլի որդիներուն առջեւ, որպէսզի անոնք ուտեն կուրքերու զոհուածներ ու պոռնկին: **15** Վյապէ՛ դրւ ալ ունի Նիկողայոսւաններուն ուսուցումը պահողներ, որ ես կատեմ: **16** (Ուստի) ապաշխարէ. այլապէ՛ շուտուն պիտի զամ բեզի, եւ պիտի պատերազմիմ անոնց դէմ բերանիս թուրով": **17** Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն: Ո՞վ որ յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ պահուած մանանայէն. Նաեւ պիտի տամ անոր ճերմակ խիճ մը, եւ այդ խիճին վրայ գրուած նոր անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտէ, բայց միայն զայն ստացողը": **18** «Գրէ նաեւ Թիւտափիրի Եկեղեցին հրեշտակին.՝ Սա կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ ունի կրակի բոցի պէս աչքեր, եւ իր ուտքերը նման են ոսկեպիտինի. Հաւատքը ու համբերութիւնդ, եւ թէ քու վերջին գործերդ աւելի շատ են՝ քան առաջինները: **20** Սակայն բեզի դէմ ունին քան մը", որովհետեւ կը թոյլատրես Յեզարէլի, - ինքզինք մարգարեւուի կոչող այդ կնոց, - որ մոլորեցն իմ ծառաներս եւ սորիւցն անոնց պոռնկի ու կուրքերու զոհուածներ ուտել: **21** Ես ժամանակ տուի անոր՝ ապաշխարելու իր պոռնկութենն, բայց չապաշխարեց: **22** Ահա ես մասիճ պիտի նետեմ զայն, իսկ անոր հետ շնութիւն ընդուներ՝ մեծ տառապանքի մէջ, եթէ չապաշխարեն իրենց գործերէն: **23** Պիտի մերցնեմ անոր զաւակները, եւ բոլոր Եկեղեցիները պիտի զիտնան թէ ես ամ եմ՝ որ կը զննեմ խիթնեն ու պիտերը. պիտի հասուցանմ ձեզմէ իւրաքանչիւրին՝ ձեր գործերուն համեմատ: **24** Բայց կ'ըսէմ ձեզի, Թիւտափիրի մէջ եղող միւս բոլորին՝ որ չունին այս ուսուցումը եւ չգիտցան Սատանային խորհուրդները (ինչպէս կ'ըսէն). ուրիշ ծանրութիւն պիտի չդնեմ ձեր վրայ, **25** հապսա ամնը բռնեցէք ինչ որ ունիք՝ մինչեւ որ զամ: **26** Եւ ով որ յաղթէ ու պահէ իմ գործերս մինչեւ վախճանը, անոր իշխանութիւն պիտի տամ անոր զգգերուն վրայ, **27** (Եւ պիտի հովութ զանոնք երկաթ զաւազանով. անոնք պիտի փշրութին բրուտի անօրներու պէս.) **28** Ինչպէս ես ալ ստացայ իմ Յօրմես, ու պիտի տամ անոր առտուան աստղը": **29** Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն:

3 «Գրէ նաեւ Սարոկիկէ Եկեղեցին հրեշտակին.՝ **“Սա կ'ըսէ ան՝ որ ունի Աստուծոյ եօթը Յոզիներու եօթը աստղերը.՝ Պիտեմ քու գործերդ, դուն անուն ունիս թէ կ'ապրին, բայց մեռած ես: 2 Արթուր կեցիր եւ ամրացնը մնացած բաները՝ որ մեռնելու մօտ են, որովհետեւ կատարեալ չգտայ գործերդ Աստուծոյ առջեւ: 3 Ուրեմն յիշէ թէ ինչպէս ընդունեցիր եւ լսեցիր, ու պահէ եւ ապաշխարէ. իսկ եթէ արթուր չկենաս, գոյոյ պէս պիտի զամ բու վրայ, ու բնաւ պիտի չզիտնաս թէ**

իր ժամուն պիտի զամ վրայ: **4** Սակայն Սարդիկէի մէջ ունիս քանի մը մարդոց անուններ, որոնք չպղծեցին իրենց հանդերձները եւ ճերմակներով պիտի շրջին ինձի հետ, քանի որ արժանի են: **5** Ո՞վ որ յաղթէ՝ պիտի հազին ճերմակ հանդերձ. ու ես պիտի չշնչեմ անոր անունը կեանքի գիրքէն, հապսա պիտի դաւանիմ անոր անունը իմ Յօրս առջեւ եւ անոր հրեշտակներուն առջեւ": **6** Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն": **7** «Գրէ նաեւ Ֆիլատելիքիայի Եկեղեցին հրեշտակին.- Սա կ'ըսէ Սուրբը, Ծննարիտը, ան՝ որ ունի Դաւիթի բանապին, ան՝ որ կը բանայ ու ոչ մէկը կը գոցէ, եւ կը գոցէ ու ոչ մէկը կը բանայ. **8** "Պիտեմ քու գործերդ: Ահա առջեւդ դրի բացուած դուռ մը՝ որ ոչ մէկը կրնայ գոցեր, որովհետեւ դուն քիչ զօրութիւն ունիս, բայց պահեցիր իմ խօսք եւ չուրացար իմ անունս: **9** Ահա պիտի ստիպեմ Սատանայի ժողովը Եղողները. - որ կ'ըսէն թէ իրենք Յրեայ են, բայց չեն, հապսա կը ստեն, - ահա պիտի ստիպեմ զանոնք՝ որ զան ու երկրպագեն ուտքերուդ առջեւ, եւ զիտնան թէ ես պիտեցի բեզ: **10** Քանի որ պահեցիր իմ համբերութեան խօսքս, ես ալ պիտի պահեմ բեզ գործոնթեան ժամուն, որ պիտի զայ ամրող երկրպագունդին վրայ՝ փործելու համար երկրի բնակիչները: **11** Ահա շուտուն կը ու զամ: Անոնք քոն ունեցածի, որպէսզի ոչ մէկը առնէ քու պասկդ: **12** Ո՞վ որ յաղթէ, սիւն մը պիտի ընեմ զայն իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ, եւ այլ դուրս պիտի չելլէ: Անոր վրայ պիտի գրեմ իմ Աստուծոյս անունը, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին՝ Նոր Երուսաղէմ, - որ կ'իջնէ Երկինքնէն՝ իմ Աստուծոյս քովէն, - եւ իմ նոր անունս": **13** Ա՞ն որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոզին ինչ կ'ըսէ Եկեղեցիներուն": **14** «Գրէ նաեւ Լաւորիկէի Եկեղեցին հրեշտակին.՝ Սա կ'ըսէ Ամենը, հաւատարիմ ու ծշմարտ Վկան, Աստուծոյ արաշուրթեան Սկիզբը. **15** "Պիտեմ քու գործերդ, թէ ոչ պահ ես, ոչ ալ տաք. երանի թէ պադ ըլլայիր, կամ՝ տաք: **16** Ուստի դուն որ զաջ ես, եւ ոչ տաք, ոչ ալ պահ, երանես դուրս պիտի փսիսեմ բեզ: **17** Քանի որ կ'ըսէս. «Ես հարուստ եմ, հարստացայ, ու ոչ մէկ բանի կարիք ունիմ»: Բայց չես զիտեր թէ դուն թշուառ, խեղճ, աղբատ, կոյր եւ մերկ ես: **18** Կը թելադրեմ բեզի, որ զնես ինձմէ կրակի բովէն անցած ոսկի՝ որ հարստանսս, ու ճերմակ հանդերձ՝ որ հազինս, որպէսզի մերկութեանդ ամօթք չերեւնայ. եւ դեմ դիր աչքերուդ՝ որ տեսնես: **19** Ես կը կշտամբեմ ու կը պատժեմ բոլոր սիրածներս. ուրեմն նախանձախնդիր եղիր եւ ապաշխարէ: **20** Ահա կայնած եմ դրան առջեւ, ու կը բանիմ. եթէ մէկը լսէ իմ ճայնս եւ բանայ դուռը, պիտի մտնեմ անոր քով ու պիտի ընթրեմ անոր հետ, ան ալ՝ ինձի հետ: **21** Ո՞վ որ յաղթէ, ինձի հետ բազմիլ պիտի տամ անոր՝ իմ զահիս վրայ,

ինչպէս ես ալյարթեցի ու իմ Յօրս հետ բազմեցայ իր գահին վրայ”¹⁰: 22 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Յոդին ինչ կ’ըսէ Եկեղեցիներուն»:

4 Ավել ետք՝ նայեցայ, եւ ահա դուռ մը բացուած էր երկինքի մէջ, ու ինձի հետ խօսող առաջին ձայնը - փողի մը պէս - որ լսած էի՛ բաա. «Յն բարձրացիր, եւ ոյց պիտի տամ թեզի ինչ որ պէտք է ըլլայ ասկէ ետք»: 2 Իսկոյն լեցուեցա Յոդինվ, եւ ահա զահ մը դրուած էր երկինքի մէջ, ու մէկր բազմած էր գահին վրայ: 3 Բազմողին տեսքը նման էր յասպիս եւ սարդինն բարերու, ու գահին շուրջը կար ծիածան մը՝ տեսքով զմորուխտին նման: 4 Գահին շուրջը կային բամշչորս գահեր, եւ այդ գահերուն վրայ բազմած էին՝ բասնչորս երեցներ. ճերմակ հանդերձներ հազած էին, ու ոսկիէ պսակներ ունեին իրենց գլուխին վրայ: 5 Գահէն կ’ելլէին փայլակներ, ձայներ եւ որոտումներ, ու գահին առջեւ կային եօթը իրաված ջահեր, որոնք Աստուծոյ եօթը Յոդիներն են: 6 Գահին առջեւ կար ապակելին ծով մը՝ բիւրեղի նման, իսկ գահին մէջտեղը եւ գահին շուրջը կային չորս Եակներ, աչքերով լեցուն՝ առջեւեն ու ետևեն: 7 Առաջին Եակը նման էր արիւծի, երկրորդ Եակը նման էր զուարակի, երրորդ Եակը ուներ մարդու երեւոյց, իսկ չորրորդ Եակը նման էր թռչող արծիւի: 8 Չորս Եակերեն ամեն մէկը վեց թեւ ուներ շուրջը, եւ ներսէն լեցուն էր աչքերով: Անոնք առանց հանգստանալու՝ ցերեկ ու զիշեր կ’ըսէին. «Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ է Տէրը, Ամենակալ Աստուծած, որ Եր, որ է եւ որ պիտի գայ»: 9 Երբ այդ Եակները փառք ու պատիւ կու տային եւ շնորհակալ կ’ըլլային գահին վրայ բազմողին, որ դարէ դար՝ կ’ապրի, (աժօն ց165) 10 բասնչորս երեցներ կ’իյնային գահին վրայ բազմողին առջեւ ու կ’երկրպագէին անոր՝ որ դարէ դար կ’ապրի, եւ իրենց պսակները կը ձգէին գահին առջեւ՝ ըսէլով. (աժօն ց165) 11 «Արժանի ես, Տէր, փառք, պատիւ ու զօրութիւնը ընդունելու, որովհետեւ դրևն ստեղծեցիր բոյր քաները. Քնի կամքովի անոնք գոյութիւն ունին եւ ստեղծուեցան»:

5 Գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքին մէջ տեսայ գիրք մը՝ գրուած ներսէն ու դուրսէն, եւ կնքուած եօթը կնիքով: 2 Տեսայ նաեւ հզօր հերշտակ մը, որ բարձրածայն կը յայտարարէր. «Ո՞վ արժանի է բանալու այդ գիրքը եւ բակելու ատոր կնիքները»: 3 Բայց ոչ մէկը, ոչ երկինքի մէջ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ երկրի ներքեւ՝ կարող էր բանալ այդ գիրքը, ոչ ալ նայի անոր: 4 Ես ալ սաստիկ կու լսայի՝ քանի որ ոչ մէկը արժանի գտնուեցաւ բանալու այդ գիրքը, ոչ ալ նայելու անոր: 5 Իսկ երեցներէն մէկը ըսաւ ինձի. «Մի՛ լար. ահա Յուղայի տոհմէն եղող Արիւծը, Դաւիթի Արմատը, յաղթեց՝ որպէսզի քանայ այդ գիրքը եւ բակէ ատոր եօթը կնիքները:

6 Ու տեսայ թէ գահին եւ չորս Եակներուն մէջտեղ, ու երեցներուն մէջտեղ, կայնած էր Գառնուկ մը՝ որպէս թէ մորթուած. ան ուներ եօթը Եղջիւ ու եօթը աչք, որոնք Աստուծոյ եօթը Յոդիներն են՝ դրկուած ամքրող երկիրը: 7 Ան եկալ եւ առա գիրքը գահին վրայ բազմողին աջ ձեռքիւ: 8 Երբ առա գիրքը, չորս Եակներն ու քսանչորս երեցներ ինկան Գառնուկին առջեւ եւ երկրպագէցին. անոնցմէ իւրաքանչիւրը ուներ քնար մը, ու ոսկիէ սկաւառակ մը՝ յունկերով լեցուն, որ սուրբերուն աղօթքներն են: 9 Անոնք կ’երգէին նոր երգ մը՝ ըսէլով. «Դուն արժանի ես առնելու այդ գիրքը եւ բակելու ատոր կնիքները. որովհետեւ մորթուեցար, ու քու արիւնովի գնեցիր մեզ Աստուծոյ համար՝ ամէն տոհմէ, լեզուէ, ժողովուրդէ եւ ազգէ, 10 թագաւորներ ու բահանաներ ըրի մեզ մեզ Աստուծոյն, եւ երկրի վրայ պիտի թագաւորուենք»: 11 Տեսայ, ու լսեցի ձայնը շատ հրեշտակներու՝ որոնք գահին, Եակներուն եւ երեցներուն շուրջն էին. անոնց թիւը բիւրերով բիւր ու հազարներով հազար էր: 12 Անոնք բարձրածայն կ’ըսէին. «Այդ մորթուած Գառնուկը արժանի է ընդունելու զօրութիւն, հարստութիւն, իմաստութիւն, ոյժ, պատիւ, փառք եւ օրինաբանութիւն»: 13 Ու լսեցի բոյրը արարածները՝ երկինքի մէջ, երկրի վրայ, երկրի ներքեւ եւ ծովու մէջ եղող, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջ կայ, որոնք կ’ըսէին. «Գահին վրայ բազմողին եւ Գառնուկին՝ օրինաբանութիւն, պատիւ, փառք ու զօրութիւն դարէ դար»: (աժօն ց165) 14 Եւ չորս Եակները կ’ըսէին. «Ամէն»: Ու երեցները ինկան եւ երկրպագէցին:

6 Նայեցայ՝ երբ Գառնուկը բացաւ կնիքներէն մէկը¹¹, եւ լսեցի չորս Եակներէն մէկուն ձայնը՝ որոտումի պէս, որ կ’ըսէր. «Եկոնր ու տէնս»: 2 Եւ տեսայ. ահա ճերմակ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը ուներ աղեղ մը: Պասկ մը տրուեցաւ անոր, ու դուրս ելաւ իրը յաղթող՝ որպէսզի յաղթէ: 3 Երբ բացաւ երկրորդ կնիքը, լսեցի երկրորդ Եակը՝ որ կ’ըսէր. «Եկոնր»: 4 Ուրիշ, շառագոյն ձի մը դուրս ելաւ, եւ անոր վրայ հեծնողին իշխանութիւն տրուեցաւ՝ որ երկրէն վերցնէ խաղաղութիւնը, որպէսզի մորթեն գիրար. ու մեծ սուր մը տրուեցաւ անոր: 5 Երբ բացաւ երրորդ կնիքը, լսեցի երրորդ Եակը՝ որ կ’ըսէր. «Եկոնր ու տէնս»: Եւ տեսայ. ահա սեւ ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողը՝ ձեռքին մէջ ուներ կշիռք մը: 6 Չորս Եակներուն մէջէն լսեցի ձայն մը՝ որ կ’ըսէր. «Կապիծ մը ցորենը՝ մէկ դահեկանի, ու երեք կապիծ գարին՝ մէկ դահեկանի: Մի՛ վնասեր ձերին եւ գինիին»: 7 Երբ բացաւ չորրորդ կնիքը, լսեցի չորրորդ Եակին ձայնը՝ որ կ’ըսէր. «Եկոնր ու տէնս»: 8 Եւ տեսայ. ահա տժգոյն ձի մը կար, որուն վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, ու դժոխիք կը հետեւէր անոր: Իշխանութիւն տրուեցաւ անոնց՝

Երկրի քառորդին վրայ, որ սպաննեն թուլով, սպով, մահով ու Երկրի գազաններով: (Hadēs ց86) 9 Երբ բացաւ հինգերորդ կնիքը, զոհասեղանին ներքեւ տեսայ անձերը անոնց՝ որ մորթօւած Եին Աստուծոյ խօսքին համար, եւ իրենց տուած վկայութեան համար: 10 Անոնք բարձրածայն աղաղակեցին. «Մինչեւ Երբ ափի շդատես ու չառնես մեր արինին վրէժը Երկրի բնակիչներէն»: 11 Ենրմակ պարեզօտ տրուեցաւ անոնցմ իւրաքանչիւրին, եւ ըստեցաւ անոնց որ հանգին թիշ մը ժամանակ այ, մինչեւ որ ամբողջանան իրենց ծառայակիցներն ու անոնց Եղայրները՝ որոնք պիտի սպաննոււէին իրենց պէս: 12 Տեսայ՝ Երբ բացաւ վեցերորդ կնիքը, եւ ահա մեծ Երկրաշարժ մը եղաւ: Արեւը սեւեցա՝ մազեղեն քուրծի մը պէս, լուսինը (բոլորովին) արինի գոյնի պէս եղաւ, 13 ու Երկինի աստղերը ինկան Երկրի վրայ, ինչպէս սաստիկ հովէն շարժուած թգենին կը թափէ իր տիհա պսուղները: 14 Երկինքը կծկուեցաւ ոլորուող մազաղաթի մը պէս, եւ բոլոր լեռներն ու կղզիները շարժեցան իրենց տեղերէն: 15 Երկրի թագաւորները, մեծամեծները, հարուստները, հազարասպետները, զօրաւորները, եւ բոլոր ստրուկներն ու բոլոր ազատները պահուըտեցան քարայրներու եւ լեռներու ժայռերուն մէջ, 16 ու կ'ըստին լեռներուն եւ ժայռերուն. «Խնկէք մեր վրայ ու պահեցէք մեզ զահին վրայ քազմողին Երեսէն, եւ Գառնուկին քարկութենէն: 17 Որովհետեւ անոր քարկութեան մեծ օրը եկաւ, եւ ովք կրնայ դիմանայք»:

7 Ասկէ եսք տեսայ չորս հրեշտակներ, որ կայսած Եին Երկրի չորս անկիւնները ու քռնած Եին Երկրի չորս հովերը, որպէսզի հով չիշէ՛ ոչ Երկրի վրայ, ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ: 2 Տեսայ նաեւ ուրիշ հրեշտակ մը, որ բարձրացաւ արեւելքեւ եւ ուներ ապրող Աստուծոյ կնիքը: Ան բարձրածայն աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխանութիւն տրուած էր Վնասելու Երկրին ու ծովուն. 3 «Մի վնասեք՝ ոչ Երկրին, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն, մինչեւ որ կնքենք մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատը»: 4 Լսեցի կնքուածներուն թիւք. հարիւր քառասունչորս հազար կնքուած՝ լուրջ կնքուած՝ Իսրայէլի որդիներուն բոլոր տոհմերէն. 5 Ցուլդայ տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ուրլէկի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Գադի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, 6 Ասերի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Նեփաթաղիմի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Մանասէի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, 7 Շմաւոնի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Ղեւիի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Իսաքարի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, 8 Զաքուղոնի տոհմէն՝ տասներկու հազար

կնքուած, Ցովսէփի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած, Բենիամինի տոհմէն՝ տասներկու հազար կնքուած: 9 Ասկէ եսք տեսայ, եւ ահա մեծ բազմութիւն մը կար, որ ոչ մէկը կրնար համրե, բոլոր ազգերէն, տոհմերէն, ժողովուրդներէն ու լեզուներէն: Անոնք կայսնած Եին զահին առջեւ եւ Գառնուկին առջեւ՝ հազար մերմակ պարեզօտներ ու արմաւենիներ քռնած իրենց ծեռքերուն մէջ, 10 եւ բարձրածայն կ'աղաղակեին. «Փրկութիւնը մեր Աստուծոյն Ե՝ որ կը բազմի զահին վրայ, նաեւ՝ Գառնուկինը»: 11 Բոլոր հրեշտակները, որ կայսնած Եին զահին, Երեցներուն ու չորս Եակներուն շուրջը, ինկան իրենց Երեսին վրայ՝ զահին առջեւ, եւ Երկրապացեցին Աստուծոյ՝ 12 ըստիպ. «Ամէն. օրինարանութիւնն, փանք, իմաստութիւնն, շնորհակալութիւնն, պատին, զօրութիւնն ու կարողութիւնն մեր Աստուծոյն՝ դարեւ դար: «Ամէն»: (այօն ց165) 13 Երեցներէն մէկը ըսաւ ինծի. «Ո՞վ են աստոնք՝ որ հազար են մերմակ պարեզօտներ, եւ ուրկէ Եկած են»: 14 Ես ալ ըսի անոր. «Տէր, դուն գիտես»: Ան ալ ըսաւ ինծի. «Ասոնք մեծ տառապանքէն Եկողներն են, որ լուացին իրենց պարեզօտները ու ներմկուցեցին զանոնք Գառնուկին արինով: 15 Ուստի Աստուծոյ զահին առջեւ են, եւ կը պաշտեն զինք ցերեկ ու գիշեր՝ իր տաճարին մէջ, եւ զահին վրայ բազմուղը պիտի բնակի անոնց մէջ: 16 Վյեւս ոչ պիտի անօթենան, ոչ պիտի ծարաւնան, ոչ ալ արեւը կամ որեւէ տօթ պիտի իյնայ անոնց վրայ. 17 Որովհետեւ Գառնուկը՝ որ զահին մշշտերն Ե՝ պիտի հովուէ զանոնք, պիտի առաջնորդէ զանոնք դէպի կենարար ջուրերու աղբիւրները, եւ Աստուծած բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն»:

8 Երբ բացաւ Եօթներորդ կնիքը, լուրթիւն եղաւ Երկինքը՝ կէս ժամու չափ: 2 Ու տեսայ այն Եօթը հրեշտակները՝ որ կայսնած Եին Աստուծոյ առջեւ. Եօթը փողեր տրուեցան անոնց: 3 Ուրիշ հրեշտակ մը Եկաւ եւ կայնեցաւ զոհասեղանին առջեւ. ան ուներ ոսկիէ խնկանց մը, ու շատ խունկ տրուեցաւ իրեն, որպէսզի ընծայէ բոլոր սուրբքերուն աղօթքներուն հետ՝ զահին առջեւ Եղող ոսկիէ զոհասեղանին վրայ: 4 Եւ խունկերուն ծովկը՝ սուրբքերուն աղօթքներուն հետ՝ հրեշտակին ծեռքին բարձրացա Աստուծոյ առջեւ: 5 Ապա հրեշտակը առաւ խնկանցը, լեցուց զայն զոհասեղանին կրակէն, ու նետեց Երկրի վրայ. Եւ ձայներ, որոտումներ, փայլակներ ու Երկրաշարժ Եղան: 6 Եւ Եօթը հրեշտակները, որ ունեին Եօթը փողերը, պատրաստուեցան հնչեցնելու զանոնք: 7 Առաջին հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ արիւնով խառնուած կարկուտ ու կրակ եղաւ եւ նետուեցաւ Երկրի վրայ. (Երկրի մէկ երրորդը այրեցաւ,) ծառերուն մէկ երրորդը այրեցաւ, ու ամէն կանաչ խոտ այրեցաւ: 8

Երկրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, եւ հրավառ մեծ լերան պէս բան մը նետուեցաւ ծովը. ծովուն մէկ երրորդը արիւն եղաւ, 9 ծովուն մէջ ապրող արարածներուն մէկ երրորդը մնօաւ, ու նաւերուն մէկ երրորդը փճացաւ: 10 Երրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու երկինքն մեծ աստղ մը ինկաւ չահի պէս վառելով. ան ինկաւ գետերուն մէկ երրորդին եւ ջուրերու ադրիւրներուն վրայ: 11 Վյո աստղին անունը Օշինդր էր, ու ջուրերուն մէկ երրորդը օշինդր եղաւ, եւ շատ մարդիկ մնօան ջուրերէն՝ բանի որ դառնացած էին: 12 Չորրորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու արեւին մէկ երրորդը զարնուեցաւ, նաեւ լուսինին մէկ երրորդը եւ աստղերուն մէկ երրորդը. հետեւարար անոնց մէկ երրորդը խաւարեցաւ, օրուան մէկ երրորդը չլուսաւորուեցաւ, նմաննապէս՝ գիշերուան: 13 Տեսայ, ու լսեցի երկինքի մէջտեղին թռչող հրեշտակ մը՝ որ բարձրացան կ'ըսէր. «Կայ, վայ, վայ երկրի բնակիչներուն՝ այս միւս փողի ձայններուն համար, որ երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն»:

9 Յինգերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու տեսայ աստղ մը՝ որ երկինքն ինկաւ երկրի վրայ: Անդունիդի գուբին բանախն տրուեցաւ անոր. (*Abyssos g12*) 2 ան ալ բացաւ անդունիդին գուբը, եւ այդ գուբէն ծուխ բարձրացաւ՝ մեծ հնոցի մը ծուխին պէս: Վրեւն ու օդը խաւարեցան գուբին ծուխին: (*Abyssos g12*) 3 Ծուխին մարախներ ելան երկրի վրայ, եւ անոնց հշխանութիւն տրուեցաւ երկրի կարիճներուն ունեցած հշխանութեան պէս: 4 Ըսուեցաւ անոնց որ վնասեն ոչ երկրի խոտին, ոչ որեւէ կանաչութեան, ոչ ալ որեւէ ծառի, հապա միայն այն մարդոց՝ որոնք չունին Աստուծոյ կնիքը իրենց ճակատին վրայ: 5 Յրաման տրուեցաւ անոնց որ չսպաննեն զանոնք, հապա տանչեն զանոնք հինգ ամիս. անոնց տուած տանջանքը՝ կարիճի տուած տանջանքին պէս էր, երբ կը խայթէ մարդը: 6 Վյո օրերը մարդիկ պիտի փնտուեն մահը, սակայն պիտի չզտնեն. պիտի ցանկան մեռնի, բայց մահը պիտի փախչի իրենցմէ: 7 Մարախները կը նմանէին պատերազմի պատրաստուած ձիերու. անոնց գլուխներուն վրայ կային որպէս թէ ոսկիէ պսակներ, եւ անոնց երեսները մարդոց երեսներուն պէս էին: 8 Ունեին մազեր՝ կիներու մազերուն պէս. անոնց ակրաները՝ առիւներու ակրաներուն պէս էին: 9 Ունեին գրահներ՝ երկարէ գրահներու պէս, իսկ անոնց թեւերուն ձայնը՝ պատերազմի վազոր բազմաթիւ ձիերէ բաշուած կառքերու ձայնին պէս էր: 10 Ունեին պոչեր՝ կարիճներու նման, ու խայթողներ կային պոչերուն վրայ: Իշխանութիւն ունեին հինգ ամիս վիսասեր մարդոց, 11 եւ իրենց վրայ թագաւոր ունեին անդունիդին հրեշտակը, որուն անունը երրայերէն Աբարոն է, իսկ յունարէն՝ Ապողիոն:

(*Abyssos g12*) 12 ՄԵկ վայը անցաւ. ասկէ ետք ահա երկու վայ ալ կու զայ: 13 Վեցերորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու լսեցի ձայն մը՝ Աստուծոյ առջեւ եղող ոսկի զրհասեղանին չորս եղջիւլներէն, 14 որ կ'ըսէր փող ունեցող վեցերորդ հրեշտակին. «Արձակէ Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակները»: 15 Եւ արձակուեցան այն չորս հրեշտակները, որ պատրաստուած էին ժամուան, օրուան, ամսուան ու տարուան համար՝ որպէսզի սպաննեն մարդոց մէկ երրորդը: 16 Զիաւոր գօրքերուն թիւը երկու թիւր թիւր՝ էր. ես լսեցի անոնց թիւը: 17 Վյապէս՝ տեսիլիքն մէջ տեսայ ձիերը եւ անոնց վրայ հեծնողները, որոնք ունեին կրակի, յակինթի ու ծծումքի գոյն գրահներ: Զիերուն գլուխները առիւներու գլուխներու պէս էին. կրակ, ծուխ եւ ծծումք կ'ելլէին անոնց բերանէն: 18 Վյո երեք (պատուհաս) ներէն մարդոց մէկ երրորդը սպաննուեցաւ, այսինքն՝ կրակէն, ծուխէն ու ծծումքէն, որոնք կ'ելլէին անոնց բերանէն: 19 Որովհետեւ անոնց իշխանութիւնը իրենց բերաններուն եւ պոչերուն մէջ էր, բանի որ անոնց պոչերը նման էին օձերու, եւ ունեին գլուխներ՝ որոնցմով կը վնասէին: 20 Միւս մարդիկը՝ որ չսպաննուեցան այս պատուհասներէն, չապաշխարեցին իրենց ձեռքերուն գրթէրէն՝ որ չերկպապգեն դեւերուն, նաեւ ոսկիէ, արձաքէ, պղինձէ, բարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տեսնել, ոչ լսել, ոչ ալ բայէլ: 21 Նաեւ չապաշխարեցին ոչ իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ իրենց պոռնկութեններէն, ոչ ալ իրենց գողութիւններէն:

10 Տեսայ ուրիշ հզօր հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր երկինքէն: Յազած էր ամա մը, եւ ծիածան մը կար իր գլուխին վրայ: Իր երեսը արեւի պէս էր, ու ուորքերը՝ կրակէ սիսներու պէս. 2 ձեռքին մէջ ուներ բացուած գրթոյ մը: Իր աշ ուտքը դովուն վրայ, իսկ ձախը՝ ցամաքին վրայ, 3 եւ բարձրածայն աղաղակէց՝ աղիւծի մը մոնչիւնին պէս: Երբ աղաղակէց, եօթը որոտումները խօսեցան իրենց ձայններով: 4 Երբ եօթը որոտումները խօսեցան՝ ես պիտի գրէի, բայց լսեցի երկինքն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կնքէ այն բաններ՝ որ եօթը որոտումները խօսեցան, ու մի՞ գորե զանոնք»: 5 Վյո հրեշտակը որ տեսած էի՝ կայսած ծովուն վրայ եւ ցամաքին վրայ, իր (աշ) ձեռքը բարձրացուց երկինք, 6 ու երդում ըրաւ անով՝ որ դարէ դար՝ կ'ապրի, եւ ստեղծեց երկինքն ու ինչ որ անոր մէջ է, երկիրը եւ ինչ որ անոր մէջ է, ու ծովը եւ ինչ որ անոր մէջ է, թէ այլ ժամանակ պիտի չըլլայ: (*Թօn g165*) 7 Յապա՝ եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը, երբ սկսի փող հնչեցնել, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս ինք աւետած էր իր ծառաներուն՝ մարգարեններուն: 8 Վյո ձայնը՝ որ լսեր էի երկինքն էն, դարձեալ խօսեցաւ ինծի եւ

ըսաւ. «Գնա, այն այն բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայսող հրեշտակին ծեռքին մէջ Ե»: 9 Ես ալ գացի հրեշտակին եւ ըսի անոր. «Տնր ինձի այդ գրքոյկը»: Ան ալ ըսաւ ինձի. «Ա՛յ ասիկա ու լափէ. պիտի դարնացն փորդ, բայց մեղրի պէս անոյ պիտի ըլլայ բերանի մէջ»: 10 Առի գրքոյկը հրեշտակին ծեռքէն եւ լսիեցի զայն: Մեղրի պէս անոյ Եր բերանիս մէջ, բայց Երը կերայ՝ փորս դարնացաւ: 11 Ան ալ ըսաւ ինձի. «Պէտք է որ դուն դարձեալ մարգարեանաս շատ ժողովուրդներու, ազգերու, լեզուներու եւ թագաւորներու մասին»:

11 Ինձի տրուեցաւ եղեգ մը՝ գաւազանի նման, եւ կայնած հրեշտակը ըսաւ. «Ոտքի Եիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը, գրհասեղանը, եւ անոր մէջ Երկրապագոնները: 2 Բայց ձգէ՝ գաւիթը՝ որ տաճարէն դուրս է, ու միշ չափեր զայն, որովհետեւ ան տրուած է հեթանոսներուն. անոնք ոտնակոյն պիտի ընեն սուրբ քաղաքը՝ քառասուներկու ամիս: 3 Ես զօրութիւն պիտի տամ իմ Երկու վկաներուս, եւ անոնք՝ բուրծ հագած՝ պիտի մարգարեանան հազար երկու հարիւր վաթուն օր: 4 Ասոնք այն Երկու ծիթենիներն ու Երկու աշտանակներն են՝ որ կը կանգնին Երկիր Տէրոց առջեւ: 5 Եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, կրակ պիտի Ելլէ անոնց բերանէն եւ պիտի լսիէ իրենց թշնամիները. Եթէ մէկը ուզէ վնասել անոնց, պէտք է որ այսպէս մեռցուի: 6 Ասոնք իշխանութիւն ունին Երկինքը զոցելու, որպէսզի անձեռն չտեղայ իրենց մարգարեւթեան օրերը. իշխանութիւն ունին նաեւ ջուրերուն վրայ՝ արիւն դարձներու զանոնք, եւ զարնելու Երկիրը ամէն տեսակ պատուհաններու՝ քանի անզամ որ ուզեն: 7 Երբ ասարտեն իրենց վկայութիւնը, այն ատեն անդունիքն բարձրացող գազանը պիտի պատերազմի անոնց հետ, պիտի յալթէ անոնց եւ պիտի մեռցնէ զանոնք: (*Abyssos g12*) 8 Անոնց դիակները ինկած պիտի մման հրապարակին վրայ այն մէծ քաղաքին՝ որ հոգեւորապէս Սողորն ու Եգիպտոս կը կոչուի, ուր մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ: 9 Եւ Ժողովուրդները, տոհմերը, լեզուներն ու ազգերը պիտի տեսնեն անոնց դիակները՝ Երեք ու կես օր, ու թոյ պիտի չտան որ անոնց դիակները դրուին գերեզմանի մէջ: 10 Երկիր բնակիչները պիտի ուրախանան անոնց համար, պիտի գուարճանան, եւ մինչեւ անզամ ընծաներ պիտի դրկեն իրարու. որովհետեւ այս Երկու մարգարեները տանչած Եին Երկիր բնակիչները: 11 Երեք ու կես օր ետք, Աստուծմէ Եկոյ կեանքի հոգի մուա ամսոն մէջ, կայնեցան իրենց ոտքերուն վրայ, ու մէծ վախ համակեց գիրենք տեսնողները»: 12 Լսեցին Երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր իրենց. «Հնո բարձրացէք»: Եւ ամպով մը Երկինք բարձրացան, ու իրենց թշնամիներն ալ տեսան զիրենք: 13 Նոյն ժամուն

հզօր Երկրաշարժ մը եղաւ, եւ քաղաքին մէկ տամներորդ կործանեցաւ: Եօթը հազար մարդիկ սպաննեցան այդ Երկրաշարժէն. մնացողները վախցան ու փառք տուին Երկինքի Աստուծոյն: 14 Երկրորդ վայր անցաւ. ահա Երրորդ վայր շուտով կու զայ: 15 Եօթներորդ հրեշտակը հնչեցուց փողը, ու Երկինքի մէջ եղան հզօր ձայներ՝ որ կ'ըսէին. «Աշխարհի թագաւորութիւնները եղան մեր Տէրոց եւ իր Օծեալին, ու ան պիտի թագաւորու դարէ դար»: (*aiōn g165*) 16 Քսանչորս Երեցները, որոնք բազմած Եին իրենց գահերուն վրայ՝ Աստուծոյ առջեւ, ինկան իրենց Երեսին վրայ ու Երկրապագեցին Աստուծոյ՝ բաւրլվ. 17 «Փեզմէ շնորհակալ ենք, Տէր, Ամենակայ Աստուծ, որ ես եւ որ Եիր, որովհետեւ կիրարկեցիր» քու մեծ զօրութիւնդ ու թագաւորեցիր: 18 Ազգերը բարկացան. քու բարկութիւնդ եկաւ, նաեւ մեռեներուն ատեն՝ որպէսզի դատուին, եւ դուն վարձատրես քու ծառաներդ՝ մարգարեւերը, սուրբերն ու քու անունէ վախցողները, պատիկ թէ մեծ, եւ ապականես Երկիրը ապականողները»: 19 Եւ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ Երկինքի մէջ. անոր ուխտին տապանակը Երեւցաւ իր տաճարին մէջ, ու եղան փայլակներ, ձայներ, որոտումներ, Երկրաշարժ եւ խոշոր կարկուտ:

12 Մեծ նշան մը Երեւցաւ Երկինքի մէջ. կին մը՝ արեւը հագած, լուսինը՝ իր ուռերուն ներբեւ, եւ տասներկու աստղէ պսակ մը՝ իր գլուխին վրայ, 2 յոի ըլլալով կ'աղաղակէր. Երկունքի ցաւ կը քաշէր ու կը տանջուլէր ծնանելու համար: 3 Ուրիշ նշան մըն ալ Երեւցաւ Երկինքի մէջ. ահա մեծ շառագոյն վիշապ մը կար, որ ունէր Եօթը գլուխ ու տասսը Եղջիւր, եւ իր գլուխներուն վրայ՝ Եօթը թագ: 4 Անոր պոչը կը քաշէր Երկինքի աստղերուն մէկ Երրորդը, ու նետեց զանոնք Երկիրի վրայ: Վիշապը կայնեցաւ այն կնշ առջեւ՝ որ ծնանելու մօտ էր, որպէսզի լսիէ անոր զաւակը՝ Երբ ծնի: 5 Կինը ծնաւ արու զաւակ մը, որ Երկարէ զաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը: Անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ եւ անոր զախին քով: 6 Կինն ալ փախաւ անապատը, ուր Աստուծմէ տեղ պատրաստուած Եր անոր, որպէսզի հոն կերակրուի հազար Երկու հարիւր վաթուն օր: 7 Ազա պատերազմ Երաւ Երկինքի մէջ. Միթքայէ եւ իր հրեշտակները պատերազմեցան վիշապին հետ: Վիշապն ալ պատերազմեցաւ իր հրեշտակներով, 8 բայց չկրցաւ յալթեւ, ու Երկինքի մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց: 9 Ուստի վտարուեցաւ մեծ վիշապը, այն նախկին օծը՝ Զարախօս ու Սատանայ կոչուած, որ մոլորեցուց ամբողջ Երկրագունդը. Վտարուեցաւ դեպի Երկիր, եւ իր հրեշտակները Վտարուեցան իրեն հետ: 10 Ու լսեցի Երկինքի

մեջ հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Յինա եղաւ մեր Աստուծոյն փրկութիւնը, զօրութիւնն ու թագաւորութիւնը, եւ անոր Օծեային իշխանութիւնը. որովհետեւ խորտակուեցաւ մեր եղայրներուն Ամբաստանողը, որ ցերեկ ու գիշեր կ'ամբաստանէր զանոնք մեր Աստուծոյն առջեւ։ 11 Անոնք յալդեցին անոր՝ Գառնուկին արիւնով եւ իրենց վկայութեան խօսքով, ու չսիրեցին իրենց անձը՝ մինչեւ մահ։ 12 Ուստի ուրախացէք, երկինք, եւ դուք՝ որ կը բնակիիք անոր մէջ. զայ երկրին ու ծովուն, որովհետեւ Չարախօսոր հշաւ ձեզի՝ սաստիկ զայրոյեռով, քանի որ գիտէ թէ ունի կարճ ժամանակ։» 13 Երբ վիշապը տեսաւ թէ ինք նետուեցաւ երկրի վրայ, հալածեց արու զաւակ ծնանող կինը։ 14 Մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան այդ կնոջ, որպէսզի թօչի դեպի անապատ, իր տեղը՝ ուր պիտի կերակրուեր ժամանակ մը, ժամանակներ ու կէս ժամանակ՝ հեռու օճին երեսն։ 15 Իսկ օճը իր բերանւն հեղեղի պէս ջուր թափեց կնոջ ետեւն, որպէսզի հեղեղով ընկլում զայն։ 16 Բայց երկիրը օզնեց կնոջ. երկիրը բացաւ իր բերանը եւ կլեց այն հեղեղը՝ որ վիշապը թափեց իր բերանւն։ 17 Վիշապն ալ բարկացաւ կնոջ դէմ, ու զնաց պատերազմերլ անոր զարմէն մասցողներուն հետ, որոնք կը պահեին Աստուծոյ պատուիրանները եւ ունէին Յիշուլի վկայութիւնը։ Ապա կայնեցայ ծովու աւագին վրայ։

13 Տեսայ թէ զազան մը կը բարձրանար ծովէն. ան ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւլ։ Անոր եղջիւներուն վրայ տասը թագ կար, եւ անոր գլուխներուն վրայ՝ հայիոյութեան անուններ։ 2 Այդ զազանը նման էր ընծառիթի. անոր ոտքերը՝ արջի ոտքերու պէս եին, եւ անոր երախը՝ արիթի երախի պէս։ Վիշապը տուլաւ անոր իր զօրութիւնը, իր գահն ու մեծ իշխանութիւն։ 3 Անոր գլուխներէն մէկը մորթուածի պէս էր. բայց անոր մահացու վերքը բուժուեցաւ, եւ ամրող երկիրը սքանչանալով զազանին հետեւեցաւ։» 4 Անոնք երկրագեցին վիշապին՝ որ իշխանութիւն տուլաւ զազանին, ու երկրապագեցին զազանին՝ բայլով. «Ո՞վ նման է զազանին. ով կրնայ պատերազմի անոր հետ»։ 5 Անոր տրուեցաւ բերան մը՝ մեծ բաներ եւ հայիոյութիւններ խօսող, ու իշխանութիւն տրուեցաւ անոր՝ ընելու իր կամքը քառասուներու ամիս։ 6 Հայիոյութեամբ բացաւ իր բերանը Աստուծոյ դէմ, եւ հայիոյեց անոր անունին, խորանին ու երկինքը բնակուներուն դէմ։ 7 Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմերլ եւ յալդելու անոնց։ Անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր տոհմերուն (եւ ժողովլորներուն) ու լեզուներուն եւ ազգերուն վրայ։ 8 Անոր պիտի երկրապագեն բոլոր անոնք որ կը բնակին երկրի վրայ եւ որոնց անունը

աշխարիի իիմսադրութենէն ի վեր գրուած չէ մորթուած Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ։» 9 Ո՞յ որ ականջ ունի, թող լսէ։ 10 Ա՞ն որ գերեվարէ, ինք գերի պիտի տարուի. ան որ սուրով սպաննէ, պէտք է որ սուրով սպաննուի։ Յնտ է սուրբերուն համբերութիւնն ու հաւատքը։ 11 Տեսայ նաեւ ուրիշ զազան մը, որ կը բարձրանար երկրէն. ունէր երկու եղջիւր՝ գառնուկի նման, եւ կը խօսէր վիշապի պէս։ 12 Կը վարէր առաջին զազանին ամբողջ իշխանութիւնը՝ անոր առջեւ, ու կը ստիպէր երկիրը եւ անոր բնակիչները՝ որ երկրպագեն առաջին զազանին, որուն մահացու վերքը բուժուած էր։ 13 Մեծ նշաններ կ'ընէր, եւ մինչեւ անգամ երկինքներն կրակ կ'իջեցնէր երկրի վրայ՝ մարդոց առջեւ։ 14 Կը մոլորեցնէր երկրի բնակիչները այն նշաններով՝ որ ընելու կարողութիւն տրուած էր իրեն՝ զազանին առջեւ։ Կ'ըսէր երկրի բնակիչներուն որ շինեն պատկերը այն զազանին՝ որ սուրով վիրաւորուած էր բայց ապրեցաւ։ 15 Եւ կարողութիւն տրուեցաւ իրեն՝ որ հոգի տայ զազանին պատկերին, որպէսզի զազանին պատկերը խօսի, նաեւ մեղոցներ տայ բոլոր աննը՝ որ չեն երկրպագեր զազանին պատկերին։ 16 Կը ստիպէր բոլորն այ, պգտիկ թէ մեծ, հարուստ թէ աղքատ, ազատ թէ ստրուկ, որ դրոշմ ընդունին իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ, 17 որպէսզի հչ մէկը կարենայ զեկ կամ ծախել, բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը, կամ զազանին անունը, կամ անոր անունին թիւը։ 18 Յնտ է իմաստութիւննը. ով որ միտք ունի, թող հաջուէ զազանին թիւը, քանի որ մարդու մը թիւն է, եւ անոր թիւը՝ վեց հարիւր վաթունվեց է։

14 Յետոյ նայեցայ, եւ ահա Գառնուկը կայնած էր Սիոն լերան վրայ, ու անոր հետ՝ հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնց ճակատին վրայ գրուած էր (անոր անունը եւ) անոր Յօր անունը։ 2 Ու լսեցի երկինքներն այս մը՝ յորդառատ ջուրերու այսին պէս, եւ հզօր որոտումի մը ձայնին պէս. լսած ձայնս կը նմանէր քնարահարներուն նուլազած քնարներու ձայնին։ 3 Անոնք կ'երգեին նոր երգ մը՝ զահին, չորս Եակներուն ու երեցներուն առջեւ։ ոչ մէկը կրնար սորվիլ այդ երգը՝ բացի այդ հարիւր քառասունչորս հազարէն, որոնք զնուած էին երկրէն։ 4 Ասոնք անոնք են՝ որ չպիտուած կիմներու հետ, քանի որ կոյս են։ Ասոնք անոնք են՝ որ կը հետեւին Գառնուկին, ուր որ ան երթայ. ասոնք զնուեցան մարդոց մէջէն՝ երախայրիք ըլլալու Աստուծոյ ու Գառնուկին։ 5 Նենգութիւն չգտնուեցաւ իրենց բերանը, որովհետեւ անարատ են։ 6 Տեսայ նաեւ ուրիշ հեթշտակ մը, որ կը թօչէր երկինքի մէջ եւ ունէր յահիտենական ալետարանը՝ քարոզելու երկրի վրայ բնակու բոլոր ազգերուն, տոհմերուն, լեզուներուն ու ժողովլորդներուն։ (ածնօս ց166) 7 Ան բարձրածայն կ'ըսէր. «Կախցէք Աստուծում

Եւ փայթ տուեք անոր, որովհետեւ անոր դատաստանին ժամը հասաւ. Երկրպագեցք անոր՝ որ ստեղծեց Երկինքը, Երկիրը, ծովն ու ջուրերուն աղբյուրները»: 8 Ուրիշ հրեշտակ մը հետեւեցաւ անոր եւ ըսաւ. «Կործանեցաւ, կործանեցան մեծ Բարելոնը, որովհետեւ բոլոր ազգերուն խմցուց իր պոռնկութեան զայրոյթի գինին»: 9 Երրորդ հրեշտակ մըն ալ հետեւեցաւ անոնց ու բարձրածայն ըսաւ. «Ո՞վ որ Երկրպագէ զազանին ու անոր պատկերին, եւ ընդունի անոր դրոշը իր ճակատին կամ իր ձեռքին վրայ, 10 անիկայ պիտի խմէ Աստուծոյ զայրոյթի գինին», որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեան բաժակին մէջ, ու կրակով եւ ծծումբով պիտի տանջուի սուլր հրեշտակներուն առջեւ ու Գառնուկին առջեւ: 11 Անոնց տանջանքին ծուլչը պիտի բարձրանայ դարէ դար». Եերեկ ու գիշեր հանգստութիւն պիտի չունենան անոնք՝ որ կ'Երկրպագեն զազանին ու անոր պատկերին, եւ ով որ կ'ընդունի անոր անոնքին դրոշը»: (այսօ ց165) 12 Յնոն է համբերութիւնը սուլրերուն, որոնք կը պահեն Աստուծոյ պատուիրաններն ու Յիսուսի հաւատքը: 13 Ու լսեցի Երկինքէն ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գրէ. այժմն իսկ Երանենի են այն մերեները՝ որ կը մեռնին Տերոջմով»: «Վյոն, - կ'ըսէ Յոզին, - թող հանգին իրենց աշխատանքին, քանի որ իրենց գործերը կը հետևեն իրենց»: 14 Ազանայեցայ, եւ ահա մերմակ ամապ մը կար, ու ամպին վրայ մէկը բազմած էր՝ մարդու Որդիին նման. իր գլուխը ուներ ոսկիէ պասկ մը եւ իր ձեռքին մէջ՝ սուր մանգաղ մը: 15 Ուրիշ հրեշտակ մը դուրս ելաւ տաճարէն, ու բարձրածայն աղաղակեց ամպին վրայ բազմողին. «Դրկէ քու մանգաղը եւ հնաձ. որովհետու հնձելու ժամը հասաւ, քանի որ Երկրի հունածքը հասունցած է»: 16 Ամպին վրայ կը բազմողն ալ դրաւ իր մանգաղը Երկրի վրայ, ու Երկիրը հնձուեցաւ: 17 Ուրիշ հրեշտակ մը դրւու ելաւ Երկինքի մէջ եղոր տաճարէն. հնք այ ուներ սուր մանգաղ մը: 18 Նաեւ զոհասեղաննեն դուրս ելաւ ուրիշ հրեշտակ մը՝ որ իշխանութիւն ուներ կրակին վրայ. հզօր կանչով գրչեց անոր՝ որ ուներ սուր մանգաղը. «Դրկէ քու սուր մանգաղը ու կթէ Երկրի այգին ողկոյզները, որովհետեւ անոր խաղողները հասունցած են»: 19 Ուստի այդ հրեշտակը դրաւ իր մանգաղը Երկրի վրայ, կթեց Երկրի այգին խաղողները եւ ննտեց Աստուծոյ զայրոյթի մեծ հնաձանին մէջ: 20 Յնձանը կրխուեցաւ բաղաբէն դուրս, ու արիւն ելաւ հնաձան՝ մինչեւ ձիերուն սանձերը, հազար վեց հարիւր ասպարեզի տարածութեան վրայ:

15 Երկինքի մէջ տեսայ ուրիշ նշան մը՝ մեծ եւ զարմանայի. Եօթը հրեշտակներ՝ որոնք ունեն Եօթը Վերջին պատուիանները, որովհետեւ անոնցմնվ կ'աւարտէր Աստուծոյ զայրոյթը: 2 Տեսայ նաեւ որպէս թէ ապակեղին ծով մը՝ կրակով

խառնուած. անոնք որ յաղթած էին զազանին, անոր պատկերին եւ անոր անունին թիւին, կայսած էին ապակեղին ծովուն վրայ՝ ունենալով Աստուծոյ քնարները: 3 Անոնք կ'երգէին Աստուծոյ ծառային՝ Մովսէսի Երգը, ու Գառնուկին Երգը, ըսերով. «Մեծ եւ սրանչելի են քու գործերը, Տէ՛ր, Ամենակայ Աստուծոյ. արդար ու ծշմարիտ են քու ճամբաներդ, Ազգերուն թագաւոր: 4 Տէ՛ր, մվ պիտի չզախնայ քեզմէ եւ չփառաւորէ քու անունդ, որովհետեւ միհակ սուլրը դնին ես. արդարեւ բոլոր ազգերը պիտի զան ու Երկրպագեն քու առջեւու, քանի որ քու արդար դատավճիռներդ յայտնաբերուեցան»: 5 Ասկէ եսոք նայեցայ, եւ ահա Երկինքի մէջ բացուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը: 6 Եօթը պատուհասներ ունեցոյ Եօթը հրեշտակները դուրս ելան տաճարէն, մաքուր ու վայյուն կտաւ հազած, եւ ոսկիէ գօտի կապած իրենց կուրծքին վրայ: 7 Չորս Էակներէն մէկը՝ Եօթը հրեշտակներուն տուալ Եօթը ոսկիէ սկավառակներ, լեցուն դարէ դար՝ ապրող Աստուծոյ զայրոյթով: (այսօ ց165) 8 Ու տաճարը ծուխով լեցուեցաւ՝ Աստուծոյ փառքին եւ անոր գօրութեան պատճառով. ոչ մէկը կրնար մտնել տաճարը, մինչեւ որ իրագործուին Եօթը հրեշտակներուն Եօթը պատուհասները:

16 Լսեցի տաճարէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր Եօթը հրեշտակներուն. «Գացէք, թափեցէք Աստուծոյ զայրոյթին (Եօթը) սկավառակները Երկրի վրայ»: 2 Առաջին հրեշտակը գնաց եւ թափեց իր սկավառակը Երկրի վրայ. գէշ ու չարորակ պալար մը եղաւ այն մարդոց վրայ՝ որ ունեն զազանին դրոշմը, եւ անոնց վրայ՝ որ կ'Երկրպագեն անոր պատկերին: 3 Երկրորդ հրեշտակը թափեց իր սկավառակը ծովուն եւ ջուրերու աղբիւրներուն վրայ, ու անոնք արիւն եղան: 5 Լսեցի ջուրերուն հրեշտակը՝ որ կ'ըսէր. «Վրդար ես, դում՝ որ ես եւ որ Եիր, ու սմնը ես՝ որ այսպէս դատեցիր, 6 որովհետեւ անոնք թափեցին սուլրերուն եւ մարգարեներուն արիւնը. դուն արիւն խմել տուիր անոնց՝ քանի որ արժանի են»: 7 Ու զոհասեղանն լսեցի՝ որ կ'ըսէր. «Վյոն, Տէ՛ր, Ամենակայ Աստուծոյ, քու դատաստաններդ ծշմարիտ եւ արդար են»: 8 Չորրորդ հրեշտակը թափեց իր սկավառակը արեւին վրայ, 9 ու գօրութիւն տրուեցաւ անոր՝ որ կրակով տօթակէց ընէ մարդիկը. Մարդիկ տօթակէց եղան սաստիկ տօթէն, եւ հայիուեցին անունը Աստուծոյ՝ որ իշխանութիւն ունի այս պատուհասներուն վրայ. բայց չապաշխարժեցին՝ որ փառք տան անոր: 10 Յինգերորդ հրեշտակը թափեց իր սկավառակը զազանին զահին վրայ, ու անոր թագաւորութիւնը

իսաւարեցաւ: Յաւէն՝ մարդիկ կը ծամէին իրենց լեզուն, ու ու հայիոյեցին երկինքի Աստուծոյն՝ իրենց ցաւերուն եւ պալարներուն պատճառով. բայց չապաշխարեցին իրենց գործերէն: 12 Վեցերորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը Եփրատ մեծ գետին վրայ, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որպէսզի պատրաստուի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան: 13 Տեսայ թէ վիշապին բերանէն, զազանին բերանէն եւ սուտ ճարգարէին բերանէն դուրս ելան երեք անմաքուր ողիներ՝ գորտերու նմանող: 14 Արդարեւ անոնք դեւերու ողիներ էին, որ նշաններ կ'ընէին ու կ'երթային ամրող երկրագործնոյի թագաւորներուն, որպէսզի հաւաքեն զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այդ մեծ օրուան պատերազմին համար: 15 (Ահա գողի պէս կու զամ. երանի անոր՝ որ արթուր կը կենայ եւ կը պահէ իր հանդերձները, որպէսզի մերկ չշրջի ու իր անվայելչութիւնը չտեսնուի:) 16 Եւ հաւաքեցին զանոնք տեղ մը, որ երայերէն Արմագեդոն կը կոչուի: 17 Եօթներորդ հրեշտակը թափեց իր սկաւառակը օդին մէջ, ու երկինքի տաճարէն՝ զահեն հզօր ձայն մը եղաւ, որ կ'ըսէր. «Եղան»: 18 Եւ փայլակներ, ձայններ ու որոտումներ՝ Եղան: Յզօր երկրաշարժ մըն ալ եղաւ. այդպիսի մեծ ու հզօր երկրաշարժ եղած չէր երկրի վրայ՝ մարդոց ոլալիւն ի վեր: 19 Մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, եւ ազգերուն քաղաքները կործանեցան: Մեծ Քարելոնը յիշուեցաւ Աստուծոյ առջեւ, որպէսզի տայ անոր իր զայրագին բարկութեան գինիին բաժակը: 20 Ամեն կրզի փախաւ, ու լեռները չգտնուեցան: 21 Գրեթէ տաղանդ մը կշռող խոշոր կարկուտ իջաւ երկինքէն՝ մարդոց վրայ. եւ մարդիկ հայիոյեցին Աստուծոյ՝ կարկուտի պատուհասին համար, որովհետեւ այդ պատուհասը չափազանց սաստիկ էր:

17 Եօթը սկաւառակներ ունեցող Եօթը հրեշտավայերէն մեկր եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ ըսելով. «Եկո՞ր. ցոյց պիտի տամ բեզի դատաստանը այն մեծ պոռնիկին, որ կը բազմի յորդառատ ջուրերու վրայ: 2 անոր հետ պոռնկեցան երկրի թագաւորները, եւ անոր պոռնկութեան գինիով արքեցան երկրի բնակիները»: 3 Չիս առաւ՝ հոգիով տարաւ անապատը, ու տեսայ կին մը՝ որ բազմած էր որդան կարմիր գազանի մը վրայ: Այլ զազանը լեցուն էր հայիոյութեան անուններով, եւ ուներ Եօթը գլուխ ու տասը Եղիւլը: 4 Կինը հազած էր ծիրանի եւ որդան կարմիր, աճնուած էր ուսկիով, պատուական քարերով ու մարգարիտներով, եւ ծեռին մէջ ունէր ոսկիէ բաժակ մը՝ գարշութիւններով ու իր պոռնկութեան անմաքրութիւններով լեցուն: 5 Անոր ճակատին վրայ գրուած էր ամսն մը. «Խորիուրդ, Մեծ Քարելոն, պոռնիկներուն ու երկրի

գարշութիւններուն մայրը»: 6 Տեսայ այդ կինը, որ արքեցած էր սուրբերուն արիւնով եւ Յիսուսի վկաններուն արիւնով: Երբ տեսայ զայն՝ մեծապէս զարմացայ: 7 Յրեշտակը ըսաւ ինծի. «Ինչո՞ւ զարմացար. բեզի պիտի ըսեմ խորիուրդը այդ կնոջ ու այդ զազանին՝ որ կը կրէ զայն իր վրայ, եւ ունի Եօթը գլուխ ու տասը Եղիւլը: 8 Այդ զազանը որ տեսար՝ կար, բայց չկայ. սակայն պիտի բարձրանայ անդունին ու երայ դէպի կորուստ: Երկրի բնակիները, որոնց անունը գրուած չէ կեանքի գիրքին մէջ՝ աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր, պիտի զարմանան՝ երբ տեսնեն այդ զազանը որ կար, բայց չկայ, թէպէտ կայ»: (Abyssos ց12) 9 Հնա պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտք մը: Այդ Եօթը գլուխները՝ Եօթը լեռներ են, որոնց վրայ կը բազմի կինը. նաեւ Եօթը թագաւորներ են: 10 Յինզը ինկած են, մեկր կայ, իսկ միւլը դեռ եկած չէ. Երբ զայ՝ պէտք է որ կարճ ատեն մը մնայ: 11 Այդ զազանը՝ որ կար, բայց չկայ, ան ալ ութերորդն է. Եօթնեն է, ու կ'երթայ դէպի կորուստ: 12 Տասը Եղիւլները՝ որ տեսար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն ստացած չեն. սակայն զազանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն պիտի առնեն: 13 Ասոնք միւլնոյն նպատակը ունին. իրենց գօրութիւնն ու իշխանութիւնը տալ զազանին: 14 Ասոնք պիտի պատերազմին Գառնուկին հետ, եւ Գառնուկը պիտի յաղթէ անոնց. բանի որ ան տէրերուն Տէրն է, ու թագաւորներուն թագաւորը, եւ անոր հետ Եղոնները՝ կանչուած, ընտրուած ու հաւատարիմ են»: 15 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Այն ջուրերը՝ որ տեսար, որոնց վրայ բազմած էր պոռնիկը, ժողովուրդներ են, բազմութիւններ, ազգեր եւ լեզուներ: 16 Այն տասը Եղիւլները՝ որ տեսար զազանին վրայ, անոնք պիտի ատեն պոռնիկը. ամայի ու մերկ պիտի ընեն զայն, պիտի ուտեն անոր մարմինը եւ կրակով պիտի այրեն զայն: 17 Որովհետեւ Աստուծած դրդեց զանոնք՝ զործադրելու իր նպատակը, միւլնոյն նպատակը. իրենց թագաւորութիւնը տալ զազանին, մինչեւ որ իրագործուին Աստուծոյ խօսերը: 18 Եւ կինը՝ որ տեսար, այն մեծ քաղաքն է՝ որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ»:

19 Ասկէ Եսոք՝ տեսայ (ուրիշ) հրեշտակ մը, որ երկինքին Կիջնէր եւ մեծ իշխանութիւն ունէր, ու երկիրը լուսաւորուեցաւ անոր փառքով: 2 Ան հզօր ձայնով աղաղակեց. «Կործանեցան, կործանեցան մեծ Քարելոն, եւ եղաւ դեւերու բնակավայր, ամեն անմաքուր ողիի բանտ, ու ամեն անմաքուր եւ ատեյի թշունի բանտ. 3 որովհետեւ բոլոր ազգերը խմեցին անոր պոռնկութեան զայրոյիշ գինին, երկրի թագաւորներուն պոռնկեցան անոր հետ, ու

Երկրի առեւտրականները հարստացան անոր պերճանքին զօրութենքնեն»: 4 Լսեցի Երկինքն ուրիշ ծայս մըն ալ՝ որ կ'ըսէր. «Ելք ատոր մէջն, իմ ժողովուրդս, որպէսզի հաղորդակից չըլլափ անոր մնդերուն ու բաժին չտանաք ատոր պատուհաններէն. 5 որովհետեւ ատոր մնդերը կուտակուեցան մինչեւ Երկինք, եւ Աստուած յիշեց անոր անիրաւութիւնները: 6 Յատուցանեցէք անոր՝ ինչպէս ինք հատուցանեց, ու կրկնապատիկ փոխարինեցէք անոր՝ իր արարքներուն համենատ: Այն բաժակը որ ինք լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: 7 Ո՞րչափ փառաւորեց ինքզինք եւ ապրեցաւ պերճանքով, այդչափ ալ տանջանք ու սուլք տուլէք անոր, որովհետեւ իր սիրտին մէջ կ'ըսէ. «Ես կը գահակալեմ իրը թագուիի. բնաւ այրի չեմ եւ բնաւ սուլք պիտի չտեսնեմ»: 8 Ուստի մէկ օրուան մէջ պիտի զան անոր պատուհանները՝ մահ, սուլք ու սով, եւ կրակով պիտի այրուի. որովհետեւ հզօր է զայն դասող Տէր Աստուածը: 9 Երկրի թագաւորները, որ պոռնկեցան անոր հետ եւ ապրեցան պերճանքով, պիտի լան ու հեծեծեն անոր վրայ, երբ տեսնեն անոր հրդեհին ծուխը: 10 Անոր տանջանքին վախեն՝ հեռու պիտի կայսին եւ ըսեն. «Վայ, վայ քեզի, մնձ Բարելոն քաղաք, հզօր քաղաք, քանի որ մէկ ժամուան մէջ եկաւ քու դատաստանդ»: 11 Երկրի առեւտրականներն ալ պիտի լան ու սզան անոր վրայ, որովհետեւ ալ ոչ մէկը պիտի զնէ իրենց ապրանքը.- 12 ոսկիի, արծաթի, պատուական քարերու եւ մարզարիտներու, թեհեզի, ծիրանիի, մնտաքսի ու որդան կարմիրի ապրանք. ամեն տեսակ բուրումնաւետ փայտ, ամեն տեսակ առարկա՝ փորովիրէ, եւ ամեն տեսակ առարկաներ՝ պատուական փայտ, պիխնձէ, երկարէ ու մարմարէ. 13 կինամոն, (ամոնն), խուլնկեր, օճանտիքներ եւ կնդրուկ. զինի, ձեր, նաշին ու ցորեն. անասուններ, ոչխարներ, ձիեր, կառքեր, մարմիններ եւ մարդոց անձեր: 14 Քու անձիդ ցանկացած պսուուները զացին քեզմէ, բոլոր շրեղ ու փայլուն բաները զացին քեզմէ, եւ այլեւս բնաւ պիտի չզտնես զանոնք: 15 Այս բաններուն առեւտրականները՝ որ հարստացած էին անոր միջոցով, հեռու պիտի կայսին անոր տանջանքին վախեն՝ լալով ու սգարվ, 16 եւ պիտի ըսեն. «Վայ, վայ, մնձ քաղաք, դոն որ հազար էիր թեհեզ, ծիրանի ու որդան կարմիր, եւ պնուած էիր ոսկիով, պատուական քարերով ու մարզարիտներով. 17 որովհետեւ այսչափ շատ հարստութիւնը աւերեցաւ մէկ ժամուան մէջ»: Ամեն նաւազար, բոլոր նաւազացները, նաւաստիններ, եւ անոնք՝ որ կ'օգտագործեն ծովը, հեռու կայնեցան 18 ու աղաղակեցին երբ տեսան անոր հրդեհին ծուխը. «Ո՞ր քաղաքը նման էր այս մնձ քաղաքին»: 19 Յոդ ցանեցին իրենց գլուխին

վրայ, ու լալով եւ սգալով աղաղակեցին. «Վայ, վայ այդ մնձ քաղաքին, որուն մէջ՝ իր փարթամնլրենն եւ հարստացան բոլոր անոնք՝ որ նաւեր ունեն ծովուն վրայ. որովհետեւ մէկ ժամուան մէջ ամայացաւ: 20 Ուրախացէք անոր համար, Երկինք, եւ դոնք՝ սուրբ առաքեալներ ու մարզարիներ, քանի որ Աստուած ձեր վուժը առաւ՝ անկէ»: 21 Յօդ իրեշտակ մը վերցուց քար մը՝ մնձ ջաղացի քարի պէս, ու նեստեց ծովը՝ ըսերվ. «Այսպէս սաստկութեամբ պիտի խորտակուի Բարելոն մնձ քաղաքը եւ ալ բնաւ պիտի չզտնուի: 22 Քնարահարներուն, Երաժշտներուն, սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ալ բնաւ պիտի չլսուի քու մէջդ. ալ արհեստաւոր մը պիտի չզտնուի քու մէջդ, ինչ արհեստէ ալ ըլլայ. ջաղացի քարին ձայնը ալ բնաւ պիտի չլսուի քու մէջդ. 23 ճրագին լոյսը ալ բնաւ պիտի չփայլի քու մէջդ. փեսային ձայնը եւ հարսին ձայնը ալ բնաւ պիտի չլսուին քու մէջդ. քանի որ Երկրի մեծամեծներն էին քու առեւտրականները, ու բոլոր ազգերը մոլորեցան քու կախարդութեամբր»: 24 Եւ մարզարիներուն, սուրբերուն ու Երկրի վրա բոլոր մորթուածներուն արիւնը գտնուեցաւ անոր մէջ:

19 Ասկէ ետք լեցի Երկինքն մեծ բազմութեան հզօր ծայս նը՝ որ կ'ըսէր. «Ալլուիա. փրկութիւն, փանք, պատին ու զօրութիւն մեր Աստուծոյն. 2 որովհետեւ ծշմարիտ եւ արդար են անոր դատաստանները, քանի որ դատեց այն մեծ պոռնիկը՝ որ իր պոռնկութեամբ ապականեց Երկիրը, ու վուժը առաւ իր ծառաներուն արհելնին՝ պահանջերվ զայն անոր ծեռքեն»: 3 Եւ կրկին ըսին. «Ալլուիա. անոր ծուխը կը բարձրանայ դարէ դար»: (ածօն 9:165) 4 Քսանչորս Երեցները եւ չորս Եակները ինկան ու Երկրպագեցին Աստուծոյ՝ որ կը բազմի զահին վրայ, ըսերվ. «Ամմէն. ալլուիա»: 5 Եւ գահեն ելաւ ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Գովարանեցէք մեր Աստուածը, դոնք՝ իր բոլոր ծառաները, ու դոնք որ կը վախնաք իրմէ՝ թէ՛ պզտիկներ, թէ՛ մնծեր»: 6 Լսեցի նաեւ ձայն մը՝ մեծ բազմութեան ձայնի պէս, յորդառատ ջուրերու ձայնի պէս եւ սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. «Ալլուիա, որովհետեւ Տէրը, (մեր) Ամենակալ Աստուածը թագաւորեց: 7 Ուրախանանք, ցնծանք ու փայոր տանք անոր, քանի որ Գառնուկին հարսանիքը հասաւ եւ իր կինը պատրաստեց ինքզինք: 8 Անոր շնորհուեցաւ հազնի մաքուր ու փայլուն բեհեզ, քանի որ այդ բեհեզը՝ սուրբերուն արդարութիւնն է»: 9 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Գրէ. Երանի անոնց՝ որ հրալիրուած են Գառնուկին հարսանիքի ընթրիփին»: Ու ըսաւ ինծի. «Ասրնք են Աստուծոյ ծշմարիտ խօսքերը»: 10 Ես ալ ինկայ անոր ուտքերուն առջեւ՝ որպէսզի Երկրպագեմ անոր: Բայց ըսաւ ինծի. «Զգուշացէր, մի

ըներ. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի եւ եղբայրներուդ՝ որոնք ունին Յիսուսի վկայութիմն: Աստուծոյ Երկրպագէ (որովհետեւ Յիսուսի վկայութիմնը մարզարեւթեան հոգին է) »: 11 Ապա տեսայ Երկինքը բացուած, եւ ահա ճերմակ ծի մը կար: Անոր վրայ հեծնողը կը կոչուի Յաւատարիմ ու Շշմարիտ, եւ արդարութեամբ կը դատէ ու կը պատերազմի: 12 Անոր աչբերը կրակի բոցի պէս էին, գլուխին վրայ շատ թագեր կային, եւ ունէր գրուած անուն մը՝ որ ոչ մէկը գիտեր, հապա միայն ինք: 13 Յագած էր արիւնի մէջ թարխուած հանդերձ մը: Անոր անունը կը կոչուի՝ “Աստուծոյ Խօսքը”: 14 Երկինքի մէջ եղող գօրքերը կը հետեւէին անոր՝ ճերմակ ճիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ հագած: 15 Անոր բերանէն կ'ելլէր սրած թուր մը, որպէսզի անով զարնէ ազգերը: Ինք պիտի հովուտ զանոնք՝ Երկարէ զաւազանով, եւ ինք պիտի կոյիտ Ամենակայ Աստուծոյ զայրազին բարկութեան գինիին հնձանը: 16 Իր հանդերձին վրայ ու իր ազդրին վրայ ունէր գրուած անուն մը՝ “Թագաւորներու թագաւոր եւ Տէրերու տէր”: 17 Տեսայ նաեւ հրեշտակ մը՝ որ կայնած էր արեւին մէջ: Ան բարձրածայն աղաղակեց Երկինքի մէջտեղ թռչող բոլոր թռչուններուն. «Եկէք ու հաւաքուեցէք Աստուծոյ մնեց ընթրիփին», 18 որպէսզի ուտէք թագաւորներուն մարմինները, հազարապետներուն մարմինները, հզօրներուն մարմինները, ճիերուն եւ անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու բոլորին մարմինները, ազատներուն թէ մնեցերուն»: 19 Եւ տեսայ զազանը, ու Երկրի թագաւորները եւ անոնց գօրքերը, հաւաքուած՝ պատերազմելու ծիուն վրայ հեծնողին հետ, ու անոր գօրքերուն հետ: 20 Գազանը բռնուեցաւ, եւ անոր հետ՝ սուս մարգարէն, որ անոր առջեւ ըրաւ նշաններ՝ որոնցմով մնորեցուց զազանին դրոշմը ընդունողներն ու անոր պատկերին Երկրպագողները: Երկուքն ալ ող-ող նետուեցան ծծումբով վառող կրակի լիճը: (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Իսկ մնացողները սպաննուեցան ծիուն վրայ հեծնողին թռուին, որ կ'ելլէր անոր բերանէն, ու բոլոր թռչունները կշտացան անոնց մարմիններէն:

20 Յետոյ տեսայ հրեշտակ մը՝ որ կ'իջնէր Երկինքէն. իր ծեռքին մէջ ունէր անդունի բանային եւ մնեց շղթայ մը: (Abyssos g12) 2 Ան բռնեց վիշապը, այն նախկին օձը՝ որ Չարախոսւն ու Սատանան է, եւ կապեց զայն հազար տարի: 3 Անդունող նետեց զայն, գոցեց ու կնիք դրաւ անոր վրայ, որպէսզի ալ չմոլորեցնէ ազգերը՝ մինչեւ որ աւարտի հազար տարին: Անկէ ետք՝ ան պէտք է արձակուի կարճ ժամանակուան մը համար: (Abyssos g12) 4 Տեսայ

նաեւ գահեր, որոնց վրայ բազմեցան, եւ անոնց տրուեցաւ դատավարութիւնը: Տեսայ նաեւ Յիսուսի վկայութեան համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գիյաստուածներուն անձերը: Անոնք չերկրպագեցին զազանին, ոչ ալ անոր պատկերին. չընդունեցին անոր դրոշմը իրենց ճակատին կամ իրենց ձեռքին վրայ: Ուստի ապրեցան ու հազար տարի թագաւորեցին Քրիստոսի հետ: 5 Միւս մնուեները չըերապեցան մինչեւ որ աւարտեցաւ հազար տարին: Այս է առաջին յարութիւնը: 6 Երանելիք եւ սուրբ են անոնք՝ որ բաժին ունին “առաջին յարութեան մէջ: Երկրորդ մահի իշխանութիւն չունի աստոնց վրայ. հապա անոնք պիտի ըլլան Աստուծոյ ու Քրիստոսի քահանաները, եւ հազար տարի պիտի թագաւորեն անոր հետ: 7 Երբ հազար տարին աւարտի, Սատանան պիտի արձակուի իր բանտեն, դուրս պիտի ելլէ ու մնորեցն Երկրին չորս անկիսնները եղող ազգերը, Գոզը եւ Մագոզը, որպէսզի հաւաքը զանոնք պատերազմելու անոնց թիւը ծովու աւագին չափ է: 8 Անոնք բարձրացան Երկրի լայնութեան վրայ, ու շրջապատեցին սուրբերուն բանակավայրը եւ սիրելիք քաղաքը: 9 Սակայն Երկինքէն՝ Աստուծմէ կրակ իջալ ու լափեց զանոնք: 10 Իսկ Չարախոսը՝ որ մնորեցուց զամնոնք, նետուեցաւ կրակի եւ ծծումբի լիճին մէջ: Յնն էին զազանն ու սուս մարգարէն, եւ պիտի տանջուին ցերեկ ու գիշեր՝ դարէ դար՝: (այս g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Յետոյ տեսայ մեծ, ճերմակ զահ մը, եւ անոր վրայ բազմողը, որուն Երեսէն Երկրին ու Երկինքը փախան եւ տեղ չզտնուեցաւ անոնց: 12 Տեսայ նաեւ մնուեները, պզտիկ ու մեծ, որոնք կայնած էին Աստուծոյ առջեւ: Գիրքերը բացուեցան. բացուեցաւ նաեւ ուրիշ գիրք մը՝ որ կեանքի գիրքն է. ու մնուեները դատուեցան գիրքերուն մէջ գրուածներուն համաձայն, իրենց արարքներուն համեմատ: 13 Ծովը տուաւ իր մէջ Երեղ մնենեները, եւ մահն ու դժոխքը տուին իրենց մէջ եղող մնուեները. եւ անոնք դատուեցան, իւրաքանչիւրը՝ իր արարքներուն համեմատ: (Hadēs g86) 14 Մահն ու դժոխքը նետուեցան կրակի լիճն մէջ, այս է Երկրորդ մահը: (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Ո՞վ որ կեանքի գիրքին մէջ արձանագրուած չզտնուեցաւ՝ նետուեցաւ կրակի լիճն մէջ: (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Ապա տեսայ նոր Երկինք մը եւ նոր Երկինք մը, որովհետեւ առաջին Երկինքն ու առաջին Երկրորդ անցան, եւ ալ ծով չկար: 2 Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղէմը, որ կ'իջնէր Երկինքէն՝ Աստուծմէ, իր ամուսինին համար զարդարուած հասրի մը պէս պատրաստուած: 3 Ու լսեցի Երկինքէն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Կհա Աստուծոյ խորանը՝ մարդոց մէջ: Ինք

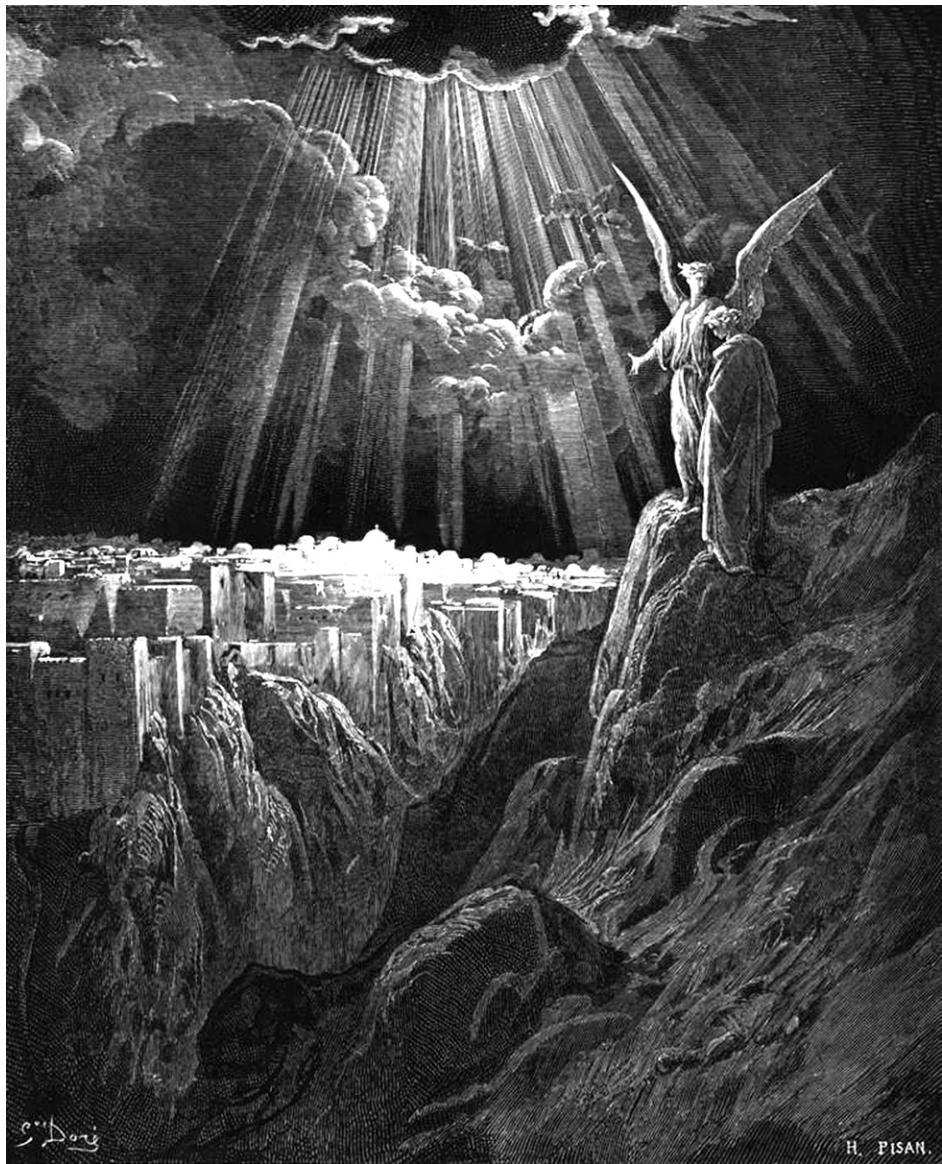
պիտի բնակի հեն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը՝ Աստուած ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իր անոնց Աստուածը: 4 Ինք պիտի սրբ անոնց աշքերէն բոլոր արցունքները. այ մահ պիտի չըլլայ, ոչ սուզ, ոչ գոչիւն: Վյեևս բնալ ցաւ պիտի չըլլայ, որովհետեւ առաջուան բաները անցան»: 5 Գահին վրայ բազմողը ըսաւ. «Վիա նոր կ'ընեմ բոլոր բաները»: Եւ ըսաւ ինծի. «Գրէ, որովհետեւ այս խօսքերը ճշմարիտ ու վստահեի են»: 6 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Եղան. ես եմ Ավետին եւ Օմեղան, Սկիզբն ու Վախճանը. ես ծարաւին ծրի պիտի տամ կեանքի ջուրին աղբիւրէն: 7 Ան որ կը յաղթ՝ պիտի ժառանգէ բոլոր բաները, ու ես Աստուած պիտի ըլլամ անոր, ան այ որդի պիտի ըլլայ ինծի: 8 Բայց երկուտներուն, անհաւատներուն, գարշելիներուն, մարդասպաններուն, պոռնկողներուն, կախարդներուն, կոռապաշտներուն եւ բոլոր ստախօսներուն բաժին՝ պիտի ըլլայ կրակով ու ծծումբով վառող լիճին մէջ, որ երկրորդ մահն ե»: (Լոռու Պր ց3041 գ4442) 9 Եօթը վերջին պատուհաններով լեցուն եօթը սկավառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ եւ ինծի հետ խօսեցաւ՝ ծերելով. «Եկնրէ. ցոյց պիտի տամ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կինը»: 10 Ու հոգիով տարա զիս մեծ եւ բարձր լերան մը վրայ, ու ցոյց տուալ ինծի սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղէմը, որ կ'իշնէր երկինքէն՝ Աստուածմ, 11 եւ ունէր Աստուածոյ փառքը: Անոր լուսաւորութիւնը շատ պատուական քարի նման էր, թիրերեայ յասախս քարի պէս: 12 Անոր պարիսապը մեծ ու բարձր էր, եւ ունէր տասներկու դուռ. տասներկու հրեշտակներ կային դրներուն քով, որոնց վրայ գրուած էին անուններ, այսինքն՝ Խորայէի որդիներուն տասներկու տոհմերուն անունները: 13 արեւելքէն՝ երեք դուռ, հիւսիսէն՝ երեք դուռ, հարաւէն՝ երեք դուռ, արեւմուտքէն՝ երեք դուռ: 14 Քաղաքին պարիսապը ունէր տասներկու հիմ, եւ անոնց վրայ գրուած էին Գառնուկին տասներկու առաքեալներուն (տասներկու) անունները: 15 Ինծի հետ խօսողը ունէր ոսկի եղեգ մը, որպէսզի անով չափէ քաղաքը, անոր դրներն ու անոր պարիսապը: 16 Քաղաքը բառակուսի կառուցանուած էր, եւ անոր երկայնքը լայնքին չափ էր. քաղաքը եղեգով չափեց՝ տասներկու հազար ասպարեզ: Անոր երկայնքը, լայնքն ու բարձրութիւնը նոյնչափ էին: 17 Չափեց նաեւ անոր պարիսապը՝ հարիւր բառասունչորս կանգուն, մարդու չափով, այսինքն՝ հրեշտակին չափով: 18 Անոր պարիսապը շինուած էր յասպիս քարէ, իսկ քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման: 19 Քաղաքին պարիսապին հիմերը զարդարուած էին ամեն տեսակ պատուական քարերով. առաջին հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ չափիւղայ, երրորդը՝

բաղկեղոն, չորրորդը՝ զմրուխտ, 20 հինգերորդը՝ եղնգնաքար, վեցերորդը՝ սարդիոն, եօթմերորդը՝ սոկեքար, ութերորդը՝ վանակն, իններորդը՝ տպագիոն, տասներորդը՝ քրիստոպատոս, տասնմէկերորդը՝ յակինթ, տասներկրորդը՝ մեղեսիկ: 21 Տասներկու դռները՝ տասներկու մարգարիտ էին. իւրաքանչիւր դուռ՝ միակտուր մարգարիտ էր: Քաղաքին հրապարակը զուտ ոսկի էր՝ թափանցիկ ապակիի պէս: 22 Անոր մէջ տաճար չտեսայ, որովհետեւ Տէրը՝ Ամենակալ Աստուածը, եւ Գառնուկին են անոր տաճարը: 23 Քաղաքը պէտք չտւնի արեւի, ոչ ալ լուսինի, որ լուսաւորեն զայն. որովհետեւ Աստուածոյ փառքը կը լուսաւորէ զայն, եւ Գառնուկին ե անոր ճրագը: 24 (Փրկուած) ազգերը պիտի ընթանան անոր լոյսով, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը եւ պատիւր պիտի թերեն անոր մէջ: 25 Անոր դռները բնալ պիտի չզոցուին ցերեկը. (որովհետեւ հոն գիշեր պիտի չըլլայ) 26 ազգերուն փառքն ու պատիւր պիտի թերեն անոր մէջ: 27 Յոն բնաւ պղծութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ գարշութիւն գրոծող կամ սուտ խօսող մը. հապա պիտի մտնեն միայն անոնք՝ որ արձանագրուած են Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ:

22 Նաեւ ցոյց տուալ ինծի կեանքի ջուրի գետ մը՝ թիրեղի պէս փայլուն, որ կը թիւր Աստուածոյ ու Գառնուկին զահէն: 2 Վյո քաղաքին՝ հրապարակին մէջտեղը, եւ այդ գետին մէկ կորդմն ու միւս կորդմը կար կեանքի ծառը՝ որ կու տար տասներկու տեսակ պտուդ. ամեն ամիս կու տար իր պտուդը, իսկ ծառին տերենները ազգերուն բուժումին համար էին: 3 Վ' բնաւ նզովք պիտի չըլլայ, հապա անոր մէջ պիտի ըլլայ Աստուածոյ ու Գառնուկին զահի: Անոր ծառանները պիտի պաշտեն զայն, 4 պիտի տեսնեն անոր երեսը, եւ անոր անունը պիտի ըլլայ իրենց ճակատին վրայ: 5 Յոն այ գիշեր պիտի չըլլայ. անոնք պէտք չունին ճրագի, ոչ ալ արեւի լոյսի, քանի որ Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, ու պիտի թագաւորեն դարէ դար՝ (աօն ց165) 6 եւ ըսաւ ինծի. «Այս խօսքերը վստահելի ու ծշմարիտ են: Տէրը, սուրբ մարգարեններուն՝ Աստուածը, որկեց իր հրեշտակը՝ իր ծառաններուն ցոյց տալու ինչ որ պէտք է շուտով ըլլայ»: 7 «Վիա շուտովկ կու զամ: Երանի անոր՝ որ կը պահէ այս գիրքին մարգարենթեան խօսքերը»: 8 Ես՝ Ցովիաննես՝ տեսայ այս բաները, ու լիցից: Երբ լիցից եւ տեսայ, ինկայ որ երկրպագեմ այն հրեշտակին ոտքերուն առջեւ՝ որ ասոնք ցոյց կու տար ինծի: 9 Բայց ան ըսաւ ինծի. «Զգուշացիք, մի՛ ըներ. որովհետեւ ես ծառայակից եմ քեզի ու երբայրներուդ՝ մարգարեններուն, եւ այս գիրքին խօսքերը պահովներուն: Աստուածոյ երկրպագէ»: 10 Նաեւ ըսաւ ինծի. «Մի կնքեր այս գիրքին մարգարենթեան խօսքերը, որովհետեւ

Ժամանակը մօտ է: **11** Ա՞ն որ անիրաւ Ե՛
դարձեալ թող անիրաւ ըլլայ, ան որ աղտոտ Ե՛
դարձեալ թող արդար ըլլայ, եւ ան որ սուրբ Ե՛
դարձեալ թող սուրբ ըլլայ»: **12** «Ահա շուտով կու գամ, ու վարձատրութիւնս ինծի հետ Ե՛
իւրաքանչիւրին հատուցանելու իր արարքին
համեմատ: **13** Ես եմ Ավետիք, Օմեղան,
Սկիզբն ու Վախճանը, Առաջինը եւ Վերջինը»:
14 «Երանի անոնց՝ որ կը գործադրեն անոր
պատուիրանները, որպէսզի իրաւունք ունենան
ուտելու կեանքի ծառեն, ու դրներեն ներս՝
քաղաքը մտնեն: **15** Քանի որ դուրս պիտի
մասն շուները, կախարդները, պոռնկողները,
մարդասպանները, կռապաշտները, եւ ով որ
սուտը կը սիրէ ու կը խօսի»: **16** «Ես՝ Յիսուս,
դուքեցի իմ հրեշտակս՝ այս բաներուն մասին
վկայելու ձեզի՝ Եկեղեցիներուն մէջ: Ես եմ Դաւիթի
արմատն ու ցեղը, առտուան պայծառ աստղը»:
17 Հոգին ու հարսը կ'ըսեն. «Եկոնք», եւ ան որ կը
լսէ՝ թող ըսէ. «Եկոնք»: Ա՞ն որ ծարաւ Ե՛ թող գայ,
եւ ով որ կ'ուզէ՝ թող ձրի առնէ կեանքի ջուրը:
18 Ես կը վկայեմ բոլոր անոնց՝ որ կը լսեն այս
գիրքին մարգարեւութեան խօսքերը. Եթէ մէկը
ասոնց վրայ աւելցնէ բան մը, Աստուած ալ իր
վրայ պիտի աւելցնէ այն պատուհասները՝ որ
գորուած են այս գիրքին մէջ: **19** Ու Եթէ մէկը Վերցնէ
բան մը այս մարգարեւութեան գիրքին խօսքերեն,
Աստուած ալ պիտի Վերցնէ անոր բաժինը կեանքի
գիրքեն եւ սուրբ բաղաքըն՝ որոնց մասին գորուած
է այս գիրքին մէջ: **20** Այս բաները վկայողը կ'ըսէ.
«Այս, շուտով կու գամ»: Ամէն. Եկոնք, Տէր Յիսուս:
21 Մեր Տէրոց՝ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր
բոլորին՝ հետ: Ամէն:

Տեսայ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երուսաղեմը, որ կ'իջնէր երկինքն՝ Աստուծուն՝
իր ամուսինին համար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաստուած։
Ու լսեցի երկինքն հզօր ձայն մը՝ որ կ'ըսէր. «Ահա Աստուծոյ խորանը՝
մարդոց մէջ։ Ինք պիտի բնակի հոն, եւ անոնք պիտի ըլլան իր ժողովուրդը։

Աստուծ ինք պիտի ըլլայ անոնց հետ՝ իբր անոնց Աստուծը։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՅԱՆՆՈՒ 21:2-3

Անդրեցոնի Ալեգոնյ

Արեւմտահայելու at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

բառեր

Արեւմտահայերեն at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

բառիրք +

AionianBible.org/Bibles/Armenian---Armenian-Bible-Western/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

ՀՈՒԿԱՍ 8:31
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 10:7
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:1
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:2
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:11
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:7
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 17:8
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:1
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:3

aidios

ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 1:20
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:6

aiōn

ՄԱՏԹԵՈՒ 12:32
ՄԱՏԹԵՈՒ 13:22
ՄԱՏԹԵՈՒ 13:39
ՄԱՏԹԵՈՒ 13:40
ՄԱՏԹԵՈՒ 13:49
ՄԱՏԹԵՈՒ 21:19
ՄԱՏԹԵՈՒ 24:3
ՄԱՏԹԵՈՒ 28:20
ՄԱՐԿՈՒ 3:29
ՄԱՐԿՈՒ 4:19
ՄԱՐԿՈՒ 10:30
ՄԱՐԿՈՒ 11:14
ԴՈՒԿԱՍ 1:33
ԴՈՒԿԱՍ 1:55
ԴՈՒԿԱՍ 1:70
ԴՈՒԿԱՍ 16:8
ԴՈՒԿԱՍ 18:30
ԴՈՒԿԱՍ 20:34
ԴՈՒԿԱՍ 20:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:58
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:35
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:51
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 8:52
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 9:32
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:26
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 12:34
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 13:8
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:16

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 3:21
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՋԵԼՈՒ 15:18
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 1:25
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 9:5
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 11:36
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 12:2
ՀՈՒԿԱՍՑԵՑԻՒ 16:27
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 1:20
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:6
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:7
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 2:8
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 3:18
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 8:13
ԱՌԱՋԵԼ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 10:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 4:4
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 9:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՒ 11:31
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:4
ԳԱՐԱՏԱՑԻՒ 1:5
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 1:21
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:2
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 2:7
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:9
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:11
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 3:21
ԵՓԵՍԱՑԻՒ 6:12
ՓԻԼԻՊՈՔԵՑԻՒ 4:20
ԿՈՂՈՎԱՑԻՒ 1:26
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՒ 1:17
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՒ 6:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՒ 4:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՒ 4:18
ՏԻԹՈՒ 2:12
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:2
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 1:8
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 5:6
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:5
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 6:20
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:17
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:21
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:24
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 7:28
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 9:26
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 11:3
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:8
ԵԲՐԱՑԵՑԻՒ 13:21
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:23

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 1:25
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 4:11
ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՒ 5:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՒ 3:18
ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 2:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:2
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:13
ՅՈՒՂԱՑԻ 1:25
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:6
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:9
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:10
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:13
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 7:12
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 10:6
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 11:15
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 14:11
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 15:7
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 19:3
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 20:10
ՅԱՅՏԾՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 22:5

aiōnios

ՄԱՏԹԵՈՒ 18:8
ՄԱՏԹԵՈՒ 19:16
ՄԱՏԹԵՈՒ 19:29
ՄԱՏԹԵՈՒ 25:41
ՄԱՏԹԵՈՒ 25:46
ՄԱՐԿՈՒ 3:29
ՄԱՐԿՈՒ 10:17
ՄԱՐԿՈՒ 10:30
ԴՈՒԿԱՍ 10:25
ԴՈՒԿԱՍ 16:9
ԴՈՒԿԱՍ 18:18
ԴՈՒԿԱՍ 18:30
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:15
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:16
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 3:36
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:14
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 4:36
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:24
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 5:39
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:27
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:40
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:47
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:54
ՅՈՎՔԱՆՆՈՒ 6:68

ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 10:28
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:25
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 12:50
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:2
ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 17:3
ԳՈՐԾՔ ԱՌՋԵԼՈՑ 13:46
ԳՈՐԾՔ ԱՌՋԵԼՈՑ 13:48
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 2:7
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 5:21
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 6:22
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 6:23
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 16:25
ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 16:26
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 4:17
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 4:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 5:1
ԳՎԱԼՏԱՑԻՍ 6:8
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 2:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:12
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:16
ԱՌԱՋԻՆ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 6:19
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 1:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՄՈԹԵՈՆ 2:10

ՏՒԽՈՍ 1:2

ՏՒԽՈՍ 3:7

ՓԻԼԻՍՈՆ 1:15

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 5:9

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 6:2

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 9:12

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 9:14

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 9:15

ԵՐՐԱՑԵՑԻՍ 13:20

ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏՐՈՍԻ 5:10

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 1:11

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:2

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 2:25

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 3:15

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:11

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:13

ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 5:20

ՅՈՒԴԱՑԻ 1:7

ՅՈՒԴԱՑԻ 1:21

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 14:6

eleēsē

ՅՈՒԿՍԱՑԵՑԻՍ 11:32

Geenna

ՄԱՏԹԵՈՆ 5:22

ՄԱՏԹԵՈՆ 5:29

ՄԱՏԹԵՈՆ 5:30

ՄԱՏԹԵՈՆ 10:28

ՄԱՏԹԵՈՆ 18:9

ՄԱՏԹԵՈՆ 23:15

ՄԱՏԹԵՈՆ 23:33

ՄԱՐԿՈՆ 9:43
ՄԱՐԿՈՆ 9:45
ՄԱՐԿՈՆ 9:47
ՂՈՒԿԱՆ 12:5
ՅԱՎՈԲՈՆ 3:6

Hades

ՄԱՏԹԵՈՆ 11:23
ՄԱՏԹԵՈՆ 16:18
ՂՈՒԿԱՆ 10:15
ՂՈՒԿԱՆ 16:23
ԳՈՐԾՔ ԱՌՋԵԼՈՑ 2:27
ԳՈՐԾՔ ԱՌՋԵԼՈՑ 2:31
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ 15:55
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 1:18
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 6:8
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:13
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ 20:14
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 1:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 5:14
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 7:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 14:9
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 14:11
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 14:15
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 28:15
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 28:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 38:10
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 38:18
ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՍԱՂՈՆՏԿԵՑԻՍ 57:9

Sheol

ԾԱՇՈՑ 37:35
ԾԱՇՈՑ 42:38
ԾԱՇՈՑ 44:29
ԾԱՇՈՑ 44:31
ԹՈՒԵՐ 16:30
ԹՈՒԵՐ 16:33
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԵՆՔ 32:22
ԹԱՎԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ա 2:6
ԹԱՎԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Բ 22:6
ԹԱՎԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:6
ԹԱՎԱՐՈՐՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Գ 2:9
ՅՈՒ 7:9
ՅՈՒ 11:8
ՅՈՒ 14:13
ՅՈՒ 17:13
ՅՈՒ 17:16
ՅՈՒ 21:13
ՅՈՒ 24:19
ՅՈՒ 26:6
ՍԱՐՄՈՍ 6:5
ՍԱՐՄՈՍ 9:17
ՍԱՐՄՈՍ 16:10
ՍԱՐՄՈՍ 18:5
ՍԱՐՄՈՍ 30:3
ՍԱՐՄՈՍ 31:17
ՍԱՐՄՈՍ 49:14
ՍԱՐՄՈՍ 49:15
ՍԱՐՄՈՍ 55:15
ՍԱՐՄՈՍ 86:13
ՍԱՐՄՈՍ 88:3

ՍԱՐՄՈՍ 89:48

ՍԱՐՄՈՍ 116:3

ՍԱՐՄՈՍ 139:8

ՍԱՐՄՈՍ 141:7

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 1:12

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 5:5

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 7:27

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 9:18

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:11

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 15:24

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 23:14

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 27:20

ԱՌԱՋԻՆԵՐ 30:16

ԺՈՂՈՎՈՂ 9:10

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ 8:6

ԵՍԱՅԻ 5:14

ԵՍԱՅԻ 7:11

ԵՍԱՅԻ 14:9

ԵՍԱՅԻ 14:11

ԵՍԱՅԻ 14:15

ԵՍԱՅԻ 28:15

ԵՍԱՅԻ 38:18

ԵՍԱՅԻ 38:10

ԵՍԱՅԻ 38:18

ԵՍԱՅԻ 57:9

ԵԶԵԿԻԼ 31:15

ԵԶԵԿԻԼ 31:16

ԵԶԵԿԻԼ 31:17

ԵԶԵԿԻԼ 32:21

ԵԶԵԿԻԼ 32:27

ՕՍԵԼ 13:14

ԱՄՈՍ 9:2

ՅՈՎԱՆՆ 2:2

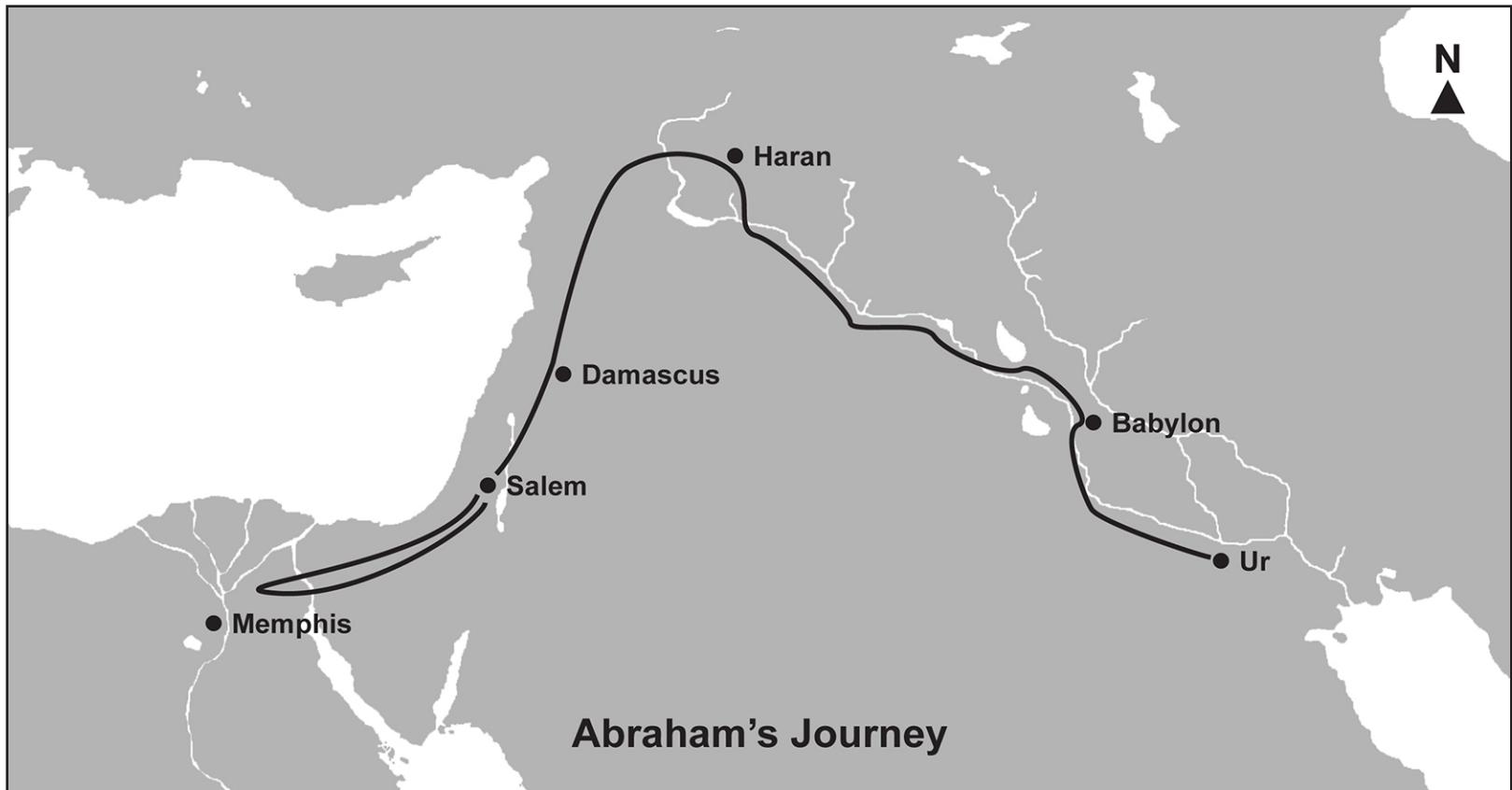
ԱՄԲԱԿՈՒՄ 2:5

Tartaroō

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:4

Questioned

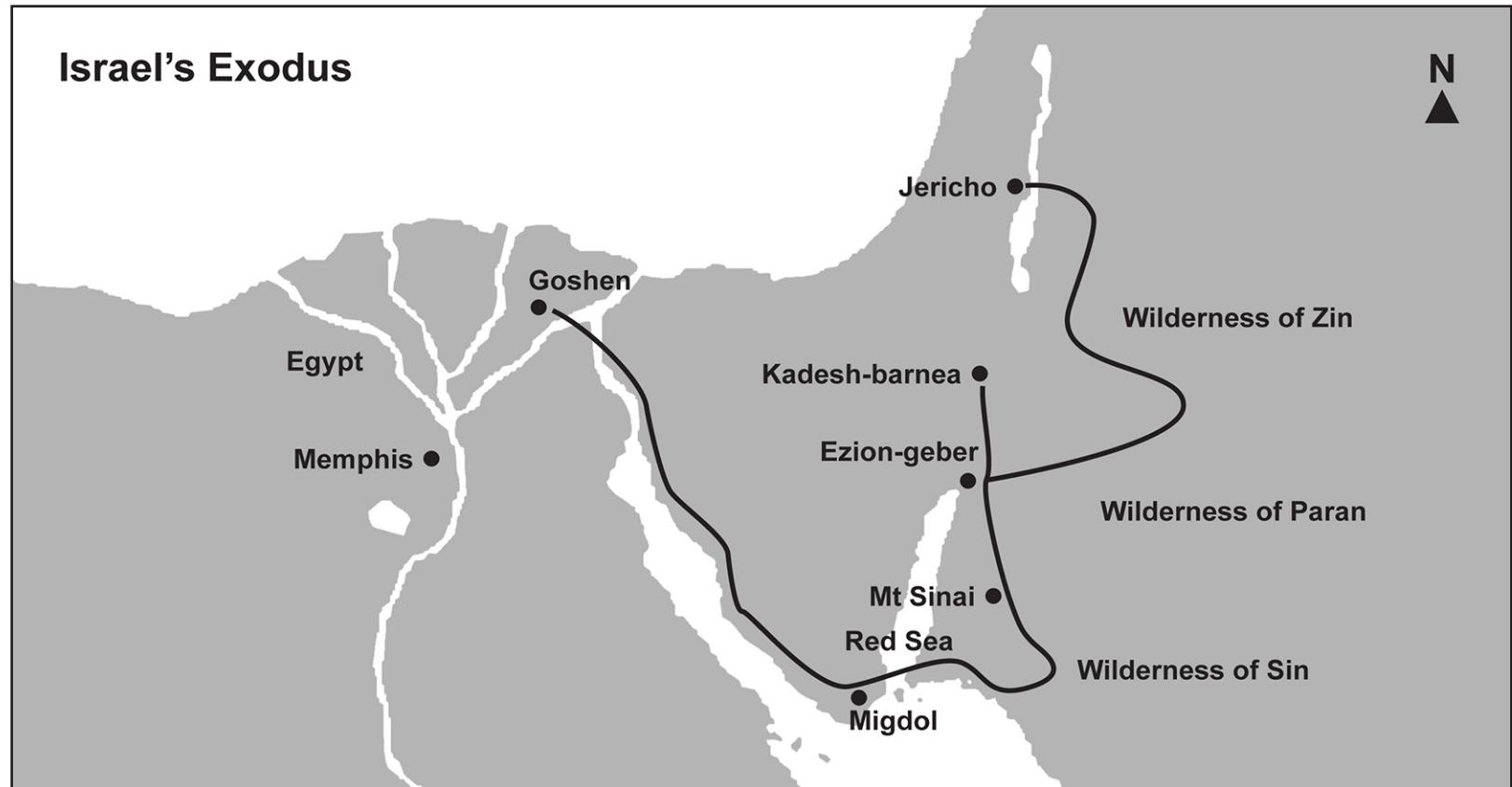
ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԵՏՐՈՍԻ 2:17

Յաւատքն Աբրահամ հնապանդեցաւ, երբ կանչուեցաւ մեկնելու տեղ մը՝ որ պիտի ստանար իբր ժառանգութիւն,
ու մեկնեցաւ՝ առանց գիտնալու թէ ով լ'եղթար: - ԵԲՌԱՑԵՑԻՒ 11:8

Israel's Exodus

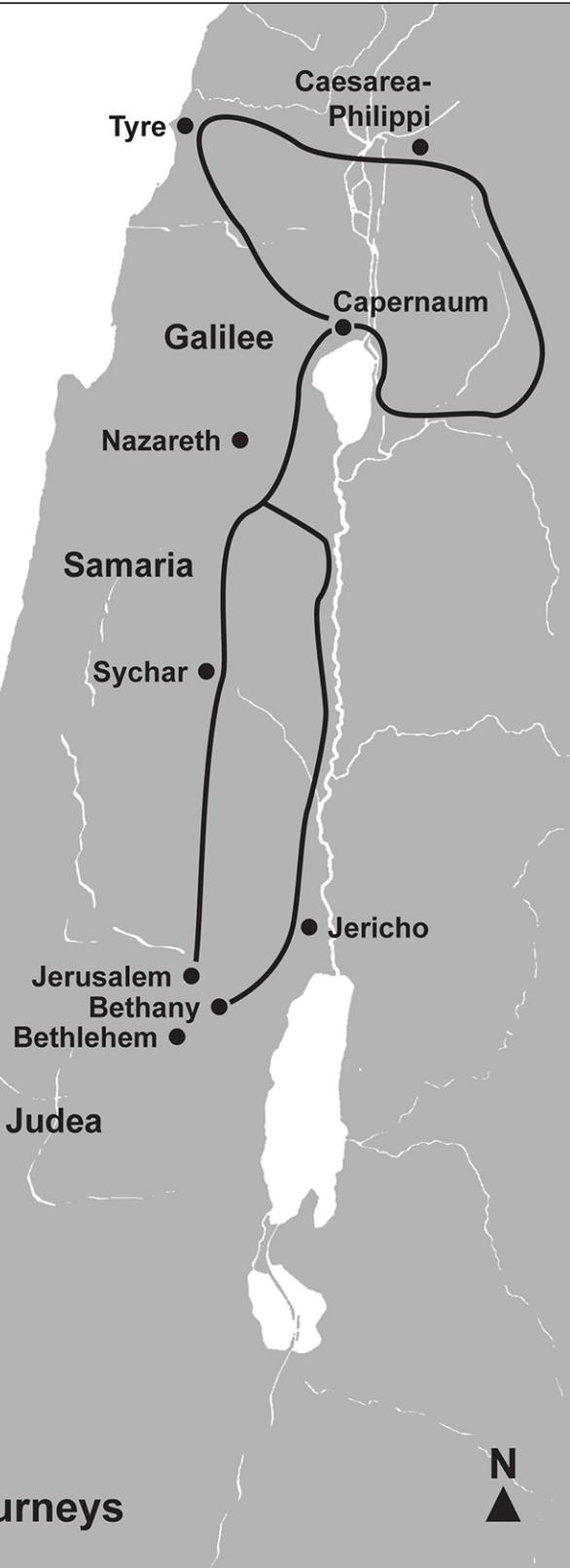
N

Երբ իսրայելն արձակեց ժողովրդին, Աստուած նրանց կարճ ճանապարհով՝ Փղշոացիների երկրով չափազնորդեց,
որովհետեւ Աստուած մնածեց, թէ ժողովուրդը պատերազմի բռնւելով՝ գուցէ վախենայ ու Եգիպտոս վերադառնայ: - ԵԼՔ 13:17

Քանի որ մասրու Որդին եկած ոչ պատառկացին ընդունելու, հայր՝ ապաստղեցի եղած փրկություն շատեր հանդր:

- ԱՏՎ ԿՈՍ 10:45

Jesus' Journeys

Պողոս, ծառայ Յիսուս Քրիստոսի, կանչուած՝ առաքեալ ըլլակու, նշանակուած՝ բարովելու Աստվածոյ աւետարանը, - ՀՈՒՎԱՄԵՑԻՍ 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

ճակատագիր

Արեւմտահայերեն at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Ուրեմն զայցէք, աշակերտուցէք բոլոր ապօքարը, մկրտուցէք զանոնք Յօր, Որդիին եւ Սուլք Յոգիին անունով:

- ՄԱՏԹԵՈՍ 28:19